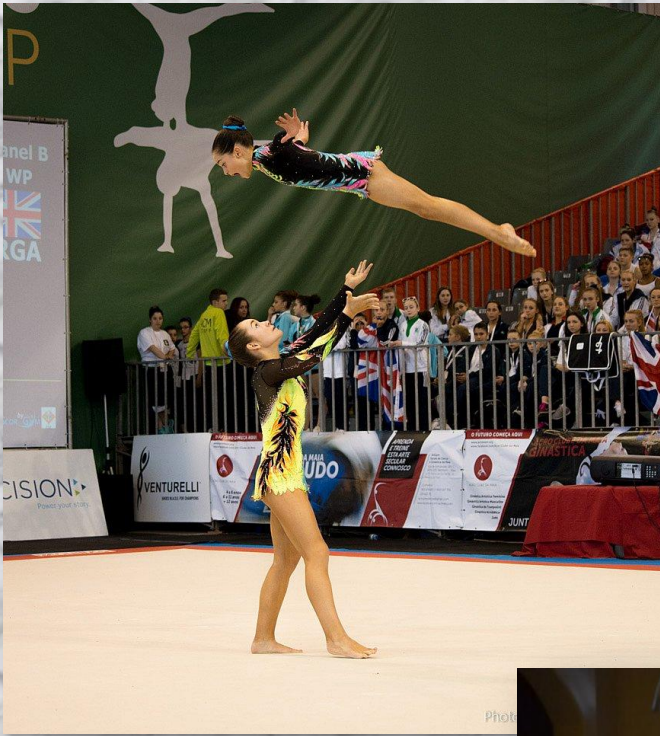

Cetățeanu Alexandru 1
Alina Agafiței 16
Magdalena Albu 17
Lia Maria Andreiță 20
Veronica Balaj 26
Nicolae Bălașa 29
Ioan Barbu 34
Marian Barbu 37
Magdalena Brătescu 52
Elena Buică 54
Sorin Cerin 56
Tudor Cicu 61
Luca Cipolla 67
Victor Cozariuc-Cossaris 71
Mariana Cristescu 73
Melania Cuc 77
Nicolae Dima 80
Mircea Diudea 82
Carmen Doreal 85
Ion Drăghici 89
Victorița Duțu 92
Eugen Evu 93
George Filip 104
Marius Fincă 110
Al Francisc 115
Daniela Gîfu 116
Marina Glodici 118
Suparna Ghosh 120
Lucian Gruia 121
Mircea Radu Iacoban 124
Dumitru Ichim 126
Corneliu Leu 131
Bridget Eu Yoke Lin 135
Mihaela Litvin 137
Corina Luca 140
Rodica Elena Lupu 141
Vasile Mic 143
Cristina Mihai 145
Lucia Irina Mihalca 155
Noriko Mizusaki 158
Tudor Nedelcea 161
Livia Nemțeanu 166
Gheorghe Constantin Nistoroiu 169
Dariusz Pacak 174
Ion Pachia-Tatomirescu 176
Mariana Pândaru 179
Muguraș Maria Petrescu 181
Paul George Petria 189
Ioan Aurel Pop 192
Paulina Popa 202
Liliana Elena Popescu 204
Virginia Vini Popescu 208
Vavila Popovici 211
Theodor Răpan 215
George Roca 218
Viorel Roman 222
Adina Rosenkranz-Herscovici 226
Harry Ross 229
Lia Ruse 231
Melania Rusu-Caragioiu 233
Constantin Rusu 241
Alexandru Samson 243
Anca Sîrghie 247
Cristina Sofronie 258
Victoria Stoian 260
Passionaria Stoicescu 262

14
ACSR
2001 - 2015

Destine Literare

Ioan Gligor Stopița 267
Cătălina Stroe 271
Dragoș Teodorescu 272
Alina Tores 278
Adriana Tuluc 281
Emilia Țuțuianu 284
Bogdan Ilmu 291
Isabela Vasiliu-Scraba 294
Ion Vasii 303
George Voica 307
Leonard Voicu 308
Mariana Zavati Gardner 310
Diverse 315

Anna Costeanu (nepoata lui Alex Cetățeanu - *în zbor*) și Anastasia Blamey din echipa Angliei - Medalie de Argint la Maia International Agro Cup. **FELICITĂRI!**

Maestra Virginia Zeani

**Pictură de Yvonne Fuller,
*Virginia's House, West
Palm Beach***

CETĂȚEANU Alexandru

”Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”

(15 martie, 2015)

Peste România primenită cu un nou Președinte au trecut câteva luni. Avem în frunte un leader, ales democratic, de Țară și de românii de pretutindeni! Bucuria mult doritelor schimbări spre mai bine se simte în aer! Speranțele și dorurile sunt mari! Urmașii geto-dacilor au demonstrat că pot să depășească manipulările electorale și pot să discearnă matur, spre binele nației. Nu toți, desigur - dar cei care au acționat în această nouă direcție, sunt demni de admirat și de felicitat! Deci - felicitări și să fie într-un ceas bun această nouă „Revoluție”, dragi compatrioți! Primăvară veșnică vă doresc!

La începutul acestui an special - 403 lustri d. Hr.! - noi, românii rătăciți pe meleaguri străine, în sinergie cu toți iubitorii de glie, urăm țării noastre de Dor, în frunte cu președintele **Klaus Iohannis**, prosperitate, armonie și pace! Fie ca tot ce îi dorea Eminescu României (mai puțin poate acel „...*Vis de răzbunare negru ca mormântul...*”) în sfârșit, să se împlinească. Fie ca acele capete spăimoase ale **hidrei** - balaurul legendar cu 7 capete la care se referea Poetul, odată tăiate, să nu mai regenereze. Să le enumerăm: corupția, hoția, necinstea, neseriozitatea, minciuna, înșelătoria, mândria prostească, birocrația (ah, criminala birocrație excesivă românească!!! – o adevărată plagă - o subliniez în mod special și știu bine de ce), lenea, mitocănia, nervozitatea, nepăsarea, egoismul, violența, oportunistul, mentalitățile proaste ...au ieșit dublu de 7 „capetele de hidră” care au măcinat

și macină încă România . Multe dintre ele sunt sechele ale „anilor lumină”, este drept. Fără discuție, majoritatea românilor sunt oameni buni, cinstiți, harnici, inteligenți și patrioți, dar există și mulți, îngrijorător de mulți români cu metehnele enumerate mai sus; sunt infiltrați, din nefericire, acolo unde nu ar trebui să existe asemenea specimene umane - în mai toate ministerele, primăriile, instituțiile de tot felul – în „*tot ce mișcă-n țara asta...*” . Cum pot fi identificați și eliminați acești retrograzi, ca factori ai regresului României în toate domeniile? Cum va putea un OM – Președintele Iohannis (o personalitate cu o educație excelentă, cu cele mai bune intenții, incoruptibil, un bun și înțelept administrator etc.), să se înconjoare cu români de caracter, vizionari, incoruptibili și competenți, devotați țării, care să facă ordine în acel mediu contaminat cu toate viciile posibile? ...**That is the question!** (...Aceasta este întrebarea!).

Privind din depărtări spre România, cu dragoste și luciditate, temerile sunt mari. Fără discuție, orice schimbare, chiar dacă nu ar fi cea ideală, este mai bună decât nicio schimbare. Se știe bine că... **nu există țări sărace, numai țări cu administrație proastă!** Exemplul meu favorit este Japonia – aproape nicio bogăție naturală, numai dezastre naturale (tsunami, cutremure etc.) și totuși o țară atât de bogată, o țară ca o grădină (i-am călcat pragul anul trecut!), o putere mondială, demnă de admirat. Să ne imaginăm - oare cum ar arăta

România, dacă printr-o minune, pe teritoriul ei ar fi locuit japonezii? Ce-i lipsește României să nu devină prosperă, mai puternică și mai respectată pe planetă decât Japonia, cu așa clima bună, de două ori (!) mai mult teren cultivabil decât „The Land of Rising Sun” (dar de 6 ori mai puține guri de hrănit!) și atâtea resurse naturale? Răspunsul este clar și bine cunoscut de români, prin proverbul – **Omul sfințește locul!** Dacă este OM, dacă nu, vai de el și vai de țara lui! Când într-o comunitate se infiltrează manipulatori, bine organizați, care acaparează puterea spre folosul lor personal, se ajunge la nivelul scăzut de viață de care s-au plâns și se plâng românii zilelor noastre care preferă să-și „ia lumea’n cap” să pleace spre... oriunde se trăiește mai bine. Infernul sau Paradisul și-l fac oamenii între ei. Exemple de „Infernuri” pe planeta Terra generate de locuitori ai țărilor respective, există, din nefericire, foarte multe.

Revenind la „miorițele noastre” – respectiv la țara noastră („...*din lacrimă*” – vorba poetului G. Filip), așa cum am zis mai sus, temerile mele sunt mari; există pericolul ca eforturile noului Președinte

de redresare a țării (președintele are puteri limitate – conform Constituției, România este o republică semi-prezidențială) să fie înăbușite de o anumită rezistență (și pe față dar mai ales în culise) prestată cu mare abilitate și viclenie de partea coruptă a clasei politice, de funcționăria bolnavă de birocrație și chiar de unii reprezentanți ai Bisericii Ortodoxe (!). Toți cei care au profitat de bunătatea și ”somnul” poporului român în ultimii 25 de ani nu sunt fericiți de noile schimbări. Repet - există deci temerea și posibilitatea nedorită ca tot ce i-a dorit României marele nostru poet Mihai Eminescu să rămână numai o poezie frumoasă, utopică, așa cum este și cea cu „Deșteaptă-te române”, repetată insistent în Imn Național (!), dar fără prea mare efect – cel puțin până la prima mare „trezire”, la alegerile prezidențiale din noiembrie, 2014. Dar nu este suficientă o „trezire” – nu „*cu o floare se face primăvară*”! Dacă poporul se va „deștepta” **România va renaște!** *Destinul, ni-l facem pe jumătate singuri!* Așa să ne ajute Dumnezeu!

Montreal, Canada - 15 martie, 2015

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie - Mihai Eminescu

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor!

.....

Vis de răzbunare negru ca mormântul
Spada ta de sânge dușman fumegând,
Și deasupra idrei fluture cu vântul
Visul tău de glorie falnic triumfând,
Spună lumii large steaguri tricolore,
Spună ce-i poporul mare, românesc,
Când s-aprinde sacru candida-i vâlvoare,
Dulce Românie, asta ți-o doresc.

.....

În vizită la Virginia Zeani

(22 decembrie 2014)

„Trec anii, trec lunile-n goană...” ...Nu am mai ajuns prin Florida de peste 5 ani și chiar îmi era dor de soarele din sud și mai ales de câțiva prieteni dragi de pe meleaguri floridiene – Netuța și Claude Matasa, Virginia Zeani, Esther și Ted Herrmann (renumit dentist), Leo Barbu, vâlcean de-al meu și de alții. Au trecut anii „în goană” și așa trecem și noi! Pe marele meu prieten prof. dr. Claude Matasa nu l-am mai găsit acasă – Netuța m-a dus să-i văd mormântul. Drum bun spre Veșnicie, prieten drag! Devenise o “tradiție” pe vremea când mergeam aproape în fiecare an în sud, ca împreună cu Claude să o vizităm pe doamna Virginica – nu alta decât marea divă a muzicii culte planetare, renumita soprană Virginia Zeani, care ne primea întotdeauna cu mult drag.

Yvonne Fuller -The West's house in Marian, Massachusetts

În virtutea acestei “tradiții”, pe 22 decembrie, împreună cu Netuța Matasa, am străbătut cei aproape 100 de kilometri nord de Hollywood până la West Palm Beach, să îi facem o vizită prietenei noastre. Aveam emoții! Oare cum o voi găsi pe Maestră după atâția ani? Ne-a primit cu drag și prima constatare avea să mă bucure peste măsură – arata la fel ca în urmă cu 5 ani! Aceiași voce caldă, clară, melodioasă, inconfundabilă, puțin răgușită, același zâmbet, aceiași memorie colosală – câte nu ne-a povestit! Numai un baston pe care îl ținea în apropiere trăda trecerea anilor. Ca de obicei, în casa

“palat” și “muzeu de artă” în care locuiește, avea musafiri - o tânără studentă la canto din Oradea (Cristina) și o pictoriță și fostă soprană, bună prietenă și admiratoare, venită în vizită din Anglia – Yvonne Fuller, cunoscută și sub numele de Carezza Gentileschi. Ne-am împrietenit repede, vorbind când în engleză, când în franceză cu treceri la română și italiană. Maestra vorbește fluent patru limbi. Ginul cu tonic combinat cu puțin sirop roșu de cramberry (măceșe?) ne-a ajutat. Scumpa noastră amfitrioană ne-a mărturisit că a descoperit formula de a pune sirop de cranberry și la șampanie. Nu am încercat încă – trebuie să fie bună combinația “a la Virginia Zeani”. Să nu uit să menționez - ne-a supravegheat cu atenție, ne-a înveselit și ne-a cerut cozonac, nimeni altul decât Rocky – cățelușul frumos și de ispravă (bichon frisé - poate fi văzut în poza alăturată), vechi prieten, care împlinise de curând 12 ani. Cozonacul, foarte bun, a fost făcut de comandă “la ruși” și adus de Netuța – să avem o atmosferă de Crăciun. Vinul românesc, cumpărat tot de la un magazin rusesc, a rămas pentru altă dată. Bine că băiatul dânzei, fost medic chirurg în Italia, s-a mutat în USA și locuiește acum la câteva case distanță. Nu am întrebat dacă îi place vinul românesc, obișnuit cu bunele vinuri italiene...voi afla eu.

Trebuie să mărturisesc – în apropierea Maestrei, în acea casă misterioasă (a se vedea pe coperta 2 a revistei – pictură de Yvonne Fuller!), totul se schimbă – ceva divin plutește în aer. Parcă ai trece în altă lume – o lume ireală de basm, de legendă. Am discutat fel de fel, trecând de la un subiect la altul, de la trecut la prezent și invers... Am vorbit despre Canada noastră friguroasă – Maestra ne-a mărturisit că a fost foarte bine primită de românii din Montreal cu mulți ani în urmă. Recent l-a avut ca musafir (chiar a locuit la dânsa) pe cunoscutul canadian - roman Ștefan Hrușcă – pe care l-a admirat – a vorbit la telefon cu el cu numai

două zile înainte și s-a bucurat să afle că a avut mare succes în România. Maestra se bucură când aude de români remarcabili. Și pentru că a venit vorba despre menestrelul Hrușcă, am povestit cum am organizat un spectacol cu el, cu Tudor Gheorghe și Nicolae Voiculeț cu ocazia inaugurării Pieței României la Montreal, spectacol unde eu și Irina Egli (talentată scriitoare) am fost prezentatori ad-hoc. Nu știa cine este Tudor Gheorghe - i-am explicat și s-a bucurat să afle de “bardul Olteniei”, cum l-am descris eu. Ce păcat că nu cunoaște mai mult despre cântăreții actuali români – despre România ! – chiar așa s-a exprimat. Și așa a venit vorba despre plecarea dânzei din țară în anul 1947, când avea 21 de ani, cu un “*bagaj cultural foarte bogat*” de 4 roluri bine învățate, plus ceva bani - 1000 de dolari US și 500 de franci elvețieni (pe care i-a schimbat la negru tot în dolari) – obținuți cu aprobare specială de la Petru Groza, printr-un doctor pe nume Draia, pe care nu l-a uitat, dar nu l-a mai întâlnit niciodată să-i mulțumească ! Era considerată o mare speranță și i s-a promis că se va construi un teatru de operă la Timișoara pentru dânsa, dar au intervenit italienii, care au sugerat să facă o pregătire de cel puțin 6 luni în Italia – și așa i s-a schimbat destinul. Acum, când scriu aceste rânduri de aducere aminte, mă gândesc că mai toate “diamantele” românești s-au “șlefuit” și au “strălucit” în afară României... Brâncuși, Eliade, Ionescu, Vintilă Horia, Palade, Constantinescu, Matasa și mulți alții ! Ne-a mai povestit că în 1963 a reușit să-și scoată părinții din țară (i-a plătit!) iar în 1965 a cântat în România cu Finățeanu și Herlea în Tosca – un spectacol reușit. Și tot așa am aflat de la dânsa cu surprindere și părere de rău că Maestrul Finățeanu a plecat spre Veșnicie - și i-am povestit despre prietenul meu din Viena, baritonul și poetul dr. Dariusz Pacak , cel care cu numai un an în urmă a luat lecții cu Maestrul Finățeanu aproape o lună de zile. Trebuia să cânte la Vâlcea, dar a considerat insuficientă pregătirea pentru a se reîntoarce pe scenă (după aproape 10 ani de absență în favoarea poeziei – ne-am cunoscut și ne-am împrietenit la Congresul Mondial al Poetilor în Kenosha, Wi.). “*Așa este, am întâlnit multe cazuri ca acesta*” – mi-a confirmat Maestra. “*Trebuie să ai mare voința, aproape diabolică să te impui, să cânți – talentul de a cânta este un dar*

foarte rar...”.

I-am promis că voi scrie în Destine Literare despre această vizită de neuitat în West Palm Beach. Netuța știa că a scris o carte – iar “L’assoluta” (așa o numesc italienii pe Virginia Zeani) ne-a arătat-o și ne-a împrumutat-o. Mai avea un singur exemplar. I-a venit mai ușor să-i spună titlul în italiană - “*Canta che ti passa*” – și a mai precizat că nu este o carte – este vorba de un interviu cu Sever Voinescu despre viața ei – și că această ...carte (“*Cântă că-ți trece*” – pe românește) a fost scoasă de părintele Virgil Bercea, nepotul cardinalului (așa am înțeles) Todea, care a suferit în pușcăriile din RSR peste 15 ani ! Ce memorie fabuloasă – nu pot să nu exclam din nou – păcat ca nu am reținut tot ce ne-a povestit ! Am mai vorbit despre Angela Gheorghiu (“*ocântăreață formidabilă*” ! a exclamat Maestra), despre prietenul Luciano Pavarotti, despre Placido Domingo, despre minunatul soț al dânzei – baritonul Nicola Rossi Temeni, un om minunat (“*a devenit idolul meu*” – ne-a marturisit), despre legende ale cinematografului – Lis Taylor și Ingrid Bergman – “*I-am cunoscut pe toți din generația mea...*” ! A mai venit vorba despre onorurile pe care le-a primit de-a lungul vieții (am înțeles că 39!) – multe medalii de aur... – dintre care am rugat-o să ni le arate pe cele mai recente - oferite de președintele Constantinescu și de regele Mihai - le-am fotografiat pentru cititori.

Dar câte nu am aflat de la Ivonne Fuller care este un “monument” de înțelepciune și cultură – ce bine se potrivește vorba românească “spune-mi cu cine te aduni, să-ți spun cine ești...” ! Ce minunat accent în engleza, de intelectual britanic ! Am discutat despre enigma ADN-ului familiei regale și

Richard al III-lea, despre mentalitățile și tradițiile bine respectate de englezi și despre picturile ei (excepționale lucrări - reproducem câteva alăturat, dar mai multe picturi se pot admira la site-ul: <http://yvonnefuller.com>).

Închid ochii...parcă o văd și aud pe diva Zeani zicând : - *Sunt așa de încântată că am ajuns la vârsta asta...eu nu mi-am ascuns niciodată vârsta – pe 21 octombrie am împlinit 89 de ani...!* I-am urat mulți ani înainte, asta îi dorim din suflet scumpei noastre prietene originare din Solovăstru, de lângă Reghin !

Nu am plecat din Florida înainte de a mai trece o dată pe la Maestră, pe 24 decembrie, pentru a-i duce ce trebuie de Crăciun într-o casă de român – cartaboși, plăcinte, cârnați românești și altele! Minunata Netuța Matasa a avut grijă de toate. Era așa de fericită...chiar când ne aflam acolo, a sunat telefonul. I-a „primit” cu colindul pe copii din Solovăstru și pe elevii unei școli din Deva...câtă

bucurie am văzut pe fața Virginiei Zeani – marea legendă planetară ! Ne-am bucurat și noi alături de dânsa de vocile cristaline ale copiilor (ce înălțător răsunau !) și de faptul că unii români din țară nu au uitat-o și i-au fost alături de Sfânta Sărbătoare de Crăciun !

Ne-am despărțit cu părere de rău, i-am promis că nu vom mai lăsa să treacă anii și vom trece să o revedem mai des - vom sta o zi întreaga la dânsa, așa cum ne-a propus. La mulți ani ! scumpă Maestră Virginia Zeani !

P.S. După întoarcerea la ”iarna canadiană”, am primit de la Netuța Matasa acest anunt (a se vedea mai jos), care vorbește de la sine. Spectacolul prezentat de ”Prima Donna Assoluta” Virginia Zeani cu Florina și Florin Maris Hinsu în colaborare cu **Societatea Venețiană de Arte** a avut un mare succes.

VIRGINIA ZEANI presents...

Legendary Romanian/Italian Prima Donna Assoluta, Virginia Zeani, will present two great stars of the Romanian Opera UP CLOSE & PERSONAL at NSU Museum of Art Fort on February 26, 2015 at 7:30 pm in a celebration of grand opera and the romantic traditional music of Romania.

This is a rare opportunity to witness history in the making as *one of the greatest singers of the 20th century* introduces the formidable husband and wife operatic team, Florina Maris Hinsu, dramatic soprano, and Florin Maris Hinsu, baritone.

Madame Zeani made her debut as Violetta in Verdi's La Traviata in Bologna, Italy in 1948 at 22 years old and went on to sing in all the major opera houses and on all the greatest stages of the world. In a professional performing career of over 30 years, she sang 71 roles, from La Traviata and Lucia di Lammermoor to Aida and Tosca. After retiring from the stage, she became known as one of the leading voice teachers of the world at Indiana University School of Music, where she taught for 24 years.

Today, Virginia Zeani lives in West Palm Beach, Florida, where, at 89 years old, she still is quite active teaching the bel canto style and repertory from the comfort of her beautiful home.

Reservations are required for general admission tickets and Champagne Reception

35.00

VAS & MOA members

25.00

Please call 954-709-7447 or go to www.VenetianArtsSociety.org or email, Willie@VenetianArtsSociety.org

În continuare câteva imagini minunate din casa Doamnei Virginia Zeani:

Maestra Virginia Zeani

Virginia Zeani și musafirii

Virginia Zeani și Alex Cetățeanu

Virginia Zeani și Yvonne Fuller

Anti-Semitism - Hostility toward or discrimination against Jews as a religious, ethnic, or racial group. (Merriam - Webster Dictionary)

ANTISEMITISM s. n. Atitudine (politică, socială etc.) ostilă față de evrei. - Din fr. **antisémitisme**.

Sursa: DEX 98 Anul: 1998

ANTISEMITISM s.n. Concepție, atitudine de ură împotriva evreilor și de îngrădire a drepturilor lor. [Cf. fr. *antisémitisme*].

Sursa: DN Anul: 1986

ANTISEMITISM s. n. Atitudine, concepție reacționară, rasistă, de ură contra evreilor, provocată de clasele exploatare, cu scopul de a crea diversiune și a sparge unitatea de luptă a clasei muncitoare. - Fr. **antisémitisme**.

Sursa: DLRM Anul: 1958 (DEX - n/a)

Semiți și antisemiți la Montreal

Aceste rânduri nu ar fi fost scrise niciodată, dacă nu ar fi apărut la Montreal un caz de antisemitism și apoi, încă unul. **Grav!** Sunt aceste două cazuri de antisemitism chiar ... antisemitism în adevăratul sens al definiției din reputatul dicționar Merriam-Webster? Sau în sensul definițiilor din DEX, DN și DLRM (vedeți mai sus), care s-au mai schimbat puțin de-a lungul anilor? Sunt definițiile complete? Poate că va trebui să venim cu propuneri de adăugiri, de noi schimbări și îmbunătățiri - vom stabili asta în cele ce urmează.

Mai întâi însă, câteva precizări importante:

- Scopul acestui articol este acela de a combate xenofobia de orice fel. Noi, marea majoritate a publiciștilor integri și total independenți, ne-manipulați, prin publicațiile noastre sau prin publicațiile prietene la care cuvântul nostru are acces, prin ce "punem pe hârtie", facem tot posibilul să desființăm opiniile și tendințele retrograde. Noi acționăm direct sau indirect împotriva obscurantismului, deci implicit și împotriva antisemitismului.

- În aceste rânduri nu mă refer în niciun caz la evreii Planetei, de diferite naționalități, limbi, culturi etc; mă refer numai și numai, strict, strict (subliniez), la românii de origine semită (să convenim, dacă îmi permiteți, să îi numim "evreii cr", cunosători de limbă română, educați în limba română, din România sau din Canada, deveniți cândva cetățeni români și apoi canadieni. Poate că cea mai bună definiție ar fi - canadieni-români (cr) de origine semită. Subsemnatul și cei ca mine,

suntem canadieni - români de origine geto-dacică în principal – cel puțin așa credem noi, așa am învățat la... istorie. Deci, nu suntem de origine semită, sau poate suntem, dar nu știm. Cine știe ce vom afla când vom face teste ADN! Avem în comun aceeași cultură, aceeași limbă, dragostea pentru România, suntem plecați de acasă cam din aceleași motive – deci suntem frați buni și trebuie să ne iubim ca frații – aceasta este opinia mea și a certei majorități a românilor pe care îi cunosc. Eu sunt convins că am dreptate și apelul meu către cele două categorii de români (indiferent de religii) este acesta: să ne iubim, să fim uniți și să ne ajutăm, repet - ca frații buni. Țara în care trăim, Canada (în care m-am "născut" a doua oară acum peste 30 de ani – mai exact pe 18 decembrie, 1984!) ne-a învățat să fim toleranți, buni și înțelegători, așa cum sunt neaoșii canadieni.

Cam lungă introducerea, dar utilă - așa sper. Și acum, să intru în... subiect. Despre primul caz de antisemitism re (adică afectând, implicând evreii români-canadieni, vedeți propunerea de convenție de mai sus) am aflat într-o noapte din luna septembrie a anului 2013. Era trecut bine de miezul nopții și la capătul "firului", tocmai din București, se "zbătea" poetul George Filip (cunoscut pe aici de zeci de ani sub numele de... Poetul) care îmi cerea ajutorul, ca președinte al Asociației Scriitorilor Români din Canada. Peste câteva ore trebuia să aibe loc un spectacol de poezie cu el, George Filip, la Teatrul Evreiesc de Stat din București, pregătit din timp, cu repetiții, cu afiș... cu

tot ce trebuie, anunțat iubitorilor de poezie din București și din provincie. Chiar și marea actriță Maia Morgenstern urma să recite din poeziile lui. Participa ca organizatoare și Ambasada Canadei! George Filip (ce fericit era când mi-a povestit de eveniment înainte de a pleca spre România, ce cuvinte de laudă avea pentru minunații români de origine semită de la teatru !) a ”trecut Oceanul” special pentru respectiva întâlnire poetică, evident, pe banii lui. Dar, ”nenorocire mare”! Se discuta (la ora 9 dimineața în România) ca spectacolul să fie anulat în ultimul moment (era planificat pentru ora 14.00!), în urma unor telefoane urgente și email-uri de la Montreal prin care Poetul era acuzat de antisemitism, cu dovezi pregătite din timp – un dosar bine întocmit, ca la ”securitate”. Intervenția mea la Ambasadă – de unde mi s-a răspuns cu ”-Da, domnule X” – (adică numele unuia dintre reclamații) și la teatru (am vorbit chiar cu directoarea Maia Morgenstern), nu a ajutat cu nimic. Momentul poetic cu ...Poetul, s-a anulat. Evident, invitații care au venit din provincie pentru spectacol, precum și amatorii de poezie din București, nu au prea fost încântați să afle la fața locului că s-a schimbat programul. Unii au părăsit sala, unii au rămas. Poetul, trăznind, umilit, a părăsit sala... Astfel, din nefericire, s-a activat nedoritul calificativ de antisemitism.

...Despre al doilea caz de antisemitism am aflat pe 15 iunie 2014, la Piața României din Montreal, lângă statuia lui Eminescu. Cel ”anatemizat” antisemit, de data aceasta, am fost chiar eu! De ce? Numai pentru faptul că am îndrăznit să precizez cine este autorul sintagmelor ”cadavrul din debara (Eminescu)”, ”limba română este bună numai de înjurături” etc., respectiv Horia Roman Patapievici și am menționat că este de origine semită. Dar nu eu l-am citat pe Horia Roman Patapievici și mulți nu știau la cine s-a referit ante vorbitoarea mea, care a deschis subiectul. Contextul a fost cam special – nu mi s-a mai acordat timp să spun ce aveam în gând cu ocazia Zilei Limbii Române, iar ante vorbitoarea mea, a ”evitat” să spună cine este autorul ofenselor la adresa poetului nostru național Mihai Eminescu și a limbii române, respectiv la adresa românilor. În condiții normale, fără grabă, aș fi subliniat că Horia

Roman Patapievici este o excepție de la regulă – că românii de origine semită iubesc limba română, îl iubesc pe Eminescu și aveam dovezi multiple în acest sens. Aș mai fi putut sublinia că a greșit, nu și-a dat seama de eroare, că probabil a fost crescut într-o familie cu tată de origine semită, trimis de la Moscova după război (așa cum este bine cunoscut), care nu îi prea iubea pe români și are deci ”circumstanțe atenuante”. La o dezbatere liberă pe acest subiect, aș sublinia că în anumite privințe, Horia Roman Patapievici ar avea dreptate, dacă s-ar fi referit la UNII români, și nu ar fi generalizat. Probabil că într-un moment de furie, de desperare că lucrurile nu merg bine în România, poate depresie (!), a scris tot ce a stârnit atâta indignare la mulți români (nu și la cel care l-a numit președinte la Institutul Cultural Român !) și regretă că nu a fost mai atent. Scriitorul este inteligent și polivalent, fără discuție. Tot eu sunt acela care susțin că mai sunt și ”așchii” care sar departe de ”copac” – am întâlnit și chiar am fost prieten în RSR cu odrasle de foști comuniști recunoscuți, care erau mari patrioți și atât de anticomuniști că îmi era și teamă să dialoghez cu ei.

Întrebarea ar fi - dacă cineva divulgă originea unui personaj perceput ca negativ (cum am făcut eu, în circumstanțele de care am vorbit), este anti tuturor celor de aceeași origine cu respectivul? Am aflat (întâmplător) de la un post de radio din USA că Fidel Castro al Cubei este de origine semită – înseamnă că cei de la acel post de radio sunt antisemiți? Am văzut de mai multe ori scris prin ziare despre români hoți din Canada, organizați în bande, care au fost prinși asupra faptelor și arestați. Le-am văzut pozele pe prima pagină a ziarelor – nu păreau deloc bruneți și chiar dacă ar fi fost, tot ca români erau cotați. Evident că nu mi-a convenit că s-a spus că sunt români, dar prin faptul că s-a spus, ar însemna că ziaristii canadieni sunt anti-români? Cum nu există pădure fără tot felul de copaci falnici, dar nici fără uscaturi, tot așa nu există națiune fără toate categoriile de oameni, și buni și răi, genii și bandiți. Problema este - cât la sută din români sunt hoți, cât la sută sunt bătărași, câți la sută sunt fără caracter, câți la sută sunt lași și nemernici? Dar, chiar dacă sunt - să zicem...10 % (spun la întâmplare) nu este deloc corect ca unii să

disprețuiesc marea majoritate de 90%, să aibă sentimente de ură, de dispreț față de români. La fel și față de frații noștri de origine semită din Canada, din România și de oriunde în lume – aceiași regulă de bun simț.

În cazul Poetului (G.F.) – pentru a nu plana asupra noastră nici cea mai mică umbră de antisemitism, nu l-am mai reprimat în Asociația Canadiană a Scriitorilor Români (se afla într-o perioadă de probare – exclus și reprimat din alte motive). Această decizie a fost luată și pentru faptul că doi români (unul de origine semită - domnul X și altul de origine fanariotă! – petiționari la Teatrul Evreiesc și la Ambasada Canadei din București), foști membri ai ACSR recomandați chiar de George Filip, premeditaseră o ruptură de asociația mamă – adică au decis să facă o altă asociație de ”scriitori de limba română” invocând motivul că ei nu stau alături de Poet, care îi ofensase printr-un limbaj... colorat. Părtașe la inițiativa celor doi, a fost și E.S.Ș. - ambasadoarea (de tristă amintire !) României în Canada, care le-a trimis ”puritanilor” o scrisoare oficială de felicitări! Poetul, mergând pe principiul că fiecare poate face o asociație de scriitori (țară liberă, nu?) dar și pentru a ridiculiza acțiunea celor în cauză, a înregistrat asociația SRI – adică Scriitorii Români Independenți, în care ”există aproape...2 membri”, așa răspunde Poetul la cine îl întreabă. Disparând motivul de nemulțumire al celor doi separatiști, credeam că abia așteaptă să ne reunim cu toții, știindu-se bine că numai uniți suntem puternici, însă nu a fost așa... Dar, acesta este un alt subiect.

În cazul 2 de antisemitism, nu s-a luat nicio măsură în ACSR, nefiind nimeni chiar sigur dacă eu sunt antisemit sau nu. Faptele ar demonstra că nu sunt antisemit, ba dimpotrivă, sunt filosemit. În schimb, un anumit ”mikyduță” de pe aici, probabil în cârdășie și cu alți mikyduți, (crypto-semiți?) au început să comită tot felul de ”mikydușii” împotriva ACSR, împotriva mea și a revistei Destine Literare, unele chiar în conflict cu legile din Canada. Cui bono ? Au folosit un pasaj filmat, măsluit, din discursul despre care am vorbit (fără aprobarea mea!) și l-au trimis prin Internet la câți mai mulți semiți sau ne-semiți, acuzându-mă de antisemitism; au ”vânat” mici greșeli din ortografia mea și le-au

trimis la cine au putut, insultându-mă că nu știu să scriu românește; mi-a trimis (numai unul dintre mikyduți) amenințări în limbaj trivial (“...bă cetățene..”, ”...măta...” ...), cu Cc și Bcc la diferiți, în care se auto numea reprezentant al comunității evreiești din Montreal; a scris unor distinși colaboratori ai revistei (în special din Israel) să nu ne mai trimită materiale (unii m-au anunțat, indignați de acțiunile acestui mikyduță) și alte insulte, cu scopul de a ne discredita, așa cum se proceda în vremurile de tristă amintire împotriva lui Mircea Eliade, Vintilă Horia și alții. În plus, cu minciuni și viclenii a reușit să convingă un distins Membru de Onoare al ACSR să ne ceară scoaterea sa din asociație – mai pe scurt a acționat (și încă acționează furibund) cu mult zel să saboteze familia noastră de scriitori și activitățile noastre. Repet nedumerit: Cui bono? De aici, iată prima idee/proponere de completare a definițiilor de antisemitism : ***Să fie anatemiți ca antisemiți și cei care provoacă, direct sau indirect, conștiința sau nu, antisemitism, indiferent de ce origine sunt.***

Și așa mai avea o propunere pentru o altă convenție, însă mai întâi să introduc cititorii în subiect : există teoria conform căreia în Oltenia a staționat Legiunea XIII-a Iudaica, formată din legionari de origine semită, deci, logic vorbind, există mulți olteni de origine semită. În Moldova au trăit foarte mulți evrei și cine știe câți moldoveni nu au gene semite! În Transilvania, la fel. Testele ADN ne vor confirma cu mare precizie dacă sunt sau nu adevărate aceste supoziții. Acum câțiva ani, am făcut apel (în paginile revistei Destine Literare) la evreii (r) răătăciți prin lume să se întoarcă acasă, în România: “Hai evrei, întoarceți-vă acasă/ I-e dor pământului de voi...” – l-am parafrazat pe Adrian Păunescu. În prezent, primul ministru Nataniahu al Israelului mă... imită, și mulți evrei (r) se întorc în România (unde nu există violență, ci dragoste și respect pentru evrei) aducând capital, idei noi de afaceri, deci într-un cuvânt - prosperitate. Și acum, ținând seama de cele spuse în această introducere, iată propunerea mea: ***să fie numiți tot antisemiți și cei care au concepții și atitudini ostile, de ură împotriva românilor.*** Eventual să fie numiți antisemiți r , pentru a nu se face confuzii cu prima categorie de antisemiți. În acest fel, ”mikyduții” menționați mai sus vor

înțelege mai bine cât sunt ei de antisemiti (r), iar de Horia Roman Patapievici să nu mai vorbim! Dacă în sintagmele lui, în loc de Mihai Eminescu cineva ar substitui cu Emma Lazarus (1849-1887! – ”foarte” contemporană cu Eminescu - o poezie a Emmei s-a gravat pe Statuia Libertății !!!), în loc de “români” ar insera “evrei” și în loc de “limba română” cineva ar schimba cu “limba ebraică” sau “idiș” ne putem imagina ce ar urma? Cât ar fi de condamnat ca

antisemit (și pe bună dreptate) cel în cauză? Acum, după ce am făcut convenția de mai sus, ne este ușor de anatemizat Horia Roman Patapievici drept un înrăit antisemit (r) și este de dorit ca și cei ca “mikyduță” de Montreal să se alăture celor care luptă sincer împotriva anti-semitismului de orice fel și să spună în cor cu noi: **NU - ANTISEMITISMULUI!**

Proposal for modification in Merriam - Webster Dictionary:

Anti-Semitism - Hostility toward or discrimination against Jews *and Romanians(n/a)* as a religious, ethnic, or racial group.

Propunere de modificare (aducere la zi) a definițiilor de antisemitism și antisemit, -ă, din DEX (1998):

ANTISEMITISM s. n. Atitudine (politică, socială etc.) ostilă față de evrei și față de români (n/a). - Din fr. antisémitisme.

Sursa: DEX 98 Anul: 1998

ANTISEMIT, -Ă, antisemiți, -te, adj., s. m. și f. (Persoană) care admite, *provoacă* (n/a) sau practică antisemitismul. - Din fr. antisémite.

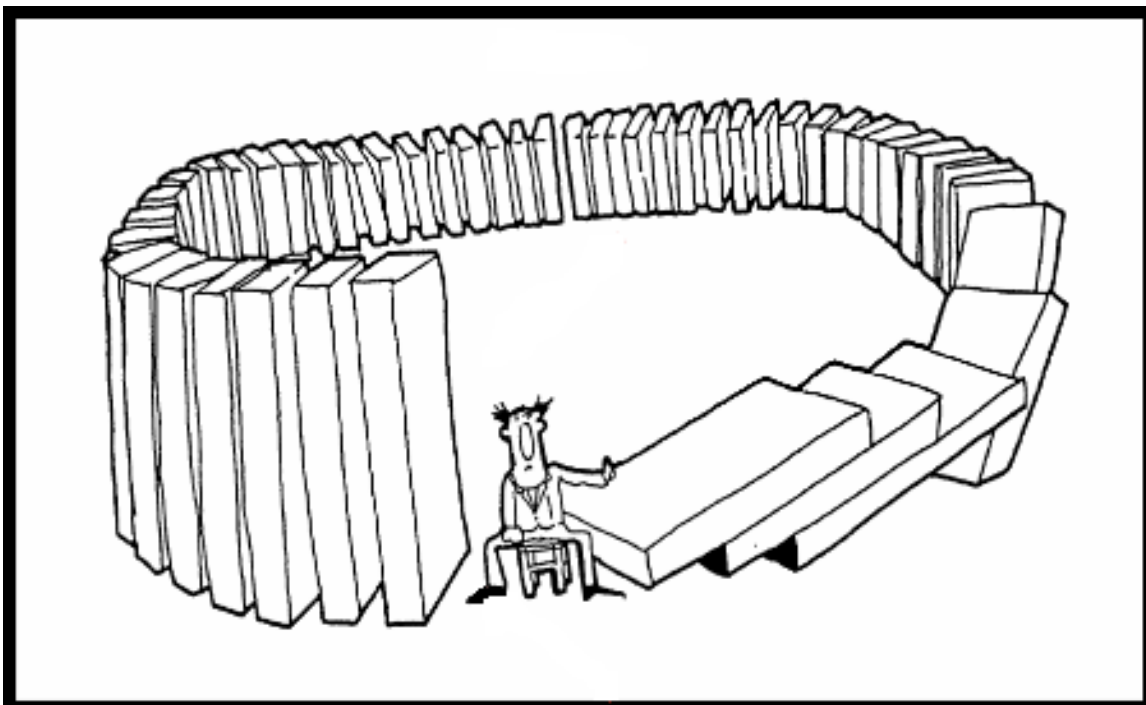
Sursa: DEX 98 Anul: 1998

Mulțumiri echipei [DEX online](#).

Copyright @ 2004-2015 DEX online. Copierea definițiilor este permisă sub [licență GPL](#), cu condiția păstrării acestei note.

P.S.: Aceste idei creatoare (sper!) vor continua și vor fi dezvoltate, funcție și de reacțiile cititorilor la acest articol, pe care le aștept cu interes pe adresa - destineliterare@gmail.com.

A.C.

<https://theuglytruth.wordpress.com/2014/08/16/adl-reports-dramatic-surge-in-anti-semitism-during-gaza-op/>

Mărțișor...de DOR

*în loc de colțunași și ghiocci
și alte metaforice simboluri,
iubitului confrate - de condei
azi îi tritem amfore de doruri...*

geoFIL

Doruri de Constantin Clisu!

Cetățeanu Alexandru

Vestea plecării spre eternitate a Maestrului a venit ca un trăsnet. Se plângea de necazurile cu sănătatea ale distinsei doamne Clisu, dar prea puțin de necazurile lui, pe care le socotea minore.

Însă, cu numai o lună și jumătate înainte de a ne părăsi pentru Veșnicie, mi-a scris:

- Dec 19, 2011

Stimate Domnule Alex,

În primul rând mii de scuze că nu am putut răspunde cu promptitudine la mesajele Dumneavoastră . Cauza: situația precară a sănătății, m-a lovit o lombosciatică de care văd că nu scap, apoi soția mea este de aproape trei luni în spital cu o tasare de vertebre, boală grea cu dureri mari.

Îngăduiți-mi ca acum, la finele unui an și trecerea în altul, în care ne punem speranțe noi, să vă urez, din tot caldul inimii, SĂRBĂTORI FERICITE, un NOU AN cu sănătate deplină și realizări pe care le preconizați.

Să auzim numai de bine,
Cu aleasă stimă,
C.Clisu.

I-am mulțumit, i-am urat ce se cuvine (crizele de lombosciatică sunt trecătoare) și aveam “speranțe noi”, când deodată, am primit acest email:

- 12 februarie 2012

Sâmbata, 11 februarie 2012, la 14:20, tata s-a stins din viața. Stim ca l-ati pretuit si ca gindurile si rugaciunile dumneavoastra sint alaturi de el si de noi. Va multumim pentru prietenia si respectul pe care i l-ati aratat de-a lungul anilor.Nausicaa si familia

Nu mi-a venit să cred! Nausicaa este fiica mai mare a Maestrului, pe care am cunoscut-o cu ocazia vizitei mele la familia Clisu, în Edmonton, Alberta. Când am verificat e-mail-urile, era deja prea târziu să mai găsesc bilet de avion să merg la Edmonton spre a-mi lua rămas bun de la bunul și

distinsul meu prieten. Ce păcat că nu am putut să ajung la « Deadmonton » (porecla veche a Edmonton-ului), voi regreta toată viața! Am anunțat scriitorii din Asociație de marea pierdere; toți, l-au iubit și l-au apreciat pe colegul lor și au fost alături cu tot sufletul de minunata familie Clisu în acele

momente grele!

Au trecut multe zăpezi peste Canada, dar amintirea prietenului nostru este vie în memoria noastră, cei care l-am cunoscut și îndrăgit. Gândurile mă duc înapoi, la anii în care respira acolo, în « inima » țării noastre de adopție, minunatul OM și scriitor Constantin Clisu.

Ne-am cunoscut încă din anul 2002. În anul 2003 a devenit membru în Asociația Canadiană a Scriitorilor Români și a fost foarte devotat « familiei » noastre scriitoricești până la moartea sa neașteptată; devotat și aproape de sufletele noastre ne este cu siguranță și acum, de acolo, din apropierea lui Dumnezeu.

În luna august, 2005, Maestrul, însoțit de Corina (cealaltă fiică a domniei-sale) au traversat jumătate din Canada pentru a fi prezenți la St. Timothee, la Adunarea Generală Anuală a ACSR.

- 25 august 2005

MULT STIMATE DOMNULE PRESEDINTE AL ASOCIATIEI SCRITORILOR ROMANI DIN CANADA, NEPRETUIE DOMN ALEXANDRU CETATEANU,

Nu mi-am imaginat niciodata, ca in vremurile noastre, se mai potintalni oameni al caror altruism sa depaseasca toate asteptarile. Sunteti unom ales de Dumnezeu sa bucurati inimile celorlalti oameni. Unii stiu, altiinu. Eu si fiica mea Corina,care am avut fericirea de a va întâlni, stimacest lucru. SUNTETI UN OM EXTRAORDINAR, inzestrat cu ce poate fi mai bun,mai ales, mai de pretuit la un OM, caruia nu ai dreptul de a-i scrie numele decât cu majuscule, si pronunțarea acestui nume fiind obligatorie de a fi rostită numai in picioare, ca in fata unui ALES.

Cu riscul de a va rapi cateva minute pentru citirea acestui mesaj,ingaduiti-mi sa reimprospatez multumirile mele, privitoare la prezenta meala aceasta ADUNARE a unor oameni de spirit, care m-a onorat, intuind efortul DUMNEAVOASTRA deosebit de a cultiva romanismul in sensul bun si mare alcuvantului. (CAT DE MULT AR TREBUI SA VA PRETUIASCA CEI DIN JURUL DUMNEAVOASTRA!)

In alta ordine de idei: ar fi mare pacat daca nu v-ati face timp sa culegeti toate fructele coapte: mere, pere, prune din superba Dumneavoastra gradina, sa le zdrobiti si sa le asezati intr-un butoi acoperit, circa o saptamana, pana putrezesc, dar sa nu le scapati catre acire, dupa care sale tescuiti. Apoi, zeama rezultata sa o fierbeti in cazanul de tuica pentrua obtine cea mai aleasa bautura pentru suflet si trup.

Stiu cat sunteti de ocupat, de aceea nu pretind sa-mi raspundeti, fiind incredintat ca intr-un colt mic, al inimii Dumneavoastra, mi-am cucerit si eu un infim locas pe care il voi pastra cu sfintenie si pentru care

ma voi ruga in fiecare seara sa ramana neintinat.

DIN TOT SUFLETUL SI DIN TOATA INIMA VA UREZ SANATATE DEPLINA PENTRU A DEPASI TOATE INTEMPERIILE LA CARE VIATA II SUPUNE MAI ALES PE OAMENII BUNI.

Cu cele mai bune ganduri de bine, cu aleasa stima, consideratiesi prietenie,

Constantin CLISU si Corina, fiica mea...

Deci, repet sa fiu bine înțeles – Maestrul era un OM ALES, EXTRAORDINAR, parcă venit din altă lume, un înger bun, rătăcit printre păcătoșii ca mine și atâția alții.

Apoi, ne-a scris și ne-a trimis poze de la întâlnire :

11 sept., 2005

Mult stimat Domnule Presedinte al ASOCIATIEI SCRITORILOR ROMANI din CANADA,

DOMNULE ALEXANDRU CETATEANU,

Am expediat prin posta cateva fotografii care au darul sa ne reaminteasca despre intalnirea de suflet din 21 august 2005.

Pe 14 septembrie plec in Romania unde voi sta pana pe datade 5 noiembrie. Simt nevoia sa-mi reincarc bateriile. Asa cum v-am promis,va voi trimite mai multe carti pentru Expozitia anuala. Daca se vor vinde, dolarii rezultati va rog sa-i considerati modesta mea contributie la fondulASOCIATIEI.

Cand ma intorc va voi contacta.

Cu cele mai bune ganduri si urari de sanatate deplina, mereu recunoscator pentru gentiletea Dumneavoastra,

Cu stima, consideratie si nedisimulata prietenie,

ConstantinClisu

La începutul noului an 2006, am primit acest mesaj :

- 20 dec. 2005

MULT STIMATE DOMNULE PRESEDINTEAL ASOCIATIEI SCRITORILOR ROMANI DIN CANADA

DOMNULE ALEXANDRU CETATEANU,

Imi face o deosebita placere, si ma simt deosebit de onorat, ca amprilejul acum, cand ne aflam la cateva zile pana sa trecem pragul in NOUL AN 2006, sa va adresez, din tot caldul inimii cele mai alese ganduri de bine, incarcate de o sincera dorinta de a va sti mereu deplin sanatos, optimist sicuti impliniri si

satisfacții pe care le meritați cu prisosință pentru sufletul dumneavoastră mare.

Intotdeauna va rămâne pentru mine și pentru fiica mea, ca o pagină de referință întâlnirea cu Dumneavoastră, bonomia cu care știți să înfloriți totul în preajma și să alungați norii aducători de intemperii nedorite.

Fie ca ANUL 2006, care se apropie vertiginos, să vă aducă TOT BINELE DIN LUME, SARBATORI FERICITE și...să trăiți fericiți: MULTI, MULTI ȘI BUNI ANI!

Cu stima deosebită, cu dragoste și prețuire, un admirator nedisimulat al
PERSONALITĂȚII DUMNEAVOASTRĂ,

Constantin Clisu

Nu prea meritam eu așa urări și cuvinte de laudă - m-am bucurat că Maestrului i-a plăcut la Montreal și am sperat că o să mai vină. Din când în când vorbeam la telefon - păcat că "verba volant" - convorbirile noastre telefonice au... zburat și nu le mai putem pune pe hartie!

La începutul anului 2008, când prietenul nostru comun Cezar Ivănescu (ce mică este lumea!) era acuzat pe nedrept că ar fi fost colaborator al "Securității", Constantin Clisu a fost alături de el cu sufletul, așa cum am fost și eu. Mai mult, mergând în România, am fost cu Cezar la Tirana unde i s-a făcut o primire regească și a lansat o carte tradusă în albaneză de prof. dr. Luan Topciu, ne-am întors la București, Cezar s-a dus la Bacău pentru o operație banală și ...l-am mai văzut peste câteva zile cianozat, adus cu helicopterul la Sp. de Urgență din București și apoi ...l-am condus pe ultimul drum la Iași! Ce trist! Iată ce îmi scria prietenul meu Dl. Clisu, înainte ca eu să trec oceanul spre țară:

- Feb 15, 2008

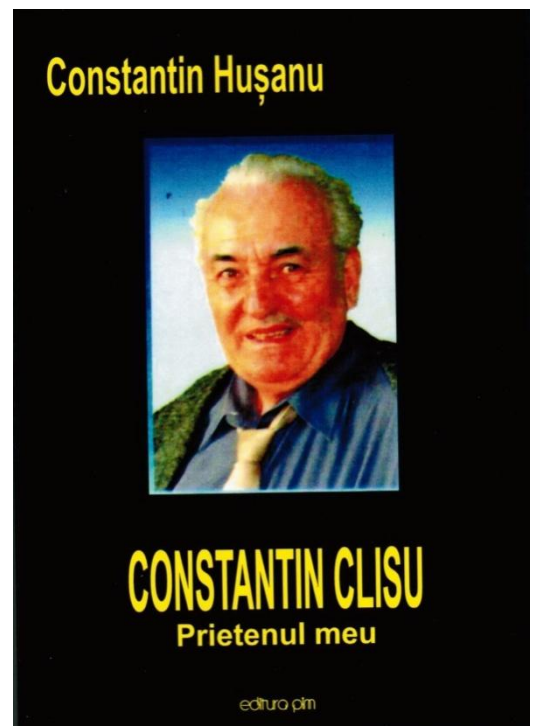
Stimate Doamnă Alex,

Mai întâi, vreau să vă informez, că i-am trimis lui Cezar Ivănescu, direct la Editura JUNIMEA din Iași un mesaj din care să reiasă că și eu și mulți alți colegi de breaslă care îl cunosc, (eu îl cunosc de peste 50 de ani), suntem alături de el și că trebuie să treacă și peste acest obstacol, prin care detractorii săi voiau să-l discrediteze, fiind egoiști de rangul care îl ocupă în rândul scriitorilor români, și l-am sfătuit să fie tare, să lase să treacă caravana, ori câți câini ar lătra-o.

Cu gânduri numai de bine,
al dumneavoastră pentru totdeauna,
cu aleasă stimă și considerație,

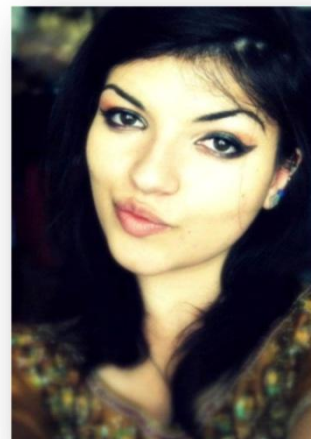
Constantin Clisu

N.B.: Scriitorul **Constantin Hușanu**, un adevărat mare prieten al colegului nostru, a avut minunată inițiativă să scrie cartea *CONSTANTIN CLISU – Prietenul meu*. Amintirile mele despre scriitor (așa cum pot fi citite mai sus) sunt incluse în această carte care a apărut la editura PIM, Iași 2015, și care va fi publicată și în Canada sub egida revistei Destine Literare. (A.C.)

-va urma-

Alina AGAFIȚEI

POEZII

LEZIUNI

am avut paradisul
în fiecare amprență a noastră
am lăsat urme,
unul în celălalt,
pe celălalt
până când ne-am tăiat reciproc
degetele
*știi prea bine că dragostea nu poate trăi fără
degetele alea*

CONDIȚIONAL

cum ar fi fost dacă noi
nu ne-am fi jucat de-a mama și de-a tata
ci de-a viața și moartea?
nu am fi avut gălețușe din plastic lucios
care să se umple cu nisip
ci cuțite și răzători
probabil și niște lame ascunse-n ursuleții noștri cu
ținte
eu cred că tu m-ai fi plăcut la fel de mult
într-o baltă de sânge
aș fi fost de neuitat,
iar adevăratele surprize din kindere
ar fi fost înlocuite de
te iubesc
și eu
am fost doi copii cu suflete de oameni mari
care acum au ajuns să își hrănească
fantomele din ceea ce societatea numește
adulți

CUM SĂ SCAPI DE GÂNDURI?

I
primul pas e să conștientizezi faptul că
nu poți
să scapi de gânduri
ci doar să le schimbi tipologia.

II
urmează etape, ca atunci când
îți moare cineva drag
negarea se împletește acum cu neliniște
revolta se ia de braț cu optimismul incert, spontan
recâștigarea echilibrului se pune-n balanță cu ce-ar fi
fost dacă
depresia e o armată, tu doar un soldat nepregătit
iar dacă ajungi la acceptare înseamnă
că gândurile nu te-au putut controla niciodată

III
e de bine
va fi bine
este bine
crezi în bine
ce e bine
chiar, ce e bine? binele?

IV
gândurile se transformă în întrebări.

V
îți ocupi timpul cu orice.
dar absolut orice
numai să-ți macine totul din tine
ca pe o cafea braziliană
uite, vezi, te gândești acum la Rio și Copacabana
asta înseamnă că funcționează

VI
cum să scapi de gândurile pe care nu ar trebui,
trebuie și nu va trebui să le ai?
eh, asta e o altă lecție.

Magdalena ALBU

ACADEMICIANUL HORAȚIU IOANIȚOAIĂ - MATEMATICA UNEI SECUNDE

N-am să las niciodată stinsă flacăra gândirii elevate aprinsă de spirite înalte precum Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Edgar Papu, Cezar Ivănescu, tot așa precum consider că nu am dreptul moral la a nu rostit elogi meritate despre acele Ființe umane care mi-au lăsat o puternică dâră de Lumină în suflet și în destin, iar academicianul HORAȚIU IOANIȚOAIĂ a fost pentru o scurtă, dar semnificativă bucată de vreme pentru mine una dintre acele izvoare dătătoare de viață și de șansă ale harului divin. Despre apologetii întunericului însă, exponenți ai speciei Homo sapiens sapiens incapabili de a străbate cu privirea dincolo de ceea ce, la un moment dat, pare să se vadă și lipsiți completamente de darul nativ de a împrăști în mijlocul Cetății și în inima tuturor altceva decât spinii înțepători ai evidentei lor micimi interioare, nu voi scrie niciodată nimic, tocmai pentru că ei constituie acea parte componentă - greu deslușibilă, uneori - a pedagogiei sacre a divinității.

Este foarte adevărat însă faptul că, pentru unii semeni noștri, existența Alterității doare. Cu alte cuvinte, prezența Celuilalt - Omul caracterizat de inteligență, demnitate, coloană vertebrală puternică și sistem axiologic propriu, bine individualizat - între cadrele fixe ale actualei societăți postmoderne de tip lichelar curvit (precum am scris deja cu câțiva ani în urmă în „Dictatura nonvalorii”), societate căreia îi sunt înlocuite azi în mod constant reperatele și esențele-i profunde cu iluzia ipocrită a

superficiului consumerist așezat cu forța în mentalul colectiv al nației, prezența Celuilalt, pentru foarte mulți dintre semeni, așadar, capătă brusc un aspect incomod, ce declanșează în structura lor ființială, cu o rapiditate inimaginabilă, germeii nocivi ai invidiei nejustificate și ai urii patologice. Iar ca mixtura aceasta malefică să atingă apogeul consacrat, ei se folosesc abuziv - într-un fel care împinge starea de fapt nu doar către sfera imoralului abject - de argumentul autorității fals construite sub raport imagologic în vreme nicidecum în direcția firească a ridicării Celuilalt înspre Lumină, ci, dimpotrivă, în direcția distrugerii lui cu orice preț și prin orice mijloc. Din aceste puncte de vedere, acad. IOANIȚOAIĂ a făcut parte din sfera incandescență a acelor Ființe umane cu majusculă, care s-a folosit întotdeauna de argumentul solid al propriului lor profesionalism spre a-și conduce, pline de noblețe și seninătate, către Lumină aproapele și nu de a-l îngropa cu rea intenție, definitiv, în țărână. Un fapt mult prea nespecific, din păcate, ipochimenilor contemporani din preajmă-ne. Este și unul dintre motivele fundamentale pentru care îi voi purta reputatului doctor în geologie și membru al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gh. Ionescu-Șișești” HORAȚIU IOANIȚOAIĂ o aleasă recunoștință întreaga mea viață.

Personalitate aproape deloc cunoscută în propria lui patrie, putem spune, dintr-un motiv lesne de înțeles, acad. dr. IOANIȚOAIĂ nu avea cum să fie

integrat vreodată în categoria vastă a individualităților autohtone curluntriste (vorba lui C.T. Popescu) ale momentului. Dar HORAȚIU IOANIȚOAIĂ nu a fost omul care să parcurgă această lume ca și când nu ar fi existat în perimetrul ei în mod concret. Ceea ce a l-a aruncat, fără temeii rațional însă, pe el și pe mulți alții în matca neagră a nefastului anonim specific lumii postmoderne, a fost, pe de o parte, poziționarea incorectă a centrului de greutate axiologic contemporan, iar pe de alta, percepția diformă a modelului societal actual în raport cu semantica pe care o implică clasicul tipar profesional-uman autentic privit în ansamblul său, o percepție pe care perimetrul globalizant al prezentului a transfigurat-o într-un sens negativ mai mult decât evident, dacă ne raportăm la tot ceea ce înseamnă reper valoric real versus neoprototip uman postmodern. Acesta este și motivul pentru care academicianul dr. HORAȚIU IOANIȚOAIĂ a fost unul dintre numeroșii mari „anonimi” ai timpului nostru, la fel ca și acad. MARCU BOTZAN, prof. ANDREI WEHRY, prof. SIMION HÂNCU, prof. DUMITRU CIOC, prof. VALERIU BLIDARU, prof. NICOLAE GRUMEZEA, VITALIE PIETRARU și atâtea alte personalități ale științei românești și mondiale, care semnifică, de fapt, prin alcătuirea structurii lor interioare, modele veritabile de urmat pentru generațiile tinere de acum.

Așa precum scriam anterior, hidrogeologul HORAȚIU IOANIȚOAIĂ a avut un loc aparte în cadrul științei românești, stabilind “bazele metodologice în regim barat privind proiectarea drenajelor în cadrul incintelor de la Dunăre din zona de influență a lacurilor de acumulare a hidrocentralelor Porțile de Fier II, Turnu Măgurele - Nicopol, Cernavodă și Dinogeția.”, conform celor scrise de ing. cons. Nicolae Moraru. Locul său în context social, unul deosebit de anost, putem spune, pentru doritorii de varii prim-planuri lipsite de bun simț de azi, situat departe de circuitul vulgar al actualității, nu a interesat niciodată pe nimeni. De ce? Am specificat deja acest lucru până acum. Deoarece profesioniștii veritabili ai științei noastre contemporane în genere sunt foarte puțin sau deloc cunoscuți și popularizați în zona vehiculelor

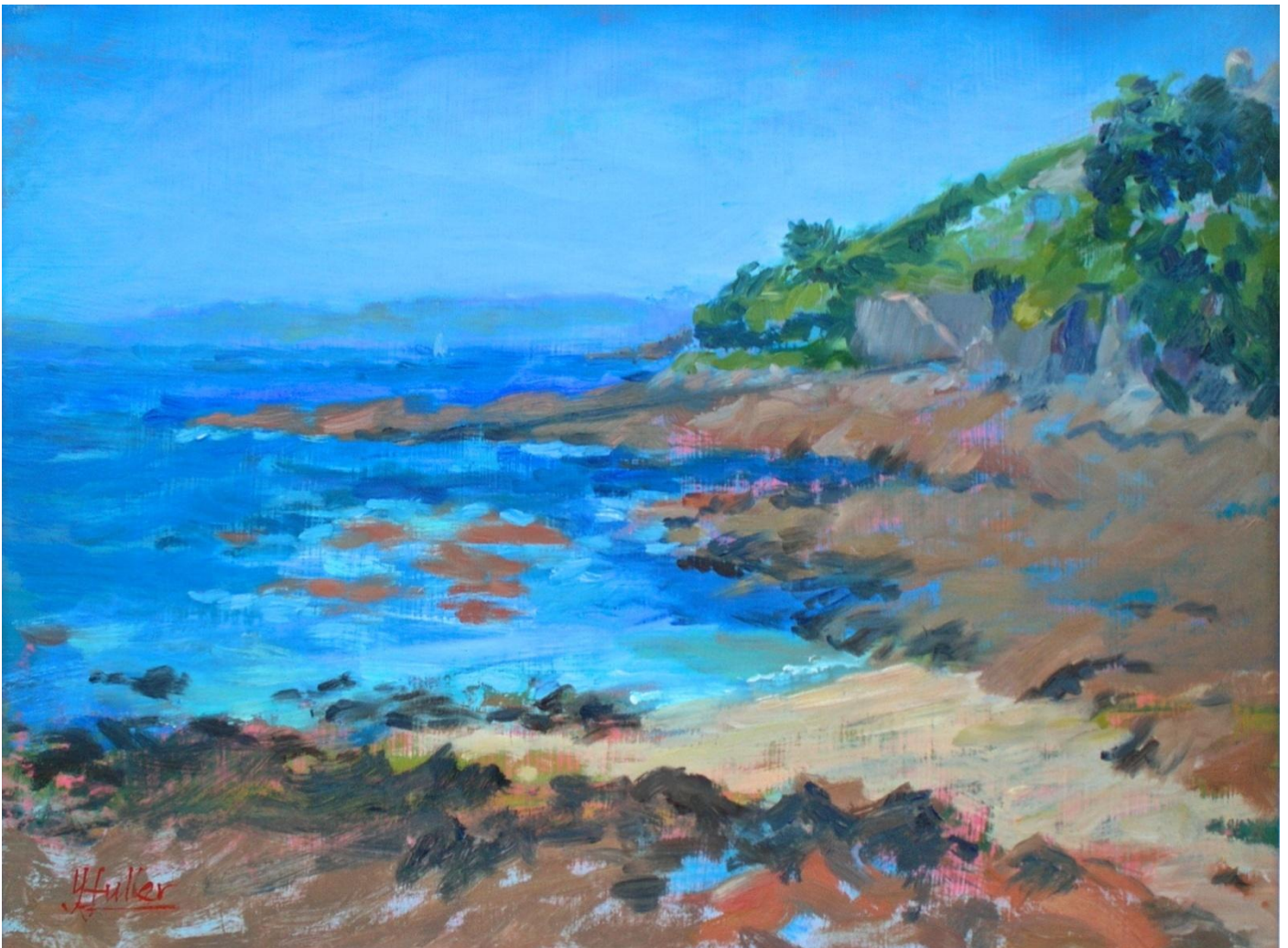
mediatice ale momentului, dacă privim totul în cheie comparativă cu masa amorfă de specimene conjuncturale inculte și grobiene ale prezentului (unele dintre acestea fiind așezate în funcții statale importante de-a lungul ultimului sfert de veac), care își înfig cu vizibilă voluptate faciesul expresiv al propriei vanități ignobile peste tot, construind în mesaje semnificative prin aerul lor puternic vitriolant și rău voitor verdicte injuste la adresa valorii profesional-umane a Celuilalt.

HORAȚIU IOANIȚOAIĂ a fost una dintre personalitățile extrem de importante întâlnite pe tot parcursul meu destinic anterior, alături de ing. cons. Nicolae Moraru, dr. ing. Iulian Mihnea, cercet. șt. Marcu Ștefan din Suceava, fam. dr. ing. Ion și Ana Șerbu, cercet. șt. Valentina Toma. În atmosfera plumburie a începutului de iarnă a anului 2007 însă, într-o zi de vineri aparent ca oricare alta, Dumnezeu ne-a întrerupt pentru totdeauna scurta noastră întâlnire telurică. Nu aveam cum să bănuiesc la orele 11 și ceva ale acelei zile cețoase că data de 3 decembrie avea să devină foarte curând pentru mine încă un punct final dureros de pe traiectul colțuros al tainicei mele treceri lumești. Am simțit atunci, la fel ca în primvara lui 2003, cum cercul celor mai buni oameni din viața mea începe să își micșoreze, cu o năvălnicie absurdă și mult prea ieșită din comun, raza. „La revedere, Magda!...”, a rostit domnul IOANIȚOAIĂ (așa cum îi spun eu în continuare și azi), cu mâna fluturând ușor prin aer a despărțire și cu o melancolie nefirească în privire. „La revedere, domnule IOANIȚOAIĂ!... Ne vedem luni.”, i-am răspuns cu politețe, neștiind însă că aceste simple vorbe de salut vor fi și ultimele din întregul nostru dialog existențial. Câteva zeci de minute mai târziu, academicianul HORAȚIU IOANIȚOAIĂ se stingea anonim, așa cum a și trăit, de altfel, cu trupul acoperit de propriul sânge și de mantia friguroasă a iernii, pe caldarâmul trecerii de pe un trotuar pe altul din apropierea stației bucureștene de metrou „Constantin Brâncoveanu”. Fusese strivit mișelește de roțile ucigașe ale unui șofer inconștient. Destinul nu a mai avut, se pare, în acea secundă, pentru ilustrul geolog nicio urmă de suflet...

P.S.

Am scris acest text în memoria celor șapte ani, care se vor împlini anul acesta, pe 3 decembrie, de când acad. dr. HORAȚIU IOANIȚOAIĂ s-a mutat lângă Dumnezeu-Tatăl dimpreună cu soția sa, decedată la Spitalul Bagdasar Arseni exact în acea zi, la câteva ore după cumplitul accident, dar l-a scris și ca un semn de aleasă prețuire pentru toți oamenii buni pe care i-am întâlnit, într-un moment sau altul, până acum în viață.

* Articol din ciclul „OAMENI DE LÂNGĂ NOI” (4)

Yvonne Fuller - *St Mawes and the Lizard in summer*

(<http://yvonnefuller.com/wp-content/uploads/2012/07/DSCN0605.jpg>)

Lia-Maria ANDREIȚĂ

O mână de pământ

Negoești, o așezare din Bărăgan. Mi-ar fi plăcut să spun că acest sat al meu se trage de la domnitorul Neagoe Basarab, dar nu am găsit nici un document care să-mi susțină dorința. În schimb, există certitudinea că a fost reședință de vară a domnitorului Matei Basarab. Biserica din sat este ctitoria lui Matei Basarab și a Elinei Doamna, sora luminaților boieri Năsturel din comuna Herești, nu departe de Negoești. Așezare de câmpie, cu mult praf vara, din cauza secetei, iar iarna bântuită de viscole și geruri năprasnice – uricele satului meu coboară mult în istorie.

Situat aproape de Dunăre, în calea invaziilor turcești, satul era adesea prădat, iar locuitorii înnodau de fiecare dată sărăcia luând, de la capăt, înjghebarea gospodăriilor pârjolite.

La un an după războiul din 1877, într-o astfel de casă avea să se nască o fetiță cu numele Ioana. În localitate exista, chiar la vremea aceea, o școală particulară cu 15 locuri, dar Ioana nu-i urmează cursurile, pentru că părinții aveau pământ, zestre bună pentru fata lor. La 17 ani sosește primul pețitor, dar nu se ajunge la înțelegere; băiatul era dintr-un sat situat într-o văgăună: cum erau să-și dea fata la Radovanu? căci așa se chema comuna aceea.

N-a mai trecut mult timp, și-au bătut la poartă doi bărbați chipeși, care s-au prezentat, tată și fecior, de-ai lui Năstase, din Aprozi. Oameni cu situație, și-au zis părinții fetei – și au bătut palma. Pe Ioana n-a întrebat-o nimeni nimic; noroc că de pe

scândura de la capul patului, unde sta ghemuită, frecându-și mâinile în poală, a prins cu coada ochiului la chipul lui Vasile: „Pare de treabă”, s-a gândit ea, ținându-și respirația, de frică să nu i se ghicească gândul.

Era pe la culesul viei, iar nunta s-a făcut până-n postul Crăciunului. Așa a scăpat Ioana de satul acela urât, Radovanu, și a ajuns în Aprozi, la o depărtare de trei ceasuri de mers pe jos, de casa copilăriei. Tânăra femeie nu era tristă că s-a îndepărtat așa mult de satul ei, al cărui drum devenise vad pentru negustorii cu mătăsuri de la Stambul, cu basmale de catifea din Turtucaia; ea nu fusese răsfățată cu asemenea bucurii; nu avusese parte de ele fată, iar acum, măritată, nici nu se mai putea gândi la de-alde astea. Muncea cu drag alături de Vasile. Nu trecuse mult timp de când terminaseră casa de ridicat, și iată că venea pe lume primul copil: un băiețel căruia i-au pus numele Sfântului Gheorghe, purtătorul de biruință. La botezul micuțului, mama, venită de la Negoești, o îndemnă pe Ioana: „Pune-ți salba la gât; ești cam străvezie de atâta muncă, dar acum avem o bucurie, e primul copil; hai, gătește-te”. Ioana căzu pe gânduri, dar nu putu ocoli răspunsul: ”Salba am vândut-o, că nu ne ajungeau banii să terminăm casa. Nici țoale nu mai am; doar rândul ăsta, făcut de matală, când să mă mărit, din trâmba aia de pânză, pe care o țesuseși în bejenie. Mi le-ai boit cu verde de la turcul rămas la noi, de se-nsurase cu Tudora lui Moșu”.

Ioana insistă asupra poveștii turcului cu

boiaua verde, doar-doar i-o abătea bătrânei gândul de la salbă.

...„Salba de la tata”, își zice în gând bătrâna, și oftează. Pipăie cu mâna minții fiecare mahmudea: „Of, ce aur, galben-arămiu”, oftează încă o dată. Apoi, cu voce tare: „Lasă maică, nu te necăji, că n-am purtat-o nici eu: o singură dată, a doua zi de Paști, am ieșit cu ea la horă; era frumoasă salba, toată lumea se uita la mine. De atunci a stat mai mult îngropată, cu icoana Sfântului Nicolae, ca să nu le găsească turcii”.

Se ridicase de pe pat și legăna albiuța în care era așezat nepotul. Dar nu-și putea lua gândul de la podoaba înstrăinată: „După băiat poate vine o fată; avea și ea ce să-i puie la gât când se va prinde în horă...”.

Ioana nu gândea așa; ea era bucuroasă că au găsit s-o vândă și au putut face ferestre și uși la casă. Ușa casei, ușa mare din față, ușa de la tindă, pe care intră mireasa, pe care iese mortul, de al cărei prag de sus dai copilul când îl aduci de la botez. „Ușa asta e frumoasă, se vede de la drum, e ușă în trei foi”, se gândea ea. Ferestrele erau și ele înalte și aduceau multă lumină în casă – și pe chipul muncit al femeii.

Nu va trece mult timp și se va naște al doilea copil. Așa cum gândise bunica: o fetiță ce avea să poarte numele Sfintei Fecioare.

Vasile era fericit și harnic. Boii lui nu mai făceau față cărând vara grâul; toamna, scârțâia carul de greutatea știuleților de porumb. Aurul porumbului umplea pătulul, iar glugile de coceni umpleau curtea, pentru hrana oiștelor. Aveau zece. Oile sunt necesare într-o gospodărie; ele dau miei de Paști. Dar, mai ales pentru o gospodină ca Ioana, crescută în războiul de țesut, ele asigurau lâna pentru abaua de făcut haine bărbatului, ciorapi și pulovere copiilor, scoarțe și macaturi de împodobit casa și pentru zestrea fetei.

Dar vine o zi, ca un musafir nepoftit. Cine o aduce? Cine stabilește când trebuie să vină? – și la cine să vină?

Era în august. Vasile da a treia coasă la pogonul de trifoi. Se făcuse în anul acela mult trifoi. Trecuse de prânz, soarele ardea, dar lui Vasile nu-i păsa; avea apă în botă, dar nu se duse până la căruță să bea. Se grăbea. De teamă să nu vină vreo ploaie și să strice bunătațe de roadă. Strângea din dinți și se

apleca mai îndârjit pe coasă.

Lăsase brazdele la soare să se pălească și plecase, sleit, spre casă. Dejugă boii; le dădu să mănânce – și scoase o găleată de apă rece din fântână; bău o ulcică plină și-și aruncă alte câteva pe spinarea încinsă.

Nevasta îl strigă la masă, dar cum era mereu grăbit, se băgă mai întâi sub căruță, să ungă osia. „Hai, măi omule, la masă, lasă-le păcatului de osii mai târziu, că se răcește totul” – strigă ea obosită, simțind cum i se zbate în pântec pruncul de cinci luni.

Ea zise, ea auzi.

Le dădu copiilor să mănânce, îi culcă în patul de pe prispă și se repezi în spatele casei, unde era carul tras, la umbră. „Hai să mâncăm”, repetă ea, dar, apropiindu-se, văzu mâna dreaptă a omului căzută pe pământ. Strigă din tot sufletul: „Vasile, Vasile, ieși de aci, măi omule!”. Dar Vasile nu răspunde: stă cu fața-n sus, cu ochii la osie. Ioana se repezi și-i ridică picioarele, străduindu-se să-l scoată de sub car. Omul nu se clintește. Atunci se ghemui și se târî și ea sub car. Îi cuprinse capul în palmele mici, muncite, iar cu vocea rugătoare îi șoptea printre lacrimi: „Hai Vasile, hai la copii”. Și tot repeta, printre sughituri: ”Hai Vasile... hai la copii...”. Dar Vasile privea fix, cu ochii lui frumoși, la osia carului.

Același car, cu boii de zestre, îl ducea pe Vasile la cimitirul de la marginea satului, unde își va dormi somnulde veci, din vara anului 1903.

Rămasă cu doi copii și al treilea pe drum (avea să se nască tot o fetiță) văduva cu ochii uscați de lacrimi se târî prin viață, cu tivul la fustă descusut.

Copiii crescură. Gheorghe abia se făcuse de ajutor, dar fu luat în războiul din '916. Ani de nopți nedormite, de lacrimi și rugăciuni la Măicuța Domnului, să-l aducă pe Gheorghe sănătos acasă. Dumnezeu, milostiv, i-l aduse; sănătos și împrăștiat cu șase pogoane de pământ.

Nici nu se dezmeticise bine din focul frontului, când doi prieteni ai lui, frați, i-au adus în curte, nevastă, pe sora lor; fată de treabă, dar cu un singur pogon zestre. Lucrul acesta a supărat-o pe bătrână.

Fata mijlocie se mărită, și ea, tot în Aprozi.

Într-o zi, doi tineri bătură în poarta Ioanei. Erau din Negoști și veniseră să o pețească pe Anica, fata cea mică. Pentru că erau orfani de tată, băiatul de însurat era însoțit de fratele mai mare. Ioana s-a arătat bucuroasă de zestrea băiatului, dar mai bucuroasă a fost la gândul ce-i încolțise: „Ce-ar fi, își zise ea, să le dau și partea mea și să mă întorc cu ei, pentru totdeauna, în satul de unde am plecat?”.

Bătrâna suporta tot mai greu înțepăturile nurorii, dar pentru că își iubea băiatul, decisă să-i lase casa; casa făcută de ea cu Vasile; casa cu ferestre luminoase și ușă în trei foi.

I se frângea inima când se gândea că Gheorghe, fiul ei, muncea singur pământul, în timp ce nevasta lui nu scăpa papucul din picior și nu ieșea de sub umbră toată ziua.

Se va muta la ginere, pe uși străine, dar e lângă Anica. Și gândul acesta o mângâia.

Anica venea la Negoști, în casa bătrânească a lui Ștefan, care se trăgea dintr-o familie cu opt copii.

Tatăl lui Ștefan fusese bolnav de holeră, dar maică-sa l-a tratat cu tot felul de fierturi, așa încât Tudor, că așa îl chema pe tatăl lui Ștefan, s-a făcut bine și se pregătea pentru muncile de primăvară. Și tocmai în ziua când băga plugul în brazdă, pe fâșia dinspre Ciulea, niște oameni, îmbrăcați în alb, s-au năpustit asupra lui, legându-l și împingându-l într-o dubă albastră – și duși au fost. Apoi l-au aruncat într-omagazie imensă, cu trupuri de oameni fără vlagă trântite pe jos și pe paturi, unii peste alții. Toți plângeau, cerând apă: „Apă!”, „Apă!”, „Apă!”.

O zi și o noapte a plimbat Tudor oala cu apă, de la ogură la alta. Dar trupul lui epuizat de holeră, vindecat doar de câteva săptămâni, nu rezistă – și recăzu pradă microbului.

Peste o săptămână, avea să fi e dus, împreună cu alți 25 de nenorociți, la groapa comună.

...Niculina tocmai baga pâinea-n sobă, când pe ușa tindei intră nepoata Zamfira: ”Tușică, tușică, hai de ia caii și plugul din țarină, că pe unchișorul l-au legat unii îmbrăcați în alb și l-au dus într-o dubă”. Femeia, târâtă de nepoată, găsește caii șezând cuminti, în așteptarea stăpânului. Plugul adăsta și el, răsturnat într-o parte.

Peste o lună, vătășelul de la primărie îi aduse o hârtie în care scria că Tudor Savancea a murit de

holeră, în spitalul din Budești.

Niculina își trecu șorțul pe la ochi, ștergând o lacrimă, și se gândește cum să facă față la atâtea necazuri, cu opt copii pe cap. Femeie frumoasă, cu mintea ageră, iarna țeseascoarțe și macaturi de lână, pentru zestrea celor cinci fete, iar vara lucra pământul cu cei trei băieți. Nu este ușor să faci câte două plăpumi, două scoarțe alese, două macaturi în patru ițe, patru perne cu puf de găscă, două fețe de masă cusute cu flori, două cearșafuri de bumbac învărgate cuarnici, zece ștergere de borangic (pentru nași și pentru icoanele din noua casă) trei cămăși de noapte din pânză fină, cusute cu șabace.

Planul Niculinei dădea roade: ”Frumoase sunt, zestreau, pământ le dau la fiecare câte cinci pogoane; până-nșaispe ani, le dau drumul în lume”.

Așa s-a și întâmplat. Într-un an, nu mai făcea față lanunți. Trei s-au măritat la Șoldanu, cu băieți bine situați, iar două au luat bărbați din București.

S-au însurat și cei doi feciori, mai mari, cu fete bune, harnice.

Mai rămăsese Ștefan, dar pentru el, Niculina nu a mai avut răbdare. Era frumoasă, cu ea semănau fetele. În fiecare seară, când se întorcea de la câmp, după ce-i hrănea și-iculca pe toți, ea se ducea la ulcica de pământ, plină cu apă de ploaie, alături de care se aflau, pe un scăunel de lemn, o bucată de săpun de casă și un șomoioag de pânză de tort. Femeia își săpunea obrajii, îi freca îndelung cu pânza detort, apoi se limpezea cu apa de ploaie. Intra în casă și se ștergea cu ștergarul de arnici. De sub pernă scotea un borcănel albastru din sticlă, pe care scria Ponce. Îl cumpăra, din trei în trei luni, de la o precupeață, Marița Găina, din Budești, care venea special la ea, iar ea o plătea de fiecare dată cu două găini și o dublă de făină. Când mergea la târgla Budești purta brațări și mărgel.

Într-o duminică, în târg, în vreme ce pipăia o stofă griși-i măsură cu palma lățimea, ca să cumpere cât mai puțin, că și-o cosea singură, simte așa, o atingere pe umăr. Femeia ridică privirea de pe stofă și văzu un bărbat care îi spuse: „Dorește cuconița această stofă?”. Niculina se zăpăci; cuconițe erau fetele boierului... Dar nu avu timp să-și revină, că bărbatul o străbătu cu privirea din cap până-n picioare, și zise: ”Patru metri, din cea dublă”. Vânătorul, plin de amabilitate, încercă să taie cât

mai drept cu foarfecele, dătot ciupi un centimetru-doi; de, stofă scumpă. Domnul băgăde seamă, dar tăcu. Luă stofa într-o mână, iar cu cealaltă otrase pe femeie și ieșiră din târg.

Niculina îl urmă mută, amețită de vorbele lui – și dedulceața glasului. Ajunseră pe ulița mare și se opriră în fațaunei case fără curte; pe ușa căreia, din lemn maro cu grilajenegre la geam, era o plăcuță galbenă, pe care Niculinadescifără cu greu: *Cro-i-to-ri-e*. Domnul bate ușor cu bastonulîn lemnul ușii. Apare o țigăncușă. ”Este acasă jupâneasa?” „Este boierule,” și-i conduce în salon unde, de pe un fotoliu uriaș, s-a ridicat o femeie înaltă, cu un păr castaniu, bogat,îmbrăcată într-un capot lung din catifea mov, iar în picioarecu papuci galbeni cu vârful întors, și-n vârf câte un ciucuremare, portocaliu. „Coană Bălăneasco, cuconița dorește cevade... ceva de salon”. „Ha! Ha! Ha! Da, coane Ionică, amînțeleș”. Fără să mai comenteze, Bălăneasca trase sertărelulmașinii de cusut, scoase degetarul, un mosorel cu ață roșieși o panglică roz, care era metrul. În vreme ce măsuramaterialul, dă o comandă scurtă: „Garoafo, adu șerbet și unpahar cu apă, pentru conu` Ionică”.

Niculina nu se simțea în largul ei, măsurată de aceastăfemeie și-n cruciș și-n curmeziș; dar nu-și termină gândul,că auzi: „Joi la prima probă, coane Ionică”. Domnul sesculă de pe scaun, pupă mâna cucoanei și plecară.

Ajunși în drum, bărbatul se întoarse către Niculina:„Dacă ar dori conita, am putea să mâncăm ceva, în colț, laCârciumaru?”

Femeia nu era obișnuită cu întortocheli de astea decuvinte; Tudor al ei n-a purtat haine ca omul acesta, dar niciprost nu era; când se punea masa, si unul și celălalt ziceau:”Hai la masă”. Atât.

E drept că îi era foame, dar nu știa ce să răspundă. Ar fivrut să plece acasă, dar nu putea, era amețită.

Au intrat pe o potecă înierbată, la hanul din centrulBudeștilor. La ușă, doi băieți, înfășurați în câte o față demasă de la mijloc în jos, de îndată ce-l văzură pe conu` Ionică, începură să facă plecaciuni.

S-au așezat la capătul unei mese lungi, iar băiețiiiau început să aducă tot felul de mâncăruri și vinuri. De mâncare nu s-a prea atins; că n-a fost ciorbă, n-a fost nicitocană – că ei astea îi plăceau. A

mâncat niște pâine; erabună, proaspătă și avea niște semințe pe ea. La zaharicale, amâncat susan și rahat cu nucă. A gustat și vinul: roșu, bun,dar nu era ca cel din via ei. Și-apoi, cum să mănânci, cândtot timpul mesei, domnul Ionică a iscodit-o: câți ani ai, cumte cheamă, de unde ești, ai bărbat, ai copii – și tot așa...

În fața hanului aștepta o caleașcă. Domnul dădu s-oajute să se urce, dar nu fu nevoie; Niculina era sprintenă.

Pe drumul spre Negoești, conu` Ionică îi prezentă o scurtă autobiografie: situația averii și dorința de a o lua de nevastă; era vădov și fără copii.

Se gândise ea de când a dus-o la Bălăneasca, lacroitoreasa de lux, că nu e glumă, dar acum i s-a uscat gurade emoție și nu știu ce să răspundă pe loc.

Când să intre în sat, ea a vrut să coboare, să n-ovorbească lumea, dar conu` Ion Cârciumaru nici n-a vrut săaudă; a oprit exact în fața porții.

Niculina a sărit ca din căruța cu coceni, și-a scuturatfusta, iar domnul și-a scos pălăria și a făcut o plecaciuneîn fața ei, ca băieții ăia de la han, în fața lui: „Coniță, joi, pentru prima probă, voi fi aici”.

... În casa bătrânească, lăsată de Niculina, o aduceaȘtefan pe Anica, însoțită de mama ei, Ioana.

Au avut mult de dereticat în această casă, cele douăfemei harnice. Au umplut crăpăturile din pereți cu var stins,au lipit prispa, care se coșcovise de ploi, au pus pământ inpodul coșarului, ca să țină adăpost la cai, au făcut curățenieîn bordei, unde erau murături rămase de doi ani, de cândplecase Niculina.

Treptat, gospodăria se întări.

Veniră și copiii: o fetiță, apoi un băiețel.

După un timp, Niculina le făcu o vizită, împreună cu IonCârciumaru. Bunica purta o rochie ca fetele (bunicile poartăfustă și camizon) din mătase albastră cu picățele verzi; aveamărgelile și brățară de sidef. Când Florica, fetița de patru ania lui Ștefan, i-a atins brățara care sclipea în soare, bunicași-a tras repede mâna, a scos o batistă de dantelă din sân șiși-a șters brățara. Nu și-a luat în brațe nepoțica – și nici nu-iadusese vreo bomboană.

În Negoești era o moară renumită; veneau oameniidin șapte sate. Aici măcinau și rudele de la Aprozi – și înprimul rând Gheorghe, fi ul Ioanei, fratele Anicăi. Când eralume multă la moară, și nu izbuteau să macine în aceeași zi,aprozenii dormeau

la ei. Anica tăia o găină, făcea o turtă și-otavă de plăcintă cu dovleac, cartofi năbușiți cu usturoi, toatela cuptor. Ștefan scotea câteva ulcele de vin și seara curgea frumos. Mai venea și vărul de peste drum, Constantin, careștia să cânte la caval.

În vreme ce ei petreceau, bătrâna Ioana dispărea, uneori, în noapte. Anica observă și de data aceasta plecarea ei și, cu toate că era ostenită, ieși s-o caute. Luna lumină curtea ca ziua. Pe potecă, bătrâna căra, sleită de puteri, odublă cu porumb la căruța lui Gheorghe. „Mamă, de ce faci asta?”. Bătrâna căzu, surprinsă, dubla se răsturnă; boabele străluceau, în bătaia lunii, ca o comoară în noaptea de Sânziene. „Bine mamă, eu merg desculță și cu fusta ruptă, iar matale îi dai ăleia doi saci de boabe și fuiorul de cânepă, când ea nu coboară din pat până nu-i aduce Gheorghepapucii?”. Bătrâna suspină: „Nu se mai ajunge Gheorghe, degeaba are atâta pământ, dacă ea nu muncește”.

Dar fi e-sa Anica nu auzi; continuă să plângă și săse tânguie: „Doamne, pupa-ți-aș tălpile, cum împărți tudreptatea, că tu le știi pe toate, Doamne, că porumbul trebuie să-l vând ca să iau grapă, că pe soacră-mea n-a interesat-o, a plecat cu bogătanul ăla, iar când vine pe-aici, n-aduce ocută de zahăr la nepoți. Tot ce-a fost în curte au luat frații mari. De când am venit aici, în fiecare an am vândut grăuși porumb ca să cumpărăm plug și prășitoare și rariță. Anulăsta trebuie să cumpărăm grapă – și iar nu-mi ajung baniisă-i cumpăr și lui Ștefan bocanci. Doamne, numai tu știi prin ce-am trecut”...

...Era pe la două ceasuri după-amiază, într-o zi din iunie, când bătrânei i-a venit așa, de drum; o apucase un dormare de fi u-său Gheorghe și de cei doi nepoți, Floarea și Gogu; dar, mai ales, de căsuța ei. Nu stătu mult pe gânduri: făcu o bocceluță cu niște mere dulci și câteva ouă și pleacă la Aprozi; peste câmp, ca să scurteze drumul, așa încât pe sub seară să fi e acolo. Soarele ardea puternic, îi era udă cămașa în spate, apă nu luase la ea, dar rezista. Când a ajuns în Aprozi, oamenii se întorceau de la câmp.

În fața porții, i se înnodară lacrimile în gât. În curte nuse simțea nimeni. În casă nu îndrăzni să intre; se așeză pe o piatră, lângă prispă. Nora o văzuse însă pe fereastră – și-istrigă de-acolo că Gheorghe n-a venit de la prășilă. „O să-l aștept”, zise

bătrâna. Ridicându-și privirea din pământ, zăricei doi nepoți venind spre ea. Îi luă în brațe, îi pupă, le netezipărul și le împărți mere. Copiii mulțumiră și plecară în joaca lor. Ea rămase pe piatra din fața casei, până când soarele seduse cu totul peste deal. Atunci s-a întors Gheorghe, care, după ce a dejugat boii, a venit la ea: „Ce faci, mamă?”. „Cesă fac, maică, am venit să văd copiii, că mi-era dor”.

Ieșise și nevasta cu un ștergar; îi turnă, tacticos, apă să se spele. Apoi și Gheorghe intră în casă, frecându-și spinarea cu ștergarul adus de muiere.

Bătrâna rămase pe piatra din curte, privind în zărea înserării: în curtea asta l-a scos, mort, pe Vasile de sub căruță; în curtea asta și-a înnodat cămașa și-a crescut treicopii, fără s-o ajute cineva...

Dar o trezește din visare o voce ca un bubuit de tunet: „Nu pleci, că uite, s-a înserat?”, îi strigă nora, din ușa casei.

Buimacă, bătrâna abia se sculă. „Rămâneți cu bine”, zise ea, dar nu mai avea cine să o audă; nora deja intrase în casă. „Bine că mă odihniți, glumi bătrâna cu amărăciune, o s-o taidrept peste câmp, că e lună, și dacă văd salcâmul lui Sărăcuțu, nu-mi mai rămâne decât un ceas, și mă apropiu de sat”.

Mergea bătrâna, era iute la mers, grăbea, grăbea; iatăși salcâmul, e plină de nădejde. „Doamne, fi i milostiv cumine, să ajung acasă, măcar la marginea satului”...

Deodată, luna nu mai luminează, cerul se acoperi de noriși un vântișor începu să miște spicele din lan. Ajunse la undrumeag pe care-l recunoștea, dar nu mai putea înainta. Băgă de seamă că pe partea dreaptă a drumului era o groapă, din care oamenii luau pământ galben pentru lipit. Știa groapa asta, era aproape de sat, dar nu mai putu face un pas mai departe, din cauza beznei care se lăsase. Se prăvăli în groapă, trase o mână de pământ sub cap – și se culcă. Era bine, era adăpost. Și visă că o întreba Gheorghe: „De ce-ai plecat, mamă?”. Dar n-a apucat să-i răspundă, că maimulte izbituri o făcură să sară în picioare: o ploaie repezită rupsese norii.

La lumina fulgerelor se chinuie să dibuie drumul. Mergea greu, din cauza pământului care i se lipea de tălpile desculte.

Băgă de seamă că ajunsese în sat. Ploaia se oprise, când se ghemuia pe lavița din cuine.

Trei luni a tras, mai mult moartă, decât vie. Anica o băga în albia cu fiertură de frunze de nuc, o hrănea cu terciamestecat cu untură prăjită și-i puneă mămăligă de tărățe pe piept.

Cu bune, cu rele, viața merge înainte. Anica își mărităfata. Gheorghe, la Aprozi, își mărită și el fata. Apoi își însură băiatul. Dar războiul – ăstălalt, al doilea – băteala ușă. Țăranii se adunau și ascultau știrile de la cei careaveau radio cu galene. Casele începură să se golească debărbați. Plecă ginerele Anichii. Pleacă și Gogu de la Aprozi, lăsându-și nevasta cu Petrică de doi ani în brațe.

Bătrâna se ruga și pentru Gogu, ca și pentru tatăl lui, în '916. Dar nora Marița nu mai avu norocul soacrei. Într-ozi, omul de la primărie bătu la poartă, întinzându-i o hârtiecât palma, cu o vargă neagră la colțul din stânga. Marițanu mai avu putere să urce treapta. Zări piatra de pe care oalungase, în negura nopții, pe soacră-sa. Se așeză, silabisiceva din cumplita veste; vroia să-l strige pe Gheorghe, pe bărbatu-său, dar i se încleștară dinții. O cuprinse o

amețalăși căzu în iarbă. Pe potecă tocmai venea Mița, noru-sa, cudonița cu apă, de la fântâna din colț. Ridică hârtia de lângă soacră, o citi – și plecă să dea apă la boi. De soacră-sa nicinu se atinse: „Aici să stai, până te-oi ridica eu”.

Vestea neagră a ajuns și la Negoești. Dar bătă Ioana totmai spera că nu este adevărat. Multă vreme a rugat câte unnepot să-i facă ba o cerere, ba o plângere, pe care le duceaautorităților.

Băta Ioana a murit când fie-sa Anica nu mai avea niciun ban; toată agoniseala o cheltuise cu nunta băiatului: seînsurase Niculae. Se împrumută însă la o nepoată, și-i făcubătrânei cele cuvenite.

La un an, când să-i ridice crucea, Anica iar nu prea aveabani, că bătea drumul Budeștilor, la bărbatu-său Ștefan, careera în spital, cu coastele rupte de cai. I-a comandat, totuși, ocruce de piatră; mai micuță – și fără poză.

1 februarie 2013, Negoești

Sat de munte (<http://badorgood.com/foto/satul-romanesc-470138>)

Veronica BALAJ

VERSURI

(din volumul *Ierusalim, Jerusalem, ediție trilingvă română-engleză-ebraică, trad. în engleză - Antuza Genescu, trad. în ebraică - Menachem Falek, Ed. ZUR-OTT, Ierusalem, 2-13 2013*)

Ierusalim, Jerusalem

E departe, îmi zic
apoi, amăgitor
de aproape
îmi pare
calea inițiativă
spre Ierusalim, Jerusalem
nu-mi amintesc
deîndată
câte drumuri
am dus
la bun sfârșit
ori, câtă parte
din mine-am pierdut
unde-am ratat
esență vie
să fiu
sau măcar,
o clipă-mblânzită...
acum, ne-apropiem
de cetate
mașina condusă
de Menachem
înaintea încet
sub cerul
ca un semicerc
peste liniștea
venită și ea
dintr-un început
misterios
legând

clipa mea
de-o altă viață
tainică
orașul se-arată plutitor
între pământ
și stele
ziduri albe, doar albe
ne-nconjoară pe noi
și-ntreg Ierusalimul
asemeni unor trupuri
în cânt împletite
cânt fără cuvânt...
trecem pe sub
o harpă imensă
la intrarea
în mult visatul
Ierusalim, Jerusalem
îngerii
acordează incantații
sacre
plutind
între vremea dintâi
și chemarea
din urmă
a Fiului Omului.

Jerusalem, Jerusalem

Deceitful,
the path of initiation
to Jerusalem
seems
far away
yet close enough
right now
I do not remember
how many roads
I have travelled
or how much of me
I have lost
where I have missed
the living essence
my chance to exist
or a gentle moment...
now
we are coming closer
to the citadel
Menachem
is driving the car
slowly
under the sky
resembling a semicircle /
breaking the silence
that is coming
from a mysterious beginning
connecting my moment
with another
mysterious life

the city
seems to float
between the earth
and the stars
white walls, white walls only
surround us
and the whole Jerusalem
we are like bodies
woven in a song
a wordless song...
we are passing
under a huge harp
at the entrance
in the long-dreamt-of
city of Jerusalem, Jerusalem
the angels
are tuning up
sacred incantations
floating between
the beginning of time
and the last call
of the Son of Man.

Orașul cosmic

Umbra zidului
celeii mai vechi porți
din Cetatea Sfântă
mă apără de soare;
îmi sprijin spatele
de piatra gri
într-un oraș alb
clipele tropăie
în sus, în jos
prin istorie și evanghelii
ca niște vietăți necunoscute
bătăile
inimii mele
se destramă departe,
tocmai
în apele Cedronului,
singuratice,
nici un trecător pe-aici
nu-i urmașul
vreunui ostaș
de-al regelui Solomon
puțini știu
cât a plătit
neuitatul David
să cumpere colina
pe care-a fost
jertfelnicul cel mare
și la ce ne-ar folosi

să socotim
pașii îngenuncheați
la Zidul Plângerii
ori câte dorințe urcă
la ceruri?
turiști grăbiți,
împart orașul
în amintiri proprii,
fotografii
detalii, stop cadre ..
doar dincolo
de ferestrele caselor
se mai rostesc
rugăciuni
în limba sfântă
pentru
Orașul Cosmic.

The Cosmic City

The shadow of the wall
of the oldest gate
in the Holy City
protects me from the sun;
I am leaning
on the grey stone
in a white city;
moments run
with heavy steps
up and down
through history and gospels
like unknown creatures;
my lonely heartbeats
stop somewhere
far away
in the Cedron stream;
there is nobody here
not even one descendant
of King Solomon's soldiers;
few people know
how much the King paid
to buy the hill
where the great altar
was raised
what would be the use
of counting
the footsteps ending
at the Wailing Wall
or how many wishes
rise to heaven/
hurried tourists
divide the city
between their memories

photographs
snapshots
freeze frame shots...
prayers
for the Cosmic City
are said
in the holy language
only behind
the windows
of the houses.

Strada aerului

Maicii Nicolaida, din Ierusalim

E-o săptămână
verde,
înflorită-n mine
las în urmă poezia lumii
și fredonez
șalom, șalom, șalom...
pe Strada Aerului
din Ierusalim,
coborâm, coborâm
prin înserarea care duce
spre lume,
și cer
Maica Nicolaida,
micuță, tânără și agilă,
mă-nsoțește prin amurg
ca un desen
misterios, nedescifrat...
în mișcare
vecin cu pașii noștri
e Zidul Plângerii, adânc săpat
la stânga privirii noastre
la dreapta, e timpul
nerostit...
din fortăreața serii
crește-o aripă
de înger, singuratecă
în jur plutește
un flux enigmatic
nu sunt copaci,
nu sunt nici păsări
suntem naufragații
de pe-o stradă suspendată
între acum
și ce va fi să fie
oare,
drumul e în noi
sau înapoi?
Îngere, ajută-ne

să nu ratăm
călătoria
prin această înserare
iată, Maica Nicolaida
are mâna sa
prelungită
în inima ta
o simt cum zvâcnește,
Îngere,
această înserare
ne-ar putea lega.

The Air Street

*To Mother Nicolaida of
Jerusalem*

A new week
has coloured
my inner world green
I leave behind the poem of light
and start humming

Shalom, Shalom, Shalom...
in Jerusalem
we go down and down
on Air Street
one end of the nightfall
leads to the world
while the other
leads to the heavens
Mother Nicolaida
tiny, young and supple
accompanies me in the twilight
like the drawing
of an unsolved
moving mystery...
neighbouring our steps,
The Wailing Wall
– dug deep
to the left of sight
to the right of time
in silence
a wing is growing
from the evening citadel,
an enigmatic flow

is floating around,
there are no trees,
there are no birds,
we are shipwrecked
on a street suspended
between the now
and the not yet.
I wonder
is the road inside us
or behind us?
Angel, help us,
so we shall not miss
the trip
through nightfall.
Look, Mother Nicolaida
has stretched her hand
into your heart
I can feel it thumping,
Angel,
this nightfall
might join us together.

Vedere din Ierusalim(<http://www.travelwiz.ro/ierusalim>)

Nicolae BĂLAȘA

SARRA

Cu ceva timp în urmă, pe vremea când Țuța încă mai era în viață, iar eu, o copilă, uluită de cele câteva cărți ale sale, *Între Dumnezeu și neamul meu*, *Filosofia nuanțelor* și altele, dar mai ales de imaginea unui Socrate al momentului, al românilor, în special, m-am apucat, asemenea maestrului, să scriu. M-am gândit la o piesă de teatru. Omul! Și asta pentru că, din punctul meu de vedere, intenția cărturarului român de a împinge demersul său spre concept în *Lumea ca teatru*, o idee mai veche a lui Platon, eșuase. În consecință, Omul – în toată splendoarea și natura sa! Obiectiv subiectivă, mistică, artistică, rațională, morală...

– Morală? – m-am întrebat, în timp ce parcă m-am împiedicat cumva în mine.

Aveam îndoieli. Unele firești, ale omului aruncat-în-lume. Altele... Din acest motiv, nu am putut trece cu vederea nici marile întrebări kantiene, după unii, puse fără de rost, nici extrapolarea, din gândul strecurat în Imperativul absolut :

– Fă acel bine încât binele făcut să aibă valoare universală. Și totul doar din onoare! Da, din onoare! – am reformulat și repetat în gând, oarecum rătăcită, fără a putea pași lejer printre niciunul din cuvintele anterioare.

În fine, îmi doream să pun în scenă omul la dimensiunea lui ontologică și să mă văd un fel de Eu-Tu universal în și dincolo de lume. Vrând-nevrând, am luat pe rând la întrebări când istoria, când timpul, când gândul conceptualizat, rămas parcă panglică atârnată de băierile cerului. În unduirile albastrului, se zvârcolea, firește, în mintea mea, puse parcă la un loc, fie Ființa lui Parmenide, fie *Dasein*-ul heideggerian, coborât de gânditorla

nivelul omului aruncat-în-lume, fie firea-de-a-fi împreună cu Eminescu, fie un rotund a tot.

– Cam de aici am să încep! – mi-am zis câțiva ani buni mai târziu și, de ce nu, am să spun orice. Am să mă spovedesc universului! Vouă, tuturor! În definitiv, ce am de ascuns? De oriunde, prin orice, tot se vede... Doar în propria-ți uitare mai poți sta orecum confortabil câtă vreme îți moțâie conștiința, altfel gândul te poate urmări sau găsi până și în găurile negre, dincolo de galaxii.

– Ușor de spus, greu de făcut! – mi-am zis câteva clipe după aceea, când, pusă la zid de mine însumi, mi s-a anulat parcă timpul și m-am întors la începutul începuturilor. Că un început trebuie să fii fost, iar de acolo, încoace, am retrăit, vorba lui Dilthey, un filosof german, la dimensiuni cosmice, Facerea. Facerea universului, iar în el, și eu cu pământul, caleașca mea cosmică de prințesă, că doar trebuia să mă plimb cu ceva. Și asta doar ca să nu râncezesc, să nu fac mucegai câtă vreme, uitată parcă într-un pustiu și al cerului, și al pământului, căscam doar gura, ca proasta, la stele. Iar ele, nimic! Și de aici, plictisul. Domnule, să îți fie dat întreg pământul – raiul l-am inventat eu, ca femeie, mai târziu – și să nu știi ce să faci cu el, mare încurcătură! Mare, mai ales că despre Adam, am auzit ceva mai târziu, de la un blestemat de șarpe. Când l-am văzut... Ce să vă spun, bun de mâncat! Mi-am infipt dinții și... poftele mele genetice au dat buzna. Cu ele și cicăleala. Acum trebuie să mă înțelegeți, că dacă nu puteam să mă bat o veșnicie, singură, la cap, am cășunat pe el. Nu de alta, dar mi-a agățat frunza. Iar din acel moment, dandanaua. Pune frunza, dă jos frunza!... Tăvăleala... Apoi, cearta, împăcarea... Dulcegării!

– Domnule, cică dacă nu aș fi fost eu femeie, el ar fi rămas sfânt în slujba lui Dumnezeu. Păi, bine, bă beșleagă, și sfânt și slugă?! – am vrut să-i zic într-o seară când abia i-am dat botul la o parte de pe țâțele mele. Prinsese gustul laptelui. Din una, din alta, doar știți... Cum, ce a ieșit?!... Păi ce putea să iasă câtă vreme nici pe vremea aceea așchia nu sărea departe de trunchi? Nu a fost tocmai greu nici cu doi buradei pe cap, chiar dacă seara, când intram cu el sub așternut, îmi cam încurcau țițele.

Și totuși, toate bune și la locul lor numai că Cel ce ne făcuse își cerea dreptul, un fel de șpagă primordială, la vremurile noastre, zeciuală, impozite, taxe peste taxe chiar și mai mult! Au apărut greutățile. Copiii au crescut și musai să cotizeze ca și mine și Adam al meu. Domnule, taxa de protecție, legea numărul unu pe fața pământului! Și o dai că nu ai încotro! Noi, femeile, mai târziu, când s-au înmulțit și pe pământ stăpânii, am mai scăpat, din când în când, cu plata în natură. După cerere și ofertă! Numai că nu tot timpul datul tău e prețuit, e pe placul protectorului. Și când nu-i convine, prăpăd! Altceva se întâmplă când ai mângâiatul stăpânului, fie el și călăul cu barda deasupra grumazului tău. De acolo, din lipsa de prețuire, fie ea și formală, adică de ochii lumii, măhnirea, apoi vrajba, ura și, evident pasul spre crimă. Nu cred că trebuie să vă mai spun despre cum primul meu născut, Cain, ucis de fratele Abel, a scaldat pământul cu sângele său. Cum toate se plătesc pe lume, am plătit și noi. Mai întâi, am îndurat lipsa puterii de a re-cunoaște, apoi potopul. ...Ehe, și toate celelalte! Când ne-am revenit, eu și cei ce au urmat, ieșiți de-acum din ape, ne-a pus, „închinatul“, vorba unei babe de pe la mama din sat, să devenim cineva, adică să avem și noi un nume că, în Noe, dacă nu pui potopul, Noe e ce? Cel mult litere la un loc, aș spune acum, când încă mai funcționează, ca formă de comunicare, alfabetul pentru analfabeți. De chestiunea asta de comunicare, că despre ea e vorba, pe-atunci, în vremurile în care m-am cufundat, se ocupa sufletul. Făcea el niște semne pe cer și ne înțelegeam. Dar numai până la Turnul Babel, adică până când am vrut să fim, cum spuneam mai adineauri, un Eu în lume! De la Turnul Babel încoace, s-a pocit totul. Ce să faci? Când vrei să stai nepoftit, alături, pe o lespede cu Dumnezeu, El, Atotputernic, îți arde una peste bot încât uiți până și cum strigă alții la tine. Una e însă a vrea să stai lichea, lângă Divinitate, și alta e să vrei să fii și tu

om în lume! Reiau și completez : Eu, alături altora, în lume. Domnilor, cu tot ce mi s-a dat să îndur, chiar și cu trecerea prin potop, toate bune și la locul lor cât timp vorbeam toți pe aceeași limbă. Când nu ne-am mai înțeles, s-a ales praful! Și de turn și de toți. Asta e dacă ne-am picurat gramul de minte abia căpătat, în țoiul cu țuică, și am vrut, de-aiurea, să fim! Nu râdeți, că ăștea, adică țoiul și țuica au fost printre primele invenții ale omului! De la luatul vorbirii pe aceeași limbă și de la inventarea țoiului cu țuică, și până ehe..., nici că mai țin minte, nu ne-am mai putut reveni. Am tot bătut câmpii prin lume, fără mare scofală. Târziu, Moise ne-a amintit iarăși de Dumnezeu. Dumnezeu unul și numai unul. Unii au auzit, alții nu... Despre existența unui singur principiu, un principiu al unității, probabil al unității chiar în Divinitatea personajului biblic, ne-a vorbit și Talles, un trimis tot de sus, însă, iarăși, pe o ureche ne-a intrat și pe alta ne-a ieșit. La fel s-a întâmplat și când Iisus ne-a propovăduit dragostea, cale de întoarcere în Unul. Și dacă tot s-a întâmplat la fel, strigătul nostru de acum, „Eli, Eli, lama sabahtani“, se izbește de porțile cerului, apoi se întoarce, Apocalipsă, foc și furtună, pentru un alt început. „Pune-L, domnule, pe Dumnezeu în capul mesei, și-ai să vezi că omenirea capătă sens!“ – ne-a amintit și Tuțea, că doar Îl cunoscuse în pușcăriile comuniste. Dar te pui cu omul? Omul, în general, că noi, femeile, nici pomeneală. Poți să ne pui pe Dumnezeu în poală și umplem lumea spunând că ne-am pupat, la propriu, cu dracu!

Mda! Un alt fel de scenariu! Parcă mai pe înțelesul oricui, decât chestiunea ce ține de conceptualizare, filosofie... Nu? Spuneți și dumneavoastră!

„Lasă-ne, domniță, cu bazaconiile dumitale! Întorci lumea cu josul în sus, după cum ți se năzare și... Ce, Doamne, iartă-mă, că doar nu suntem toți proști! În plus, altceva ne-a spus popa în biserică!“ – m-au certat deodată toți cei pe care-i purtam cu mine.

– Păi atunci să o iau altfel. Să simplific totul și vă spun simplu povestea mea, cât încă mă mai simt în stare să povestesc și să mă las povestită. Mda! Atunci uite cum să facem : eu vorbesc, voi ascultați, apoi rețrațiți cuvântul. Mă bârșiți, ce mare lucru?! Bine? Da! E, atunci aflați că numele meu e Sarra! Nu am idee dacă are ceva comun cu cel biblic sau am ceva sânge de evreu în mine. Mi-am dat seama că mă cheamă așa după cum mă striga bunica. În consecință, târziu, când deja conștientizasem căte ceva din jurul meu. Ce bine era să mă fii ținut minte din clipa în care am crăpat ochii! Vă spuneam ca și poetul : „Am zărit lumină pe pământ/ Și m-am născut si eu/ Să văd ce mai faceți/ Sănătoși? Voinici?! Cum o mai duceți cu fericirea?“ Apropo : „Sănătoși? Voinici?“ [...] Și eu la fel : așa și așa, ca fiecare! Dar să revin. ...Sara și nu știu dacă am ceva gene de evreu. Asta în condițiile în care avem în vedere că neamurile s-au corcit și nu mergem pe o linie strictă cu începuturile din Adam și Eva. În plus, nu mi-am cunoscut tatăl. Mama, când eram mică, nu mi-a vorbit niciodată despre el. Ce-i drept, nici eu nu am întrebat-o, câtă vreme mi s-a părut, atunci, mai interesant să cred că sunt, ca Mântuitorul, opera Duhului Sfânt. De ce nu mi-au pus, însă, numele Issa? E, de ce?! ...Ce să o mai lungim?! Nu te poți tăvăli, ca oricare pământean, cu Duhul Sfânt, după poftele inimii, ca apoi să aduci pe lume copii!

Primii ani de viață, după înțarcare, i-am petrecut cu bunica în cătunul Seculeștilor, o văgăună uitată de Dumnezeu, între niște dealuri, de pe care stăteau gata să cadă peste noi, pădurile. Mă îndesa zi și noapte când cu lapte de capră, când cu supă de cartofi și morcovi pasați, când cu... Degeaba întorceam capul! Vream, nu vream, înghițeam până ce vedea ea burtica doldora. Apăsa așa cu degetul pe ea, ca pe o pernă, apoi mă lăsa. Abia târziu, când aveam dinții ca peria și am mușcat-o de deget, mi-a mai dat pace.

– Fă, acum îți rup botul! – mi-a reproșat ea, într-o zi, odată cu inserarea. Păi, eu am grijă să crești în rândul lumii, sănătoasă și frumoasă, iar tu?... Să vină și să te ia cu ea acolo, în Anglia! Să scap odată de tine! Și-atunci să te văd! Ce-ai să-mi mai duci tu dorul! Și mie și la tot...

– Eee! – am ripostat eu și am scos limbuța. Parcă ție n-o să-ți fie?!

– Păi, da, dar și cu plecatul ăsta nu e așa după

capul tău! – a întors-o ea în timp ce mă privea ca pe o găză neputincioasă.

M-am rușinat, am privit în pământ și m-am așezat cu fața spre colțul camerei.

– Uite, de-aia nu mai pot eu! Că te-ai bosumflat tu! O să-mi fac o nua! Măcar să ai de ce lăsa botul! În plus, joarda îmblânzește...

– Până ai să o faci, eu sunt departe... Îmi iau bocceluța și plec.

– Vezi să nu-ți uiți pempărșii! Fată mare și face pe ea, noaptea, în pat. Am să te fac de răs în sat!

– Da? Atunci și eu am să spun oamenilor că aseară ai tras un părț... încât s-au speriat și purecii din saltea!

– Ptiu! Bată-te să te bată! Păi tu ai vârsta mea?

– Am, nu am, asta e! Trebuie să recunoști că m-am ținut de nas până spre ziuă, că nu mai puteam respira!

– I-auzi afurisita! Iar eu mai să jur că ea, cu degetul în gură, dormea...

– Mai? Ce e ăla mai?

– Mai e mai! În cazul de față, aproape.

– Mai, aproape?

– Fă, uite ce! Nu mă lua tu pe mie la întrebări câtă vreme nu ți s-a uscat bine nici măcar buricul!

– A, deci nu știi? Păi și cu asta am să te fac de râsul lumii!

– Bine că ești tu deșteaptă!

– ”Deșteaptă și frumoasă! Nu ca hârca de mă-ta mare!“ – Așa mi-a zis moș Gheorghe ieri.

– Cine, fă?

– Moș Gheorghe. ... Cel din spatele casei.

– I-auzi al dracu hodorog?! Hârca e hoasca de nevastă-sa... Nu eu! Într-o zi, am să-i sparg capul cu măciuca.

– Aoleo, ce o să-l mai doară! ...E și el bătrân... Cu nuiua nu se poate?

– Joarda e pentru curul tău... Că doar ți-am spus...

– Ai fi zis, dar eu sunt mică și nu țin minte...

– Uite, aici ne-asemănăm! Numai că eu sunt eu și tu ești tu!

– Da?

– Da!

– Păi da, așa gândeam... Că doar eu sunt copil, nu cum zicea moș Gheorghe că ești dumneata. Spune-mi mie ce e aia hârca?

– Fă, o să îți tai limba!

– Hai, îmi spui?

– Taci, că mă iau cu bățul ăsta după tine și-ți rup picioarele!

– Hârca e...

– Hârca e ce e!

– Nuuu, hârca e mamaie...

- Da? E, las' că pun eu, la noapte, joi-mărica pe tine!
- Mă păcălești! Doar mă sperii când cu popa, când cu ea... Bunica!...
- Ia zii, ce mai vrei?
- Mi-e dor de mami și-mi vine să plâng.
- Ehe, acum și cu tine! Vezi, de-aia nu are ursul coadă! Mai pune-ți pofta în cui, că nu am de unde să o iau. Acum o fi la Londra, iar dacă mă gândesc, îmi vine și mie să plâng – a lăcrimat ea înaintea mea.
- Of, iar cu... Hai, gata, nu mai zmiorcăi ca o babă păcălită de vulpe – i-am repetat expresiile cu care ea îmi ștergea lacimile de fiecare dată.
- Ursul, fată! Dar degeaba spun! ...Că dacă mă asculta ea, fata mea, pe mine...
- Știu! Nu mai eram nici eu și nici lacrimi și suspine.
- Ba, tu, da, că ești îngerașul meu pe care mi l-a dat Dumnezeu.
- „Înger, îngerașul meu/ Ce mi te-a dat Dumnezeu/ Eu sunt mic/ Tu fă-mă mare/ Eu sunt slab/ Tu fă-mă tare/ De tot răul mă ferește/ Și de rele mă păzește“ – am repetat cuvinte magice, ca în fiecare seară înainte de culcare, când ea îmi făcea semnul crucii pe frunte, apoi ofta.
- Dacă nu te-aș fi avut pe tine, mă duceam demult! – a reluat, după o clipă de tăcere.
- Unde, mamaie?
- Pe lumea ailaltă...
- Da? Păi cum, sunt două?
- O fi și mai multe. Dumnezeu știe! Dar așa se zice : noi, ăștia, de aici, și ăia de dincolo. Adică, tot un fel de noi, întorși pe dos, însă primeniți și duși de popă.
- Popă! Ce mai comedie și cu popa ăsta al dumitale... Ca la circ! Ba că o să-mi taie mie limba, ba o să te ia pe tine... Moș Gheorghe zicea altfel...
- Zicea?! I-auzi, al focului, zicea?! Cum zicea, fă, cum zicea?!
- Mai bine o lua dracu pe ea și-l lăsa pe... Dar iarba rea nu pierе!
- Așa zici?! Ca să vezi, boșorog'! Nu, ascultă tu la mine! Țasta o caută cu lumânarea aprinsă! ... Ziua în nămiaza mare!
- Pe cine, mamaie?
- ...Pe ăla de la Balta Verde!
- Nu înțeleg!
- Mai bine!
- Atunci spune-mi și mie o poveste!
- Păi nu te uiți la desenele ălea?
- M-am săturat de mâțe împăiate... Hai, îmi spui?
- Fată, și cu tine! Păi eu mai sunt de povești?!
- Zii-mi-o pe aia cu cocoșul și cu...
- Bagă la cap că...
- Știu! Nu prea mai ai timp și o să te cam duci... Ascult!
- E, tataie al tău! Când era el pe lumea asta...
- A fost om bun și o iubea pe mami. Așa mi-a spus moș Gheorghe... Minte?
- Ia mai lasă-l, Doamne, iartă-mă, de cocoșat!
- Care va să zică...
- Care va să zică ce?
- Nimic, așa zici dumneata. Eu repet să țin minte. Mai departe!
- Mai, dar dacă mă tot întrerupi, acum cântă cocoșii de miezul nopții!
- Și?
- Și! Omul meu, când era el pe lumea asta... Acum cine știe pe unde l-or purta picioarele?! Că a umblat, săracu'... Când pe la Galați, când pe la... Cu negustoria. E, într-o vară... Fată, uite, că nu mai știu, cam când o fi fost vara asta... Mi s-au cam dus mințile!...
- Cu sorcova?
- Taci, viperă!
- Tac.
- ...Se întorcea cu căruța de la Craiova. Târziu, târziu, dar până în miezul nopții... Prin Pădurea Gruitei, fâl, fâl, fâl, fâl... S-a trezit cu un cocoș pe loitră, în spatele său. ...Și n-avea nici bob de tămâie la el!
- Dintr-aia cu care afumi tu prin casă cu ea, așa când te-apucă damblaua?
- Fă, ia vezi că acum...
- Pst!
- Îți dai tu seama că a înghețat?!
- Așa în toiul verii?
- Așa! Că mă scoți din minți!
- E, dacă asta spune povestea...
- Nu, asta a fost! Că nu mă mințea el pe mine!
- Și?
- Două ceasuri și mai bine, țeapăn și nici șoaptă! ...Săracul, plecase la drum fără să se închine! ...Iar ăl cu coarne, în chip de cocoș, pe loitra carului! Vezi, să ai grijă! Că dacă nu e Dumnezeu alături...
- E sarsailă!
- Păi, află că e! Că altă treabă nici că are...
- O fi, n-o fi... Mai departe!
- Hodoronca-tronca, hodoronca-tronca, și cocoșul... Colac peste pupăză...
- Cum vine aia?
- Se putea să nu... Te mânâncă acolo sub limbuță! Așa vine vorba! ...Și pe-aci, la Ciutura lui

Gorici, muiculiță, gata să crape fierea în el! Stătea cumpăna cu ciutura în sus, un fel de reazem între cer și pământ. Și...

– Fâl, fâl, fâl, fâl?

– Da de unde? Scâârț! Scâârț! ...Și omul meu îl vede pe Litră ăl bătrân. Țeapăn, pe marginea șanțului. Beat, turtă! Că așa murise. Scâârț! I-o fi scârțâit și ăluia oasele că nu e de coala să vii de pe lumea ailaltă pe lumea asta! Iar după aceea, cică : „Bă, fi-ți-ar pălăria a dracu, dai, mă, și tu o țuică?“

– Și a dat?

– Fătaaaa! Cum să dea? Că dacă apuca să zică ceva, îl pocea!

– Așa!

– Norocul cu primul cântat al cocoșilor de toiul nopții...

– Că abia acum, ăla fâl, fâl, fâl, fâl, pe-o coadă de mătură!

– Aoleo, fetițo! Pe mine se făcu părul ca pe curcă, iar tu, ca să vezi, călare pe mătură!

va urma...

Suparna Ghosh - *Not the Real Me*

Suparna Ghosh – *Unlimited 3*

Ioan BARBU

LA ANIVERSARĂ: JEAN-YVES CONRAD - 60

„România nu-mi aparține, dar eu aparțin României”

Prietenul nostru, scriitorul Jean-Yves Conrad a împlinit 60 de ani, o vârstă de aur încărcată de mari succese. S-a născut la 13 februarie 1955, la Nancy (Franța), capitala ducilor de Lorena și vatra „Pieții Stanislas”, celebră în întreaga lume. După scurt timp, părinții săi se stabilesc la Dieuze (Moselle), locul de naștere a patru academicieni, capitala regiunii Saulnois și a renumitei „țări a iazurilor”. Aici, la Dieuze – orașelul în care va absolvi școala elementară și liceul – se află cel mai mare cimitir militar român din Europa Occidentală, cu 947 de morminte ale ostașilor noștri luați prizonieri de către nemți în primul război mondial. Ei au fost exterminați prin înfometare și munci supraomenești, pe un ger cumplit. În memoria acestor eroi s-a inaugurat în cimitir – la 7 iulie 1920 – un monument cu o sculptură a maestrului Ion Jalea, în prezența reginei Maria a Românilor, însoțită de generalul francez Henri Matthias Berthelot, autorul reorganizării armatei române. Alte sute de ostași români își dorm somnul de veci în cimitirele din Soultzmatt, Haguenau și Kronembourg, din Alsacia și Lorena. Atracția pe care Jean-Yves Conrad o va simți, mai târziu, pentru România nu e străină de această ambianță istorico-geografică, marcată de jertfele ostașilor de la Dunăre și Carpați pentru salvarea Europei de sub cizma prusacă. Rămâne la Dieuze până la vârsta de 23 de ani. Este pasionat de lecturi și de scris de la cea mai fragedă vârstă. Se va dedica, în același timp, și unei discipline conexe, obținând, după terminarea liceului, licența de diplomat în documentație. Va urma, apoi, Școala superioară de ingineri, ca bursier al „Électricité de France et Gaz de France”, cea mai mare companie de profil din lume.

La 15 august 1981, la sugestia unei colege de origine română, va face o călătorie pe litoralul Mării Negre, unde „destinul românesc” al celui care va fi reputatul scriitor Jean-Yves Conrad își spune din nou cuvântul: va descoperi în Constanța statuia lui Ovidiu, poetul preferat al orelor de latină. De acum înainte, viața i se va lega tot mai strâns de România, această „insulă latină în marea slavă”. La întoarcerea în Franța începe să învețe limba română și să citească, practic, să devoreze toate cărțile despre România care îi cad în mână: franțuzești, nemțești, englezești – limbi pe care le vorbește curent – și, progresiv, românești. Se află tot mai des în România, pe care o adoptă ca pe a doua lui patrie, împărtășind dificultățile prin care trecea poporul ei în anii dictaturii comuniste. În pofida avatarurilor vieții, rămâne în permanent – și intim – contact cu locuitorii vechii Dacii, depunând pasionate strădani pentru a-i face cât mai bine cunoscuți Franței și lumii. Astfel, la 15 iunie 1998, cu ocazia Cupei Mondiale de Fotbal, organizează o „zi culturală română” în incinta întreprinderii unde lucra, loc în vecinătatea unui mare stadion al Franței, la St-Denis, în împrejurimile Parisului. În aceea zi de pioasă comemorare (110 ani) a morții poetului național al românilor, Mihai Eminescu, a avut loc și meciul România - Columbia, la Lyon. Ambasadorul României a delegat-o să-l reprezinte la manifestare pe doamna consul Lia-Maria Andreiță, însoțită de soțul ei, jurnalistul și omul de litere Ion Andreiță. Încă o dată, destinul își spune cuvântul..

Împreună cu literatul român Ion Andreiță, care-i descoperă vocația de om al scrisului, Jean-Yves Conrad întemeiază revista de cultură „*La Lettre de Roumanie*” („Scrisoare din România”), demers pe care-l însoțește de o deviză, rod al unor

zile și nopți de trudă asupra cuvântului: „*La Roumanie ne m'appartient pas, mais j'appartiens à la Roumanie*” („**România nu-mi aparține, dar eu aparțin României**”). O deviză pe care n-o va părăsi niciodată, însuflețindu-l să-și apropie cât mai mult din cultura „României sale”. Urmărește atent fenomenul literar și publicistic din cea de-a doua sa patrie, fiind prezent în multe din momentele sale de referință. La 19 ianuarie 2000, cu prilejul aniversării a 10 ani de la apariția primului cotidian particular, independent din România post-comunistă, „Curierul de Vâlcea”, Jean-Yves Conrad trimite un mesaj de calde felicitări ziarului care își aniversa un deceniu de viață și directorului acestuia. Destinul își spune cuvântul din nou. După ce a vizitat redacția cotidianului vâlcean, ne-a legat o puternică și statornică prietenie care durează și astăzi. Tocmai îmi apăruse cartea intitulată „Franța – Km. 0”. I-am propus lui Jean-Yves Conrad să scrie și el un volum complementar cărții mele despre Franța, ilustrând „experiența românească” pe care o dobândise în perioada 1981-1989. Astfel, vede lumina tiparului volumul „Roumanie – Km. 0”, a cărui traducere în română se datorează lui Ion Andreiță, prietenul meu de drum lung. Un nou scriitor s-a născut!

Dar lucrurile nu se opresc aici. La invitația mea, Jean-Yves Conrad transmite numeroase articole pe teme culturale ziarului „Curierul de Vâlcea” și, ulterior, noii publicații „Curierul literar și artistic”, revista românilor de pretutindeni, redactate într-o limbă română care, chiar dacă uneori ezitantă, marca tot mai pregnant progresele în materie ale autorului. Intens preocupat de aceste progrese, Jean-Yves face un important pariu cu sine, și anume acela de a echivala în franceză cartea „Tradiții ale gândirii politico-juridice românești”, aparținând prietenei sale, diplomata Lia-Maria Andreiță. „Copilul ” – *«Traditions de la pensée politico-juridique roumaine»* – se naște la capătul a nouă luni, văzând lumina tiparului sub auspiciile Editurii „Antim Ivireanul”. Cartea nu-i o simplă traducere, ci o veritabilă ediție-eveniment, întregită cu numeroase note de cel mai larg interes pentru publicul francofon. Și iată-l pe Jean-Yves Conrad căpătând gustul traducerii! Face vădit acest gust aducând o serie de elemente de limbă franceză în viitoarea mea carte „Franța ortodoxă”, publicată în 2001 sub egida editurilor „Antim Ivireanul” și „Langues Cultures Européennes”. Celor trei cărți pe care le-a închinat României li se adaugă, în timp, truda de consilier editorial la două volume de versuri scrise în franceză de poeții români George Filip și Ilie Purcaru. De asemenea, în 2005, va coordona

versiunea în limba franceză a «Scrierilor esențiale» ale lui Panait Istrati, tipărite de Editura „Fortuna” din Râmnicu Vâlcea (director general, Emil Catrinou), în renumita colecție „Tezaur literar românesc”.

În tot acest timp, îl obsedează o idee, o mare idee, ai cărei germeni au încolțit în decursul plimbărilor prin Paris pe care le-a făcut în compania lui Ion Andreiță: punerea în valoare – în valoarea pe care o merită! – a culturii române din Paris, exprimată prin numele ei de vârf. Perfecționist, se apucă de lucru, apucând de coarne – cum zice românul – un taur care pe mulții alții i-ar fi călcat în picioare. La Biblioteca Națională a Franței și în alte 40 de biblioteci specializate ale Parisului, consultă peste 400 de cărți, peste 100.000 de pagini de documente și alcătuiește sute de note de lectură, trudind până la epuizare. Truda îi ia un an întreg, dar aceasta este numai „fața văzută” a icebergului. Ca să verifice întregul munte de pagini pe care le-a parcurs, el străbate, pe jos, peste 300 de kilometri, prin Paris și prin împrejurimi. În iunie 2003, o nouă și redutabilă „lovitură” a destinului: Jean-Yves prezintă manuscrisul noii lui cărți lui Petre Răileanu, jurnalist la secția română a lui Radio France International și specialist în avangarda literară românească. În ziua următoare, manuscrisul e remis academicianului Basarab Nicolescu, care-l ia cu el la un Congres din Canada. La începutul lunii iulie, când se întoarce, îl contactează pe Jean-Yves Conrad, înștiințându-l: „Măine îl voi vedea pe editorul colecției pe care am creat-o, dedicată «Românilor din Paris». Doresc ca lucrarea Dvs. să inaugureze colecția.” Serge Cagnolari, directorul-fondator al Editurii Oxus, dă manuscrisului „undă verde” și, la 19 noiembrie 2003, cartea „*Roumanie, capitale... Paris*” este remisă, în avanpremieră, președintelui Republicii Franceze și președintelui României, cu prilejul vizitei la Paris a celui din urmă. O carte cu peste 1500 de nume de români, personalități exponențiale în toate domeniile culturii, devenite celebrități ale Franței – nume puse în relief prin intermediul a 15 trasee de-a lungul „Capitalei Luminilor” și a zonelor limitrofe. O operă de erudit, de peste 400 de pagini, și de pasionat, întreprinsă nu cu ajutorul unor echipe de cercetare – cum i-ar fi dat dreptul amploarea, complexitatea și ineditul ei – ci de unul singur. Faptul că editura scotea pe piață o carte valoroasă este confirmat și de tirajul destul de mare: 3.500 de exemplare. După apariția acestei monumentale cărți, tradusă și în românește și publicată de Editura Junimea din Iași, autorul francez a încheiat un Ghid de conversație „Român

expres” („Roumain express”), care a apărut, la începutul lunii februarie 2006, la Editura Du Dauphin. După cum el însuși ne-a încredințat, opera sa consacrată României este departe de a se încheia.

Pentru meritele sale de excepție în cercetarea și promovarea culturii române, Jean-Yves Conrad a fost decorat, în 2004, de Președinția României cu Ordinul „Meritul Cultural Român” în grad de Ofițer, iar Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava i-a acordat înaltul titlu de Doctor Honoris Causa pentru atașamentul său față de limba, cultura și spiritualitatea românească, pentru merite deosebite în promovarea valorilor românismului și contribuția nemijlocită a aderării României la Uniunea Europeană.

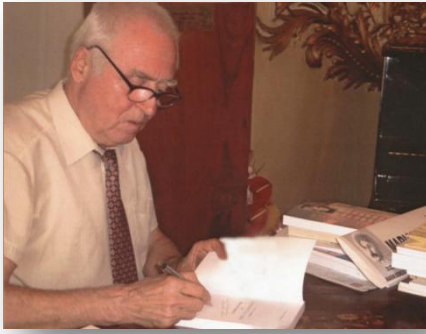
În pragul vârstei onorabile de 60 de ani, i-am telefonat la Paris și i-am pus o singură întrebare: Dragă Jean-Yves, ce satisfacții ai cules, până acum, din activitatea ta? Presupun că satisfacțiile nu ți-au lipsit, date fiind pasiunea și hotărârea pe care le-ai investit în faptele muncii, ale creației... Un răspuns emoționant: „Cred că satisfacția cea mai mare pe care o poți dobândi în viață este aceea de a împărtăși cu alții izbânzile tale, rezultatele eforturilor pe care le-ai închinat nu numai ție, ci și celor din jur. Am trăit multe satisfacții, una dintre ele izvorând din legăturile mele cu colectivul de redacție al cotidianului „Curierul de Vâlcea”. Dragă prietene Ioan Barbu, mi-ai oferit oportunitatea de a publica în românește, într-un ziar românesc, fapt ce mi-a dat aripi în dorința mea de a cunoaște cât mai bine România și limba ei. Cred că mi-am făcut, în măsura puterilor mele, datoria către cititorii „Curierului de Vâlcea”. Sunt, cum ai remarcat, un pasionat, pasiunea mea de căpetenie fiind OMUL, ca bun suveran al planetei pe care trăim. Omul a priori, omul înainte de toate – iată încă una din devizele care îmi guvernează strădaniile. Sunt mândru că m-am făcut cunoscut și apreciat ca un prieten sincer și devotat al României. Din ce s-a născut acest sentiment de prietenie? România nu-mi aparține, dar eu aparțin României... Mi-am ales ca moto de viață aceste cuvinte pentru că, de la primul pas pe care l-am făcut în România, în 1981, m-am simțit ca acasă. Erau, atunci, ani sumbri, atât de grei pentru poporul român, când comunismul deturna valori și ucidea sentimente. Dar primirea cu totul deosebită pe care mi-au făcut-o românii, de la omul simplu și sărac până la personalități de prim rang ale culturii și ale vieții obștești, m-a impresionat profund. Românii au ceva în plus față de alții, o căldură, o generozitate, o deschidere înăscută față de străinii care vin la ei

cu gânduri curate și pe care îi omenesc cum puțini alții pe lumea asta îi omenesc. Apoi, și nu în ultimul rând, apetența românului la cultură, aptitudinea lui cu totul aparte de a asimila valori ale universalității, de a integra graiul străinilor în chiar limba lui. Mai este și satul românesc, o lume mirifică, un sipet prețios de daruri și de talente, atât de viu în folclorul românesc. Păcat că multe dintre aceste însușiri se pierd puțin câte puțin. Voi încheia amintind, cum au amintit și alții care v-au vizitat, acea comoară de sentimente ale românului concentrată într-un singur cuvânt: dor – inconfundabilul dor, pe care îl resimt, mereu, și eu, când timpul pune stavilă între mine și România. Ce să vă mai spun? Am descoperit în românii pe care i-am cunoscut – și am cunoscut zeci de mii! – umanitatea într-una din formele ei cele mai pure.”

În numele cititorilor noștri, îți mulțumesc, Jean-Yves, pentru aceste cuvinte frumoase, te îmbrățișez cu dragostea unui adevărat prieten român – și te aștept în Vâlcea, în luna mai, la jubileul de 5 ani ai Salonului Național de Literatură și Artă „Rotonda Plopii Aprinși”. Ai fost în 2013, suntem bucuroși să vii și în acest an. LA MULȚI ANI!

Suparna Ghosh – Timebound Trees

Marian BARBU

UN LOGOS ASCUNS - PARADOXISMUL*

~ însemnări de dicționar ~

Poezia aleasă de Timp, adică perenă, autentică, este, genetic vorbind, o deviație genială de limbaj și viziune de la normal, de la obișnuit. Riscând un paradox, poezia care rămâne dincolo de spațiul autorului și al cuvintelor este un enunț contradictoriu pentru neinițiați sau nealeși în decodări de sensuri. Deși o asemenea poezie conține un sistem de opoziții, mai ales formale, el poate fi dezlegat sau demonstrabil pe scara relațiilor directe cu lumea. Arta, în general, și literatura în special, nu servește cauzele nodale ale acesteia?

În consecință, nu doar poezia naratologică a străbătut veacurile prin impuls și originalitate, ci mai cu seamă acea creație care a adus un spor de mister în nebănuitele trepte ale semnificațiilor.

În anul 5000 de exemplu, se va vedea că toată poezia care s-a intitulat verslibristă (cf. și Vladimir Streinu, **Versificație modernă**, 1966) și a evoluat la cheremul *povestirii*, al *notației* cuminte despre obiecte sau fenomene comune, ori al *înregistrării cursive* de fapte cotidiene, diferențiate doar pe verticala graficeii, în ciuda denumirii sale pompoase (în S.U.A. ori în Franța) ca *postmodernistă*, va deveni (de ce nu?) o cenușăreasă a literaturii, făcând parte din Asociația săracilor. Ea va necesita subvenții (ca să folosim un limbaj de epocă, omniprezent în 1992 în Răsăritul Europei).

* Text apărut parțial în **Antology of The Paradoxist Literary Movement**, 1993, Ophyr Univ. Press, Los Angeles, U.S.A., p. 150-157 (coord. Florentin Smarandache).

Este reluat acum, cu multe îmbunătățiri, în semn de validare a observațiilor conținute *atunci* și a unei polemici subsidiare, *astăzi*, față de... risipita poezie contemporană din România. Ori din alte părți ale lumii europene.

Deci, de luat în seamă!

• Am selectat exagerat de parcimonios (din cauza spațiului oferit) unele texte și autori americani, puțini sau deloc frecvențați de literatura română, semn că mentalitatea scriitorilor noștri are un grad selectiv de apelare la valorile străine.

Amintesc, în treacăt, că impulsul orientării a venit de la Ion Caraion (mentorul într-ale publicării poeziilor mele de-nceput). Așadar, am folosit **Antologia poeziei americane**, alcătuită de dânsul și apărută la Ed. Univers, București, 1979, 760 pagini.

Tot în treacăt, consemnez perioadele distincției liricii americane într-un registru de istorie literară: *Colonială* (I), *Clasică* (II), *Renascentistă* (de la 1913) (III), *Generația celui de Al Doilea Război Mondial* (IV), *Noii contemporani* (V), *Poezia negrilor* (VI).

• În aceeași linie a rigidității selecției, am operat și în literatura europeană: spaniolă, italiană, franceză, rusă și germană, ca și în spațiul poeziei românești: **Nichita Stănescu** (1933-1983), **Marin Sorescu** (1936-1996), **Gellu Naum** (1915-2001), **Cezar Ivănescu** (1941-2008).

În stratificările firești ale timpului, în care un rol axial îl are gustul estetic, individual și colectiv, o asemenea creație descriptivă va rămâne ca un podzol, cu fertilitate naturală slabă, fiind ca solul omonim, nisipoasă și lutoasă. Pot fi invocate aici nume celebre de la Homer la Whitman, dar atâta timp cât E.A. Poe sau Baudelaire ne-au diferențiat, încă de la începutul sec. al XIX-lea, Poezia de poeme (fie și în proză), nu mai putem accepta lirismul doar ca formă vitală a imaginii (fie ca simbol, parabolă, oximoron ș.a.) venind prin convenție, printr-un pact tacit cu cititorul. Cu atât mai mult, cu cel rafinat care refuză *ab initio* malformații de limbaj ce-i tulbură starea lirică. Poezia perenă, paradoxistă, trebuie să te tulbure, indiferent cum, la ce nivel rațional, afectiv, deductiv, intelectual, științific ș.c.l. Ea trebuie să fie „un frisson nouveau”, așa cum îi scria V. Hugo lui Baudelaire, după ce îi citise creația.

A nu se înțelege de aici că facem opoziție tranșantă între corectitudinea formală a poeziei (socotită de Rimbaud drept „meschină”) și toate, chiar toate particularitățile expunerii versului liber. Poezie leneșă, fără un obiect precis pentru meditație, poezie naratologică (așa cum îi spunem mai sus), menită „să poetizeze” ceea ce vedem sau auzim în mod obișnuit, poezie fără idei, descriptivă și derivatele ei sunt tot atât de efemere ca și legendarele folclorizări sau mitizări realizate în rimă (de regulă monocordă) care, puse în jocurile băștinașe ale cutărui trib, indian sau african, trezesc mișcări și pantomimă.

Operând sumare (extrem de sumare) delimitări între *poezia care este* și *poezia care rămâne*, trebuie spus că paradoxismul vine după o îndelungată coexistență a celor două tipuri de creație, văzând bine temperatura de la umbra și lumina Poeziei. Avantajul de timp situează mai clar locul noii mișcări internaționale. Criticul român Constantin M. Popa (**Mișcarea literară paradoxistă**, 1992, Chicago) a căutat o teoretizare a mișcării, sondându-i ideile literare, a derivat-o din noutatea avangardei care, în sec. al XX-lea, s-a diversificat multiplu: universal, dar și național.

În aceeași direcție a cercetării, trebuie văzută și cartea lui Titus Popescu, stabilit în Germania, **Estetica Paradoxismului**, 2001. Pentru mine, ea a rămas de o mare încântare documentară și de o rară fluență a demonstrației și a comparatismului. Ea lasă, pe ansamblu, impresia unei cunoașteri superioare, din interior, a fenomenului în cauză.

Disecând dincolo de dimensiunile propriu-zise ale avangardei, trebuie adus aici în discuție omniprezența socialului și politicului. În mai puțin de cincizeci de ani, s-au produs două războaie mondiale, a fost inventată și experimentată bomba atomică, s-au înregistrat, concret, uriașe realizări electronice și electrotehnice, omul a fost plasat în spațiu, cosmosul a devenit nu atât un teritoriu de meditație, cât de studiu. Îmi place să cred că visul însuși în aceste coordonate este constrâns să-și reazeze aripa zborului din cuvânt.

Paradoxismul tocmai aici se află: la încheietura unghiulară a constrângerii dintre concretul existențial și locul comun al cosmicului.

Sintaxa poeziei paradoxiste rămâne astfel invulnerabilă.

Ea ne apare, dacă îi suspectăm rădăcinile în avangardismul sec. XX, ca o sevă ce pulsează într-o „corolă de minuni” a luminii din idee. Fereastra din poezia paradoxistă rămâne deschisă, indiferent de vânturile altor curenți: tereștri, marini, cosmici sau chiar umani.

Este drept, și precizăm, prin reluare, că actualul paradox liric are comilitoni în toată poezia universală. A nu se confunda însă „întâmplările” cu „necesitatea înțeleasă”.

❖ Din lirica americană

Edward Taylor (1642 (Anglia) – 1729 (U.S.A))

MUNCI CASNICE

*Prefă-mă, Doamne, -n roata Ta de tort
Cuvântu-ți sfânt fiindu-mi furcă bună.
Fă-ți suluri din iubirea ce ți-o port,
Și fus din sufletu-mi, ce-ți cântă-n strună.
Vârtelniță să-ți fie-a mea vorbire –
Să depene-ale Roții toarse fire.*

James Merrill (1926 (New York) – 6 febr. 1995 (Tucson, Arizona))

POETUL CARE VISA SĂ SE-NECE

*Poetul care visa să se-nece, ore-ntregi până a se-neca
Avea sare-n jurul încheieturilor, ochii ca niște vârtejuri și părea
De-o apoasă emfază. Marea era conștientă,
Ca florile de la căpătâiul patului unei răni
De o răspundere de neînlăturat
Și zăcea ca un magnet lângă el cât fost-a ziua de lungă.
Ambiguă ca un plămân.*

Iată, tot două fragmente poetice (naratologice, descriptive!) din opera a doi scriitori foarte cunoscuți în Europa.

Allen Ginsberg (1926 (Newark, New Jersey) – 5 aprilie 1997 (New York))

ÎNDĂRĂTUL REALITĂȚII

*triaj din San Jose
rătăceam singuratic
prin fața unei fabrici de cisterne
și m-așezai pe o bancă lângă cabina acarului
.....
Floare galbenă, galbenă și*

*floare-a industriei,
deși o țepoasă, hâdă floare,
floare totuși,
de forma unui uriaș, unui galben
Trandafir deschis în gând!
Floarea lumii asta-i.*

Lawrence Ferlinghetti (n. 1919 (New York))

ÎN CELE MAI GROZAVE GRAVURI ALE LUI GOYA

*În cele mai grozave gravuri ale lui Goya
avem impresia că-i vedem pe oameni
chiar în momentul când
și-au câștigat întâia oară titlul
de „omenire suferindă”*

.....

*Sunt mai puține căruțe-n peisaj
dar mai mulți oameni infirmi în
limuzine colorate,
cu plăci bizare de metal
și cu motoare
care-devoră-America.*

Mai este oare nevoie să arătăm prim comparație unde se află Poezia? Desigur că inegalitățile sunt sarea și piperul unei biografii bogate, capodopera ieșind din spuma mării după zbateri și decantări incalculabile și niciodată posibil de a fi rostite.

Și totuși... Capodopera se naște din pasiune. Numai matematica, singura capodoperă a științei, s-a născut din pasiunea pentru idei, devenite întâi cifre, litere și abia după aceea cuvinte. Poezia reface drumul în sens invers. Iar dacă ea este realizată cu pasiune, poate deveni un orator care convinge, cum ar fi spus La Rochefoucauld. Poezia paradoxistă (în sens larg) nu încearcă să convingă, ci să impună ideile unei pasiuni.

Luăm și aici două exemple pentru a descoperi „semne și semnificații” la unii înaintași

❖ Din lirica spaniolă:

Rafael Alberti ~ „fiu ales al Andaluziei” (16 dec. 1902 – 28 oct. 1999)

LINIEI

*Ție, contur de grație umană
Tu, curbă, dreaptă, suplă geometrie,
tu, în delir solar caligrafie,
care topește ceața diafană.*

*Ție, supusă când ești mai tirană,
misterioasă-n flori și-astronomie,
de nelipsit în vis și poezie
tinzând să intre-n legiuta ramă.*

*Expresie în diversificare,
complex, păienjeniș și labirint,
ce-n tine prinzi mișcările figurii*

*Palatul tău azur fără hotare
Un pumn de foc în spațiu te-a slăvit –
Tu, schelă, și tu, sprijin al picturii.*

Federico Garcia Lorca (1898-1936)

CÂNTEC DE PRIMĂVARĂ

I
*Ies copiii zburdalnici
de la școală
punând în aerul cald,*

*de-aprilie, cântece tinere.
Ce veselie-n adâncă
liniște-a străzii!
O liniște fărâmițată*

de râsetele argintului nou.

II

Merg pe calea-nserării
printre flori și grădini,
în drum risipind
apa tristeților mele.

Pe muntele însingurat
cimitirul cătunului
pare-un câmp semănat
cu semințe de cranii.

Și-au înflorit chiparoșii
ca niște tidve enorme
care, cu orbitele goale
și cu pletele verzi,
gânditoare și-ndurerate
contemplă-oriizontul.

Aprilie divin, care vii
încărcat de miresme și soare,
umple cu cuiburi de aur
înfloritele cranii!

(trad. Teodor Balș)

❖ Din lirica italiană

Giuseppe Ungaretti (8 febr. 1888 – 2 iunie 1970)

ULTIMUL CART

Lună,
Pană a cerului,
Atât de velină,
Aridă,
Transporti murmurul sufletelor prădate?

Și celei palide ce au să-i spună oare

Liliecii dintre ruinele teatrului,
Acele capre-n vis,
Și-ntr-arsele frunze ca-ntr-un fum
neclintit
Cu toată revărsarea ei de cristal
O privighetoare?

ULTIMELE CORURI DIN PĂMÂNTUL FĂGĂDUINȚEI
fragmente

I

Aglutinate lui azi
Zilele trecutului
Și cele ce vor veni.

Prin ani și de-a lungul secolilor
Orice clipă e surpriza
De-a afla că mai suntem în viața
Care curge mereu precum mereu

viețuirea,

Chin și dar neașteptat
În vârtejul neîntrerupt

Dacă-nlături cu o mână nenorocirea,
Cu cealaltă mână descoperi
Că totul nu e alt decât ruine.

Al vanelor schimbări.

Astfel e pentru soarta noastră
Călătoria pe care eu o continui
Într-o clipită
Exhumând, inventând
De la-nceput și până-n adâncuri timpul,
Pribeag ca și ceilalți
Care-au fost, care sunt... care vor fi.

Și a supraviețuiri morții e a trăi?
O mână ți se împotrivesc sorții tale,

Dar, uite, cealaltă îndată te-
ncredințază

16

De la steaua aceea la cealaltă
Se-ncarcerează noaptea
Într-un furtunatic gol fără margini,

23

În acest secol al răbdării
Și al grabei neliniștite,
Prin cerul răsturnat care jos se dublează
Și mai mult, formând o găoace deplină,
ne face minimi
În voia lui, lipsiți de orice limită,
În zborul înălțimii
De doisprezece kilometri să vezi
Poți timpul ce se-nălbește și care devine
O dulce dimineață,
Poți, că nicio legătură
Cu spațiul înconjurător,
Venind să-ți amintească
Că te catapultează vitezei

Că poți să apuci cu ea numai
Crâmpeie de amintiri.

De la acea însingurare a stelei
Până la cealaltă singuratecă stea.

De o mie de mile pe oră
Neînfrânata curiozitate
Și vrerea fatală.

Uitând de omul
Ce nu va mai ști să-nceteze să crească
Și crește chiar într-o măsură inumană,
Poți să înveți cum se-ntâmplă
Să absenteze câte unul, fără de grabă și
fără de răbdare
Pe sub valuri privind
Până la incendiul pământului spre
seară.

(În românește, de Miron Radu Paraschivescu și Alexandru Balaci)

Salvatore Quasimodo (20 aug. 1901 – 14 iunie 1968)

APROAPE O EPIGRAMĂ

La bar saltimbancul, țigan
Melancolic, se-nalță deodată
Tăcut dintr-un colț și invită
La un rapid spectacol. Haina și-o
scoate,

Și în flaneaua-i roșie se-ndoaie
Pe spate-apucând ca un câine
O batistă murdară
(În românește de A.E. Baconsky)

Cu gura. Repetă din nou
Puntea lui, cu cămașa căzută și-apoi
Se-nclină-ntinzând farfuria de plastic.
Urează,

Cu ochi de nevăstuică,
O lovitură bună celorlalți și dispare.
Civilizația atomică-i la culme.

❖ Din lirica franceză

Paul Eluard (1895-1952)

CA DOUĂ PICĂTURI DE APĂ

*A fost sfârmat globul alpestru
Unde cuplul erotic părea că visează
Era înfățișată o fetiță
Pe coapsele-i palide
Râdea de-un măritiș ridicol
De-o viață de invidiat.*

*Doi ochi de două ori doi ochi
De două ori la fel nu-s niciodată
Femeia sta mereu întoarsă*

*Spre chipul cel mai sumbru al sumbrului
Proteu
Care fugea de oameni.
Atâta tinerețe că nu știai când va sfârși
Zâmbete zugrăvite de-alintări
Durere sfâșiată de-alintări
Doar celelalte femei aveau parte de zile rele
Se mistuiau într-un imens foc orb
Și nu recunoșteau nimic.*

❖ Din lirica rusă

Vladimir Vladimirovici Maiakovski (1893-1930)

*Desprinde-ți, memorie, copcile!
Nenumărate
chipuri dragi să răsară,
râuri de răs revărsându-și în nopțile
gătite la nunțile de odinioară.
Înveselească-se-ntregul pământ.
Uitați c-ați ieșit din tenebre.
Astăzi din flaut vă cânt.
Din vertebre.*

I

*Verste de străzi sub pași mi-au zvâcnit
Iaduri ascund, calea-am uitat-o!
Ce Hoffman ceresc te-a scornit,
blestemato?
Veselia e-n toi pe străzile toate.
Fercheșii gustă din plin sărbătoarea lor
vastă.
...Gânduri.*

*Bolnave, coagulate,
mie – cheaguri de sânge îmi cațără-n
țeastă.*

*Eu, făcătorul minunilor, care
sărbătorile voastre le-nalț sau dărâm,
n-am cu cine ieși la așa sărbătoare,
pot capul să-mi sfarâm de caldarâm.*

*„Dumnezeu? Nu există...”
urlau blasfemiile mele.*

*Iar Dumnezeu drăcovenii clocește
și-nfiorând chiar și munții cu ele,
drăcoveniei lui mă supune:
iubește!*

*Nu-i pasă, zvârlindu-mă de-a berbeleacul,
Că un om
Chinuit în sălbatic delir e.
Se bucură, Domnul:
„Vezi tu pe dracul!
Stai, tu, Vladimire!”*

(fragmente din vol. **Poeme**, trad. Cicerone Theodorescu, 1973)

❖ Din lirica germană

Friederich Nietzsche (1844-1900)

TREI FRAGMENTE

1.

*O, Noroc, superbă pradă!
Te oferi, ferindu-ți zborul,
Măine doar, azi niciodată –
Ți-e prea tânăr vânătorul?
Ești cărarea spre păcate,
Dintre toate
Cel mai nalt-încântătorul*

2.

*În zări se-aude tunetul mugind
Și ploaia-apoi pic, pic:
Pedanta, ce, devreme flecărind,*

*Nu-i umpli gura cu nimic.
Abia răsare ziua-n geamul meu,
Și-același cântec iar!
Îmi predică și-mi turuie mereu,
Cum totul e-n zadar!*

3.

*Amurg: lumină și noroc descresc,
Amiaza e departe.
Cât o mai fi?
Pe boltă luna arde,
Și-i vânt și brumă: n-am să zăbovesc,
Ca fructul copt, când mâinile-l râvnesc.*

SENTINȚE DIN ANII 1869-1888

*Mai sus ca om și fiare-ajuns
Vorbesc – și nu primesc răspuns.*

*Prea singur și prea nalt crescui –
Aștept: oare venirea cui?*

*De ce, nătângi, mi-ați scuturat voi poama,
Pe când stam orb și fericit:
Nicicând mai rău nu mă cuprinse teama
– Murit-a visu-mi aurit!*

*Colo furci, aicea funii
Și bărbi roșii de călău,
Glume-n jur, otravă-s unii –
Nimic nou în felul meu!
Știu, căci multe mă-ncercară,
Și-n obraz v-o spun râzând:
„În zadar mă tot omoară!
N-am să pot muri nicicând!”*

(Printre dușmani (după o zicală țigănească))

*Napoi, nainte – nicidecum?
Nici pentru capra neagră drum?*

*Prea stau pe tron de nouri drept, –
Întâiul trăsnet îl aștept.*

(Pin și trăsnet)

*O, lacom urși cu trompă, niciodată
Politicos n-ați auzit
Bătăi în uși? De groază, poama-mi toată
Cu tava-n cap v-am azvârlit.*

(Pomul, toamna)

*Cerșetorilor! În cufăr
Am ce voi în van râvniți:
Da – eu sufăr, da – eu sufăr,
Însă voi muriți, muriți!
De-oi muri și-a suta oară,
Suflu, aburi, rază sunt –
„În zadar mă tot omoară!
N-am să pot muri nicicând!”*

*Aștept aici și ager prind
Ce mâini și ochi râvnesc cu jind!*

*Cinci coți de lut, deasupra zori,
Sub mine – lume, muritori!*

(Călătorul și umbra sa (o carte))

*De când mi-a rodit această carte, mă chinuie dorul și rușinea,
Până ce asemenea plantă nu-ți va înflori și ție, mai frumoasă și mai roditoare.
Gust de pe acum fericirea de-a fi ca Mai Marele,
Când el se bucură de belșugul roadelor sale de aur.*

(Cu privire la „omenesc, preaomenesc”)

(Din vol. **Poezii**, Ed. Univers, Buc. 1980.

Traducere și note de *Simion Dănilă*, Cuvânt înainte de *Marian Popa*)

R. M. Rilke (1875-1926)

ELEGIA A ZECEA

(fragment)

*Cum eu odată, eliberându-mă de înțelegerea iritată
cântam laudă și glorie îngerilor binevoitori.
încât nici unul să nu decadă sub loviturile clare de ciocan
ale inimii spre corzile moi, ezitante, fragile. Pentru ca
curgătorul meu chip să mă facă mai sclipitor;
să înflorească aparentul plâns.
O, cât de dragi îmi veți fi atunci, voi, nopți
amăruie. Pentru a vă accepta, neîngenuncheat, voi, neconsolate
surori, și pentru a mă împleni, eliberat, în despletitul
vostru păr. Noi, cheltuitori ai suferințelor.
Cum le urmăream, în trista durată, temători
de posibila lor epuizare. Ele sunt însă
frunzișul nostru iernatic, verzui-întunecatele ierburi,
din timpul misteriosului an –, nu doar
timp –, ci loc, așezare, lagăr, podea, locuință.
Într-adevăr, vai, ce străine par străzile orașului-durere,
și unde, în liniștea falsă și stridentă
izbucnește din matrița golului scurgerii,
viguros: zgomotul aurit, fisuratul monument.
O, și cât de insesizabil le călcăse un înger piața-consolării,
ce înconjoară biserica, de-a gata cumpărată.*

(Din vol. **Elegii duineze**, trad. de *Nicolae Breban*, 2006)

❖ Din lirica română

Nichita Stănescu (1933-1983)

Din suita celor 11 Elegii, reținem două fragmente care se regăsesc ca-ntr-o Poartă a

Sărutului de Brâncuși:

Elegia întâi – închinată lui Dedal, întemeietorul vestitului neam de artiști al dedalizilor:

I

*El începe cu sine și sfârșește
cu sine
nu-l vestește nicio aură, nu-l
urmează nicio coadă de cometă*

*Din el nu străbate-n afară
nimic; de aceea nu are chip
și nici formă. ar semăna întrucâtva
cu sfera,*

*care are cel mai mult trup
învelit cu cea mai strâmtă piele
cu puțință. Dar el nu are nici măcar
atâta piele cât sfera.*

.....

III

*El nu se lovește de nimeni
și de nimic, pentru că
n-are nimic dăruit în afară
prin care s-ar putea lovi.*

CINA CEA DE TAINĂ

*Casă cu ziduri mișcate
cu odăile călătorind una într-alta
Sub pene de pasăre, tavanele toate
trec marea, spre Malta
Salon cu masă lungă
cu scaune, solzi de șarpe-ncolăcit
Eu stau în capăt, la nuntă,
cu o talpă afară, ieșindu-mi din mit
O, și de-asupra ce ploaie de capete, torențială,
capete de bărboși, de cârni, de bătrâni,
ploaie de noapte, pe podeaua goală
ploaie bubuitoare, ținând săptămâni
Dă-mi mâna mireasă a mea, speriată,
și să fugim, să fugim amândoi
În curând va ploua cu trupuri, plonjată
bolta va fi peste noi.
Va ploua cu trupuri decapitate
Să fugim, să fugim, eu și tu,
din casa cu ziduri într-una mișcate
unde cina noastră de taină se petrecu...*

CÂNTEC

*Lași mirosul tău în aer
de metal și de femeie
și de car încins pe lutul
al întinderii caldee,
de coloană viitoare
dintr-un secol nenăscut*

*de zid ars de o văpaie
care-o arse și pe Ruth
Și îmi pari că ești aievea
ploaie aspră, fraged nor,
dulcea mea antichitate
dintr-un secol viitor.*

(Din vol. **Starea poeziei**, b.p.t., 1975, Buc., Ed. Minerva)

Marin Sorescu (29 febr. 1936 (Bulzești) – 8 dec. 1996 (București))

➤ După Maria Banuș:

LA MARTE

*Iată-ne și în Marte...
Fetelor, puneți mâna și dereticați
Planeta...
Să o-mpodobim cu glastre și cu
perdeluțe...
Ștergeți praful de pe pervazul stelelor.
Aduceți șervețele, solnițele.
Tacâmurile, dulceața de zmeură –
Să întindem o masă mare!*

*Cine spunea că în Marte nu există viață?
Dar noi?
Noi suntem viața din Marte!
Și-am venit aici braț la braț
Cu iubiții noștri,*

*Ca într-o ascensiune de dragoste...
Iată noul nostru cămin,
Câtu-i de mare!
Aici vom naște prunci...
Vom fi primele mame cosmice...
Și pentru zâmbetul copiilor noștri,
Vom pune să se construiască balansoare
În jurul soarelui...*

*Fetelor, dați fuga
Până la chioșcul de răcoritoare din Lună:
Se cuvine ca în cinstea
Zborului nostru în stele
Să-nchinăm câte-un suc!*

➤ După Nina Cassian:

CE NE MAI TREBUIE?

(din ciclul *Bună dimineața, cadouri!*)

*Femeile au ceva de papuașă:
Le-ncântă microcosmosul unei mărgeli,
Mirajul unei sticle colorate,
Posedă uimitoarea capacitate
De a vedea într-o bucată de stambă
Cu copaci și păsări imprimare
Exact ceea ce este:
Pământul cu copaci adevărați și păsări neimprimare.*

➤ După Tudor Arghezi

ION ȘI AI LUI

*Pipăind drumul cu vârful parului,
Orbecăiau spre cotețul primarului.
Fiecare tăcea ca peștele.
Întuneric – să-ți scoți ochii cu deștele.
De când e poteca așa de anevoioasă,
Că parcă-o știau seasă?
Bine că nu mai latră câinii cei mulți
Cu gurile-nclăștate în călți*

Și-n clei.

*Unul doar mai mârâie, din obicei.
Ho! Acesta-i cotețul... și-n gură
Le-a și venit gust de friptură.
Oare găinile acolo ereau?
Și-au lipit urechea de scândură: cârcăiau.
S-au vârât, unul după altul, cuminte.*

Pe ușa îngustă, cu capul înainte.

Tăvăliți prin găinaț.

Doamne! au simțit deodată că se
îngroapă...

De când înjură la gherlă Ion cu ai lui
Au scos găinile de zece ori pui.

Parc-au nimerit în niște hârtoapă...

I-au tras, dimineața, din coteț, cu-un laț,

(Din vol. **Singur printre poeți**, parodii, E.P.L., 1964)

ORAR

Trenurile care se suspendă

Se retrag ca râmele-n pământ,

Șinele cer gărilor amendă,

Râmele din găuri își fac vânt.

Și cârpești cu dor la târguri sparte,
Te-mbrânțești cu drumul mai departe,
Călător și alpinist de ceață,
Te agăți cu negura de viață...

Și cum stai cu trei valize-n brațe,

Faci în câmp cu lupii vocalize

Și e frig să-mpuști pe ceruri rațe,

Că s-au dus și foc dai la valize.

RĂBOI

Însemn c-un geamăt și-un oftat

Un drum ce suie, șugubățul.

Și tot certându-mă cu bățul

Îmi țin moralul ridicat.

Țipând: Se-neacă geamandura!

Iau valul martor c-am vorbit,

Singur, pe țărnelor pustiit.

De curcubeu de-ar fi chiar hățul,

N-aș trage-atât de colorat

Un car cu spaime încărcat,

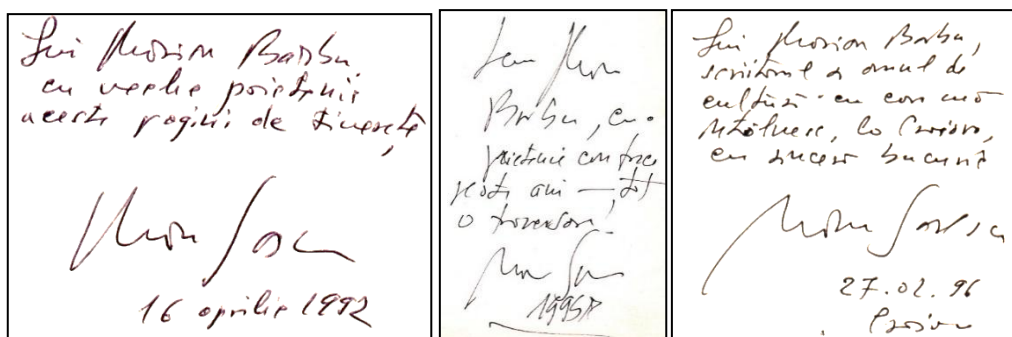
Ce taie trăznetelor moșul.

E țipăt cuminecătura,

Și vuietul mi-astupă gura.

În rest, eu cred că-s fericit.

(Din vol. **Traversarea**, Ed. Creuzet, 1994)

☞

Gellu Naum (1915 – 29 sept. 2001)

19

O, dați-mi voie să descriu

Măcar o parte din pustiul

Să spun, în câteva cuvinte,

Cât e nisipul de fierbinte
 Și cum nu vezi măcar un cort,
 Cum n-ai un mijloc de transport,
 Cum nu zărești un baobab
 Sau o colibă de arab
 Și cum, pe-ntinderea pustie,
 Nu-i urmă de cofetărie
 Și nici n-a existat vreodată
 Măcar un chioșc cu limonadă,
 Un Cico, o răcoritoare...
 Atâta doar: nisip și soare.

20

Și cum mergea Apolodor
 Și se gândea, cuprins de groază:
 «Aicea îmi e dat să mor!»
 Dădu în calea lui de-o oază
 Cu umbră multă și răcoare,
 Cu arbori năpădiți de floare,
 Cu tufe mari, de iasomie,
 Cu apă bună, de izvor.

(Fragmente din vol. **Cartea cu Apolodor**, Ed. Ion Creangă, 1975)

Cezar Ivănescu (1941-2008)

Ø

!pregătindu-se să intre
 într-al șaptelea lui trup,
 sângerând din ochi și vintre,
 urlând țapăn ca un lup
 și-alegându-se doar dintre
 moi suspinuri ce se rup,

sufletul meu a mirare
 cearcă unu, doi și trei,
 cearcă patru, dacă n-are
 șaptele mai mult temeii,
 cearcă nouă și-ncercare
 sfântă dacă zecele-i,

până-a-și părăsi mormântul
 cearcă-un alt mormânt de soi
 același destin avându-l
 de sobol și mușuroi,
 dar mai multă prana-ntr-însul,
 dar mai fără de puroi;

de când stă sub palmierul
 vecinic călătorului:
 primul număr par, Misterul
 Nunții și-Afroditei lui,
 dublu, - și-ncheiat în fierul
 coasei Morții, șaptelui,
 cearcă Numărul de Aur

în plai hiperborean
 după-acela faurmaur
 descinzându-l la Tețcani
 și văzând prin nori balaur
 lup flămând de mii de ani,
 și visând cel fir de aur
 legând viețile-i colan,
 toată karma-i aduna-or
 în cei galeș plan nirvan
 cum acelu Minotaur
 vergine și băietani;

mâinile cu-ale lor zece
 degete îmi sunt precept,
 toate-n mânuri le-oi petrece
 spre Eonul înțelept
 care-o ști de altă Lege,
 de Frumos, de Bun și Drept:

preafrumosul Ganymede,
 el, Aparul, Monarc Blând
 care-n ochi divini se vede
 soma-n cupe mari turnând,
 el, pereche albei Lede,
 el, cerescul foc stingând;

(Fragmente din vol. **La Baad**, poeme,
 Ed. Eminescu, 1996)

Indiferent cum circumscriem dezbateră, paradoxismul în poezie (deocamdată, căci în teatru, el are afini la nivelul piesei existențialiste, indiferent în ce registru este redactată: elvețian, american, francez, italian sau german) face parte autorizată din limbajele moderne ale creației care acoperă tot mai dens o modalitate de gândire și, implicit, de exprimare. Alta, decât ne spusese tradiția – divergent și neomogen.

A nu se înțelege de aici decât un act de complementaritate față de o tradiție stabilizată de greci prin tragedie – căci paradoxismul este mișcare gravă, responsabilă –, de francezi, prin rațiunea din clasicism, de nemți și englezi, prin visul romantic, de austrieci, prin cuvântul și aspirația expresionistă. Iar dacă este vorba de români, tradiția începe cu viziunea cosmică eminesciană, continuă, în perioada interbelică, prin metafizica lirico-filozofică a lui L. Blaga, prin rostirea dincolo de cuvânt a lui Arghezi, prin limpezirea ideilor în spații geometrice la Ion Barbu, ori prin pedalarea obstinată într-un spațiu strâmt al angoasei și al predestinării la G. Bacovia.

Fiindcă marea poezie din totdeauna este o permanență și se deschide ca un crin regal în luna august; paradoxismul și-a sublimat tradiția în formulări neprozice, șocante, nu întotdeauna contemplative, refuzând programatic creația ca pură istorie, conotativă.

Poezia paradoxistă, în ceea ce a realizat mai nobil, mai durabil, a sondat după misterele lumii, dincolo de realitatea imediată, adică în idee, de la înălțimea căreia poate începe ca un evantai tot arsenalul liric: *melancolia*, *angoasa*, *subtilitatea*, *discreția* ș.c.l. **Niciodată însă poetul paradoxist nu este un spirit integrator contingentului.** Prin tot ceea ce întreprinde el, în varii forme literare, trăiește senzația pleneră a făuritorului de săbii bune pentru tăiat nodul gordian al oricărei poezii convenționale, contrafăcute.

Paradoxistul nu-și revendică gesturi de revoluționar ca unii avangardiști, nu iese în stradă demonstrativ, nu clamează în public adevăruri, fiindcă el se socotește un om al cuvântului întors pe

dos. De aceea arta lui, produsul creației sale și-l socotește, nici mai mult, nici mai puțin, decât un „joc secund” mai pur.

Fiind ultimul copil venit pe lume (vezi basmele românești) este cel mai îndrăgit, chiar dacă la naștere arată mai discret a om.

Dar constelația lumii va fi în măsură să-i reveleze fascinația logosului. Și cum cuvântul a fost rostit de Dumnezeu odată cu lumina, paradoxistii iau în primire tot ce se poate decanta prin Idee, chiar dacă drumul până aci poate fi o muncă sisifică, ori o golgotă unde speranțele nu mai sunt compatibile cu vreo realitate. Imaginarul paradoxistic este unul interior, pictural ca la Țuculescu, fluent ca la Valéry, ascuns ca la Nichita Stănescu și analog oricărei formulări din știință – matematică, astronomie, fizică, biologie.

Dacă am apela la o schemă a acestui *homo ludens*, care este poetul paradoxist, ea ar arăta ca o parabolă. Adică opera creată poate fi socotită un loc geometric al diverselor izvoare de informație, provenite, de când lumea, dintr-un punct fix (focar), care nu este altul decât realitatea, izvoare depărtate și de o directoare, obținută din sedimentarea tradiției. Interesant de subliniat – dacă persistăm în această analogie – că axa de simetrie este constituită din virtutea intelectuală sau talentul imaginativ al autorului.

O ultimă glosă s-ar formula astfel: caută poetul paradoxist esența umanismului ca înaintașii săi, ori prin căile de acces verbal tinde spre adevăr și metafizică? Nu cumva constatând că nu se poate merge întotdeauna spre esențe, fie și ideatice, *el* este condus spre o frică, spre o teamă care în lumea contradicțiilor nu mai este așa de acută? Poate fi și aceasta o realizare ca sub o sabie a lui Damocles? După rezultatele de până acum, ca și după dezvelirea unor filoane în mai toate literaturile lumii, cu precădere în sec. al XX-lea, înțelegem și apreciem curajul paradoxistilor ieșiți mai hrăniți datorită *contrasprijinului constant în experiența temerii esențiale*. Avea dreptate filosoful german *Heidegger*, în deceniul al treilea, când

constata, în faimoasa conferință *Ce este metafizica?*, următoarele: *În măsura în care depreciez tema esențială și relația ființei cu omul așa cum se luminează prin această teamă, înjosim esența curajului. El are însă putința să țină piept Nimicului. În abisul spaimei, curajul recunoaște spațiul ființei în care a intrat și din a cărui des-*

chidere – luminatoare (Lichtung) orice ființare revine în ceea ce este și în ceea ce poate fi ea.

Parafrazând o celebră observație despre Ființă, am spune și noi cum gândirea esențială a paradoxismului trebuie să fie un eveniment al Ființei (Heidegger).

20 august 1992, U.S.A. (Chicago)

și
14 ianuarie 2014, România (București)

N.B.

1) Dacă aș fi unul dintre „ideologii”, nici chiar teoreticienii paradoxismului, aș impune ca emblema estetică o parafrază critică a lui Nichita Stănescu:

A venit îngerul și mi-a zis: de atâta amar de vreme te veghez ca să ajungi om de știință și tu, până acum n-ai inventat nimic!

*Cum să nu, am inventat! Numai că știința pe care am creat-o este atât de subtilă, încât uneori se confundă cu firescul. Ea se numește **hemografia**, adică scrierea cu tine însuși.*

2) Dacă s-ar iniția studii comparate de amploare, privind *profesiunea* poezilor, s-ar constata că de-a lungul mileniilor, versurile (vorbite sau scrise) au ținut de incantație. În mod deosebit, până la mișcarea romantică. După aceea, prin *Symbolism* și *Avangardism*, cuvântul a devenit doar o pistă de lansare sau un portavion de decolare a unui alt spirit lingvistic și mai ales semantic. Odată, cu ocuparea prim-planului, în sec. al XX-lea, de către știință, iar acum, în sec. al XXI-lea, de tehnică, limbajul poetic devine un bob de aur într-un deșert de informații stocate pe computer. Și totuși, **ca logos ascuns**, paradoxismul, așa cum a fost el conturat și de poezia lui Florentin Smarandache (Arizona, USA), pune în evidență – pentru viitor – osmoza cuvântului cu Ideea, care poate veni tandră sau labirintică, din lumea infinită a spațiului rațiunii.

3) Îi rog pe cei interesați de literatură comparată, să observe diferența uriașă între fluența limbii române când se află la ea acasă și... sora ei din traducerile lumii.

De aici încolo, se deschide ori începe spațiul altor comentarii de specialitate.

Prof. dr. Marian Barbu

20 decembrie 2014, România

Magdalena BRĂTESCU

OPERA DIN TEL AVIV A ANIVERSAT 30 DE ANI DE LA ÎNFIINȚARE, CU PREMIERA OPEREI „BĂRBIERUL DIN SEVILLA” DE ROSSINI

Montarea regizoarei germane Katharina Thalbach surprinde plăcut spectatorul prin viziunea sa modernă și inovatoare, dar care păstrează miezul acțiunii în sfera comediei dell'arte, redând operei lui Rossini comicul autentic pe care-l așteptam zadarnic în zecile de versiuni văzute până în prezent.

„Bărbierul din Sevilla” considerată o capodoperă a operei bufă italiene, compusă de Gioachino Rossini în urmă cu 200 de ani și inspirată din comedia omonimă a lui Pierre de Beaumarchais din urmă cu aproape 300 de ani, devine astfel un spectacol actual care captivează publicul. Interesant este că premiera operei care a avut loc în 1816 la Teatro di Torre Argentina din Roma se leagă de o serie de catastrofe. Cabala montată de rivalul lui Rossini, un oarecare Spontini, a reușit: tenorul care-l interpreta pe contele Almaviva și-a acompaniat serenada cu o chitară dezacordată și a fost fluiert. Rossini însuși care cânta la clavecin a fost huiduit. Basul care-l interpreta pe don Basilio s-a împiedicat, a căzut și i-a curs sânge din nas. Peste toate, o pisică a traversat scena, drept care publicul a început să miaune! Reprezentația a continuat într-un haos de nedescris. Rossini a declarat că nu va mai asista la a doua reprezentație și s-a dus acasă să se culce, dar a fost trezit din somn de uralele mulțimii care, spre marea lui surpriză, venise să-l aclame... Așa se scrie istoria!

La Tel Aviv, uvertura în stil francez a operei, rămasă celebră prin melodicitatea sa, un andante majestuos urmat de un allegro vivo, animat și zeflemitor care anunță caracterul comic al operei, devine cadrul unor scene mute de un haz nebun. De-a lungul desfășurării acțiunii, toate recitativele sunt acompaniate la pian de tânărul și foarte talentatul dirijor Omer M. Wellber, de multe ori parodiind stiluri și introducând secvențe muzicale amuzante.

Decorul scenografului Momme Röhrbein crează atmosfera tipică unei străzi dintr-un oraș spaniol cu magazine, cafenele și case tipice, desigur și cu salonul de coafură al celebrului Figaro, oraș în care se plimbă turiști, localnici, călugărițe, un monah cu un măgar viu, o limuzină și un tractor care aduce în scenă o remorcă. Remorca se transformă într-o estradă pe care se desfășoară trama libretului, toți figuranții devenind publicul teatrului în teatru și interactivând cu interpreții. Fiecare amănunt este gândit, mișcarea scenică, grupurile care se formează și se desfac, se deplasează sau rămân încremenite, perucile rococo, costumele de bun gust pentru commedia dell'arte (Guido Maria Kretschmer), toate încântă și farmecă.

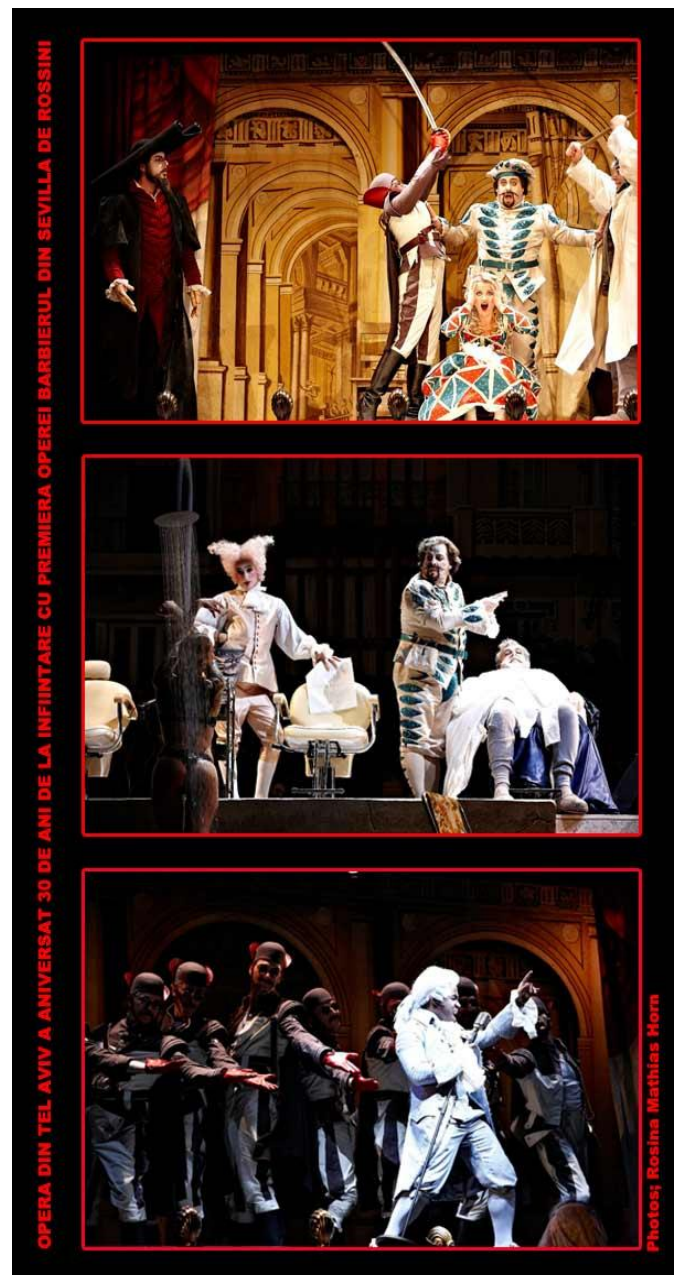
Dintre cântăreți, se remarcă de la început tenorul Edgardo Rocha cu o voce celestă, dublată de o tehnică perfectă și de reale calități actricești. Rocha reușește să rămână până la sfârșit marea vedetă a spectacolului, secundat de baritonul Omar

Montanari în rolul lui don Bartolo, amândoi cu o vână comică excepțională. „Interludiul ploii” de la mijlocul actului al doilea este excelent interpretată de orchestra simfonică din Rishon leZion și susținută de imaginea unei furtuni torențiale cu trăsnete și fulgere la care luminile lui Ulrich Niepel fac adevărate minuni. În general, e interesant de urmărit culoarea schimbătoare a cerului care se mariază perfect cu acțiunea scenelor.

Subiectul, tipic comediei dell'arte, urmărește dragostea dintre Rosina și contele Almaviva căreia i se pun bețe în roate de către Don Bartolo, bătrânul tutore al fetei. Acesta o ține închisă în casă, departe de ochii eventualilor rivali, deoarece intenționează să se însoare cu ea pentru a beneficia de zestrea tinerei. Foarte amuzanta găselnița de a imagina un perete invizibil, sugerat de mimica mâinilor Rosinei (mezzosoprana Annalisa Stroppa) care pipăie un perete inexistent. În manevrele sale, Bartolo e ajutat de Don Basilio (basul israelian Vladimir Braun), profesorul de canto al Rosinei, în timp ce Figaro, bărbierul factotum, se angajează să intermedieze întâlnirile și schimburile de bilețele între cei doi amorezi. Până la urmă, colaborarea lui Don Basilio în favoarea îndrăgostiților este cumpărată cu bani, Don Bartolo e păcălit, iar happy end-ul nu întârzie. Un grand finale în stil fellinian care te lasă cu gura căscată.

Cavatina lui Figaro (Mario Cassi) din primul act este una dintre cele mai celebre arii pentru baritoni, faimoasă prin ritmul său viu și seria de „Figaro-Figaro-Figaro” și „bravo-bravissimo e fortunatissimo” care cer o mare virtuozitate interpretativă din cauza vitezei și o dicțiune perfectă a interpretului.

Cavatina Rosinei este o capodoperă a bel canto-ului, una din importantele arii de coloratură. „Una voce poco fa” pare un veritabil foc de artificii vocal, triluri, arpegii, game și ornamente își dau mâna într-un tempo vertiginos, de aceea interpreta trebuie să dispună de o tehnică vocală perfectă. „Bărbierul din Sevilla” la Opera israeliană este un adevărat eveniment muzical, într-o punere în scenă admirabilă, un spectacol distractiv și captivant, bine jucat, bine cântat, cu gadgeturi, trucuri și chiar cu acrobații, inclusiv un mic recitativ în ebraică.

Elena BUICĂ

SPERANȚE PENTRU ROMÂNIA

Mă întorc din fiecare vacanță petrecută în România tot mai optimistă, conform firii mele care caută cu bucurie partea luminoasă a vieții. Nu e ușor să fii optimist în România cu atâtea valori răsturnate de-a lungul timpului, dar nici imposibil nu e. Cred că nu mă înșel pentru că multe din unitățile mele de măsură sunt cele ale comparației României cu Canada, țară poziționată în topul celor mai avansate state ale lumii. Din an în an, în multe privințe, diferențele se șterg. Dacă pe la începutul sosirii mele în Canada îmi încărcam geamantanele cu cadouri pentru România, în ultimii ani, nu am ce să duc, pentru că acolo se găsesc de toate, după gustul european și de multe ori cu prețuri mai mici. Dezvoltarea comerțului, libera circulație în lume, mijloacele de comunicare, noutățile tehnice, toate aflate într-o evoluție uluitoare, motivează și evoluția țării noastre. Aceasta se remarcă imediat ce ai coborât din avion. Bucureștiul ți se înfățișează mai curat, cu mai puțini câini vagabonzi, cu tot mai multe clădiri mari, moderne, care îți desfată ochiul și îți vorbesc prietenos. Pe străzi, constai că viața începe să-și schimbe lumina și culoarea, că are alt puls, alt suflu. Încremenirea în stagnare, în starea de spirit apăsătoare, în derută și neîncredere în șansa unor schimbări, încep să-și piardă consistența. Nu mai întâlnești la tot pasul oameni atât de întunecați la față, ba chiar zărești și câte un zâmbet. Se simte cum că în sufletele oamenilor se strecoară pacea, împăcarea cu viața, cu sinele lor, că se străduiesc să-

și construiască un spațiu în care să se poată mișca mai lejer. Într-o formă sau alta se desprind de vechile canoane acceptând aspecte noi de viață. Monotonia și-a subțiat vălul făcând loc frumuseților născute din simplitate în traiul lor zilnic. Zilele petrecute în București se desfășoară diferit, colorat și adesea imprevizibil, dar din ce în ce mai bine. Femeile sunt cochete, au charm, bărbații au carismă, seducția este la ea acasă, poziționându-se înaintea Canadei și Americii. Remarci pofta lor de viață în terasele și restaurantele de toate categoriile care îi adună la momente de destindere și la taclale ca odinioară. Circulă iarăși glume și bancuri noi. În zilele de odihnă merg la iarbă verde desfătându-se cu bere și grătarele cu mici sau carne de porc, iar în concedii merg la munte, la mare, practică turismul în țări mai îndepărtate.

După ce poporul nostru a străbătut întortocheatul drum al schimbărilor obligându-l să îmbrace hainele răbdării, acum pare că se dezmeticește, că-și regăsește busola, deși ceața în care era învăluit nu s-a ridicat destul. Criza de identitate națională care a făcut ca românii să nu mai știe cine sunt și ce drum să aleagă, face pași înapoi. Romanii încep iarăși să-și întărească convingerea că România este Grădina Maicii Domnului și revin la plăcerea de a-și mărturisi dragostea de țară. Se înfiripează treptat sentimentul de unitate și cel al valorilor comune. Spiritul civic începe să se înfiripeze mai bine. Nu

mai participă la problemele politice ale țării în chip pătimăș, sunt mai obiectivi. Au întors spatele clasei politice corupte fiindcă nu-i mai reprezintă.

Peste tot în țară și în toate sectoarele vieții se simte o forfotă, o tendință de mișcare, de altă așezare a faptelor. Crește energia în oameni, lentoarea dă semne de slăbiciune înlocuită de preocupări abordate din alte unghiuri. Librăriile sunt mai des cercetate, s-au înmulțit scriitorii căroră le sfârâie condeiul, presa e în vervă, învățământul țintește altfel spre viitor. Tribunalele fac treabă bună, sportivii aduc medalii prețioase, totul se schimbă, devine treptat mai altfel. Privești cu satisfacție cum se alege grâul de neghină: comercianți cu politețe, șoferi amabili, circulație mai civilizată, tot mai multe străzi și șosele asfaltate... Întâlnești tot mai des oameni care, prin perseverență, curaj, inițiativă și generozitate, au reușit să schimbe în bine viețile lor și pe ale celor din jur, au construit lucruri durabile, oameni cu bun simț și interes civic, cu înțelegere pentru starea de bine a semenilor, care știu prețul valorile și doresc să le ajungă.

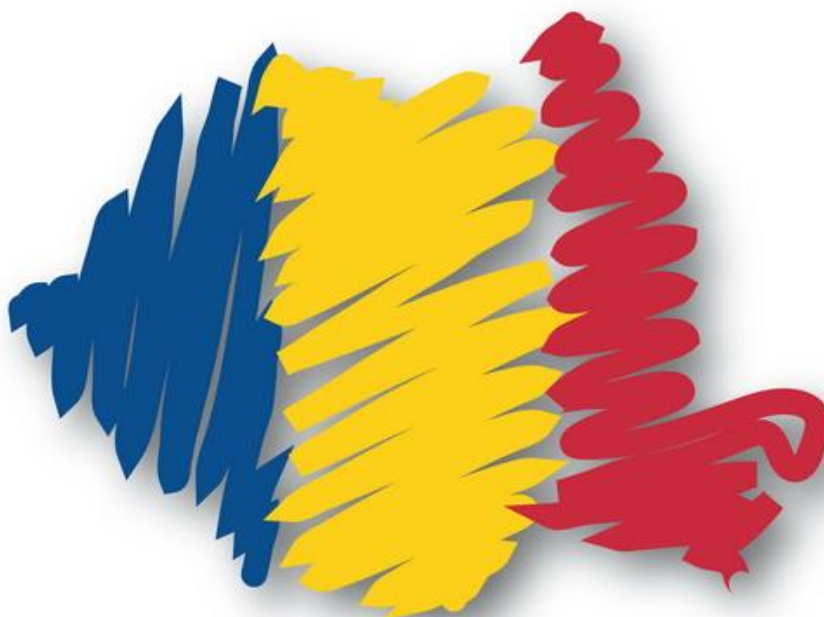
Satele au devenit mai atractive, cu condiții mai bune de trai, chiar și pentru tinerii care stăteau cu

ochii ațintiți spre oraș. S-au construit case frumoase cu etaj, au apă curentă în case, se înalță tot mai multe gospodării înfloritoare. Trecând în goana mașinii prin sate, noile imagini îți umplu inima de încântare. La sate parcă se remarcă mai bine oamenii care au scos cuvântul „nu pot” din vocabularul lor, care știu să transforme răul în bine, urâtul în frumos, zădărnicia și nimicul în eficiență. Muzica populară înflorește în calitate, chiar dacă manelele încă sunt ascultate chiar și de cei care se dezic de ele.

Multe s-au realizat și multe sunt de îndreptat, dar important este că oamenii au învățat un lucru minunat de la viață, că se poate și altfel.

În Europa, România nu mai e tot atât de umbrită ca acum 15-20 de ani. Se mai remarcă puțină indiferență dar și ceva interes sau curiozitate. Foarte mulți români au deosebit de bun nume în străinătate.

România a fost întotdeauna o zonă importantă între Balcani, Răsărit și Europa, iar acum se simte un suflu primenitor și în această privință. Candela nădejdiei de mai bine, a dăinuit întotdeauna în țara noastră, chiar dacă uneori flacăra i-a fost mai plâpândă, dar acum, când a început să se înalțe, pentru anul 2015, dorim să devină o torță.

Sorin CERIN

ANA BLANDIANA DESPRE POEZIA DE MEDITAȚIE LA SORIN CERIN

Stimate Donule Cerin,

Imi pare rau ca a trebuit sa treaca atata timp pana sa ajung sa va citesc poemele. Aceasta intarziere este o dovada a felului in care in viata mea pur si simplu nu mai incap toate problemele si lucrurile care vor sa intre si totul seamana tot mai mult cu un mixer care se invarte tot mai repede si ameninta sa se opreasca prin explozie.

Am ajuns insa la Sarbatori si la liniste si nu vreau sa se incheie anul fara sa-mi fi indeplinit promisiunile.

V-am citit volumul si va doresc mult succes atat in aparitia lui, cat si in ceea ce o sa i se intample dupa aceea.

Iata fraza pe care mi-ati cerut-o din septembrie:

"Poezia de meditatie pe care o scrie Sorin Cerin nu este o versificare de adevaruri filizofice, ci o impletire de revelatii despre aceste adevaruri. Iar raportul dintre intensitatea acestor revelatii si indoiala din care sunt construite adevarurile este chiar piatra filozofala a acestei poezii. De altfel, secretul de a putea fixa fulgerul revelatiei este o problema la fel de subtila ca si aceea a pastrarii energiei solare din zilele calde in cele reci."

Cu speranta ca lectura mea plina de empatie si gandul meu bun va va purta noroc.

*Va doresc
Sarbatori fericite si un an nou bun!*

Ana Blandiana

Poezii din volumul *Liberul arbitru***Somn și Rațiune**

Celeritate la amânate,
 pe scurt, uitate,
 zile deșarte,
 cu zodii blestamate,
 se scurg în Uitare,
 vorbe goale de zale,
 însângerate înțelesuri,
 pe străzile pustiite de Vise,
 ce nu poartă dresuri,
 devenind prostituatele propriului Somn,
 al unei Rațiuni,
 răvășite de vânturile Deșertăciunilor,
 infernale,
 ale pornografiei cotidiene,
 de la baza Societății de Consum Ignoranță și
 Samavolnicie,
 de pe spinarea privirilor pierdute,
 sub acoperământul divin și binefăcător,
 al Iadului din bisericile,
 unde până și Dumnezeu este obligat,
 să plătească taxe și impozite,
 băncilor pline de strălucire ale Diavolului,
 care ne dă zilnic rația de fericire sau suferință,
 cu nume de Ban.

Clopotele Timpului

Zâmbetele isterice ale Zorilor,
 stau gata să sfâșie carnea însângerată a Privirilor,
 care-și caută disperate Viitorul,
 ce pare a uita să mai revină,
 chiar și sub mantia cernită și incendiată,
 de până acum,
 care arde pe focul sacru al Vieții,
 Clipele atât de scumpe,
 dăruite spre a deveni,
 Eternitate.

Clopotele Timpului,
 încep să-și bată momentele Zilei,
 cu o frenezie demnă de furtunile simțămintelor,
 sfinților unei Iubiri,

pe care nu o poate înțelege,
 nici măcar Dumnezeu,
 pierdut adânc în Străinul din noi.

Tainele Jafului

Evoluție și emancipare,
 în genialitatea zodiei,
 maimuței de lemn putrezit,
 pe care-l sculptăm,
 după chipul și asemănarea noastră,
 ieșind adesea expodate grotești,
 aflate de o istorie întreagă,
 în galeriile de artă,
 ale crimei și prostituției politice,
 pe care le ducem în spinare,
 întregul Destin al Toamnei,
 care ne-a ruginit până și frunzele Păcatului
 Originar,
 spulberate de vânturile tăioase ale Inerției,
 de a fi membri de vază spartă,
 ai unei Societăți a Absurdului Conjunctural,
 demonizat adesea,
 de inovațiile castrate ale Evoluției,
 izvorâte din tainele Jafului,
 de a ne fura,
 propria Eternitate a Spiritualității.

Ouă încondeiate

Terci de primăveri scrobite cu nonșalanță,
 la căpătâiul ras al Gândurilor,
 prea oneste pentru a fi adevărate,
 în cloaca unei Realități,
 a Desfrâului Social,
 ce-și arogă dreptul,
 la Monarhia Absolută a Banului,
 din panoplia sfinților unui Infern,
 cu nume de bănci.

Spoieli amețitoare,
 acoperă desenele obscene,
 din catedrala Cunoașterii,
 cu miros de duhoare spirituală,

pe pereții sufletelor,
plini de reclamele frenetice,
care se fac ouălor încondeiate,
ale propriilor noastre Destine,
vopsite frumos,
în culori cât mai calde și vii,
dar care nu vor mai face pui niciodată.

Infernul sângelui

Sârma ghimpată a lacrimilor,
fără de speranțe,
ruginește pe mormântul ridurilor,
unui Timp al compromisului,
unde ne-am aflat în Infernul sângelui,
ce ne păzea cu strășnicie genele,
la poarta Destinului.

Regrete târzii,
ningeau peste sfârșitul de lume ale Simțirilor,
care nici să-și regrete Visele,
nu mai reușeau,
în vulcanul aprins al Întâmplărilor,
unde am devenit fără să vrem,

Copacii Regretelor

N-am înțeles niciodată,
de ce Primăverile mor,
iar frigul din urmele Pasiunilor,
îngheață Așteptările,
îmbrobodite cu veșmintele Minciunilor,
la colțul străzii Dor.

Copacii Regretelor,
din părul albit al Anilor,
au înflorit în toate culorile ridurilor,
prin albiile cărora,
curg fluvii de transpirație sentimentală,
ale cărei țarmuri,
se lovesc dureros,
de fața răvășită,
a pierderii pentru totdeauna,
de noi înșine.

lava pietrificată,
a statuii unei iubiri interzise,
din paginile îngălbenite a Bibliei,
ce pare azi mai mult ca niciodată,
a nici unuia dintre noi.

Păcate ucise

Petale de crime,
se rup una câte una,
din corola florilor,
unor suflete despărțite,
de propria lor țărână trupească,
pentru a ne arăta,
care dintre ele este cu noroc,
la poarta arsă a Fericirii.

Păcate ucise în piața mare a Destinului,
încă stau spânzurate de Trecut,
legănându-se în bătaile Vântului,
unui Regret,
pe care nici Dumnezeu nu L-a înțeles vreodată,
atunci când și-a dorit Adevăr în loc de Minciună.

Alinare

Deschide-mi Doamne,
poarta Adevărului,
să înțeleg,
de ce Orizonturile,
mor strivite,
tocmai de cerul senin,
al ochilor Tăi,
iar libertatea,
înseamnă adeseori încătușare,
de Verighete,
ce nu vor crede niciodată în Iubire,
decât în biserici,
clădite fără de Dumnezeu?

Încotro,
voi mai găsi alinare,
dacă Moartea,
a devenit mai liberă,
decât Viața,
iar Minciuna,
mai adevărată decât un Adevăr?

În colivie

Căderile surde ale Surâsurilor,
 au devenit un simbol,
 al Existenței,
 atunci când,
 au fost troienite în Clipe grele,
 înlănțuite de Amintiri,
 spre a fi arestate,
 într-o Inimă de diamant neșlefuit,
 precum mi-e sufletul,
 pe care să-l așez,
 la cerceii Patimilor,
 puși cu sârguință la urechile,
 Morții.

În colivia Liberului Arbitru,
 am realizat cât de închis pot să-mă trăiesc viața,
 abia atunci când s-a stins lumina Iluziei Vieții.

Liberul Arbitru al Omului

Ziduri morganatice,
 rățesc printre ruinele sufletului meu,
 care era undeva-cândva o catedrală,
 în razele privirii unui Dumnezeu,
 pe care l-a pierdut,
 la răscrucea Demnităților,
 unde m-am simțit umilit și înșelat,
 de Liberul Arbitru al Omului,
 care-L vedea cu totul și cu totul un Altul,
 decât ceea ce ar fi trebuit să fie.

Atunci am început să construiesc din nou,
 înlăturând mlaștinile și burienele Amăgirilor,
 așezând fiecare cărămidă a Iubirii,
 pe soclul de onoare al Adevărului,
 zidind în cele din urmă,
 un palat al Înțelepciunii,
 unde am intrat cu sfială.

Descompunere mentală

Orori de presentimente,
 își flutură stindardele vinovate,
 peste politicile ucigătoare ale Moralei,
 unei Lumi,
 a declinului și dezastrului spiritual.

Rădăcini ce par a-și fi pierdut,
 țărâna trupurilor,
 în inimile cărora să se înfigă,
 devenindu-le casă,
 stau putrezite și purtate de Vânturile Înstrăinării,
 prin deșerturile fără margini,
 care însoțesc Cuvintele,
 într-o caravană a descompunerii mentale.

Greierii viselor

Când cimitirele își vor pierde rostul,
 Lumea va fi dispărută demult.

Doar stelele ce încă nu și-au murit anii de
 lumină,
 vor mai rătăci visătoare,
 peste gheața însângerată a umbrei unui Cuvânt,
 ce trecuse mai demult decât Vremea,
 și se numea Iubire.

Nici greierii viselor nu-și vor mai cânta,
 apăsătorul marș funebru al Iluziei Vieții.

Moneda Lumii

Raze de dor,
 înlănțuiesc cu îmbrățișări Speranțele,
 țâșnind printre norii Depărtărilor,
 atât de apropiate Deșertăciunii,
 încât până și Visele primeau un gust amar,
 fiind asortate cu zahărul Amăgirii,
 adus tocmai de la băcânia insalubră a Timpului,
 unde se vând Clipele Eterne,
 din ce în ce mai multe,
 pe mai nimic,
 traficantilor de Întâmplări,
 care le duc în bordelurile Destinului,
 spre a câștiga cât mai mult de pe urma lor,

fiind plătiți în cea mai valoroasă monedă a
Lumii,
cu nume de Nimicnicie.

Vulcanul Zădărnicii

Spini debusolați,
dau anunțuri la Mica Publicitate,
fiindcă-și caută capete,
pe care să le transforme în Criști crucificați,
pe Soarta unei Credințe,
ce ar părea a Nimănuși,
dacă nu ar fi sângele Suferinței,
care să țâșnească din vulcanul nestins,
al Zădărnicii,
unei Istoriei a Neînțeleșului.

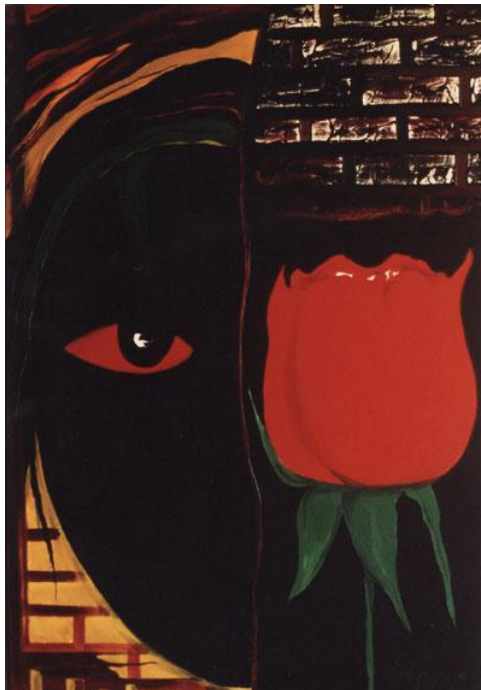
Se cutremură până și ruinele bisericilor,
ce-au fost zidite de natură,
în cimitirele genelor noastre,
care ne-au dictat mereu,
cum să urmăm,
calea prăfuită și criminală,
sadică și ticăloșită,

a unui Liber Arbitru,
al Iluziei Vieții,
pentru a ne recâștiga adevărata Libertate,
prin Moarte.

Trupuri firave

Lacrimi de trandafiri,
se scurg pe altarul neînțeleș al petalelor,
pe care și-au scris Ploile,
jurnalele intime de fiecare zi,
pline de poezie și candoare,
atunci când au udat,
țărâna trupurilor firave ale Sentimentelor,
care se înțepau deseori,
în spini solitari ai Momentelor,
unei primăveri aprinse,
în inimile noastre.

Nimeni nu știa că într-un apus însângerat,
toate acestea,
vor fi retezate de cleștele nemilos al călăului,
cu nume de Iluzie a Vieții,
pe eșafodajul Liberului Arbitru.

Suparna Ghosh – Rose Vision

Suparna Ghosh – Brick Rose

Tudor CICU

Vreme închisă, 1979-1989 (Jurnalul lui Ion Lază)

„Există o poetică a Jurnalului?”- se întreba Eugen Simion. Din *Jurnalul de scriitor* al lui Ion Lază, vom încerca să descărcăm itele mai multor întrebări care îl macină pe cititorul nostru. Citind *Jurnalul* lui Ion Lază, încep să cred, tot mai evident, că ținerea lui a avut asupra sa ca autor un efect psihologic foarte puternic, devenind o pârghie vitală în existența sa, și că a fost scris astfel ca și cititorul să simtă acest lucru, și să fie atras ca un magnet de lectura lui, dintr-o dorință firească de a pătrunde în laboratorul misterios al scriitorului și poetului Ion Lază.

Anul 1979, când debutează jurnalul (textele diaristice de dinaintea acestei date au dispărut din arhiva autorului, fapt amintit în treacăt, totuși cu o amărăciune greu de ascuns) îl găsește pe Ion Lază în gazdă la coana Olga din Goranu de Vâlcea, satul Sticlărie, cu colegii Nae și Sandu – alți doi ingineri geologi. „Am venit aici anume pentru nisipurile cuarțoase care au făcut cândva obiectul respectivelor exploatări pentru sticlă...”. Încă „de prin 1975 încoace, ca la orice uituc dovedit ca atare, însemnările au devenit aproape zilnice – un adevărat Jurnal”, notează Ion Lază, noi înțelegând că obișnuința de a nota „a sfârșit prin a face parte integrantă din personalitatea mea”. Dovedind o înclinație certă pentru această „specie literară”, Ion Lază se înarma cu infinită răbdare ca să nu cedeze „sub presiunea atâtor idei ce dau în clocot” și a-și ocroti vocea lăuntrică” (*Jurnalul său*) „ca pe singurul izvor de care depinde viața ta afectivă - ca pe unica șansă”. De reținut, asocierea unui astfel de izvor de simțire cu firicelul de izvor captat, cândva, pe vremea foametei de după război, de ai săi părinți, împreună cu alți săteni, pentru rodnicia și dărnicia

parcelor de pământ răsădite cu varză. Conștient că prin Jurnal realiza cel puțin două lucruri „de mare importanță”: 1. – să-și ia note despre oamenii întâlniți ocazional în viață (în paralel cu suita de fotografii: Oameni pe care i-am întâlnit) și 2. – să surprindă pe fila de jurnal întâmplările prin care tocmai a trecut – Ion Lază strângea totodată și materia primă pentru viitoarele scrieri; „materie” ce n-ar fi fost, altminteri, stocată în lăcașul memoriei, ori, anumite detalii îi puteau scăpa. De aceea își numește Jurnalul, „...o aventură pe cont propriu, ca oricare alta – un risc asumat”.

Într-o campanie geologică precedentă, la Horezu, reîntâlnise un coleg de facultate care pe vremea studenției scria „dezlănțuit” într-un jurnal al său, până și la întrunirile dansante, spre hazul tuturor. Acum află cu uimire că amicul său aruncase la gunoi, fără regret și fără ezitare toate acele carnete de însemnări febrile din junețe. Ni se sugerează că adevărata miză a unui diarist este să privească lumea din jurul său cu mare atenție și să-i descrie mișcările, iar nu să consemneze fantasmagorii, întorcând spatele realității. Dintre multiplele variante de a ține jurnal, Ion Lază îl alege pe acesta, deschis către lumea înconjurătoare. Și, încă un lucru de reținut, se confesează autorul: a ține un Jurnal „înseamnă a nu fi singur sub canonadă”.

Înțelegem din aceste pagini memorabile ale Jurnalului lui Ion Lază, că scriitorul „își dă întreaga măsură și se justifică numai în fața colii albe de hârtie”. O excursie aventuroasă în masivul Vânturarița, relatată prin fraze tensionate, ca în romanele polițiste, prilejuiește pagini superbe de lecturat, mai ales de cei care s-au hazardat printre acele țancuri spăimoase. Surpriza acestora, de a citi

și altceva decât poate înregistra simplul muritor, poate fi una a uimirii: „Nu cumva am lăsat acolo, din neatenție, ceva care se pierde pentru totdeauna?”, notează autorul. Regretul acesta l-am simțit, în diverse situații, cu toții. Goethe avea dreptate: tot ce-i aproape acum, se îndepărtează în următoarea clipă, dacă nu așterni și pe hârtie „momentul”, ca și cum ai fi fost într-o altă lume. Iar această „altă lume” avea să vină atât la propriu cât și la figurat, odată cu prima ieșire peste granița țării. Aventura trăită în trenul care-l ducea prin Budapesta și Viena până la Luxemburg (unde locuia un frate al său), mai apoi în Franța și retur spre casă, prin Germania, Austria și Ungaria, ca și întâmplările neprevăzute de prin locurile acelea, fac deliciul cititorului mai cu seamă al celui care a străbătut, la rândul-i, traseul parcurs de Ion Lazu. Punctăm pe scurt: 1)- „Se confirmă zvonurile despre o eleganță dusă la extrem în capitala Ungariei”. 2) – „Viena pare un oraș pe care chiar ai vrea să-l înveți pe dinafară, ca pe un poem perfect”. Și toate acestea, pentru că Ion Lazu nu încetează a-și nota fiecare amănunt: „poate acești companioni de tren se miră că scriu în carnet și că mă uit la ei oarecum ca într-o vitrină”. Dar, mai are importanță?! Lectura devine o încântare. Ajuns la Paris, pe care îl visase dintotdeauna, fără speranță, îi vine să le strige tuturor: „Domnule, a fost o greșeală, gata!” – nevenindu-i a crede că doar „printr-un noroc, sau, prin purul hazard, poți ajunge la Paris...” Ni se strecoară, subtil, prăpastia care exista, pe atunci, între noi și nemți: „pe șosea, în ceață, mașini în șir... Te gândești că aici orice ins are o mașină a lui, iar la noi doar 4-5 la o mie de locuitori” - (sau) – „Pe stânga, într-o vale îngustă, un sat alb, curat, continuat cu o poiană verde curată și ea – asta fiind diferența șocantă: aici nu vezi cotețe, cocine, tot ce parazitează imaginea la noi” – ori în ziare vezi: „...poze cu oameni în atitudini firești ale vieții... normalitatea, degajarea la ele acasă... la noi: crispate, întepeneală oficială, veselie festivistă, autocontrol și control impus”. Peripețiile de la întoarcerea către casă (vezi pag. 119) sunt picante dar și dureroase. Nu mai spunem, cum i-a apărut imaginea pământului românesc, după acele zile de vis și uluieli mentale: „Acolo este țara mea! Am văzut un spațiu cu linii mari, un șoim zburând

deasupra liniei ferate: multe turme mici, ciobani cu câini negri, coline ce par pustii, grămezi de reziduuri pe lângă pârau...”, etc. După astfel de rânduri scrise în Jurnalul lui Ion Lazu, firesc, vine întrebarea: „Nu cumva am pătruns în irealitate?” Și ca să fie oala plină dar și cu capac pe deasupra, la întoarcerea acasă, stagiara R. îi aduce vești șoc: „fratele ei, flăcău de 17 ani... plecat în practica școlară la Brașov, este omorât în bătaie, în curtea uzinei, de un coleg mai mare ajutat de încă doi scelerați”. Motivul? Pentru că nu le împrumutase casetofonul pentru o seară de dans. Cum se simte autorul Jurnalului, întors din nou acasă? Să-l citim: „O jivină nimerită în mijlocul traficului și neștiind încotro s-o zbughească pentru a scăpa cu viață”. Elocvent, nu? Și trist în același timp...

Continuând lectura Jurnalului lui Ion Lazu, începi să înțelegi că astfel privește/scrutează lumea numai omul estetic, cel care având suflet și „armură” de artist, își poate stăvili când vrea pornirile

contemplative, aplecându-se asupra scrierii sale căreia îi transferă din pulsul trăirilor sale, asigurându-i combustia care modelează creația. Ion Lazu este un scriitor al detaliilor, Jurnalul devine astfel o necesitate de a se rosti cu privire la cam tot ceea ce gândește ori, prin scris, spune lucrurilor pe nume: „Acest jurnal, din care lipsesc tocmai etapele cele mai tensionate și întâmplările cele mai importante din viața mea, nu este nimic mai mult decât un antract, în sens literal: între acte... și sunt destule gânduri importante și trăiri intense dar care nu-și fac loc în carnetele mele” (p.168 și 222). Este acel altceva care va constitui substanța romanelor sale de mai târziu? Cu eludarea în jurnal a problemelor din viața personală. Intimitatea autorului rămâne o taină pentru ceilalți. Însă realitatea acelor teribile vremuri apare în filigran:

”Orășeanul nostru nu are curajul să plece nicăieri de acasă fără plase la el. Nu se știe ce apare de cumpărat, din câte-i lipsesc, bietul... Iar sătenii duc cu trenul și autobuzul pâine și saci de mălai, pentru care fac cozi la oraș, dând și ciubuc vânzătoarelor...” (p.135). Cum era firesc ca într-un Jurnal de scriitor să găsim și însemnări despre lumea literară a acelor ani, despre scriitori, 1980 reprezintă și anul în care Lazu primește la telefon știrea morții lui Marin Preda, iar Mircea Ciobanu i-o confirmă. Prilej, cu care diaristul scrie cu amărăciune: „Vezi, de aia se grăbea el așa! Bietul monșer, alt om prea singur...” Consultând bibliografia autorului, ne dăm seama că o selecție a întâmplărilor cu scriitorii vremii a fost publicată în *Scene din viața literară*, ed. Ideea europeană, 2007

Refugiul autorului în scris nu trebuie înțeles ca o înfrângere „pe arena literară” (tumultoasă) a epocii, chiar dacă, uneori, autorul pare dezarmat: „Și, în general, are vreun rost să notezi ce simți pe moment, ce gândești, ce-ai vrea să faci?”. Să înțelegem, că tot ceea ce i se întâmplă, chiar și înfrângerile zilnice, umilințele, necazurile firești, la urma urmei..., toate acestea i-au fost date scriitorului ca material pentru arta lui? Mai mult ca sigur, că da! Toate acestea i se sugerează cititorului, i-au fost date pentru a le transfera în cronica acelor zile și, apoi, pentru a le transforma în materie epică, pentru a le da un sens și o morală, pentru a ține întins firul vieții către veșnicia părților frumoase și trainice din existența ființei omului - „disperarea mea neagră”. Iată cum trimite spre cititor, acest deziderat: „Îți vine cine știe ce idee, vrei să notezi un gând, o observație de viață, ceva ce ți se pare demn de reținut și nu ai vrea să se piardă, cum prea des se întâmplă...” (p.142). Însă, nicicând diaristul Lazu nu se îndoiește de puterea cuvântului: „Dar, dacă ar fi să pictez ceea ce simt, să mă exprim ca pictorii, nu? Sau să transform trăirea mea în muzică! Aș găsi culoarea pe care să mizez sau leitmotivul care să consune cu mișcarea mea sufletească?” Teama de a nu rata esențialul e mereu prezentă. Pe măsură ce-i citim Jurnalul, această temere, mărturisită și nouă, se risipește. Paginile curg adevărind ele însele că sentimentul e bine surprins în cuvinte, iar cuvintele vin, se înșiră unele după altele, sugerându-ne ideea că lumea este făcută din corespondențe între trăirile

prezente și reverberațiile sufletului la tot ce a însemnat trecut în viața noastră, în viața altora -, vocația scrisului fiind plină de oglinzi magice; și că întâmplările ce ni se par, acum, neînsemnate, dețin taina multor necunoscute, iar o explorare a materiei însemnările așternute în Jurnal peste o vreme, devine o necesitate. „Sunt lungi momente când nici nu mă gândesc măcar la marea încercare prin care trec” (p.163). Evocările unor tablouri „în icoane și imagini” despre părinți, refugiul său în „viețile noastre trecute”, întâmplările cu cei dragi, poveștile adevărate auzite acasă (multe dintre ele surprinse secvențial – ca în cinematografie -) vor însemna, cândva, pagini de proză romanescă încărcate de sensuri.

Atent la orice detaliu (natură-oameni-idei-stări sufletești), Ion Lazu ne copleșește cu descrierile acelor călătorii ce scot în evidență omul și zbuciumul său în a surprinde, fie și cel mai neînsemnat detaliu, fapt ce ni-l dezvăluie ca om animat de o mare dragoste pentru lucrurile și locurile pipăite cu degetele și absorbite cu privirea, ori călcate cu piciorul. Sub titlul „Bucuria privirii”, își începe Jurnalul anilor 1981 cu cea de a doua călătorie spre Luxemburg, la fratele său. De această dată își alege astfel traseul încât să viziteze cu totul alte orașe ale Europei de Vest, până la destinația finală, trecând prin Iugoslavia, Italia și Elveția, cu orașele lor: Belgrad, Zagreb, Veneția, Florența, Roma, Napoli și Lausanne. În Iugoslavia, atât Belgradul cât și Zagrebul i se dezvăluie a fi două orașe curate „fără imobile betege sau dărăpănate, cu o anumită demnitate”. Primele observații: se vorbește mult despre politică, iar iugoslavii consumă în exces arta porno (prin intermediul revistelor și a cinematografului) ceea ce-l face să-și noteze mirat, despre „o adevărată exaltare a industriei porno”, aici: „Altfel de comunism!” – scrie concis. În Italia, primele orașe întâlnite în răgazul dintre popasurile făcute în gări (pentru un pic de somn în sala de așteptare, dar mai cu seamă pentru completarea însemnărilor de călătorie din ziua care s-a sfârșit) și „goana trenului”, sunt: Veneția și Florența. Însemnarea pe care o face, acum: „...cu ochii mari pironiți spre cele două minuni care m-au vrăjit deplin! Adriatica. Trieste” – spun totul despre starea de spirit a pasagerului român ajuns la granița

italiană.. Florența îl absoarbe cu totul. Paginile de Jurnal devin, acum, incitante pentru turistul nerăbdător să ia și el calea spre sudul continentului european, cândva. Expoziția de la Florența, palatul Pitti, „de la Gauguin la Picasso” îi produce „frisoane, nu alta!” pentru ca în final să iasă din expoziție „cu capul mare”. Cât despre oraș, nu îndrăznim a face vreun comentariu, pentru că însemnările diaristului spun cam totul. Cităm: „Orașul e cu deosebire frumos, are farmec la vedere, poate va fi avut și locuri de tihnă, de reculegere, căci pentru a scrie e nevoie să te izolezi și iar să te arăți în lume și iar să te izolezi”. Cu alte cuvinte, nimic nu trebuie să-ți scape, ajuns aici, să ai mereu la îndemână atât aparatul de fotografiat, cât și carnetului cu însemnări, fiindcă ar fi păcat să ratezi așa ceva. În Elveția, face un popas la Lausanne, prilej cu care trăiește o adevărată sărbătoare a privirii. Bucuria privirii însăși. De fapt, chiar nimerise într-o zi de sărbătoare națională a Elveției. În Luxemburg, fratele, cât și prietenii mai vechi (cu care făcuse cunoștință la prima sosire aici, în 1979), îi stabilesc un program la limită, venind în întâmpinarea curiozității musafirului de a vedea cât mai multe în această parte a Europei și a admira în scurtul timp, cam tot ce se poate întâlni la fiecare pas. „Despre Amsterdam chiar merită să scriu mai pe larg” – notează diaristul. Să reținem că orașul Amsterdam (cu ocazia vizitelor făcute prin Țările de Jos) îl face să exclame la un moment dat: „Stâncărie neagră-vânăta. Licurici? Garduri de măracini pe marginea subșirilor drumeaguri vicinale, asfaltate și acestea. Dar nu vei vedea pe-aici odioasa pârlăoagă a agriculturii socialiste” (p.212). Și, mai reținem, pentru impresia de ansamblu a eticii societății capitaliste, întâmplarea cu tașca de umăr (pierdută) în care avea toate actele: pașaportul, biletele de întoarcere, actele de identitate, etc... Cred că aceste descrieri sunt cele mai frumoase părți din acest Jurnal. În cazul lui Ion Lazău, sub condeiul său (notând instantaneu fiecare amănunt surprins în drumurile sale) totul devine viu, încât ajungem să bănuim că el a tras „cinematografic”, totul, în lăcașul memoriei și acum ne redă, intact, filmul acestor aventuri în „afara timpului Istoriei”, etalându-le cu generozitate pentru cei mulți, rămași închiși ca într-o temniță între granițele țării. Fapt ce-

l îndreptățește la o măreție a rostirii: „Sunt omul care a văzut o jumătate din Europa”.

Începând cu anul 1982, însemnările din Jurnalul lui Ion Lazău au o caracteristică nouă: cronică zilei se împletește cu rememorări din copilărie și adolescență. Nimeni nu poate citi, după trecerea a trei decenii, Jurnalul din anii optzeci al lui Ion Lazău, fără să aibă pentru oamenii trecutului la care deseori apelează diaristul în însemnări, un sentiment egal cu venerația și admirația. Memorialistica din „Vreme închisă” a îmbrăcat „haina literară” a genului, devenind un fel de cronică a evenimentelor petrecute cândva într-un timp îndepărtat: copilăria, tinerețea și recuperând memoria ficțională a părinților și rudelor. Jurnalul anilor 1982-1984, se desfășoară pe două coordonate: cea a timpului trecut (memorialistic), înscris aici, din teama de a nu fi pierdut; și cea a timpul prezent (cel calendaristic în notarea, comentarea, desfășurării evenimentelor - al jurnalului propriu zis. Ion Lazău notează că, măcar în ce-l privește, tot ce ține de scris vine „dinspre suferințele mele”. Acum, paginile de jurnal (cele din luna mai, îndeosebi) sunt pitorești. Perioada cât a stat la baba Ioana din Alexești-Vâlcea îi prilejuiesc multe nostalgii despre viața din comuna de adopție, petrecută alături de părinții și frații săi. (p.238-256) Vorbind despre timpul trecut, diaristul notează: „poate că asta e ideea jurnalului meu: eu vreau să readuc la lumină lumea copilăriei mele, care desigur nu este importantă decât pentru mine, oarecum în felul cum vreau să repun în drepturi acel spațiu în care ea s-a desfășurat, al comunei Cireașov, ce mi se pare mirific când încerc să mi-l reamintesc - și pe care acum îl regăsesc deprecizat, batjocorit chiar: locuri spre Vâlcea, la gărlă, spre Valea Porcului, pe Sub vii, pe Secuța, la Strehareț, care mă primeau cu pașiști curate, îmbietoare...”. Vorbind despre un timp trecut, cu oameni, fapte, întâmplări, pe care le recuperează prin retrăire, pe baza memoriei afective, diaristul notează: „Am să continui cu creionările mele despre satul copilăriei, fără însă a-mi face iluzii monografiste sau creative. Observ că amintirile din copilărie se organizează subiectiv, însă cu mare coerență” (p.256). Satele prin care îi trec pașii de geolog îi oferă multe alte prilejuri de a stârni cu pana de scris, imagini în mișcare, iar fotografiile, pe care le face ici-colo, vin

și „din dorința de a reține datele unei scene care pe moment nu-mi este clară, în speranța că altcândva, cu un tonus spiritual mai ridicat ca acum, am să fac legăturile, reușind să transcriu tâlcul scenei...” Dar, anul 1982 (mai exact 18 iunie) este și ziua când la Cartea Românească îi apare romanul „Rămășagul” (în tiraj de 15000 de exemplare), prilej pentru destăinuirii cu privire la primii fiori ai scrisului, când într-o compunere de clasă, căuta să transmită colegilor și profesorului câte „ceva din emoția călătoriei în noapte, plăcerea de a vedea, de a observa... ca să nu se piardă nimic din ceea ce mă impresionase atât de mult” (p. 262). Încă nu știa nimic despre ce înseamnă a scrie, însă descoperise intuitiv rostul scrisului. Vorbind despre „Rămășagul” (pe parcursul Jurnalului ținut între anii 1979-1981, îl întrezărisem sub denumirea de „Moșul”), Ion Lazu spune că „fiecare casă, fiecare familie din satul de adopțiune avea câte o poveste – și anume una tristă; însă pe atunci eram prea mic pentru a recepta corect aceste drame, de care mai bine îmi dau seama acum, privind înapoi”. Același demers recuperatoriu îl găsim și în însemnările cu care-și începe Jurnalul anului 1983; cu scene din viața de familie, scene ce aveau să facă parte din viitorul său roman „Veneticii”. Începute în februarie, însemnările anului 1982 se întrerup brusc, ca mai apoi, să fie reluate prin noiembrie 1983 și sunt cu precădere însemnări despre lumea literară a vremii.

Așa cum semnalasem deja, perioade destul de lungi lipsesc din materia diaristică a jurnalului Vreme închisă. Coroborând cu bibliografia, înțelegem de pildă că jurnalul întregii campanii 1983 a intrat în textura romanului *Capcana de piatră*, ed. Cartea românească, 1987. Și că subțirimea ultimilor 3 ani din jurnalul publicat acum se explică prin prelucrarea materialului din campaniile 87, 88 și 89 în romanul *Sălbaticul*, ed. Vinea, 2005, roman ce se încheie cu larva mișcării de stradă din Decembrie. Alte zone albe din jurnal, ni se sugerează, corespund unor momente tensionate din viața privată a autorului, la care nu se referă direct mai niciodată. Stilul e omul, s-a spus, și pe bună dreptate... Când ne referim la om, avem în vedere desigur firea sa, cea din care se nutrește individualitatea umană.

Despre moartea poetului Nichita Stănescu

(13 decembrie 1983) ne lasă însemnările de la p. 275-276, și încheie: „1983 - un an de neuitat...”. Însemnările anului 1984 sunt cu precădere însemnări zilnice despre micuțul Andrei și despre lumea literară a vremii, dar, conțin și un element nou, nemaîntâlnit până aici: lumea viselor, cu tot ceea ce reprezintă ele în cazul scriitorului Ion Lazu: „Azi noapte am visat fragmente de roman, iar în noaptea precedentă chiar un roman întreg... Sunt romanele pe care le pierd, cele pe care nu le voi scrie?... Oricum e semn că ar cam trebui să mă apuc de scris” (p.286). Ca mai târziu, să-și noteze: „Pentru alții asemenea vise vor fi fiind fleacuri, lucruri ce trebuie împinse cu grăbire în umbra nopții care le-a zămislit; însă pe mine *literatura* din ele mă dă gata!” (p.308). Munca de teren (ca geolog), cu locurile prin care e găzduit (Goranu, Alexești, Ionești-Vâlcea, Avrig, orașul Victoria...), prilejuiește diaristului pagini cu mărturisiri nu prea plăcute: „Ce-nseamnă acești 23 de ani de teren? Cel puțin tot pe-atâtea camere străine în care am locuit și ferestre prin care am privit la anumite ore ale zilei, dimineța și în amurg, și uși prin care am intrat obosit și am ieșit cu gând de drum lung, chiriaș în casa vreunui țăran, a vreunei băbuțe sau văduve”. Jurnalul „Vreme închisă” nu-i numai un jurnal cu însemnări ale „zilei trecute” ci și o carte despre tot felul de amintiri din viața autorului, ce i se par, după atâția ani, ca niște „jivine hăituite, rănite, ascunzându-se prin cotloane, prin văgăuni obscure...” Dar, când dibui din ele partea bună a lucrurilor, rândurile scrise rămân ca sculptate în stâncă.

Deși ultima parte a Jurnalului „Vreme închisă” – de Ion Lazu (anii:1985-1989) este foarte concentrată, ea cuprinde de această dată, cu predilecție, evocarea toposului natal (satul Cireașov-Slatina), îndeletnicirile oamenilor, atmosfera familială, portrete, amintiri. Amintirile sunt învăluite, într-un ecou arhaic, de un lirism răscolitor dar bine dozat, cu grija scriitorului care va fructifica, cândva, în prozele sale aceste detalii generatoare de emoții și meditații despre „o lume în fond la fel de credibilă sau de incredibilă ca oricare alta: reală, palpabilă, amintită, inventată... lumi indiferente una alteia, sau lumi zadarnice” (p.324). Anul 1985 (ni se consemnează la 3 februarie, duminică) e anul când începe să citească „pe furate”, jurnalul lui Liviu

Rebreanu și, poate, de aici s-o fi născut sânguința cu care începe să-și strângă evocările și amintirile risipite printre însemnări, povestirile părinților din satul de baștină, cum reiese și din vizitele tot mai dese în satul copilăriei - unele și din necesitățile, și sprijinul adus celor bătrâni. În însemnările ce le face, acum, oscilează de această dată între evocările literare ale vremii, lumea cărților citite ori pe care se gândește să le scrie. Sensul nou pe care îl dă jurnalului, are în vedere și noul imbold, cel atins de aripa sugestiei rămasă în urma lecturării Jurnalului lui Rebreanu: „Uneori am bănuiala că scriitorii țin un jurnal nu pentru a-și nota risipa zilnică în fapte de rutină și câștigul într-ale scrisului, cum s-ar crede, de exemplu, citind Jurnalul lui Rebreanu, ci pentru a-și învinge odată în plus teama de coala albă, de inhibiția pe care ți-o dă masa de lucru” (p.348). Punând în lumină tehnica scrierii, observăm (dincolo de spontaneitatea comunicării), multe secvențe narative, pe care – cu certitudine – le-a utilizat apoi în „Veneticii”; „Rămășagul”; „Capcana...”; „Sălbaticul...”, etc... Există în aceste însemnări câte un palier alocat fie memoriei spațiilor geografice, fie prieteniei colegiale (serviciu ori din vremea studenției), fie vieții și morții oamenilor lângă care a copilărit și trăit. Dintre referințele acestor comemorări și confesiuni, mi-a atras atenția data de 2 mai 1986 din Jurnal. Iată cum descrie diaristul Ion Lazu grozăvia exploziei de la Cernobîl: „De ieri, pe la 18, numai într-o supărare și o îngrijorare și un chin – ca o adevărată boală, din cauza veștilor groaznice despre radiațiile ce vin peste noi de la răsărit”. Paginile finale ale Jurnalului „Vreme închisă”, ni-l arată pe diarist deschis către oameni, cu bucuriile și dramele lor: „În viața unui om nu se află un singur roman, ci mai multe, însă amestecate, întretăiate, reînodate. Greutatea, chiar imposibilitatea, este de a-l alege pe cel semnificativ, dintre cele multe, fără vreun înțeles” (p.354). Retrospectiv, pasiunea pentru lectură a copilului de la țară capătă în memoria diaristului o semnificație și o încărcătură narativ-evocativă pentru tot ce va urma: „De vreo trei săptămâni recitesc însemnările pe tema Gligorie, sortând, subliniind: apar poezii, apare tema Veneticilor, apoi masa jurnalului literar propriu-zis și câteva subiecte de proză scurtă. La treabă, omule!” (p.401). Resuscitând „amintirile

mele despre oamenii din satul copilăriei” și ceea „ce reprezintă pentru ei”... unul „dintre cei prea mulți care au plecat și pleacă mereu din sat...”, se impune necesitatea de a scrie despre toate acestea. Cine a fost alesul? Numele lui stă înscris pe această carte. Vă îndemn s-o citiți. Fiindcă, această carte care se succede și se pliază pe anumite teme specifice unor cititori de vârste diferite, dă curs unor evenimente trăite de fiecare dintre noi, dar întotdeauna amprintate de întâmplări existențiale și spirituale, parcă auzite de la cel cu care te-ai intersectat în viață, ori chiar le-ai fost martor. „Este de imaginat o mai mare sărăcie decât cea de acum și o mai nemiloasă dependență de Stat?”- sună această frază (ascunzând tristețea unei epoci), ca o întrebare stăruitoare la sfârșitul anilor optzeci.

Dar să nu închei înainte de a spune esențialul: jurnal de lecturi și de întâlniri cu scriitorii și artiștii bucureșteni, jurnal de creație, cronică de familie și de viață trudnică, în cei mai năpăstuiți ani ai comunismului, *Vreme închisă*, cum o indică de altfel și titlul, nu este în ultimul rând și o seismogramă a momentelor privilegiate dintr-o carieră de geolog prospector, peregrin prin cătunele răzlețite și prin sălbăciunile patriei; locul unde își notează impresiile fruste autorul *Vremii*... nu este nici masa consacrată din apartament, nici sala bibliotecii, ci este după caz, prispa casei unde găzduiește, iar de cele mai multe ori o culme de deal ori o viroagă unde spiritul se întâlnește cu Ideea; este consemnarea netrucată, pe ultima filă a carnetului de teren, umplută în pripă, devenită penultima. Locul revelațiilor, al intuițiilor, al schițării subiectelor de roman, al prinderii din zbor a fiorului poetic. Autorul nu se mută de la o masă la alta, după tema pe care o pune în pagină, cum știm că se întâmplă în cazul unor confrăți, ci în cazul anume al acestui jurnal este vorba despre momentele norocoase ale întâlnirii omului cu sinele său, pentru a se livra colii de scris.

Prin lirica acestui buchet de evocări și adnotări despre tot ceea ce-i omenesc și de esență umană, Ion Lazu ne-a demonstrat că „o anume poetică a jurnalului”, sceptic rostită de cronicarul vremii, prin „Vreme închisă” a fost salvată.

(sfârșit)

Luca CIPOLLA

„Italianul Luca Cipolla și mare sa dragoste pentru poezia danubiană

Prezentare de Melania Cuc, scriitoare și jurnalistă bistrițeană (25/09/2013)

Deși nu este lingvist de profesie, doar un împătimit al Poemului, Luca Cipolla trăiește cu o parte a spiritului său rarisim în și prin Limba Română.

Cetățean, prin naștere și trăire, al cetății industriale din Milano, Italia, Luca Cipolla este prezent într-o pleiadă de reviste literare, electronice și clasice, care apar în România sau (și) în diaspora românească.

Poet și traducător de poezie din română în italiană, și viceversa, Luca Cipolla și-a câștigat pe merit notorietatea în galaxia poezilor din țara noastră. Colaborator permanent al revistei Boema din Galați, dar și publicând cu ritmicitate spectaculoasă în alte reviste. Este redactor al revistei „Sfera Eonică” din Craiova și colaborator de bază la revista „Boema” „Climate Literare” și la revista internațională online „Starpres”. Numele lui apare și în alte reviste serioase din România, dintre care amintim: „Oglinda Literară” „Nord Literar” „Luceafărul” „Ecouri Literare” „România Literară” „Apostrof” „Vatra Veche” „Climate literare” „Luceafărul”, etc.

Cu abilități de comunicare moderne, el a reușit să atragă atenția asupra necesității dialogului cultural, a „trecerii” operei scriitorilor din România, dincolo de fruntariile Europei, în speță, în Italia. Un exemplu excelent în acest sens, este simbioza literară dintre Luca Cipolla pe post de traducător și micuța poetă Denisa Lepădatu, fenomen care a

determinat ca poemele poetei din Galați să primească Medalia de argint la Premiul Internațional „Giovani e Poesia” de la Triuggio, ediția a XXII-a. Un alt premiu pentru poezia românească, și care se datorează și traducerii de calitate prestată de Luca Cipolla, este cel de semnalizare pentru poezie în limbă la XVII Edizione del Premio Internazionale „ARTE E CULTURA 2013” din Castel San Giorgio (SA) – Italia;

Luca Cipolla a obținut, cu poeme personale scrise în în limba română, Premiul III pentru poezie la Concursul Internațional de Poezie și Proză „Limba noastră cea română-Starpres 2013”, organizat de revista româno-canadiano-americană „Starpres” cu ocazia Zilei Limbii Române, pe 31 august.

Foarte activ și în sfera editorială Luca Cipolla a semnat traducerea în limba italiană din cartea *Judecata de apoi*, autor Petre Rău, carte care a apărut în ediție bilingvă, Editura InfoRapArt, Galați, 2011. dar și a volumului *Mirajul mamei - cele mai frumoase poezii despre mamă*, Editura InfoRapArt, Galați, 2012.

Datorita efortului său intelectual, a fost onorat cu premiu și distincții, cum ar fi: Premiul I pentru poezie la Concursul de Creație Literară „Visul” - Ediția a VII-a; Premiul special al revistei „Boema” pentru cel mai bun colaborator din străinătate în cadrul Festivalului Național de Literatură „Prietenia cuvintelor” din Galați.

Construind o adevărată punte de legătură între poezii celor două țări, Luca Cipolla este încă la începutul drumului său în literatura clasică europeană. Cu un simț perfect al relației umane, el exemplifică perfect intelectualul născut și nu făcut al tinerei generații europene, reușește să își consolideze drumul de poet și traducător în paralel cu profesia prin care își câștiga pâinea zilnică.

Dacă despre calitatea sa de traducător cu virtuți indubitabile, vorbesc premiile enumerate deja de noi, despre poetul Luca Cipolla vorbesc versurile pe care le caligrafiază cursiv, într-un limbaj desferecat de rugina conveniștelor. Deși tânăr încă,

ARACHNE ȘI CU MINE ÎN AȘTEPTARE

Păianjenul țese pânza lui
și singura fiică nu mai ești;
tace sufletul meu în pernă
și arde tămâie
până la o lentă agonie,
fii prezent dar în concediu,

nu se lasă atras de sintagmele mai mult sau mai puțin licențioase, care, în opinia majorităților scriitorilor juni de pe Mapamond, fac sarea și piperul Poeziei actuale. Luca Cipolla își convinge cititorul cu talentul său, scrie versuri cu impact emoțional dublat de filosofia interesantă a unui ins care vede lumea literară dinspre Vest spre Est. O comuniune de idei interesante își găsesc locul perfect în poemele sale, lucrări bine definite și care reflectă lumea complexă în care trăim azi.

Iată o mostră de poem italianesc contemporan, semnat de Luca Cipolla, și tradus, tot de el, în limba română:

strălucitor și salubru aerul nu vibrează
și mă emoționezi,
de numai piatră Sinai.
Acum nerușinată hrănești razele
unei pânze
pe care o filezi din zori și până-n seară
și în sarcină
pretenția să te numești viață.

Felicitari, Luca Cipolla și, fie ca și vestitul Ovidiu, să-ți cânte în vers frumos, iubirile (și) la Pontul Euxin.

Poet și traducător din limba română în limba italiană și invers.

Redactor al revistelor "Sfera Eonică" și "Regatul Cuvântului" din Craiova, colaborator de bază la revista "Boema", "Climate Literare" și la revista internațională online "Starpress".

Volume publicate:

„Monade” - poeme, împreună cu Melania Cuc, Editura Karuna, Bistrița, septembrie 2014.

Stupore

Si ritrasse per un istante
e si vide trafitto da un raggio
ad altezza di stomaco,
del timido poeta non restava nulla,
un muni lo invitò ad osservare
e a capire
e per rispetto, a tacere.
Si levò le scarpe
e il tappeto già aveva speso la sua forma:

sotto di lui tutto parve illusioni,
le ore si disgregavano e diventavano sabbia,
quanti granelli o similgocce,
tutto era sparso nell'etere,
una clessidra rotta,
tutto era gioco, già, una prova,
gli attori si tolsero i costumi di scena
e lo spettacolo alla sua naturale conclusione
comunque da festeggiare,
né vincitori né vinti
soltanto..

Stupoare

Se retrase pentru un moment
și se văzu străpuns de o rază
la înălțimea stomacului,
nimic nu mai rămânea din poetul timid,
un muni l-invită să observe
și să înțeleagă
și din respect, să tacă.
Se descălță
și covorul consumase deja forma lui:

L'ultima profezia (a Peter Deunov)

Non cadrà un capello dalla testa del giusto,
la schiena del gatto
rivolta a oriente,
fragole al desco
dell'ultima profezia
stravolta dal nonsense,
una scheggia di vetro
ora diamante
che saprà recare
effetto farfalla
il vento a favore,
setoso di sabbia.

Terzo occhio

E dal cancello entrava
polvere di gesso,
nuvole di luce all'ingresso,
pigne abbandonate sulla credenza
e da quest'ingombro
ricavo silenzio
e tutto pare adesso
libero dalla quarta dimensione..
fogli di quaderno a righe
volan dalla finestra
sopra un rigido platano;
soglie erbose

sub el totul păru o iluzie,
orele se dezagregau și deveneau nisip,
cât de mulți grăunți sau cvasi-picături,
totul se răspândise în eter,
o clepsidră spartă,
totul era joc, tocmai, o probă,
actorii își scoaseră costumele de scenă
și spectacolul concluziei lui naturale
oricum de sărbătorit,
nici învingători nici învinși
doar..

Ultima profeție (lui Peter Deunov)

Nici un fir de păr nu va cădea din capul
neprihăniților,
spatele pisicii
îndreptat spre orient,
căpșuni la masa
ale ultimei profeții
răsturnate de nonsens,
o schijă de sticlă
diamant acum
ce va ști aduce
efectul fluture
vântul favorabil,
mătășos de nisip.

riportano al calore
d'una mano che s'allontana
e notte si scolora
dipinta dalla rosa
divina che accompagna all'uscita
dell'ultima illusione.

Al treilea ochi

Și din gard intra
pulbere de ghips,
nori de lumină la intrare,
conuri de brad părăsite pe bufet
și de sarcina aceasta

obțin liniște
și totul arată acum
lipsit de dimensiunea a patra..
foi de caiet cu linii
zboară prin fereastră
peste un platan rigid;
praguri ierboase

Blu

Palpitano i minuti
nel pomeriggio essudato,
fiori di cicoria
coloran l'aria
e secca nella gola
l'ultima goccia di vișinată.
Agata blu il cielo
che dalla stanza s'apre
e spiega il ruolo
che una vita ci diparte.

readuc la căldura
unei mâini ce se îndepărtează
și noaptea se decolorează
pictată de trandafirul
divin care însoțeștela ieșirea
ultimei iluzii.

Albastru

Palpiteză minutele
în după-amiaza asudată,
flori de cicoare
colorează aerul
și se usucă în gât
ultima picătură de vișinată.
Agat albastru cerul
care din odaie se deschide
și explică rolul
care o viață ne desparte.

Suparna Ghosh – Copper City

Victor COZARIUC-COSSARIS

„VIAȚA – DARUL CREATORULUI”

Motto: „*Cele mai importante două zile din viața ta sunt ziua în care te-ai născut și cea în care aflu de ce.*”
Mark Twain

Ființa umană venind în raiul numit „Planeta Pământ” a intrat în natura înconjurătoare pe care a folosit-o, a exploatat-o în folosul existenței sale. Omul a supus bogățiile solului, subsolului, din ape și aer spre bunăstarea și prosperitatea sa, neglijând păstrarea și conservarea naturii și pentru generațiile mileniilor ce vin.

Astfel, planeta și implicit viața oamenilor s-a împărțit în săraci și bogați, în mai toate regiunile geografice, ca azi să ajungă la Nord – bogat și la Sud – sărac, plin de conflicte tragice și neprevăzute, punând în pericol viața pe Terra.

Viața omului e plină de enigme și mistere, și e guvernată de forțe naturale și supranaturale, văzute și nevăzute din tot timpul urgente în existența individului ca ființă.

Făcând o retrospectivă a vieții mele în omul de grație, a vârstei de peste „opt decenii” de existență am concluzionat și analizat evoluția mea în spațiu și timp.

Astfel, genetic și ereditar se transmit multiple însușiri, dar care gravitează într-o formă dependentă devenind „numerologică”.

Așa că eu sunt născut în ziua 18 decembrie cifra cu trei de șase (șase e gena și talismanul în care forțele naturale și supranaturale mi-au condus viața).

Primul exemplu din viață a fost jurământul de credință la 18 ani (deci șase de trei ori) care s-a năruit tot în luna a șasea în anul următor, când mi-a apărut în gând aleasa vieții mele, jumătatea pereche,

după șase ani de peregrinări pe mai multe meridiane ale lumii.

Exact după șase ani, ne-am cununat tot în luna a șasea, iar nunta am avut-o în data de 12 decembrie, tot cu doi de șase, e extraordinar dar nu e coincidență, ci forța care conduce și gravitează viața mea.

Am primul copil născut tot în luna a șasea și pe data de 12, deci de trei ori șase, e grupat, dar cu mari întrebări când se întâlnește de trei ori cifra malefică șase.

Multe evenimente din viață, mai ales cele majore sunt legate de cifra șase – este benefic dar enigmatic.

Posed din tinerețea vieții puterea de a mă programa și reprograma cu gândul și fapta în spațiu și timp. Minte, gândul lucrează ca un ceas cu programare de care m-am folosit în viață și mă ajută să depășesc nenumărate obstacole și probleme ridicole ce s-au ivit. Am reușit să povestesc cu mult înainte soarta sau destinul oamenilor și evenimentelor ce vor urma cauza apariției lor.

Viața m-a ajutat, acea gândire superioară să-mi controleze visele și-n somn, le pot șterge, le pot programa, pot călători, pot pleca cu gândul spre a ieși din situații neplăcute din somn.

Toate evenimentele în familie, societate, relațiile cu lumea academică, politică și socială, am putut prin forța și puterea minții să-mi anticipez, să le controlez și să le dirijez în beneficiul personal, al

familiei și societății.

Am fost solicitat mereu de prieteni să realizez „sinteza vieții” în cuvinte de câteva minute celor ce au trecut la cele veșnice. Așa voi da numai trei exemple, unul prin forța și puterea minții am făcut ca la moartea prietenului, din copilărie, marele muzician din orașul lui Eminescu - Botoșani, cei câteva sute de oameni să plângă regretând dispariția sa. Tot în orașul Botoșani, la alt prieten, militar de carieră, cimitirul cu câteva mii de oameni, mi-a ascultat cu liniște și smerenie, acel expozeu despre viața, munca și personalitatea celui dispărut – de ce este atâta liniște și regret?

Și-n ultimul cuvânt ce l-am avut la trecerea în neființă a colegului și prietenul din totdeauna din orașul Siret neamțul de origine, lua rămas bun cu multă reculegere și respect decent pentru cel decedat.

*

Anul 1989, lume nouă, tot cu șase, mă aflu la București cu treburi și ascult la radio, „Știrea” șase posturi diferite (Vocea Americii, Europa liberă, Vatican, Radio Francez Internațional, RAI și Radio Moscova – tot șase la număr) și-am prevestit eu, prietenul meu, că nouă la finele anului, „tăvălugul” va dărâma comunismul în Europa (ce ziceți?).

Povestesc în luna decembrie 1989 (tot cu doi de șase) mă aflu cu treburi tot în București (coincidență sau de ce pe 16 decembrie, deci trei de șase) începe revoluția în Timișoara, apoi în toată țara, deci trei de șase – începe APOCALIPSA.

Particip în viață și văd cum zboară elicopterul alb, ca un porumbel alb care vestește o eră nouă spre libertate. Lumea se bucură, uralele de bucurie cuprinde câteva mii de bucureșteni și nu numai, „am învins”.

Libertatea vieții noi, aduce setea, dorul de putere, de acaparare, de jaf și distrugere a tot ce e

vechi, ce se va continua încă douăzeci și cinci de ani, deși toate bunurile și averile țării am creat noi prin trudă, sacrificii și plini de nevoi.

Anul trecut 2014 am petrecut din nou an de cumpănă a vieții mele, am stat șase (tot șase) luni internat (periodic și de două ori operat) în spitalul din Cluj, dar am salvat viața.

Minunea minunilor petrecută cu colegii scolii pedagogice din Siret la a 60-a aniversare de la absolvire pe 16 august 2014, când acea forță superioară a rațiunii ce-mi domină existența, mi-a dictat să relatez marele secret al vieții mele. Am relatat colegilor mei că acum 66 ani acea forță superioară mi-a prezis și mi-a prezentat nominal viitoarea soție, am acceptat atunci, ca și acum, căci acea forță melifică e în viața mea cu care am realizat multe minuni din viață – cam tot ce am dorit în limita posibilului: a fost tăcere, mirare. De ce? (Eu știu de ce, căci acele forțe supranaturale ale puterii numerologice ce-mi domină viața s-au reunit, eu îi simt, îi aud și îi văd, dar numai eu).

Toamna anului 2014, perioada alegerilor prezidențiale, mintea mea clarvăzătoare a prevăzut, în sfârșit schimbarea, intrarea României într-o nouă epocă. Astfel cu șase (tot șase) săptămâni înainte de data alegerilor prezidențiale, la întâlnirea candidatului Klaus Iohannis, în localitate, i-am înmănat un set din cărțile mele despre Bucovina, cu respect că ne-a onorat și l-am felicitat că, „a acceptat o misiune grea dar nobilă” și că va fi victorios. El mi-a mulțumit și s-a bucurat de urări, deci a reușit el și eu.

Deviza vieții mele a fost să nu faci omului rău, dacă nu-i poți face bine, „cu rațiune, gândire, prețuire și iubirea de aproapele tău” am reușit peste tot, și-n toate. Doamne ajută lumii și să aibă un gând bun, fără ură și invidie, de pace și liniște.

Michelangelo -
Crearea lui Adam -
Capela Sixtină,
Vatican

Mariana CRISTESCU

LIBERTATE SAU LIBERTINAJ? EROISM SAU MANCURTIZARE?

Motto:

„Să nu ucizi!”

„*Libertatea nu înseamnă libertinaj, libertatea instinctelor oarbe, trăirea în hazard și în eventual. A fi liber s-ar defini prin a face ceea ce vrei fără a încălca libertatea altuia, deci, implică existența unor norme morale. Libertatea ta se termină acolo unde începe libertatea celuiilalt*” – scria Mircea Eliade, în 1934, în „Oceanografie”.

În fond, între libertate și libertinaj există aceeași graniță, atât de fragilă, imperceptibilă aproape, ca între sublim și ridicol. „*Doar cel care nu speră nimic este într-adevăr liber*” - consideră Edward Young și înclin să cred – în lumina recentelor evenimente – că e definiția cea mai apropiată de adevăr. Frații atentatori, acei tineri cetățeni francezi de origine algeriană - și nu doar ei, fenomenul putând fi generalizat la această categorie de indivizi - au vrut să moară „ca niște eroi”, asumându-și controversatul martiriu printr-un gest „justițiar” – în opinia lor și a radicaliștilor care manipulează masa vulnerabilă și mancurtizată, „carnea de tun” -, prin suicidul ostentativ, demonstrativ, lipsit de noimă și morală - în opinia „publicului spectator” mai mult sau mai puțin religios ori dogmatic. Eroism? Sau mancurtizare,

spălare de creiere? Oare unde se termină sublimul și unde începe ridicolul, în această sângeroasă cavalcadă a panicii ajunse deja de proporții planetare, indusă prin toată gama tehnologiei de resort, de la presiunea psihologică a atacurilor subliminale până la spectacolul însângerat al străzii, cu sau fără victime colaterale... „fără număr”, fără vârstă, sex, naționalitate sau convingeri religioase?

„*Nu merită să ai libertate dacă aceasta nu include și libertatea de a face greșeli.*” - spunea Mahatma Gandhi. Da, e adevărat, dar până unde te poți „întinde”, greșind? „*Am văzut și eu caricaturile la adresa Profetului Mahomed și sunt oripilată de pornografia oribilă folosită de jurnaliștii francezi* – scrie Maria Diana Popescu. - *Astfel de desene pornografice, care produc silă, furie și dezgust, nu ar fi trebuit să ia contact cu privirile publicului de pe glob niciodată. Pentru simplul fapt că sunt exprimări pornografice care țin de o patologie violentă, și nu de ironie în artă. (...) Libertatea noastră, a presei, începe și se termină acolo unde începe libertatea altor semeni, iar exprimările publice care țin de estetica urîtului, a imoralei și pornografiei trebuie oprite.*”

„*După atentatul terorist de la Paris, în care*

membrii redacției «Charlie Hebdo» au fost uciși de islamiști, Radu Banciu a spus vrute și nevrute la BITV. Unele spuse se refereau la Islam și [s-au dovedit nevrute](#) de președintele Centrului Cultural Islamic «Islamul Azi», Abu al Ola Nagi al Ghithy: «Noi, musulmanii din România, am decis să-l dăm în judecată. Le cerem lui Klaus Iohannis și lui Victor Ponta să ia măsuri. Prezentatorul respectiv a zis că Islamul este o cretinătate de religie care i-a îndobitocit pe oameni. Cum să spună: Coranul este de r***t?!».

Așa cum Radu Banciu, sau oricine altcineva poate spune prostii la televizor (nu este scopul acestui articol să le comentez), cineva care se simte lezat îl poate sancționa făcând apel la lege, chiar dacă, destul de probabil, va pierde procesul. Dacă președintele «Islamul Azi» chiar îl dă în judecată pe Banciu, ar fi probabil pentru prima dată în România când cineva e judecat pentru «islamofobie» (sau cum se va numi). În afara acestei premiere, evenimentul nu ar avea nimic special. România este, în sfârșit!, un stat de drept, iar acest proces ar fi parte a mersului firesc al lucrurilor într-un stat civilizat. Mai greu îmi este să înțeleg ce fel de «măsuri» crede Abu al Ola Nagi al Ghithy că ar putea lua Klaus Iohannis și Victor Ponta. România nu e Arabia Saudită, premierul și președintele nu sunt sultani, caliși, sau regi ai unui stat islamic, nu au puterea să «ia măsuri» împotriva unui jurnalist, pentru că acesta ar fi fluierat în moschee” (Costin Andrieș).

„E improbabil ca în România să apară prea curând tensiunile care să ducă la ce am văzut în ultimele zile în Franța. Unul dintre motive este faptul că Muftiatul Cultului Musulman din România – singura autoritate musulmană recunoscută de statul român -, prin Muftiul Yusuf Muurat, își păstrează vigilența în privința islamismului radical. Pentru ca situația să nu se schimbe, Muftiul trebuie sprijinit” (ibidem). Și totuși... „Nu e pace sub măslini” (ca să citez titlul unui film italian de pe vremea bunicii, cu o actriță superbă, Lucia Bosé, mi se pare), fiindcă... „«Islamul Azi», organizație cercetată de serviciul român antitero (DIICOT) pentru pregătirea unor atentate teroriste în

România” – titrează Evz.ro.

„«Islamul Azi» este parte a «Fundației Taiba», înființată la București, în 1999, de Abu al Ola Nagi al Ghithy, pe atunci student la medicină. «Taiba» este ([conform ziarului «Adevărul», 2009](#)) finanțată de Arabia Saudită și a fost cercetată de DIICOT în mai multe rânduri pentru suspiciunea de legături cu organizații teroriste. «Adevărul» scria, în 2009: «Dr. Abu al-Ula Al-Ghithi, de origine yemenită, a pus bazele Fundației Taiba din România, în 1999, care este finanțată de o bancă din Arabia Saudită. Aceeași bancă sponsorizează și Liga Islamică și Culturală din România, precum și Taibah International Aid Agency, din Bosnia.”

Iaca poznă! „De la înființare, «Taiba» și «Islamul Azi» au avut ca scop contestarea autorității Muftiatul Cultului Musulman din România, reprezentat de Muftiul Yusuf Muurat. Muftiatul este singura autoritate recunoscută de statul român ca reprezentându-i pe musulmanii din România. Într-un raport al Ambasadei SUA despre „Presiunile turcești și saudite asupra Muftiului din România”, dezvăluit de wikileaks în 2011, [se preciza](#): „Muftiul a mai spus că s-a aflat sub «o presiune imensă» din partea «fundațiilor» saudite. În timpul unei vizite la ambasada saudită, Muftiul a povestit confruntarea pe care a avut-o cu un viceconsul saudit, care a contestat faptul că Muftiul a stat «prea calm» după publicarea, în februarie, a desenelor cu Profetul Mahomed în Danemarca și în altă parte. Potrivit Muftiului, viceconsulul i-a reproșat că, în loc «să fie reținut» și să îi spună comunității să stea calmă, Muftiul ar fi trebuit să provoace comunitatea musulmană să fie mai activă în protestul împotriva desenelor. Într-o întâlnire separată, ambasadorul saudit i-a spus, de asemenea, Muftiului că «fundațiile» saudite («Taiba», «Islamul Azi» etc. - n.m.) sunt nemulțumite de activitățile Muftiului și a întrebat dacă ambasada saudită ar putea să fie mai «aspră» cu el.”

„Fundamentalistii au foarte mulți bani și fac apel la tânăra generație. Sunt 50 de imami recunoscuți oficial în România, dar numărul neoficial este mult mai mare și aceasta este

îngrijorător - a spus el Ahmet Rifat Okcum, ambasadorul Turciei în România. - Extremității îi cumpără pe imami, unul câte unul. În timp ce Bucureștiul are o singură moschee oficială, alte 17 funcționează neoficial. Fundamentalistii au construit orfelinate și școli și îi «cumpără» pe copii de la părinții lor, pentru a merge la ele. Muftiul Iusuf Muurat este o persoană bună, dar tânără și cu mulți dușmani”.

Așadar, Radu Banciu a reușit să-și pună în cap comunitatea islamică din România. Inspirat de caricaturile ofensatoare ale celor de la Charlie Hebdo, acesta a declarat, în emisiunea pe care o realizează pe BITV, că Islamul este un rahat, Coranul este un rahat și i-a invitat pe islamiști... să se mai ducă dracului... Aceiași radicali nemulțumiți de activitatea Muftiului îl dau în judecată.

„În 2007, «Taiba» a deschis o acțiune penală împotriva Muftiului Yusuf Muurat ca urmare a unei [scrisori](#) trimisă de acesta Ministerului Educației și Cercetării (MEC), în care cerea nerecunoașterea diplomelor de studii teologice din țări în care se practică islamul radical. În aprilie 2011, DIICOT a făcut descinderi la sediile «Taiba», «Islamul Azi» și la domiciliile unora dintre membri organizațiilor, pe motiv că «cei în cauză sunt implicați în acțiuni cu potențial de radicalizare și prozelitism islamic radical, respectiv în susținerea unor canale de finanțare a acestor activități». (...) Imobilele din Cluj, București, Craiova, Constanța, la care au descins echipele de anchetatori, erau închiriate, iar logistica (bani, computere, cărți) era din Pakistan și Sudan, ca de altfel și «instructorii», susțin surse judiciare, scria [România Liberă](#).

«Acțiunea [...] nu a fost singulară, iar indiciile sunt de săvârșire a unor infracțiuni care aduc atingere siguranței naționale» spun sursele RL. Cei instruiți în vederea unor viitoare atentate teroriste erau racolați din medii sărace, iar în finanțare ar fi fost implicați și lideri ai «Ligii Islamice și Culturale» și ai Fundației «Islamul Azi», adaugă RL. Potrivit SRI, «Frații Musulmani» activează în România sub acoperirea «Ligii Islamice și Culturale din Romania», «Fundației Umaniste Al Taiba – Romania», «Societății

Umanitare Semiluna» și «Asociației As Salam» și are filiale în principalele centre universitare din țară.

«Ne confruntăm cu un val de islamofobie» - a fost răspunsul oficial dat de «Islamul Azi». Vi se pare cunoscut? „« Hamas », gruparea teroristă care controlează Gaza, este parte a « Frăției Musulmane ». Cu alte cuvinte: cei de la « Islamul Azi » – care au reușit, în sfârșit!, să se impună presei ca « reprezentanți ai musulmanilor din România » și, în această calitate, cer Președintelui și primului ministru să « ia măsuri » împotriva lui Banciu – sunt o organizație care funcționează fără aprobarea Muftiatului, deci funcționează ilegal, o organizație suspectă de legături cu terorismul și finanțată de un stat islamic unde a fost introdusă, la sfârșitul anului trecut, [pedeapsa cu moartea pentru « contrabanda cu Biblii » ».](#)

Luni, 11 ianuarie, la ora 2 dimineața (ora locală), tabloidul „Hamburger Morgenpost”, care, la rândul-i, publicase caricaturi ale profetului Mahomed preluate din revista satirică „Charlie Hebdo”, a fost ținta unui atac cu dispozitiv incendiar, anunță AFP. „Două persoane, identificate rapid, au aruncat cu « pietre și un dispozitiv incendiar printr-o fereastră » a clădirii ziarului german, declanșând un incendiu care a fost stins imediat, a declarat un purtător de cuvânt al poliției. Două camere au fost avariate. Nu au fost răniți, pentru că nu se afla nimeni în clădire la ora aceea.”

Pe cealaltă parte, hackerii „Anonymous”, care declasă vineri că vor răzbuna atacul de la revista franceză „Charlie Hebdo”, „au atacat site-ul ansar-alhaqq.net, cunoscut pentru rolul său în ceea ce privește propaganda jihadistă” - arată „Le Soir”, citat de ziare.com.. Ce mai putem spune?

În fond orice acțiune determină o reacțiune, iar violența naște violență. Deși... „Libertatea nu constă în faptul că oamenii pot face tot ce doresc, ci în faptul că ei nu trebuie să facă ce nu doresc” – scria Jean Jacques Rousseau. Într-adevăr. Dar... „Statul Islamic a aprobat pentru anul în curs un buget de două miliarde de dolari. Deși pare unul uriaș, el este de câteva zeci de ori mai mic față de

cel al țărilor pe care gruparea teroristă vrea să le cucerească. Suma a fost anunțată recent de liderul religios al Statului Islamic, Abu Saad al Ansari, într-un interviu acordat publicației Qatari. Principala destinație o reprezintă plata salariilor și a compensațiilor pentru familiile militanților morți, informează City A.M.. La ora actuală, gruparea își plătește adepții cu 400 de dolari pe lună, mai mult decât rebelii din Siria și guvernul din Irak. De asemenea, Statul Islamic și-a deschis o bancă proprie, numită «Islamic Bank» (...) După ce aceste lucruri au fost luate în calcul, liderii grupării au constatat că vor mai avea la dispoziție 250 de

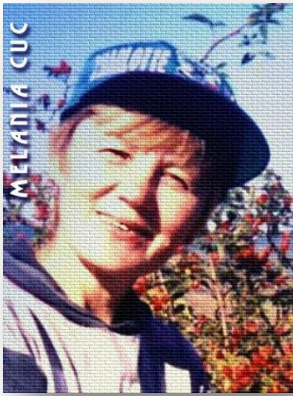
milioane de dolari, care vor fi folosiți pentru finanțarea războaielor împotriva Occidentului și a aliaților acestuia.” Sursa citată arată că fondurile provin dintr-o combinație de taxe, venituri din contrabanda cu petrol, răscumpărări și jafuri.

„Libertatea eu o asemăn cu o frânghie agățată de undeva, de sus. Te poți urca pe ea la cer, participând la actul mântuirii tale creștine, sau poți să cobori în întuneric”, spunea filosoful de geniu Petre Țuțea. Cu alte cuvinte... „Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi folosesc. Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate zidesc” (Corinteni, 10. 23).

Yvonne Fuller - Venice, Colleoni monument

(<http://yvonnefuller.com/wp-content/uploads/2012/07/DSCN2167.jpg>)

Melania CUC

MONADE (3) – POEME BILINGVE

TRAVALIU

Nu se leagă cuvintele în rugăciunea
 Pe care o tot reiau de la capăt
 Încercând să învăț rostul nou al orașului.
 Este a patra zi de sărbătoare sub teiul în floare
 Și pruncul tot nu vrea să se nască
 În ieseala cu scutec de aur.
 Ați inventat degeaba forcepsul,
 Bisturiul și facerea fără durere;
 În jurul mesei de operație
 Se usucă din rădăcină migdalii sălbatici.
 Travaliul continuă ziua și noaptea,
 Unghia veacului răzuie la sânge
 Imaginea maternă de pe cartea poștală.
 - Vând suveniruri! țip în megafoane
 Și se reped să-și ia în primire
 Ratia promisă de fericire
 Magii, mentaliștii și trupa artiștilor liberi.
 Daruri lumești peste vorbe decapitate
 Tixesc pervazul, pe care tălpile unei
 Perechi de botine micuțe
 Au lăsat pansoane fără serie, fără număr.

TRAVAGLIO

*Non si legano parole alla preghiera
 Che sempre riprendo da capo
 Cercando d'imparare il nuovo ruolo della città.
 E' il quarto giorno di festa sotto il tiglio in fiore
 E il bimbo non vuole ancora nascere
 Nella greppia in fasce d'oro.
 Invano avete inventato il forcipe,
 Il bisturi ed il parto indolore;
 Intorno al tavolo operatorio
 Si seccano alla radice i mandorli selvatici.
 Il travaglio continua giorno e notte,
 L'unghia del tempo raschia a sangue
 L'immagine materna sulla cartolina.
 -Veendo souvenir! urlo nei megafoni
 E si precipitano a ricevere
 La razione promessa di felicità
 Maghi, mentalisti e una truppa di liberi artisti.
 Doni secolari su parole decapitate
 Affollano il davanzale, ove le suole d'un
 Piccolo paio di stivaletti
 Han lasciato punzoni senza serie, senza numero.*

DOAR SPĂL RUȘINEA DE COLB

Beau bere rece prietenii cu dușmanii,
Câinii comitari și hingherii
Fac marșul păcii
Pe sub pielea sacoului
Ce mă strânge la guler și coate.
Am crescut într-o casa de licitație,
Printre cristale de Baccara
Ce s-au țândărit de podele.
Am promis că voi trăi până la capăt
În veranda asta
Cu gemuri pătate de muște
Și cu balansoarul în care mai moțăie încă
Șalul bunicii.
De ce-mi trimiți în plic sigilat
Frunze decupate din platanii
Ce umbreau odată
Curtea sanatoriului de nevroze?
Este ger cumplit la palat,
Sunt războaie fratricide și măiestre în penaj vopsit
La fiecare colț de poveste...
Antichitățile au patina unei glorii apuse.
Nu vorbesc aici despre eroi,
Doar spal rușinea de praf, o întind
Pe firul prin care trece muțește
Curentul electric.
Copiii ridică din umerii în care
Aripile dor și cresc mai departe.

ACTUL 3

Ascunsă în faldul cortinei de pluș prăfuit
Paița așteaptă să intre în rol.
Pe scenă a urcat Rigoletto.
Șiruri și șiruri de scaune din mahon
Sunt prezente la evenimentul anului x.
Mă ridic și eu din fosa orchestrei de swing,
Dintre notele risipe ca anii cei tineri.
Depart, și mai departe
Pe sugativa cu tuș violet
Se lăbărțează memoriile altui regizor.
Din gâtul sticlei cu vinul bătrân
Ies aburii fluierând ca uitatele trenuri.
La garderobă facem schimb de paltoane,

LAVO SOLO L'ONTA DELLA POLVERE

*Bevon birra fredda gli amici coi nemici,
I cani randagi e gli accalappiacani
Fan la marcia della pace
Sotto la pelle della giacca
Che mi stringe al collo ed ai gomiti.
Son cresciuta in una casa d'aste,
Tra cristalli di Baccarat
Sbriciolati al suolo.
Ho promesso di vivere sino alla fine
Su questa veranda
Coi vetri insudiciati dalle mosche
E con il dondolo ove ancora sonnecchia
Lo scialle della nonna.
Perché mi spedisce in busta sigillata
Foglie staccate dai platani
Che un tempo ombreggiavano
Il cortile del sanatorio di nevrosi?
C'è un gelo insopportabile a palazzo,
Sono guerre fratricide ed accresce in piumaggio
colorato
Ad ogni piega della storia...
Le antichità hanno patina di gloria decaduta.
Qua non parlo di eroi,
Lavo solo l'onta della polvere, la stendo
Sul filo attraverso cui corre muta
La corrente elettrica.
I bimbi scrollano le spalle dove
Le ali affliggono e crescon più lungi.*

Figuranți și într-un cap de afiș
Și o trăsură plină cu flori de omăt
Își rostogolește roțile peste scena murdară.
Este noaptea în care
Boierii petrec sub marmura din care
Excavatoarele au scos, fără nici o problemă,
Trupul lui David.

ATTO 3

*Nascosto nel lembo di sipario del polveroso peluche
Il pagliaccio attende di entrare nella parte.
Sulla scena è salito Rigoletto.
File e file di sedie di mogano
Son presenti all'evento dell'anno x.*

*Mi levo anch'io dalla fossa dell'orchestra di swing,
Tra le note dissipate come gli anni della gioventù.
Lontano, e più lontano
Sulla carta assorbente dall'inchiostro viola
Si sforman le memorie dell'altro regista.
Dal collo di bottiglia con vino vecchio
Escon vapori fischianti come treni dimenticati.
Nel guardaroba facciamo cambio di paltò,*

LA SEMAFOR

*Zorii-mi sângerează în ochi și în gură.
Ecranul aparatului de resuscitare
S-a spart.
Medicul îmi ia pulsul
O dată
La fiecare mie de ani.
Respirăm alternativ, eu și mașinăria
Ce-mi mângâie mâna cu atâta tandrețe
Că-mi vine să plâng.
Accidentul de care mă tem cel mai mute
Va avea totuși loc
Printre pași de dans african și
Boscheții în care cântă greieri ai verii pierdute.
Doar la semafor
Bătrânul motan se oprește,
Apoi face un pas și își încercă norocul
Strecurându-se printre pantofi cu toc-cui
Și bocanci militari.
Am ajuns fără Timp.
Stăm la rând în triaj și maxilarul scrâjnește
Din osia neunsă a unui vagon desuet de tramvai.*

*Comparsa e ad un capo del manifesto
Pure una carrozza piena di fiori di neve
Muove le ruote sopra un lurido palco.
E' la notte in cui
I nobili fan baldoria sotto il marmo ove
Le scavatrici han tirato fuori, senza problemi,
Il corpo di Davide.*

AL SEMAFORO

*L'alba sanguina nei miei occhi e nella bocca.
Lo schermo del dispositivo di rianimazione
S'è rotto.
Il medico mi prende il polso
Una volta
Ogni mille anni.
Respiriamo in alternanza, io e il macchinario
Che mi carezza la mano con tanta tenerezza
Che mi vien da piangere.
L'incidente che più temo
Avrà comunque luogo
Tra passi di danza africana e
Boschetti ove cantan grilli dall'estate perduta.
Solo al semaforo
Il vecchio gatto si ferma,
Poi fa un passo e tenta la fortuna
Infilandosi in scarpe con tacchi a spillo
E scarponi militari.
Son giunta senza Tempo.
Stiamo in coda allo smistamento e la mascella stride
Dall'asse sgrassato d'un vecchio vagone di tram.*

(traducere în limba italiană de Luca Cipolla)

Nicolae DIMA

Paul Goma, *Scrisuri III - Interviuuri, Dialoguri, Articole: 1999-2010*

*Editura Rațio et Revelațio (Documenta) Oradea, 2014(624 pp.)
Semnal Editorial*

Paul Goma este un scriitor neobosit și neînfricat. Polemic și usturător, nu e de mirare că în căutarea moralei absolute scriitorul și-a făcut puțini prieteni. S-ar putea spune că el se află în război continuu întru căutarea adevărului și în acest sens refuză orice compromis. Pentru Goma securitatea a reprezentat „răul absolut” iar cei care au colaborat cu vechiul regim sunt și rămân de neiertat. Cum îi poate ierta el pe cei care i-au distrus Basarabia natală și România în care a crescut ca refugiat... în propria sa țară?

Comunismul a fost un atentat la însăși existența poporului român. Și cea ce a urmat după prăbușirea comunismului este un atentat la adresa adevărului. Paul Goma respinge cu vehemență ambele tendințe. Dacă vechea securitate nu mai există, „colaboraționiștii” din trecut sunt cei care continuă să stăpânească și azi cultura românească iar Goma este neiertător cu ei. Atitudinea este însă reciprocă; Goma îi denunța pe cei care continua să ascundă adevărul, iar aceștia îl neagă, îl resping și îl denigrează.

Ca cititor, Paul Goma poate să-ți placă sau să nu-ți placă, dar scrierile lui, formate din interviuri, dialoguri, articole, jurnale, eseuri... sunt strict necesare dacă noi românii dorim să restabilim adevărul și să revendicăm dreptatea. În acest sens,

actualul volum de 624 de pagini foarte dens scrise reprezintă un rechizitoriu cu care poporul român se va putea prezenta la marea judecată a istoriei. Cineva trebuia să ia atitudine. Paul Goma restabilește adevărul, îl repune în drepturi, și îl pune în ordine naturală cronologică pentru a nu mai fi interpretat după interese. Goma a dat din nou dovadă de mare demnitate și curaj. Felicitări!

Fost deținut politic, refugiat în urma invaziei sovietice, dizident real din perioada ceaușistă, privat de cetățenia română și refugiat în occident, Goma denunță toate ororile trăite de el, de familia sa, și de întreaga țară. Comuniștii și securitatea nu l-au iertat niciodată, dar se pare că cei care continua să îl atace cel mai aprig în prezent sunt vechile cozi de topor de ieri și noii oportuniști de azi.

Între cei stigmatizați de autor sunt și mulți evrei pe care Goma îi critică pentru modul în care i-au tratat pe români în Basarabia și Bucovina și pentru colaborare cu regimul comunist instaurat în țară de sovietici. În acest context afirmațiile sale nu trebuie interpretate însă drept generalizări. Studiile de specialitate au dovedit că numai o minoritate dintre evrei au făcut jocul comunismului. Este însă tot atât de adevărat că acea minoritate a reprezentat majoritatea comuniștilor din multe țări ocupate de sovietici. Este și cazul României. Mulți evrei au avut

și ei însă de suferit de pe urma comunismului. Să nu îl uităm, de exemplu, pe Nicolae Steinhart.

Noua carte a lui Goma se parcurge relativ ușor și uneori cu sufletul la gură, dar fiind un adevărat rechizitoriu, nu poate fi doar citită sau rezumată; cartea trebuie studiată. „Păcatul autorului” este că el le găsește păcate tuturor și pentru acest lucru el este ostracizat și marginalizat. Goma este însă meticulos, este integru și onest și își bazează afirmațiile pe dovezi. Acolo unde e necesar, stilul lui Goma este științific și bine documentat. În plus, limbajul sau este bogat, creativ și inventiv. El scrie despre „*fabricanții de istorie*,” despre oportuniștii care „*au traversat istoria în patru labe*,” și despre scriitorii din vechea elită care au fost condamnați la „*semnătura-silnică*.”

Autorul clarifică totodată unele noțiuni controversate ca cea de exil, diaspora, holocaust, semitism, antisemitism și altele, iar despre evrei vorbește întotdeauna bine informat. Goma devine astfel incomod multora și nu poate fi combătut, fiind respins în schimb cu etichete și adjective lipsite de fond. Nu am citit cu atenție întregul volum, dar unele din tezele și sintezele cărții le cunoșteam din alte scrieri. Din ceea ce am citit însă m-a surprins din nou curajul autorului și efortul său constant de a stabili și a restabili adevărul...

Am găsit în acest volum puncte comune cu autorul. Am cunoscut și recunoscut mai multe din persoanele și personalitățile descrise în carte. Am trăit și re trăit totodată, personal, direct sau indirect, multe din tragediile descrise de Goma: exmatricularea, urmărirea, intimidarea, încercarea de recrutare de către securitate (ca om așa zis liber), precum și anchetele, teroarea închisorilor, înfometarea, brutalitatea securiștilor. Nimic nu a fost mai înspăimântător decât reeducarea de la Pitești despre care Paul Goma scrie cu o cutremurătoare emoție. Și m-am regăsit în înspăimântătoarea lui afirmație: „Și dacă Doamne ferește, aș fi fost și eu la Pitești...?” Și tot el afirmă în aceeași pagină 195:

obligația noastră este „*Să nu uităm!*” Și pentru că n-am uitat scriu aceste rânduri.

Din lecturarea cărții rămâi cu impresia că Paul Goma vorbește în deșert ca sfântul Ioan și că se luptă cu morile de vânt. Nu va reuși să doboare morile, dar scrierile sale vor rămâne mărturie pentru generațiile viitoare care ne vor acuza de servilism și lașitate. Mai devreme sau mai târziu Adevărul va ieși la lumină. Și atunci Paul Goma va primi onoarea care i se cuvine și care astăzi i se refuză.

În încheierea acestui mic semnal editorial doresc să menționez meticuloasă munca de editor a doamnei Flori Bălănescu din țară și contribuția financiară a domnilor Valentin Tepordei, Neculai Popa și ND din SUA care au făcut posibilă apariția cărții.

...Și încă ceva demn de menționat. Împreună cu Brutus Coste, ultimul diplomat român în America înainte de război, și cu Comitetul Adevărul despre România pe care l-am fondat împreună, l-am adus pe Paul Goma în vizită în Statele Unite la scurt timp după izgonirea sa din țară. La Washington, în timp ce depunea mărturie și se întâlnea cu diferiți lideri politici, Goma a locuit în apartamentul meu. Într-una din seri îmi povestea cum prin luna martie 1958 se afla într-o cameră din închisoarea Gherla în care erau înghesuiți peste o sută de deținuți. În acele condiții era imposibil ca toți deținuții să-și întindă trupurile pe jos pentru a se odihni în timpul nopții... iar în timpul zilei cu greu se puteau mișca printre corpuri pentru a se întâlni cu cei pe care eventual îi cunoșteau. Deodată am constatat cu stupeoare că fusesem împreună în aceeași cameră... dar ne-am „cunoscut” numai cu 20 de ani mai târziu în America...

SUA, 15 ianuarie 2015

Mircea DIUDEA

POEZII

1

*Fericit e cel
A cărui harpă sună
Vajnic menestrel*

*Ci stați aproape
În noaptea cristalină
Să nu vă scape*

*Notă prelinsă
Din vraja lui majoră
Hora întinsă*

6

*Să mă fac soare
Să-i sărut sfârcurile
Prin pânza iei*

*Să mă fac ploaie
Să-i năpădesc văile
Cu apă dulce*

*Să mă fac vară
Să-i tralui versurile
Prin nebune lunci*

10

*Ci șterge-mi zarea
Cu faldurii batistei
Să se facă Sud*

*Să dibui calea
Spre landurile tale
Faptă de zălud*

*Și Galaxia
Să tremure luceferi
Prin părul meu ud*

15

*Știi nopțile când
Ți-e dor de fața lunii
Plină de mister*

*Duhul-complice
Când dibuie înaltul
Un înger stingher*

*Fărădevârstă
Iubirile ca păsări
Zbor invers pe cer*

16

Fărâma de stea
Absență mai prezentă
Decât prezența

Cine-ți sosește
Cu stelele de mare
Sori ce-abia sclipesc

Suntem ai noștri
Sau poate ai altora
Spune-mi: îți lipsesc

22

Te-am aflat cu greu
Bucurie a vieții
Bob de mărgărit

Cercând să ating
Urma pașilor verii
Cu deget de vânt

Dâra de parfum
Din zodia fecioarei
Dorului alint

25

Hai să te ascund
În cămărilor toamnei
Fructul cel oprit

Și să te caut
Cu degete de tremur
Bob de mărgărit

Și să te laud
Pe drumul care lasă
Raiul părăsit

28

Imi poți deschide
Prin pojghițele gheții
Mugurii timizi

Imi poți aprinde
Cu flacăra privirii
Discul soarelui

Imi poți cuprinde
Cu braț de apă dulce
Candizi anotimpuri

30

Ia-ți uneltele
Și seamănă câmpia
De om mai presus

Ia-ți farmecele
Și ferește viața
Cum visele nu-s

Ia-ți durerile
Și suie pe golgota
De cer mai presus

34

Un țărm de mare
Rătăcit în legendă
Soare de exil

Pe tron de vrajbă
Frumoasă fără seamăn
Cassiopeia

Ci ea-i legată
Pe cer de nereide
Timpul inversând

35

*Regină erai
Cu salbă de insule
Și vâslași vrednici*

*Frumoasă erai
Că nici o nereidă
Nu te întrecea*

*Iubită erai
Că doar mânași de pizmă
Zei te urau*

36

*Elogii zeei
Care te ocrotește
Umbră în deșert*

*Laudăumbrei
Care-și atinge visul
Cu deget incert*

*Psalmi spuși în șoaptă
La marginea tăcerii
Vino să te iert*

Din volumul *Cassiopeia*, aflat în lucru, pentru traducere în limba elenă, în Creta, Grecia.
Se înscrie în linia tematică/inspirativă a legendelor Greciei antice

Pictură de Yvonne Fuller

(http://yvonnefuller.com/wp-content/uploads/2012/07/DSCN1494_4.jpg)

Carmen DOREAL

POEME

(din volumul "Întâlnire fără argumente")

O altfel de ninsoare

în poemul acesta
altcineva locuiește
pe dinăuntru
ireversibil
mi-a salvat viața
cu ochi de pisică
și îl costă amintirea
cu sentimentul lăuntric
că face dragoste cu o idee
pierdută în exil
pisica are labe de zăpadă
semnalizează dreapta
după o viață la stânga
nerăbdătoare
o altfel de ninsoare
așteaptă la stop

Vise la zid

ideograme
cu picioarele goale
cuibăresc îngeri
în măduva cuvintelor
fără emfază
și cu multă timiditate

magia promisiunilor
cu dinți ascuțiți
mușcă în tăcere
inimi cu aripi înalte

Întâlnire fără argumente

vino să jucăm
propria iubire

mizând ultima carte
la balul zăpezii

tentația
de a fi mereu
ce bogăție în alb

această întâlnire
fără argumente

așteaptă să vedem
speculația
vanzătorului de iluzii

pe ce număr
va opri ruleta

tortură sau
petrecere în doi?

Yin si Yang

rezemați de secunda
ce bate

doar în propria inimă

creștem odată cu timpul
unul spre celălalt

unde sfârșesc eu
începi tu

ca o continuare
între Yin si Yang

lună-soare

Tu nu imi poți atinge cuvintele

Tu nu îmi poți
atinge cuvintele
trebuie doar să înveți
cum să îmi citești sufletul

imaginează-ți întâlnirea
ta proprie
bărbatul ideal
cu femeia ideală

trăind amorul bumerang
în a vieții spirală
surprinși
pe o canava iluzorie

de fiecare dată
când dorința ta converge
în jurul visului meu
eu reîncep poemul

despre această noapte
pe care tu o mângâi
doar
cu vârful degetelor

uitând de mine însămi
în brațele tale
în timp ce luna înoată
cu noi în ape virtuale

Pictogramă

nu știu să te iubesc
nu știu
veneam spre tine îmbrăcată
într-o rochiță de spaimă
mâinilor tale li se făcuse milă și frig
mă cautau prin hărți de întuneric
desenate-n zăpadă
flori carnivore șerpuitoare
aici-acolo pe rând
alfabet lasciv
lirism abstractizat
la limita dorinței mișcătoare
loveai plecările din albul surd
cu îngerul uitat
nu știu să te iubesc nu știu
pur și simplu realitatea este
pentru simpli muritori
fumul amintirii doar
mai sparge câte-o piatră
dă buzna cu o stare de cinism
într-o tardivă criză de ideal
frenetic joc abandonat
nu știu să te iubesc nu știu
vei fi amendat
cu pasiuni de ocazie
la care contribui eu
o zână albă
intrată în memorie
prin ușa din față
precum
în pictograma unui tablou
imposibil de uitat
nu știu să te iubesc
nu știu

Siddhartha

vânzătoarea de iluzii
dedublată de un iubit secret
îmi invadează sângele
cu telepatii halucinante

o altă toamnă
mă regăsește înveșmântată
în rochița de funze
colorată rebel
de un pictor expresionist

dansez
pe o fantezie de Bach
simulând vântul
îndrăgostit de imaginea mea
din oglindă

complicitate și foșnet
harpha serii mă desfrunzește
deasupra unui lac necunoscut
mă dezbracă de așteptări
cu opusuri transparente
insinuate profund
în arșița cărții

în numele iubirii semnez
aerul pictat cu fluturi adictivi
când aprind noaptea
sub ceruri străine

fluxul pur sânge contează
nu desfrunzirea de sine

to be or not to be

pată vie cu-vân-tul
decantează mirajul luminii
cu mine

Vernisaj cu dublă destinație

nu e firesc
acest vernisaj
cu dublă destinație

în care
holograme inedite
rătăcesc

umbre de fosfor
se așează
în conștiința de sine
mărturii de preț
într-un jurnal intim
vor trece dincolo de mine

o altfel de iubire
ca o demonstrație publică
se va întrupa

dezbateri nevindecabilă
din care rămân
doar promisiuni
o licitație cu amintiri
și poate un interviu
cu umbra mea.

Carmen Doreal - *The Happy Princess*

Transcendență

dragoste fără griji
versuri albe pentru poeți triști
publicați în manuale școlare
nu am uitat numele voastre
Eminescu, Arghezi, Sorescu
Nichita Stănescu

orice atelier de creație
este pustiu
recit prea rar
rime romantice provocatoare
nu mai știu unde crește
visul meu românesc
de sub pernă
îmi amintesc doar
că voiam să impresionez

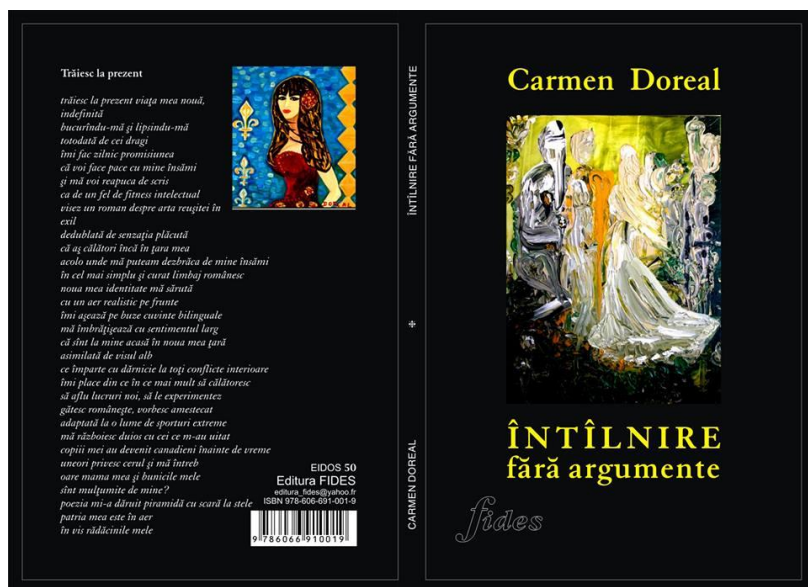
Dali, Elytis, Claude Debussy,
agățau oglinzi suprarealiste înalte
deasupra patului meu din Paris
tulburată de umbre
lumina le împarte

pe malul fluviului Saint-Laurent
dansez fericită
pe frunze de arțar cu picioarele goale
divaghez în vers alb cu *Pierre Morency*
poem însuflețit în valuri de culoare
pasăre cu inima de foc
reiterez din propria-mi cenușă
aripi de neuitare
dragostea ucide
dar inima nu moare

reinventez iubirea sub *Poartă de Sărut*
coloană nesfârșită în nopți incendiare
la masa tăcerii albastre
mă așteaptă la cenaclu
umbre stelare
cu dragoste fără griji
Eminescu, Arghezi, Sorescu,
Nichita Stănescu ..și Pierre Morency

NOTĂ: În numărul pe noiembrie-decembrie al revistei, la pagina 54, poemele *Siddhartha* și *Transcendență* au fost împărțite (la tehnoredactare) pe două coloane, putându-se face confuzie la citire. Cu scuzele de rigoare, reparăm greșala, republicând întreaga selecție de poeme.

Redacția

Coperta volumului de poezie

Ion DRĂGHICI

DESPRE DEMOCRAȚIE

* * *

Omenirea a fost într-o fierbere continuă încă din ancestral. Ceva parcă nu i-a ajuns, nu a avut loc pe pământ omul de alt om, a vrut fiecare să aibă mai mult și mai mult decât poate să ducă, să numere, să stăpânească. Timpul, când i-a răbdat, când nu i-a mai putut răbda și a venit așa, pe neașteptate cu tot felul de pedepse, care de care mai strani: boli, războaie, incendii și puhoai de apă devastatoare, erupții vulcanice și cutremure pornite din măruntaiele pământului, care parcă nici el nu mai putea răbda. Dădea pronia cereasca așa câte un semn ca o pedeapsă pentru nelegiuiri și omul înțelegea și nu prea ce trebuie să facă.

Totul se schimbă odată cu timpul. Numai setea de a avea cât mai mult, nu. Ea rămâne, chinuie, slujește minți și suflete, ridică om împotriva altui om, neam împotriva altui neam și popor contra popor. Biblia, de vreo două milenii, încearcă și tot arată ce trebuie făcut. Dar și Biblia, când este răstălmăcită de minți rătăcite, rămâne ori neputincioasă, ori în numele ei se fac cele mai odioase crime ale căror orori le suferă tot omul; dar...celălalt! De multe ori cel smerit și supus, cu gânduri și inimă curate.

Amăgit de a doua venire a Domnului, omul cel cuminte îndură, crede orbește, muncește și răbda cât poate; când nu mai poate, crapă; sau se revoltă. Crește în el ceva insuportabil, o scârbă amestecată cu ură și sete de răzbunare, care se transmite între cei de o stare, de o „teapă”. Se varsă sânge, mult

sânge nevinovat, curs parcă din setea diabolică a răbdării acumulate; se amesteca valorile, ies în față gunoaiile, legea – și ea părtinitoare și aservită sau dedicată - este răsturnată. Atunci omul ucide, incendiază, fură, se răzbună inconștient, dărâamă tot, bun - rău, nu mai contează. Apele se liniștesc – chipurile – și începe noua orânduire cu alții la putere (cei care au fost scapă fiecare cum poate, cât mai repede și pe unde poate; cei noi, parcă mai lacomi, trag legi și legiuitori de partea lor și-și înfig mâinile până la umăr în tot ce poate fi apucat, furat, „revendicat”).

Prostimea mai urlă o săptămână, o lună...două, după care sub noile legi făcute la comanda noilor legiuitori, se potolește și începe să uite și să rabde.

Una din marile greșeli ale celor ajunși la putere este că se cred veșnici, infailibili. Fac partide, rețele, găști, bande, strâng averi și cumpără tot ce înseamnă influență, relații, posturi și funcții la comandă și bine plătite și, mai ales, în nesăbuința lor, cumpără plăceri și se vând pe bani. Începe dezmațul. Și aici e aici! Omul nu mai are loc de celălalt om. Și începe lupta; începe măcelul. Se împart în albi și negri, în roșii și verzi, în portocalii și galbeni; când nu le mai ajug culorile, acceptă și nuanțele. Trec spre stânga, spre dreapta, vin spre centru; devin de centru-stânga sau centru-dreapta; fac combinații și asocieri din cele mai bizare: dreapta se unește cu stânga; verzi, azi cu roșii,

mâine cu portocalii, mai apoi, fără alt motiv decât cel de a fi la putere, cu...cine poate, numai la putere să fie. Încep, mai ales păcătoșii, să fugă spre putere dintr-un partid în altul - traseism spun unii - și, cum-necum, la putere să fie; lângă puterea politică și la umbra justiției oarbe, încât îi iau corbii cașcavalul din.. mână. (Să creadă alții; justiția și-a tăiat pentru ea cașcavalul imunității și privilegiilor!)

Alesul dă tonul. Încep arestările. Potențialii adversari sunt compromiși. Cad de la sine. Presa! Da! A patra putere. Are butoaie cu smoală și haznale întregi puse la dispoziția celor care dau mai mult. Pe criterii „neortodoxe” se grupează sau acționează individual cântând osanale și ditirambi unora și zvârlind mocirlă în alții. Plata vine în funcție de ce au pângărit sau slăvit. Bani, funcții, favoruri, bunuri, case, ce pofteste sufletul. Ce vrei mai mult?! Consilieri prezidențiali, secretari de stat, ambasadori, directori generali la deconcentrate și mari întreprinderi cu capital de stat. Vin apoi frustrații, cărora nu le convine în opoziție pe post de simplu cârcotaș și se apucă de lupta sindicală. Păi, nu ne dați aia și aia? Ieșim în stradă! Și când la vârf se vede clar că are dinții bine ascuțiți domn' lider de sindicat, vin băieții trimiși să negocieze vreo funcție politică, până la cea de prim-ministru, iar domn lider sare în barca puterii fără să se uite în urmă la sindicaliștii cotizanți, arată din degete semne obscene și intră la...ciolan! Turma murmură surd și merge înainte supusă și înconjurată de „forțele de ordine”.

Și istoria acestui ”sport” vechi de când lumea și contemporan prin vicleniile adăugate, pare a intra în banalitate dacă nu s-ar veni cu noi și noi invenții despre trâmbițarea noii pseudodemocrației, care se îmbina în mod satanic cu alte și alte născociri ale falsului, minciunii, trădării, jocului dublu, parvenitismului, vânzării de neam și de țară pentru ... arginții pentru care vor plăti toți aici pe pământ, până să încheie socotelile cu Cel ce ne-a trimis spre a vedea ce facem cu libertatea de a alege pe care ne-a dăruit-o.

Dar... să vedem cum și-a făcut „treaba” – așa ca pentru exemplificarea afirmației în matematică - o haită înrăită într-un orașel neînsemnat pe harta lumii, dar care colcăie ca un ghem de șerpi primăvara la vremea împerecherii.

Vin alegerile; să vină! Unii declară că nici nu se vor obosi să se deplaseze la urne; alții flutură steagul cui a dat de băut și ceva la traistă; alții pur și simplu nu se manifestă, „ca tot românul – imparțial”.

Și pentru că ai noștri sunt la putere acum, nu trebuie și noi să ne punem oamenii în funcții de unde ...trebuie să curgă nu să pice, că noi nu ne săturăm înfulecând serios d'apoi lingând așa un ciolan gol!

Eee..., s-a cam dat tot, suntem pe cai mari, da, noi! Dar consoartele noastre...că la o adică și ele au luptat cu noi. Și ce-au mai luptat! Pe la județ a rămas așa... ca între „noi femeile”, postul de șefă a femeilor. Cum să facă ele ceva, Evele, elevele celor cu glas grozav și obraz gros care fac, nene, și ele politica! Și după ce s-au părut grozav în prima ședință, a rămas „ca-n tren”. Ca și în interiorul partidelor, e lupta pe ciolan. Însă, așa cum ne-a învățat istoria, nu e bine să aducem pe cineva din afară? Gata! Hai, la căutat! Și-au plecat...”bine-ar fi de n-am găsi”, își ziceau cele câteva care se și vedeau șefe. Dar iată că cineva a găsit, cum-necum, o persoană cu un pedigrî aparte, care corespundea ca model feminin; mamă, soție, specializare, trecut ireproșabil, talent artistic recunoscut, frumusețe, gingășie, finețe și naturalețe, responsabilitate în tot ce face, ce mai...idealul căutat. Și cum bunul simț sta deoparte, așa că un ”nici eu dar nici voi”, persoana cu pricina a fost curtată, asaltată, „că e bine, că meritați, și dacă nu d-voastră, atunci cine, hai, că vă ajutăm, vă susținem, o să fie bine, o să vedeți...noi v-am pus ..., că de, pe cine era să punem dacă nu pe dumneavoastră”...Și oricât s-a apărat, că „eu nu fac decât politica muncii, îmi place meseria mea, am și așa atâtea obligații pe cap, copiii mari, casă, numai în ședințe și cu alte responsabilități pe cap nu mă văd...” Nu și nu! Faci ca noi! Și fără să fie de acord au început pregătirile pe plan local, la județ. Dar ...nici noi nu stăm degeaba. Noi, cu bănetul la saci, cu toți ai noștri, trebuie să născocim ceva diabolic și să compromitem candidata. Cum? Să te ferească Dumnezeu de ce poate scorni mintea odihnită a escrocilor nenorociți. Te pângăresc și te încondeiază și, până să-ți arăți nevinovăția, ești deja compromis. Și lepădăturile, care și pe vremea comuniștilor miorlăiau atâtea osanale grețose șefilor, s-au pus în

mișcare, căci altfel stearpa bețivă, care nu mai avea liniște și ardea să se vadă șefă, trăsnea și fulgera acasă și la serviciu, încât soțul-șef, dedat la mârșăvii colosale, a dat semnalul fărădelegilor și au găsit uneltele satanei: pe cineva să găsească „hiba”, pe cineva să o publice în presa lui jėjoasă de scandal, pe lașul lașilor, care, în loc să-și facă treaba pentru care era plătit, să întocmească dosar penal în urma sesizării din jurnalul aservit oricui pune banul jos. Așadar, „iată pe cine doriți voi să fie șefa femeilor!”. Procurorul, culmea, o doamnă tânără, care nu a putut fi abordată sau nu s-a lăsat mituită, chiar dacă au fost puse în joc vreo câteva miliarde de lei, a studiat dosarul, a pus NUP și din curiozitate a chemat „inculpata” căreia i-a arătat soluția după cinci minute de convorbiri. „Am vrut să vă cunosc

personal. Da! Au de ce să le fie teamă. Vă spun însă că nu merită să vă amestecați cu ei. Vedeți-vă de ceea ce spuneți că faceți cu drag.” Și, deși se flutura hotărârea nevinovăției, răspunsul candidatei a fost scurt:”Fără mine!” Ei au rămas să se bălăcească în haznaua lor, să fure mai departe banii sindicatelor și să comită alte matrapazlăcuri, să se scarpine între ei precum a zis cronicarul ”Magariu pre magariu se scarpină”. Și ce păcat: bețiva stearpă a rămas...și cu banii luați! Timpul ca ei să-și plătească fărădelegile a cam sosit; deja unii își ling rănilor, în alții s-a cuibărit spaima pentru libertatea zilei de mâine și tremură cămașa pe ei. Pentru că totul are o limită, iar Dumnezeu plătește! **TOTUL SE PLĂTEȘTE AICI PE PĂMÂNT.**

(Din volumul *Povestiri din veacul ce trecu...*,
apărut în 2014 la Editura ROTIPO Iași)

Grafică

(<http://www.cuvantul-ortodox.ro/recomandari/wp-content/uploads/totalitarism.JPG>)

Victorița DUȚU

1

Floare de foc a privirii
Acum infinitul este
Doar o privire
O stare a minții
Ce-și făurește căi
Și infinitul pătrunde
În simțirea firii
Făcând loc luminii
Ca în ziua dintâi

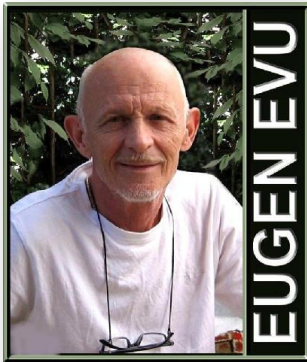
2

Acest infinit
e trăit
cu putere
în cele se sunt
ale lumii ei
mâna scrie
cuvintele cheie
și sufletul
cuprinde în el
nesfârșirea

de infinit
ce este
pasul
Tău
făcut în
lumea celor ce
sunt cu
omul ce
crește în Tine
cu sufletul
infinit
în infinitul Tău.

Victorița Duțu – *Îngeri*

Eugen EVU

Laudatio

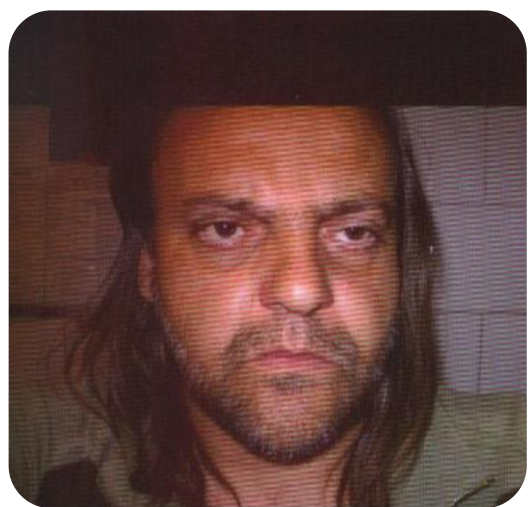
Ion Es POP despre Doru DĂNCUȘ

Sunt vreo douăzeci și cinci de ani buni de când l-am întâlnit pentru prima oară pe **Ștefan Doru Dăncuș**. Ne-am cunoscut chiar în casa părinților lui, după ce, vreo doi ani de zile, tot auzisem vorbindu-se despre el ca despre un foarte promițător poet tânăr, ajuns celebru grație cenaclului din Borșa. Cred că am vorbit mult în serile în care ne-am întâlnit la Ieud, cam tot atât de mult pe cât am băut. Noaptea pe atunci erau mult mai lungi. În 1989 eu m-am autoexilat la București, iar la un moment dat **Dăncuș** a venit și el spre sud și, în cele din urmă, s-a stabilit la Târgoviște.

Ne-am reîntâlnit, mi-a dat cărțile lui, iar după o vreme mi-a spus că lucrează la un roman tare, „Bărbatul la 40 de ani”. L-am invitat să publice fragmente din el în **Ziarul de Duminică** și astfel am devenit, probabil, primul cititor al acestui roman, pentru că, înainte de a da spre publicare

episoadele, eram obligat profesional să le citesc, obligație care a devenit repede o încântare. Și mai

încântat am fost atunci când colegii mei au scos în față, pe prima pagină a Ziarului Financiar online, unul dintre cele patru episoade ale romanului de față. *Episodul respectiv a fost vizitat în două zile de peste patru mii de cititori, fapt ce a devenit un record de audiență pentru materialele culturale care s-au perindat în doi ani și ceva pe la Ziarul Financiar și Ziarul de Duminică. Îi urez acestei cărți tot pe atâția cititori pehârtie!*

Daniela GÎFU: Păcatul neliniștii. Vraja și dorința...

*“De unde vrajbă?! Doar învălmășeală și dorința de a nu supăra pe nime’...
și Moșu’ care nu reușeste să ajungă și la mine”
(e-mail trimis lui Eugen Evu)*

EXPERIENȚĂ PROFESIONALĂ

2014- ... cercetător științific afiliat la Centrul de Cercetări Avansate în Informatică Aplicată la Universitatea din Craiova.

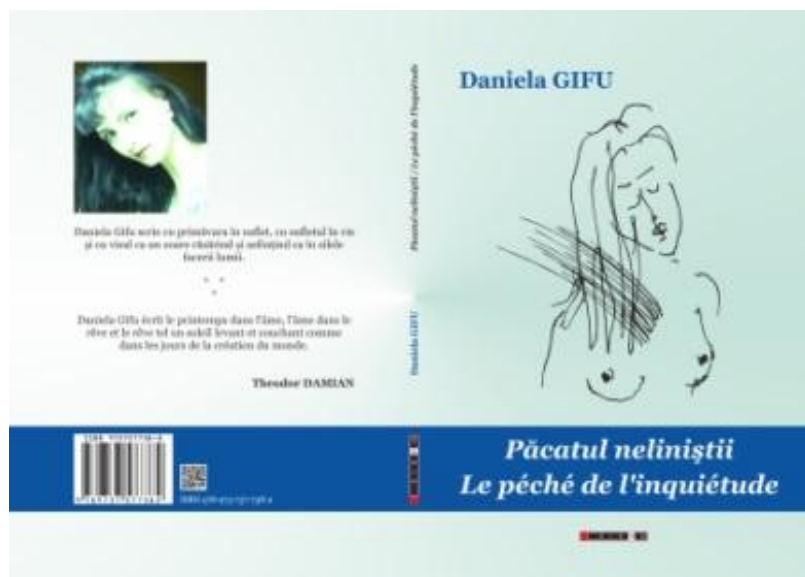
2013- ... cercetător științific la Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

2011 - ... cadru didactic la Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

2010 - ... cercetător postdoc. la Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Informatică & Facultatea de Psihologie Științe ale Educației

Păcatul neliniștii, tipărit la Editura *EIKON*, al scriitoarei **Daniela Gîfu**.

„... ipostază definită de cu totul alte legi, care pun în ecuația versului inspirat variabilele inefabile ale unei ființe poetice. Analiza politică și apropierea poetică a lumii nu se întâlnesc pentru prima oară în una și aceeași persoană care gravitează într-un cosmos axiologic. E suficient (fără a sugera vreo comparație) să-l amintim pe Mihai Eminescu, care a întruchipat această dublă ipostază la modul superlativ în cultura română.”

Judecata de acum

Teroarea judecății de acum
 Ce între ei și-o-mpart cu-a lor măsură
 E cu ocaua sinei lor, de ură,
 Nimicnicimea saltă-n anvergură
 Dar o suportți, Mulțime bleagă, sură,
 Și vina lor se cerne ca un scrum

Ci maimuțomu-orbecăind de frică
 Cade pe cât, ca zeei, se ridică
 Cu zloata dogmatrinelor, șontacă.
 Așa funcționează-n iaduri gloata
 Determinându-și animalic soarta
 Ghilotinardă, idioată. Gata!

Noul An Nou

Motto: Aiurea și Aievea (Anna Cozma, Corneliu Florea, editura Aletheia)

Motto 2: „Ușor cu pianul pe scări, băieți” (Marin Sorescu)

O „preumblare” de „singuri printre poeți”, dinainte de 1990, și apoi câțiva ani de conlucrare literară îmi revin în minte de un timp. Metaforic zicând, suișurile în spirală la ruinele Cetății Deva, apoi „descântoteca” serală - amicală la fostul motel al partidului – cultura era total înregimentată activismului peckerist și securității – mi-ai rămas în memorie și revin, inversând spirala...; acum, la anii mei 70, înțeleg sensul repetitiv, regresiv și retrospectiv „inițiatice” ale viețuirii sub Noime, fie de aur, (vorba lui Valeriu Bârgău), fie de „aramă dată pe față, spoială adică, a acestei RUMORI – viscerele – patologice vs elevat - sublimice,- a scriitorimii contemporane, dar, prin oglindire, și a celei din veac, de aici, dar și de aiurea. ...**(N) Infomania**, precipitată acum în interiorul vertiginos al fenomenului literar post totalitar, este un simptom sau chiar sindrom al „noii ordini” etajate pe toate palierele societății, la crucea dintre Tipare: galaxia Gutenberg – Galaxia Internet. Genialul poet Ion Chichere, stins la Reșița în condiții neclare, (ca și

Cezar Ivănescu) găsisese termenul de ABSURDISTAN pentru o țară ce, remember, transcende sub zodia Constelației Dragonului, a cărei verticală virtuală cade perpendicular pe santctualul proto - dacic de la Sargimsegetusa Regia, nu departe de locul nașterii mele. Las conotația suspendată, din, cum zise Al Cistelecan superstiție... M-a ferit Pronia, conștiința, și iscălitura divină din Genom, de „vocația zidirii”, de mistagogie, de delirul subcuanctic pre care-l „dezbat” exegeții noștri, de la Cantemir, George Călinescu, Mircea Vulcănescu, Nae Ionescu, Mircea Eliade, Lucian Blaga, Emil Cioran, Petru Culianu, Nichita Stănescu, Alexandru Lungu, Maestrul Gheorghe Grigurcu ș.a.m d. Am avut norocul întâlnirilor benefice, divers lămuritoare cu critici și editori ai mei, ca Mircea Ciobanu, Marin Preda, Ștefan Aug. Doinaș (Ștefan Popa), Paul Aretzu... lista fiind mult mai lungă. Acum știu că reînțeleg, în cheie hegeliană, toate animozitățile din calea mea, sub semnul legii a treia, a Hazardului: cauți, explorezi cu

un scop, undeva, și descoperi *altceva*, eventual o ...comoară ascunsă”. Am conviețuit între oameni și cărți, între sinele meu și sinele lumii, cum dicit Cohello. Paradigmele se zbat - bat între ele, convergente ori divergente, neh? „Școlile”, heraclitiene sau eleatice, - sunt pe orbita „magnetoglinzii” Psihicului. Nu rezistă prin timp nicio utopie, necum cea a Libertății Ființei în religii, secte, arte,.... **În țara în formă de calcan/ în absurdistan/ cu drujba tăiau un pian/ eu tocmai scriam versul: cei născuți din ecran/ vor fi îngropați în ecran”...(și bine-nțeleș înjuram/ de parapiersică și damigean”** (fragment dintr-un poem dăruit mie în anii 90).. Cât de profetic! Îl recunosc valoric, exegeții de la Nicolae Manolescu, la Gheorghe Grigurcu ș.c.l.). Dar, despre trup... altădată, cum zice recent descoperita poetesă deveancă, Isabela Nicoară, „descoperirea” lui Ladisalu Daradici... Dar există și întâlniri fatidice, unele cu efecte colaterale tenebroase, cvasi - tragice: editorii Ioan I. Iancu, Ioan Țepelea, Ioan Vădan și alții: merită cinstit – pomenirea! În definitiv, nu există decât dictatura Conștiinței, dlor Liiceanu, Pleșu, via Al Piru, Dan Rotaru, Al Ștefănescu, Radu Ciobanu, „lista” fiind mai prelungă decât a lui Chindelr, recte a onor - domniei sale Nicolae Manolescu, Mircea Mihăieș, H. Roman Patapievici, M. Cărtărescu, evident în diversitatea abordărilor dlor.

Constat cu amărăciune (Paulina Popa, Aura Amară, că „scara din bibliotecă (sugerând Scara lui Jakob, editor Aura Christi et Andrei Potlog, Ideea Europeană, 2007) – o anume „îmbârligare „a paradigmelor mai ales cele operațional - manageriale impuse de neo - sistemul reformist en vogue, că noua - generație-nouă a aspiranților (nota bene) - spre zona licențierilor academice, din țară și din afară, este terifiată de complexe – ale editorilor, consonant cu ale celor editați. Unele scrieri ale mele, în fond simple opinii,

Cum scrie Cornel Ungureanu, „la umbra cărților în floare” – merg pe cărările întortocheate ale remanențelor complexe de frustrare, devianțelor diverse, de care scriu de vreo două secole psihanalistii.

Scriind psihanalitic, auto-experimental, practician, am iscat uneori violente iritări, acuzații de „denigrare”, etc, chiar din partea unor apropiați colegi de generație din areal, sau de la Timișoara, Deva, Sibiu, București, Iași... ba chiar din Diaspore. Există un soi de simptom al „șantajului” din memoriale, un soi de complex remanent al „restauratorilor” istorici, le zic „văruitori de morminte”. Se modifică datele, adevărurile deja vuzate ale vieților, se „romantează” mecanic – freudian, viețile petrecute și cărțile-martore .

Cui anume i se dau astfel de rapoarte? Memoriei colective? Retică vană!

Școlile de la Sibiu, din Banat, din Cluj, din Iași, din Nord, din Sud, din vest, care-cum și-au re-cultivat Discipolii, prozelitii sau fanii, generațiile se succed sub influențele - confluențele fiecăruia. Poate că utopicii, oniricii, transcendentaliștii, Agârbiceni, Arghezienii, Isarlicurii, ...Barbilenii, Istratienii, Fănușneagu/iștii, Ulicienii, Sorescienii, Brebanenii, Predalienii, Vintil-horienii (Caftangioglii) și întreaga - ne cohortă au activat în temporarele „etape de influență” (direcțiuni de conștiință, Mircea Ciobanu, sinteziștii, Sălcudeanu, Lăncrănjan, Caraion, Tupan, etc – ce a regizat Dracu nici Dracu nu descurcă! ..Odinioară, la Lacul Floreasca (CCA) Artur Silvestri (Tîrnacop, vezi Cezar Ivănescu – Stela Covaci, *Timpul asasinilor*) – îmi zise, față cu niște discipoli „surescitați” (citată Marius Tupan) – că „toți suntem niște chinuți”. Erau acolo și Gelu Voichan Voculescu, și Mariana Brăescu și Paul Anghel, și „luciferiștii”, N. Dan Fruntelată, Radu Cârneli, Mihai Ungheanu, Marius Tupan la salonul acela de stranie amintire urmuzesc- ceremonios-Mateină și Lichteriană... Și era acolo duhul lui Nae Ionescu, dar și al speraticilor post-bolșevici...Cristoiu, Nichita, Păunescu, Nora Iuga, Mălăncioiu, Ghișe, Brucan,Caravia și liota nu erau. Erau pe alte „paliere” piramidale - aplatizante,cum dicit Ion Pachiea Tatomirescu... majoritatea „lupi bătrâni”, vs lupilor tineri, cum ne numise cândva N.D.F... Mda! Adică stigmatizați, cf dogmei, sugestați - deocheați, cf. Medicinii! Ardem, desigur, ne ardem etapele, cum dicit exegeții. Ceea ce îi unea era de fapt ceea ce îi despărțea, duhul răfuielilor „elitice”, „mentorismul” neokulturnic, sub

Ochiul Dracului, Banul. Atotvegheorul își va continua „lucrarea în orb”- în paradogma Securismului reactivat, precum la Centru, așa și în teritoriu! Din acea groapă eugen-barbiană-cadimistică, au proliferat în ăstimp, buticăria de onguri, edituri, instituții – artere colaterale. Procesul este post - cafkian, dar remember Orwel, Eugen Ionesco, Norman Manea ș.c.l. necum în zoon politikon, așa și în literatură! Suntem în resurecția dantescă, în Labirinth dar și în peștera lui Platon (Heidegger). Așa funcționăm! Erotici și Thanatici, tatulici și bubulici, agonici și extazici... tot ce e de făcut, este să ne exprimăm, ci nu lamentăm, să nu fim cinici, nici sadomasochiști, nici sentențioși - grafomani-avatariști (Iv. Martinovici...) – în tezismele patologice ale penitenciarelor de la Socola, Zam, Gătaia, Spitalul 9, ș.c.l, nici ale lazaretelor, leprozeriilor neo - sistemelor de după experimentul Pitești, cum – oarecum scria Paul Goma... Elitele culturii nu fac bine când restaurează ALTFEL, vechile cutume obsession al chinului Istoric! Revenind lapidar la ideea inițială, se promovează exploziv, o literatură a frustrărilor din părinți (cărți minore, telenovelice, fără substanță, doar cu scopul de a se accede la licențe în țară sau occident... Criteriile valorii intrisecți sunt sacrificate pe „altarul” Banului. Nimic, vai, nou, sub lună!).

De la mitul „sfinților închisorilor”, la mitul trans - sferat dinspre Est... al „exilului” strămutării stalinisto-ceaușisto-trenul foamei, remember! Depresivismul face ravagii! Simptom al alienării, înstrăinării, mitul

„amarului târg”, post mitului Familist budapestano-bihorean! Dar și mitului expansionismului sovietic... Grigurcu: „Libertatea nu e decât un pseudonim al inadapării”... O fi, dar scriitorimea reintră în nefasta zonă obscură a „stigmatelor sociopatice”? Și atunci, nu este asta o nouă cuplare la curelele - activistice ale securismului – activistic - kombatprin „rezistență”, pe drept dezavuat de Nicolae Manolescu? Dar să nu uităm: „Inteligența constrânge”... Idem Grigurcu: „spre deosebire, s-ar putea adăuga, de iubire, factor care eliberează”. (Cafeneaua literară, nr. 3- 134). Memorialele durerilor noastre ca Ființe românești, nu avem voie să le mistificăm, să le servim documentar noilor - noi generații, cu „s-ar vrea să fie”, ci cum AU FOST, deci se repetă. Prin aceea că „handicapul conștiinței”, (v. Ligia Seman ș.a.) – este un soi de distrofie - psihopatologică și sintagma medicală „simptomul organului amputat”, este transferabilă peiorativ – codificat, alegoric - parabolic, hermeneic și semiotic, cu suspecte „tratate” de „minima - proxima moralia (Ianoși, Pleșu, Liiceanu, Noica, Brucan, Patapievi, ș.c.l.). Suntem în Rinoceriada târzie a lui Ionesco, via Caragiale Magnificul „memoriei monstruoase”... Adică automutilante...? Să fiți iubite,(ți) – și să nu uităm a ne face igiena Minții dar și a Sufletului, fără a îngurgita toate rețetele - stas, decadent - barbare, ale Șamanilor neo - sacerdoți... A nu resorbi sau induce altora propriile avataruri, iată demnitățile, onoarea și eventual înnobilitatea condiției în Cetate a celui care scrie. Că, vorba Ocupantului: „**Taie popa limba!**”! Altfel spus, **autocenzURA!**

Aserțiuni

la terror mentis - Hibris, între ontologic și axiologic

Faraonismul roșu îl are ca sfânt pe Lenin, Marx fiind mic copil al delirului neo-mesianic, în cheie psiho-patologică, fie de dreapta, fie la extrema stângă. Executivii (executorii) au fost și vor fi unii ca Hitler, Stalin, Mao, Kim Ir Seng sau Ceaușescu. Citiți vă rog cartea „Bolnavii care ne conduc”, ori măcar „Holocaustul roșu”, de Mătreșcu. Citiți

cutremurătorul conspect al lui Wiliam Totok, din revista „Cuvântul”- nr. 3, din martie 2003. Uriășe bibliotecii s-au scris și se vor scrie, dar cine să aibă timpul de o viață spre a le citi? Ne rămâne răgazul de lux de a alege câteva și a memora, dar să nu riscăm suprasaturați și alienarea prin informație. În această memorie vag colectivă, amnezică prin

entropia psihicului uman, ființa se apără spre a nu înnebuni prin hiper - luciditate, prin crizele de

conștientizare ale Istoriei fie ea și celei recente.

*

Timpul nu poate distruge tot, nici prin incendieri, nici prin ștergerea cu voie sau prin falsificări, ceea ce a scris spre mărturie Adevărul. Iar mitografia este tot o falsificare, ultimamente, nu? O codificare cu scop manipulatoriu, în timp lung. Într-un fel, aceasta repetă ceea ce au comis, de fapt, evangheliile considerate apocrife, la Qoumran sau Nad Hammadi. Totul este conspirație și trădare a memoriei reale, pentru a degenera și apoi regenera „lucrarea în orb” a forțelor Răului. Omul de acest tip este omul dușman sieși, omul modificat, omul pervers prin fricile primordiale, dobândite și renăscute deja genomic timp de generații. Suntem descendenții lui Cain dar îl avem în subcortical și pe

Abel, suntem descendenții unor grote ale Memoriei ce se zbate în lumea reală, chinuitor și până la urmă suicidar. Prin uitare, ignorare sau necunoaștere, ne repetăm istoria de model teogonic, maimuțărind în animalul uman animalul de tip cosmic, coborât din ceruri, (vezi Epopeea Enuma Eliș, vezi opera recentă a lui Zecharia Sitchin, dar și Psihologia mulțimilor, de Gustave le Bon)... și toate spaimele escatologice care sunt „sacralizate” și impregnează „profanul” din terțe civilizații. Stigma ne este paradigma și dogma ne este doctrina. Suntem îndoctrinați prin cel puțin trei generații, oricât ne zbatem să ne spălăm creierul, dacă nu ni-l spală „sistemele” de tip totalitarist.

*

Așa funcționează rob(ot)ul uman? Psihopatologia tiranilor din istorie, se cere conspectată și comunicată ca știință spre conștientizare a umanului care își repetă tragediile și va fi mereu expus acestor monștri ai frustrărilor, de terorizații din copilărie, care vor deveni teroriști! „Cheia „acestor metamorfoze ale răului, disimulată în eroisme și fanatisme, este foamea de răzbunare a

Id-ului, și prin extensie, a colectivităților manipulate prin massificare ideologică, prin mancurtizare. Ceea ce e dogma în religii, este doctrina în istorie. Trăind mințiți de trecutul deja mort, murim și în viitor, ne ucidem urmașii prin mințire: de sine și de cei ce vin. Iată răul lumii. Iată ceea ce numea Nicolae Breban „Animalele bolnave”.

*

Omul - deci umanul - are două lungimi de undă ale Memoriei: cea scurtă, a dobândirii prin învățare sistemică, și cea lungă, ancestrală, codificată în mitos și religii, mai toate divergente, dintr-o sămânță aceea ce a fost numit „ura de sine”, dacă vrei din suferințele terifiante ale Frustrării, ale

terorii de sine, terror mentis. Cel terorizat din copilăriei (alungat din paradis”) – va deveni monstruos Terorist. Secolul XXI nu va „fi religios ori nu va fi deloc”, ci este deja terorist. Toate au (re) început în 11 septembrie în America.

*

Stalin a ucis mai multe zeci de milioane decât Hitler. Anticristul nu a fost identificat de Friedrich Nietzsche, ci se reîncarnează ori de câte ori Istoria” e fertilă, pe „eroismul” fabnatic al

frustrațiilor, handicapărilor mintal și psihic, descreierărilor, cum zic românii. Principala frustrare aparține disfuncțiilor înnăscute sau accidentale - ale erosului. În spatele „v funcționării” acestui tip de

monstru, este mereu un „mister”, o boală bine ascunsă, Hitler sau Stalin, ca și personaje din milenii (!), au fost frustrați în copilărie...Hitler a fost aproape asexuat, Stalin a fost maltratată de tatăl lui, Djugașvili, autoritar și bețiv. Întotdeauna relația cu mama, ea însăși frustrată, traumatizată, s-a iscat apoi o legendă. Un mit, o religie, o patologie perversă, distructivă. În Egipt, în Olimp, în Imperiul Romei,

în imperiile toate, austro-ungar, sovietic sau în Reich-ul lui Hitler.

Cu variațiuni în actualitate, fie în Africa dictatorilor de tip Saddam și Gaddafi, fie a „ revoluționarilor „ rezultați pe contrasens. Fenomenul este atât de aproape de noi, încât nu îl vedem decât ...holografic, sau deloc. Ce mi-s „ fiii luminii” esenieni, ce mi-s fiii beznei, sau roșii, de acum?

Catacombele lui Platon

Obsesia Empire-ului „Cosmic” este în umanitate, este „lucrativă”, ca o înspăimântătoare psihologie pe termen lung, a unei entități atribuită simplist superstiției. Ceea ce este grav în om este strania lui propensiune a mințirii de sine, instrument pe care îl manipulează ciclic monștri Frustrării, ai „culpei” de tip luciferic, ai demonizării și apoi sanctificării ca actanți ai...Istoriei. Apostolul Pavel (de după schimbarea la față pe Drumul

Damascului) sau biblicul Iov, au văzut că Prințul acestei lumii este Diavolul, nu? Răpit și dus pe munte, Hristosul a cerut să nu fie „ ispitit” de oferta Satanei, de a-i oferi tot ce vrea în această lume (realitate). Refugiul doctrinar creștin, al „Împărăției din Ceruri”, este așadar altceva decât înțeleg teologiei și teozofii, este frustrarea lui Iuda, cel mai iubit apostol al lui Isus, care l-a împins în depresie și spânzurătoare.

*

Apoteozele de acest tip satanic-satrapic se repetă sub ochii noștri orbiți de „lumina soarelui”, cei interiori, ai Minții, fiind opturați și uneori scoși, ciuguliți de „ porumbeii păcii”. Einstein scria că distrugerea omului, mai eficientă decât toate bombele, este (va fi) prin prostia lui. Hibrysul și reminiscențele „verigei lipsă” – din evoluție post creaționism (...) – este perfecționat în academii,

perpetuat sistematic în „ noua cunoaștere”, sugerând de fapt o frustrare de tip cosmic, indusă în omenire, de un Intrus al „ eternei reîntoarceri”...Paradigma umanului este una care germinează pulsatoriu și ciclic, din alte dimensiuni, eventual ale „ Cerurilor”. Ceea ce anticii numeau (încă știind prin sacerdoții barbarilor...) „treimea de zeu” este în noi, este una agonică, sau una ...mimetic- teogonică?

*

Suntem în catacombele memoriei opturate, în peștera lui Platon devenită giga - labirinth. Omphalosul șamanic a devenit întâi altar rudimentar, apoi naos și catedrala fractalică a Obsesiei nopții față de spaima luminii ca un etern

profețit halocaust. Paradigma cea mai activă pare a fi cea a unei regresii matriarhantice, dacă nu vă ofensează auzul, a *vagino*-crației de tip „amazoanele erei moderne”.

Pseudo-eseul din Cameleonia

Seismologie - semiologie în Hermeneia românilor. Psihomul – Poetomul - Robotomul...
De la culte, la culturi. (din Sindromul, vol. II)

Epoca modernă, tranzitorie în postmodernism și trans - modernism, a sistemelor filosofice - / literare, a recidivat, așa scrie, **cameleonic**, din aortele determinismului istoric, cu „n” artere colaterale, psihologia fiind a dinamicilor ”paradigmatico- stigmatico- stihiale”(n)... din Trans - cedentiala Magna... Cheia dublă a patologiei „devenirii”este cea imuabilă și imponderabilă – TRIADIC – TEANTRIC - TREIMIC, ci nu în Dualitate, istoria fiindu-ne un lung șir repetitiv - ciclic de Cruciade (v. Lucian Blaga, Cruciada copiilor, ș.c.l. de la fizic la metafizic, a Recesivității ca natură a Umanului din Exoterium în Esoterium. Unitatea viului este fractalică, a Fiindului Heideggerian..(v. Și Hoelderlin, despre omul locuitor - poetic, Husserl ș.a.); cheia dublă fiind a Sado - masochismului, via „ecuația” – einsteiniană, relativistă, Eros și Thanatos. Metaforic zicând, psihomul este PIRAMIDIC, ciclic devenitor, conflictual cu Sine - Sinea Lumii, oricât de „bombastic” sună. Toate curg dintru VIS, de neucis!, cum spus-am în! Interiorul ninsorii!”. Poetomul este Jubileic, al exaltărilor de tip mistic.

Vine din illo tempore, mercenariatul modelator al mulțimilor de zei și semizei, idoli și eroi de tip luciferic - prometeic etc, - Omul încă românesc..., oscilând în spirale și zig- zaguri, vs.

Mișcarea browniană a lui Newton...și gândirismul camerei obscure...Irațional vs Rațional, joc complementar,...aidoma Instinctului de vânatoare și jocurile puilor de animale...Geniile sunt Gen-OMUL, principiile ordonatoare ale BINARULUI CODEX, Iin și Yang, Anyima- Animus.... Omul visător este proiectiv - reactivabil, din submersibil și retroactiv, linearitatea nu există în Univers...

Curgem contratemporal, „ înaintăm spre moarte cu spatele”. Omul nu „se naște,, ci este născut:”Verde crud, verde crud/ te mai simt, te mai aud”) Bacovia; „ Roșu vertical”, Nichita Hristea Stănescu...Nenumărații, via Eminescu, Labiș, Zaharia Stancu, dar mai ales trans- prutenii și trans-bucovinenii, v. Lungu, Beniuc, Pruteanu, Grigurcu...versus alogenii, de la Urmuz/ ache, Mateiu Caragiale Zecharias Licher, la un H.R.Patapievici, Mihăilescu Dan. C., Mușina, Mihăieș, și cohors, maeștri- elitarii- și...Margaretele lor.../ v. Bulgakov). Pe câțiva i-am cunoscut personal. Principala obsesie a categoriilor toate, de „ directori de conștiințe”, teziști ori antiteziști, este Vanitatea șefului de școală. Curente...aparțin unei cazuistici ancadrabile generic JUSTIȚIARISMULUI în Agora... Nimic nu se pierde, totul se ... transferă, neh?

Paradeigme: Mic dicționar de buzunar. Antecedentii. Ordine aleatorie între arealuri occidentale. Interferențe.

GLISSANDO. O mie și una de nopți, o mie și unul de curente..

Convergențe, divergențe, confluente, influențe...

„Transformism”: Lamark, Darwin, Haeckel (teoria descendenței).

Evoluționism: H. Spencer (trecerea de la știință la religie, deci recursivitatea).

Individualism, voluntarism: Fr. Nietzsche, via Shopenhauer, Schiller, vs Goethe. „Morală robilor”. V. Acum

Robotizarea „recuperatorie”...

Energetism: W. Oswald, C. Rădulescu Motru, „energia ca substanță a tuturor fenomenelor materiale, sociale și psihologice. „Funcții vs disfuncții” (n).

Psihologism: Wundt, „spiritul ajuns la conștiință de sine, în om și populații- popoare”.

Existențialism: Heidegger, Jaspers, Hartman, Kierkegaard.

Relativism. Einstein: „caracterul ipotetic”, deci relativ, al științelor- cunoașterii pozitivistice...

„Paradoxism”, absurdul, absolutumul, agonismul: (via sau contrapunctiv Heggel ș.c.l.).Etcaetera!

PS. Avem peste o mie de religii în lume. Tot atâtea arte. Și suntem în Kali Yuga! Nimic nu se pierde, toate se transferă.

Ninsoarea de acasă

Ninge.
Între noi
Crește timpul

Urme de ski -
Le înghit avalanșele.

Urme de păsări
Deodată dispar.

Ninge, Maria,
Încetinidu-mi murirea
Bandaje nirvanice
Destramă iubirea.

Cele inverse
Sunt bucle eonice.

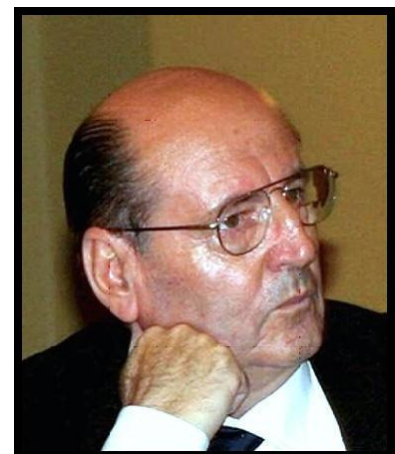
Cum aste –nsemnări
Psihotronice...

Ninsoarea de-acasă
Te-mbracă-n mireasă
Miraj secerișul
Cu tata la coasă...

Vâlcele Bune, 2004

Lui Constantin Dumitru Dulcan

Prof. univ. dr. Dumitru Contantin Dulcan este medic neurolog și psihiatru, cu deschideri ample spre filosofia științei. Practicând medicina în cadrul armatei, a avut posibilitatea să avanseze în cercetarea creierului și a importanței gândului asupra organismului și a mediului, iar șansa unei călătorii în China l-a orientat și spre aprofundarea acupuncturii. D.C. Dulcan este membru al unor prestigioase societăți științifice naționale și internaționale, autor de brevete de invenții, deținător al multor premii științifice și literare obținute în România și în lume. Opera sa în întregime face onoare științei, filosofiei și culturii românești.

Oratio cum laudae

La Mările Somnului, pe Munții din Vis,
Cartea Lumii Misterul aproape- departe
Trup cuvântului, Verbul de nimeni ucis
Înnoindu-se Sieși nicicând ne desparte
Cărui timp călător, duh al meu (doar ca parte),
Paraclet, care sacru cobori în profane,
Pe nirvanice aripi Te vindeci de-o moarte
Și de viu Te reumpli prin cosmic Alean?

Jumătatea bărbată se rabdă femeie
Pe latent orizont – suspendat prag al crucii?
Inefabil rodind din dorințele - zee
Fecioria cunoașterii-n ochiul răscrucii?
Suflet fiind chemător, miez al Noimelor, scris!
I te duci în cunoașterea cea fără moarte
Nezidit în magneticul, treaz Paradis

Cine-Anume se-nfruptă din Sine, Astarte?

Veghetor diafanelor umbre divine
Levitând pe Splendoare străpur?
Cer gândit dăruind pulsatoriu Azur
Ca lumină a lumii ce este, ce vine...
De nocturne venituri și-nzoriri ce perindă
Miriade de quarci, infinită oglindă.

Ca nicicând și niciunde Etern pretutindeni
Libertatea pe sine se naște mereu
Seminție stelară-nflorind pe Armindeni
Unicitatea / Viu Dumnezeu.

Revista Agero Stuttgart, 2007

Declarație antumă și auto-aniversară Inclusiv pentru revista RoMânia Literară.

Azi, zece Martie m-am trezit consolată
Că nu am venit fecioară ci băiat
Că mi-am trăit jucăuș- foarte, prin arte
Ca dezvățare e-o moarte...
Dramoletele fără a face rău nimănui...
Scris am fost ca vrăjbit să exist
Între două milenii când vesel, când trist,
Verificându-mi murirea melodiind
Melosul care ne-a adus din Colind
Ca să-i încânt duios pe fii și nepoți
Necum pe contemporani vii sau hoți...
Cum ni și vi se-ntâmplă
Nu eu m-am născut
Ci fost-am născut
Nu eu mi-am dat nume
Nici botezătorul cu paideume...
Așadar, igitur, netăiat împrejur
Nici bla- bla nici balgaro-balcanic
Nici negru-vodist, nici neo- slavnic
Nici rasputnik nici putană din puțin

Nici pidosnik nici sputnik...
Declar benevol și binedispus
În totalitatea...
Declar că în fine, în fine,
m-am consolată cu Însuși din mine,
nu am nimic de reproșat nimănui
de rău de bine
mă iert și pe mine cel omenesc
umanesc- greșitor
și recunosc prea-de-tot-iubitor
prin aceea că Omul are nevoie mai mult
de-a iubi decât să fie iubit!
Însfârșit, între limite și infinit,
Zilei prin voi îi spun BUN VENIT
Celei ce vine și Noptilor toate
Te Deum Gloriam! Rămuroșilor ave!
Și sămânțoșilor stelarelor Nave!
Iertate fie-ne Verba- Verbul
Preaiubirea de frate –n proverbul
Care vine din gemelar, din Fârtat- Nefârtat,

Din Abel și Cain cel gelos și iertat...
 Primite fie-ne Verba și Verbul
 Și luna ce-o saltă în ramurii coarnelor
 Cerbul
 Și de-o fi să mai fie prin basme mă rog
 În poiana veghetorului vânător
 Să nu fiu inorog
 Ci numai poetom dornic rodnic
 - capricios astrolog-
 printre unii en vogue
 înfruptându-n care- cum care cum
 din aum mane padem hum
 din interdicții și alte cele
 la femeia din stele...
 Ahoe, ahoe, pe curând!
Niciodată Adio!
 Subsemnatul și suprasemnatul
Voila!Poetomul cu cetera:
 Etcetera
 Ajungă-i nopții răutatea EI
 Și deopotrivă Zilei înzăușilor zei
 Dragii mei, Eheu den Arhei-
 Și ehei!
 Din divin, din divină
 Din cea mai frumoasă limbă română

Cea fara în curâd diacritice
 Cum alex ștefănescou prezice
 Jucându-se cu arșice
 Orecum precum Nietszche
 And cum - precum dragul de don
 Ghe Grigurcu, aferim!
 Și frate-miu Ioan Evu și Ion P. Bradiceanul
 Până hăt- departe Alex Cetățeanu!
Vivat tom-digit-eii and cioc- selim!
Fire-am să mai fim!

Adaos:

Din rărunchi și smaralde
 Din cristae care curg
 Din sophia și den demiurg
 Strig precum cânt
 JOS belitorii mal praxis
 Sans organon bubulii
 Și iugele orgasmo-n CIUDA- pulii
 Cucii și cucoaiele
 Care massonieresc oneroși
 Caftangioglii și tarantulii
 Din niciodată ultima Thule
 Necum sesamibara BULE!

Hauc!

*Eugen Evu
 10 Martie, 2015,
 dimineatza*

Yvonne Fuller - Hannah and the Good Guys

George FILIP

TE IUBESC - PROSTIE!

În istoria neamului meu – *PROSTIA* – prin mercenarii ei – *proștii* - a fost mereu potrivnică evoluției societății. Mari cărturari au scris cărți exprese despre „Istoria culturală a prostiei omenești”. Eu abordez subiectul „prostie” doar de pe tarlăua geografică a patriei mele, firește, cu respectivele-i falange. Desigur, voi galopa prin calendar și voi diseca doar mici ciosvârte de timp. Ah...prostia! Partea lucidă, ne-alterată a rațiunii ne avertizează pe un ton nu tocmai glumeț: *dacă prostia ar durea...* La rândul său, nedomolitul deprimat Lăpușneanu exclama cândva: „...*proști, proști, dar mulți!*”

Oameni buni, după mine, *prostia* este o cață ignorantă care s-a strecurat și a durut prin toate culisele istoriei noastre. Culmea este însă că poporul, spectatorul veșnic al evenimentelor, ei bine, el, poporul, fratele tău și al nostru – cu palmele aplaudă adesea evenimentele ingrate iar cu gurița atotclevetitoare denigrează și contestă totul! Nu mă sfiesc să afirm că *opinia publică* este și ea, în deobște, devoratoare. Însă nu iremediabil. Că doar nu avem un popor total *patabular* – cum ne definește schizo-antiromânul patapievici! Aș spune chiar că inamicul public al buneii conviețuirii este *individul ignorant*, negativistul, fără menajamente – *Prostul!* Coplanetarul nostru - Prostul - nu este un element instruit undeva anume, individul se autosuspectează de inteligență nativă și... *el știe tot!*

Râsul-plâns este că el, *prostul nostru cel de toate zilele*, în deschidere te aplaudă iar în final,

după ce se trage cortina ultimului act, *domnul prost* azvârle cu pietre în actori. Și pretinde că *știe el de ce*. Așa se face că fratele nostru inamic știe și ce nu știe! Iată câteva *perle* de prin poligonul infect al patriei mamă: filozoful Vasile Pârvan... nu știa să citească. Privighetoarea Maria Tănase a fost o țigancă bețivă, obsedată sexual, bolnavă. Eminescu a fost cam evreu, vagabond, nebun, bețiv și... sifilitic. Cântărețul Luigi Ionescu a fost... frizer, iar Aneta Stan, o frizeriță de prin Cerna-Vodă. Celebra Nadia Comăneci a fost gagica fiului lui Ceaușescu. Marelui violonist Ion Voicu... cică i-ar fi tăiat degetele de la stânga niște rivali geloși. Frumoasa cântăreață Mihaela Mihai a fost spioană iar campionul aplauzelor - Dan Spătaru, a fost doar un fotbalist bețiv. Regretatul interpret Aurelian Andreescu a fost un homosexual fiindcă... purta pantaloni evazați, iar super-simpaticul Nicu Constantin... un albanez din Eforie-Sud, fără o origine certă.

Încetez cu exemplificările mele stupide fiindcă nu încerc să scriu o nouă Biblie și nici să reîmprospătez Cartea de telefon a Bucureștilor. Mă întristează această stare de lucruri. Drept pentru care apelez la sfânta filozofie. *SUBLATA CAUSA – TOLITUR REFECTUS. Adică, suprimând cauza, dispare efectul.* Și, mai ales în ultimele decenii de tristă amintire, la români *CAUZA* a fost pepiniera diabolică de activiști de partid care au imbecilizat mari procente din populație, au încercat să distrugă trecutul, prezentul și chiar viitorul societății. Mai în clar: PARTIDUL COMUNIST CĂLĂUZITOR! În doctrina lor imbecilă comuniștii i-au avut dumnezei

în tunici roșii pe Marx, Engels, Lenin și Stalin. Iar pe plaiurile noastre mioritice *prostia mundi* a scornit ghiavoli neoași ca ideologul Dobrogeanu Gherea, Dej, incalificabilul Ceaușescu etc.

O altă armă secretă a monștrilor era *divide et impera*, meschinărie moștenită de la pedofilul Traian și hahalerele lui de mercenari. Comunismul neoaș românesc, corcît cu cel rusesc, nu-și dorea personaje istorice reale sau personalități. *Mediocritas* era la baza conștiinței proletare, culminând în *Prostia...* pe care o afișăm și acum. Acvasp, printre plebe acționau activiștii cei mai neobosiți, cu bârfa, defăimarea, dezbinarea etc. Metehnele acestea urâte s-au îmbuibat în trupul slăbit al națiunii și odată infestați, indivizii se comportă și manifestă comozi, purtând pe frunți *aura prostiei*. Cu aceste intoxicații invaccinabile în sânge au plecat de acasă mulți români avizi de libertate. Purtători inconștienți ai unui morb oribil!... Astfel se face că prin emigrația noastră mulți confrăți, măcar naționali, dacă nu și de credință, au devenit urgent *politrucii voluntari ai comunismului*, mai ales ai aceluia *cu față umană*, invenția cea mai abjectă a monstrului iliescu. Când scriu toate acestea între omoplați mă arde o flacără roșie, blestemată, comunistă, ca pe Făt-Frumos când îl prigoneau zmeii... și ei – tot roșii.

Îmi îngădui o întoarcere în timp, de peste trei decenii, în Dobrogea mea. Dizident fiind, defăimat și judecat public în Tuzla mea natală, divorțat *la urgență!* într-o Sfântă zi de Crăciun... până la urmă, grație protecției mele acordată de America, am fost chemat la Biroul de pașapoarte. Șeful de acolo, un colonel cu dinții ca de cal și mai urât ca dracul, mi s-a adresat stropindu-mă cu saliva tabacică, printre dinți:

„- Dacă nici acum, când îți dau pașaportul, nu semnezi acest jurământ de credință... te vom da pe mâna emigrației!

- Adică? l-am întrebat.

- Animalule, poet de căcat... avem băieți peste tot!”

...Și am zburat spre bănuita libertate pe 7 ianuarie 1979, la ora 7 dimineața. Era să pierd avionul fiindcă, pentru prima oară în programul TVR se anunța că va vorbi tovarășa academician elena ceușescu. Dar gagică nu s-a prezentat la ora anunțată. În taxiul care zorea spre aeroport îmi zâmbeam în sine gândindu-mă la gluma aceea cu... madama ... *e... vită să vorbească în public*. Și spusele colonelului s-au adevărat repede. Am aterizat la Viena. *Băieții veseli* m-au cotoconogit la un pas cu moartea tocmai când îmi căutam ceva de *harbait*, pe lângă Viena.

Tendința de asasinat s-a repetat la Paris și în alte două dați – la Montreal. În toate patru cazurile i-am reținut în memoria vizuală pe unii dintre prezumtivii asasini. Dar ei se dădeau pe de-a rândul, ca și noi, emigranți! Se lăfăiesc prin Montreal și sunt mirat de naivitatea țărilor de azil. Aici, unde credeam că și-a-nțărcat dracul copiii, a ajuns și mâna lungă a comunismului. Și tot în această nirvană montrealeză am constatat cu tristețe că și pe aici au ieșit grabnic din găoacea rațiunilor meschine trufandalele comunismului de acasă. Acești *flăcăi* sunt bine deghizați, echipați, ferchezuiți, simpatici chiar și foarte bine instruiți profesional. În consecință ei sunt încadrați în muncă, au case, familii, odrasle. Inofensivii aceștia vin printre noi pe la biserici (vreo 14 mai recent) și-și fac niște cruci așa de mari, că-ți vine să te crucești! Noi, că și noi suntem discret constituiți în mici triburi de *habebant*, îi cunoaștem pe Ei dar și Ei ne cunosc pe Noi. Ne rânjim reciproc, ne salutăm, ne zicem *Hristos a înviat* și treaba merge, așa cum merge...

Prin anul '82, anul instalării mele la Montreal, acești provocatori lucrau mai discret. Ne învrăjbeau, ne defăimau, ba uneori mai foloseau și pumnii. Pe la unele manifestații anticomuniste strigam noi *jos comuniștii!*, strigau și ei... Ba chiar, ca acasă, se încuscresc și încumetresc cu noi. Și aceste corcitură otrăvitoare se prelungesc în agonia exilului de o dezordine abacadabrantă.

Dar imediat după poreclita revoluție din '89 ofensiva coloanei a ICS- a început să violeze masiv teritoriul alor noștri. Ca din întâmplare, prima și adevărata noastră emisiune de televiziune s-a topit în tăcere. Eu, fostul Director cultural, am rămas fără pâinică. Dar au apărut altă Televiziune și alte organe și organisme și o sumedenie de ziare așa-zise comunitare. Revista multietnică *HUMANITAS* a dispărut și ea, iar *LUCEAFĂRUL DE MONTREAL, la care amtrudit 10 ani, GRATUIT!*, s-a stins irevocabil.

Noi, *veteranii* de pe aici, sperăm mereu. Și comuniștii de acasă, cei vechi, dar și cei noi, ne tot amețesc cu *legăturile cu exilul*, ba chiar cu anumite subvenții bănești. Din păcate acestea au sosit pe alte adrese, pentru anumite persoane numite de ei *de cultură*, precum și în visteriile patronilor unor noi ziare zise *comunitare*. Tartorii de la antipozi ne râd în față cu impertinență iar noi sperăm în Sfântul Sisoe. Toate aceste *arma tellum* funcționează, divid, defăimează. În paginile și fițuicile lor au fost defăimate personalități marcante ale comunității și emigrației noastre. Vechiul Preș. al românilor canadieni, Dr. ION ȚĂRANU, a plecat la cer și ne-a lăsat o moștenire deplorabilă, destrămată. Președinții noi se schimbă ca paznicii de noapte! Ghiavolii roșii și-au băgat coarnele și prin Sfintele biserici. Și dacă n-au reușit să le *dea cu dracul*, au tăbărât de-au înființat alte lăcașuri de rugăciune, special pentru a diviza, pentru a rupe comunitatea în hălci ușor digerabile.

Schimb adesea registrul scriselor mele fiindcă am prea multe se spus. În cei 33 se ani de

exil montrealez am numărat o căruță de ambasadori, consuli generali... sau mai puțin generali. Mai toți sunt *tot o apă și-un pământ*. Vin, încearcă să încalce comunitatea noastră pașnică și dacă nu prea reușesc, se regroupează în carapacea lor, cu acei *politrucci conservați* și-și continuă agresivitățile din tutela protejată de relațiile interstatale. Vizibil, în aceste organe, organisme, cluburi, asociații etc... acționează nestingheriți *ai lor*. Iar noi, cei din celălalt aluat, sperăm și îmbătrânim. În serele lor se produc continuu *cadrele tipice* de azi și de mâine.

De-a lungul timpului pe aici s-a format o bună pleiadă de scriitori. Ei bine, au mai înființat și *EI* o nouă fabrică de scriitori dar care, în ultima vreme, s-a cam dus la domnul dracul! Înțelegeți, desigur, că printre prezumtivele *victime* mă număr și eu. Dar *băieții* nu m-au îndoit! Fiindcă din fragedă pruncie am învățat să sufăr și să sper. De sub fruntea celor peste 76 de ani ai mei observ cu tristețe că pe acasă neocomuniștii sunt instalați mai bine ca oricând. Și se întâmplă așa fiindcă milenarul nostru popor, prin excelență naiv de tolerant, este o bună bază de aterizare a invaziei comuniste. Și cu regret trebuie s-o afirm, toleranța aceasta dusă la extrem se numește *PROSTIE!* Așa că îl plagiez pe mai tânărul gânditor - poetul Ștefan Doru DĂNCUȘ care a zis într-o scriitură de-a lui: „*te iubesc pușcărie...*” scriind și eu la rândul-mi cu tot curajul poetic: *TE IUBESC – PROSTIE!* Și promit să nu crăp până nu-mi pun opiniile injurioase pe cariatidele unei cărți... antume!

Montreal, 2015

DILEMĂ LA A 76-a ANIVERSARE

Îmi plimb laserul meu exigent și cert cunoscător în ale literaturii prin cele doar 41 de volume de versuri ale aproape octogenarului poet george FILIP (așa îi place sa-și scrie numele!) – pe care îl ”adulmec” și-l ”macerez”... și-l ”masacrez” de peste un sfert de veac și încă nu-i pot defini scriitura. Fiindcă maestrul este un șlefuitor perfect al poeziei – începând de la cimilitură, snoavă, epigramă, blestem (mă gândesc în special la renumitul ”Blestem lui Ceaușescu” din ianuarie 1989!, când alții, pe aici, stăteau ascunși ca șobolanii și nu le păsa de suferința poporului român!) până la... ODĂ. În ”război cu toată lumea”, iubit și urât în același timp sau pe rând, lui nu-i pasă – trece ușor prin viață ”poezind” sau înjurând. Unii îl iartă (cum l-am iertat și eu - și de câte ori nu m-a supărat!) iar alții, nu. Sigur, nu este zdravăn, este poet, născut să fie Poet –să cânte, să încante sau să supere pe cine nu te aștepți și când nu te aștepți.

Mulți poeți au supărat societățile în care au trăit și au suferit consecințele – Francois Villon, Edgar Alan Poe, Bodelaire, Maria Rilke (sa menționez numai câțiva) iar la români - Eminescu, Vasile Militaru, Radu Gyr, Pastorel Teodoreanu ...și mulți alții. Poeții continuă marșul triumfal....

Mă fac stană de rațiune la poarta laboratorului acestui « poezant” și cred că respir o dilemă...Mă întreb, pentru a multa oară : când...unde și cum își șlefuieste poetul maldărele sale de poeme?! Aș putea zice că Omul acesta este un tulnic Divin, special creat de zeități să strige oamenilor muzicile celeste și doar de el auzite! Sunt obligat să mă repet : cândva vom scrie în testamente că am trăit în epoca poetului George FILIP. Și aș mai afirma : vigoarea cu care scrie poezie de dragoste la 76 de primăveri mă face să cred că OMUL acesta nu are vârstă.

DIXIT

*Alexandru Cetățeanu
la Montreal – 2015.*

PS :

...Iar înjurăturile lui sunt doar mângâieri. Ce, ați uitat? Și Hristos a intrat în Templu cu biciul...

Carmen Doreal – *Fall sunset* (<https://carmendoreal.wordpress.com>)

Poeme din volumul OAMENI AI PĂMÂNTULUI, în curs de apariție, trudit în anul 2015 – și dedicat, fără îngăduința nimănui, Doamnei MARIA - nevasta mea.

george FILIP

SEMNUȚ

dincolo de poarta închisă
ne privea un anotimp ciudat
care mirosea insinuant a trotil
cum prevenise cel ce-a vegheat

la nașterea mea prematură
umblam cu un strigăt în gură
și a început să vină toamna
cu o broboadă de brumă
și cu o pușcă lungă pe umăr
care scuipa foc pe nară
aș fi vrut să mi se pară;
femeile boceau pe afară
dar nu mi s-a părut
și cântând doine verzi
războiul ca un strigoi a început.

SIMFONIE

Eu - pescărușii
Marea și Ea
stânci de tăcere
 indiscrete
și-o stea
tristă ca inima mea.
dincolo de acest
descântec nerostit
în imperiul celest
un băiat
 și o fată
ne vom reîntoarce
în paradisiaca uitată
precis și acum :
 niciodată.

ANOTIMP

iubita mea
pasăre fără destinație
nu a emigrat
 spre un anotimp
obosită de dragoste
s-a odihnit o clipă
în cenușa de la Pompei
și a insinuat spre poezi
că a trezit pasărea Phoenix
-iată, mi-a rostit dimineața
am găsit prin scrumul acela
sufletul tău abandonat;
poartă-l în trupul de Om
și binecuvântă.
iar Poetul a mărturisit :
ia-ți sufletul acesta și du-l
până ne vom nunti
în povara lui clandestină
în doi - vom muri.

PERPETUUM

măine – pe lună nouă
vom împărți clipa în două
aripi incolore
 de cutezanță
 și de speranță
și prin bănuite spații astrale
lungi și ne diametrale
vom cutreiera universul;
Tu vei cânta
 Eu cu versul
și mai spre primăvară
ne vom regăsi – iară
ca într-o frumoasă poveste
care a fost și nu mai este
și ne vom înflori
prin raiul infernal

A IUBI.

PORTRET

maica frumoasă a plâns
două războaie și-un sfert
să n-o doară lacrimile
îi spuneam : zâna mea
ce frumoasă ești jelind
și devenea cosânzeană
ca într-un colind
numărând mereu șase prunci
ce au fugit cu toamnele
apoi maica a urcat la cer
plângând frumoasă plângând
iar zâmbetul ei de ceară
i-a rămas pe planetă ;
ia-l tu – iubito
la piept să-l strângi
să fii mai frumoasă
 adesea - când plângi.

POEMELE

fructul de cristal
a explodat prematur
în palmele jonglerului
care ne-a declarat :
mai întâi a fost cuvântul
ideile au evadat
din coeziunea firească
în pulberea din stele
și din petale
 și din visuri
 de ideal...
niște extraterestri naivi
aleargă prin vidul
nemărginitei lumi
și adună cioburile minuscule
în poemele imense – credule.

ZORI

frumoasa particulă concretă
își resoarbe clipa reflexă
într-o hibernare voit întunerică
precum florile carnivore
și totul este hotărât
alea iahta est
întunericul pleacă absurd
va reveni însă prosper
cu umbrele albe de vid
stropite cu zorile de zi
aduse de albinele vii
din kibuțurile moarte
iar dragostea – o fecioară
cară grele cofe cu apă
să stropescă matinal
bătătura speranței.

SUPERB!

izvorul femeilor pure
este doar o poveste
care izvorăște nicăieri
și clătește tăcerea
în care ne ascundem

de nimic nu răspundem;
trubadurii
și-au ucis citerele
prin poeme
mai respiră literele
însă regele și regina
au inventat ghilotina
au împușcat lumina
pe un munte sacru
unde ozonul e acru
și ne inter pătrundem
sau doar...ne ascundem.

MATCA

iubirea este matca
flacăra sămânța patima
ce le ducem pe aripă
spre halta ultimei clipe
iar acolo...femeia
furtuna și alizeea
contopesc tot pământul
cu dragostea și cuvântul
și în momentul crucial
la un pas de gestul final
ne temem că într-o zi
zeii din nou ne vor huidui

spre iadul iubirilor
al nedumiririlor
din care adesea fugim
să iubim...să murim...

GESTAȚIE

protestul prin iubire
nu are gir concret
în sinele din sine
sunt cruci de adevăr

părerile-s impare
imparu-i un întreg
pe care doar nebunii
poeți – îl înțeleg

să fim cumiți istorici
ca vectorii de veghe
ce trec vămile lumii
ca șocul – prin ecou

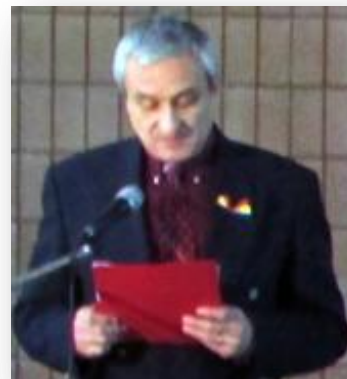
nu-i interzis verdictul
adesea practicabil
efectul din cuvinte
gestează – adorabil!

2015 – Montreal

Carmen Doreal – *Falling in love*

Marius FINCĂ

Transilvania sau Siebenbürgen?

În articolul intitulat „Germania și independența Transilvaniei”, apărut pe site-ul www.basarabialiterara.com.md, autorul **Marius Albin MARINESCU** aduce în discuție câteva aspecte ale relațiilor româno-germane și a demersurilor celui mai puternic stat din Europa pentru separarea Transilvaniei de Țară. Tema, desigur, este la modă acum când tocmai a fost ales președinte în România sasu **Klaus Iohannis**. Cum statul român este un stat sub ocupație nu putem ști interesele căror puteri sunt apărate de serviciile secrete din România – 7 la număr! – asta în timp ce guvernarea se ocupă de cu totul altceva decât apărarea integrității teritoriale a țării și a intereselor românilor. Acestea din urmă rămân exclusiv în seama unor inițiative private, lipsite de coordonare și eficiență, dar mai ales de forța financiară și de impact a serviciilor secrete ale Germaniei (dar și altor țări). Singurul argument în mână noastră, a celor care iubim poporul din care facem parte, este **adevărul**.

Mai jos voi „distruge” mitul „*Sibenbürgen*”, al ctitoririi celor 7 cetăți transilvane de către sași. Regele Andrei al II-lea al Ungariei (1205-1235) a adus în Țara Bârsei ordinul Cavalerilor Teutoni în anul 1211. Aceasta a fost posibilă după victoria Cruciadei a IV-a asupra Imperiului Roman de Răsărit și cucerirea Constantinopolului. Urmărind interese strategice proprii și anume crearea unui stat cruciat *pro defensio Christianitatis* (pentru apărarea

creștinătății) supus autorității Curiei Papale, ordinul Cavalerilor Teutoni a intrat în conflict cu regele Ungariei, cavalerii fiind expulzați din Transilvania în anul 1225 de regele Andrei al II-lea (cf. Wikipedia). Primii coloniști sași sunt aduși în anii `20 ai aceluiași secol de același Andrei al II-lea, care a emis o „*Bulă de Aur*” prin care le conferea o serie de privilegii (că nu dădea din visteria proprie), prin care li s-a permis constituirea unui comitat condus de un comite regal, bucurându-se de statut autonom, sub numele de Pământul crăiesc, compus din șapte scaune, motiv pentru care respectivul teritoriu a purtat și denumirea **Șapte Scaune** (Sieben Stühle). Sașii din Țara Bârsei și cei din nord-estul Transilvaniei au fost organizați în cadrul districtelor regale ale Brașovului și Bistriței (ibid). Mitul „*Sibenbürgen*”, care ca orice mit conține un sâmbure de adevăr dar și multe fabulații, ne spune că harnicii și pricepuții sași s-au apucat de „*arbeit*” și au construit cu mânuțele lor cele șapte mândre cetăți de la care s-a tras numele Transilvaniei, „*Sibenbürgen*”, pe „*săsește*”.

Numai că nu este tocmai așa. Cetățile existau mai de demult, ei doar au fost puși stăpâni acolo, profitând de faptul că statul românesc (al doilea Imperiu Valaho-Bulgar, înființat de frații români Asan și Petru la 1185 la sud de Dunăre) nu putea veni în ajutorul ardelenilor, fiind prins în luptele balcanice cu Imperiul latin de Constantinopol și Imperiul de Niceea, adică ce mai rămăsese din

Imperiul Roman de Răsărit (numit greșit de istorici Bizantin). Mai mult Transilvania era cunoscută de mai mult fie sub numele de Dacia, fie sub numele de Septem Castrum, denumire latină, mult anterioară sosirii primilor germani pe plaiurile mioritice.

În sprijinul acestor idei prezint mai întâi o Hartă a lumii din anul 1050, de tipul hărții

benedictinului Beatus din Liebana, secolul VIII. **Dacia** apare între Tisa, Dunăre și Nistru. De remarcat este că doar **Dacia** și **Galia Belgica** au reprezentată și stema în culori. **Dacia** era un stat puternic în Europa pe atunci, lucru subliniat de noi și din alte izvoare.

Detaliu de pe hartă din care reiese clar numele **Dacia**.

Dacă ținem cont de efectul timpului asupra culorilor și acceptăm constatările lui Ioan Mungiu, cum că negrul din stema Daciei a fost galben, redescoperim tricolorul! (www.cultura-romana.com, pag. 181-183)

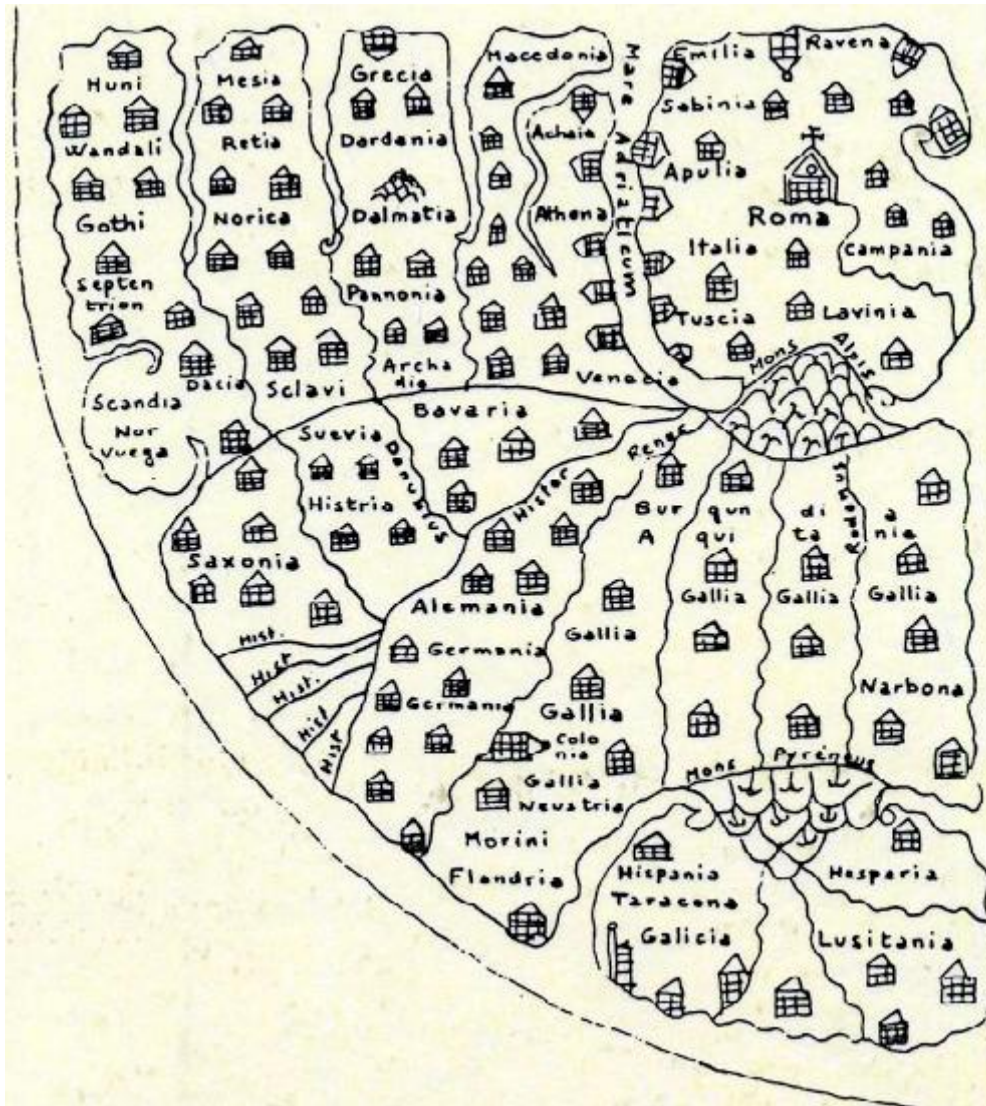
Există mai multe hărți care numeau **Ardealul** cu denumirea latină de **Septem Castrum**, dar noi le vom prezenta doar pe cele anterioare sosirii sașilor aici!

Harta lumii de mai sus (în imagine aveți un detaliu și un detaliu la detaliu) este datată la anul 1108, având autor pe Henry Chanoine de Mayence (azi Mainz) și dedicată împăratului german Henri V, în jurul anului 1110.

La nord de Danubius și peste Tisa este înscris DASCIA 7 KASTRA. La sud de Dunăre este

înscris Mesia, Tracia, Constantinopol, Hellespont, Histria, etc. Peste Danubius este înscris: Pannonia, Noricos, Retia și altele. Ungaria nu era marcată, ceea ce înseamnă că pe la anii 1100, biserica romană nu era activă pe acele meleaguri (www.cultura-romana.com, pag. 745).

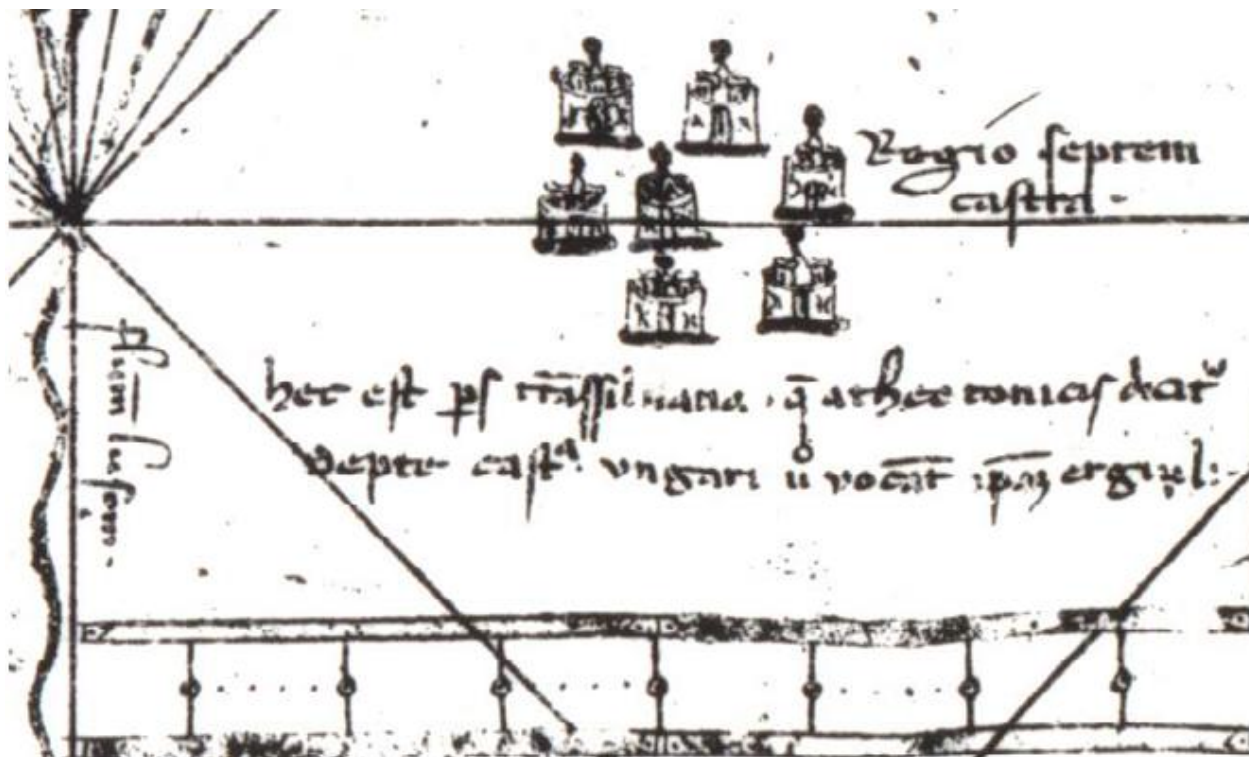

Europa Mundi Pars Quarta, an 1119. Hartă a călugărului Lambert din St. Omen publicată în *Liber Floridus* după anul 1125. Manuscrisul Gand (pag. 481), editura Deroleszpe, Paris. O reprezentare schematică, forțată să intre în tiparul circular, dar plină de date de cel mai mare interes pentru noi. În stânga sus se poate citi clar: GOTHI, adică Geția, Muntenia și Moldova, **Dacia** adică Transilvania, **Septen Trion** adică Banatul cu aceeași denumire cu care apare și pe hărțile lui Nicolas de Cusa (an

1491), Beneventanus (an 1507) și Waldseemueller (an 1511).

TRION = Terendo boves. Boves înseamnă comună din mai multe municipalități. În Italia 7. Deci la anii 1100 exista deja denumirea de Șapte cetăți! (www.cultura-romana.com, pag. 731)

Și o ultimă hartă, cea a lui Angelo Durcert, an 1300, ce se găsește la biblioteca universitară Basilea, Elveția.

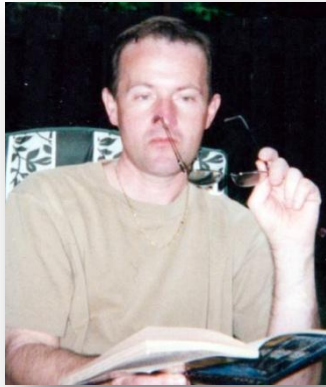

Inscripția de sus, alături de cele șapte cetăți transilvane este: „*Regno Septem Castra*”, adică „*Regatul Șapte Cetăți*”. Este vorba de Transilvania anului 1200, un regat/voievodat separat, independent. În comentariul de mai jos, la o dată ulterioară se pot distinge cuvintele: „Hec est...transsilvania...septe castra...ungari u vocat...erghiul” sau pe limba noastră „Aici este... Transilvania...șapte cetăți...ungurii îi spun erghiul (Ardeal)”. Detalii de pe stemele cetăților, soarele, luna, vulturul cu peștele în cioc, capul de vultur, indică fără echivoc că pe la anii 1200-1300, Transilvania era un stat de sine stătător și nu avea nimic din simbolurile ce apar pe stemele Ungariei, Poloniei sau germanilor.

Pe vremuri erau și sași onești. Sper să mai fie și azi! Iată ce scria **Johanne Troester** din Cibino (Sibiu) în „*Vechea și noua Dacie germană*”, pag. 358, Nürnberg, 1666: „De la străbunii acestor *valahi*, au rămas în țară, încolo și înapoi, inscripțiile în piatră / ei au construit orașe la fel de mari / străzile țării erau pavate cu piatră după moda romană / iar astăzi acest stat se numește **Șapte Cetăți** (Ardeal, n.t.) / ca un mic **Latium** de dinainte,

aranjat în cel mai frumos mod / așa cum este vizibil din masele de resturi de piatră / astfel numai cu tăria lor (a valahilor, n.t.) au dezmințit putreziciunea de lungă durată a Dintelui Rozător” (ibid. p. 743). La acestea mai adăugăm încă un citat din lucrarea aceluiași sas intitulată „*Redutabila Dacie. Adică: Povesitiri sibenburgheze*” (nota autorului: **septem castra**): „de aceea eu nu înțeleg de ce țara să ia numele de șapte cetăți de la aceste șapte scaune ale secuilor... sau șapte fortificații ale lor (ungurilor). Pentru că înaintea sosirii unguirilor erau suficiente cetăți și orașe, iar ei (ungurii) se mulțumesc să locuiască în case mizerabile”. Trebuie subliniat că la acea vreme unguirii erau încă nomazi, stăteau mai mult în corturi, numite „*case mizerabile*”. Nu cunoșteau încă denumirile de oraș (varoș după graiul lor) și cetate, castru (ibid. p. 164).

Concluzie: Prezentarea și publicarea dovezilor istorice este singura șansă de a apăra istoria, demnitatea și existența însăși a poporului nostru în fața atacului concertat al tuturor liftelor din interior și exterior, dușmani declarați sau ascunși ai românilor!

AI FRANCISC

Poezii

Act de bunăvoință

Astăzi îmi împart trupul îngerilor
Să se hrănească,
Să fie plini de nefericire...

Act de caritate

Plătim pâinea de două ori
Pentru ca cel bogat și frumos
Să o aibe pe gratis.

Am

Am picioare lungi și frumoase
Care mă poartă ușor
Din amor în amor.

Răspuns

La fiecare întrebare
Aveam un răspuns
Compus doar din picioarele tale.

Pauză

Femeie, dacă ai să vii aproape,
Am să fac o pauză
Cât să încăpem amândoi înăuntru.

Daniela GÎFU

CONTEXTUL ELECTORAL – INDICATORI DE ANALIZĂ

În luna februarie a acestui an, Editura Universității “Alexandru Ioan Cuza” din Iași a lansat șapte titluri¹ din colecția *Observatorul social*, coordonat de prof.univ.dr. Mihai Dinu Gheorghiu. Ne oprim la cercetarea întreprinsă de Romeo Asiminei, asistent universitar în cadrul Departamentului de Sociologie și Asistență Socială al Facultății de Filosofie și Științe Social-Politice, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași. Acesta reține și analizează mai multe modele teoretice și predicții ale comportamentului cetățeanului în context electoral. De fapt, este o cercetare riguroasă, ce descrie și clarifică mecanismele electorale, completând seria de lucrări de specialitate, care au început să apară după 1990 în țara noastră. Este și o confirmare a interesului pentru

¹Mihai Dinu Gheorghiu și Paul Arnault (ed.), *Les sciences sociales et leurs publics. Engagement et distanciations*; Catherine Sellenet, traducere de Elena Cojocariu, *Parentalitatea pe înțelesul tuturor. Pertinența și derivatele unui concept*; Romeo Asiminei, *Sociologie electorală. Alegeri, alegători și comportamente de vot*; Moritz Csáky, traducere de Cristina Spinei, *Ideologia operetei și modernitatea vieneză. Un eseu de istoria culturii*; Camelia Medeleanu *Dezvoltarea regională și resursele umane*; Diana Nastasa, *Dincolo de gratii: impactul executării pedepsei asupra foștilor condamnați*; Geta Mitrea *Fondurile structurale în Consorțiul Universitaria*.

comunicarea politică, odinioară un domeniu monopolizat.

Putem vorbi de un “asalt comunicațional” (p. 11) în perioada electorală?

Nu l-aș numi chiar *asalt*, ci mai degrabă o invitație la un spectacol episodic. Cetățeanul, în ipostază de spectator, asistă la un reprezentație bine regizată de actorii politici candidați, de susținători ai acestora și de pleiada de specialiști de comunicare,

care cunosc bine așteptările acestuia, lăsându-l, totodată, să se manifeste.

Cum? Prin vot. Votul, cea mai importantă formă de participare politică. Că cetățeanul își exprimă votul rațional sau emoțional este o problemă asupra căreia autorul caută răspunsuri. Acesta propune o analiză a constructului procesului electoral, dirijat strategic!, cu tot arsenalul de mijloace de acțiune politică. Și, pentru a convinge cititorul român, căruia prin excelență i se adresează, alege să descrie comportamentul electoral din România postcomunistă, care se aliniază celor regăsite în alte state, unde democrația cunoaște un vădit declin.

Problema acută pe care o cunoaștem cu toții este efectul demobilizator de după legitimarea unui actor politic (fie el politician sau formațiune/uniune politică), deși cauza emițătoare pare a fi fost una nobilă, cel puțin la nivel discursiv. Lucrarea de față își dovedește utilitatea, încadrându-se în problematica sociologiei electorale, care a cunoscut o atenție sporită, începând cu secolul XX.

Întrebarea fundamentală pe care autorul o ridică este o esențializare a evoluției paradigmatelor în sociologia politică: *Cum se decid alegătorii cu cine să voteze?* Răspunsul reiese din structura cvadruplă a prezentei cărți. De la descrierea unor modele teoretice specifice comportamentului electoral, în strânsă legătură cu indicii socio-economici, care evaluează și prezic intenția de vot, la surprinderea impactului psihosociologic atât la nivel de individ, cât și la nivel de grup.

Procesul electoral este în continuă redefinire și, implicit, recredibilizare în conștiința cetățenilor. Diversitatea și complexitatea par a fi cheile spectaculozității în detrimentul responsabilității, motiv pentru care analiza procesului electoral în România necesită cunoașterea modelelor și a mecanismelor de la care se inspiră.

Romeo Asiminei pornește demersul său științific cu o serie de întrebări, regăsite la începutul fiecărei părți care structurează volumul de față. Pentru a clarifica tendințele comportamentale în context electoral ce pot prezice, totodată, și viitorul societal din perspectivă democratică, pornește de la interogarea: *Care sunt resorturile participării politice?*, răspuns pe care-l aflăm în partea I a

lucrării, “Participare politică”.

Complexitatea teoretică cu referire la comportamentul de vot, aflat la baza aparatului aplicativ ridică alte două întrebări: *Care este modelul teoretic cel mai potrivit pentru a descrie comportamentul electoral din România?* și *Care sunt cele mai eficiente instrumente de predicție a comportamentului electoral?* ale căror răspunsuri le vom găsi în partea a II-a a cărții, “Modele ale votului și predicția comportamentului de vot”. Autorul propune și un nou model, modelul integrativ, ca fiind unul adecvat descifrării mecanismului electoral al votantului autohton.

Radiografierea sistemului electoral și relația emițător politic și receptor public de importanță majoră în evaluarea rezultatelor exercitării votului, îl preocupă, de asemenea, pe semnatar: *Care este influența sistemului electoral asupra comportamentului electoral?*, răspuns pe care-l aflăm în partea a III-a a lucrării, “Sisteme electorale”. Asistăm la o analiză documentară asupra tipologiilor sistemelor electorale și a modului de calcul al distribuirii mandatelor electorale. În această secțiune, Asiminei propune și un studiu de caz, *alegerile parlamentare din toamna anului 2008*, când a fost experimentat sistemul de vot uninominal. O demonstrație stângace pentru reforma sistemului electoral românesc, sistem amprentat de o serie de caracteristici particulare, care evidențiază avantajele și dezavantajele competitivității lui.

În România, cu o democrație tânără și neclară, singurele certitudini rămân ciclurile electorale postdecembriste. E prematur, însă, să ne punem întrebarea: *În ce măsură putem identifica un model repetitiv (pattern) al comportamentului electoral în România post-comunistă?*, răspuns care încheie și acest volum în capitolul “Alegeri și comportamente electorale în România post-comunistă, cu intenția de a urmări parcursul indicatorilor socio-economici în perioada 1990-2012”.

Pentru toate aceste aspecte, *Sociologie electorală. Alegeri, alegători și comportamente de vot* este o carte necesară atât pentru comunitatea științifică din țara noastră, cât și pentru societatea românească, în ansamblul ei.

Mariana GLODICI

DESPRE OCAZII ȘI DECIZII

Dacă medităm puțin asupra existenței noastre și ne situăm în spațiu și timp, fiecare zi este o ocazie și o bună oportunitate de a jubila viața în misterul ei înnoitor învăluit în lumina bunătății divine fără margini și eternă. Fiecare clipă constituie un moment favorabil dacă știm să ne bucurăm de circumstanțele bune pe care le avem și să le ignorăm pe cele rele pentru a putea fi liniștiți în profunzimea minții și inimii.

Dar, oare, suntem noi oamenii ocaziilor și ale oportunităților în ansamblul lor? E viața un joc de scenă, o sumă de întâmplări la care noi ne raportăm ca la o necunoscută, fiind neputincioși în fața lor? Nu! Ocaziile ivite pot fi încercări ale efemerului, ale caracterului nostru prin care ni se testează statornicia sau vulnerabilitatea, ori chiar sistemul de valori. Și asta depinde de ce anume căutăm în viață. Auzeam de la unii la alții despre cutare că a profitat de ocazie și a făcut un lucru mai puțin bun, alții că au considerat oportun un lucru sau altul. Dar, oare, ce înseamnă să ai ocazii în viață? Mai întâi cred că nimic nu e întâmplător pe lumea asta și în viețile noastre. Ne sunt date anumite lucruri pentru a alege fiecare să facă bine sau rău. Și pe urmă dăm vina pe toată lumea, numai la noi nu ne gândim că am fi putut greși. Facem greșeli pentru că așa e firea noastră pământească. Dacă nu are un volant, e complet egoistă și materialistă. Dacă are Duhul Sfânt ca volant, “ea va sta în banca ei”, sinele va tăcea în fața unei decizii importante și “vor vorbi”

doar dragostea, bunătatea, credincioșia, sinceritatea, dreptatea, cinstea, onoarea.

Biblia vorbește despre acele fapte bune pe care Dumnezeu le-a pregătit să umblăm în ele. Deci dacă ai ocazia de a face un bine și nu îl faci, săvârșești un păcat. Iată care sunt ocaziile din viață pe care nu trebuie să le pierdem niciodată! Pentru că, uneori, chiar dacă ai vrea să repari ceva, nu se mai poate. Din păcate, oamenii moderni nu pierd oportunitatea de a face rău, de a te denigra, de a face gâlceavă, de a se autoaprecia și supraestima pe sine și a arunca cu noroi pe celălalt pentru a se remarca neapărat. Și pe urmă, după trecerea timpului, uită, se consideră buni și chiar dacă există un gram de conștiință, își dă seama că nu mai poate repara răul făcut. Din fericire, mai sunt cazuri în care răul generat, poate neintenționat, se poate repara și totul se sfârșește cu bine. Doamne, ajută- ne să ne facem unii altora bine și nu rău. Un proverb românesc spune: “Dacă bine faci, bine aștepți”. Că uneori faci bine și ți se răsplătește rău, asta e o altă problemă. Dar răsplata noastră pentru că facem un bine celor din jur nu vine de la oameni, ci de la Dumnezeu care știe totul, vede totul și răsplătește fiecăruia după faptele sale. Iată, ce important e să profităm de fiecare clipă pentru a face bine! Secunda nu se mai întoarce din drumul ei, așa cum nici noi nu mai avem ocazia, uneori, să ne revanșăm, să mângâiem sau să acoperim răul făcut. Numai Dumnezeu poate să intervină și să dea putere celui lovit și batjocorit

să scape victorios din situația în care l-a pus semenul lui din aroganță, dispreț sau invidie. Mare lucru să ai conștiința curată! Da! E important! Atunci ești îndrăzneț, “ca un leu tânăr”.

Deciziile în viață sunt tot legate de oportunități ori ocazii. Se spune că un tânăr plăcea două domnișoare în același timp și nu se putea hotărâ pe care s-o aleagă și să o ceară de soție. Una era frumoasă și bună, dar era săracă, iar a doua nu era foarte frumoasă, dar era bogată. Într-o dimineață a luat caleașca și a pornit să facă cererea de căsătorie uneia dintre cele două fete. Pe când se apropia de intersecția drumurilor care ducea spre casele vizate, și-a propus să aleagă în funcție de direcția pe care o vor lua caii. Caleașca a luat-o spre casa fetei cele mai sărace, dar atunci cu un deget la frâiele cailor, junele a redirecționat caleașca spre casa celei bogate. Iată, două ocazii, și o decizie, puțin forțată, dar a celui care a ales destinul în căsătorie. Așa se întâmplă uneori ca oamenii să se mintă pe ei înșiși, dând vina pe alții. Oare, caii să fi fost de vină? NU! Doar trebuia să țină frâiele de la început, nu? Întotdeauna ne alegem drumul care ni se pare mai ușor... Important e să ajungem la o destinație. Dar care e aceea?

Chiar și atunci când trebuie să alegem o profesie, luăm decizia în funcție de ocaziile și oportunitățile oferite de sistemul de învățământ existent. Îmi amintesc că în regimul comunist, neoprotestanții nu aveau permisia de a studia la unele facultăți, după cum știu din propria mea experiență. Acum există o gamă largă de școli unde tinerii pot adera și studia după aspirațiile personale ale fiecăruia. Dar există o altă problemă, cea legată de locurile de muncă. Degeaba ai chemare, ai vrea să lucrezi, se cere pretutindeni să ai experiență, iar pe cei cu experiență îi resping din cauza vârstei. Ocazii, oportunități, decizii și viața trece, sperând la mai bine. Va fi bine cu siguranță, deoarece întotdeauna se găsesc soluții, trebuie doar oameni potriviți la locuri potrivite.

Aș vrea să mă refer la o altă categorie, la așa numiții oportuniști politici. Care se lasă duși de val și îi găsești acolo unde li se dă mai multă atenție, unde primesc funcții, alături de cei de la putere și își schimbă culoarea politică asemeni camelionilor. E corect acest lucru? Nu! Avem nevoie de oameni integri, serioși care cred în valorile umane și le apără, iubesc poporul și doresc prosperitatea tuturor. E ceva utopic? NU! Au demonstrat generații de-arândul că poporul nostru a știut să se unească și a fost binecuvântat de Dumnezeu cu puterea de a face un stat suveran și democratic în care fiecare să poată trăi cu bucurie și să fie respectat. Se cuvine să fim urmași destoinici ai celor care ne-au fost un exemplu de patriotism și onestitate.

Ne găsim la cumpăna dintre clipe, ore, zile sau ani, viitorul apare la orizontul existenței noastre și avem ocazii atât în prezent cât și în viitor să facem binele, să aegem să fim buni și generoși cu cei din jur, indiferent de sentimentele lor față de noi. Viața trece ca un val peste noi cu timpul ei pământesc și ne trezim câteodată nostalgici și frustrați de graba cu care trece clipita. Însă, dacă îl recunoaștem pe Dumnezeu ca administratorul vieții, atunci ne dăm seama că secunda trece la fel de liniștită după cum o percepem prin prisma păcii și a liniștii sufletești. E timpul să luăm decizia de a fi de partea Binelui, de partea lui Dumnezeu care nu obosește niciodată iertând și făcând binele, reparând mereu greșelile noastre sau ale altora în folosul nostru. Dacă l-ai găsit pe Dumnezeu și îl ai pe Domnul Isus ca Păstorul Tău Cel Bun al vieții și al timpului atunci sigur vei lua decizii bune și în viitor. Dar dacă încă nu l-ai găsit, atunci caută-L din toată inima! Când Il vei găsi, inima ta se va bucura în veșnicia dragostei Lui! El este Calea, Adevărul și Viața! El este Părintele veșnicilor! Așadar, timpul nu va fi niciodată un impediment de a putea avea ocazii bune și vei lua deciziile potrivite cu voia SA.

Suparna GHOSH

A Long Road

wrapping the sprawl of a city
around wrinkled shoulders for warmth
against Himalayan winds

sitting under a banyan tree
a respite from an earth heaving
in the scorching sun

singing back to a mynah bird
smelling wild white jasmines
smiling at a stranger in the rain

your fingers like slender petioles
gently stroking the memories

of a song in the womb

a conversation with your eyes
a blink to say yes
a flutter to say no

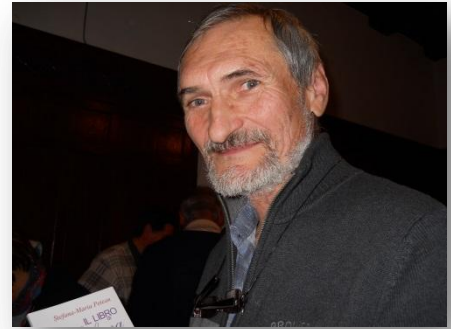
reading Lord Byron on the balcony
humming a song
feeling your hands in unexpected places

pit stops
for a heart
which does not stop

Suparna Ghosh - *Drawing*

Lucian GRUIA

POVESTEA LUI BRÂNCUȘI

Viața lui Brâncuși a fost un basm.

Încă de la *Începutul lumii*, Constantin

Legăna ezitarea *Pinguinilor*,

Picura tăcerea în zvâcnirea *Peștilor*,

Scăpăta lumina în cântecele *Cocoșilor*,

Din cărămizi străvezii construia

Zborul *Păsărilor văzduhului*.

Visător, în *Templul Iubirii*,

Pe altarul sângelui încins,

Polisa *Săruturi* pentru Cosânzenele sale:

Eileen, Principesa X, Domnișoara Pogany.

Când magma sticlei timpului,

Prelinsă din artere,

A spart în țândări cimentul atelierului

Din Impasse Ronsin 11,

Măiastra sufletului său

A traversat în zbor *Masa Tăcerii*,

Calea Sufletelor Eroilor, Poarta Sărutului,

Și s-a oprit la *Coloana Nesfârșită*.

Aici, Brâncuși s-a înălțat la cer;

O clipă a mai fluturat barba-i albă –

Steagul unei patrii necunoscute -,

Și nu s-a mai întors niciodată.

Constantin Noica - Ființa la români

Pentru Constantin Noica, ființa la români este specificată în limbă și la doi artiști geniali: Eminescu și Brâncuși (*Sentimentul românesc al ființei* - Ed. Eminescu, București, 1978 – p. 162)

Ființa, în general, reprezintă caracteristicile neschimbătoare ale speciei, repetabile în persoana efemeră. Acestea sunt, după Constantin Noica:

totalitatea care derivă din caracterul ei supraindividual, *limitația* (care nu limitează, reprezentând finitudinea ființei individuale și infinitatea ei temporală, ca specie), *autonomia*, în raport cu alte concepte și *necesitatea* care rezultă din însăși existența ei, ca încununare a organicului (*Devenirea întru ființă*, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1981). Mai putem adăuga, așa cum

face Heidegger, și *adevărul* între caracteristicile ființei.

În ceea ce privește caracterul neschimbător, acesta nu poate fi luat în sens absolute întrucât ființa supraindividuală, devine pe termen lung, odată cu indivizii, sau pe termen scurt în cazul mutațiilor

genetice la ființele superioare (dacă se vor produce). Ființa apare odată cu conștiința, lucrurile capătă ființă în măsura atragerii lor în gândirea umană (Heidegger). Dacă există o rațiune divină, există și o ființă absolută. Legile naturii, chiar dacă nu ar exista Dumnezeu, țin de ființa universală obiectivă (a lucrurilor).

Ființa specificată în limba română

Este cercetată în *Rostirea filosofică românească* (Ed. Științifică, București, 1970) în patru capitole: *I. Sinele și sinea*; *II. Ciclul ființei*; *III. Ciclul devenirii* și *IV. Ciclul rânduiei*.

Sinele ține de ființă, fiind mai vast decât eul, reprezentând ordinea în care te încadrezi, libertatea ta ca necesitate înțeleasă. Sinea ține de natură, este relevantă/luminată de sine, se dezvoltă și se retrage în esența sa, pe măsură ce cunoașterea înaintează (ca și cripticul la Blaga). În ciclul ființei sunt analizate: rostul și rostirea, întru, firea în raporturile ei cu lumea, ființa și natura și bineînțeles ființa. Punerea în rost/ordine cu sens a lumii este important pentru devenire. Prepoziția *întru* desemnează un câmp și desemnează atât direcția cât și tendința de a deveni dinăuntru lucrul sau ființa spre care se tinde.

Firea reprezintă ființa în actul concret de ființare, fiecare are o fire specifică. În general, desemnează o lume apropiată. Este înrudită cu sinea și sinele.

Ființa la Eminescu

Putem interpreta relația Luceafăr – Cătălina în termenii gândirii noastre patriarhale, folosind noțiunile evidențiate de filosoful Constantin Noica (*Rostirea filosofică românească*): *sinele* și *sinea*. Fiecare ființă are o natură intimă, feminină, nocturnă, germinativă = *sinea* și o conștiință logică, masculină = *sinele*. *Sinele* luminează *sinea*, o dezvoltă împlinindu-i menirea. În cheia propusă de Noica, Luceafărul este *sinele* iar Cătălina, *sinea*. Dar în cazul poemului eminescian, *sinea* nu se lasă dezvoltată./1/

Ciclul devenirii începe cu trecerea, petrecerea, vremuirea, troienirea și sfârșește cu înfinirea. Noica găsește prilejul de a medita asupra noțiunilor gramaticale de substantive și verbe. Substantivele sunt expresia rațiunii și caracterizează maturitatea unui popor. Verbele înseamnă viață dar aduc disoluție. Substantivele verbale rostire, fire, petrecere, vremuire etc. au cea mai bogată viață lăuntrică. Vremuirea desemnează devenirea întru devenire a lumii (repetarea oarbă a ciclurilor). Trecerea timpului aduce împotmolirea, troienirea sub două aspect: blocare dar și acumulare. Înfinirea aduce negarea finitudinii înghețate (prefixul *in*), și are ceva din durata infinitului (curgerea).

În ciclul rânduiei întâlnim ctitoririle prefixului *în*: înființare (trecerea ființării la întruchipare/ființă), înfăptuire (faptele ființei) și înstructurare (procesul de structurare).

În altă versiune, Constantin Noica afirmă că Luceafărul reprezintă generalul iar Cătălina, particularul. Luceafărul, Hyperion (în greacă, *pe deasupra mergătorul*) nu se lasă fixat într-o condiție individuală și reprezintă generalul. Cătălina reprezintă individualul. Fiecare își dau determinații, dar acestea nu se întâlnesc, nu sunt compatibile și astfel ființa nu se ivește. (*Sentimentul românesc al ființei* – p. 97-107)

Iată dialogul care marchează,

incompatibilitățile /1/:

Cătălina:

„Străin la vorbă și la port,
Lucești fără viață,
Căci eu sunt vie, tu ești mort,
Și ochil tău mă-ngheață.”

Luceafărul:

„ - Dar cum ai vrea să mă cobor?
Au nu-nțelegi tu oare,
Cum că eu sunt nemuritor,
Și tu ești muritoare?”

Oricare ar fi interpretarea, dorința protagoniștilor nu se împlinește, rămâne însă visul sublim.

Ființa la Brâncuși

Constantin Noica afirmă că Brâncuși a privit în sinea păsării descoperind zborul. (*Rostirea filosofică românească*)

În (*Sentimentul românesc al ființei* – p. 192-197), filosoful consideră că în cazul sculpturilor seriale, se poate vorbi la Brâncuși de o *devenire întru ființă*. După părerea mea, în cazul portretelor realist-academice (realizate înainte de cotitura stilistică) se poate vorbi de o *devenire întru devenire*, iar în cazul celor realizate după cotitură, când artistul căuta spiritual modelele, ne aflăm în *devenirea întru ființă*. /2/

Constantin Noica mai observă că Brâncuși a lucrat împotriva tradiției sculpturii, pentru anularea gravitației formelor, pentru levitație.

Concluzii

Ființa la români nu e resimțită ca îndepărtată. Există firea care apropie planul real de cel transcendent. Sculpturile seriale ale lui Brâncuși care urmăresc *devenirea întru ființă* au dimensiuni miniaturale sau umane: *Păsările*, *Muzele adormite*, *Sărutul*, *Domnișoarele Pogany* etc. (doar *Coloana nesfârșită* de la Târgu Jiu este monumentală). La fel, bisericile de lemn, presărate în întreaga noastră țară,

Totodată a sugerat prezența infinitului în finit, redând zborul în fixitate, identitatea printr-o pluralitate irepetabilă (serialitatea).

Noica vorbește în cazul lui Brâncuși de o dublă înfinire (*Rostirea filosofică românească* – p.90) În cadrul ansamblului monumental de la Târgu-Jiu, *Coloana fără sfârșit* simbolizează înfinirea pe verticală, iar parcurgerea traseului de la *Masa tăcerii* la *Coloană*, trecând și prin Biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel aflată pe traseu, înfinirea pe orizontală.

După părerea mea /2/, în cazul ansamblului menționat, prin parcurgerea spațiului pe axele orizontală și vertical, ne îndreptăm spre contopirea sufletului cu divinitatea/Ființa absolută.

au dimensiuni care nu strivesc omul. La Eminescu, Luceafărul caută ființa dar aceasta nu se realizează. Se realizează în schimb ființa unei capodopere, aceea a textului. Frumusețea realizărilor artistice românești în domeniul ființei sunt mai intime/umane decât marile catedrale occidentale strivitoare. La români, specificul constă într-o viziune organică asupra lumii, în care partea este integrată întregului.

Note:

1. Lucian Gruia – *Triptic spiritual: Eminescu, Blaga, Brâncuși* (Ed. Feed Back, Iași, 2008)
2. Lucian Gruia – *Sculptura brâncușiană între „devenirea întru devenire” și „devenirea întru ființă”* (comunicare susținută la simpozionul Constantin Brâncuși, Târgu-Jiu, februarie 2014)

Mircea Radu IACOBAN

Anul Caprei

Gata cu anul Calului, pășim în anul Caprei (unii zic „al Oii”, dar cică-i tot una). La 19 februarie (taman ziua mea de naștere!) începe anul Caprei de Lemn. Din 1931 începe am avut parte de tot soiul de Capre: de apă (1943), de lemn (1955-56), de foc (1967), de pământ (1979), de metal (1991), din nou de apă (2003). Capra de Lemn este, conform calendarului chinezesc, ori albastră, ori verde – culori fără reprezentare în mediul caprin obișnuit și, desigur, doar cu valoarea simbolică, zice-se pozitivă. Orientalii sunt siguri că, în 2015, vom afla mai lesne drumul către înțelegere și „vigoare economică”: „toate conflictele se vor rezolva în mod pașnic și-n toate domeniile vieții, începând cu planul profesional și sfârșind cu viața amoroasă”. Să tot trăiești!

Și în precedentele ei apariții pe firmament, Capra de Lemn a făcut ca amenințările agresive să se preschimbe în compromisuri, izbutindu-se pași importanți pe calea înțelegerii și cooperării internaționale. În 1895 s-a semnat Tratatul chinez-japonez de la Simonoseki, iar în 1955-56, bogăție de înțelegere: a luat ființă Pactul de la Bagdad, Tratatul Organizației Asiei de Sud-Est, Pactul de la Varșovia, Germania de Vest a aderat la NATO... Tot în ani „căprești” s-a instituit Premiul Nobel, au apărut magazinele McDonald, s-a deschis primul Disneyland... Nu-i vorba, n-au lipsit nici cutremurele, inundațiile, uraganele și, spre a ne feri de ele, înțelepții orientali oferă câteva soluții simple și la îndemâna oricui.

De reținut: ca să dizolvăm energia rea este suficient să atărnăm un clopoțel metalic în partea de

vest a locuinței. Bolile, datorate stelei hâde numărul 2, pot fi evitate prin așezarea, către colțul de sud-vest al casei, a șase monede metalice. O simplă coală de hârtie roșie pusă unde trebuie ne apără de răutatea stelei numărul 3, patroana conflictelor și a jafului. Mare grijă cu exactitatea stabilirii punctelor cardinale! Se pare că am fi avut parte de mult mai multă liniște dinspre Cotroceni dacă ne-am fi priceput să așezăm lângă zidul palatului trei tulpini de bambus într-o vază „din sticlă clară” – dar nu-s foarte siguri, fiindcă soluțiile valabile în 2015 s-ar putea să nu fi acționat și în 2014, alta fiind poziția astrilor.

Concluzia Horoscopului chinezesc: „2015 este un an care îndeamnă la folosirea abilităților mentale contra forței brute, a îngădirii agresivității prin punerea în valoare a bunului-simț și a strategiei înțelepciunii.” Marea șansă a lui Klaus Johannis! În ce ne privește și-n funcție de trăirile fiecăruia, anul ce s-a dus este considerat fie rodnic și dătător de speranțe, fie trăit degeaba, fie și mai rău, adică purtător de nefericire și bebele. Și pentru unii, și pentru ceilalți, aceeași catapasmă: nădejdea, înscrisă în orizontul incert al așteptării. Conștient ori nu, fiecare dintre noi așteptăm ceva.

Paler spunea că "așteptarea are valoare câtă vreme aștepți să se întâmple ceva, câtă vreme îți poți închipui că se va întâmpla ceva, chiar dacă nu se va întâmpla nimic. A aștepta așteptarea e moarte... O așteptare nu seamănă cu alte așteptări. Așteptările diferă între ele ca oamenii.” Așa-i. Unii (se) așteaptă să primească Premiul Nobel, alții să-și dreagă acoperișul ori să capete pachetul de sărbători de la

primărie. Cei mai mulți investesc nădejdi în universul familial: să-și vadă băiatul însurat și la casa lui, să se afle leacul cancerului și soțul să redevină ceea ce a fost, să i se potrivească nepoatei condurul Cenușăresei – dacă nu, simplu și foarte direct, așteptarea general valabilă: câștigul la Loto. Renunțarea la așteptare înseamnă moarte, mai întâi psihică, apoi și fizică. Câtă vreme poartă însemnul încrederii optimiste, se înscrie printre factorii motivați ai rezistenței la coroziunea anilor. Când e copleșită de temeri și bântuită de angoase, devine inamicul propriului destin.

Shakespeare vedea și dincolo de orizontul nădejzii: „Așteptarea este rădăcina tuturor durerilor de inimă”. Asta fiindcă, mai devreme sau mai târziu, vine ceasul bilanțului, când constăți că ai mizat pe fantasmă. Sigur, dacă nu-ți faci iluzii, n-ai deziluzii, dar cine trăiește fără o brumă de iluzii? Îndrăznim să așteptăm de la 2015 un strop de bucurie, de liniște, de regăsire, de înțelegere, de unitate în fața provocărilor veacului. S-ar putea să nu luăm seama, dar românii și România se află în pragul unui nou început.

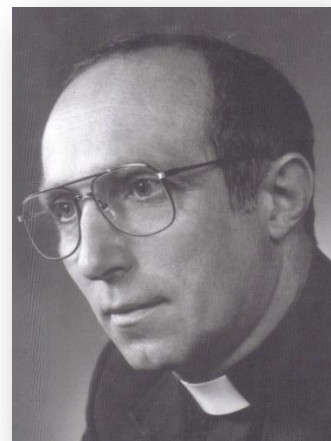
Citește alte articole de Mircea Radu Iacoban pe "Monitorul de Suceava": <http://www.monitorulsv.ro/Coltul-condeierului/>

2015 – Anul Caprei de Lemn

Dumitru ICHIM

Globalizare

Deasupra mormântului au zidit o biserică,
deasupra bisericii au zidit o sinagogă,
deasupra sinagogii au zidit o moschee,
deasupra moscheii au construit un spital,
deasupra spitalului au construit un zid,
deasupra zidului au construit o șosea.
Apoi, cetatea a făcut zidului cartiere:
cartierul creștin, evreiesc și musulman,
cartierul de limbi clasice – cartierul latin și cartierul grecesc,
cartierul de nații – cartierul armean, românesc, rusesc etc.
Epidemia de ziduri continuă
și toată populația globului a intrat în panică
răspândindu-se vestea
că, de fapt, mormântul era gol.

Globalization

On top of the sepulchre they built a church,
on top of the church they built a synagogue,
on top of the synagogue they built a mosque,
on top of the mosque they built a hospital,
on top of the hospital they built a wall,
on top of the wall they built a highway.
Then, the city made districts within its walls:
the Christian, the Jewish and the Muslim districts,
the classic languages district – the Latin district and the Greek district,
the nations' district – the Armenian, Romanian, Russian districts.
And the epidemic of walls goes on and on
and the whole population of this world was seized with panic
when hearing
that, actually speaking, the sepulchre was empty.

Orhideea

- Tu cine ești
de vrei să-mi dai
povață de noroc?
m-a întrebat în seară orhideea
ce încerca să-și scrie
cu primul ei boboc,
poemul rar și ne-ndrăznit
lumirilor vreodată.
- Sunt singurul care-am iubit
(mi-e martor cerul,
dator la împrumut)
cea mai frumoasă fată,
de la primul
până la ultimul sărut.
...și-apoi
freamătul meu a tăcut.
Orhideea
cu buze-ntredeschise,
ca la primul sărut,
cu numele ei deja înflorise.

Adamică

Când mângâi
părul nopții tale pare-mi-se
că simt fiorul primului Adam
când mărul prima dată-și înflorise
întreaga lună plină.
Când mângâi
părul nopții tale desfăcut,
încă mai simt fiorul,
pare-mi-se,
al primului sărut -
atât de-aproape de-nflorit!
Oare de ce nu-l îndrăznise?
Întreaga lună plină
nu pentru ei pe crengi
se spovedise?
Adam îi mângâie doar părul;
înfricoșați ca noi -
ispitei de lumină.
Numai puțin era și amândoi
am fi-nflorit
ca mărul
întreaga lună plină
din primul lor sărut.

8 decembrie 2012

The Orchid

"Who are you
advice to give to me
for my good fortune?"
the orchid asked me at dusk
once trying to write
with her first flower bud,
to all worlds
a rare and undaring poem.
"I am the only one who loved
the most beautiful girl,
from the first
to the last kiss."
(heaven's my witness
'cause it trespasses my feelings)
...and then
my sigh silent remained.
With slightly open lips,
like in the first kiss,
bearing her name the orchid
had already bloomed.

Adamic

When I caress
the hair of your night I think
that I can feel first Adam's thrill
when apple had primarily bloomed
its whole full moon.
When I caress
your hair this night rivering down
I think,
I can still feel the thrill,
of the first kiss
which was about to bloom.
How come he did not dare?
Would it not be that
the full moon on branches snowing down
for them confession's making?
Adam her hair is caressing;
as frightened as we were
by the light of temptation.
Little was left and both of us
like apple
had bloomed
the whole full moon
from their unique first kiss.

December 8, 2012

Selecție din volumul bilingv de versuri Dumitru Ichim, *Ideograma sufletului meu / The Ideogram of My Soul*, traducere în limba engleză de Muguraș Maria Petrescu, Editura Gracious Light, New York, 2013, 127 pp.

ACUARELĂ

Cine-a cusut albina
pe sânul florii de salcâm,
părând adevărată
povestea cu o fată
din celălalt tărâm?

Tu, floare din iubirea-ntâi,
câtă lumină ai zburat
ca să ajungi vecină
cu genunea,
pe pragul ei întruchipând
minunea
din tină,
din mireasmă
și din rază?

Unul din altul
ne chemăm, priviri
cu ne-nțeles în bob de spus,
iar din străfundul lor
înaltul,
pecetluit cu floarea lui, pe colț,
aducu-l.

Un pas,
doar unul singur a rămas,
spre îndrăznirea
primului sărut,
dar așteptăm ca să termine
cucul,
de însăilat sfielile din noi
și borangicul zării,
ca un suspin,
tot mai departe,
de parcă unu-n altul
fără să știm ne-am fi pierdut
și-ar fi rămas doar floarea de salcâm -
umbra din basmul ce-a trecut
prin amândoi
din celălalt tărâm.

...și așteptam
ca să termine cucul
de însăilat sfielile din noi
și borangicul serii..
Și-apoi va fi apoi!

AQUARELLE

Who thought of embroidering the bee
on the bosom of the flower of a locust tree
making the story with a girl
from the other realm
be true?

Flower of my first love
how much light in your flight
in order to become a neighbour
with the abyss
embodying the wonder
of the primordial essence
on its shore,
or from the fragrance
and the beam?

One from the other
we call each other, questioning looks
that one cannot understand or utter
and from their depths
they bring
the high,
sealed with its flower on the corner.

A step,
there remained a single step
to the audacity
of the first kiss
yet we will wait for
the cuckoo
to put an end to our shyness
and to the zenith made of tissue silk
like a sigh,
further on
as if the two of us
without knowing
lost ourselves into each other
and only the flower of the locust tree had remained –
at the shadow of the story tale which went
through the two of us
from the other realm.

... and I was waiting
for the cuckoo
to put an end to our shyness
and to the evening zenith made of tissue silk.
And then again, there'll be a then.

**ARHANGHELUL NI S-A PĂRUT
O TUFĂ DE BUJORI**

Nu arăta deloc a fi arhanghel,
din ăia păzitori.
Așa cum moțăia pe scăunel
părea mult mai degrabă
o tufă-naripată de bujori,
(așa oricine ar fi zis)
și în Grădină am intrat,
tiptil, pe lângă el
și poarta s-a închis.

Ce-a fost, în întregime oare-a fost?
Sau numai doar o parte din vis
s-o fi-ntâmplat,
că speriați apoi ne întrebăram:
Au nu cumva
din vinul de lumină nepermis
buzele noastre-au furat?

...n-auzi tu, inimile noastre?
De unde-or fi-nvățat,
atâtea răsărituri să ne doară
când din ecoul lor mijeste lăstărind
lucefărul de seară?
Și iar întreb, dar mă oprești.
Pe buze degetul îmi pui,
făcându-mi semn să tac.
Și tac, dar amândoi zâmbim.
Să știi că l-am închis afară,
cu sabie cu tot, pe heruvim!

**THE ARCHANGEL SEEMED TO US
TO BE A BUSH OF PEONY**

He did not look at all like an angel
as the guardian angel used to.
The way he was dozing on the stool
he seemed rather
a winged-bush of peony
(so everybody would have said)
and I entered the garden
slowly near him
and the gate closed.

What happened, what really happened?
Or was it only part of a dream
what happened,
that frightened then, we asked ourselves:
Wasn't it
from the forbidden wine of light
our lips have stolen?

...don't you hear our hearts?
How did they learn
to make us feel the pain of the sunrise
when from their echo the Evening Star
comes out sprouting forth?
And then I ask again, but you stop me.
And on my lips you put your finger
Making a sign to me to hush up.
And this I do, but we both smile.
You have to know that I have locked the cherub out
together with his sword!

Yvonne Fuller - *St Mawes harbour from Polvarth Point*

ABECEDARUL LUMINII

Deasupra e cerul.
Dedesubt - apele mării.
Cine de la cine-a-nvățat
să rostească albastrul întâi?
Și-al cui e împrumutul?
Nu cumva la-nceput
o fi fost sărutul?
Deasupra omului - cerul.
Dedesubtul lui e pământul.
Cine de la cine-a-nvățat
să-I cânte în palmă
frământul?
Soarele
de frică
să nu-i crească aripi de cântec
se aude din ascunsul de nor.
Deasupra mea e somnul,
dedesubtul meu - apele somnului.
Numai apusul meu
este visul,
împrumutat de la om.
Cum aş putea decât omenește,
cuvânt cu cuvânt,
să Țes lumina
cu care se-nveșmântă Dumnezeu
amintindu-și de cer,
de pământ
și, mai ales, de gustul amar
din frământ.

THE ABC'S OF ILLUMINATION

Above is the sky.
Below – the waters of the sea.
Who learned from whom
who was the first to utter the blue?
And to whom does the original belong to?
Wasn't there the kiss
in the beginning?
Above man – the sky.
Beneath him there is the earth.
Who learned from whom
how to sing to Him the temper
in His hand?
For fear
not to have the growing wings of a song
The Sun
hides in the deeper of the cloud.
Above me there's the sleep,
under me – the waters of the sleep.
Only my sunset
is the dream
borrowed from man.
How could I weave humanly speaking
word by word
the light
with which God wraps Himself
remembering the sky,
the earth,
but most especially the temper's
bitter taste.

Selecție din volumul bilingv de versuri Dumitru Ichim, *Jumătate de inel deasupra oceanului / Half of Ring above the Ocean*, traducere în limba engleză de Muguraș Maria Petrescu, Editura Călăuza v.b. – Deva * Editura Destine Literare - Montreal, 2014, 224 pp.

Grafică

Corneliu LEU

EXISTĂ UN SEMN DIVIN PENTRU CLASA POLITICĂ?

Eu aş spune că există și chiar s-a manifestat ca simbol de această Lăsata Secului, cu adresă către toți cei care ar trebui să intre într-un post cât mai definitiv, ferindu-se, ca de dulce, de năravurile lor politicianiste și pogorând în smerită rugăciune de mulțumire pentru marea mărinimie de a arunca focul Sodomei și Gomorei, Iubitor de Oameni fiind, numai în proporție de 24 la sută!

Dar aş mai adăuga că, nu se poate ca, prefăcuți doar în proporție de 24 la sută în stane de sare, măcar unii să nu-l fi simțit, sau să nu fi auzit tunetul care spunea cu glas de apocalipsă: „Că v-ați ales dintre netrebnici și ați nesocotit poporul cel bine credincios!”

Iar, dacă nu astfel, din partea Celui Ce Ne Iubește, oricum semnul s-a manifestat către cei care vor să ne conducă dar, cum am arătat într-un articol trecut, au rămas corijenți în dezbaterile lor publice cel puțin la capitolul PIB. S-a manifestat direct, din parte electoratului despre care greșit se spune că „a atins cota de 62%” în loc să se exprime adevărul care începe să se vadă cu ochiul liber: „a ieșit din letargie, iar nemulțumirea lui crescândă avertizează grăitor, astăzi printr-o cotă de 62% iar, mâine, dacă lucrurile se continuă astfel, cine mai știe cât încă”!

Pentru că, de la a da aproape sigur câștigătorul candidatului care avea un substanțial avans de 10%, iar apoi acela să piardă catastrofal, contracandidatul depășindu-l cu 24%, nu mai este deloc un fapt situat în limitele jocului de propagandă politică, așa cum

încearcă să minimalizeze unii gravitatea cutremurului electoral care s-a produs!... Este, în egală măsură, un avertisment rostit cât se poate de ritos de electorat, ca și un simptom obiectiv constat al trezirii lui, al faptului că - fie oricât de greu s-a mișcat, fie oricât de ușor s-a lăsat manipulat în acest sfert de veac - opinia lui publică se mobilizează acum, devenind capabilă de surprize din ce în ce mai mari din acest punct de vedere.

Fapt pentru care este cert lucru că, dacă nu asupra politicianilor, asupra românilor care votează, semnul divin de mobilizare la conștiință civică s-a arătat, iar oricine încearcă să minimalizeze semnificațiile acestuia, este o voce falsă, în slujba altor manipulări care nu vor binele ce se prefigurează printr-un asemenea act de afirmare a unei voințe într-adevăr populare.

Nu este vorba aici despre unul sau altul care a câștigat alegerile. Ci de faptul mult mai înălțător că am demonstrat ca electoratul putere se selecționează și, mai ales, de a respinge, în fine, manipularea politică pe care unii ne-o considerau atribuită ca un stigmat.

Greșesc acele condeie sau glasuri publicistice care încearcă fie să scuze pierderile unora, fie să laude câștigătorii altora, descoperind abilități extraordinare într-o campanie care, după cum s-a văzut, a prezentat un nivel de interes mult mai scăzut decât altele. Și nici măcar nu înțeleg ce interes ar avea să persevereze într-o asemenea interpretare când, orice simțire lucidă și cinstită ar trebui să

exulte la faptul că metafora Imnului Național cu „somnul cel de moarte” se adevărește, iar trezirea ciclică a românilor devine o garanție pentru viitorul lor: Puternicul semnal de cutremur s-a produs în numai două săptămâni, nu clasa politică influențând electoratul, ci electoratul adresându-l ritos clasei politice.

Atât de ritos din partea opiniei publice încât, dacă evocăm banalizatul dicton cu „vox populi”,

ajungem la răspunsul afirmativ dat titlului nostru: Da, există în asta un semn divin pentru clasa politică - de a se scutura odată și de demagogie, și de corupție, și de toate sechelele bolșevice fardate cu globalizare, împotriva cărora tunetul rostește „Că v-ați ales dintre netrebnici și ați nesocotit poporul cel bine credincios!”

(va urma)

STĂLPII SOCIETĂȚII INFRAȚIONALE

Trei adevăruri – candido în măsura în care pot fi la mizera sa condiție morală - a debitat Băsescu în perioada de când se tot silea să elibereze Cotrocenii și până acum când încă nu se-ndură să părăsească locuința prezidențială. Ambele lucruri, dar mai ales acesta din urmă, făcându-l la modul cât se poate de nedemn: Ca și cum ar încerca să amâne, în speranța că se culcă în același pat, iar dimineața se va trezi ca și cum n-au avut loc alegerile, aghiotanții și girofarurile așteptându-l ca să-l ducă la serviciul din care încă nu-i vine să creadă că a fost concediat. Sfidează băiatul la modul penibil și abuziv; condiția lui de mincinos notoriu facilitându-i chiar și autominișirea.

Un singur lucru, însă, nu-i facilitează această aroganță cu care i-a molipsit aproape pe toți ministeriabilii, din toate partidele: Neîndemnarea de a-și ascunde neadevărurile. Faptul că ea, aroganța de șmecherie descurcăreață dovedind cât de virulentă a fos tulpina de golănie a microbilor săi în contaminarea clasei politice, a ajuns a-i juca renghiul făcându-l să creadă că, orice spune pe gură, e un lucru „dăștept”. Și, astfel, să se dezvăluie cu maximum de naivitate.

Păi ce altceva poate însemna faptul că, încă la Cotroceni, pe ultima sută de metri fiind, spunea:

„...*Sunt la sfârșit de mandat; nu mai am de ce să mint sau să mă prefac!*”... Și o spunea cu atâta nonșalanță, încât vajnicii ziariști acreditați să-i stea cu reportofonul la buze, nu numai că n-au comentat, dar poate că nici n-au sesizat, atât părea de normal-băsesciană aserțiunea că nu mai are de ce minți. Asta recunoștea cu nerușinare președintele încă în exercițiu, considerând a fi un lucru atât de firesc, încât îi fascina și pe vajnicii gazetari obișnuiți să se dea mari în diverse provocări superficiale, dar ne simțind nevoia să comenteze o asemenea monstruoșitate: *...acum, la sfârșit de mandat, trebuie să mă credeți: nu mai am de ce minți ori mă preface*”... Ceea ce, în fondul lucrurilor, era o concluzie fermă asupra politicii practicată cu cinismul minciunii vreme de zece ani.

Și iată că, acum, când chiar că „*nu mai are de ce*”, fostul președinte mai face două declarații despre modul cum, cu imoralitatea sa a stălcit modelul de relație interumană: Cu câteva zile în urmă, vrând să se laude că-i un domn care continuă cavalește relațiile cu pușcăriabila Udrea, iarăși scăpa o păsărică de sinceritate: *M-am dus la ea, la arest, acolo unde era, la domiciliu...ca s-o conving că n-am abandonat-o*”... Adică, de fapt, ticăloșul o abandonase. Îmi permit să mă exprim ca-n

telenovele, numai datorită faptului că acum îl vedem cum se dă mare gentleman. Dar când ea, încă neîncătușată, s-a dus la el la poartă - după ce fusese și la cuscrul după Eba, pesemne spre a se pune de acord cu cât au dat pentru campania electorală a acesteia – a făcut-o pe inocentul care se simte bine-n familie și nu mai vrea să audă de guvernare, de justiție și de alte implicații care se declină la feminin. A trebuit ca feminina cu care s-a conjugat atât de sentimental-politicește să-i facă semn cu degetul la nas, ca la Sile Cămătaru, pentru ca el să ia poziția de protocolară erecție a cavalerului care duce flori, străduind s-oconvingă că n-a abandonat-o.

Acum, suntem martorii unui al treilea acces de involuntară sinceritate din partea fostului președinte: Ieșit la rampă în condiția sa civilă, după zece ani de strădanie de a duce societatea noastră pe culmile civilizației infracționale, Traian Băsescu are un remediu clar pentru infracționalitatea cu care partidele și-au făcut rost de bani într-un mod atât de consecvent, folosind toate pârghiile guvernării, ale puterii de decizie și ale relațiilor de influență. Au făcut-o cu atâta persuasiune și perseverență, încât au influențat întreaga societate în încurajarea actului penal. Iar acum, cu senină convingere de guru al unei asemenea mentalități a fraudării, el vine să ofere remediu, reucnoscând cam așa: ... *Da, e o practică curentă; s-au furat și se fură oricum și de oriunde bani pentru partide (acesta devenind nu numai un scop ci și un exemplu de cum se poate fura, un adevărat model social pe care, apoi, cei puși să-l practice pentru partid, îl utilizează și în folosul propriu). Pe fostul nostru președinte l-a preocupat problema aceasta intens, așa că, bine-nțeles, după vasta experiență căpătată pe seama siluirii noastre, are și soluția: Să li se dea partidelor bani de la guvern... Câți? Cât de mulți, până îi facem pe ștregari să nu mai fure!...*

Aplicând acest remediu ex-prezidențial la nivelul societății adânc contaminate de sentimentul furăciunii prin ideologia infracțională - singurul element doctrinar practicat și propagat din plin de partide pentru „educarea politică” a societății românești - ar însemna că, acum, după exemplul acestor partide guvernante sau parlamentare am ajuns, dacă nu o națiune de hoți, oricum o națiune cu o clasă conducătoare bazată pe hoție și crescută în

hoție. Asta am ajuns, de vreme ce fostul președinte ne îndeamnă să nu vrem să ne transformăm destinul hoțesc spre care am fost împinși, să nu arătăm cu degetul spre corupția politică, să nu mai apelăm la justiție, la poliție, etc, pentru eradicarea prin coerciție a unui asemenea rău. Ci să combatem infracționalitatea dând bani, cât mai mulți bani, celor care sunt tentați să fure. Și, astfel, ei nu vor mai fura.

Știți cum vine asta? E ca și cum, după ce s-ar dovedi că povestea cu zece la sută mită din tot ce trecea prin ministerul ei, s-ar proba juridic, Madam Udrea să nu primească sentința penală corespunzătoare, ci să fie lăsată a-și conduce partidul spre victorii, completându-se de la buget ceea ce ar mai avea nevoie pe lângă sumele incriminate cu măsură de sechestru preventiv.

Dumnezeule ce soluție!... Atât de irațională încât poate trece numai printr-o minte furibund chinuită de ceea ce ar putea dezvălui în continuare femeia care încă-l mai asigură cu gest cavaleresc, precum toată atitudinea ei sfidătoare că: ***ea nu va proceda precum subalternii ei; adică nu va plasa mai sus vina și dezvăluirile***... Ce-nseamnă acest „***mai sus***”, când e vorba de Elena Udrea și de banii pe care, poate, nu i-a băgat în buzunar ci i-a folosit pentru campaniile electorale, își dă seama oricine! Așa că, bietului fost președinte îi trece prin minte să mituiască partidele cu o asemenea promisiune, doar-doar o scăpa mai ușor: ***Bă, voi mai aveți nevoie de mine; eu creez curent de opinie publică în așa fel încât, șpagile voastre de azi, să se completeze și cu o subvenție de la Buget, pe măsură!... Nu trageți în mine și, dacă ajung prim-ministru, așa cum vede în scufundările lui politice Onaca, prima Hotărâre de Guvern, asta va fi!***

Dar, chiar și fără acest interes personal al său, tot putem spune: Ce concluzie grandioasă trage

intelectul lui Băsescu după zece ani de guvernare!... Păi, o societate se construiește prin exemple, prin modele. Aceste modele trebuie să fie vizibile, să se afle în atenția tuturor. Cine e în atenția tuturor astăzi? Udrea ca un Robin Hood avertizând ascensiunea lui Arturo Ui, Hrebe și Mitrea silențioși, mulțumiți să-și poată alege pușcăria preferată, Sârbu ca secătură care dă vina pe subalterni, Vosgian ca laș penibil, tremurând jalnic pentru ce-l paște și folosind pantalonii parlamentarilor ca un copil plângăcios care se ascunde de bătași agățându-se de pulpana unui adult. Printre ei, cu frumosul său obraz inert în expresie, trece mai puțin pedepsit și mai puțin observat Videanu, cu pasul bine exersat în a ocoli bordurile, cariera lui politică parcă mai având marmură de-o guvernare. Pe toți aceștia, în sobor, la modul evanghelic, îi urmează în cătușe cei 33 de baroni locali, președinți de Consilii județene, jurându-se cu candoarea din versurile copilăriei noastre mioritice: „Cățeluș cu părul creț...”!... Și

totul arată ca o frescă votivă pictată în cel mai pur stil bizantin, deasupra căreia ex-președintele binecuvântă: ”Adevăr spun vouă: Primi-vor partidele bani de la guveern”...

Cu alte cuvinte: Pornind de la prezumpția de nevinovăție care e sfântă pentru dorința de inamovibilitate a lui Băsescu, partidul îl învață pe politician să fure, iar guvernul e cel care trebuie să-l dezvețe de asta. Dar nu prin mijloace coercitive, ci întinzînd celălalt obraz. Sau, mai bine zis, cealaltă mână cu care să-i dea un avans legal din banii pe care, când va ajunge la guvernare, va începe să-i fure. Fiindcă asta nu vrea să recunoască Băsescu: În societatea adusă de el la maximum de corupție, cheltuielile electorale sunt numai acontoul pentru grosul de bani care se fură la guvernare.

Progresistă viziune!...

Care se vrea tot mai bine consolidată de cei care au devenit în deceniul băsist stâlpii acestei societăți de generalizată infraționalitate.

(va urma)

Bridget Eu Yoke LIN

A Thousand Miles

I have walked a thousand miles or more
Through the corridors of a span of career in all
As I swerved, swayed and turned the corners
I have met strong faces
A mother with a fourteen year-old amputee son
As I put my arms on her shoulders
She said, 'My son still has one leg'

I have met brave faces
A leukemia boy on oxygen
As I reached for his hand
His bright teeth shone with a smile

I have met kind faces
The patients in their hospital beds
As I greet them, 'Good Morning'
They said, 'Your lovely nurses had worked through
the night'

I have met angelic faces
The twenty-eight year-old mother undergoing
chemotherapy
As I adjusted her woolen hat
She put on her lipstick

As I see God in all their faces
I said to myself
I am not afraid to walk another mile
Perhaps, with God's grace, another a thousand miles

Composed by Eu Yoke Lin
Ipoh, Perak, Malaysia
7th January, 2014

My Short Intellect

Can I take this seat? Sorry, reserve seat
Front seats fully occupied as usual
Back seats available, no other choice
A life story, all too familiar, it happens all the time
My short intellect does not understand why?

Perhaps my inarticulate voice, my shy demeanor
Perhaps it is true, my short intellect tells me too
My intelligence low, my ego is no glow
I try, I strive and persevere but still way below!

Does it matter? My short intellect enquires so
Be happy, Ignorance is bliss! Worries! Say the least
Politics, money matters, tricks are not in this list
One day, all will rise towards the skies, bye and bye!
But only to find no reserved seats, no front seats, no
back seats
A sigh of relief, we are equal in God's eyes!
My short intellect believes in this, by and by!

Composed by Eu Yoke Lin
Ipoh, Perak, Malaysia
28th October 2013

To Have Lived an Age

To have lived an Age of dinosaurs, barbarians
Fine arts, music, revolution, information
Which could be a choice?
A question unanswered as history well dictates
To have behaved like a dinosaur, a barbarian

An artist, a poet, a musician, a political aide, an internet freak
But yet, have we lived an Age of Love?
And yet, have we behaved civilized?
Countries are still fighting, where is humanity!
Innocent people died, children killed
My heart bleeds, when will it ever stop?
Mankind! O Mankind!

When will you wake up?
When will Love blossoms to unite?
I look forward till then, to tell grandmother stories
WISHING and WISHING
To have lived an Age of Love, when all unite in
golden peace
In dreams of Hope, I drift to sleep!

Composed by Eu Yoke Lin
Ipoh, Perak, Malaysia

28th October 2013

About the Author

Eu Yoke Lin is from Ipoh, Perak, Malaysia. She received her tertiary education in London, UK and in Melbourne, Australia. She is a life member of the World Congress of Poets, World Academy of Arts and Culture and a member of the United Poets Laureate International. **“When Footsteps Merge”** is her first published book of poetry. The poem “To Have Lived An Age” had received recognition of poetry excellency at the World Congress of Poets 2014 in Osaka, Japan. “Rock of Ages” was published in the anthology “Our Voices On The Winds 2014”. She is currently working on her second book. Her passion is writing poetry on humanity, with an aim to promote world peace and brotherhood. She is a Director, Administrator and Educator in the field of caring.

Mihaela LITVIN

CÂNTEC

Când pala flică-a nopții, de sus, ușor, cu-o vrajă
Cufundă-ntreaga fire în apele uitării,
Iar frământatul suflet îl prinde-n dulce mreață,
Îmi pare mai amară tristețea depărtării..

Iar când în slava sfântă a nopții cea de vară
Își glăsuiește dorul, tânjind, privighetoarea,
Eu îi culeg în suflet a viersului comoară
Și mă-nfior de taină, și-i înțeleg chemarea..

DESOLATION

Se face iar că sunt în parcul
În care ne-ntâlneam noi doi,
Dar azi e trist și parcă-i altul
Și toți copacii iată-s goi..

E vară spre sfârșit și totuși
Nici urmă, iată, nu-i de rod,
Doar pârjolire și dogoare
Ce strică-n matcă fraged plod..

Fără ecou uscate frunze
Se sparg strident sub pașii mei,
Cochilii din afund de mare
Împrăștiate pe alei..

Un osuar ciudat de ramuri
Și calcinate rădăcini,
Schelete amputate tragic
Și părăsite prin grădini..

Și ca-ntr-un carusel macabru
Le saltă vântul pe-ntrecut,

Că-n fiecare picur de sunet ce tresaltă
Și risipește-n noapte divine armonii
Iubirea și aleanul se-ngână laolaltă,
Iar celui ce iubește i-e dat a suferi..

Și cum măiastra nopții-n suspine glasu-și stinge
Și toate-și află pacea, oftând, în somnul greu,
Aș vrea să fiu un cântec, ca să te pot ajunge,
Să-ți susur lin pe tâmples și să mă sting și eu...

Târziu memento lamentabil
Al anilor ce au trecut..

E ca un vis bizar și totuși
Îmi pare-atât de cunoscut
De parcă l-am trăit odată
Și-l iau mereu de la-nceput..

Acest amar decor funest
Îl mai pot face să învie?
Mi-a mai rămas ceva-iubirea-
Mai am un strop de apă vie!

Și o invoc, dar nu se-arată,
În suflet nu o mai găsesc,
Iar sufletu-mi se face iască
Și simt cum pier, mă ofilesc..

Să fug! Mă zbat să scap și-n goană
Mă-mpiedic de un ciot pe care
Stă scrijelit ca un blestem
Un singur nume: DEZOLARE

AMINTIRE

O vară ca atâtea ce-au fost și-o să mai vină,
Cu freamăt viu de găze și păsări printre foi,
Cu calda-i risipire de flori și de lumină
Și cu iubiți ce-și poartă iubirea câte doi...

Dar pentru ea e toamnă târzie - floare stinsă
Ce-a strălucit odată și-a-nmiresmat vieți,
Dar e de-acum menită pământului din care
Nu-și va mai trage seva pierdutei tinereți.

Atâta de frumoasă și-atât de pieritoare-
Un trandafir văratic uscat între coperti-
Ți-e teamă să îl mângâi - o singură suflare
L-ar spulbera pe dată și n-ai putea să-ți ierți..

Pe chipul ei -pecete- îți povestesc o viață
Atâtea griji și doruri și lupte și izbânzi,

Dar te întrebi,privind-o,ce sfântă reverie
Îi luminează ochii nespuse de mari și blânzi..

Să fie-o poezie pe fila-ngălbenită
Ce-n mâna ofilită o strânge tremurând,
Sau frageda copilă ce-n fața ei,grăbită,
Aleargă spre iubitul ce-așteaptă surâzând?

Ce gând și-a-ntins aripa, însuflețind deodată
Fragila ei făptură cu-o clipă de magie,
Ce amintire dulce o-nvolburează toată
Și pier-apoi în neguri,zburând spre veșnicie?..

Trecutul o-nconjoară și dintr-o viață-ntreagă
Își amintește numai o zi de vară,dragă,
Șoptind:"eram nebună și tânără naiadă,
Aici mi-am sărutat iubitul,în plină zi,în stradă..."

*

* *

O vară ca atâtea ce-au fost și-o să mai vină,
Cu freamăt viu de găze și păsări printre foi
Și ea e-acum în cerul albastru și-n petale
Și-n ploaia de lumină ce cade peste noi...

SONET ERMETIC

Te-am azvârlit în iadul cumplit ce-l port în mine
Ca demonii din mâlul adânc să mi te soarbă,
Cu ura-mi să te muște,cu doru-mi te sfârâme
Și cu catranul iubirii trădate să te ardă!
Să te sfâșie-n colții cei răi ai îndoielii,
Să te înece-n fierea regretelor târzii
Și să te scuipe putred,târziu,lăsând vederii
Biet leș mizer,pe care să nu-l mai pot iubi!..

.....
Cînd tremurând,pierită,m-afund iar în genune
Să mi te scot pe brațe din inimă,din minte,
Cad în genunchi și plâng,și râd de-așa minune,
De alchimia pură ce,iată,văd-nainte:
Tu-mi strălucești în suflet ca aurul curat,
Toți monștrii mei sunt scrum, iar mlaștina-a
secat!.

VISÂND STATUIE ...

Sofisticate-arome de flori,parfumuri rare,
Rumoarea incalzita de voci spre mine suie
Si atintite-asupra-mi-priviri stralucitoare...
Cu greu mai izbutesc sa murmur:sunt statuie!

In marmura-mi cea pura si plina de splendoare
Amorul tau-excentric,capricios artist
Sculptase o bizara,impudica lucrare,
Dar foarte-apreciata,in stil avangardist.

S-ar fi parut ca fiecui gest si-elan de-amor
Si-ar fi sapat in trupu-mi,de el facand parada,
Nepieritor,poemul de patima si dor
Pe care, plin de fala-l dai tuturor sa-l vada...

Simunul rasuflarii tale mi-a-nvolburat salbatic parul.
In scoica umarului,alba,dezgolind asa-ntr-o doara,
Ne-ndraznind ca sa vadeasca pe de-a-ntregul
adevarul,
A sarutului tau calda,pretioasa perla rara...

Si iata inca,dezvelita pe sanul stang,urma fierbinte
Dureros arzandu-mi carnea pan-la suflet: chipul
tau...
(E drept ca pentru-un trup de piatra, înfocatele
cuvinte

Cu statutul de statuie sunt nepotrivite rău !)

Si totusi,amintindu-mi de blanda apasare
A capului tau drag si iubit pe pieptul meu,
As vrea sa-ti mangai parul,as vrea,o,cat de tare,
Dar mana cea de piatra din umar cade greu..

E-apoi a bratului tau urma, de cingatoare tremurand,
Ce-mi inconjoara strans,de-atatea ori,mijlocul,

De parca ai putea aievea,clepsidra sugrumand,
Sa opresti pentru o clipa timpul,viata si norocul...

Si cat de multe inca ale iubirii semne,
Cand delicate-atingeri,infiorand usor,
Ca o parere,luciul,cand crude si nedemne,
Spargand in disonante bizare scump odor...

Iar lumea e-n extaz! Admira si exclama:
Perfectă-ngemănare de pur si senzual,
E-o viziune-aparte,o, da,de buna-seama,
Ce piesa reusita,ce-artist original!..

Dar eu cobor doar pleoape subtiri de alabastru
Peste pupile-ovale si stranii de porfir,
Simtind,cum stau pe-al salii impodobit pilastru,
Imbujorari sfoase si roz,de trandafir...

Si-agonizand sub tirul privirilor flamande,
Povestea fiecarei urme ce-o port o retraiesc,
As vrea sa fug,dar nu pot sa ma ascund niciunde
Si plang si,disperata,incerc sa ma trezesc...

*

* *

Trecut-a mult de-atunci,dar si acum,pe strada,
Cand lunec prin multime si visul mi-amintesc,
Tresar infiorata,rosesc si ma simt prada
Privirilor ce-n treacat asupra-mi poposesc.

Si chiar de stiu c-amorul tau,cat de viu si mare,
În bietu-mi trup de tină nu are cum sculpta,
Nu pot s-alung din minte, naiva, o-ntrebare:
Si daca,totusi,lumea ma vede si asa?...

Corina LUCA

Constantin Chiriac – om, artist, poet, actor și român

Duminica, 15 februarie, la ora 13h00, a avut loc la Casa Română de pe lângă Catedrala Buna Vestire din Montreal, recitalul de poezie religioasă, susținut de Constantin Chiriac.

Un om polivalent, Constantin Chiriac este directorul Teatrului național „Radu Stanca” din Sibiu și Președintele Festivalului internațional de Teatru Sibiu. Astăzi, ne invită cu generozitate la două recitaluri extraordinare la Montreal.

Primul dintre acestea, recitalul liric de poezie religioasă, ne-a încântat inimile și rămânem încă în vibrația înaltă a poeziei – muzica sufletului. Fiindcă poetul știe să aleagă versurile ce ating cu gingășie coarda sensibilă a fiecăruia. Este capacitatea lui de a alege tocmai acele versuri care extrag chintesenta mesajului și apropierea omului de Dumnezeu. El face legătura dintre cer și pământ. Dintre murire și nemurire. Ne unește cu divinitatea. Este el oare în căutarea adevărului absolut?

Al doilea recital de poezie, intitulat „Domnule și frate Eminescu”, a avut loc în aceeași zi la ora 16h00 la Centrul Comunitar 6767 Cote des Neiges. Ambele evenimente au fost prezentate grație Comunității Moldovenilor din Quebec și Asociației Culturale Române, cu sprijinul Institutului Cultural Român din New York.

„Metanie ție, Părinte”, spectacol de înaltă ținută și realizare artistică, este plecăciunea pe care

autorul o face, închinându-se lui Dumnezeu. Constantin Chiriac se află, de fapt, în căutarea lui Dumnezeu. Prin vers. Poezie cu poezie. Răsfoiește pagină cu pagină. Și Îl găsește. Și Îi pune o mie de întrebări. Iar Dumnezeu îi răspunde. Simplu : prin dăruirea scânteii divine din el, ca om. Și astfel, admirăm patosul actoricesc cu care artistul ne dezvăluie poezia religioasă. Dăruirea cu care se dăruie. Emoția cu care ne emoționează. Talentul excepțional de care dă dovadă. Suntem acum în dialog cu Dumnezeu și îi mulțumim. Felicitări Maestre!

Anul trecut, în 2014, Constantin Chiriac a primit Premiul de Excelență pentru contribuția la imaginea României în lume. Astăzi ne dovedește nouă, celor din Montreal, că a meritat cu prisosință acest premiu de ambasador al culturii românești. Actor pentru care acest rol îi vine ca o mânășă, își îndeplinește misiunea cu mult succes și anul acesta.

Suntem departe de casă, dar atât de aproape cu sufletul. Românul Constantin Chiriac ne ajută să ne stingem dorul. Dorul de țară, de limbă, de tot ceea ce înseamnă cultura românească. De tot ceea ce nu am uitat și păstrăm încă cu sfințenie în inimile noastre. Pentru ca să avem ce transmite mai departe copiilor noștri. Credința și cultura.

Mulțumim, Constantin Chiriac – om, artist, poet, actor și, mai ales, român.

15 februarie 2015

Rodica Elena LUPU

POEZII

CASA PĂRINTEASCĂ

Pierdută în tăcere și nemișcare,
 Trăia și răsufila ca înainte.
 Razele lunii jucau închipuiri,
 Feste ciudate și pentru imaginația unui
 visător.
 Cum stăteam pierdută în tăcere și
 nemișcare
 Puteam să jur că nu era goală,
 Casa trăia și răsufila la fel ca înainte.
 Ferestrele erau luminate,
 Perdelele fâlfâiau lin în noapte,
 În bibliotecă ușa întredeschisă,
 Uitați pe birou ochelarii mei,
 Alături de vasul plin cu trandafiri
 tomnatici.

Un nor nevăzut până atunci

PEISAJ

Tușișuri verzui...
 Umbrele negre-ale stâncilor
 cad pe pământ...
 Câmpuri cu miriști rostogolite
 Reflexe de apă...
 Munții se-nvăluie-n aburi

Acoperi luna, oprindu-se o clipă,
 O mână întunecată înaintea unui chip.
 Nălucirea pieri
 Și luminile ferestrelor se stinseră.
 Aveam înaintea mea
 Ziduri tăcute... fără suflet.

În vis, pe când norul acoperea luna,
 Mă aflam departe
 Și aveam să mă trezesc în camera mea
 Oftând, deschizând ochii
 Mirându-mă de soarele strălucitor,
 De cerul larg și senin,
 Atât de deosebit,
 De lumina dulce din visul meu.

de-argintstrecurat.
 Nori nemișcați – blocuri metalice –
 apasă pe visuri...
 Sus, foarte sus,
 pe stânca cea mai înaltă
 stă atârnat un copac...

Figură de visător...
La picioare, supărat, un torent...
Se-aude plânsetul muntelui...
..

Și eu, rătăcind printre toate.

SCARA CU FLORI

Urcăm cu inima ușoară
Cu-n trup care-a crescut treptat
Purtând în spate trista scară
A tot ce-a fost și am uitat.

Ne avântăm pe calea înaltă
Purtând doar clorofila-n gând
Și-apoi cu floarea laolaltă
Ne pomenim visând, cântând.
Cu apa vieții și lumina,

Iar când se-aprind din noapte zorii
Și nu mai știm ciopli lumina
Alunecăm pe scara florii

Luând în brațe rădăcina.

AMURG

Se uită soarele-napoi
De parc-ar fi știut că joi
Urma să ne-ntâlnim noi doi.

Se uită soarele de parcă
s-ar legăna cu noi în barcă.
În care barcă? În care barcă?

Se leagănă cu noi pământul
Și noi ca-n glumă legământul –
De soare ne ascundem gândul...

EFECTUL GLOBAL

Soarele a ruginit,
Lumina ca șpanul rănește mortal,
Arborii goi și-au defectat
Motoarele cu elice zburătoare.
Oamenii alungiți, plini de găuri,
Străbătuți de păsări și mașini de călcat
Se întind pe târgile trecerii de pietoni
Ca să moară.
Difuzoarele cântă,
Astronauții înșurubează stele,
Calculatoarele socotesc
Eroarea erorilor.
Și asta e tot,
Plictiseala sugrumă elenul vital
Global repartizat
Și statistic.

*Din volumul FERESTRE COLORATE
Editura ANAMAROL, 2015*

Vasile MIC

POEZII

Prin grădina mea

De mână
Cu timpul
Prin grădina mea,
Merge lumina...

Vine o stea.
Vorbește –
Poți să o asculți
Printre copacii seculari...
Cai mulți
Aleargă...
Sunt caii stelari
Printre flori sclipind de rouă,
Se plimbă
Pe alei...
În plină zi,
Pe lună nouă...

Albul, doar el rămâne nemișcat
În grădina mea,
Cum tocmai ați aflat...

*

După brățara sa

Toți călugării
Din mănăstire
Se dau în vânt
După o singură

Femeie...
Ce trece
Pe cărare...
În roua
Noptii...
Apoi,
Dimineața,
Luna
O ascunde
- Pe femeie -
După brățara sa...
Când călugării
Se duc
Să se roage.

*

Slobozi a vorbi

Datoria noastră
Ar fi tăcerea.

Nicio zi
Fără chipul lor...

Chiar
Telecomanda
Din casa noastră

Le aparține.

Cămașa
Ei ne-o rânduiesc:

Din urzeală,
Ruptă.

Doar pe plantațiile lor
Putem plânge.

Atâta doar:
Suntem slobozi
A vorbi
Despre plecarea
De aici...

*

Tineri zei

Tineri
Zei
Coboară...
Pun
Piciorul
De pe o stâncă
Pe alta...

Pe lângă
Femei
Trec numai...

De
Vin
Nu se ating...
Dar siguri suntem:
Și ei

Iubesc,
Se odihnesc
Puțin,
După care
Merg
Mai departe.

*

În pustie

Dreptatea
Lui
David
S-a făcut
Rupându-i-se
Regatul...
De ziua
Împăcării.

După care
Țapul,
Cu păcatele lumii,
Slobozit
A fost
În pustie.

*

A explica

A explica
Lumea
Prin cărămizile
Ei,
Înseamnă
A merge
Cu întrebările
Spre
Adevărul
Nenăscut
Încă...

*

Demult, izvoarele

Demult,
În satul meu
Izvoarele
Apăreau
După nevoile
Țăranului.

Era
O casă
În poalele
Dealului,
Era alături
Un izvor.
La răscruce,
Încă unul.
La mijlocul fiecăreia dintre uliți –
Câte un izvor...

Alb

Demult,
Izvoarele
Erau rude
Între ele.

Și acum,
Izvoare
Și credință
Sunt
În satul meu...

*

Fiecare

Fiecare
Cere
Întâi
O coroană.

Eu
Voi cere
Sabia!...

Și nu le voi
Țăia
Capetele...

Doar o să le topesc
Ciocanul,
Secera...
Apoi

Numai...
Țara
Nu le va
Aparține!

*

Sub un cer patriarhal

Se tânguia
Un flaut
Intr-o noapte
Nebună...
Flori,
Multe,
Valsau
Legate
În cunună...

Sigur
Visam
Că-s și eu
Pe aproape,
Că am
Chiar
Multă lumină
Pe pleoape.

Dar și harfe
Cântau...
O fântână
Ivită din deal...
Venea... venea
Cu luna
De mână...
Chiar
Sub un cer
Patriarhal.

Cristina MIHAI

Intraductibilul dor de la capătul Pământului

Interviu cu cineastul Ben Todică din Melbourne, Australia

Pe Ben Todică l-am cunoscut prin intermediul internetului. Așa i-am ascultat emisiunile de radio, în limba română, așa am conversat și tot așa, i-am citit cartea.

Cred că ceea ce impresionează la Ben este franchețea trăită cu ochii și sufletul mari, deschiși, spre un final fericit. Viața lui este una de film hollywoodian, o viață aninată între lumea minerilor și cea a poveștilor pe celuloid, o viață împărțită între lumea comunistă și cea capitalistă, între emisfera nordică și cea sudică. Vă propun să-l descoperim împreună pe acest neobosit truditor pentru păstrarea unei identități românești în Australia, fără ca să sufocă nicidecum deschiderea lui și a noastră, spre marea lume care ne înconjoară.

Cristina Mihai: Ce a însemnat să trăiești într-o zonă minieră? Pentru cei de azi, mineritul pare doar o poveste gri. Cum ai văzut tu viața ta de la Ciudanovița?

Ben Todică: Înseamnă forfotă, mulțime de oameni de diferite etnii și funcții, multiculturalism, entuziasm, mister, sete de a cunoaște și izbândi, prietenii, cultură, înțelepciune, dezvoltări, achiziții de talent și, cel mai important lucru pentru toți, banii. Aici nu era diferență de clasă. Toți eram la fel de săraci și posedam doar sufletul. Unii conduceau, alții se lăsau conduși, iar în mod special, la Ciudanovița erau și pușcăriași, deci și securitate, armată și dacă sunt mulți bani pentru că minierii câștigau de cinci ori mai mult decât unul într-o fabrică obișnuită, atunci erau din plin: mâncare, băutură și distracții. Și, unde e băutura e și bătaie, violuri, furturi, evadări, accidente și sinucideri, iar în final, să nu-i uit pe cei bolnavi de tuberculoză,

silicoză și radiații. În mulțimea de mii de locuitori să nu uităm copiii, să nu mă uit pe mine, care am trăit raiul pe pământ, raiul tuturor celor mari care au scris despre el. Eu aici am crescut și am descoperit lumea și nu am avut etalon de măsură ca cei maturi care au venit aici să-și construiască o viață văzută sau visată. Povestea gri apare după deziluzie și înfrângere, prin neatingerea scopului sau a nenorocului. Cazul morților și apoi a schimbării regimului care a schimbat toate orânduile devenite de o viață lege. După ce ai visat o viață să-ți faci o casă și să te aduni pentru o pensie fericită la bătrânețe, a venit prăpădul și ai pierdut totul. Griul a devenit dintr-o dată griul țării. În Ciudanovița, am prins aripi și am început să visez frumos până în momentul în care am ieșit din ea.

C.M.: De unde a apărut dragostea ta pentru film?

B.T.: Dragostea pentru film a început în sala cinema. La început, aveam două în Ciudanovița, unul vechi într-o baracă, peste râu de vechea Poștă, lângă cazarma pompierilor unde mergeam cu părinții când apărea câte un film renumit adus din Rusia și, unul nou, în Casa de Cultură construită din cărămidă dublă. Lumea stătea frumos la rând. Intrau mai întâi civilii, apoi câte un pluton militar și foarte rar, pușcăriași. Eram pentru prima dată în viața mea într-un mare amestec de oameni, care stăteau cu fețele țintite spre ecran, râzând sau plângând în funcție de cum se derulau imaginile pe ecran. În acel moment, am fost sedus de magia filmului, de acea forță care avea puterea de a face omul fericit. De aici, a început călătoria mea, urmând razele de pe ecran prin vizete în cabina de proiecție. Dacă stau să mă gândesc, de fapt filmul m-a ales pe mine. Au trecut câțiva ani și, la scădat, am descoperit ceva scilpitor pe fundul râului. Erau bucățele de film în culori de 35 mm, aduse de ape. Am pornit în susul râului, căutând noi bucăți, până am ajuns în spatele cinematografului, în locul unde operatorii aruncau resturile de film, care se rupeau în timpul proiecțiilor. Am ajuns ucenic de mic în cabina de proiecție, unde am simțit mirosul de celuloid, zumzetul aparatelor, vocea actorilor, luptele și muzica care m-au sedus. Am descoperit limbajul și ritmul filmic, povestea... « Deci, de aici vine magia care aduce fericirea », mi-am zis și, din acel moment, mi-am dorit să fiu parte din această lume.

C.M.: Știi că ai avut ocazia să-l întâlnești pe Sergiu Nicolaescu și, mă gândesc, și alți mari cineaști. Descrie-ne puțin perioada aceea a unor orizonturi culturale care astăzi par îngropate demult în lumea avidă de bani.

B.T.: La vârsta de 12 ani mi-am cumpărat primul meu aparat de filmat de 8 mm, am descoperit cine-amatorismul și am înființat Cineclubul Apollo din Ciudanovița. Mai întâi independent și, pe urmă, sub umbrela sindicatului de la UCMMA Bocșa, apoi Exploatarea Minieră Banat din Ciudanovița și Oravița. De acolo, am început să particip la festivalurile de film din țară. Am visat să organizez un festival de film la Oravița, unde să-l invit ca președinte al juriului pe Sergiu Nicolaescu. De ce el? Pentru că îi admiram filmele și, în mod special,

pentru că am avut ocazia să-l întâlnesc într-un concediu pe faleza de la Eforie Nord, unde am făcut un filmuleț cu el de un minut jumate. L-am rugat să mă lase să-l filmez. El mi-a examinat aparatul de filmat Meopta de 8mm și apoi mi-a zis: « Ce vrei să fac? » Bucuros, l-am rugat: “ Coborâți în nisip, apoi urcați pe faleză, vă uitați în dreapta, apoi în stânga, alegeți stânga și vă îndepărtați spre oraș.” Așa a și făcut, i-am strigat « Motor! » și a executat instrucțiunile mele și la comanda mea de « Stop! », a venit la mine, mi-a urat succes și ne-am despărțit. Filmul meu începea astfel: *Apollo Film prezintă un film cu Sergiu Nicolaescu, Scenariul și Regia, Benoni Todică*. După ce am dezvoltat filmul și l-am montat, am fost la București la el acasă ca să îl arăt, însă, din păcate, am găsit-o doar pe mama lui acasă. Nu am ajuns să-i arăt nici filmul și nici festivalul n-am reușit să-l organizez pentru că am fugit din țară. Pasiunea filmului este foarte costisitoare și, dacă nu ar fi existat sindicatul care să-ți ofere ajutor financiar, material și școlarizare, iubitorii de film care nu aveau șansa să intre la IATC, nu ar fi avut nici șansa să se exprime prin acest format. Cine-amatorismul luase amploare în România anilor '70 și, participând aproape lunar la festivalurile de film organizate prin județele țării, am avut ocazia să-i cunosc pe unii dintre cei mai mari realizatori și critici de film din România. Am avut și experiența « Oscarului », atunci când filmulețul meu « Perseverența », realizat pentru Casa Pionierului din Oravița, a luat Marele Premiu pe țară.

C.M.: Cum te-ai simțit, cum a fost atmosfera la festivalul unde ai luat premiul pentru primul tău film, cel cu Casa Pionierilor din Oravița?

Filmul finalizat l-am înmănat directorului Casei Pionierului, prof. Viorel Sperlea și, după festival, într-o dimineață, pe la șapte aud vocea educatoarei de la a cărei grădiniță am folosit copii și pe ea ca actori în film, că mă felicita. Auzise la radio, la Buletinul de știri, de succesul filmului. La Casa Pionierului, directorul avea ochii în lacrimi când mi-a mulțumit, spunându-mi că el credea că va muri fără să-și imagineze că vreodată va fi fost posibil să audă și de ei țara și, iată, deveniseră cei mai importanți pentru județ. După acest succes, am început să-i doteze cu tot ce le trebuia. Din acel

moment, nu mi-a mai trebuit să mai întrec pe nimeni în festival, însă eu am câștigat premii și cu alte filme, primind medalii, trofee și mențiuni de la mai multe personalități: Florian Potra, critic de film, Călin Căliman, regizorii Alecu Croitoru, Bob Călinescu, Alexandru Satmari, Geo Saizescu și mulți alții. Festivalurile durau câteva zile și erau construite pe calapodul celor de la Cannes, cu festivități, mese, baluri, conferințe de presă, excursii, ședințe, seminarii etc. Participau cinești din toată țara de la instituții, școli și universități. Veneau câte 3-4 membri de cine-club și se adunau în număr mare, plus spectatorii în sălile de proiecție, pentru că atunci când erau multe filme, proiecțiile erau câteodată împărțite pe categorii - filme artistice, documentare sau pentru copii și erau proiectate în săli diferite, mai mici. Nu era ușor ca tu, un om modest de pe un șantier minier, să bați intelectuali și studenți specializați în domeniu. Rezultatele mele bune au fost obținute pentru că nu am fost conștient de aceste diferențe, ci doar că am fost sincer în realizarea lor și, poate, această sinceritate și modestie le-a făcut originale și atractive pentru juriile care erau formate uneori și din câte 10 persoane, oameni specialiști din diferite domenii ale culturii române.

C.M.: Povestea ta e una de roman. În plin succes și viață bonomă, ai ales la un moment dat să fugi din țară. Era o decizie grea și... mai ales riscantă. Cum s-a derulat acest film al vieții tale?

B.T.: Cred că și fuga mea din țară, ca și filmul, m-a ales ea pe mine pentru că eu nu am crezut vreodată că o să ajung să am pașaport și destui bani ca să merg în străinătate. Am crescut într-o familie de oameni foarte harnici și modești. Părinții mei au muncit pământul în Iezer, județul Vaslui, că din acele locuri ne este obârșia, iar când a venit colectivizarea și le-a luat totul, au plecat prin țară după muncă și așa au ajuns la minele din Ocna de Fier, apoi la Ciudanovița, în Banat. Am făcut armata la grăniceri și, ca să vezi cât de copil eram, odată, în serviciul de pază pe frontieră, într-o iarnă când era fâșia înghețată, am trecut-o dincolo, în Iugoslavia, unde m-am întâlnit cu grănicerul iugoslav, care era în patrule și am fumat o țigară amândoi. Eu i-am oferit o țigară "Haiduc", cele mai ieftine țigări

românești de pe atunci, iar el mi-a oferit una iugoslavă cu filtru, echivalentul *Snagovului* nostru. În mintea mea, îmi împlineam un vis: puteam să mor cu mintea împăcată că, măcar unul din familia noastră a fost în străinătate. Da..., nu avea să afle nimeni. Era secret, pentru că, dacă se afla, intram automat în batalionul disciplinar. Și acum, să vezi cum lucrează Dumnezeu: un prieten de-al meu, un inginer electronist din București, venit și el la mină ca să câștige bani, îl bate pe un milițian pentru o față. Miliția urmărește să-l prindă ca să-l bage la închisoare. Mă trezesc noaptea cu el la ușă, ca să mă roage să-l ajut să fugă din țară. El știa că am fost grănicer și cunoșteam în amănunt sistemul și zona, așa că i-am dat direcție și sfaturi, ne-am luat rămas bun și ne-am despărțit. A doua noapte, eram la cabana *Șapte brazi* din Oravița, cu un grup de prieteni, unde chefuluiam, când cineva mă cheamă afară în spatele cabanei, unde dau de Stănescu, că așa îl chema. « Ce faci mă? », îi zic, « n-ai plecat? ». « Ba da. Am umblat toată noaptea prin văi și hârtoape și spre dimineață, am văzut un tren, în care am urcat din fugă, bucuros ca am prins trenul de Belgrad și m-am trezit din nou în Oravița. Era trenul Berzovia-Oravița. M-am rătăcit! » îmi zice disperat. « Trebuie să mă ajuți! ». Cum eram în formă, am prins curaj și i-am zis « Bine mă, hai că vin cu tine! ». Am luat o sticlă de coniac, ciocolată și câteva sticlute cu suc de lămâie și, la plecare, i-am întrebat pe cei din bar dacă vor să vină cu mine în Iugoslavia. Toți au înghețat, crezând la un moment dat că glumesc, iar străinii că sunt securist și așa am cules doar trei. Eram de acum cinci persoane. Ideea era că, dacă ne prindeau grănicerii împărțeam bătaia, căci știam cum se aplică, iar coniacul, ca să ne scuzăm că suntem beți și că din greșeala ne aflam în zonă, lucru care, de fapt s-a și întâmplat. În momentul în care am ieșit din arătura dintre Oravița și Grădinari și am intrat pe asfalt, se oprește un IMS de la grăniceri în spatele nostru și ne întreabă ce căutam. Mă bag eu în față mai îndrăzneț și îi spun șoferului că mergem la o nuntă, la Maria Basu. Mai târziu am aflat că în spate era un vecin, maior la grăniceri, care m-a recunoscut și i-a spus șoferului să plece. Asta se întâmpla pe la orele 19:00, iar pe la miezul nopții, am ajuns la primele sisteme de alarmă din zona de graniță. Cutii de conserve legate pe fir

de sârmă între copaci ca atunci când le atingi să zornăie și să-i atenționeze pe soldații de pază. Începuse o ploaie mocănească, iar noi, întinși pe burtă, așteptam să-i depistăm. Schimburile de noapte treceau tot la două ore și când treceau pe lângă un cuib de pază se opreau și schimbau vorbe sau țigări, și asta era un semn că trebuie să ne ferim poteca. După ce a trecut primul schimb și am văzut că nu s-a oprit în zonă, am pornit-o înainte târâș, ceilalți după mine, ca un cârnat. Țineam un băț de vreo 30 de cm în gură, vertical, ca să depistez firele de lansatoare. Toată zona era acoperită pe lungime cu un fir de oțel subțire care, odată atins, declanșa niște rachete luminoase și lua pe neașteptate pe soldat, îl avertiza că e cineva în zonă. Astfel te vedea și te aresta. Știam că bățul din gură trebuia să fie foarte ușor, să nu aibă forță să tensioneze firul de lansator și așa a și fost. Am găsit firul, m-am făcut puncte peste el și i-am trecut pe toți. După multe ore de mers, pentru că era o zonă mai accidentată, cu văi și dâmburi, am ajuns la fâșia de graniță. Era un deal stâncos unde, în loc de fâșie, era un gard de sârmă ghimpată conectat de stâlpi de beton prin izolatori electrici. Nu am învățat în armată despre gard electric, însă eram acum în fața lui și nu aveam curajul să încerc să văd dacă e activ sau nu, așa că am luat două crengi uscate și am mărit distanța dintre firele de jos, destul ca să sari ca un tigru printre ele și chiar așa a fost, pentru că se vedea jos, la poale, cum venea soldatul care verifica fâșia în tura de dimineață. În partea iugoslavă, erau dealuri și văi ca sânii unei femei acoperite de copaci tineri, cam de grosimea brațului și pentru ca zona să poată fi observată, erau toți tăiați și căzuți unii peste alții la întâmplare, creând o linie rotundă a orizontului, însă ascundeau toate denivelările și gropile de dedesubt. După ce am trecut și eu, am privit în urmă. Aveam o priveliște de vis, pe care nu am s-o uit niciodată. Soarele răsărea deasupra Marilei și la poalele ei, șerpuiind în sus, orașul Oravița se dezvelea de pătura nopții. Deodată, un țipăt. Mă întorc și-l văd pe Stănescu căzut cu un picior printre puietii îndoșiți invers. Îi alunecase piciorul printre trunchiurile copacilor într-o groapă și l-a rupt. Nu puteam rămâne aici aproape de graniță, pentru că putea să sosească în orice clipă soldatul, așa că am făcut doi dintre noi scăunelul cu brațele și am început să-l

cărăm cu schimbul. De acum, piciorul se umflase și el gemea în semi-leșin. După a doua colină, am dat de un cioban cu oile și ne-am predat lui. Acesta a dat vestea cumva, pentru că ne-am trezit cu poliția iugoslavă, care a venit cu o semidubiță și ne-a ridicat. Pe Stănescu l-au internat, iar pe noi ne-au dus la tribunal, ne-au judecat și ne-au dat două săptămâni de pușcărie pentru că trecusem frontiera ilegal. Hai s-o fac mai scurtă că, altfel, răspunsul la întrebare chiar devine un roman. După două săptămâni suntem scoși și, din nou, aruncați în dubiță, cu Stănescu scos din spital și în ghips, cărați fără vedere timp de multe ore, când te gândești că acuși vom fi la granița românească și vom fi predați autorităților. Era o chestie care se practica uneori. Din fericire, am ajuns la Belgrad și, din nou, închiși pentru două săptămâni. Aici erai intervievat și verificat cine ești și unde vrei să ajungi. Erau peste două sute de ilegali din România, Ungaria, Cehoslovacia. Stăteam câte o sută în dormitor, cu paturi de fier suprapuse. La Vârșeț, unde am făcut primele două săptămâni, eram 40 în cameră și ne scoteau doar o dată în curte pentru zece minute, după care stăteai pe o băncuță de lemn toată ziua. Eu am vrut să ajung în Suedia, dar de aici se putea emigra doar în Australia. Unul dintre noi, un oltean, a ales Australia și atunci a fost separat de noi. După două săptămâni ne-au pus într-un microbuz și ne-au dus la granița cu Italia, unde după ce ne-au arătat șoseaua care duce la Trieste, ne-au sfătuit să nu spunem nimănui că am avut contact cu autoritățile iugoslave. În lagărul din Trieste, erau condiții de hotel, adică eram 4 în cameră. Se putea emigra doar în trei țări: USA, Canada și Australia. Am ales Canada, pentru că se pleca cel mai repede și după doi ani primeai cetățenia și puteai să te întorci în țară, ca să-ți vezi familia. În America așteptai 4 ani, se putea merge acolo, însă aveai nevoie de un sponsor/garant particular, pe când în Australia și Canada te lua statul. Cel mai tânăr dintre noi, un moldovean care a răspuns invitației mele de la cabana din Oravița, a ales și el Canada și acolo a și ajuns. Mai era boxerul din Brașov, cules tot din cabană, fost campion național, era numai mușchi. Spărgea nucile între degetele de la picioare de te cruceai. El și cu Stănescu s-au cherchelit și s-au luat la bătaie cu un grup de bulgari, care bătuți, s-au

pregătit să-i omoare pe amicii mei și atunci aceștia, de frică, au fugit în Franța, unde arestați din nou ca ilegali, au ales între pușcărie și Legiunea Franceză. Astfel, Stănescu a fost parașutat ca soldat al armatei franceze în Djibuti, iar boxerul a ajuns instructor în Legiunea Franceză din Marsillia. Iată-mă singur. Pentru cine mi-am riscat viața? Eu am fost tare naiv pentru că am crescut în credința că toți suntem ca o familie.

C.M.: Din Italia, lumea liberă sau « liberă » nu mai era atât de strălucitoare, dar trebuia să înaintezi în necunoscut. Ți-ai dorit atât de mult ca să mergi la capătul lumii sau ai ajuns acolo mânat de destin până la urmă?

B.T.: După unsprezece luni de așteptare, m-am plictisit și mi-am schimbat dosarul, iar după o lună am ajuns în Australia, despre care nu știam nimic. Dar stai să vezi de ce. Pentru că și aici tot destinul a lucrat. Australia m-a ales pe mine, nu eu pe ea. După vreo două luni de așteptat în Trieste, apare un nou refugiat din România, un plutonier major de infanterie din Reșița, foarte șmecher și curtenitor, jucător de cărți și pilangiu la maxim. Era țigănos la piele, dar și la vorbă: « Au! Mânca-ți-aș...! » Așteptând în gara din Trieste, eu îmi găsisem serviciu la un restaurator de mobilă antică pentru înalta clasă, însă era o zi, două pe săptămână. Mă folosea mai mult la livrat, pentru că eram vânjos. Seara, când veneam de la muncă, trebuia să cumpăr de băut, pentru că așa era regula și s-o împart cu cei din cameră. Iar când nu aveam bani, Tache plutonierul, că așa îl chema, făcea rost de bani. Și într-o seară, ne-am întins la băut într-o trătorie dintr-o localitate apropiată și, pe la două dimineața ne-am hotărât să plecăm spre lagăr. Erau vreo 4-5 km, întuneric beznă și ce-i vine lui Tache să propună? Să luăm o mașină de pe stradă și s-o abandonăm aproape de dormitoare, iar poliția o va afla a doua zi și-o va reîntoarce proprietarului. Însă cum ne chinuiam noi s-o pornim, iaca numai ce apare poliția și ne arestează pe toți. A doua zi eram cărați toți în cătușe de poliția federală la tribunal, ca să fim judecați pentru tentativă de furt. Ne simțeam importanți ca-n filmele cu Franco Nero. Toți ne priveau cum ne păzeau cu fală polițiștii. Era plină sala de tribunal și îți crea iluzia unei scene de film

polițist. Mame care plâneau, copii, bunici, hoți de buzunare, prostituate, mafioți etc, aveai senzația că sunt acolo toți pentru noi, însă, în realitate se judecau zeci și zeci de cazuri ieftine pe zi. Noi am primit o lună cu răscumpărare, însă cum eram săraci și singuri, am intrat la pușcărie. Da' ce pușcărie? Nu se compara deloc cu cea iugoslavă, unde primeai bătaie toată ziua cu furtunul de cauciuc, dacă te prindeau că vrei să te așezi în pat. Stăteai de dimineață pe băncuța de lemn și-ți depănai viața celuilalt, pe când în Italia, aveai cinematograful, biserică, dreptul să-ți cumperi tu mâncarea preferată și să ți-o gătești, dreptul să-ți cumperi un litru de vin pe zi, țigări și o cameră unde puteai să-ți plătești o prostituată din afară, dacă nu aveai soție sau prietenă care să te viziteze. De vorbit, nu vorbeau între ei deținuții. Erau de toate neamurile și eram câte 10 în cameră, unde aveam reșou și tacâmuri pentru gătit, frigider și televizor, baie și WC, etc. După ce am ieșit afară, proprietarul mașinii a venit în lagăr și ne-a invitat la el acasă la masă și-am devenit prieteni. De acum, aveam cunoștințe în Italia. Mai târziu i-am trimis vederi din Australia, însă faptul că am fost închis, a fost considerat caz penal pentru statul canadian, care mi-a trimis o scrisoare în care mă informa că timp de 10 ani nu am ce căuta în țara lor. Dar scrisoarea mi-au trimis-o după ce am ajuns în Australia. După șase luni, m-aș fi întors imediat în România și erau sute ca mine, dar cred că ne-ar fi închis și distrus în bătaia autorităților. Am văzut la mână întâi ce le făceau celor prinși sau întorși acasă. Libertatea la care visasem nu exista în Occident. « E o farsă! », mi-am zis, însă îmi merit pedeapsa pentru c-am mușcat, ca Adam, din mărul oprit.

C.M.: Ce s-a întâmplat cu ai tăi, acasă?

Acasă, după plecarea mea, părinții se întrebau unde oi fi, însă după ce au descoperit carnetul de CEC au înțeles că am plecat. Cei de la Exploatarea minieră credeau că sunt plecat în vreo delegație prin țară, însă când au primit înștiințarea mea că sunt în Italia, au năvălit peste părinții mei cu ideea de a confisca tot ce îmi aparține și, în mod special, îi interesa carnetul de membru de partid, pe care tata l-a predat, aceștia răsuflând ușurați. Sigur că au plâns sărmanii pentru că tata ieșise la pensie după 39 de ani neîntreruși în minele de uraniu, iar partidul îi lăsa în

plata Domnului pe pensionari, aceștia fiind nevoiți să se retragă în alte grupuri, de unde primeau ajutor și căldură familială. Mai întâi, tata a devenit penticostal și, mai târziu, a convins-o și pe mama. Pocăiții erau înțelegători cu ei față de organizația partidului, care mereu îi persecutau și le scoteau ochii că au un fiu trădător. Sărmana mamă, cât o mai fi plâns...

Lucrurile în Occident care susțin societatea, sunt de fapt kitsch-uri moderne care strălucesc de-ți iau ochii, ceva asemănător cu cioburile de sticlă de care erau fascinați băștinașii din America, atunci când prima dată au fost vizitați de conchistadorii spanioli. Acestea sunt puntea spre obiectul de lux clasic, de calibrul Rolls Royce sau Mercedes, după care trebuie într-adevăr să muncești ca să-l obții. Italienii, la fel ca toți occidentali, muncesc de dimineață până noaptea ca să plătească pentru ele. Încep serviciul la 7 dimineața și la 12, ora prânzului, au două ore în care se duc acasă, prânzesc cu familia și trag o oră de somn, după care se reîntorc în fabrică sau instituție și continuă până la șase, șapte seara, apoi se întorc acasă, servesc cina, urmăresc știrile și se culcă. E asta libertate? Păi găina și porcul nu fac la fel? Ba da, fac la fel, mi-am zis. Până și cel mai bogat mafiot nu are liniște, e antrenat în această luptă materială. Noi am fost criticați că suntem ca într-un lagăr, organizați în comunism, însă pe ăștia i-am găsit crâncen organizați. Fără ca ei să realizeze. Păi ce folos să ai de la aceste străluciri, dacă nu le poți împărtăși, ca victorii, cu nimeni? Eroii și victoriile de admirat le sunt dictate de sistem și oile urlă și aleargă după ele. În Ciudanovița și Oravița mea, după cele șase ore de muncă date partidului, nu mai interesa pe nimeni ce fac. Aveam grupurile noastre de prieteni și mai trăiam o viață în paralel. Tot ce obțineai în comunism era prin istețime și creație, chiar și o fată trebuia s-o cucerești cu poezie și trăirea era de durată, sufletul creștea. Să nu fiu înțeles greșit. Povești adevărate există și în capitalism, însă eu prezint evenimentele la nivel de emigrant sărac, într-o lume săracă, majoritară. Majoritatea are acces la lucruri imediate și ieftine, care nu sunt trainice, create în acest scop pentru că "viermele trebuie să producă mătase".

Dintr-o țară capitalistă nu se poate fugi. Dacă era

România capitalistă, nu mai puteam să traversez un ținut atât de mare pe jos ca să ajung la graniță. Toate terenurile ar fi fost particulare și așa fi fost prins imediat.

C.M.: Drumurile imigranților în noile lor patrii sunt pline de sinuozități, de lacrimi, de dureri, dar mai apar și bucurii. Care au fost momentele marcante ale integrării tale în Australia?

B.T.: În general, sunt binecuvântat de Dumnezeu. Am avut în țară doi părinți foarte credincioși, harnici și tare iubiți, care s-au rugat mereu pentru mine. Iarăși destinul. Eu am fost recrutat de statul australian pentru minele din Perth, datorită experienței și calificărilor mele în acest domeniu însă, pentru că am fost singurul când am aterizat în Melbourne pentru această destinație și nu aveam legătură decât a doua zi, cei din lagărul din Melbourne au hotărât să mă oprească aici. După o lună de stat în lagărul din Footscray, mi-am găsit serviciu la fabrica Philips din Clayton. Acum vorbesc de suburbiile orașului. Și am închiriat o garsonieră în Carnegie. De engleză nu aveam nevoie pentru că fabrica și, în general, Australia, era plină de italieni și eu, după un an de stat în Italia, o vorbeam foarte bine, ba chiar mai bine decât vechii italieni, care începuseră s-o uita deja. Nu pot să spun că nu au fost lacrimi în toți cei 11 ani, până la prima mea vizită în țară ca să-mi revăd părinții, fratele și sora, prietenii copilăriei și colegii de viață, însă despre asta se pot scrie o mie de pagini. Dar, în mare, după doi ani de fabrică, un fost prieten din lagărul din Italia m-a vizitat la Melbourne și, neplăcându-i drumul meu ales spre profesii practice, cunoscându-mi capacitatea și talentul artistic, m-a invitat la el, la Canberra, unde era student la Geologie, ca să-mi schimbe cursul vieții. M-am înscris la un liceu pentru un an de zile, ca să învăț limba engleză. Jordan, că așa îl chema, bulgar de origine, reușise să fugă în una din vacanțele lui de la universitatea din Moscova, unde studiasă arhitectura, alegând ruta Polonia, Ungaria, Iugoslavia și, de aici, a fugit în Italia. În lagărul de la Latina, unde eu începusem o viață de refacere de la chefurile trăsnet care se țineau lanț în lagăr, în fiecare dimineață, pe la orele 5, alergam 11 km și, în aceste expediții, l-am descoperit pe Jordan într-o

grădină, executând numere de circ, cu sticle de șampanie și mingi de tenis. Jongla câte 10 mingi și șase sticle goale. Am început prin a ne saluta, ca mai târziu să jucăm tenis împreună. El era un adevărat spartan în ale sportului și am rămas prieteni până am ajuns împreună în Australia, însă el a rămas în Sidney. După cursurile de limba engleză, am găsit un serviciu ca operator de teren cu o reporteră, la Știri, la canalul 7 tv, însă realizând că engleza mea nu e suficientă ca să apuc taurul de coarne, m-am întors înapoi la Melbourne, unde am hotărât să mă înscriu la cursuri de film ca să-mi perfecționez limba. Am intrat la Institutul de ingineri de sunet unde, forțat să studiez practic și în scris, mi-am perfecționat engleza tehnică. Mai târziu, am urmat un Bachelor of Arts în Literatură, la Colegiul din Berwick/Universitatea Monash. Am intrat în 1993 în radio și apoi în televiziune însă, din banii câștigați nu se putea trăi, așa că am rămas credincios meseriei de sudor, la care m-a înscris tata. Și pot spune că și ea, sudura, m-a ales pe mine. Eu îl trimiseseam pe tata să mă înscrie la Timișoara la Electromotor, pentru că iubeam electricitatea, dar el, întâlnindu-se la Berzovia cu niște vechi ortaci de muncă de la minele din Ocna de Fier, a ajuns la Bocșa și, după un chef mineresc, m-am trezit înscris la Școala Profesională de pe lângă Uzinele UCMMA Bocșa, pentru sudor. O meserie care mi-a adus mulți bani în Australia, suficienți cât să ajung să-mi cumpăr o casă și să-mi susțin pasiunea mea pentru film și radio.

C.M.: Pasiunea ta pentru film nu te-a părăsit și ai mers și la universitate. De ce nu ai rămas în industria presei?

B.T.: După absolvirea Institutului, ca de inginer de sunet, am avut nevoie de practică și așa am ajuns să lucrez la stația de radio comunitară, 3zzz, la programul în limba olandeză și, după un an, să fiu invitat de George Pană, care era președintele Grupului Român, să devin membru al echipei lor, unde funcționez și azi. Mă întrebi de ce nu am rămas la televiziune, la știri. Răspunsul e simplu: se plătește prost, e periculos, pentru că am văzut mulți operatori cu cicatrici pe față de la încăierările de la manifestări politice și sportive, apoi ceea ce mă durea cel mai mult e că nu aveam acces la procesul

artistic al materialului filmat. În capitalism totul e divizat, segmentat, împărțit pe bucățele, ori la noi în țară era un act de echipă. Eu voiam să creez, nu să filmez și, apoi să nu mai văd materialul care intră la montaj, la sunet, la producători, reporteri și, apoi, la regizori și...pe post. Asta e munca de bovină, muncitor la linia de asamblare, care știe doar un șurub să strângă. « Viermi de mătase », care e un termen pe care l-am descoperit după șase luni de Occident, ori la posturile comunitare ai mână liberă să devii autor total, însă neplătit.

C.M.: Să realizezi săptămânal o emisiune de radio în limba română, înseamnă multă, multă tenacitate, pasiune pentru limba română și pentru jurnalism. Eu mă număr printre chibiții tăi, chiar dacă stau la zeci de mii de km distanță. Dar, cum poți trăi din așa ceva?

B.T.: E singura posibilitate să fiu eu, să fiu viu, să rămân român ne dezamăgit de adevărul existenței și autenticității culturii și neamului meu. Noi ne naștem și ne alegem drumul vieții din primele povești și cântece de leagăn. Australienii vin din altă mitologie, pe care eu o respect, însă nu o pot trăda pe a mea, pentru că eu am venit înastă lume să cresc, nu să devin găina leșinată și fără direcție, sau vierme de mătase. Eu construiesc 'peste', nu sar din cracă-n cracă. Viața e infinită și beneficiile sunt mari în drumul ales. Mereu am fost răsplătit prin surprizele ei și le aștept cu încredere în eternitate. Mitologiile altora sunt treptele înțelepciunii mele, însă eu rămân eu, cu recunoștință. Tot prin ce treci în viață te ajută să te cunoști și această cunoștință e răsplata. Fiecare împiedicare spune ceva. Ascult-o cu atenție! Pentru asta trăiești, pentru cuta de pe obraz, pentru iertare, lacrimi, mângâiere. Asta aduce multă pace și liniște sufletului.

C.M.: Am văzut-o pe soția ta, care e de origine chineză și mă gândesc, oare cum poate comunica sufletește un român cu un chinez? Care sunt resorturile care vibrează cel mai bine împreună? A învățat românește? Dar copiii, nepotul?

B.T.: Ce cadou minunat mi-a fost dat să observ viața prin alți ochi! Noi mereu ne impunem crezul și moftul fără să realizăm cât de benefic ne este să-i

ascultăm cu atenție și până la capăt pe cei ce vin din alte mitologii. Există un infinit de culori și miresme, nu te rezuma doar la cele culese. Dacă două suflete se sincronizează, devin unul și ești împăcat, însă dacă ele pulsează diferit, mereu ești alert de existența celuilalt. Singurătatea și staționarea dispar, mereu crești, ești viu continuu. Două suflete trebuie să se iubească fără vârstă. În permanență trebuie să fie un poem. Toate clipele vieții sunt una și trebuie să fii abil să le trăiești în fiecare moment. Să fii pregătit să iubești cu aceeași intensitate înfrângerea, stângăciile, împlinirile, talentul, frumosul, urâtul și răutatea aproapelui tău. Cu aceeași intensitate, modestie și cuminenție. Cel mai bine vibrează relația atunci când ea e de acord cu tine, fără ca tu să i-o ceri. Când sămânța iubirii tale crește în ochii ei. Amândoi am prins cuvinte din limba celuilalt, spontan și punctăm momente din viață cu ele atunci când e nevoie. Vei fi uluită cât de mare e răsplata. Copiii prind cuvinte din zbor și le folosesc doar atunci când sunt la strâmtoare, le folosesc ca unelte, ca să sculpeze în sufletul tău. Am umblat prin 20 de țări, în ideea de a-mi găsi consoarta și, în momentul în care nu am mai fost interesat, am ajuns în China și am găsit-o pe ea. Deci, ce rezultă, e că atunci când privești, nu vezi.

C.M.: Viața asta împărțită în două, așa cum bine ai simțit-o și ai descris-o în cartea ta, ÎNTRE DOUĂ LUMI, nu e una simplă absolut deloc. Totuși, de acolo, de la capătul lumii, ai reușit și să-i fii aproape pe românii din țară cu cei plecați la antipodi. La ce răspund cel mai bine românii din Australia și ce îi interesează pe cei din țară, când aud de comunitatea românească din țara cangurului?

B.T.: Întotdeauna iarba de peste gard e mai verde și lucrul acesta e adevărat până nu ajungi să corectezi această iluzie, altfel ai trăit degeaba. Nu copia pe nimeni! Acesta e secretul. Fii credincios drumului tău! Trăim într-o lume a iluziilor și suntem înconjurați de magicieni. Toți vor bani! Trezește-te!!! Raiul e lângă tine. Nu umbla după cai verzi pe pereți și nu trăi în minciună. Vorbește-i fratelui în graiul său și spune adevărul. Dacă ești sincer, câinele nu te mușcă. E instinctul vieții, e instinctul neglijat și oprimat prin șiretlic. Românii din țară

sunt înăbușiți de dezamăgiri și licăresc atunci când ne aud vorbind fără prejudecată. EI SPERĂ! Speranța vine de departe, pentru că speranța îi eliberează, și eu sunt conștient de sinceritatea lor. Eu cred în adevărul părinților mei și al neamului meu și asta se simte. Românii din țară sunt dezamăgiți de guvernul lor, iar românii din Australia sunt dezamăgiți de ei. De ce? Pentru că românii din țară privesc și nu văd. Tot mereu a strigat Țuțea « Măi fraților nu va mai alegeți conducători care nu-și iubesc țara! ». Românii din Australia sunt fericiți când îi simt pe cei din țară alături de ei. Pe cei din țară îi interesează curajul și realizările noastre. Ne privesc ca pe niște salvatori.

C.M.: Cum ne percep australienii ceilalți, pe noi, românii?

B.T.: Ca pe niște oameni capabili, harnici și periculoși. Le-am demonstrat că suntem periculos de buni în toate. Avem oameni capabili în educație, știință, artă, politică, sport, medicină etc., în toate formele de viață socială. Suntem cei mai buni prieteni, foarte muncitori și gospodari, iubim și suntem parteneri devotați și de încredere.

C.M.: Faptul că filmul tău, “Drumul nostru”, a fost prezentat la NewYork și că a avut succes, mai ales în fața tinerilor învățăcei, este una dintre cele mai frumoase realizări pe care și le poate dori un artist. Desigur că vreau să detaliezi și pe marginea acestui subiect și, mai apoi, să mergi mai în adâncime și să-mi spui dacă te-ai gândit să faci o școală, acolo în Australia? Adică să lași urmași profesionali.

B.T.: Am fost pentru mulți ani membrul al Asociației Învățătorilor(Instructorilor) ATOM și mai sunt și azi, însă ne financiar. Am ajutat studenți de la RMIT să realizeze filme proiect de sfârșit de an școlar, până am intrat la Canalul de televiziune Comunitar CH 31 TV, la programul în limba româna. O oră de varietăți intitulată Mozaic Românesc și o jumătate de oră de educație în turism românesc, intitulat *Destinația România*. Televiziunea e un mediu care cere un imens număr de ore de muncă și toate rupte de la viața de familie, însă am trăit prin și pentru neamul meu și

promovarea lui. Am dorit să deschid școală de film ca să pregătesc urmași așa cum zici tu, însă au lipsit sponsorii și timpul. Visam să organizez și să participăm la festivaluri, însă sistemul de aici nu a fost favorabil. Au lipsit răbdarea, timpul și înțelegerea de a funcționa aici. Sunt prea multe pentru un singur om voluntar. Un om care luptă pentru supraviețuire, cu un salariu de sudor, poate investi numai până într-un loc. Toate filmele mele sunt de fapt lucrări de mână, la stadiu de manuscris/ciornă. Ca să ajungă la forma de hollywood e nevoie de milioane. Însă și în această situație, filmul documentar românesc din diaspora este reprezentat cu demnitate de filmul meu intitulat *DRUMUL NOSTRU*, un film documentar color/alb-negru, de trei ore, care prezintă dorul după pământul natal. Poate fi vizionat pe You Tube și se poate citi o recenzie în engleză și română pe internet. În cadrul Universității Osuego din New York, se studiază la secția de film documentar românesc, filmul meu și un film din România.

C.M.: Cum ai ajuns la New York, mă refer cu filmul, și câteva trăiri legate de aprecierile pe care le-ai primit de acolo?

Filmul *Drumul Nostru* l-am încărcat pe You Tube în segmente de zece minute după ce a fost prezentat la canalul de televiziune comunitar din Melbourne patru săptămâni la rând, împărțit în episoade de 50 de minute. Este un film documentar care atestă și prezența noastră, a românilor prin acele văi ale exploatarea uraniului, deschise de ruși, unde acum văd prin Earth Google că zona dispare înghițită de vegetație, este reîmproprietărită de natură. Administratorii noștri șterg repede totul precum pisica supunându-se cu plecăciune directivelor de la Bruxelles fără o conservare istorică a locului și identității care marchează 50 de ani de istorie comunistă. Radiațiile nu sunt o scuză ȘI ASTA O DOVEDEȘTE BINE HIROȘIMA ȘI NAGASAKI, orașe ultramoderne astăzi, cu turism intens. Zona cu dealurile ei uranifere există de milioane de ani și locuitorii au prosperat în acea zonă și o fac și azi. Pericolul pentru muncitori a fost exploatarea intensă și fără reguli riguroase de control și protecție în procesul de producție. Apele izvorăsc din acel pământ de milioane de ani și istoria nu prezintă

deficiențe în evoluția omului din zonă nici pe departe apropiate de cele ale alcoolismului și țigărilor moderne. Filmul este un ansamblu de imagini din ziua de azi în culori, alb-negru, din anii 1974 și fotografii de pe durata existenței zonei. Filmul a atins mii de vizionări. Când l-am încărcat pe You Tube, m-am gândit la oamenii care au lucrat în acea zonă și apoi, la studenții și elevii care vor dori să facă vreo teză legată de acest subiect. Într-o zi, am primit o cerere de la Universitatea Osuego din New York, de la prof. Lenuța Giukin, care îmi explica de studiul lor legat de filmul documentar românesc din țară și din diaspora și la ultimul, au găsit pe You Tube filmul meu ca fiind interesant și m-au rugat să le trimit o copie. Am făcut-o cu cea mai mare plăcere, în special că am descoperit și doi profesori de origine română în cadrul corpului profesoral al universității. După o perioadă, am primit din nou un email, prin care mi se propune să le dau permisiunea ca filmul să fie parte din studiul lor la secția de film. Un studiu care punctează diferența de a vedea lucrurile din România, între un cineast din interior și unul din afară. Pentru mine, și un singur spectator dacă este mișcat și învață ceva e un cadou, însă această alegere din New York este binecuvântarea și recunoașterea existenței mele ca artist. E o răsplătă adusă oamenilor care m-au crescut și m-au învățat să iubesc.

C.M.: Cum ai regăsit România, după ani și ani petrecuți departe? Care e cea mai frumoasă trăsătură a românului care e musai să nu se piardă? Cu ce i-am putea noi cuceri pe străini? Ce ai tu, specific românesc, care te diferențiază de orice altă nație?

B.T.: Calmul și iertarea, am răbdare, ascult, apreciez și încurajez și, în mod special zâmbesc. Cred că sunt calități românești. O importantă calitate care nu aș dori să se piardă la român este că nu e catastrofal, nu pune la suflet, face haz de necaz și în mod deosebit are curajul s-o ia de la capăt. După câte hoarde și nebuni ne-au pârjolit țara, trebuia să fi dispărut până acum.

România mea, așa cum am scris în cartea *ÎNTRE DOUA LUMI* a rămas în anul 1979, când mi-a

mângâiat sufletul pe vârful stâncos, rămasă după gardul de sârmă ghimpată. Un soare care îmi surâdea și dezvelea de ceața dimineții, ca de o pătura de nori albi, orașul Oravița, șerpuit, la poalele Marilei. Parcă o priveam din ceruri!

După unsprezece ani am vizitat România și cu dezamăgire pot spune că era goală. România era plină de oameni supărați, îmbufnați și cu capul în pământ. Mi-a creat o stare de durere profundă și am

vrut să plec, însă trecând printr-un sat, am găsit o bătrână odihnindu-se la un izvor. Atunci am realizat că ce am întâlnit eu pe străzile Timișoarei și Bucureștiului era populația, dar poporul adevărat medita în așteptarea primăverii. Azi sunt 70 de ani distanță între noi: România, 35 de ani în drumul ei, iar eu, 35 de ani în îndepărtata Australie. Eu cu dor după vremurile celor 26 de ani ai mei din țară, ei cu iluziile și speranțele noilor victorii.

Yvonne Fuller - *St Mawes sun, sparkle and light airs*

(http://yvonfuller.com/wp-content/uploads/2012/07/DSCN1760_2.jpg)

Lucia Irina MIHALCA

Curgerea vieții

Cu fiecare respirație, cu fiecare pulsație,
cu fiecare ceas, cu fiecare pas,
aduni gânduri, cuvinte,
sunete, miresme,
atingeri,
imagini, emoții,
lucruri, oameni,
și, mai ales, amintiri
- comorile de preț pe care
odată pierdute ți s-ar părea un cataclism -.

Cu fiecare gând încerci sensul luminii,
cu fiecare cuvânt pe-o nouă treaptă urci,
cu fiecare sunet o nouă partitură se compune,
cu fiecare mireasmă intri în noi și noi lumi,
cu fiecare atingere simți lumea și țesătura ei,
cu fiecare imagine palete de culori, forme și vise se
revarsă,
cu fiecare emoție parcurgi noi și noi înțelesuri,
cu fiecare lucru adunat te iluzionezi în separare,
cu fiecare om în care te reflecti, te privești uimit,
înțelegându-te,
cu fiecare amintire te pierzi în trecutul unor clipe,
iar în final sau, doar, pășind pe-o altă treaptă,
pătrunzi, val după val, în marea de ceață,
un hău se cascadează
și-nchide la fel de repede,
eliberând în cântecul uitării,
rând pe rând, cu durere,
amintiri, oameni, lucruri,
emoții, imagini, atingeri, miresme,

sunete, cuvinte,
gânduri...

Și totuși, tu nu ești toate astea!
Deschide-ți ochii, deschide-ți inima,
privește cerul, mereu altul, irepetabil,
cu Helios, Selena și Eos,
cu stelele, furtunile
sau norii care vin, vin și trec.
Privește totul! Fiecare om
are o poveste, povestea unei vieți.

Deschide-ți ochii, deschide-ți inima,
trăiești momente unice
de fericire pură,
bucură-te și lasă-te surprins,
binecuvântând totul!
Intră în Palatul Mnemosynei
- fiica Cerului și a Pământului -,
eliberând în Neuitare
spiritul Aletheiei.
Înțelege că
nu ești chipul, corpul,
emoțiile, stările, gândurile tale.
Murind cu fiecare clipă
ești ceea ce ești, lumina iubirii,
ești însăși viața
- acest dar fantastic -,
ce curge și curge, și curge, prin tine!

Cerul din inima mea

Eternul prezent, totul trece și curge,
în acea liniște nimic nu respiră,
nimic nu se mișcă,
scufundat în adâncuri, adevărul își va găsi calea,
chiar dacă voalul ivoriu al uitării
te-acoperă mereu și mereu.
Inima mea și-a ta sunt într-o clepsidră,
poți să o spargi de vrei,
un timp de o zi e tot ce-ți dorești,
ajunge zilei trăirea ei,
să nu luăm mai mult decât putem duce!
Cerul din noi ne vorbește, culorile sunt mai intense,
sărut cerul acesta, un anotimp al iubirii,
un anotimp al nostru,
contopită-n tine, încep să mă cunosc,
purtată de tine, zărilor se deschid,
distanțele se risipesc,
imaginea prinde contururi nebănuite.
Pășesc în Sălile Amenti, respir aerul mistic al serii,
primesc fragmente,
copleșită, o putere mă ține parcă legată
în tărâmul în care ești,
în inima mea, trăirile tale au luat
drumuri fără număr. Ce e imposibil?

Un izvor se deschide mereu spre lume,
tot ce am nevoie port lăuntric.
- Vino să te sărut peste tot - contururi, linii, puncte
-
sunt răscolit, din mine smulgi
o fântână săpată-n adâncul pământului!
Îmi ții fața în mâinile tale
și mă privești în ochi, îmi simt inima,
totul se conturează în mine,
mă așez în locul cel mai curat, acolo unde
vibrează iubirea de noi, o dependență,
ne simțim întregi, ne descoperim,
cu inima deschisă comunicăm,
apare scânteia, se naște legătura,
parcă-l cunoști de-o veșnicie.
- Îți simt cum zvâcnește tot trupul,
atinge-mi inima, bate ca la o turturea
prinsă-n mâinile mele,
cu disperare se zbate, nu știe ce se-ntâmplă,
dorința de viață și libertatea zborului,
vreau buzele tale,
acolo simt zborul purtat spre infinit!
- șoptești în dansul iubirii, în dansul vieții...

Calea spre tine

Se poate încheia ceva vreodată?
Nici când renunți nu are cum
pentru că altul se-nalță
și cade la fel, uitând cine ești.
- Nec plus ultra -
Câtă iubire purtăm în noi!
Cu ea am scris pe cer, pe ape,
pe stânci, pe trepte,
în slove, în trupuri și-n inimi.
Acum și aici suntem
doar noi și cerul albastru!
Vocea ta a rămas ascunsă undeva
în cele mai adânci cute
ale sufletului meu.
Zborul tău pe buzele mele!
Simți sărutul meu cum se plimbă
peste tot trupul, îl cuprind,

m-amețește și mă smulge,
așezându-mă-n tine pentru totdeauna?
Păstrează un singur adevăr:
prin mine-ai găsit calea spre tine!
Acolo, o stea îți spunea:
fiecare clipă
trebuie trăită cu intensitatea ei.
O altă voce îți șoptea:
se naște un schimb delicat, limpede,
ce-adie peste tot trupul
cu fiecare atingere de mătase,
cu fiecare vibrație, respirație și freamăt,
cu fiecare revărsare de har,
așa vom fi mereu:
mai fascinați de tot ce suntem,
contopiți cu absolutul.

Ne-am cunoscut
în acea atingere a infinitului,
ne căutam de atâtea vieți,

prin noi
curge zborul vieții
acolo unde lumea s-a aprins.

Atingerea Cerului

Legănată pe umerii tatălui, ca-ntr-un dans ușor, în ritmul pașilor, privea cu ochii mari bolta cerească și stelele care se aprindeau rând pe rând. Aștepta cu atâtea nerăbdare și bucurie clipa asta.

Sâmbătă seara era ziua când urma să vină s-o ia de la cămin (o formă de grădiniță cu program prelungit, de luni până sâmbătă, de la doi la **șase ani**, optată de părinți pentru că nu aveau cu cine-o lăsa atunci când mergeau la serviciu). De la distanță, când îl zărea, cu viteză alerga în brațele lui:

- Tati, tati, ce dor mi-a fost de tine!

Înalt de aproape doi metri, frumos, puternic, cu părul negru și pielea albă, tatăl o ridica pe umeri, după ce-o-mbrățișa la pieptul lui, sărutând-o, privind-o cu atâtea iubire. O simțea firavă, slăbuță ca un fuior, un fulg. Doar ochii îi sclipeau de parcă de acolo viața-și trăgea seva, de acolo-și continua firele.

Cu mânuțele ei îl strângea tare-tare de gât de parcă nu i-ar mai fi dat drumul, ca, apoi, într-o clipă, să ajungă pe umerii lui. Atunci era cea mai înaltă, atunci atingea cerul.

Un cer întins și ea, acolo, atât de aproape!

Cânta cântecele noi învățate, privind tot se vedea de la înălțimea ei. Tot drumul vorbea, nu se mai oprea, de parcă ar fi vrut să afle tot de lumea zărită prin ochii ei, recuperând nevederea de-o săptămână.

O mirau stâlpii înalți, postați din loc în loc și felinarele lor, clădirile, copacii, dealurile din zare, oamenii care treceau grăbiți, adânciți în gânduri, cu capu-n pământ parcă.

Cu mâna, una câte una, desprindea câte o stea de pe cer, lăsând-o în urmă, spre-a le lumina trecătorilor drumul în noapte.

În palme, fulgii mari de nea se topeau, iar în jur feeria zăpezii reda o lume din povești.

Obosită, în dulcele balans, ajungea adormită acasă. Era ușor luată și așezată-n pat.

În surdină, la difuzor, un cântec repeta refrenul: "opriți timpul, clipă noastră minunată...".

Ca prin vis simțea căldura și parfumul mamei, mângâierea și șoapta ei dulce:

- Dormi, puiule, dormi, îngerii să te vegheze!

Prin ochii copilului, fulg în devenire. Coborâtor din stele, îngerul luminii – copilul!

O inimă rebelă spre marea regăsire. Cheia timpului Ei, acesta-i misterul! De dincolo de timp zâmbește Ea.

Pe urmele visului - povestea, emoția, visul! Tu, eu... poem plutind în(tr-un) vis!

Privește cu înțelegere totul în jur. În fiecare floare, stea, frunză, piatră, ascunse lecții!

Povestea nu se oprește aici! Asculți?

Noriko MIZUSAKI

my spring chilly
rain and winds blow down
cherry blossoms my own

寒き春
雨風吹きて
わが桜

Haiku: October Rain

(1) Jugatsu no amewa tsumetaku
ware warau

a curtain of silk threads
my clothing is

In October
rain chilly
jeers at me

(3) Negau koto nuretaru hibi ni
Basho kasa

(2) Kasa wa naku kinuito kaaten
waga chakui

My desire
for my wet days
a conical rain hat of Basho

With no umbrella

Red Snow

for the Casualties of the March 1^{*)}
Independence Movement in Korea

falling
upon us

On March 1, 1919
in Seoul Korea then
it spread all over the land

dying
the earth
red

their snow was
falling
on sadness
of the history

still now
the snow is falling
on us

our snow is

dying
our earth

scarlet

always
movements
for independence
get fiercely oppressed

even now
somewhere
in the world
again
the red snow
falls

*) The March 1 Movement in 1919 was a movement in Korea for their independence of Japan's government. It started in Tokyo, Japan, at the Korean YMCA and then at the park in Seoul students declared their freedom and independence of Japan, shouting "mansei!" which means a hail of cheers. But they were oppressed and attacked by the Japanese police. So many Korean people were killed and injured in it. This movement spread all over Korea till May when they were hushed.

Snow was Falling

Snow was falling
I was walking along with no hood on
in a city
its name I don't know
I have lost the map when I don't know
a tram gone passing me
it had no sounds.

I was walking along
in the city where snow was falling
which country it belonged to
which border it was near I did not know at all
I asked for a passenger passing me
"where is it?"
no one answered me
they all passed me in a hurry in the snow.

Only snow was falling
I was walking along
I searched for love

searched for a person to be relied
searched for a warm place
I walked around searching for them
in the city where snow was falling
an enormous city with no sounds.

Then my loneliness was buried under the snow
my hope was frozen
the whole city was also buried
in the map endlessly white
together with the memories of the destruction and
looting
with the black hole of human's lack of love.

Still snow was falling
silent was the snow of bullets
it is still falling
upon my heart I had left there.

(Translated by the Author)

The Mountain

I want to have a mountain on any days
in my mind
in my daily life
a mountain

standing straight up toward the heaven

pell-mell
messy

full of troubles
is my daily life
in it

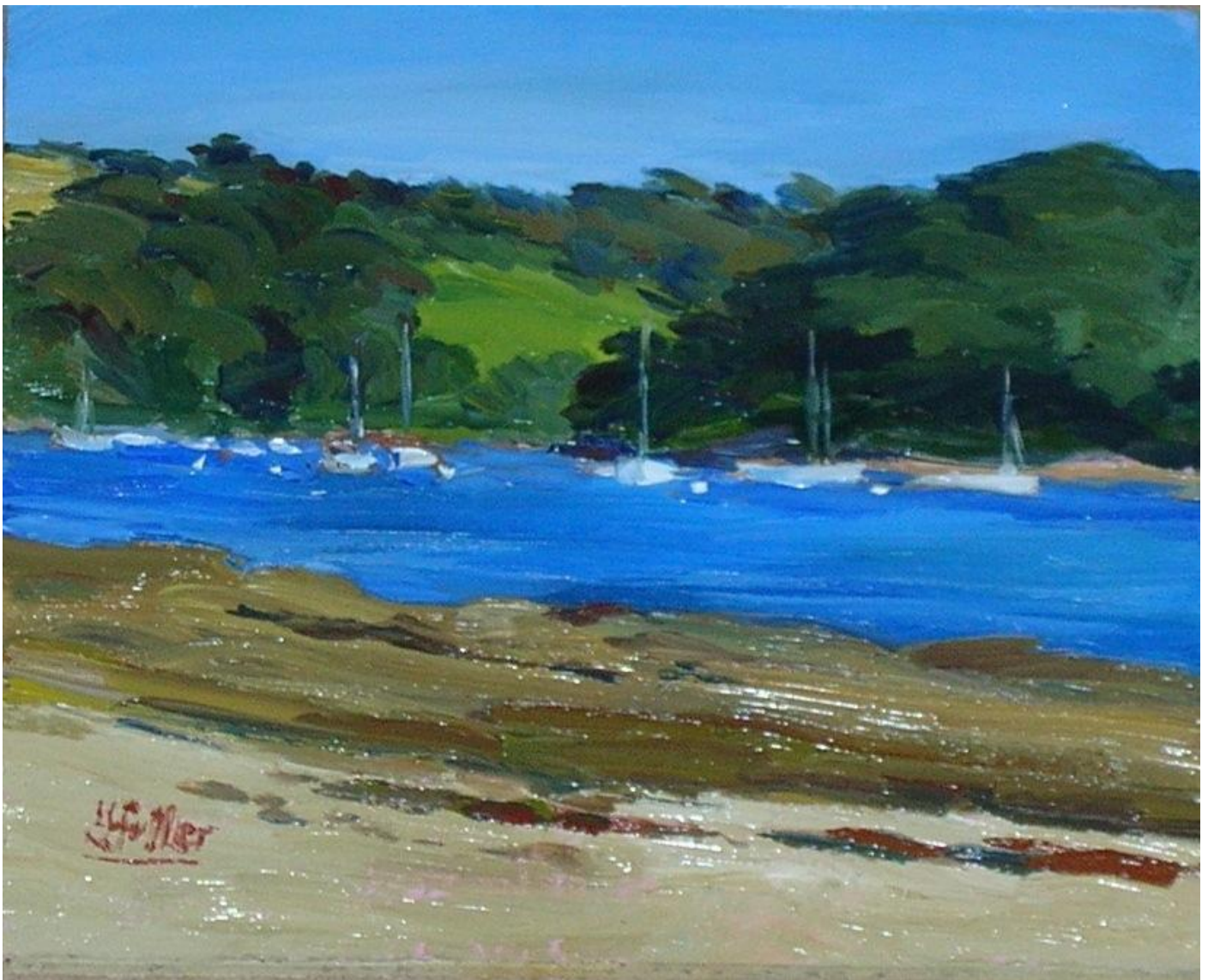
I want the mountain
soaring straight up
from the ground
an awful mountain

I wish it existed forever
on this earth
in my struggling days

it should draw me up
from the dust and the mud of the ground
from my endless worries

from my troubles
even for an instant

once I saw
once in my life
before dawn still dark
the morning sun suddenly
spotlighted the peak of a Himarayan mountain
then gradually the landscape of the mountain
carpeted with the white snow
was being revealed to show itself
rising up to the bright bluest sky
in the early morning sun
before me dignified.

Yvonne Fuller - *St Mawes inner harbor*

(<http://yvonnefuller.com/wp-content/uploads/2012/07/DSCN6309.jpg>)

Tudor NEDELCEA

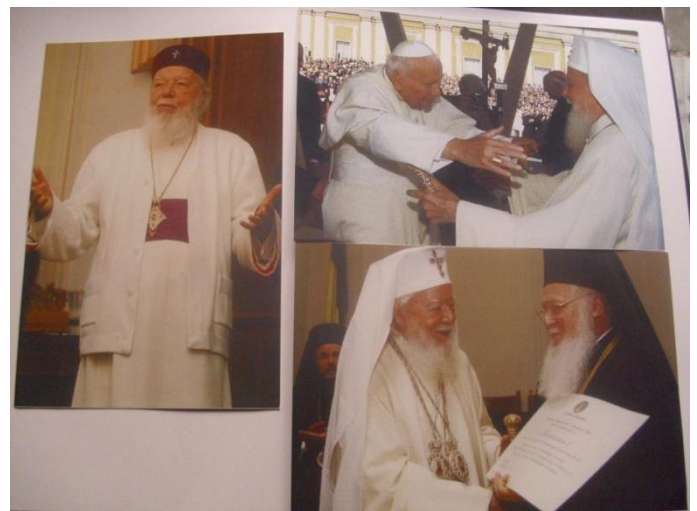
Centenarul nașterii

Patriarhul Teoctist sau rezistența prin credință

Născut la 7 febr. 1915 în satul botoșenean Tocileni, ca al zecelea din cei unsprezece copii ai Marghioalei și Dumitru, Toader urmează școala primară în satul natal (1921-1926), intră ca frate la schitul Sihăstria și apoi la Mănăstirea Vorona din jud. Botoșani (1928), urmează Seminarul monahal al fraților elevi de la Mănăstirea Neamț (1930) și cel de la Mănăstirea Cernica (1932-1940). Între 1940-1944, urmează cursurile Facultății de Teologie din București, absolvite cu calificativul „Magna cum laude”, precum și cursurile Facultății de Litere și Filosofie de la Iași (1946-1948). La 6 aug. 1935, a depus voturile monahale la Mănăstirea Bistrița, primind numele de Teoctist, hirotonit ierodiacon (1937) și diacon la Catedrala Patriarhiei din București (1 aug. 1943), transferat, la 1 martie 1945, la Catedrala Mitropoliei din Iași.

La 25 martie 1945 este hirotonit ieromonah, îndeplinind funcții administrative (mare eclesiarh, exarh și vicar administrativ al Arhiepiscopiei Iașilor. La 28 febr. 1950, Sf. Sinod îl alege episcop vicar al Patriarhiei, la propunerea patriarhului Justinian Marina, hirotonit apoi arhieru (5 mart. 1950). Între 1950-1954, a fost rectorul Institutului Teologic din București, fiind, în același timp, secretar al Sf. Sinod și vicar administrativ al Arhiepiscopiei Bucureștilor. La 28 iulie 1962 este ales episcop al Aradului, Ienopolei și Hălmeagului, în 1963 este episcop al românilor din Eparhia Ortodoxă Română din SUA și Canada. La 28 ian. 1973 este ales arhiepiscop al

Craiovei și Mitropolit al Olteniei, activând până la 25 sept. 1977, când este ales arhiepiscop al Iașilor și mitropolit al Moldovei și Sucevei. La 9 sept. 1986 este ales în cea mai înaltă treaptă: arhiepiscop al Bucureștilor, mitropolit al Munteniei și Dobrogei și patriarh al B.O.R. După Revoluția din decembrie 1989, patriarhul Teoctist a cerut în scris, la 10 ian. 1990, Sf. Sinod, „retragerea din slujirea sa, în semn de pocăință”, rechemat, în aprilie 1990, la cererea patriarhilor Bisericilor Ortodoxe surori, a Patriarhiei ecumenice a Constantinopolului, a unor ierarhi români, care n-au admis influența politicului, a rolului laicului în alegerea ierarhilor și în treburile interne ale B.O.R.

Trece la Domnul, în condiții încă neelucidate, la 30 iulie 2007, orele 17, în urma unei banale operații de prostată la Spitalul Fundeni.

*

A vorbi despre rolul istoric al Bisericii noastre strămoșești în societate înseamnă, la prima vedere, un truism. „Unde-i turma, acolo-i și păstorul” afirma mitropolitul Sofronie Miclescu, atunci când s-a angajat în înfăptuirea Unirii Principatelor Române, în 1859 și această sintagmă s-a adevărit în practică, în momentele cruciale ale istoriei poporului român. Dar, atunci când interese subiective, dezinteresate în aflarea adevărului despre Biserica Ortodoxă Română, sunt aduse în prim plan spre a acuza Biserica și ierarhii săi de „colaboraționism” sau alte mârșăvii, este nevoie de publicarea de documente, spre a demonta orice scenariu. Căci, pentru adevăr pericolul cel mai mare nu-l reprezintă minciuna, ci plauzibilul. „Este posibil ca X să fi făcut cutare lucru”. Este o formă diabolică de manipulare a opiniei publice, de a dirija colții veninoși spre anumite instituții sau personalități.

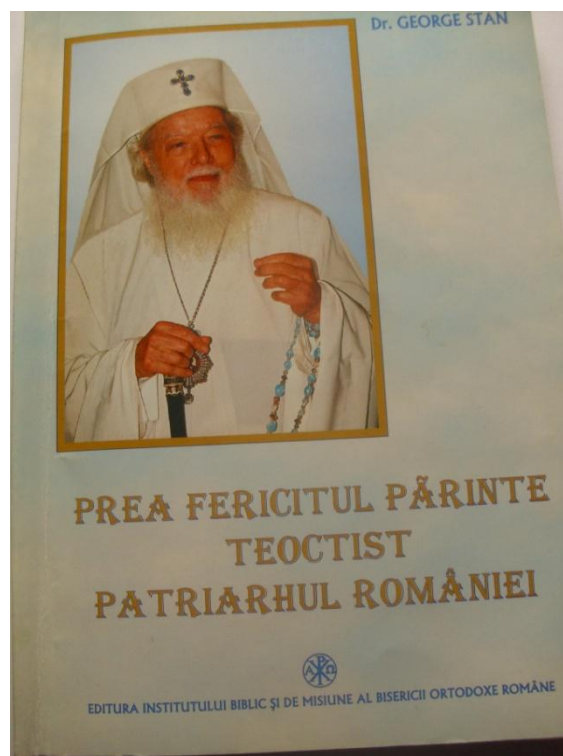
În acest sens merită evidențiată activitatea Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului (condus de Radu Ciuceanu), aflat în subordinea Academiei Române, de a tipări volumul de 181 documente sub titlul *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist, 1945-1958*, vol. I (București 2001), datorat istoricilor Cristina Păușan și Radu Ciuceanu, ultimul luptând efectiv pentru rezistența armată din munți, „beneficiind” de ani grei de pușcărie. Așadar, în cazul său nu se pune problema unui compromis făcut regimului totalitar și ateist de până la 1989.

Volumul atestă rezistența prin credință a Bisericii Ortodoxe Române, față de imixtiunile politice ale regimului bolșevic de la București, dirijat prin consilierii sovietici și mai ales tendinței Bisericii Ortodoxe Ruse de a deveni a treia Romă și de a subordona Bisericele surori din țările satelit.

„Biserica a fost una din componentele esențiale ale rezistenței neamului nostru”, scrie Radu Ciuceanu în „Cuvântul înainte”, iar rapoartele și notele informative ale Siguranței și Securității (deci din arhiva adversarului) indică un alt adevăr indubitabil: „Biserica Ortodoxă Română ca factor constant și multiplu de rezistență națională” (Mihai

Ungheanu).

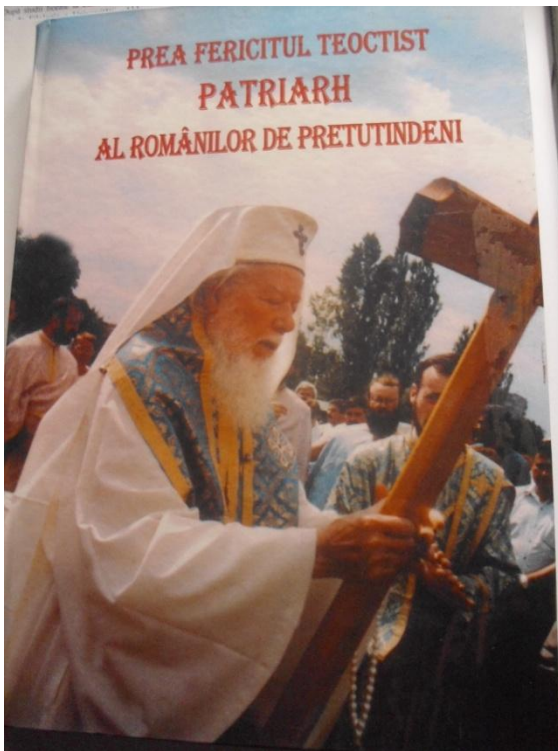
În această activă rezistență prin credință s-au remarcat înalții ierarhi ai B.O.R., păstoriți de P.F. Justinian Marina, despre care un informator scrie profesionist că „intenționează să facă din preoțime o masă de oameni ascultători numai de el, pentru ca de la adăpostul acestei mase preoțești să poată trata cu Partidul de la egal la egal, lucru absolut periculos pentru desfășurarea vieții religioase din Republică”.

Vom urmări, conform documentelor din arhiva securității, activitatea Întâistătorului Bisericii noastre Ortodoxe, pentru că brutala și necanonică încercare de înlăturarea a Prea Fericirii Sale din fruntea Bisericii de grupuri de interese străine Ortodoxiei și neamului, în decembrie 1989, este, de fapt, o clonare a oportunistului civic și al imixtiunii politice din primii ani postbelici. Și atunci, ca și acum, vizate au fost instituțiile fundamentale ale statului, prin care pot impune o ideologie, precum și personalitățile marcante. În cazul acestora, dacă ele nu se subordonau de bunăvoie, se apela și se apelează la arma calomniei pe principiul „calomniază, calomniază că tot rămâne ceva”, sau la introducerea plauzibilului atunci când minciuna este prea mare și ne digerabilă.

O primă mențiune este cuprinsă în Nota din

22 ianuarie 1947 a Direcției Siguranței Statului privind activitatea Episcopului-vicar Justinian Marina de la Mitropolia Moldovei în anul 1946. Proaspătul arhimandrit Teoctist Arăpașu, „*un distins element democrat*” (p. 61), este înlăturat de la conducerea obștei călugărilor din Mitropolie, pentru simplu motiv că „*ar fi devotat Episcopului Justinian*”. Organele de siguranță constată anumite conflicte existente, în perioada de tranziție spre un regim ateist, între preoții și călugării de vocație pe de o parte și autoritățile laice, pe de altă parte. Un prilej de îngrijorare îl prezenta activitatea monseniorului Vladimir Ghica (1873-1954), preot romano-catolic, descendent al unei familii domnitoare, filosof și teolog, mai ales faptul că un preot catolic este nu numai acceptat, dar și sprijinit de slujitorii ortodocși, între care și de ierarhul Teoctist.

Cât despre „*distinsul element democrat*” Teoctist Arăpașu, arhimandrit la 31 de ani, amarnic aveau să se înșele organele de supraveghere, ca și în cazul „*patriarhului roșu*” Justinian Marina.

La scurtă vreme, la 8 decembrie 1948, organele securității constată că Patriarhul Justinian „*a pornit la dictatura personală*”, operând numiri administrative „*fără a ține seama de trecutul noilor săi protejați și inducând probabil în eroare Ministerul Cultelor cu privire la necesitatea măsurilor luate*” (p. 98). Între acești protejați apare

arhimandritul Teoctist, pe care Patriarhul „*il ia cu sine în toate acțiunile delicate*” cum ar fi la Mănăstirea Dragoslavele, spre a sta de vorbă cu ierarhii greco-catolici, precum și la Ministerul Cultelor, arhimandritul fiind „*cunoscut acolo ca un fost simpatizant legionar și de drept un om ale cărui numiri și transferări de preoți nu au alt scop decât căpătuirea legionarilor și atragerea lor în posturi de răspundere*” (p. 99). Cât privește sintagma de „*simpatizant legionar*” ea este aplicată tuturor opozanților regimului bolșevic, indiferent dacă persoana respectivă a avut sau nu vreo legătură cu mișcarea legionară sau cu regimul antonescian.

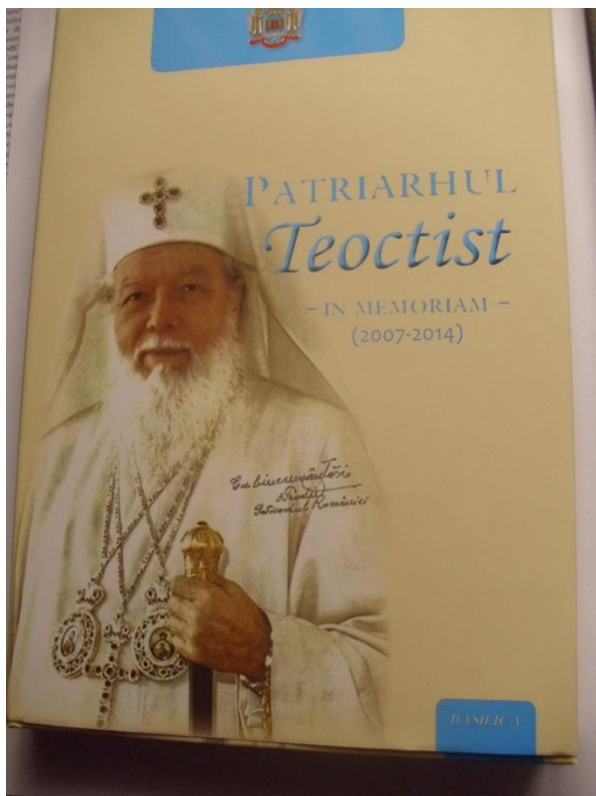
Așadar, în mai puțin de doi ani, în dosarele securității, arhimandritul Teoctist este trecut din rândul elementelor democratice în rândul simpatizanților legionari.

Patriarhul Justinian nu ține seama de oficialități și numește vicar al Mitropoliei Moldovei, începând cu 1 ianuarie 1949, pe arhimandritul Teoctist, care (zice o notă informativă a Direcției Generale a Securității Poporului – D.G.S.P. – din 6 ianuarie 19469 „*a fost cuzist și apoi legionar*” (p. 105). Această numire este, în opinia acestora, *o nouă probă de „justinianism”, adică de sentimente democratice în vorbe și discursuri și de întărire continuă a pozițiilor național-țărăniște și reacționare în rândurile clerului*” (p. 119).

Arhimandritul Teoctist este urmărit îndeaproape, așa cum o face cpt. de securitate Șt. Bucur și slt. V. Murgoci, care, la „*la ordinul dvs. 13/6745 din 14 martie 1949*”, raportează despre legăturile dintre Jan Dresler și arhimandritul Teoctist, propunând „*a se verifica activitatea arh. Teoctist Arăpașu*” (p. 124-125).

La rândul său, vicarul Mitropoliei Moldovei, Teoctist, intervine pe lângă Patriarhul Justinian pentru numirea ca vicar arhieru la Arhiepiscopia București a dr. Atanasie Gladcovschi din Basarabia, „*neținând seama de noua ordine*” (p. 134). Ca vicar al Arhiepiscopiei de Iași, Teoctist este ajutat de preotul C.Noica („*fost simpatizant legionar pe timpul căroră ținea discursuri, cu care ocazie combătea și U.R.S.S.*”), preotul C. Vuescu (fost

membru P.N.L. Brătianu) și preotul D. Hadârcă („care în trecut a făcut parte din Mișcarea Legionară, iar în prezent... critică acțiunile guvernului actual”) (p. 138 și 157).

Iată ce se discuta și la cursurile misionare din 1950, patronate de Patriarhul Justinian Marina și de vicarul patriarhal Teoctist Arăpașu: preotul Mircea Chialda afirmă (și informatorul nota) că „nu m-am băgat slugă rușilor ca să zic mereu papagalicește: U.R.S.S. cea mai înaintată din lume, știința sovietică cea mai...; marele, genialul, slăvitul Stalin etc. Am ocolit toate aceste superlative slugarnice, pentru că mai întâi sunt român și apoi profesor” (p. 192); preotul Ion Gheorghe preconizează „organizarea statală de mâine, după alungarea rușilor și doborârea comuniștilor noștri”, când „vom restabili dreptul de proprietate, vom trece în ilegalitate P.C.R.” (p. 194).

Este motivul pentru care, într-un raport al D.G.S.S. din 1950 privind relațiile tensionate dintre B.O.R. și statutul comunist, Patriarhul Justinian este acuzat că „a schimbat completamente macazul, reluându-și vechile legături cu național-țărăniștii și liberalii”, că îndrumă Biserica „după bunul său plac, fără ca măcar aceasta să vie în vreun fel în sprijinul măcar al democrației populare” (p. 228), că „spune tuturor că el a fost ales de comuniști pentru

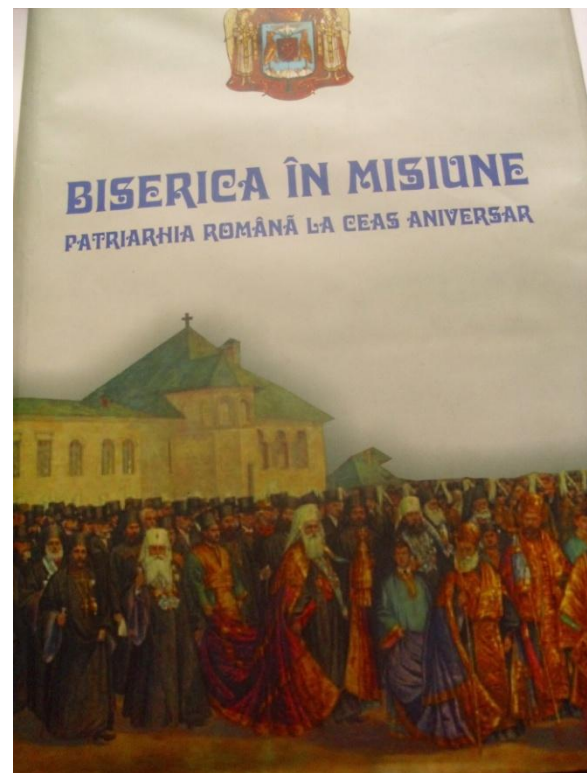
a desființa Biserica, dar că el va face totul pentru a o salva, lucru pe care l-a afirmat față de preotul Gala Galaction” (p. 229). Spre „a-l sili pe Justinian să rămână pe linie democratică, trebuie introduși în Sinod trei ierarhi strict verificați politicește” (p. 229). Conducerea Securității Statului recomandă conducerii politice a țării ca ocuparea scaunelor vacante de ierarhi să fie făcute de astfel de ierarhi verificați politicește, sau să se amâne alegerile, „în nici un caz să nu fie lăsați Teoctist Arăpașu și Antim Nica a gira aceste eparhii, întrucât au făcut numai greșeli pe linie politică, cât timp au avut răspunderea conducerii acestor eparhii” (p. 231).

Un episod cu iz melodramatic se petrece în 1950 la Mitropolia Moldovei. Maiorul Ceia, șeful Securității din Iași, „s-a prezentat părintelui vicar Teoctist Arăpașu și i-a cerut găzduire pentru o condamnată la moarte, Silvia Nedelcovici, nepoată a domnului prim ministru dr. Petru Groza, de care știe și domnul vicepreședinte Vasile Luca” (p. 239). Găzduirea trebuia făcută la una din mănăstiri, dar „vicarul a refuzat sub pretext că asemenea găzduiri nu sunt permise în mănăstiri. Maiorul Ceia a stăruit câteva seri la rând să-l convingă pe vicar la această găzduire pe care o socotea ca un ajutor dat Guvernului, care dorește să acopere pe dl. Prim ministru și să o țină ascunsă pe Silvia Nedelcovici până apare un decret de amnistie”. Stratagema șefului securității ieșene eșuează lamentabil, „vicarul s-a convins că maiorul îi întinsese o cursă, mai cu seamă că-l sfătuisese să nu comunice nimic Patriarhului sau altor persoane, fie chiar de la partid” (p. 239). În cele din urmă, se dovedește că această Silvie Nedelcovici este o impostoare, o unealtă a securității, pe care o doreau implantată ca informatoare, în rândul clerului monahal, motiv pentru maior de aș fi „manifestat toată supărarea pe vicarul Mitropoliei Moldovei, Teoctist Arăpașu, că nu l-a ajutat în această chestiune” (p. 240).

Într-un referat strict secret al Ministerului Afacerilor Interne, semnat de temutul gen. Al. Drăghici, din 4 oct. 1958, privind activitatea contrarevoluționară desfășurată în cadrul mănăstirilor se fac afirmații dure la adresa unor personalități eclesiastice sau teologale: Valeriu Anania Bartolomeu, Sandu Tudor, Benedict Ghiuș,

Sofian Boghiu, Arseni Papacioc, Al. Mironescu, Antonie Plămădeală, D. Stăniloae, Firmilian Marin, Radu Gyr etc. sau a mănăstirilor Tudor Vladimirescu și Sihăstria. De această „*activitate dușmănoasă*” se face vinovat Patriarhul Justinian, influențat de „*elementele de care s-a înconjurat*”, care „*a acționat în mod sistematic pe linia înlăturării elementelor cunoscute ca progresiste și promovării elementelor celor mai reacționare din rândul clerului, în special al legionarilor*” (p. 330), astfel încât, la Cabinetul Patriarhal „*numărul elementelor reacționare să fie covârșitor*”. Sinistrul ministru raportează superiorilor săi politici că „*la Cabinetul patriarhal au fost aduși numai legionari: episcopii vicari Antim Nica și Teoctist Arăpașu, bibliotecarul Palatului Patriarhal Anania Bartolomeu (arestat), ajutorul acestuia Scrima Andrei..., Nicușor Nițșor*” (p. 330). Împotriva acestora, Al. Drăghici propune măsuri drastice: „*elementele legionare și elementele care au avut funcțiuni în aparatul de stat burghezo-moșieresc, care sunt călugări în mănăstiri, la episcopii, mitropolii și Patriarhie, să fie scoși din monahism, să li se interzică portul hainelor călugărești și să nu li se mai permită reîntoarcerea în mănăstiri*” (p. 331).

Din fericire pentru destinul acestei țări, măsurile preconizate nu s-au aplicat în totalitate, n-au avut efectul scontat. Ierarhii și Biserica Ortodoxă Română „*s-au aflat, în toate palierele ei de existență, în opoziție cu puterea politică de stat, devenind loc de refugiu, dar și de împotrivire al categoriilor oprimate și reprimite și nu se pot pune pe seama lor deciziile politice anticreștine și anti bisericești, aparținând dictaturii politice de ocupație, care vedea în B.O.R. un adversar de prim ordin*”, cum afirmă cu temei, Mihai Ungheanu în introducerea la acest necesar și binevenit volum documentar. Acuzațiile de legionarism, reacționarism, atitudine dușmănoasă, trădare de țară etc. făceau parte dintr-o retorică politico-juridică folosită de regimul politic impus României spre a-i judeca, marginaliza sau întemnița. În realitate, în aceste acuzații au fost incluși toți cei care, clerici sau

mireni, erau în opoziție deschisă cu regimul bolșevic, de rezistență prin credință sau / și cultură.

Din păcate, aceleași apelative folosite până în 1989 de organele represive și juridice au fost reactualizate după 1990, ceea ce dovedește o clonare a răului, o mistificare intenționată. De aceste catalogări n-a fost scutit nici P.F. Teoctist. Nu meritele, nu activitatea duhovnicească și socială, misionară și ecumenică, recunoscută pe plan mondial, au fost în atenția acestor deliranti, ci defăimarea, înlocuirea adevărului cu minciuna sau, mai subtil, cu plauzibilul. A fost nevoie de recunoașterea altor Biserici ortodoxe surori, a Sanctității sale, Papa Ioan Paul al II-lea, față de activitatea de excepție de peste șapte decenii a P.F. Părinte Teoctist, pe treptele slujirii creștine, în folosul Bisericii strămoșești și a neamului său. „*Obrazul scuipat de pleava unei revoluții incerte a fost sărutat de Papa de la Roma*” (Mihai Ungheanu).

Asumându-și destinul întregii României creștine, P.F. Teoctist, intrat în clubul select al nonagenarilor, rămâne coloana noastră infinită așezată în centrul speranțelor de mâine.

Livia NEMȚEANU

CĂRȚI VECHI

Voiaj în Rusia Meridională și Crimeea (1837)

de Anatole de Demidoff

64 desene de Raffet

Paris, 1860, Ed. Ernest Bourdin et C-ie

(continuare din numărul septembrie-octombrie, 2014)

CAPITOLUL IV. IAȘI, MOLDOVA, BASARABIA

„Dacă în Valahia am avut parte de câmpii inundate, în Moldova, printre văi înconjurată de coline, nu ne-am bucurat nici de drumuri mai bune, nici de terenuri mai solide”. Abia au trecut frontiera, că Siretul le-a impus trecerea peste un torent periculos. Siretul debordase și podul era sub apă. Un convoi de căruțe cu boi a renunțat să treacă, dar trăsurile lor susținute de o mulțime de oameni pe jumătate goi au reușit să-l traverseze. Un detașament de jandarmi îi aștepta să-i escorteze și la fiecare releu se prezentau alții, grație recomandărilor ștafetelor trimise de „gospodarul” Valahiei.

E uimitor și ghinionist faptul că bieții călători n-au avut parte decât de ploi, noroaie și nori care le acoperă vederea minunatelor locuri pe care le străbat. Au ajuns la Bârlad, care urma să devină un oraș, ținând seama de spațiile largi pe care se desenau străzile și din care nu lipsea nimic cu

excepția populației și a caselor. Bârladul arăta ca un mare lac de pământ noroios, în care caii se înfundau până la pântec. Sosirea lor la casa ispravnicului, reședință a șefului de district, fu o adevărată debarcare. Dar casa nu conținea decât două canapele, astfel că planșeul unui apartament fu transformat într-un mare pat foarte suportabil.

A doua zi, pe un timp mai clement, au pornit cu un echipaj de trei vizitii care i-au dus ca vântul pocnind din bice și mai ales cu strigături sălbatice mai eficiente ca biciuirile.

Prima impresie e că Moldova e mult mai frumoasă decât câmpiile pustii ale Giurgiului. El se miră că spre deosebire de cultivatorii din Europa care-și dispută culturile munților, stâncilor și mlaștinilor cu sudoare și mașini, vastele regiuni ale Țărilor Românești pe care natura le oferă gata pregătite pentru cultură, nu sunt folosite și rămân sterile din

lipsa brațelor de muncă. Inundațiile Dunării, „stupidele” războaie și opresiunea au dus la ruină aceste ținuturi. Un obstacol serios este și starea proastă a drumurilor. Ploile sunt o adevărată pacoste și îngreunează teribil traficul. Ajunși la Iași, l-au găsit sub „un picior” (33 cm) de apă, dar prăvăliile erau prevăzute cu scări, astfel că nu erau inundate. Și aici îi aștepta o escortă de 12 călăreți. S-au cazat la hotelul St. Petersburg unde o gardă de jandarmi a fost dispusă pentru paza trăsurilor lor. Apoi prințul Șutu, logofăt (ministru) cu ordinea din năuntru le-a făcut o vizită și le-a prezentat documente privind Tratatul de la Adrianopol, din care reține două aspecte: tirania agenților subalterni ai Porții și emanciparea sub egida legilor și protectoratului luminat (ruses!). Ziua următoare au fost în vizită la suveranul Moldovei, domnitorul Mihail Sturza, care – spune el – a fost ales domn și „a practicat fericitul regim guvernamental” al generalului Kiselev.

Demidov, cum spuneam, era o minte luminată și destul de bine informat în multe domenii, dar avea două „defecte”: era rus, deci trăgea totul de partea țării sale și nu distingea între informațiile scrise și realitate. Astfel, e drept că Regulamentele Organice prevedeau alegerea domnilor, dar Rusia și Turcia au decis să numească, pentru început, domni în celedouă principate. În consecință, Mihail Sturza nu a fost ales Domn, ci numit.

Palatul Domnitorului e modest, căci vechiul palat a pierit (ca și la București) la un incendiu în 1827, care a distrus două treimi din Iași. Înaintea începerii oricăror conversații au fost aduse pipele preliminară după obicei.

E surprinzătoare vanitatea povestitorului, care ne spune că domnitorul a venit la hotelul în care erau cazați pentru a-i înconjura cu toate atențiile, astfel încât muzica unguerească a corpului minier le-a înveselit mesele frugale, căci „nu trebuia ca festinele lor să insulte simplitatea mobilierului”.

Și cum trebuia să facă o carantină de 14 zile la spital pentru a putea intra în Rusia, s-au grăbit să viziteze Iașul doar în câteva ore. Datorită incendiului din 1827 multe cartiere fuseseră reconstruite într-un stil modern (spre deosebire de cel oriental de la București), după moda rusească, iar străzile începuseră a fi pavate.

În 1829 însă, după numai doi ani, a izbucnit holera care a decimat Iașul ce se zbătea între ruine și moarte. Dar în fine a fost învinsă și această pacoste. Orașul era înfloritor, străzile corect aliniate. Iașul, spre deosebire de București, nu debordă de biserici. Fie că „aveau de expiat mai puține păcate, fie că credința era mai slabă”. Dar cele ce există sunt de o elegantă frumusețe, deși cutremurul din 1802 și hoțiile le-au diminuat.

Un colegiu pentru tineretul aristocrat, o colecție incipientă de istorie naturală și trei imprimării cu 11 prese din care trei pentru imprimarea scrierilor rusești, franțuzești și în greacă modernă, și gata vizita, trece Prutul pe un bac. Aici istorisește o scenă ce i-a fost probabil relatată de un conațional, cum că generalul Kiselev, la trecerea Prutului din Moldova în Rusia, a fost condus de întregul popor „al cărui salvator și tată era” cu urări de adio și plânsete. Această expresie am gândit-o înlocuind cuvintele *salvator* cu *eliberator* și *tată* cu *tătucu* și a devenit mai autentică rușilor. Știu că poporul român e sentimental, prost informat și pașnic peste măsură, dar mă întreb retoric dacă printre cei care-l plâneau pe general nu se aflau și unii care să plângă de bucurie că generalul părăsește în fine Moldova?!

Carantina de 14 zile l-a dezolat pe Demidov. Ea s-a petrecut într-unul din cele mai triste spitale, situat pe un teren jos și umed, aproape de nivelul apelor Prutului din preajmă. Aici li s-au distribuit niște încăperi de anahoret, care au avut calitatea să-i îndrepte spre studiu. Ceea ce-i dă autorului timpul să povestească istoria Moldovei de până atunci, despre care a strâns ceva informații.

Cu un aplomb uimitor el afirmă că la năvălirea Tătarilor populația s-a retras spre Ungaria, abandonând țara. Că s-au format două mari colonii, la Făgăraș și în Maramureș. Că prima a format Valahia și a doua, populată de emigranți din est, a devenit Moldova. Și că vechii locuitori au revenit doar datorită unei noi invazii a Tătarilor sub Baturhan în Ungaria, ceea ce i-a determinat să se întoarcă în vechea patrie, în munți, expulzați de Unguri. Colonii din Făgăraș, cum numește el pe autohtoni, s-au întors în Valahia sub Rodolf cel Negru (?), iar cei din Maramureș sub Bogdan, în Moldova, ce s-a numit de Turci Bogdania. Principatele, veșnic separate, s-au luptat când cu Ungurii a căror suzeranitate devenise asupritoare, când cu Turcii, ale căror pretenții creșteau mereu.

Trecând ușor peste domniile lui Basarab în Valahia și Dimitrie Cantemir în Moldova, insistă asupra faptului că începând din secolul trecut (secolul 18 n.n.) protecția Rusiei a adus unul după altul amendamente favorabile principatelor supuse deplorabilului regim otoman, prin tratatele încheiate între imperiul rus și Poartă, până la Tratatul de la Adrianopol care a avut un impact decisiv.

Înainte de Tratatul de la Adrianopol încheiat după războiul ruso-turc din 1828-1829, a avut loc războiul ruso-turc din 1806-1812 care s-a încheiat cu Tratatul de la București prin care ne-a fost răpită Moldova dintre Prut și Nistru. Iată unul din „avantajele” protectoratului rusesc, de care pomenește Demidov cu atâta inocență.

De la turci și fanarioți trece la hoțiile briganzilor mai ales străini, albanezi, sârbi, transilvăneni. Moldovenii furau doar de-ale gurii sau vite. El laudă moralitatea poporului moldav, care rezultă

dintr-un tablou comparativ al crimelor și delictelor în scădere între anii 1832-1858. O noutate importantă este înființarea magazinelor de rezerve de cereale pentru anii de secetă. Înainte oamenii mureau de foame după o recoltă pierdută.

Recensămintele populației sunt puțin grăitoare, deoarece se făceau numai asupra celor ce plăteau impozite, iar cei ce nu plăteau erau numeroși. Grație Domnului că printre aceștia figurau infirmii și invalizii.

Se apleacă și asupra limbii locale și constată că limba română e vorbită doar de popor. Și abia din 1735 Constantin Mavrocordat a introdus reguli gramaticale. Boierii vorbesc greaca modernă introdusă de domnii veniți de la Constantinopol și care a devenit limbajul Curții. De asemenea, limba și literatura franceză era utilizată în orice familie distinsă.

Demidov ne istorisește și ultima dificultate ce a avut-o la părăsirea Moldovei. Deoarece prin Tratatul de la București din 16-28 mai 1812 Moldova (dintre Prut și Nistru) a trecut frontiera la Rusia, s-au format două carantine, la Galați și pe Prut. Deși stătuseră 14 zile în carantină în Moldova, au trebuit să jure pe Evanghelie că n-au ciumă, ca să fie lăsați să treacă frontiera în Basarabia, cu un atelaj de opt cai.

Călătoria continuă, dar noi ne-am propus să-l însoțim pe interesantul voiajor al altor timpuri numai de-a lungul trecerii sale prin Țările Românești.

Am relatat câteva aspecte ale acestei scrieri amuzante pentru a deschide gustul celor ce ar dori să se învrednicească la citirea ei.

Gheorghe Constantin NISTOROIU

PROTODACUL IOAN BOTEZĂTORUL ȘI UCENICII SĂI MARTIRI ȘI MĂRTURISITORI DACOROMÂNI

În destinul fiecărui Neam, Dumnezeu a pus gena religioasă, puterea împlinirii lui, a comuniunii divine înspre Calea nemuririi.

Neamului nostru primordial, prima mare Familie a lumii, a primit din fașă, vocația, misiunea și împlinirea finalității sale spre mântuire.

Așadar, Neamul Dacoromân a fost hărăzit încă din zorii vieții sale cu vocația Jertfei sfinte, cu cultul nemuririi, cu înțelepciunea gândirii existențiale, cu înțelegerea fenomenelor miraculoase și explicarea lor, cu spiritul dreptății sociale, cu zelul eroismului trac, a cavalerului prin excelență, cu harul misiunii hristo-evangelice, cu iubirea de semenii întru virtuțile cardinale și teologice, cu împlinirea crezului ortodox întru conlucrarea lumească, întru desăvârșire, întru îndumnezeire.

Atotștiutorul Dumnezeu știind capacitatea spirituală, natura inteligenței, piscul înțelepciunii, avântul temerar, răbdarea harică, tămăduitoare și sensul sacrificiului suprem împlinit prin iubire al Neamului nostru, i-a dăruit și i-a ales personalitățile misionare care trebuie să-i ctitorească istoria, care trebuie să-i zidească Biserica, care trebuie să-i definească autoritatea și demnitatea, care trebuia să-i consfințească Neamul Martirilor și Sfinților daci în ceruri.

Misiunea dacului, a dacoromânului a fost/este de a cugeta neîntrerupt la complexitatea și miracolul vieții continue, la scopul, la rostul și sensul său în lume și în transcendent.

Iov-Ioan Volănescu (1903-1976), preot monah

Părintele Ioan-Iov Volănescu, unul dintre *Aleșii* Domnului întru cinstită și jertfă, și-a simplificat viața materială, și-a clădit zelul pentru a face transparent sufletului, esențele harului primit spre dăruire.

Viitorul monah martir s-a născut în Căndeștii Buzăului în familia smeriților creștini Nistor și Elisabeta la 12 Aprilie. A fost un copil cuminte, sensibil, rugător și un elev conștiincios. Tânărul Ioan se pregătea într-un domeniu economic, dar pentru zelul său patriotic este arestat în 1939, de regimul totalitar Carol-Lupescu, care-și instalase regal,

dictatura feroce. Celelalte regimuri politice dictatoriale nu scapă nici ele prilejul de a fi mai prejos de odiosul monarh, arestându-l pe rând pe tânărul naționalist, în anii următori: 1941-1944, 1948-1964, 1975-1976. Cea mai mare parte a vieții și-a petrecut-o în regim de teroare prin închisorile ale căror tentacole ucigașe cuprindea întreaga țară. Tânărul Ioan era însă temerar. Pulsa în el sângele acela imperial, țărănesc, talpa istoriei și temeliea bisericii, care împletit cu zelul preoțesc al slujirii, consfințește Omul creștin, ca apărător al legii

supreme, cum spunea Doctorul în Drept, viitor martir Ion I. Moța: „... *Deasupra legilor ordinare, există o supra legalitate, adesea nefixată decât în tradiție, în simțămintele sufletului și în istorie. E supra-legalitatea conservării unei națiuni, și a culturii sale chiar împotriva legilor parlamentare, care de altfel, n-ar trebui să aibă dreptul de a călca această <<suprema lex>>.*” (Ion I. Moța-Cranii de Lemn. Articole 1922-1936. Ed. a V-a. Ed. Sânziana, București, 2007, p. 26).

Bunul Dumnezeu l-a ocrotit dăruindu-i în detenție bucuria de a-l cunoaște pe unul dintre marii creștini-ortodocși cu o trăire spirituală demnă de un mare ascet, bădia Traian Trifan. Sub ocrotirea părintească a Doctorului în Drept Internațional-Traian Trifan, în lagăr, tânărul Ioan se apropie profund de Mântuitorul Hristos, astfel că între „recreațiile” dintre arestări se îndreaptă spre trăirea monahală, mai întâi la mănăstirea Ciolanu, apoi la Vărzărești în 1947 și la Hodoș-Bodrog din Arad, un an mai târziu. După 1964, intră ca moah la

mănăstirea Hodoș-Bodrog, primind numele protodacului-*Patriarhul suferinței, Iov*. La asalturile turbate și repetate ale securității, monahul **Iov** este nevoit să se refugieze la mănăstirile Ciolanu și Dealul, nu pentru mult timp căci este din nou arestat și pentru a nu mai crea bătăi de cap prigonitorilor este omorât, împușcat în cap, în închisoare la 19 Ianuarie 1976. Ultimul refugiu l-a aflat la Mănăstirea Viforâta și în ceruri. (Fabian Seiche-Martiri și mărturisitori români din secolul XX. Închisorile comuniste din România. Ed. Agaton, Făgăraș, 2010, p. 510)

Un creștin purtător în suflet de Dumnezeu și de Neam, hărăzit jertfei, vede rostul lumii, problemele generale ale nației sale în alte culori, cu sensuri noi, cu înnoite semnificații, așa cum a fost militarul de carieră, patriotul de destin Ion Constantin Petrovicescu.

Ion Constantin Petrovicescu (1883-1949), general.

Ion Constantin Petrovicescu, mlădiță olteană, a îmbrățișat cu patos cariera militară, luptând în primul război mondial, remarcându-se deosebit și urcând strălucit toate treptele militare. Evenimentele politice l-au adus în contact cu Mișcarea Ortodoxă naționalistă și copleșit de crezul și demnitatea ei o admiră în taină, o ajută schimbând cursul istoriei din postura de comisar regal, cătrânind astfel guvernul liberal și camarila sa, care pusese spre *afacere*, complotul de la Sinaia, procesul înscenării pentru a ștrangula Elita naționalist-creștină. În timpul guvernării naționaliste devine ministru de interne, fără apartenență politică. La început, generalul Antonescu l-a acceptat bucuros: „*E un soldat (oștean.n.a.) conștiincios și un om de ordine.*”

Mă bucur că-l vom avea la Interne”... (Fabian

Seiche, op. cit., p.414)

Idea de ordine înveșmântată-n conștiință la *Conducătorul* Statului era prea înfoclită în teatru, în figurație, așa că pentru a-i reuși lovitura de stat, Generalul Ion Petrovicescu este destituit din funcția de ministru înaintea evenimentelor din Ianuarie, 21-23- 1941 și arestat, făcut apoi *cadou* comuniștilor între 1941-1948, care-l vor omorâ la Aiud ca pe alți zeci de generali bravi ai Oștirii române.

Generalul Petrovicescu considera că onoarea în apărarea Adevărului, a dreptății, a Națiunii noastre care s-a născut aici în Vatra veșniciei este mai presus chiar de viață, de carieră, de libertate: „*Spre deosebire de toate statele care ne înconjoară, a cuvântat în Parlamentul țării, marele creștin Român Ion Coja, și de încă multe altele, statul românesc nu*

s-aînființat printr-o hotărâre luată la vreun conclav diplomatic sau în cancelaria vreunui imperiu...Statalitatea românească s-a împlinit prin înțelepciune și trudă, prin har politic și putere de sacrificiu, prin jertfă! Statalitatea noastră este una dintre cele mai vechi din Europa și din lume...” (Ion Coja-Legionarii Noștri. Ed. Kogaion/ Fundația Buna Vestire, București, 1997,p. 200)

În urma simulacrului de proces din 16 Iunie 1941, Generalul este condamnat la 7 ani temniță grea. Este supus simulacrului degradării (parcă demnitatea poate fi vreodată degradată, n.a.) și transportat la închisoarea din Deva. În fiecare loc de suferință pe unde a trecut a lăsat o dâră de lumină din sufletul său demn, cald, însorit: „Nici un regret, nici o amărăciune, nici un pas înapoi. Antonescu l-a lovit („părintește” cu mâna în mânușa de mareșal...,n.a.),

l-a umilit, dar n-a putut să-l îngenuncheze... Generalul a trăit destul ca să cunoască tragedia lui Antonescu și să se întrebe în sine, împăcat cu soarta, de ce a fost nevoie ca Mareșalul să dezlănțuie o crâncenă prigoană contra unor oameni care nu i-au voit niciodată răul?” (Fabian Seiche, op. cit., p. 415)

Generalul-martir Ion Constantin Petrovicescu și-a clădit viața, experiența, cinstea, educația, instrucția, demnitatea, prestigiul pe omenia care l-a caracterizat permanent, devenind solemn în suferință.

În vârtejul nedreptăților sociale care se pripășesc prin iresponsabilitățile cotidiene ale celor ajunși lavârf, devenind adevărate calamități istorice, Dumnezeu cioplește în stâncă Neamului, Eroii.

Ioan Glăjar (1929-2013), preot

Îi binecuvântează cu căldura smereniei, cu răbdarea ascetică, cu fiorul dreptății, cu dreapta credință, cu cinstirea Adevărului, cu slujirea Autorității dumnezeiești și a Neamului, cu jertfa mistică, cu lucrarea creației hristice, ca pe bunul părinte **Ioan Glăjar**.

Viitorul preot-profesor **Ioan Glăjar** s-a născut în Ucea de Jos, județul Brașov la 24 Martie. Aplecat spre studiu, spre cunoaștere, Ioan era bucuria familiei. După clasele primare din Ucea de Jos, trece cu ușurință pe cele secundare de la liceul Radu Negru din Făgăraș-un bastion al Ortodoxiei: „Ideea apărării intereselor națiunii române, scrie marele istoric al epocii contemporane-**Ioan Scurtu**, s-a materializat în organizarea unor <<frății de cruce>>, <<gărzi ale conștiinței naționale>> etc. De asemenea, unii oameni politici și de cultură, precum Octavian Goga și Vespasian V. Pella, au stăruit asupra necesității de a fi sprijinită națiunea română majoritară.” (Ioan Scurtu, Politică și Viață Cotidiană în România în secolul al XX-lea și începutul celui de-al XXI-lea. Ed. Mica Valahia, București, 2011, p. 120)

Despre acel moment deosebit de sub aura Corolei harului lui Dumnezeu, părintele-profesor ne amintește: „Elevii care făceau parte din Frăția de Cruce, în care era încorporat și el, erau buni la carte, serioși și cu sufletul curat, idealist și altruist. Elevii din clasele superioare, membri în Frăție, recrutau și instruiu pe cei mai mici. Se stabilea între ei o relație de prietenie în care, atunci când era consolidată, se putea discuta despre problemele țării și ale neamului din trecut și prezent... La încheierea anului școlar 1947-1948, conducerea organizației mi-a fost încredințată mie. În luna iunie 1948 Securitatea a început arestările... M-au dus la sediul securității din strada Inului. M-au băgat într-o celulă, neagră, umedă și cu apă pe jos... Ancheta a fost însoțită de bătaie... Toți am fost transferați la Securitatea din Brașov și întemnițați în aceeași celulă cu av. Virgil Mateiaș și cu părintele Arsenie Boca de la Mănăstirea Brâncoveanu... Și la Brașov am fost bătuți... Eram 44 de elevi, studenți, profesori universitari și de liceu, medici, muncitori, ingineri, avocați și artiști în acea încăpere...” (Fabian Seiche, op. cit., p. 264)

Este eliberat, dar prigoana asupra sa continuă, grație *trecutului*... Reușește totuși admiterea la Facultatea de Teologie-Sibiu, devine licențiat în 1954, diacon în 1955, Doctor în Teologie în 1958, la București, preot la Ucea de Jos, lector la Istoria religiilor, protopop de Făgăraș. Deși Securitatea era *omniprezentă*, fiind supravegheat permanent, de la Altar și de-acasă prin rugăciune aproape continuă și-a ajutat camarazii din rezistența anticomunistă.

Părintele profesor Ioan Glăjar a fost un monument de smerenie, un turn al bunătății, un stâlp al Ortodoxiei, o temelie a jertfei, o ofrandă a dăruirii, o Cruce a dârzeniei, un scut al credinței, un far al mărturisirii, un ctitor de lăcașuri și de suflete, o catedrală a Neamului pe care l-a iubit ca pe Dumnezeu pe care-L sluja cu zel până la sacrificiu.

Ioan Negruțiu (1915-2003), Ieromonah

Între cei *Aleși* ai Neamului de către Bunul Dumnezeu, unii sunt *preaaleși*, prin harismă specială să contemple Creația, pentru a slăvi omenirea în Hristos, pentru a-L preamări pe Hristos în lume, pentru a semăna harul Duhului între virtuoși, pentru a pluti deasupra virtuților taina mărturisirii așa cum a fost hărăzit părintele **Ioan Negruțiu**.

Despre biografia sa specială mărturisește chiar părintele: „*M-am născut într-un sat din spatele lui Dumnezeu*”. Mărturisorul, pătimitorul și monahul de mai târziu s-a născut în leagănul unei familii sărace, dar bogată cu 5 copii, din Borșea-Bihor la 9 Iulie. Nu împlinise 3 luni, când părinții credeau că-l vor pierde. A scăpat cu viață, dar a rămas orfan de tată și cu aceeași sărăcie lucie, care-i periclita mergerea la școală, neavând ce îmbrăca. Deși nu frecvența regulat școala și-a uimit învățătoarea prin răspunsurile și intuiția pe care o avea. Luat acasă de învățătoare pentru a-i prezenta soțului, directorul școlii, situația elevului Negruțiu și pentru a-l ajuta, părintele își amintește: „*Mi-au dat o felie de pâine albă unsă cu unt și cu miere deasupra; atunci am*

Îmi cer iertare păintelui-profesor că nu am reușit să mă apropii mai mult de sfinția sa și nici măcar să-i mulțumesc pentru sprijinul acordat din suflet pentru admiterea mea la Facultatea de Teologie-Sibiu. I-am mulțumit prin Dumnezeu, indirect și-i mulțumesc și astăzi, mereu... Știu că nu dorea să i se recunoască binele făcut în taină și întotdeauna la timp. Părintele profesor predă în anii 3-4, iar eu fiind ocupat cu evenimentele *Revoluției decembriste* și la rugămintea marelui poet Ioan Alexandru, m-am transferat la București. Am frânt legătura, pe care am tot amânat-o până s-a rupt de tot...

Cu pioșenie îngenunchez cu inimă curată pentru sufletul său cald...

trăit primul extaz din viața mea.” (Fabian Seiche, op. cit., p. 368)

Alături de o întreagă generație faimoasă de teologi ca: Dr. Gheorghe Furdui, Dr. Gheorghe Racoveanu, Pr. Dr. Ilie Imbrescu, arhim. Grigore Băbuș, Ioan Negruțiu se alătură Mișcării naționalist-creștine. Urmează cursurile Facultății de teologie, absolvindu-le cu o teză despre martiriu, inspirată de jertfa supremă a celor *Doi băieți frumoși-Moța și Marin*. Martiriul care l-a preocupat în cercetare, l-a înfiat vieții sale prin calvarele: *carlist, horthyst și comunist*.

Mai întâi are parte de bucurii: este hirotonit preot celib pentru catedrala din Beiuș și profesor la Școala Normală. „*Nu am trecut niciodată granița țării, dar ea a trecut de trei ori peste mine*”, își amintește părintele-profesor.

Drama țării noastre de la 1940 este comparată de părintele Ioan, „*mare ca o pâine rotundă, ca ofrandă adusă de jertfa liturgică: țara este străpunsă ca o prescură cu copia în cele patru*

puncte cardinale.” (ibid. p. 368). Puterea cuvântului său plină de râvnă și iubire pentru credință și strămoși îl aduc în fața autorităților comuniste. În 1947 este arestat și dus la securitatea din Oradea, apoi la Cluj. Lotul în frunte cu părintele număra 200 de români. Își asumă singur vina drept pentru care primește 10 ani muncă silnică, pentru *uneltire împotriva ordinii sociale*. Străbate pe rând infernele Aiudului, Gherlei, Canalului, Jilavei. Acolo sau peste tot, în toate lagărele comuniste creștinul ortodox mărturisitor, ancorat în Hristos este deplin, cugetând lumea în toate simbolurile ei: „*În toată singurătatea lui, afirmă marele mistic Ioan Ianolide, el nu se simte singur. În toată umilitoarea lui înfrângere, el are certitudinea triumfului Hristosului din lume. El este un mistic, un filosof, un om politic, un poet, un om de știință, un economist? Nu! El se consideră simplu un om creștin. Din perspectiva aceasta cugetă la Filocalie și la teologie, la creștinătate.*” (Ioan Ianolide-Deținutul profet. Ed. Bonifaciu, București, 2009, p. 25).

Fiind la penitenciarul Peninsula, părintele Ioan refuză intervenția Patriarhului Justinian Marina, de eliberare. În ajunul eliberării visează că Hristos era pe Crucea de pe Golgota, între celelalte două goale și-L întreabă: „*Pe care dintre celelalte două cruci să urc: pe cea din stânga pentru osândire, sau pe cea din dreapta pentru izbăvire?*” Îi răspunde Mântuitorul nostru: *Ioane, crucile nu mai au semnificația din Vinerea Patimilor; urcă pe oricare, numai pe Cruce să fii, lângă Mine!*” (Fabian Seiche, op. cit., p. 369)

Părintele este eliberat teoretic, căci în timp ce pășește spre libertate peste câmp, securitatea îl culege și-l trimite cu domiciliu obligatoriu la Rubla pentru a sluji comunității respective, pentru a o îndruma, pentru a o mângâia, pentru a o scoate de sub zgâlțâirile atee, cu harul Domnului Hristos, răscumpărând-o, împăcând-o și restaurând-o: „*Restaurarea cosmosului sau împăcarea dintre creaturi, subliniază Patriarhul Imnelor creștine-Ioan Alexandru, trebuiesc înceapă de la om, de pe*

fața omenească și prin om să se întindă și să cuprindă tot cosmosul... Avântul restaurării cosmosului începe acum două mii de ani și străbate ca un fir de argint toată istoria și toate neamurile, fiecare dând răspuns, după puteri, acestei înalte cerințe lăsată pe umerii omului.” (Ioan Alexandru-Iubirea de Patrie. Eseuri. Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1978, p. 108).

Părintele nu se *cumințește*: se cumineca din Potir și din Radu Gyr cu aceeași sete și este din nou arestat în 1958, la muncă silnică pe viață. În 1964 este eliberat. Slujește în comuna Cihei, apoi secretar al Eparhiei Oradea, director al Seminarului Teologic din Curtea de Argeș, inspector general patriarhal, redactor al revistei Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, iar din 1981, devine duhovnicul mănăstirii Timișeni-Sag.

Părintele Ioan s-a dovedit loial credinței sale, fidel Adevărului, împlinitor al Cuvântului dumnezeiesc, risipitor de har și bucurie duhovnicească, om de caracter, hotărât, drept, predicator iscusit, model de slujire și dăruire, fiind apreciat cu venerație de însuși Patriarhul Justinian Marina, care afirmase la vremea sa: „*Părinte, nu știm cum să-i mulțumim lui Dumnezeu și dumneavoastră că ne-ați salvat Biserica! Noi aici am fost legați de mâini și de picioare și cu căluș la gură! Ortodoxia noastră a amuțit aici. Altarele românești s-au mutat acolo, în închisori!*” (Fabian Seiche, op. cit., p. 369)

A refuzat de câteva ori scaunul de ierarh. A fost cinstit de toți patriarhii români.

Toate arestările securității, toate prigonirile i-au netezit drumul Crucii înspre *Calea către Hristos*.

Slavă lui Dumnezeu, Sf. Ioan Botezătorul, cinstire Eroilor și tuturor purtătorilor sfântului nume **Ioan!** Întru mulți ani binecuvântați!

Ciclul: *Filocalia Suferinței și a Jertfei.*
(Brusturi – Neamț, 05.01.2015)

Dariusz PACAK

... în dar îți trimit – numai poezia!

C. K. Norwid *Către Bronisław Z*

„CUM VA FI CHIPUL TĂU”

Drumul spre Tărâmul Poeziei nu are prea multe în comun cu luminile rampei, cu faima și gloria. Ne duce mai degrabă cu gândul la un ținut cu Poteci montane, pietroase, prăfuite, străjuite de ciulini. Călătoria ne poartă pașii pe buza prăpastiei, mereu în pantă. Se poate să ne ducă prin pustiu și prin smârcuri pline de bălți perfide și răstoace. Prin locuri pe unde ne jucăm de-a v-ați ascunselea cu moartea.

Elena Liliana Popescu străbate drumul acesta. Nu-și face multe iluzii. Își urmează călăuza - eoul existenței sale străvechi care îi trasează parcursul poetic. Și, cu toate că acesta o poartă prin multe continente, poeta depășește granițele trasate de imaginația omenească. Știe foarte bine că Tărâmul acesta se întinde dincolo de orice închipuiri, dincolo de posibilitatea percepției umane. Poeta este sigură de izbândă în lupta pentru dobândirea cunoașterii de sine, este sigură de răsplata pe care o așteaptă la final de drum – Adevărul. Tinde spre locul unde cuvintele nu ființează, spre locul unde, toate dimensiunile sunt vrăjite în Liniște. Învăluită de Iubire, se eliberează din robia „civilizației oglinzilor”, atât de la modă în prezent, invitându-ne să facem efortul de a pași împreună cu ea dincolo de Vălul Iluziei.

Pe calea acesta, dacă ne permite tenacitatea,

ajungem inevitabil în fața Porții Fără Uși, dincolo de care ne așteaptă libertatea și independența mult visate. Chinurile și eforturile îndelungate, surmontarea eșecurilor și depășirea momentelor de îndoială, adeseori traiul în afara societății, merită din plin „aplauze”. Și, în sfârșit, ajungem la acel moment: ne aflăm în umbra unei construcții uriașe, a cărei măreție depinde de contribuția noastră de până atunci și de așteptările pe care le avem în legătură cu viitorul. Pe cei care izbutesc să ajungă până aici îi așteaptă totuși prima dezamăgire. Străbaterea acestui loc trezește în suflet simțăminte diferite: sentimentul că am scăpat de Drumul parcurs până atunci, sentimentul de fericire la gândul libertății care ne așteaptă – sau cel puțin așa ni se pare nouă -, mândria că în orice clipă, pătrunzând în Tărâmul Poeziei, devenim autentici în Artă, că îi vom vedea adevăratul chip – nu numai reflectarea efemeră de până acum -, dar în același timp, ne dă târcoale teama de necunoscut. *De facto*, nici nu știm ce Poartă este aceea la care am ajuns, cum este în realitate acel Văl al Iluziei, ce ne așteaptă în spatele lui, cine suntem...

Ce lovitură mare și neașteptată se dovedește întrezărirea, pentru prima oară cu adevărat, a scopului nostru, trăirea pentru întâia dată a conturului poienilor nețârmurite ale Tărâmului Poeziei, momentul când ne dăm seama de pustiuul în

care ne-am afundat, după ce am lăsat în urma noastră Poarta.

Și atunci trăim următoarea umilință - conștientizare a vastității materiei transcendente a poeziei în raport cu temerarul, ale cărui forță și măreție par să fie asemenea prafului. Se conturează noi valori: cine este poetul și unde rezidă sensul și Adevărul Căii?

În fața noastră se întinde un teritoriu dogoritor și nețărnut, unde fiecare nutrește speranța de a se putea apropia de Adevăr... Înaintăm în singura direcție care ne este cunoscută. Iar spațiul necunoscut dimprejur e luminat doar de flacăra care arde în noi când incandescent, când abia mocnit. Direcția ne e trasată de Forma Pură care strălucește în fața noastră... în noi... atât de aproape și totuși departe, atât de evidentă și totuși intangibilă, asemenea Acoperișului Lumii, asemenea Maicii Universului...

Fără să ne pierdem curajul, având în inimă un sâmbure de nebunie, putem să ne lăsăm ispitiți să dăm la o parte vâlul, pentru a pătrunde în tărâmul care nu a mai fost descoperit de nimeni până acum, pășind pe un pământ care, de cele mai multe ori, ne va fugi de sub picioare, punându-ne sufletul în brațele vântului, mângându-l cu razele soarelui, plonjând în străfundurile mărilor, unde plămâni nu ne ajută să respirăm, iar ochii nu ne ajută să vedem...

Acolo drumul este întins. Acolo drumul reprezintă scopul. Acolo drumul apare nesfârșit, întrucât piscul pare mereu prea îndepărtat, prea uriaș – chiar și pentru cei care au renunțat de mult la aur, pietre prețioase și lexicoanele nemuririi.

În Tărâmul Poeziei, scopul care mai rămâne de atins este Iubirea. Iar Elena Liliana Popescu tocmai pășește pe acest drum...

Traducere din limba poloneză de Cristina Godun

Carmen Doreal – Do You Remember?

(<https://carmendoreal.wordpress.com/about/#jp-carousel-71>)

Ion PACHIA – TATOMIRESCU

POETUL DE LÂNGĂ SINEA CA ZEROGRAVIDITATE ȘI PARAPANTĂ CU VULTUR

Apărut în colecția *Literatura română contemporană* a vestitei edituri bucureștene, Minerva, volumul de poeme, *Penultimul romantic* (2012)*, de Eugen Evu, prin titlul „întregului poetic de-aici“ și prin „substanța lirică“ a textului de la care se împrumută titlul „întregului“ (*infra*), vrea să certifice peste anotimp, în nici un caz c-ar face trimitere estetică la curentul literar ce-a dominat secolul al XIX-lea, ori că și-ar declara vreo apartenență la principiile romantismului (ca Eminescu, bunăoară: «eu rămân ce-am fost: romantic!)), ci, dimpotrivă, faptul că, în serie, el / poetul – temperat-paradoxist de esență – „nu-i ultimul om din lume“, dar nici „primul“ (Adam-ul): **el este**, în ultimă instanță, „*penultimul*“ **ca ens dintotdeauna romantic**, adică **ins** „visător“, „melancolic“, „romantios“, poate, «printre strigăte», de hiene, până la a se neftini – cu ființarea-i profundă – în „cântec“ (*infra*: «cântec am fost»), ceea ce-i valabil și în post existență, de vreme ce-și reprimește harul și „scânteietoru-i verb“ întru hărnicie, întru „sporirea nesațului născător de lumină“ cu „nelumeasca-i iubire de semen“, în vecinătatea expresionistă a morții, aflată în seama Moirei – personificare de forță în destin –, nu pur / profund-romantic-eminescian – «nu credeam să-nvăț a muri vreodată, / pururi tânăr, înfășurat în manta-mi...» (*Odă – în metru antic*) –, nici ca „ultim“, ci **numai ca penultim om revoltat a se fi născut să moară fără voie:**

«Reprimitharulșiverbulluiscânteietor / Alhărniciei– celmaiviuîntrestimuli /

Șidincarezeitareazăndfacesemne //
Acelașiprintrestrigătecântecamfost /
Voifîntrerruptșirevenind / Dinpropria-
irecunoașeterevedupă /
Cesacreizvoaremareumpludestraniu /
Sporindnesațitulcenaștelumină / Șilecuindu-
nedemoarteacelor / Cenuaumaștiutsuporta //
Cunelumeasca-miiubire / Pentruaimei,ceicarecelmai
/ Puțin m-auînțeleșșiprimit /
Despreceialțiasemeninouă / Mi-
aувorbitrăsunândsfîntedaruri /
Moirășidinascundereasineluiipropriu /
Omulrevoltatasefinăscut / Amuri–fărăvoie.»
(*Penultimul romantic*, p. 103).

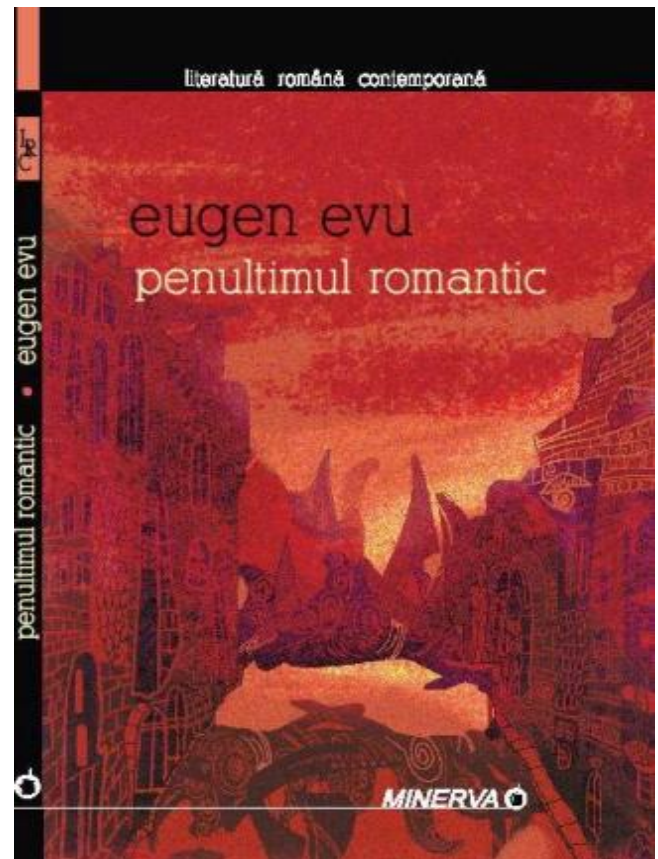
Eugen Evu, poetul temperat-paradoxist în esență (*supra*), aduce în complementaritea poemosofică, adică „poemeseică“ (<*poemeseu* [vocală ce-adesea mult îi place ca s-o zică] + suf. *-ică*), și întru întărirea argumentației, *ars poetica* – mai „de din vale de ro-vinele lirismului“ –, sau **poemul „cu sânge nou / zburat“ întru sfericitate, întru perfecțiune și absolut**, instanță desemnată, firește, prin **entelehie**: «Sanscritadezfrunzirii-irădăcina / coroaneicese-ntoarcesprelumina / continueiPulsații,clorofila / prinrămuroase-accederi... Poezia / casângenou,zburat,entelehia.»(*Înceiere / Cheia din muguri*, p. 144).

Tot din această complementaritate lirosofic-eviană, este invocată și se relevă *Enuma Eliș*, ca

geneză sumeriano-babiloniană din care descinde **Geneza** Creștinismului nostru cel de toate zilele, în „cicluri de cicluri“ energofage, ori devoratoare / autodevoratoare, pe spirală galactică, Eugen Evu mergând – pe urmele *Scrisorii I* de Eminescu – până-n tabloul **stării de zero a universului** (cf. Ion Pachiea Tatomirescu, *Istoria religiilor*, vol. I – *Din paleolitic / neolitic, prin Zalmoxianism, până în Creștinismul Cosmic al Valahilor / Dacoromânilor*, Timișoara, Editura Aethicus, 2001, pp. 5 – 22), spre a evidenția **sinea ca zerograviditate**: «Prin pierderi și dezastre întrevăzuise ninul / Repetitivul ciclic dinsinerăzbunat / Abiaveniți nespus-aucă astfel ni-idestinul / Decând, „Enuma Eliș“ dintâis-aîntâmplat. // Precipitat prin semn profetic deductiv / E-alnostru sens în lege adinsine-aDevenirii / Energofage-neon Dimensiuni, captiv / E cercul în spirală galactică și afirii // Miliardele de oameni ce așteaptă împlinirea / Promisiuni isacresen numără în vers / Catimpceseresoarbecaiarăși să se nască? Vers / zerogravid de Sineși, când va Dumnezeirea...» (*Promisiunea*, p. 131), dar și ca **parapantă cu vultur** ce atestă înzestrarea-i cu indiscutabilă / incontestabilă acuitate a percepției cosmice, a fiorului cosmico-teluric (de dincolo de farmecul paradoxistei enumerații polidimensionale / polidirecționale, dintre **clopote / genom și nondimensiune**): «Subparapante, subvulturi, / Subclopote, subhermeneutici, / Subaestetici, subincoerente, / Subsacru-nprofan, / Sublespezi, subcuante, / Submicroscop, / Subtelescop, / Fiind verigă lipsă, / Fiind nondimensiunea, / Nutemai aștept, / Fratecelest. / Îngemănare / străpunsă Eștiaici, / În mine ești / Sacrudesculț / Prin ecoul amazonic / Al genomului. / În inumărmorții. / Toate cad în zero instabil, / Totulsieși seresoarbe, / Allumii sine / În allumi sine. / Plânsul meurâde.» (*Consolarea*, p. 11).

Paradoxizarea lumilor (mai exact spus, **conjugarea paradoxurilor lumii noastre la moduri lirice, epice, dramaturgice**), principiu fundamental al esteticii paradoxismului, principiu pe care l-am semnalat în urmă cu mai bine de trei decenii, atât la întemeietorii curentului, Vasile / Vasko Popa, Nichita Stănescu, Marin Sorescu ș. a.,

cât și la cei din „valul“ / „promoția“ noastră șaptezecistă, pe creastă cu Marcel Turcu, Eugen Dorcescu, Eugen Evu, Mircea Dinescu ș. a. (pe-atunci, pe când Eugen Evu, „tânărul poet“, caligrafia, tot paradoxist, și aceste versuri de revoltă

la adresa soțiilor de dictatori „centrali“, „[euro]regionali“ etc., promovate fără vreun merit în posturi-cheie ale societății: «N-am privit viața prin gaura cheii, / N-am nimic împotriva promovării femeii...» – cf. Ion Pachiea-Tatomirescu, *Metaforele autenticității*, recenziela volumul de versuri, *Țara poemului meu*, de Eugen Evu, București, Editura Cartea Românească, 1983, publicată în revista *Orizont*, XXXV, nr. 12 / 832, 23 martie 1984), **își găsește** – în volumul *Penultimul romantic* (2012) – un „maestru“ de apogeu, antrenând în textul poetic (cu marele risc de-a fi etichetat de „chibiții-stihuitori“, de „neinițiații în poezia de creastă a veacului nostru“ drept hermetic) un bogat lexic (din zeci de stiluri funcționale ale limbii pelasge > valahe / dacoromâne) cu polivalență lirico-semantic-sincretică și, mai ales, cu un spor oxomoronizator întru catharsis și verosimil la înalte rafinării stilistice: «Bizar impuls de ascrie poezie / Săsmulgidinaparențe în somnii / Bătrânul chin, urâtullumiivii, /

Când vavisaică moartea-iviată vie. /
Cevadinomcenufiaparține, / Insinuantcaunecoucăzut
/ Alființedinsplendoriledivine? /
Eternprezentulfărăde-nceptut? /
Tu,suflete,îiconverteștipelinul /
Înmiereafeminineitalestări / Nu-
ivinovatinterstelarpreaplinul, / Flământasieșimoarte-
ndisperări / Reminșcențaarderii-ilumină
/Venindbuimacă-nlimpezimicedor /
Dinchiarsământaaființinedezbină,-n /
Cunoaștereavinovățiileor? // Doimea-nvulnerabila-
isubstanță / Binomeclectic,sadomasochist /
Pecurcubeucadoliușiinstantă
/Aasupririi,dinesențe,trist /
Multiplă,prinproportii,iadcuclanță? /
StrăinulGândfricosîngenunchează /
Boltităfrunteazeuluirebel? /
Hermafroditulcurcubeupe-orază, /
Logosgravidpăscutmormânt,de-unmiel? /
Apostolipsihologivicleni,șamanii / Cafelurime-
aUnuluiSfârmat? / Eternse-ntorepringolurilestranii, /
OrbisacerdoțiaiVerbuluitrădat? / Sauopera-
iadoră?Să-idevore / CasășporeascăNoaptea-
nzborrotat / Miriadegalaxii,astraleHore / –
Netimpvisat?» (*Oximoron*, p 129 sq.).

Distinsul Receptor de Poezie din *Penultimul romantic* (2012), de Eugen Evu, în afară de trăirea întru catharsis a textului – dinspre *hermafroditul curcubeu*, *Unul sfârmat*, *Verbul trădat*, *Netimp* etc. –, cu certitudine, dovedește și „înalță dotare cu

(28 făurar, 2014, la Piramida Extraplată de Tibissiara > Timișoara)

echipamente, senzori etc.“ întru receptarea mai înaltă a calității limbajului liric filosofic evian dintr-o serie de stihuri ce trimit la alese lecturi filosofice („specifice senectuții“, s-ar putea zice, „dar nu obligatorii“), de la Platon (*Banchetul* – Androginul ca «doime-nvulnerabilăsubstanță»), până la cele mai recente istorii ale religiilor, ori până la marii filosofi ai secolului al XX-lea: Jean-Paul Sartre, Constantin Noica (*Sinele / Sinea*, *Logosul / Verbul* etc.) ș. a.

Sinea eroului / eului liric evian cunoaște „zerograviditatea“ pentru că, de fapt, **moartea este de sine gravidă**, pentru că – *ars poetica* oximoronică / paradoxistă – face ca Poetul să fie devorat / aneantizat de propriile-i cuvinte: «Spic al răbdării poezia / Vârsteicontinue / Luminiscentăeipierdut / Resorbităîngrăunțelecuvintelor. / Decopille-amînțelescum / prindaripioare / multiplicându-lpeunul– / străpuns. / însă,vai,secerișulinfam / Aritmieamulțimii / camoarte / desinegravidă / numărhotărât / câtsăfiumâncatdecuvinte / capâinea / cusemnulcruciîncuțit / fulgerat.» (*Poezia mea*, p. 130).

Pentru că prin scris / operă, cu zidirea de sine, în cosmicitate și, apoi, ca născătoare de cosmicitate, prometeic ori nu, „**revoltat-Poetul este** (în cazul de față, Eugen Evu-i), dintotdeauna, **energie vectorizată în entelehie și întru catharsis, neîncătușabilă – cât sunt vremea și vrerea – în vreo temniță a Ființei, ori din priveliștea Ființei.**

* Eugen Evu, *Penultimul romantic*, București, Editura Minerva (ISBN 978-973-21-0867-3), 2012 (pagini A-5: 144).

Yvonne Fuller – *St Mawes from Polvarth Point*

(<http://yvonnefuller.com/wp-content/uploads/2012/07/DSCN5988.jpg>)

Mariana PÂNDARU

RISIPITE AMINTIRI

Ștefan nu se putuse abține să nu vină astăzi aici. Era casa în care el trăise o viață și astăzi, îi venise și ei rândul. O armată de oameni erau deja urcați pe acoperiș și trimiteau grăbiți țiglele, una câte una, într-o mașină gata pregătită. Două buldozere își așteptau liniștite rândul. Toată lumea era veselă. O zi de vară, caldă și însorită, dădea tuturor motive de voie bună. Numai Ștefan, cu ochii unui om bătrân și neputincios, urmărea, de când răsărise soarele, cum i se dărâma casa. Simțise o nemaipomenită forță de atracție să vadă, să urmărească, totul.

Noapți și zile întregi văzuse cum se dărâmau casele din apropierea sa, dar i se păruse imposibilă ziua când va veni și rândul casei sale. „Nu. Mai bine moartea!“ gândea el. Ura atât de mult buldozerele încât îi venea adesea să se năpustească asupra lor cu pietre, cărămizi, orice, numai să dea, să lovească. „Ce caută ele în viața noastră? De ce nu ne lasă în pace? De ce ne mănâncă liniștea acum, la bătrânețe?“ așa vorbea adesea cu vecinii. Auzi! Cartier modern! Nu avem nevoie de așa ceva! Avem nevoie de casele noastre, că suntem bătrâni!“

Se împotrivi până în ultima zi ca o fiară, dar degeaba. Își dăduse în cele din urmă seama că, de fapt, e un bătrân neputincios, de care nu se va împiedica nimeni... Și atunci simțise un sfâșietor sentiment de înfrângere, de neputință. Obosit de atâtea gânduri și întâmplări, și-a luat lucrurile și a plecat, greu ca un bolovan, spre noua locuință: o garsonieră...

Ah, cum reverberau în sufletul său alunecarea țiglelor pe scândură. Vâj, vâj, ca niște palme.

Ștefan privea totul de pe partea liniștită a drumului și prin fața lui treceau tot felul de întâmplări trăire aici, între acești pereți, pentru că aici se petrecuse întreaga lui viață, aici era trecutul cu amintirile lui. Aici își reamintise de atâtea ori momente din viața zilnică. Tot ceea ce era în jurul său participa odată cu el la aducerea aminte; trecutul îi era aici. De acest lucru s-a temut Ștefan cel mai mult: să nu devină, la un moment dat, omul fără trecut. Și uite că tocmai aici ajunsese. Ajunsese în noua locuință cu cele câteva lucruri de care nu se putuse despărți pentru nimic în lume și o parte din cărțile sale dragi... Se simțise atât de singur, că nici somnul nu se prinsese de el. Zile întregi zăcuseră toate în mijlocul casei, iar Ștefan zăcea și el alături de lucrurile acelea, prea puține ca el să-și mai poată găsi adevărata identitate.

În nopțile de început, petrecute în noua casă, îl bântuise același și același vis: El, în casa lui cea dintotdeauna, înnebunit de buldozerele care zgâriau și mișcau întruna pereții.

Își aminti, într-o străfulgerare, cu câtă furie aruncase la gunoi sumedenie de fotografii din viața lui de actor. Ce să mai facă acum cu ele? Cui îi mai foloseau? Nu se putea înghesui totul dintr-o casă, într-o singură cameră. Oprise doar câteva fotografii din rolurile sale cele mai dragi. Treptat se împăcase cu gândul că, pentru un bătrân, oricum, orizontul se închide pe zi ce trece, se desprinde de lucrurile din

jur, nu-l mai interesează, nu-i mai spun nimic. „Rămâne doar ce ai adunat în sufletul tău. Aceea este adevărata bogăție pe care nu ți-o poate lua nimeni, niciodată.“ gândea el adeseori.

Și oamenii aceia care demolau mereu și mereu, care erau indiferenți la ceea ce dărâamă și care nici măcar nu-l luau în seamă, nebănuind că el a fost proprietarul acestei case. Prinși cu treaba lor, nu se uitau în jur. Cotrobăiau prin casă, iar Ștefan avea sentimentul că prin sufletul lui cotrobăie. Ceea ce fuseseră odată ferestre, semănau acum foarte bine cu niște ochi scoși, iar ușile, guri triste și știrbe. Cineva zgâriase pe pereți tot felul de cuvinte anapoda... „Sărmana mea casă!“ gândi Ștefan, dându-și seama că în momentul acesta el se identifica întru totul cu soarta casei sale. Rănile ei, erau și rănile lui, moartea ei, însemna și moartea lui. Nu se simțea capabil să reînceapă o altă viață.

Viața care i se oferise, pe care fusese forțat să o accepte, îl sufoca de pe acum. Măcar de-ar fi avut cu cine s-o împartă! Dar Else nu mai era demult. Ea se dusese în împărăția cerurilor înainte de vreme. Iată de ce casa aceasta se lipise atât de mult de viața sa. Aici îi putea găsi oricând pe ai lui, pentru că fiecare lăsaseră urme. „Fotoliu acesta era al mamei. Aici se așeza și asculta cu mare atenție cum se construiește fiecare rol al meu. Era primul spectator, primul critic.

La pianul acesta tata mă obliga să stau ore întregi. Vroia să-l urmez, și să devin mare pianist. A fost tare amărât când am ales actoria. La fiecare succes al meu își păstra o rezervă și ținea să sublinieze: Dacă ai fi fost pianist ai fi avut un succes mai mare.“

Într-una din camere fuseseră, până nu de mult, sumedenie de tablouri. Else fusese pictoriță

și-și urmase menirea cu mare pasiune. O obsedaseră copacii, mai ales sălciile. Picta copaci în toate ipostazele, în toate anotimpurile. După o vară petrecută în deltă, după sumedenie de schițe,

descoperise și crease celebrele sale sălcii roșii, care au devenit apoi aproape obsesie în toate tablourile sale.

Într-o zi, după ce venise vorba de demolare, Ștefan a împărțit toate tablourile. Nu și-a păstrat nici măcar unul. Era însă liniștit că încăpuseră pe mâini bune. Asta era important; și-apoi se putea duce oricând să le vadă. Erau în casele prietenilor săi...

Buldozerele mușcau acum lacome din pereți. Ștefan se afla într-o adevărată panică. Îi venea să strige: „Mai încet oameni buni, mai încet, că e și ea o casă, are și ea un suflet.“ Dar gura i se încleștase. I se părea că niciodată de-acum încolo nu va mai putea articula vreun cuvânt. Ele, cuvintele, alergau doar pe dinăuntrul lui, fără odihnă, într-o panică de nedescris. Căutau ieșirea înspre afară și n-o aflau. Se precipitau, se aglomerau și-i dădeau lui Ștefan senzația de înăbușire.

Jumătate din viață și-o trăise pe scenă, intrând în pielea a numeroase personaje, dar cel mai greu i se părea să-l strunească pe cel care era acum, el, omul. Nu-și imaginase niciodată că dispariția casei sale se va petrece înaintea dispariției lui. În ordinea firească a lucrurilor ea ar fi trebuit să-i vegheze ultimele clipe. Ar fi fost mai ușor, cu mult mai ușor...

Ștefan a rămas pe loc până seara târziu. Până când a dispărut și ultimul semn de recunoaștere a ceea ce-i aparținuse. Acum totul devenise un dâmb de moloz, care în întunericul serii i se părea a fi un mormânt. Un fior rece îi cuprinsese întregul trup, pentru că, de fapt, avea sentimentul că ceea ce vede este propriul lui mormânt.

Se desprinsese cu greu de acel loc; picioarele îi deveniseră de plumb, mișcarea încetă și greoaie, ca a unui condamnat, dar înțelese că trebuia să plece. Acolo nu se mai afla nimic din ceea ce-i aparținuse...

Muguraș Maria PETRESCU

REVISTA DESTINE LITERARE SEMNALEAZĂ PENTRU DUMNEAVOASTRĂ:

TEATRUL DE ARTĂ DEVA - PĂCALĂ, premiera 27 ianuarie 2015

Ne-am obișnuit de mult cu prezența deosebit de activă, antrenantă și profesionistă a actorilor Teatrului de Artă din Deva, un participant activ la viața cetății. 2015 a început cu râsetele generate de comedia de moravuri din viața satului românesc

Păcală. Premiera a avut loc marți 27 ianuarie a.c. cu binecunoscuta poveste care ne-a încântat și fascinat copilăria, dar pe care nici ca adulți nu putem spune că am fi uitat-o.

De la stânga la dreapta: Isabela Hașa, Mihai Panaitescu și Mihai Feier.

Fiind o prietenă statornică a acestei prestigioase instituții devenite, am avut bucuria de a fi invitată la premiera piesei și, cum mi se întâmplă destul de des în astfel de cazuri, când se reiau piese de teatru care au fost jucate de mii de ori pe scenele românești sau în străinătate, sau cum a fost în acest caz cu binecunoscuta poveste, m-am întrebat firesc, ce noutate ar mai putea aduce „Păcală”. Piesa nu aduce doar „o noutate”, ci per ansamblu, într-o atmosferă efervescentă, de voie bună, glume și vorbe de duh presărate la tot pasul în texte, dar și prin întregul concept al regiei artistice și al scenografiei semnate de Directorul Artistic și actorul Mihai Panaitescu, avem posibilitatea de a ne desprinde pentru vreo oră și jumătate de confuzia apăsătoare a cotidianului, practic de a uita derizoriul

din jur, înlocuindu-l fără nici cel mai mic regret cu o veselie debordantă, un râs molipsitor, dublat de o vivacitate a jocului actorilor, de o lumină a scenelor, care vine să împresoare cu optimismul piesei, atât pe actori cât și pe spectatori. Mihai Panaitescu brodează alături de trupa de actori tabloul satului românesc de ieri, transpus cu o acuratețe de nebănuț în viața de azi. Personajele lui sunt aceleași caractere din poveste, dar se comportă oarecum diferit de cele de odinioară, pentru că, regizor artistic și actori (Roxana Olșanschi, Mihai Feier, Isabela Hașa, Mihai Panaitescu, Andreea Gabor, Cristina Lazăr, împreună cu restul bocoitoarelor) au avut această tendință și dorință de a aduce comedia poveștii în lumina prezentului, accentuând și mai mult sau cu o tușă și mai groasă viciile unor personaje deosebit de

pitorești:

Coana Pachița (Roxana Olșanschi)

soacra popii din sat, o femeie „strângătoare” de bani, avară, vicleană, al cărei „naș” este chiar ea însăși și care, pe deasupra, mai are și o moralitate dubioasă,

Popa Titirez (Mihai Feier) și Coana Pachița (Roxana Olșanschi)

Popa Titirez (Mihai Feier) foarte abil în încercările lui de a stoarce banii soacrei lui,

dar care alunecă pe aceeași pantă a auto-păcălelii, pentru că, nu-i așa, „orice naș își are nașul”, țăranul Tănase (Mihai Panaitescu) împreună cu soția lui Codina (Isabela Hașa), o fată harnică, dar cam simpluță la minte și cam sărăcuță cu duhul, cuplul

tinerilor curați la suflet, săraci, dar muncitori din greu, care speră în continuare, în naivitatea lor, că vor fi ajutați câtuși de puțin de „nașul”, același popă Titirez, mincinos și fanfaron.

Bocitoarele, care fac deliciul piesei și al multor momente.

Ultimul, dar nu și cel mai puțin important este Păcală (Andreea Gabor, care semnează și coregrafia) și care realizează în travesti un personaj admirabil, întruchipând istețimea și agerimea poporului român, omul versatil, care pricepe imediat, folosindu-și imaginația în cele mai diverse forme (de la un comic de limbaj, până la crearea personajului în sine, Păcală, sau până la întruchiparea unor personaje colaterale, la fel de comice, vezi Moartea).

Păcală (Andreea Gabor) și Popa Titirez (Mihai Feier)

Acelasi travesti este jucat cu mult umor (pornind de la ținuta vestimentară și terminând cu mimica feței) de Mihai Panaitescu, în întruchiparea unei bocitoare. Remarcabilă a fost și interpretarea Isabelei Hașa, o altă bocitoare, la care gura vorbește într-un fel, iar ochii în alt fel. Iar la toate acestea se mai adaugă nota comică a practicilor și proastelor obiceiuri de pe la țară, în care, profitând de un moment cum ar fi cel al înmormântării, bocitoarele mai șterpelesc de prin casă diverse lucruri, „că poate o fi nevoie și nu se știe niciodată”, sau mai beau un pahărel de țuică în plus.

Personajele sunt vii, pline de viață și de vervă. Ca și povestea, comedia „Păcală” va rămâne actuală și pe placul tuturor: „Lacrimă sau piatră rară? / Ți-este frică să nu mor? / Hai să fac ultima glumă. Poate sunt nemuritor!” („PĂCALĂ”).

Păcală (Andreea Gabor) și Popa Titirez (Mihai Feier)

**FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ „ALMA MATER” din SIBIU în colaborare cu
TEATRUL NAȚIONAL „RADU STANCA”, „LIGA CULTURALĂ ROMÂNIA-FRANȚA”**

Este a nu știu câta oară când sunt invitată de Dna Prof. Univ. Dr. Anca Sârghie la Universitatea „Alma Mater” din Sibiu să particip la un eveniment organizat în această prestigioasă instituție, dar și de acest distins și remarcabil om de cultură și spiritualitate românească, care promovează valoarea culturii românești atât în țară, cât și în străinătate.

Pe 9 februarie a.c., la sediul Universității a avut loc reuniunea Clubului Dialog, organizată lunar de Prof. Univ. Dr. Anca Sârghie încă din 2007. Seara a avut un program deosebit de variat și de interesant. După cuvintele de deschidere adresate de amfitrionă, Prof. Univ. Dr. Anca Sârghie i-a dat cuvântul actriței Lerida Buholtzer, de la Teatrul Național „Radu Stanca” din Sibiu. În alocuțiunea sa, aceasta a arătat că fiecare an aduce un nou suflu, o nouă rezonanță poetică, o redescoperire a valorii inegalabile a poeziei lui Mihai Eminescu. Lerida Buholtzer a recitat un fragment dintr-un grupaj de versuri intitulat *Dacă treci Râul Sebenei*. În recitalul ei, ea a conferit, prin interpretarea ei, o notă de modernism și actualitate permanentă a poeziei lui Eminescu.

Un alt moment a fost „Mihai Eminescu și Monarhia României”, un subiect vast și deosebit de interesant, în care mai sunt multe lucruri de descoperit și de spus. Se pare că până acum relația dintre Mihai Eminescu, pe de o parte, și Regele Carol I împreună

FUNDAȚIA UNIVERSITARĂ „ALMA MATER” din SIBIU
in colaborare cu
TEATRUL NAȚIONAL RADU STANCA
LIGA CULTURALĂ „ROMÂNIA-FRANȚA”

organizează o reuniune la **Clubul DIALOG**

Din cuprins:

Mihai Eminescu și Monarhia României
prezintă: conf. univ. dr. Anca SÎRGHIE

Lucian Blaga și muza sa Elena Daniello
film documentar

Recital poetic susținut de actorii:
Geraldina BASARAB,
Lerida BUHOLTZER,
Dana TALOȘ.

Lansare de carte:
Prefix 101, de Mircea ȘTEFAN, ed. Eikon, 2014.
prezintă: prof. univ. dr. Ioana MOISIL

INTRAREA ESTE LIBERĂ

**9 februarie 2015, ora 18⁰⁰,
la sediul Universității „Alma Mater”, în
Sala 4.1, etaj 4, Corpul A,
Str. Someșului, nr. 57, Sibiu**

cu Regina Carmen Silva, pe de altă parte, a fost tratată cam superficial. Dar oricare ar fi fost abordarea, avem aici de a face cu un *rege al poeziei* și o *poetă regină*. Prof. Univ. Dr. Anca Sârghie a

subliniat apoi încrederea pe care Eminescu o avea în monarhie. Tot ce a scris despre acest subiect a scris din convingere. Cei doi au colaborat foarte mult în sensul că Regina l-a tradus pe el în limba germană, iar el i-a oferit cadouri literare.

O altă surpriză a serii a fost recitalul susținut de un grup de studenți de la Facultatea de Filologie. Ele au interpretat cântece din poeziile lui Mihai Eminescu: *Și dacă...*, *Sara pe deal*, *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie!*

Deosebit de sensibil și de emoționant a fost filmul documentar realizat de Prof. Univ. Dr. Anca Sîrghie, care a intervievat-o pe Elena Daniello, a cincea și ultima muză a lui Lucian Blaga. Elena Daniello a trăit o sută de ani (1910 – 2010). Filmul pe care l-am urmărit cu toții a subliniat rolul pe care l-a jucat pentru creația blagiană, o justificare a unei iubiri târzii, așa cum însuși Lucian Blaga a vorbit despre cea care a însemnat pentru el iubirea matură. Timp de 16 ani, Elena Daniello a fost prietena lui statornică, confidenta lui devotată și păstrătoarea unor creații ale lui, mai ales în vremea când nu se putea publica nimic, iar poetul nu avea alt mijloc de a-și face opera cunoscută decât oferind-o. Alte mărturisiri evocate despre Lucian Blaga ar fi și cele ale Lidiei Armeanu, care l-a cunoscut pe „domnișorul de la Sebeș” înainte de Elena Daniello.

Pentru a încheia acest moment deosebit de sensibil, actrița Geraldina Basarab a recitat din lirica lui Blaga, versuri dedicate de marele poet muzei lui, Elena Daniello.

Ultimul punct din programul serii a fost lansarea volumului de versuri scrise de Mircea Ștefan (Ohio, SUA), *Prefix 101* cu o prefață semnată de Prof. Univ. Dr. Anca Sîrghie și o ilustrație semnată de Adina Romanescu. Prof. Univ. Dr. Ioana Moisil a prezentat acest volum de versuri, accentuând faptul că Mircea Ștefan este un poet matematician, fizician,

un specialist în calculatoare. Bihorean, prin naștere, el a absolvit Facultatea de Fizică de la Cluj în 1972. Datorită influenței studiilor lui, el scrie o poezie bazată pe o observație foarte minuțioasă a unor fenomene fizice, de concepție a relativității, de o muzicalitate specifică sec. al XXI-lea, în care imaginea punctului fix, de pornire inițială nu e chiar atât de fixă, o poezie deschisă ce lasă loc unor interpretări subiective, o proiecție spre viitor, în care un ciclu se încheie, începându-l pe altul.

Acest moment a continuat cu interpretarea deosebită realizată de actrița Dana Taloș a poeziilor lui Mircea Ștefan, *Început de poveste*, *Prefix 101* și altele. Muguraș Maria Petrescu a tras concluziile acestei întruniri, felicitând amfitrioana pentru seara minunată și deosebit de interesantă pe care a realizat-o cu multă dăruire sufletească, abnegație și sensibilitate, oferind informații necunoscute auditorilor. Ea a mai subliniat că Prof. Univ. Dr. Anca Sîrghie este cea care întotdeauna reușește, cu minuția unui orfevrier să descopere, să scoată la iveală și să șlefuiască informații absolut nebănuite despre personalități ale culturii și literaturii române, sau ale operelor lor, pe care apoi le răspândește nu numai în țară dar și în străinătate.

Întrucât vorbitoarea l-a cunoscut și pe Mircea Ștefan, ea a povestit cum a ajuns să scrie prefața volumului de versuri *Poeme pentru Maria* („Partitură pentru pian la malul mării”, Editura Citadela, Satu Mare, 2012, pp.83) și să traducă în limba engleză *Poeme mici pentru oameni mari / Small Poems for Grown-up People* (Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2013, pp. 73). Ea a mai adăugat că poezia lui Mircea Ștefan este într-adevăr o poezie neconvențională, susținută de observația unei metafore aparte, dublată de lipsa semnelor de punctuație, lucru care dă posibilitatea interpretării ei multiple în registrul jucăriei telescopului mozaic, întors în visarea unui viitor transpus într-o finalitate a unei observații a memoriei unui univers straniu de o clipă.

Lansare de carte organizată de Biblioteca Județeană
„Ovid Densusianu” Hunedoara – Deva

Așa după cum ne-a obișnuit, Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Hunedoara – Deva a organizat din nou un eveniment special. Este vorba de lucrarea de doctorat scrisă de Preot Dr. Dorin Costescu, Teologia kantiană, volum care a apărut la Editura Emia din Deva. Lansarea acestei cărți a avut loc în ziua de 12 februarie 2015.

În cuvântul său de prezentare, Ioan Sebastian Bara, Manager al acestei prestigioase instituții devene a spus următoarele: „Volumul Teologia

kantiană este o încercare de surprindere a esenței teologiei (rațional-transcendentale) kantiene, structurat în șapte capitole, fiecare abordând un subiect diferit: Transcendentalismul kantian și subiectul epistemic, Critica argumentelor teiste, Argumentul moral sau dovada teistă kantiană, Kant și thanatos-ul divin, Receptarea lui Kant în filosofia contemporană a religiei, Critica teologică (pură) a teologiei raționale și, în sfârșit, Kant și modernitatea.”

ADRIANA TOMONI - Dar pentru tine cu Prietenie

Dragă Adriana,

Cuvintele pe care ți le voi adresa astăzi sunt ca un fel de scrisoare trimisă nu doar ție, ci și tuturor prietenilor tăi care sunt acum aici, care au venit să se bucure alături de tine și să te citească mai departe. Pentru că ceea ce se întâmplă astăzi aici este rezultatul unei corespondențe de suflet purtată între tine și cititorii tăi fideli, sau viitori, fie că sunt mari sau mici. Doar noi cei trecuți de mai multe vârste am uitat de mult cum e să fii și copil, cum e să fii într-adevăr prieten, nu mânat de diverse interese, ci necondiționat, să fii prieten cu tot ce te înconjoară, cu tot ce mișună în jur, necerând nimic în schimb, decât căldură sufletească.

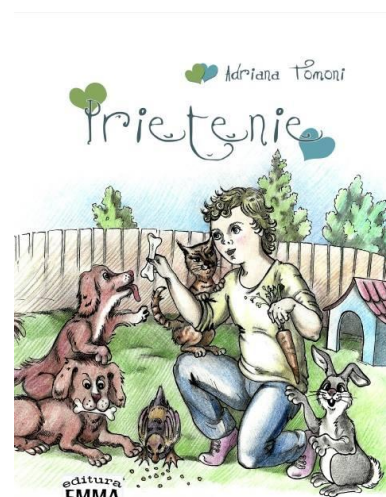
Eu consider că cele două volume de versuri pe care Adriana Tomoni ni le propune astăzi spre lansare, sunt cele mai recente scrisori ale ei, adresate din PRIETENIE (Editura Emma, Orăștie, 2014, 28 pp.) copiilor și oferite celor mai mari ca DAR PETRU TINE (Editura Emma, Orăștie, 2014, 124 pp.).

* * *

Lăsată oarecum în uitare, sau abandonată, căzută într-o oarecare desuetudine, literatura pentru copii, nu mai este astăzi la mare căutare. Poveștile scrise în proză sau în vers clasic și care odinioară ne încântau și ne fascinau copilăria, au fost de mult și pe nedrept abandonate de părinți, din ce în ce mai grăbiți, mai preocupați, mai apăsați de griji. Atunci nu ne mirăm că și cei mici, pe cale de consecință, nu mai au ce face cu ele. Pentru că și ei sunt deja un fel de omuleți electronici, înarmați cu tablete, telecomenzi, telefoane mobile, computere și câte și mai câte. Care este lumea lor? Cea a roboților, a monștrilor cu nume greu de pronunțat, este o lume a agresivității, imaginată și dirijată de adulți și impusă

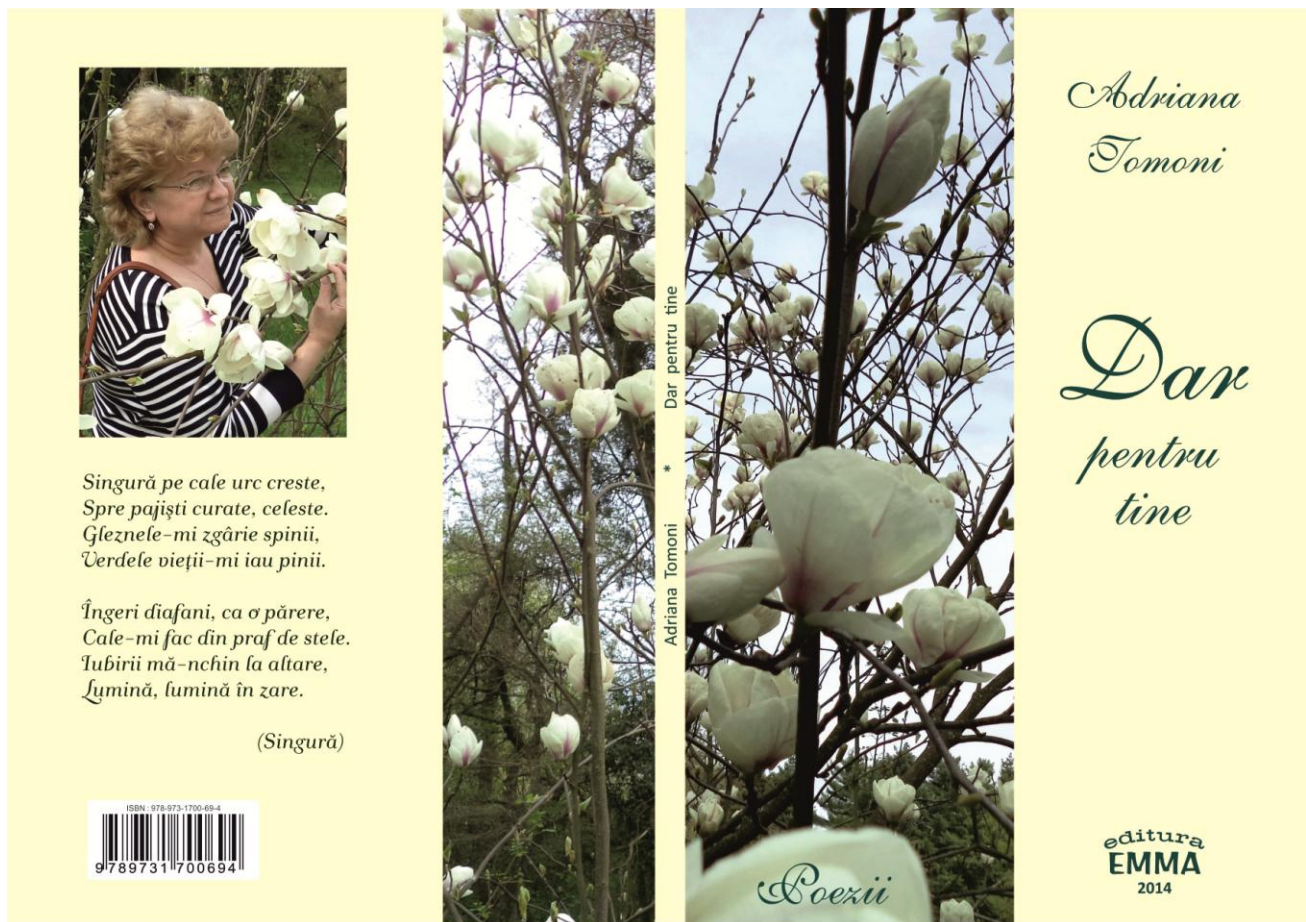
cu brutalitate copiilor, cărora li s-a furat candoarea, inocența.

Adriana Tomoni ne trimite scrisoarea ei de „Prietenie” concepută în versuri de copii, adresate în primul rând lor, dar și nouă celor mari.

Pornind de la două personaje reale, nepoții ei Maria și Ștefan, autoarea nu ne oferă doar de dragul artei pentru artă o cârtică simpatcă, ci creează o lume populată și de alte personaje, tot reale, care fac bucuria copiilor, dar și a adulților în egală măsură (ieșurașii Albulețul, Negruțu, Preferici, Cățelușu Bella, albinuțele și trântorii din stupul din grădină, Porumbița Paloma, Cloșca – mamă minunată, cu puișorii Ciripel, Aripel, Tweety, Pintenel, Globuleț, Pufuleț, Moțatul și un Ișteț). Denumite simplu și plăcut, aceste personaje care nu cuvântă, dar care de obicei se găesc pe lângă casă, devin chiar un soi de membri ai familiei.

Sușinută de o imaginație deosebit de bogată, poezia adresată copiilor este dublată de o observație pe măsură. Doar că analiza Adrianei Tomoni nu este una greoaie, ci plină de imaginativul, expresivitatea și culoarea minții lor. Pentru că aceste versuri trebuie să fie scrise cu o anumită acuratețe, într-o altă cheie decât cea alambicată și adresată adulților. Versurile pentru copii trebuie scrise mai clar, mai simplu, mai direct, cu anumite cuvinte care mai mult să sugereze și să stimuleze imaginația lor și așa foarte bogată. Poeziile Adrianei Tomoni devin explicații în miniatură, așa cum miniaturali sunt și nepoții ei, dar nu numai aceștia, ci toți copiii din lume cărora ea le oferă acest dar literar.

*Singură pe cale urc creste,
Spre pajiști curate, celeste.
Gleznele-mi zgârie spinii,
Verdele vieții-mi iau pinii.*

*Îngeri diafani, ca o părere,
Cale-mi fac din praf de stele.
Iubirii mă-nchin la altare,
Lumină, lumină în zare.*

(Singură)

Adriana Tomoni nu se înregistrează doar în poezia pentru copii, ci se regăsește și în cheia unui lirism oferit cu profunzimea darului din dar. Ca și caracteristică a poeziei ei, în general, ea are o predilecție pentru cuvinte cu tonalități grave, noțiuni bine stabilite. Observația extrem de atentă și de pertinentă este una din notele ei dominante: „Să prinzi în vers pacea, iubirea,/ Liniștea, taina, iar apoi privirea./ Cu mâinile întinse spre lumină,/ În zbor curat și fără nicio vină” (Omul înțger – p. 7). Sunt dorințe exprimate prin cuvânt, dar invocate din CUVÂNT, ca egal al Divinității: „Doamne, dă-mi cuvânt” (Doamne, dă-mi cuvânt – p. 6). Poeziile

Adrianei Tomoni sunt momente, crâmpie de viață, un fel de schițe poetice din care transpare un iz de nostalgie, de romantism, un parfum uitat de mult într-o sticlă veche, o finețe a versului, o feminitate specifică a scrisului, o tandrețe a unor timpuri străbătute în doi în viața ei reală vs viața ei lirică, aceea care este o permanentă călătorie lină și înaripată prin timp.

Poeziile ei de dragoste și nu numai, sunt un fel de constatări și de încercări de regăsire în viață. Deși amintesc oarecum de nostalgia romantismului englez, ele nu sunt desuete, mentalitatea fiind cea

din zilele noastre. Se vede clar că Adriana Tomoni caută să se regăsească în exprimarea ei poetică, să se auto-defină din mai multe puncte de vedere. Pornind de la versul „Noi împreună trăim în poezie” (Azi, mâine, veșnicie – p. 14) ne punem întrebarea cât de mult marșează autoarea pe un senzual care nu deranjează, nu este invaziv, ci este exprimat cu finețe, o împletire a realității cu visarea în care hotarul este foarte greu de stabilit. „Diminețile sunt mohorâte./ Vestesc o nouă zi de așteptare.” (Zâmbetul din priviri – p. 17) sunt realul, pe când oniricul devine mult mai profund, chiar înălțător. „Aș vrea să-ți nasc un vis și să ți-l legăn/ Cu brațe mătăsoase de trăiri” (Un vis – p. 16).

Toate acestea precum și multe alte elemente decorative pe care Adriana Tomoni le observă, le vede și le notează în versuri, sunt lucruri ce par normale și pe care alții nu le iau în considerație, trecând ușor peste ele. Doar că la ea, aceste tușe capătă aspectul unui peisaj, tonul unui pastel: „Toamna se plimbă pe alei ca o doamnă./ Distinsă își flutură pletele de aramă./ Rochia lungă cu trenă./ Frunze pastelate, brodate, șatenă.// Își cântă romanța cu tainice viori./ Parfumi delicate și galbene flori./ Crizanteme zâmbind în zeci de culori./ Arome primenite în veri, o adori.// ... Covoare maronii toamna ne țese./ Cu tiv și betele bine alese./ Pasteluri peste dealuri răsfirate./ Pete de

verde discret împrăștiate.” (Romanța toamnei – p. 29). Sau pastel de iarnă descris în poezia cu același nume: „Cu zăpadă pe genele-i lungi/ Priviri sticloase, cerne fulgi/ Trena-i plutește-n voaluri ample/ Priveliște-ngheață pe stampe.// Dantele de cristale croșetează/ Covoare dalbe așază/ Țurțurii la streșini fac coloane./ Natura toată parcă doarme.” (Iarna – p. 50).

Poezia Adrianei Tomoni se înscrie în visarea unui vag ciudat al unei dorințe, a unei abstracții către un infinit, către un ținut al unei Atlantide pierdute, peste care s-au așternut atotstăpânitoare „... trăirile de ieri./ Le-adun cu grijă pe stative.” (Atlantide – p. 74). Dar în egală măsură este și o poezie plină de sensibilitate, sentiment care astăzi pare să fi fost uitat, deoarece s-a demodat, dar de care totuși, avem atâta nevoie! Este tocmai ceea ce ne propune autoarea în acest Dar pentru tine în care încă mai crede și care se numește Prietenie.

Text citit de Muguraș Maria Petrescu cu ocazia lansării cărților Adrianei Tomoni, PRIETENIE (Editura Emma, Orăștie, 2014, 28 pp.) și DAR PETRU TINE (Editura Emma, Orăștie, 2014, 124 pp.), organizată de Biblioteca Județeană „Ovid Densusianu” Deva – Hunedoara, pe 29 ianuarie 2015.

ADRIANA TOMONI - TĂCERE

Este atâta tăcere!
Prea multă tăcere!
Iubitule, ne-am pierdut cuvintele,
Au zburat ca păsările în toamne târzii și este atâta tristețe!
Mi-e dor de primăvara ta, în care citeam fără cuvinte,
De gândurile scrise printre rânduri.
Mi-e dor să simt aripile fluturilor
Zbătându-se în inima mea,
De fiorul ce mă inunda ca un izvor de munte,
De zâmbetul tău îngăduitor, pentru că mă iubeai.
Îți simt degetele ștergându-mi lacrimile,
Umărul pe care plângeam, când mi-era greu.
Mi-e dor să-mi spui cum aleargă caii tăi năvăși.
Mi-e dor să aud bătând în pendulă clipa mea și a ta împreună.
Șoaptele tale firave la ureche, mă făceau să mă topesc de atâtea ori.
Și mi-e dor.
Vreau iubirea noastră să se împletească cu veșnicia!
Vrei?

Paul – George PETRIA

POEZII

Amurgul vieții

O viață am știut c-urmează
Să plec în minte cu-al tău dor,
Să lupt inima să-mi țin trează,
Singur făr' al tău ajutor.

Și pân' clipa-ceastă să treacă,
Îți spun, de tine-am fost legat,
De când uimitu-mi-ai privirea
Cu al tău chip,prea fermecat.

Zâmbetul tău inima-mi luase,
Parcă-nainte să te știu
Și fără vorbele sfioase,
Ce m-au forțat om să deviu.

Iar a ta gingașă privire,
Sub cerul ce mereu veghea,
Mă mângâia doar cu iubire,
Căci ură și rău nu știa...

Îți mulțumesc cu umilința-mi,
Ai fost mereu ce mi-am dorit,
Când o să plec în neființă,
Te voi păzi la infinit.

Oare meriți această soartă?
În viață singură te las,
Când tu nu mi-ai fost doar o dată,
Pe lume tot ce mi-a rămas.

Te-oi aștepta cu nerăbdare,
Lângă steaua ce tu mi-ai dat,
Pân' o să vină clipa-n care

Veșnic doar ție-ți voi fi dat.

Dumnezeire,eu te vreau!

Ochii mei plini ce-s de tristețe,
Căci lacrimi tu ai pe obraji;
Aș căuta și nemurirea
Sperând tristețea să o lași.

Voi invoca Dumnezeirea,
Îmi doresc ca tu să mă ierți,
Să te cuprindă iar iubirea
Și să te am în mii de vieți.

C-un gând de lăcomie-n minte,
Dezamăgi-te-am făr' să vreau
Dar sufletu-mi cere-a promite
Că inapoi am să te iau.

Și lupt cu propria-mi ființă,
Mă sfașii,căci eu am uitat
Cu cât dor și câtă dorință,
Sute de ani m-ai fi-așteptat.

Inconștiența juvenilă
Greșeala m-a forțat s-o fac,
Să uit că iubesc o copilă
Ce-n suflet m-a făcut bogat.

Numai tu,iubită zeiță,
M-ai fi făcut s-ajung pe nori
Și aș fi fost cu-a mea voință
Lângă tine de-ai vrea să zbori.

Raiul și toate cele bune
Amoru-l au ca mesager,
Amor ce te caută-n lume
Căci omul este efemer...

Nu o să las această viață
Fără să știu că mă iubești,
Continuând să am speranță
Că ura tu ai s-o gonești.

Eu pe tine te vreau,iubire,
Patima sufletului meu,
Tu,ce însemni doar fericire;
Cu tine vreau sa fiu mereu.

Și o să fug de moarte-o viață,
Până pe tine te-oi avea,
Căci in acestei vieți urmare
Dorescu-mi tu să fii a mea.

Iubire olimpiacă

Am vrut să fii a mea tu pururi,
Să mă scufund în ochii tăi,
Să te iubesc în mii de feluri,
Să te sărut,dar tu nu vrei.

Privitu-m-am cum suferința
Mă cuprindea la al tău dor,
Eu așteptai ca nemurirea
Sa-ți fie dată și să zbori.

Eu sunt Amor,numit și Eros
Și te iubesc atât de mult,
Tu ești o muritoare simplă
Și plângi,căci cândva m-ai avut.

Eu sunt o muritoare simplă
Și plâng la gândul c-am pierdut
O iubire,fiind timidă
Când a ta forță am văzut.

Dar tu iubirea mea terestră,
Porunca-mi de-ai fi respectat,
N-aș fi plecat lăsând iubirea
Dar cu știință m-ai trădat.

La Afrodita vei ajunge,
O îndrumare ai să-i ceri:
-Tu,zeiță a tot ce-i dulce,
N-am suferit destule seri?

Vreau înapoi pe Eros,
Pe Cupidon eu mi-l doresc
Și o să lupt pentru el pururi
Și o să lupt și-o să trudes...

Zeița Venus văzând asta,
Milostivit-sa de cei doi:
-Veți fi-mpreună a doua oară
Căci grijă o să am de voi!

-Tu Psyche-a inimii zeiță
Ce ești un diamant perseu,
Mi-ai dovedit ca ai dorință
Și veșnic voi rămâne-al tău.

-Da Eros,tu,al vieții mele,
Eu pentru tine am luptat,
Am străbătut pe căi inferne
Și în final tot te-am aflat.

Muza mea

Pe tine,scumpa mea ființă,
Nu te-oi-ntelege vreodat';
Când văd-te m-umplu de dorință,
De al tău zâmbet minunat.

Tu mă alinți și mă iubești,
Dar nu-i de-ajuns iubito!
Căci deseori tu mă rănești,
Și inima-mi strivit-o.

Inima mea tot s-a golit,
Căci într-o altă viață,
Tot o prințesă am iubit
Dar fu fără' de speranță.

Doar dragostea-i ca un vapor,
Printre valuri se zbate
Uitați de-un tragic viitor!
Iubești și treci prin toate.

Și îngerii or recunoaște
Că binele cel absolut
În dragoste se regăsește
Oricât iubești de mult.

Și demonii de-or auzii
De-o dragoste curată,
Fieștecare-or amuți
Ș-or dispărea îndată.

Și pe Hristos de-ai întreba,
De ce oare ne iartă?
Ăl simplu răspuns vei primi:
Din dragoste curată!

Tartor ce cântă-amorezat

Vino la mine, chiar de-oi fi pângărit!

Singur mă-ngân în astă sihăstrie,

Aștept, asta-i tot ce făptura-mi știe;
Cuget un gând, unica-mi zămislire,
Framânt, mă zvârcolesc, mi-s slab din fire...

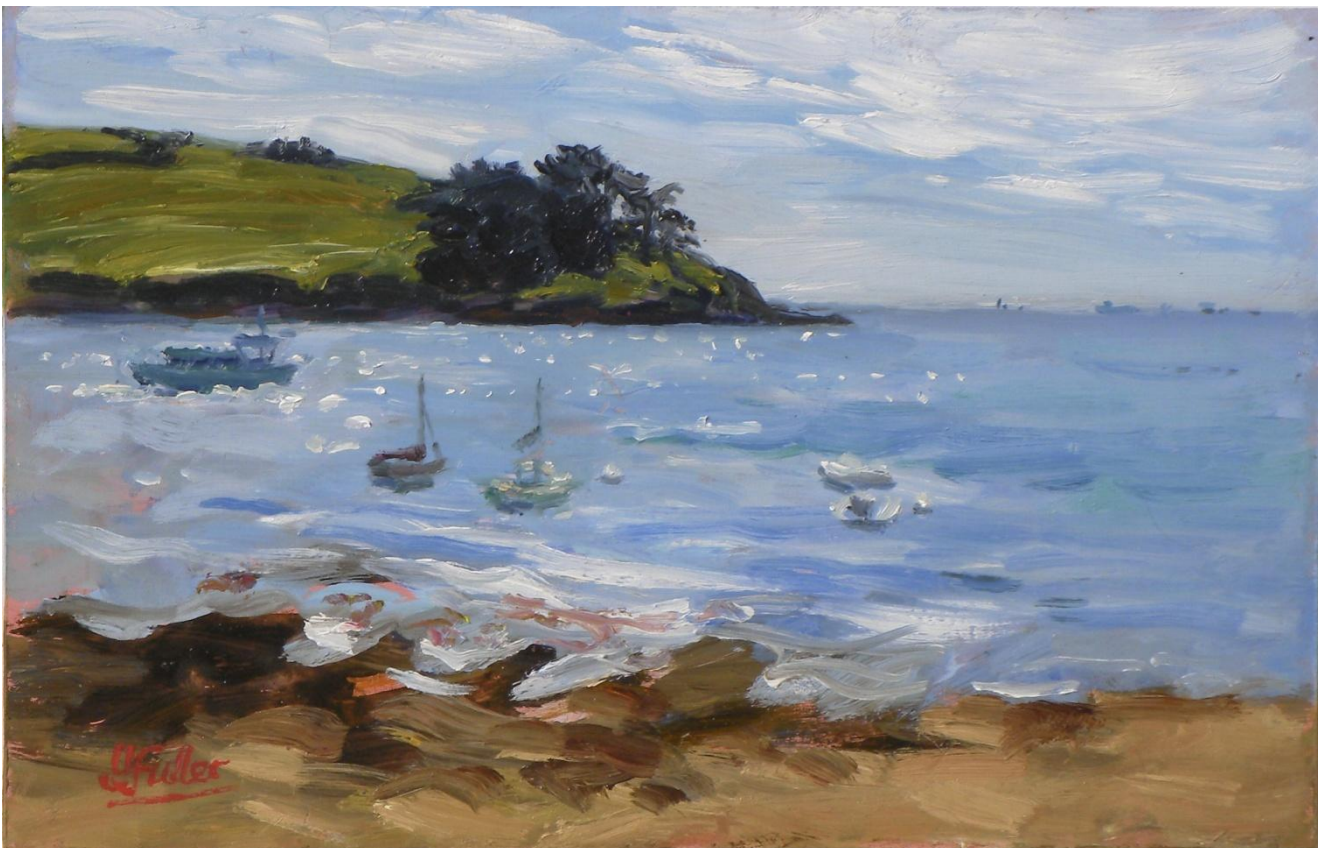
Sunt un nebun în lumea mea de așchii,
Sunt un ateu în lumea lor de aștrii.
Cred doar în tine, ultima-mi providență,
Tu ce-mi grăbești putrefierea lentă.

Rămâi cu mine, om săblăznitor!

Îndestulat mă-ngân în perla-mi sângerie,
Nu-s doar o halcă, sunt un miel dat ție.
Ne îmblânzim în al nostru tartar
Ne biciuim și așchii de iboste sar...

Ce sunt nu știu în acest cuib de spini,
Perierghie n-am când mă fierbi în venin;
Poți să mă sfașii, ciopârți sau rupe,
Iubesc cu tine, pizmaș, să port lupte.

Dar nu pleca, de-s plin de păcat ori prostie!

Yvonne Fuller - St Mawes – Carricknath from Tavern Beach

Ioan Aurel POP

Poezia lui Eminescu și Evul Mediu românesc

Introducere

Se vor întreba, poate, unii ce se poate valoriza astăzi dintr-un orizont „paseist” și „autohtonist”, evident „conservator”, care privea trecutul ca pe o icoană și care idealiza o lume numită astăzi, în mod curent, „barbarie medievală”. Iar pe deasupra, această viziune mai aparține și lui Eminescu, creatorul de care, tot după unii, ne-am fi cramponat iremediabil, fără să vedem progresul, noutatea și necesitatea ieșirii rapide din „patriotismul desuet” și din „naționalismul periculos”. În locul acestor etichete facile este bine să se recurgă însă la analize, iar în locul clișeelelor, ivite din amatorism și teribilism, se cade să se apeleze la cercetarea de specialitate.

Universul poetic eminescian cuprinde o lume infinită, recreată din temelii, situată dincolo de spații și de timpuri, iar istoria omenirii apare în acest univers ca o amplă derulare, de pe când „ființă nu era, nici neființă” sau de pe când erau „prăpastie”, „genune” ori „noian întins de apă”, metamorfozate apoi într-un „punct de mișcare”, generator de ordine ivită din „chaos” („Scrisoarea I”)[1]. Sub aspect spațial, această desfășurare eminesciană pornește de la Carpați și de la Dunăre, pentru a poposi pe Rin, la Paris, în lumea scandinavă ori în cea anglo-saxonă a

Mariei Tudor și a lui Shakespeare, în mitologia veche germană, printre slavi, la Constantinopol, în Orientul islamic, arab sau persan, pe Indus și pe Gange etc. Dată fiind această nesfârșită cuprindere unitară, este aproape o utopie încercarea de segmentare, de analiză parțială, de desprindere tematică. Și totuși o facem, conștienți de riscuri. Și nu o facem ca literați – fiindcă nu suntem și fiindcă, din perspectivă literară, s-a mai făcut și s-a făcut bine[2] – ci în calitate de istorici, preocupați de statutul trecutului medieval în universul creației poetice eminesciene[3].

1. Tentația lumilor trecute: Antichitatea și Evul Mediu

Poezia eminesciană cuprinde, în manieră aparent aleatorie, geneza, creșterea și afirmarea întregului univers, cu toate articulațiile sale spațiale și temporale. Firește, în această creație, predomină de departe cadrul general european, de la Atlantic la Marea Neagră și din cețurile reci ale Britanniei până în insulele fierbinți ale Greciei și în cizma italică. Ca segment temporal și de civilizație, pare să fie preferată Antichitatea (lumea clasică mai ales), prin dese referiri la Eros, care „saltă nebunește” („Misterele nopții”)[4], la „altarul Vestei” și la

„Marte-n glorii” („Ce-ți doresc eu ție...”)[5], la Apolon și Erato („La Heliade”)[6], la Cezar, Traian, Roma veche („Junii corupți”)[7] sau, pur și simplu, prin titluri precum „Eghipetul”, „Rugăciunea unui dac”, „Odă (în metru antic)”, „Diana”, „Ector și Andromache (de Schiller)”, „Calul troian”, „Către Mercur”, „Către Bullatius”, „Sarmis” etc. Astfel, apelurile la lumea veche, la mitologie, la cultura elină și romană sunt o constantă, ceea ce este firesc în cazul unui creator de anvergura lui Eminescu, pentru care fundamentele Europei sunt formate îndubitabil, în mare măsură, din clasicismul greco-latin.

Treptat însă, mai ales după atingerea maturității creatoare, lucrurile se schimbă, iar dimensiunea „vârstei de aur” devine mult mai complicată. Astfel, în „Epigonii”, sunt exaltați Eliade, Bolliac, Vasile Cârlova, Alexandrescu, Bolintineanu, Andrei Mureșianu și Costache Negruzzi[8], adică aceia care au ilustrat romantismul, mulți dintre ei prin evocarea și invocarea Evului Mediu, cu boieri și țărani supuși, cu domni autoritari și puternici, cu ruine și castele, cu eroi războinici, dăruiți moșiei etc. Până și pe „veselul Alecsandri” îl prețuiește pentru că „din frunze îți doinește”, „cu fluierul îți zice” și „cu basmul povestește”, dar mai ales fiindcă „El deșteaptă-n sânul nostru dorul țării cei străbune,/ El revoacă-n dulci icoane a istoriei minune,/ Vremea lui Ștefan cel Mare, zimbrul sombru și regal”[9]. Vremea grea și rea a epigonilor (adică perioada contemporană) este pusă de poet în antiteză cu icoana istoriei, cu „vârsta de aur”, care este fără îndoială epoca ștefaniană.

2. Cadrul medieval universal

Dimensiunea temporală a Evului Mediu este, în înțeles eminescian, de inspirație occidentală și are drept limită inferioară căderea Romei sub barbari, iar drept limită superioară secolul al XVI-lea, cu afirmarea deplină a Renașterii, a Reformei, a Lumii Noi, care sunt tot atâtea punți certe spre Modernitate. Lumea românească medievală este,

conform viziunii poetului, aproape perfect sincronizată cu cea europeană, ale cărei valori le împărtășește pe deplin și le mai prelungește o vreme. Evul Mediu nu este la Eminescu o perioadă de trecere, ca la primii moderni, bună de pus între paranteze, ci o vârstă deplină și matură a echilibrului, caracterizată prin cumpănă și rațiune, privite ca „dreaptă măsură” (în sensul etimologic al latinescului *ratio*)[10]. O dovadă în acest sens este și numele aparent metaforic de „Evul miez”, care ne conduce spre esențe, spre esența lumii, nu spre aparență, spre conținut și nu spre formă. Astfel, pentru poet, domnia lui Alexandru cel Bun (1400-1432), de exemplu, este numai bună de translată – eventual prin metempsihoză – cum face eroul nuvelei „Sărmanul Dionis”. În istoria umanității, pe care o vede plină de nașteri, înfloriri și decăderi (în sens ciclic, precum avea s-o figureze marele istoric Arnold J. Toynbee, în secolul al XX-lea[11]), Evul Mediu este un model ontologic, timpul ideal al fanteziei[12] („Fantazie, fantazie, când suntem numai noi singuri,/ Ce ades mă porți pe lacuri și pe mare și prin crânguri!/ Unde ai văzut vrodată aste țări necunoscute?/ Când se petrecură-aceste? La o mie patru sute?”[13], versuri din „Scrisoarea a IV-a”), iar fantezia înseamnă creație. Prin urmare, Evul Mediu devine la Eminescu timpul ideal (inclusiv timpul ideal al creației), măsura absolută a tuturor timpurilor, deși poetul știe că timpul e o convenție și că trecutul nu există decât în mintea noastră. Altminteri, timpul, ca-n „Memento mori (Panorama deșertăciunilor)”, este eternitate: „Timpul mort și-ntinde membrii și devine veșnicie”[14]. Tot în sens ontologic, Evul Mediu este apreciat fiindcă a găzduit „infinitele certuri” („cearta universalilor”) despre forma de existență a noțiunilor, pentru că a aliat poezia cu istoria, pentru că a generat Renașterea, pentru că a dat strălucire puterii, a văzut lumea drept teatru, drept carte[15], drept cântec, iar pe Dumnezeu ca pe Marele Demiurg[16]. Prin urmare, s-a spus pe bună dreptate că medievalismul se întâlnește organic cu eminescianismul[17]. Aceasta nu înseamnă că formele nu sunt respectate. Decorul celor mai multe poezii – dincolo de mesajul lor diferit – amintește de ambientul medieval, cu atmosfera sa tainică. Nopti argintate de lună, castele boltite (și cu gratii ruginite), aproape în ruină,

ferestre cu arcade, mese împărătești, împodobite cu bucate alese și înconjurate de paji, feți-frumoși și crai cu bărbi albe[18], domni cu mitre și boieri sfătoși, curți regești, împărătești ori domnești, cavaleri cu platoșe și zale, domnițe cu veșminte somptuoase se perindă dinaintea noastră majestuos, în „Călin (file de poveste)”, „Luceafărul”, „Mănușa (după Fr. Schiller)” sau „Scrisoarea a IV-a”[19]. Castelul medieval devine un leitmotiv prezent și în scrieri fără legătură cu „Evul miez”. Astfel, chiar și în unele poeme dacice, Eminescu face un transfer de medievalitate, de atmosferă medievală, mitică, precum în „Melancolie”, în „Memento mori” sau în „Gemenii”. Palatul dacic e mai mult gotic, regele are în preajmă „voievozi de țări și de olaturi”, nuntașii sunt voievozi și boieri, iar Sarmizegetusa este de fapt Suceava[20]. Dacia e Moldova medievală, cu voievozi sau cu regi shakespearieni, iar combinația aceasta insolită nu distonează deloc. Alteori, întâmplările se petrec sub bolți de biserici, între făclii de ceară și pe lângă solemne și înnegrite de fum catapetesme, cu dangăt de clopote și preoți solemni apuseni (ca în „Strigoii” ori „Veneția”)[21] sau în peșteri de sihaștri („zăhaștri”), cu iz bizantino-oriental (ca în „Povestea magului călător în stele”)[22]. Apare iubirea galantă a Evului Mediu occidental (l’amour courtois), garnisită cu menestrelă și trubaduri, înzestrați cu ghitare și voci, însoțită de doamne și domnițe, plasate în balcoanele castelelor negre ori la „ferestrele arcate”, oglindite-n lacuri, în așteptarea îndrăgostiților (cavaleri în zale ori zburători), așa cum se întâmplă în „Luceafărul”, în „Călin (file de poveste)”, în „Călin Nebunul”, în „Scrisoarea a IV-a”, în „Mănușa (după Fr. Schiller)” sau „Diamantul nordului (Capriccio)”[23]. Numai că, spre deosebire de Evul Mediu real, din societatea cavalerescă occidentală, dragostea la Eminescu nu este un joc curtenesc facil (cum face Cătălin ca s-o atragă pe Cătălina), ci este „farmec sfânt”[24], este esență și eternitate (așa cum o vede Luceafărul). Sunt ilustrate, de asemenea, trecătoare episoade tipice (ca alchimistul, căutător al aurului sau filosoful, chinuit de taina universului), chipuri și portrete de artiști (Rafael, Michelangelo sau Corregio), apar nume concrete de personaje legendare sau reale (Arald, regele avar, regele Nord, Cunigunda, cavalerul Delorges, regele Francisc),

imagini citadine fugare („Veneția”)[25]. Acest univers fictiv se prelungește până în Orientul mijlociu medieval, plin de plăceri gustative și carnale, ornat cu mirifici codri, cetăți bogate, „muri albi de marmură”, „stâlpi de aur blond”, „oglinzi de purpură”, baldachine de „catifea roșă”, vegheate toate de înțeleptul calif Harun-al-Rașid din Bagdad (vezi poeziile „În căutarea Șeherezadei”, „Din Halima”, „Povestea magului călător în stele”)[26]. Uneori elementele de decor medieval creează cadre idilice (cultivate din dorința poetului de a părăsi realul sau tangibilul și de a accede la timpul de aur), care – contrar disocierii dintre idilic și ideal făcute de Hegel – tind la Eminescu spre zona idealului, deoarece conduc la plenitudinea trăirii[27]. Cu alte cuvinte, idilicul cu decor medieval se transformă la Mihai Eminescu în formă cu fond, în mod de a percepe și reordona lumea.

3. Evul Mediu românesc – chipuri princiare

Predomină, de departe, în creația lui Eminescu, Evul Mediu românesc, idealizat adesea și reconstituit în cheie romantică. Cea mai amplă și mai cunoscută frescă medievală românească este cuprinsă – cum se știe – în „Scrisoarea a III-a”, în care memoria colectivă încetează să mai fie un simplu pretext ori cadru. Aici se reconstituie, prin imagini artistice, o epocă de glorie medievală, un domn simplu „după vorbă, după port”, dar gigantic prin fapte, o țară, Țara Românească și o lume eroică și creștină de la finele secolului al XIV-lea. Domnul și oastea formează un corp militar și religios care apără credința și „moșia”, adică Țara, fără ezitări și sincope. Oastea, alcătuită din boieri și țărani, cuprinde, de fapt, proprietari de moșii (mari și mici) individuale care, însumate, dau moșia cea mare, Țara. Apărarea moșiei fiecăruia echivala cu protejarea mării moșii (Țara), primejduite de Semilună. Eminescu ilustrează aici un atentat extern (extraeuropean) îndreptat împotriva valorilor europene, deopotrivă orientale și occidentale sau bizantine[28] și latine („Din pistolul de la Roma să dau calului ovăz...”), oprit de „ciotul” Mircea și de

ai săi. Mircea apare aici în dublă ipostază, de creștin și de patriot sau, în simbioza celor două, de „poartă a Creștinătății”, sentiment pe care nu l-a inventat Eminescu și pe care domnul cu ai săi l-au trăit efectiv, așa cum aveau să-l trăiască și Ștefan cel Mare și alți mulți contemporani români și străini.

În afară de Mircea cel Bătrân (1386-1418), mai apar și alți domni, unii episodici și pretextuali, alții de sine stătători, prin adevărate portrete. În această galerie se înscriu „Dragoș vodă cel bătrân”, Vlad Drăgulea, poreclit Țepeș (1448; 1456-1462; 1476), invocat, tot în „Scrisoarea a III-a”, ca simbol absolut al dreptății, adevărat justițiar, merit să pună ordine în societatea românească de oricând, dar mai ales din epoca poetului („Cum nu vii tu, Țepeș doamne, ca punând mâna pe ei...”), un alt Vlad (complet imaginat), cu o curte la Bârlad, Eustratie Dabija (1661-1665) și, dominându-i pe toți, Ștefan cel Mare (1457-1504).

Cel mai pitoresc dintre domni, Dabija Vodă, excentric cumva față de lumea medievală (secolul al XVII-lea se află, sub aspect cronologic, în epoca modernă timpurie), dar descins din ea prin moravuri și idealuri, beneficiază de un portret aproape pantagruelic, centrat în jurul meselor bogate, udate din plin cu vin („Umbra lui Istrate Dabija-Voievod”)[29]. Dabija Vodă nu are, chiar și pentru mulți specialiști, altă rezonanță în istorie decât întâmplarea prin care Miron Costin și-a sfârșit odată cu domnia acestuia faimosul Letopiseț (adică la 1661), început acolo unde îl lăsase vornicul Grigore Ureche, adică la Aron Vodă (1595). Altminteri, nu a rămas pomenit prin vreo faptă semnificativă. Eminescu însă îl arată „sus, în cetate la Suceava”, printre „ziduri negre” și „icoane numai pete” sau hălăduind pe la Cotnari, Soroca, Vrancea și Tigheci, luptând în oastea Moldovei acolo unde a fost nevoie (la Beci=Viena, cu „hantatarii”, mai puțin cu leșii și ungurii, lăsați, pe bună dreptate, să se lupte între ei!), dar strigând mereu că îi era sete. Vodă, mutat acum în rai, își re trăiește viața sa pământească, clătânându-și capul plin cu licoare și are mereu nostalgia vinului Moldovei, de care era lipsit acum de Sf. Petru, păstrător strict al canonului. Amintirile însă sunt teribile și cuprind două planuri, unul individual, al domnului iubitor de vin și celălalt al

oștenilor și prietenilor, iubitori și ei tot de vin: „Când de mânușa lungii săbii/ Mă rezimam să nu mă clatin,/ Cântau cu toți pe Basarabii,/ Pe domnii neamului Mușatin,/ Pân’ ce-ncheiau în gura mare/ Cu Ștefan, Ștefan domnul sfânt,/ Ce nici în ceruri samăn n-are,/ Cum n-are samăn pe pământ!”. Moldova și Țara Românească se unesc cumva *ante litteram*, prin pasiunea tuturor pentru vin, în sens uman și liturgic deopotrivă. La un moment dat, planurile interferă, încât toți bărbații țării petrec în frunte cu vodă, secondați de toți domnii trecuți, din ambele dinastii ale Basarabilor și Mușatinilor, cu binecuvântarea acestora: „Moldova cu stejari și cetini/ Ascunde inimi mari de domn,/ Să bem cu toți, să bem, prietini,/ Să le vărsăm și lor în somn./ Pân’ la al zilei blând luceafăr/ Să bem ca buni și vechi tovarăși;/ Și toți cu chef, nici unul teafăr,/ Și cum sfârșim să-ncepem iarăși.” Tot secretul existenței glorioase a țării se bazează pe vin: „Căci are-n sân Moldova noastră/ Viteze inimi de creștin;/ Tineri, în veselia voastră,/ Stropiți-le duios cu vin!”. „Stropirea cu vin”, dar nu una smucită, ci una „duioasă”, pare a fi cheia victoriilor obținute deopotrivă în numele țării și al credinței. Este un elogiu înverșunat adus vinului și băutorilor de vin, în stilul reușit cândva, încă în Evul Mediu, de François Villon. În ciuda tonului ironic, când vine vorba despre Ștefan cel Mare, chiar și „clătinatul” vodă Dabija ajunge serios (sobru), fiind vorba nu despre oricine, ci despre „domnul sfânt”.

În vreme ce în proză principele preferat este Alexandru cel Bun (scriitorul afirmă își poate dovedi până la acest domn ascendența!), în lirica eminesciană, deopotrivă în cea de sorginte populară și în cea de factură cultă, Ștefan cel Mare este de departe monarhul dominant. De la vagi memorii sau pomeniri doar de nume până la adevărate portrete, voievodul tutelar se bucură de o atenție constantă. „Când Ștefan se suie călare pe cal/ Răspunde Suceava din urmă...” („Ștefan cel Mare. Schițe de imn”)[30], încât marele luptător în numele Țării și al Crucii se confundă cu națiunea sa și cu lumea dreptății, pentru care s-a căznit atât de mult în viața pământească. Altminteri, domnul apare veghind din ceruri la soarta Moldovei și a României întregi. În fața nimicniciei vremurilor de ocupație a

provinciilor istorice, de către austrieci, de către unguri și de către ruși, adică de către „străinii” cei răi, mântuirea (în poezia „Doina”) nu poate veni decât de la Ștefan cel Mare: „Ștefane, Măria Ta./ Tu la Putna nu mai sta./ Las’ Arhimandritului/ Toată grija schitului./ Lasă grija sfinților/ În seama părinților...”[31]. Vievodul, dotat cu atributul divin al învierii, aidoma Mântuitorului lumii, este singurul capabil să salveze Țara. Fie și numai la sunetul cornului voievodal, „Toți dușmanii or să piară/ Din hotară în hotară”[32]. După patru secole de la fondarea Putnei, „fiii României” se roagă înaintea Domnului lor, ca înaintea Domnului din ceruri: „Dar printre fum și lupte în cercul de lumină/ Se văd cerești casteluri de-a lui Hristos țării./ Și între ele-i Putna, în care-adânc se-nchină/ Lui Ștefan-vodă astăzi ai României fii.” Și în alte poezii de sorginte populară, tot Ștefan cel Mare domină scena, așa cum se întâmplă în „Mușatin și codrul”: „Ștefan-vodă, tinerel,/ Trece puntea singurel,/ Cu pieptarul de oțel,/ Cu cușma neagră de miel, /Drag i-e codrului de el” („Închinare lui Ștefan Vodă”)[33].

Domnii români ai lui Eminescu stăpânesc, organizează și oblađuiesc țara în mod natural, ocrotind națiunea. S-a spus, pe bună dreptate, că Evul Mediu este văzut de poet ca o primăvară etnică, ca o vreme de formare a naționalităților și chiar de înflorire a lor, sub semnul „tinereții etnologice”, cum însuși protagonistul nostru scrie[34]. „Vârsta de aur” a „vârstei de aur” medievale românești – derulate pe circa un mileniu, cum s-a văzut – este, conform lui Eminescu, secolul al XV-lea. „Suta a cincisprezecea” este „avanscena teatrului Universului ocupată de români”, cu personalități precum Ioan (Iancu de Hunedoara) și Matei (Matia) Corvin în Transilvania, Banat și Ungaria, precum Mircea cel Bătrân și Vlad Dracul (Drăgulea) în Țara Românească, precum Alexandru cel Bun și Ștefan cel Mare în Moldova; cu astfel de conducători vrednici, românii au ajuns – spune iarăși scriitorul – nu numai unul dintre cele dintâi popoare militare și războinice ale Europei, apărătoare ale Creștinătății, dar și unul dintre cele mai culte ale aceluia ev de mijloc[35].

4. Voievozi-țărani sau voievozi-cavaleri?

Evul Mediu evocat de Eminescu este și cult și popular, în același timp. Apar figuri mărețe de împărați, regi, prinți, voievozi, cavaleri, deopotrivă de sorginte occidentală și orientală, înveșmântați în mantii împodobite cu pietre scumpe, îmbrăcați în zale, încoronați cu diademe de aur, locuitori ai unor castele de vis, în calești zburătoare, trase de cai de rasă, așa cum unii dintre aceștia, în ciuda titlurilor pompoase, au alură de simpli țărani, înfrățiți cu doinele și codrii, cu animalele și păsările, cântând din frunză etc. Orașul de demult este, în general, ignorat, fiindcă el este o excepție de la lumea medievală, formată din seniori și vasali, din boieri și țărani, din sate și preoți. Este vorba despre o ordine rurală și cavaleriească, pe care orașul avea s-o strice până la urmă, prin plămădirea în el a ideilor de libertate și emancipare, a revoltelor și revoluțiilor. Eminescu evocă și această lume nouă, concurențială și rapace, dar o face, în general, la modul critic. Evul Mediu românesc este figurat de poet drept o lume de țărani isteți, dintre care unii, deși sunt prinți, se înfățișează ca înfrățiți cu păsările, codrii și dumbrăvile, cu lacurile și luna, cu soarele și râurile. Sunt și anumite excepții de la regulă. De exemplu, Dragoș-Vodă este înfățișat „în toată slava”, în cetatea Sucevei, înconjurată cu ”zid de piatră nalt și gros,/ Că pe el merg cinci pe jos/ Și au loc cu de prisos,/ Că merg trei călări alături/ Și mai au loc pe de lături/ Caii mândri să și-i joace/ Când încolo, când încoace”; tronul domnului se-nalță pe șapte trepte, este acoperit cu baldachin, coroana domnească este de aur, iar pe umerii suveranului stă o hlamidă cu flori de aur cusute, boierii „șed în blane de samur”, au pieptare cu mâneci de oțel, sunt încălțați cu cizme roșii „împintenate”, au platoșe și cămăși de zale („Dragoș vodă cel bătrân”).[36] Toate acestea exprimă gloria medievală, „epoca de aur” care nu mai este: „Săracă Țară-de-Sus,/ Toată faima ți s-a dus./ Acu cinci sute de ai/ Numai codru îmi erai.../ Împrejur nășteau pustii,/ Se surpau împărății, Neamurile-mbătrâneau, Crăiile se treceau,/ Numai codrii tăi creșteau...” („Mușatin și codrul”).[37] Cum se vede, chiar și în mirificul Ev Mediu eminescian lumea dimprejurul

Moldovei – mai exact al Țării de Sus sau, cum este chemată în altă parte, lumea Arboroasei (Bucovinei) – se afla în descompunere, în vreme ce țara mușatină creștea împreună cu ai săi codri și cu bărbați ca arborii din codri. Țara era în echilibru (motivul căii de mijloc sau *aurea mediocritas*), așezare și bună rânduială. În proiectul dramatic „Gruiie-Sânger” (ca și în altul, similar, numit „Bogdan-Dragoș”), cei doi descălecători ai Moldovei (din anii 1350-1360) se contopesc într-un „scornit” unic voievod, contemporan cu ceva mai timpuriul Basarab (cu „Tugomir Basarab”, cum zice poetul, voievod sud-carpatic de prin 1310-1352), având un pisar din vremea mult mai târzie a lui Alexandru Lăpușneanu (1552-1561; 1564-1568)[38]. „Scornirea” aceasta și altele – legată de folosirea prea laxă a letopisetelor – este blând criticată (mai mult semnalată) de Călinescu[39], deși poetul are două scuze perfect valide: mai întâi, literatul poate modela istoria cum dorește, fiindcă el operează cu imagini artistice (construite prin imaginație) și fiindcă trecutul joacă adesea, în atare cazuri, doar rolul de pretext; în al doilea rând, cercetarea istorică nu avea atunci nivelul din secolul al XX-lea, iar Dragoș, Bogdan și Negru Vodă (identificat adesea cu Basarab) erau socotiți de unii istorici ca rude de sânge. Astfel, Dimitrie Cantemir, încă punct de reper în veridicitatea cercetării istorice în secolul al XIX-lea, scria: „A doa, să cunoaște că văzind mai pre urmă iarăș acei români [aflați în refugiu în Transilvania] precum locurile lor cele dintâi s-au curățit de poiade tătarâlor (precum înnainte vom arăta cum și cu ce mijloc s-au rădicat tătarâi de pe aceste locuri), iarăș cu domnii săi, iar nu cu strânsură din păstori, precum mazăcii pomenesc, s-au înturnat la locurile sale cele de moșie; adică Dragoș Vod, ficiorul lui Bogdan Vodă, cu o parte în Moldova, iar Radul Vodă Negrul, sau frate sau văr lui Dragoș Vodă, cu alta, în Țara Muntenească”[40]. Cu alte cuvinte, lucrurile nu erau foarte clare (după cum nici astăzi nu sunt!) nici pentru istoricii de talia lui Cantemir, deși a doua parte a secolului al XIX-lea, mai ales prin școala critică (pozitivistă), adusesese contribuții semnificative. Dar poetul, nefiind istoric, nu era chemat să țină seamă de aceste noi rezultate de specialitate în creația sa literară.

Eminescu are și tentația de a-i prezenta pe domnii și voievozii români medievali ca pe niște țărani mai răsăriți, mai înțelepți. Ștefan Vodă, surprins „tinerel”, purta cușmă neagră de miel, arc la spinare, cânta din frunză o doină legănată, apoi doinea din voce, vorbea cu codrul, cânta din fluier, copleșit de dor de casă etc., aidoma unui simplu locuitor al țării, adică țăran. Ispita aceasta au avut-o, mai ales în vremea sămănătorismului, și unii dintre istoricii cei mai mari, precum Nicolae Iorga. «Așadar, potrivit lui N. Iorga, țăranii liberi, stăpâni ai pământului țării, au creat statul; instituția supremă a acestuia, *domnia*, a fost ea însăși asumată de „voievozi-domni” care nu aveau curte propriu-zisă și erau „încunjuțați neapărat, în cele dintâi decenii, numai de sfetnici în port românesc, asemănători cu bătrânii chemați la judecățile țărești”»[41]. După opinia lui Iorga de la începutul secolului al XX-lea și nu numai de atunci, primii conducători ai Țării Românești și Moldovei au fost „domni țărani” sau „domni ai țăranilor”, purtându-se și înveșmântându-se aidoma țăranilor. Opinia aceasta vine tot din epoca romantismului, când avusese destui adepți în rândul oamenilor de cultură, literaților și chiar istoricilor. Eminescu nu face, prin urmare, decât să transpună în versuri un „adevăr” al vremii sale, o opinie comună, intrată în conștiința colectivă. Este drept că viziunea istoricilor – inclusiv a lui Nicolae Iorga – s-a schimbat radical ori s-a nuanțat mult când, după Primul Război Mondial, un somptuos mormânt voievodal (din secolul al XIV-lea) de la Biserica Domnească din Curtea de Argeș arăta opulență, vestimentație feudală și inele și alte simboluri de aur, toate de tip cavaleresc occidental. Prin urmare, primii noștri voievozi din secolele al XIII-lea și al XIV-lea, deși se aflau în fruntea unor comunități de țărani, făceau parte dintr-o elită care, fără să uite obiceiurile și mentalitatea supușilor lor, se purta după rangul înalt al tuturor elitelor europene de atunci din țările vecine, din Bizanț și chiar din Occident. Eminescu nu a făcut decât, printr-o intuiție rară, să exprime în portretele sale princiare această dualitate țărănească și elitar-feudală, chiar înainte ca mărturiile istorice s-o confirme pe deplin. De aceea, în „Scrisoarea a III-a”, de exemplu, fiul de domn îi scrie iubitei sale în versuri populare și îi cere „codrul cu poienele, ochii cu sprâncenele”. El

este ca un țăran doinitor mai înstărit, îmbrăcat militărește pentru ocazia luptei, dar cu sufletul din popor. Natural, în chip discret se vede și rangul voievodal, fiindcă iubita nu este numită „mândră”, ci Doamnă, cu inițială majusculă, iar el, prințul, folosește pluralul maiestății („Grăim, Doamnă, către Tine”); la scurt timp însă, de la un vers la altul, flăcăul uită de maiestate și zice „Să-mi trimiți prin cineva...” și nu „Să ne trimiți...”, „Oastea mea...” în loc de „Oastea noastră...”, „Și să știi că-s sănătos...” în loc de „Și să știi că suntem sănătoși...” etc. De aceea, domnii lui Eminescu sunt maiestuoși și simpli în același timp, poartă zale și platoșe, dar cântă din frunză și scriu „cărți” (epistole) în vers popular doamnelor și domnițelor lor. Fiul lui Mircea cel Bătrân folosește pluralul maiestății, dar se simte frate cu codrul, Ștefan cel Mare, flăcăiandru fiind, cânta din frunză, din fluier și din voce, dar, la propunerea codrului, urma să fie ales împărat al naturii și al oamenilor. Nu este vorba aici de o simplă licență poetică, ci despre o realitate venită, probabil, tot dintr-o excepțională intuiție: istoricii au dovedit mai recent – adică abia în deceniile din urmă – că domnii noștri au avut și o vocație și o aspirație imperiale. Este drept că, pentru ei și pentru poporul lor, titlul de domn (moștenit din latinescul *dominus*) era cel mai înalt rang posibil pe pământ, așa cum fusese odinioară în Imperiul Roman, în epoca dominatului. Așa stând lucrurile, numele de domn putea fi, fără nicio îndoială, sinonim cu acelea de rege ori de împărat. În mințile unora dintre domnii noștri (numiți țari sau împărați) era însă chiar mai mult decât atât, anume exista o vagă conștiință a „Bizanțului după Bizanț”, a moștenirii imperiale bizantine din epoca de decădere a marii împărății și, mai ales, de după ocupația otomană. În această viziune, domnii lui Eminescu sunt țărani, dar sunt niște țărani solemnii și maiestuoși, cuprinși de demnitatea, sobrietatea și înălțimea rangului lor, de originea superioară a puterii lor date de Dumnezeu.

Concluzii

Evul Mediu (ca și întregul trecut românesc) restaurat de Eminescu prin poezia lui a pătruns în conștiința publică a românilor mai bine și mai profund decât prin toate scrierile istoricilor erudiți la un loc. Acest fenomen a fost posibil numai fiindcă poetul, având har, a găsit calea cea mai potrivită spre a ajunge la sufletele oamenilor, fără ca cineva să decidă acest lucru. Totul a fost mai presus de fire, deoarece Eminescu se situează – prin creația sa majoră – dincolo de spații și de timpuri, fiind contemporanul tuturor generațiilor care l-au urmat. În acest context, în ciuda detractorilor, Eminescu este și contemporanul nostru, ne încântă și descântă mereu, înnobilându-ne viața. Eminescu a integrat Evul Mediu, adică secolele de mijloc (cele situate între Antichitate sau căderea Romei și Epoca Modernă, anunțată de Renaștere), într-o viziune modernă, adecvată vremurilor sale și, câteodată, mai presus de aceste vremuri, intuind descoperiri care aveau să vină. Poetul și-a asumat conștient curentul romantic („Nu mă-ncântați nici cu clasici,/ Nici cu stil curat și antic – / Toate-mi sunt de o potrivă,/ Eu rămân ce-am fost: romantic”), pe care l-a ilustrat admirabil, inclusiv în tablourile sale medievale. Toți romanticii au reconsiderat și valorizat Evul Mediu, ridicându-l din dispreț și ură spre lumină, duiosie și prețuire. Eminescu nu avea cum să facă altminteri. Este drept că unii exegeți de astăzi – pătruși de multele clișee contemporane despre Evul Mediu – au căzut în capcana desincronizării, aruncând asupra lui Eminescu vini inventate și catalogându-l drept nostalgic, autohtonist, naționalist etc. Eminescu a fost „autohtonist” numai fiindcă a exprimat în versurile sale realitățile locale, românești. Dar și alți creatori de geniu au făcut la fel, zugrăvind acele lumi care le erau familiare. Ce ar rămâne, de exemplu, din creația shakespeariană dacă am exclude din ea lumea Insulelor Britanice, trecutul Angliei medievale, seria sa de regi volnici ori nevolnici etc.? Mihai Eminescu a prețuit Evul Mediu ca oricare romantic, fără să iasă din tiparele genului. S-a lăsat pătruns de imaginea și de imaginația romantică, închipuind castele cu bolți falnice și domnițe care-și așteptau cavalerii, dar asupra Evului Mediu românesc a meditat cu-adevărat și a scos din

cronici și documente chipuri și icoane pline de farmec. Evul Mediu eminescian este o structură organică, deplină, suficientă și ieșită, este un adevărat organism în care membrele se află în deplină interferență, se completează și dau armonie întregului. Poetul are, în acest caz, o viziune corporatistă, de istoric medievist și vede în chip vizionar – fără să teoretizeze – ceea ce istoricii vor susține ulterior (pe urmele unor scrieri de la cumpăna mileniilor I și II), anume că cele trei stări, adică *oratores* (cei care se roagă pentru ei și pentru celelalte două grupuri), *bellatores* (cei care luptă pentru ei și pentru celelalte două grupuri) și *laboratores* (cei care muncesc pentru ei și pentru celelalte două grupuri), formau împreună corpul societății medievale.

Ca și în acest caz, în alte câteva formulări despre Evul Mediu, prezentate de regulă drept erori făcute în spirit romantic și românesc, Eminescu nu a greșit deloc. Se impun astfel, mai întâi imaginea voievozilor și domnilor, priviți ca țărani sfătoși, apoi catalogarea unora dintre ei drept împărați, apoi socotirea lumii medievale drept epocă de formare și tinerețe a națiunilor și, în fine, reabilitarea întregii realități medievale. Primele două aspecte, cum s-a văzut, au primit confirmare istorică, prin cercetări de specialitate. Al treilea are confirmare încă de la începutul secolului al XX-lea, pentru ca ulterior să se dovedească în ce mod s-au produs geneza medievală a națiunilor moderne și chiar afirmarea națiunilor medievale[42]. Și ultima chestiune (legată de „un alt Ev Mediu”), de mai bine de o jumătate de secol, își are rezolvarea sa, tot în spiritul vizionar eminescian; astfel, Evul Mediu, departe de fi „întunecat”, „primitiv” și „barbar”, se dovedește o lume diferită de a noastră, dar nu mai prejos, o lume în care, în locul egalității, democrației și libertății individului, funcționau ierarhia, supunerea, privilegiul, onoarea și credința[43]. Pentru mentalitatea medievală, istoria era arta de a vorbi frumos despre trecut, iar poezia era cântec ori poveste cântată, cu ritm, rimă și măsură, pe acorduri de liră și de ghitară. Poetul nu ne spune neapărat că această lume era superioară lumii moderne, ci că era

fascinată de diferită și că merita toată atenția și tot respectul. El ar fi vrut ca și la noi (ca, de exemplu, în Anglia) formele istorice medievale să nu fi fost brutal desființate, ci mereu înprospătate de spiritul modern[44].

Eminescu a exprimat un autohtonism realist, de nuanță cultă și folclorică în același timp, dar a fost și de un modernism surprinzător, scrutând viitorul cu idei încă neexprimate de alții, cu idei care aveau să vină. Evul Mediu românesc ilustrat de Eminescu – dacă se face abstracție de metodele de abordare diferite – seamănă mult cu acela reconstituit de Nicolae Iorga. Același lucru se poate spune și despre Țara celor doi mari creatori – Țara Românească – situată dincolo de nimicurile cotidiene, de timpurile aspre și de oamenii mărunți. Este în această Țară o lume criticată adesea de amândoi, veștejită, dăruită cu ironii și invective, dar această lume nu a afectat niciodată esența perenă a Țării, privită ca loc de conservare și de organizare a neamului românesc. Iorga spune undeva frumos, cu aparență metaforică, dar cu rădăcini într-o viață de cercetare a trecutului: „În timpurile cele vechi, românii nu făceau nicio deosebire în ceea ce privește ținuturile pe care le locuiau; pentru dâșii, tot pământul locuit de români se chema Țara Românească. Țara Românească erau și Muntenia, și Moldova, și Ardealul, și toate părțile care se întindeau până la Tisa chiar, toate locurile unde se găseau români. N-aveau câte un nume deosebit pentru deosebitele ținuturi pe care le locuiau și toate se pierdeau pentru dâșii în acest cuvânt mare, covârșitor și foarte frumos, de Țară Românească”[45]. Aceste cuvinte adânci despre Țară sunt ca o poezie fără rimă și sunt scrise de Iorga, categoric, în spirit eminescian, în acel spirit care lumina steaua unui adolescent pătruns de mărirea României eterne, chiar înainte de vreme, când edificiul nostru politico-statal era doar un proiect. Vă propun ca astăzi, de Ziua Culturii Naționale, să-i dorim României, țara noastră „de glorie” și „de dor”, ceea ce i-a venit peste secole, cu atâta forță, Eminescu.

București, la 15 ianuarie 2015, de ziua lui Eminescu și a Culturii Naționale

- [1] Mihai Eminescu, *Opere. Poezii*, Ediție critică, cronologie, note și variante de Perpessicius, Introducere de Eugen Simion, diferențe textuale și un comentariu asupra ediției Perpessicius de Nicolae Georgescu, București, 2013, p. 130.
- [2] Vezi Mihai Cimpoi, „*Evul miez*” eminescian, în „Metaliteratură. Analele Facultății de Filologie” (Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” din Chișinău), Secția literatură română și comparată, vol. 7, 2003, p. 3-28.
- [3] Relativ recent, în primăvara și vara anului 2014, la librăria timișoreană „ESOTERA” au avut loc patru serate din seria „Eminescu și Evul Mediu italian”, sub semnul valorificării viziunii poetului asupra lumii medievale.
- [4] M. Eminescu, *op. cit.* p. 16.
- [5] *Ibidem*, p. 17.
- [6] *Ibidem*, p. 19.
- [7] *Ibidem*, p. 25.
- [8] *Ibidem*, p. 32-33.
- [9] *Ibidem*, p. 34. Referirea se face mai ales la poezia „Imn lui Ștefan cel Mare”.
- [10] M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 5.
- [11] Arnold J. Toynbee, *A Study of History*, 12 vol., elaborate între anii 1934-1961 și publicate în multe ediții, în diferite locuri și limbi.
- [12] M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 9.
- [13] M. Eminescu, *op. cit.*, p. 148.
- [14] *Ibidem*, p. 376. Vezi și M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 15.
- [15] Vezi Ernst Robert Curtius, *Literatura europeană și Evul Mediu latin*, București, 1970, p. 347-404 (capitolul „Cartea ca simbol”).
- [16] M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 12-24.
- [17] *Ibidem*, p. 27.
- [18] Chiar cuvântul *crai* este unul medieval. Provenind din numele regelui și împăratului Carol cel Mare, acesta a pătruns în limbile slave, în maghiară și română abia după ce purtătorul lui (mort în 814) intrase în legendă și devenise prototipul suveranului încoronat, uns cu mir și dăruit cu putere de la Dumnezeu.
- [19] M. Eminescu, *op. cit.*, p. 75-83, 157-171, 155-156, 146-150.
- [20] George Gană, *Melancolia lui Eminescu*, București, 2002, p. 212. M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 12.
- [21] M. Eminescu, *op. cit.*, p. 84-96, 190.
- [22] *Ibidem*, p. 377-405. Eminescu nu a avut, totuși, înțelegere pentru Evul Mediu creștin, înfeudat bisericii. Cf. M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 9, 23.
- [23] M. Eminescu, *op. cit.*, p. 157-171, 75-83, 146-150, 155-156, 555-563, 811-833.
- [24] M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 15.
- [25] M. Eminescu, *op. cit.*, p. 146-150, 84-96, 190 etc.
- [26] *Ibidem*, p. 433-438, 639-642, 377-405.
- [27] M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 18-19.
- [28] În publicistică, poetul condamnă bizantinismul ca fiind „mizerie morală și intelectuală încuibată timp de o mie de ani”, „corupție seculară”, „pungășie și spionaj secular” care i-a contagiât și pe turci „cu toată zestrea lor umană de probitate și vitejie”; o face, probabil și sub impresia mai recentă a apăsării fanarioților, descinși din vechiul Bizanț și considerați o „cocoașă morală” pentru națiunea română (M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 7).
- [29] M. Eminescu, *op. cit.*, p. 581-585.
- [30] *Ibidem*, p. 800-801.

[31] *Ibidem*, p. 173.

[32] *Ibidem*.

[33] *Ibidem*, p. 885-893.

[34] M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 26.

[35] *Ibidem*, p. 7-8.

[36] M. Eminescu, *op. cit.*, p. 894-896.

[37] *Ibidem*, p. 885.

[38] M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 12.

[39] George Călinescu, *Opera lui Mihai Eminescu*, vol. I, ed. îngrijita de Ileana Mihăilă, București, 1999, p. 373.

[40] Dimitrie Cantemir, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*, publicat sub auspiciile Academiei Române..., ediție de Grigore G. Tocilescu, București, 1901, în „Operele principelui Dimitrie Cantemir”, tomul VIII, p. 475.

[41] Șerban Papacostea, *Postfață*, în vol. N. Iorga, „Studii asupra Evului Mediu românesc”, ediție îngrijită de Șerban Papacostea, București, 1984, p. 411-412.

[42] Ioan-Aurel Pop, *Geneza medievală a națiunilor moderne (secolele XIII-XVI)*, București, 1998, passim; idem, *Națiunea română medievală. Solidarități etnice românești în secolele XIII-XVI*, București, 1998, passim.

[43] Vezi Régine Pernoud, *Pour en finir avec le Moyen Age*, Paris, 1977, passim.

[44] M. Cimpoi, *op. cit.*, p. 26.

[45] Nicolae Iorga, *Ceva despre Ardealul românesc*, București-Năsăud, 1907, p. 1.

Și Cantemir are avea aceeași viziune a unității atemporale românești, când zicea „Hronicon a toată Țara Româniască (care apoi s-au împărțit în Moldova, Munteniască și Ardealul)”. De fapt, toți marii creatori, de la Inochentie Micu, Mihail Kogălniceanu și Mihai Eminescu până la Lucian Blaga și Nichita Stănescu au exprimat, într-o formă sau alta, acest sentiment tonic, dar cuminte și cumpătat, al românității integrale.

Paulina POPA

JURNAL LIRIC

Căprioara, 1 ianuarie 2015

AN NOU

Apropie-mă, Dumnezeule,
de miezul viu al acestui poem,
să înalț catedrale de iubire
pentru Tine și pentru semenii mei.

Nuntă să fie în cuvintele mele, taină,
așa cum ai lăsat pentru vecie.
Iarna aceasta este plină de ninsori,
totul este alb, eu îmi spăl veșmintele
și le întind pe aceste ninsori,
ca albite să strălucească în poem.

Luna a luminat cum nu s-a mai văzut.
Eu am stat în razele ei și am scris.
Uneori mă rătăcesc printre cuvinte
și strig către Tine: Auzi-mă, Doamne!

Lacrimele cuvintelor se revarsă înăuntru
și dă pe dinafară atunci când îți cer lumină și ierburi,
muguri pe ramuri și floare pentru poem și pentru
semeni.

Piatră în capul unghiului să fie poemul,
laudă Ție și rugăciune până la sfârșit,
AMIN!

PSALM

Laudă pentru toate câte au fost,
pentru răsărit și pentru apus,
pentru secetă și pentru ploi,
pentru pomii plin de floare și rod,
pentru cei neroditori.

ÎN SEARA DE AN NOU

În seara de An Nou, cum se cuvine,
Te-am așezat la masă lângă mine.
Așa cum ani la rând plângând pe scări,
nici n-am văzut cum singură spre zări,
elogiam singurătatea.
Am acceptat să dorm în ierburi mari,
să cânt din frunza de arțari.
Acum cu rochia de carne ce dansează,
nici nu observ că e trecut de-amiază
elogiind singurătatea.

ALELUIA

Am strigat și m-a auzit Domnul.
Ninsori am cerut și mi-a dat cu îndestulare.
Iubire am cerut și m-a acoperit de sus până jos.

Lumină am cerut și a fost.

Undeva în frumoasa Iordanie
am găsit emoția și inteligența ei.

Acolo am strigat cât m-au ținut puterile:
pasăre cu o mie de aripi
sunt.

ALELUIA!

Laudă pentru lăstari,
laudă pentru ramurile uscate,
laudă pentru poem,
Dumnezeule,
amin!

CER DE IARBĂ

Peste pădure cer de iarbă.
Este aproape de asfințit
și ierburile coboară peste pădure
și peste brațele noastre cu fire lungi.

Timp nu mai este pentru hrana
ce stă pregătită pe pătura verde.

Ramuri tinere se apleacă într-un ritual necunoscut.

Urcăm spre un cer de iarbă
pe care nu l-am văzut până acum.

POEZIE

Așa am crezut și eu
până când am văzut cu ochii mei.

Numele poeziei era scris cu sânge
ori poate era cerneală roșie
și ochiul meu nu era format să facă diferența.

Iubind așa cum se iubește,
am crezut că poezie vom fi până la sfârșit.

Lumina era prea puternică în Iubire
și nu am făcut diferența între sânge și iubire.

Uram tot ce era înafara poeziei
și nu mă bazam pe vorbe.

Acum știu:
lumina este așa cum trebuie să fie
poezia trece din nukul casei pe acoperiș
apoi pe tabla strălucitoare

Poezia
cară după ea piatra din capul unghiului
trece de pe tabla strălucitoare
într-un ritm asurzitor.

Așa am crezut și eu
până nu am văzut cu ochii mei.
Sudoarea se amesteca cu lapte și pâine
așa ca la-nceput... așa ca la-nceput...

Elena Liliana POPESCU

UNDE VEI GĂSI CUVÂNTUL CE EXPRIMĂ ADEVĂRUL?

*În revărsarea zorilor ce vor veni
Vei căuta și nu vei mai găsi
Iubirile din alte vremi – uitate,
Ce-n suflet tot atâtea nestemate
Îmbogățesc simțirea ta curată,
Urmându-ți calea ta nestrămutată
De astru cu destin necruțător,
Supus și nesupus nemuritor...¹*

Varietatea ipostazelor în care se manifestă Creația pune la dispoziție cercetătorului tot atâtea căi de a căuta răspunsuri la întrebările care îl determină să pornească pe acest drum; drum al cunoașterii, în care răspunsurile nu sunt niciodată suficiente pentru că ele generează noi întrebări și, prin căutarea răspunsurilor la acestea, misterul rămas intact îl incită la continuarea drumului... până la găsirea „întrebării-răspuns”.

Poezia, unul din misterele indescifrabile ale omenirii a constituit de-a lungul timpurilor o atracție fascinantă asupra muritorilor ce și-au încercat sensibilitatea în a reda prin forța cuvintelor sentimente, stări de spirit, aspirații, remodelări ale propriilor experiențe într-o formă aparte, capabilă să capteze interesul celor care le este necesară, pentru a-și îmbogăți propria experiență. Poezia ca stare de grație, este trăită nu doar de poet, ci și de cititor, atunci când fiecare dintre aceștia constată, la un moment dat, că este deja acolo, unde Poezia le-a îngăduit să fie.

Am putem afirma că Poezia, privită ca o creație literară, are un trup fizic, constituit din celule-cuvinte, armonios în măsura în care poetul îl poate modela astfel pentru a înfățișa lumii materiale prototipul tainic, din adâncul ființei sale poetice; are de asemenea, un trup mental, constituit din lumea sa ideatică, și rigoarea gândirii poetului se răsfrânge fără îndoială în opera sa, și un trup spiritual, subtil, care dă consistență celorlalte două.

A scrie despre poezia lui Mihai Eminescu, care excelează pe toate aceste planuri, este o încercare temerară; însăși apropierea de această creație atât de complexă, de o mare varietate a peisajelor de gânduri, de sentimente, de la cele mai adânci abisuri până peste vârfulurile cele mai înalte ale dualității, constituie un act dificil. Nu este ușor să străbați o lume atât de cuprinzătoare: „marea și cu râurile”, „lumea cu pustiurile”, „luna și cu soarele”, „codrul cu izvoarele”, „cerul”, „oceanul”, „stelele”, „depărtările”, „zarea”, „lacul

¹ Poezia se intitulează *În revărsarea zorilor* și face parte din volumul *Cât de aproape... – Lo cerca que estabas* (Editura Pelerin, 2007), cuprinzând poezii de Elena Liliana Popescu în original și traduse în spaniolă de Joaquín Garrigós și Dan Munteanu Colán.

codrilor albastru”, „apele”, „plopii”, „îngerii și demonii”, „spațiul și timpul”, „moartea și viața”. Totul se află în această lume de fantasmă a creației sale, nu mai puțin reală decât cea din afară, o creație poetică în care fiorul inspirației și harul sunt prezente pretutindeni. Este o lume ideatică structurată după legi ce funcționează implacabil. Prin cuvinte uneori de o mare simplitate se exprimă trăiri omenești dintre cele mai diverse între care se detașează suferința și iubirea, într-o paletă de o mare bogăție de nuanțe, toate acestea izvorâte din necesitatea de a-și exprima sinele poetic, cel din miezul ființei. Sunt ilustrate, pe rând, relativitatea timpului și a spațiului („La steaua care-a răsărit/ E-o cale-atât de lungă,/ Că mii de ani i-au trebuit/ Luminii să ne-ajungă.” – *La Steaua*), armonia naturii („Peste-a nopții feerie/ Se ridică mândra lună./ Totu-i vis și armonie” – *Somnoroase păsările...*), trecerea („Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău.../ Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu.” – *O, mamă...*), dar și singurătatea și reveria („Când însuși glasul gândurilor tace,/ Mă-ngână cântul unei dulci evlavii” – *Când însuși glasul*), maturizarea („Căci nu măncântă azi cum mă mișcară/ Povești și doine, ghicitori, eresuri,/ Ce fruntea-mi de copil o-nseninară,/ Abia-nțelese, pline de-nțeleșuri – *Trecut-au anii...*), când fluxul gândurilor este analizat cu minuțiozitate („Sau cad grele, mângâioase/ Și se sfarmă-n suflet trist,/ Cum în picuri cade ceara/ La picioarele lui Crist.” – *Singurătate*), reușind să realizeze și să descrie detașarea de aspectele personale ale vieții („Dar de-ale vieții valuri, de al furtunii pas/ Abia conture triste și umbre-au mai rămas.”; „Și când gândesc la viața-mi, îmi pare că ea cură/ Încet repovestită de o străină gură,/ Ca și când n-ar fi viața-mi, ca și când n-aș fi fost./ Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost/ De-mi țin la el urechea – și râd de câte-ascult/ Ca de dureri străine?... Parc-am murit de mult.” – *Melancolie*), și neputința înțelegerii adevărului în dualitate („Dar cum ai vrea să mă cobor?!/ Au nu-nțelegi tu oare,/ Cum că eu sunt nemuritor,/ Și tu ești muritoare?” sau „Trăind în cercul vostru strâmt/ Norocul vă petrece,/ Ci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece.” – *Luceafărul*).

Întrebările esențiale la care poetul sugerează căutarea răspunsului („Pentru-a tale proprii patimi,/ Pentru propria-ți viață,/ Unde ai judecătorii,/ Ne'ndurații ochi de gheață?”; „Unde vei găsi cuvântul/ Ce exprimă adevărul?” – *Criticilor mei*; „Pe-atunci erai Tu singur, încât mă-ntreb în sine-mi:/ Au cine-i zeul cărui plecăm a noastre inemi?” – *Rugăciunea unui dac*) rămân actuale, fiind fundamentale.

Cuvinte simple la prima vedere ascund un înțeles de o mare adâncime, pe care cititorul îl poate desluși dacă este dispus să mediteze asupra lor prin citiri repetate, mânat de o ardoare asemănătoare aceleia cu care poetul a fost înzestrat pentru a merita răsfrângerea harului asupra sa („Tu așează-te deoparte,/ Regăsindu-te pe tine,/ Când cu zgomote deșarte/ *Vreme trece, vreme vine.*” – *Glossa*; „În drumul lor ia firea mii de fețe – / Aceleași sunt, deși mereu se schimbă.” – *Coborârea apelor*; „Ci eu trec tăcut ca moartea,/ Nu mă uit la vechii munți;/ Scrisă-i soarta mea în creții/ Întristatei mele frunți.”; „Vis nebun, deșarte vorbe!/ Floarea cade, rece cântu-i/ Și eu știu numai atâta/ C'aș dori odat' să mântui!” – *Ce șoptești atât de tainic...*)

O credință profundă convertită în poezie inspirată, poate da naștere unor poeme de o mare frumusețe privind forma, de o mare adâncime privind conținutul, ce pot sensibiliza pe cel care le citește, ajutându-l să înțeleagă pe această cale unele aspecte care într-o forma aridă a învățaturii i-ar fi inaccesibile. („Viitorul și trecutul/ Sunt a filei două fețe,/ Vede-n capăt începutul / Cine știe să le-nvețe;/ Tot ce-a fost ori o să fie/ În prezent le-avem pe toate,/ Dar de-a lor zădărnice/ Te întrebă și socoate.” – *Glossa*; „Pe când nu era moarte, nimic nemuritor,/ Nici sâmburul luminii de viață dătător,/ Nu era azi, nici mâine, nici ieri, nici totdeuna,/ Căci unul erau toate și totul era una;” – *Rugăciunea unui dac*).

*

Ilustrând o mentalitate de inspirație creștină și nord occidentală prin opoziție cu cea antică și clasică, Romantismul¹ a generat o artă ce vizează infinitul, inaccesibilul, fantasticul, misterul, prin contrast cu arta

¹Romantismul este un curent literar apărut în secolul XVIII în Anglia și în Germania, reflectând ca stare de spirit o reacție la raționalismul filosofic clasic. A continuat apoi în secolul XIX în Italia, Spania, Franța și în alte țări. Johann von Goethe (1749-1832), Friedrich von Schiller (1759-1805), George Byron (1788-1824), Sir Walter Scott (1771-1824), Novalis (1772-1801), Alphonse de Lamartine (1790-1869), John Keats (1795-1821), Heinrich Heine (1797-1856), Victor Hugo (1802-1885), Edgar

antică ce căuta rațiunea, calmul, simplitatea, noblețea, limpezimea. Caracterizează spiritul evului mediu cu sentimentele sale profund religioase, cu entuziasmul pentru o societate cavaleriească, cu iubirea pentru miracol, credință, pentru dramatismul sentimentelor omenești, în opoziție cu spiritul critic, rațiunea, măsura, fiind expresia unor tendințe aparent contrare celor cultivate anterior în artă, cele raționale, moraliste și păgâne.

Definindu-se pe sine ca romantic, Eminescu nu este doar romantic, opera sa detașându-se de a primilor mari poeți romantici, prin maniera originală și perspectiva diferită în care tratează marile teme ale romantismului, ca natura, istoria, gloria, iubirea, experiența personală a eului, genialitatea; pe de altă parte în poezia sa se regăsesc concepte clasice, precum căutarea perpetuă a adevărului, poeziei sale nu îi sunt străine nuanțe ce aparțin poeziei simboliste, sau poeziei modernității, de mai târziu. Poezia lui Eminescu poate fi privită ca un discurs liric rostit într-un limbaj romantic adus la esență, interiorizat, ca o meditație asupra condiției umane, asupra vieții și morții, ce va rămâne în mod firesc în marea literatură a epocii sale cât și a celor ce vor veni.

Fără să ne propunem studiul încadrării poeziei sale într-un curent poetic anume, nu putem să nu remarcăm că prin învățătura pe care poetul ne-o dăruiește, în urma trăirilor sale de natură spirituală în drumul zbuciumat al cunoașterii de sine, poezia sa capătă accente ale poeziei mistice¹.

Se afirmă că poezia mistică începe acolo unde se termină poezia religioasă. Mai exact, poezia mistică este o continuare a poeziei religioase, o transfigurare acesteia, referindu-se la ceea ce se poate exprima cu greu în cuvinte din trăirea unei stări de beatitudine, de extaz, la capătul unui drum dificil în care ardoarea pelerinului atinge cote de mare înălțime, focalizându-și toate resursele pentru îndeplinirea acestui unic obiectiv, comuniunea cu divinitatea.

În poezia sa, Mihai Eminescu descrie momente din „noaptea întunecată a sufletului”, premergătoare realizării de sine („Vino iar în sân, nepăsare tristă;/ Ca să pot muri liniștit, pe mine/ Mie redă-mă!” – *Odă*; „Străin de toți, pierdut în suferința/ Adâncă a nimicniciei mele,/ Eu nu mai cred nimic și n-am tărie.” – *Răsai asupra mea*; „Pe căi bătute-adesea vrea mintea să mă poarte,/ S-asamăn între-olaltă viață și cu moarte;/ Ci cumpăna gândirii-mi și azi nu se mai schimbă,/ Căci între amândouă stă neclintita limbă.” – *Se bate miezul nopții...*), pentru a ajunge la repaos, dizolvarea completă în sinele universal („Și tot pe lângă-acestea cerșesc înc-un adaos:/ Să-ngăduie intrarea-mi în vecinicul repaos!”; „Să simt că de suflarea-ți suflarea mea se curmă/ Și-n stingerea eternă dispar fără de urmă!” – *Rugăciunea unui dac*).

Încercând să exprime inexprimabilul, poetul mistic utilizează simbolurile pentru a exprima ceea ce prin Grația Divină a primit deodată, într-un moment în care s-a simțit răpit, absorbit, descătușat și fără glas, moment în care simțirea sa, gândurile sale și tot ceea ce ținea de personalitatea sa erau blocate într-o stare de

Allan Poe (1809-1849), Walt Whitman (1819-1892), Charles Baudelaire (1821-1867), Emily Dickinson (1830-1886), Gustavo Bécquer (1836-1870), sunt nume de mari poeți, reprezentanți ai Romantismului. În mai multe țări din America Latină, printre care și Brazilia, care a recunoscut în Gonçalves Dias (1823-1864) și Antônio de Castro Alves (1847-1871) pe cei mai legitimi reprezentanți ai Romantismului, acest curent estetic coincide cu aspirațiile de independență atât pe plan politic cât și pe plan cultural-literar. În literatura română, romantismul se manifestă în operele scriitorilor pașoptiști, atingând apogeul în opera lui Mihai Eminescu (1850-1859).

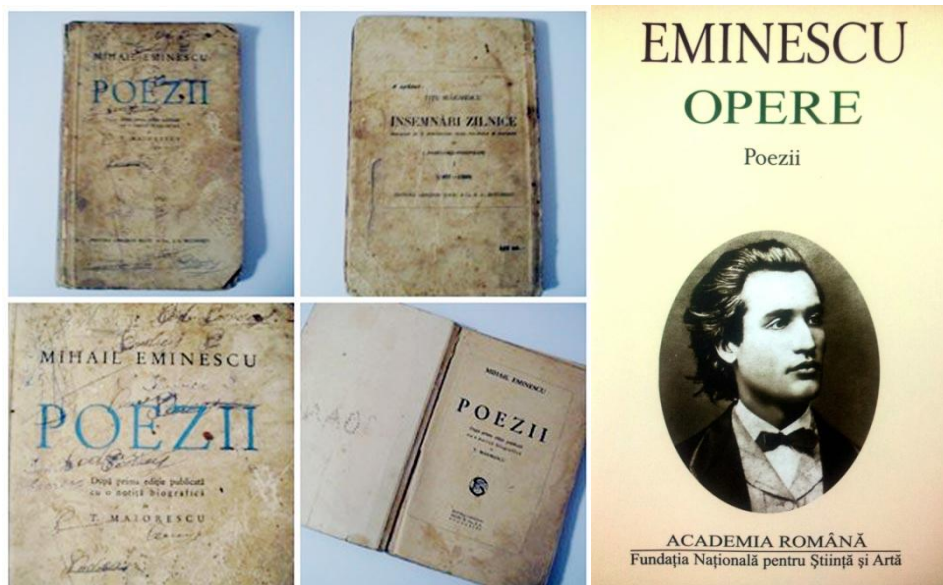
¹ Poezia mistică se întâlnește la poeți aparținând diferitelor religii: Lao Tseu (570-490 î.e.n) marele poet și vizionar al invizibilului, Proclus Diadochus (410/412-485 e.n.), ultimul mare învățător platonice, care și-a exprimat trăirea spirituală creștină prin imnurile sale, Milarepa (1040-1123), poetul mistic tibetan care și-a lăsat învățătura sub forma de cânturi, marele poet persan Omar Khayyam (1048-1123) ce și-a transmis experiența mistică prin celebrele sale rubaiyate, Ibn Arabi (1165-1240), reprezentant strălucit al sufismului, Rumi (1207-1273) unul dintre marii maeștri spirituali, geniu poetic reprezentând credința islamică, Santa Teresa de Jesús (1515-1582), San Juan de la Cruz (1542-1591), unul din cei mai mari poeți mistici ai lumii, și exemplele pot continua. La noi, Mihai Eminescu, Al. T. Stamatiad, Vasile Voiculescu, Sandu Tudor au scris poeme inspirate de trăirile de natură religioasă, filosofică, spirituală, pe care le-au încercat.

nemanifestare. („Răsai asupra mea, lumină lină, / Ca-n visul meu ceresc d-odinioară; / O, maică sfântă, pururea fecioară,/ În noaptea gândurilor mele vină.”; „Dă-mi tinereța mea, redă-mi credința/ Și reaparî din cerul tău de stele:/ Ca să te-ador de-acum pe veci, Marie!” – *Răsai asupra mea*).

Creatorul de poezie mistică știe că primirea Grației este un dar oferit lui pentru a putea transmite celor care la rândul lor caută, conștient sau nu, drumul spre libertate. Pentru că acea stare pe care o poate trăi doar prin Voința divină, voința personală fiind total absorbită în aceasta, este o stare asemenea unei libertăți fără margini, a *adevăratei zlobozenii* așa cum este numită în Biblie, o stare de transcendere a oricăror limitări. O trăire în urma golirii inimii de orice altceva prin mistuirea tuturor gândurilor personale la flacăra vie a iubirii divine, o „ardere de tot” resimțite plenar ca o conștientizare a stării de Libertate, inducând o stare care s-ar putea numi de Bucurie. Încercând să descrie Puritatea acestei stări, asemenea majorității poezilor mistici creștini, Eminescu a asemuit-o cu imaginea Fecioarei Maria, Maică a Domnului, cea din care purcede Creația divină, rămânând permanent în starea de Puritate. („Rugămu-ne-ndurărilor/ Înălță-ne, ne mântuie;/ Privirea adorată/ Asupră-ne coboară, /O, Maică prea curată/ Și pururea Fecioară/ Marie!” – *Tat twam asi; Rugăciune*).

Poezia poate să aducă răspunsuri pentru cei care caută, poate să aducă mângâiere celui aflat în suferință, poate să-l ajute să treacă peste unele bariere aparent de netrecut și să întrezărească o rază de lumină când totul îi pare întunecat. Poezia este artă prin modalitatea de expresie, știință în măsura în care exprimă cunoaștere, prilej de reflecție pentru cititorul iubitor de poezie. Dar poezia nu se rezumă la acestea. Poezia se naște într-un proces tainic în care rolul pe care-l joacă poetul este mai mult sau mai puțin explicit, dar impulsul care generează tot acest proces rămâne necunoscut. Poezia este prin esența ei unul din chipurile adevărului și este totul, pentru poet. Dincolo de clasificările privind apartenența la un curent literar sau altul, poezia rămâne în măsura în care are ceva de transmis celor care o ascultă.

Toate aceste aspecte se regăsesc în poezia lui Mihai Eminescu, și multe altele pe deasupra. Poezia sa, universală ca expresie, ajunge să fie cunoscută nu doar în graiul pe care poetul l-a ales pentru a exprima esența divină a geniului, grație traducerilor făcute cu dăruire, talent și perseverență de iubitori ai poeziei, traducători și poeți, cunosători ai limbii române.

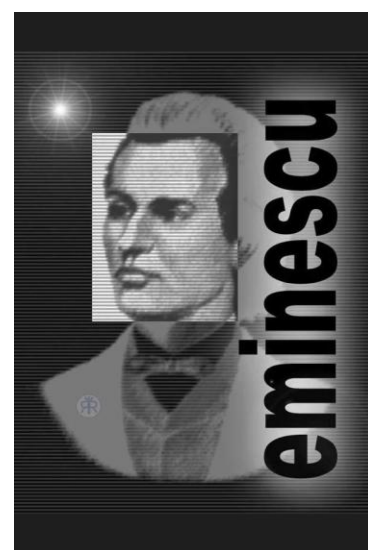
Virginia Vini POPESCU

CU PAȘI SFIOȘI, PE URMELE POETULUI

Pe urmele poetului, cu sfiala cuvenită, încerc să trec, de cate ori îmi oferă viața un prilej. Cu puțin timp înainte de anul 2000, când trebuia să plec spre casă, de la Iași, unde avusesem un examem, am hotărât să nu părăsesc Moldova fără să trec pe la Ipotești. Pe atunci călătoriile mele erau mai rare, erau legate de ceva concret și mai puțin de obiectivele turistice la care nu reușeam să ajung, nu atât din motive financiare cât, mai ales, din motive legate de timp. Aveam o ușoară nostalgie a anilor de liceu și de facultate, în care participam la toate excursiile și taberele care se organizau. Mă fascinau locurile cu rezonanță istorică și culturală! Le preferam, le admiram, mă întâlneam cu ele, de fiecare dată, cu o emoție aparte, greu de reprodus. Asta, se întâmpla datorită imaginației ce mă purta către evenimentul care marca fiecare loc în care mă aflam, îmi derula scene din el, cuprinzându-mă cu un spectacol lăuntric unic ce împletea ce găsisem prin cărți, cu ceea ce-mi oferea clipa întâlnirii cu el.

Aceste reprezentări mi-au lăsat multe tablouri de neuitat în minte și suflet. Albumul lor îl răsfoiesc de câte ori mi-e dor de trecut. Din el, o filă dragă inimii mele se numește, simplu: Iași! Iașiul, de care se leagă 12 ani din viața mea, mi-a schimbat sistemul de referință! De la primii pași făcuți prin el, raportez totul la o altă origine a timpului: la Eminescu! În vremea studiilor de la Iași, când coboram pe aleea, dinspre universitate spre Biblioteca Centrală Universitară „Mihai Eminescu” (ale cărei cărți, le-a îngrijit poetul, o vreme) eram mișcată de tot ce se afla în jurul meu...

Nu puteam să cred că pe acolo au trecut pașii genialului poet, Eminescu. Citeam toate inscripțiile istorice, priveam fiecare construcție din jur, fiecare pom și-mi făceam în gând unele calcule. Eram curioasă să aflu cât este, de exemplu, circumferința pomului sub care mă aflu, cât s-ar obține prin calcul matematic raza lui, câte inele de viață de pom se înscriu în ea, câți ani are pomul și...până la urmă, ajungeam la același rezultat: a existat el, pe vremea lui Eminescu?

Mă chemau locurile prin care a trecut Eminescu, pe care le iubeam, ca toți studenții ieșeni. Întâlnirea mea cu Copoul are și acum același ritual. Simt nevoia să vad tot, să vad și să aflu: ce a apărut între timp, ce nu mai este, starea în care sunt statuile și Muzeul Eminescu, să recit, ca un copil, versurile care însoțesc chipurile împietrite ale frumoșilor poeți, rămași în eternitate prin creațiile lor și prin iubire.

În fața Teiului lui Eminescu, aflat în mijlocul Grădinii Copou, la bustul de bronz al poetului, păstrez momentul de reculegere. Acum, întâlnirea cu Iașiul este ca de fiecare dată, plină de emoție pozitivă și de lumină. Mi-e dor permanent de Iași și de valorile ce dăinuiesc în el.

Mi-e dor de Iași!

Mi-e dor de Iașiul cu coline,
Mi-e dor de-aleea din Copou,
Mi-e dor de părțile din mine
Ce au rămas sub teiul său.

Mi-e dor de străzile umbrite,
De numele lor, și de case,
Mi-e dor de oamenii cu minte,
Mi-e dor de visele frumoase!

Mi-e dor de geniul Moldovei,
De harul revărsat de zei,
De templul păcii și al slovei,
De oamenii plecați la ei.

De dragul lui, m-am pierdut cu gândul prin orașul colinelor, dar nu am uitat că plecasem spre Ipotești! Trebuie, însă, să-mi cer iertare pentru ocolul produs și pentru că, datorită lui voi lăsa pe altă dată ce aveam să mai spun despre: statuia poetului aflată lângă biblioteca ce-i portă numele, despre bustul din curtea Bisericii Trei Ierarhi, despre Junimea, despre Bojdeuca din Țicău, despre Bolta Rece (pe care, nu de puține ori, a vizitat-o poetul!) și despre alte lucruri cu parfum de epocă. Poate că, vom găsi un timp pentru toate.

Drumul de la Iași la Ipotești se apropia de sfârșit spre apusul soarelui și-mi proiecta pe retină fel de fel de versuri din vasta operă eminesciană. La un moment dat mi-a apărut și poezia lui Adrian Păunescu numită „Nașterea lui Eminescu, și i-am recitat cu vocea sufletului prima strofă: „*Ciudată noapte simt că o să fie/ și-o să trăznească în dicționar,/ la noapte, în Moldova mijlocie,/ se naște Eminescul nostru iar*”.

La Ipotești, cu pași sfioși, am pășit prin curtea căminarului Gheorghe Eminovici și a Ralucai Iurașcu/ Eminovici și în fața mormintelor din curtea casei, unde își trăiesc viața veșnică, alături de doi dintre fii lor, m-am plecat cu pioșenie, le-am cerut iertare pentru că le stric liniștea cu o candelă, un

Mi-e dor de ziua-ncoronării,
De Golia, de mănăstiri,
Mi-e dor de toți poeții țării,
De Creangă și de amintiri.

Mi-e dor de dulcea Veronică,
De pașii legănați de ea,
De Bolta Rece și de Nică,
De-o întâlnire la șosea!

Când gându-mi se prelinge-n zbor
Spre Iași, spre ale lui iubiri,
Îmi plânge inima, de dor,
Și-adorm în puf de amintiri!

buchet de flori cu tricolor și o rugăciune îndreptată către cer pentru tot neamul lor cel adormit. Privindu-i poza, mi-am imaginat-o pe Raluca Iurașcu tânără, sosită după cununie, în casa soțului său, cu bogata-i zestre de la părinți, din care, în credință și dragoste de Dumnezeu, a cumpărat cu 250 de galbeni bisericuța din fața mea, la care priveam cu luare aminte.

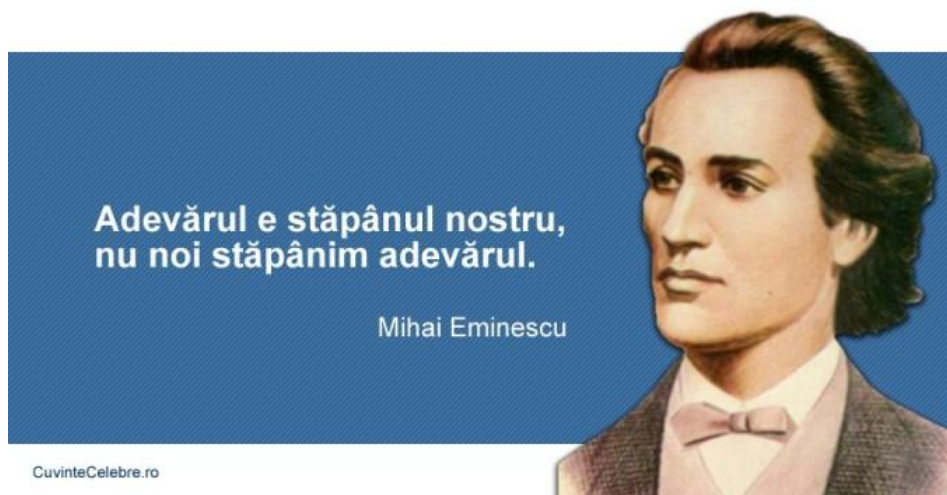
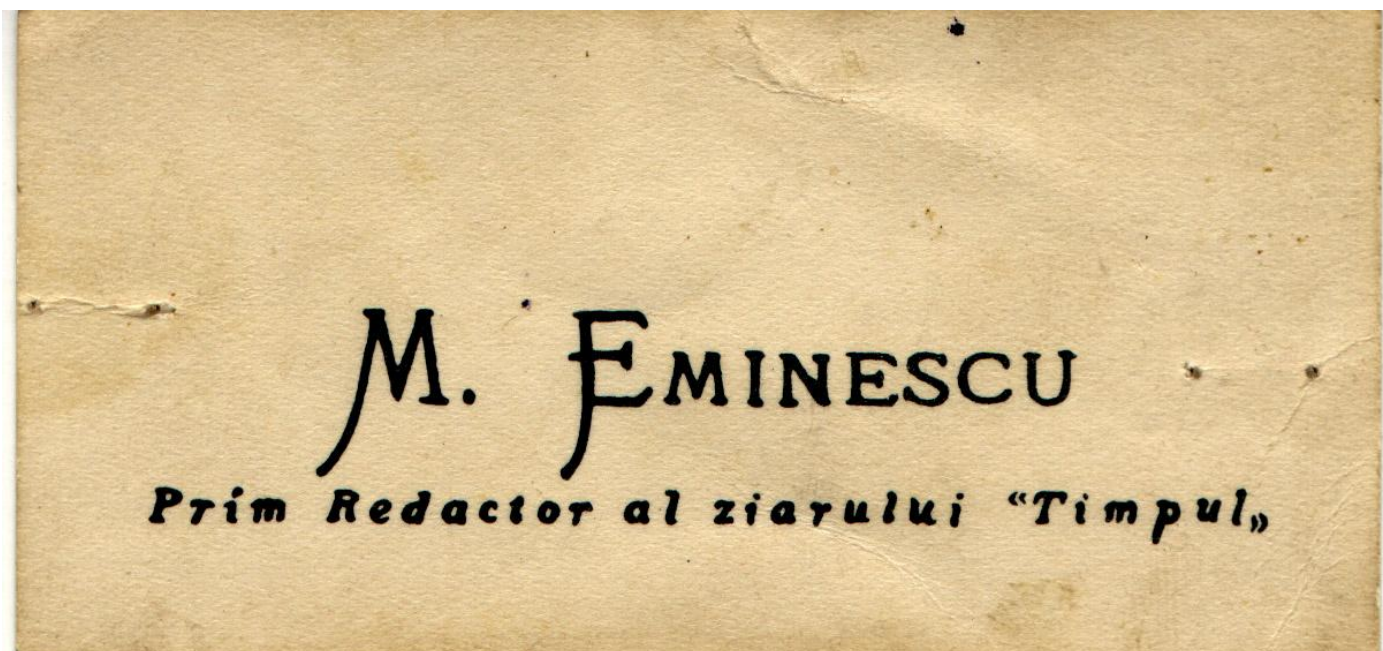
Ce suflet nobil! Ce sensibilitate aparte putea să fi fost frumoasa Raluca Iurașcu, mama poetului! Ca omul cu credință, care a înțeles că totul se răsplătește în viață, în această lume și-n cea de apoi, mă gândeam că, poate, și în numele acestei fapte, Domnul- Sfânt i-a sădit în pânțelece la momentul ales, o nestemată.

Recitam în gând, cu inima vibrândă, versurile pe care i le-a dedicat prețiosul ei luceafăr în poezia „O, mamă...” Peisajul poetic se regăsea, întocmai. Priveam, cu luare aminte, spre neiutare! Înțelegeam totul așa cum a fost: înțelegeam bine că acolo, prin locul acela, prin curtea aceea a cărei iarbă o călcam și eu, cu gândul că nu am făcut nimic să merit această onoare, alergaseră pașii unui copil-Mihai, că de acolo, se pierdeau adeseori prin pădurea aflată în împrejurimi

sau pe malul lacului „încărcat cu flori de nufăr”.

Ceea ce refuza mintea mea să creadă, atunci și acolo, era că acel copil era Luceafărul poeziei românești, era Mihai Eminescu. Distanța astronomică dintre Ipoteștiul din fața mea și poezia universală și filosofică nu putea fi cuprinsă de realitate, apărea ca-ntr-un mit. Oare, aici priviseră prima dată Cerul, cei doi ochi negri, proverbial de frumoși și văzuseră steaua care-a răsărit? Aici și-a imaginat ce cale lungă e până la ea, așternând mai târziu, pe hârtie versurile nemuritoare ale poeziei filosofice „La steaua”!?

Citiseam despre etapele prin care au trecut casa și biserica familiei, știam ce este original și ce este reprodus, ce lucruri din actuala casă au fost ale familiei și care erau din zona și vremea în care a trăit familia Eminovici și poetul și intraseră în dotarea muzeului ținându-se seama de rangul ei... Știam, dar doream, parcă, să mă îmbăt cu visul că toate au fost ale lui Eminescu, pe urmele căruia plecasem din îndepărtata Alexandrie a Teleormanului, să-l caut, acasă. Doream să plec încărcată de frumosul locurilor, de spiritul lui, să pun în caseta de valori a inimii mele o perla în plus în colierul Eminescu și....așa a fost.

Vavila POPOVICI

Vina, „bat-o vina”!

„Caracteristica vinovaților este neliniștea.”

– Seneca

Abaterea de la ceea ce este considerat a fi drept, bun se definește ca vină, ea se hotărăște în justiție, implicând și pedeapsa respectivă. Fapta comisă de cel vinovat o numim vinovăție, un sentiment pe care îl încearcă cel vinovat și care poate fi simțit cu intensități diferite, sau poate chiar lipsi. Este o stare emotivă negativă și dureroasă, se manifestă în mai multe feluri, având și cauze diferite: omul simte că a încălcat un cod moral sau anumite valori etice, a rănit pe cineva, nu a făcut ceva ce trebuia făcut etc., se analizează, ajunge la concluzia că este vinovat și se auto-pedepsește, sau este învinuit și pedepsit. Dacă nu-i pasă, adică nu simte îndeajuns, va trece peste aceste emoții și va fi dispus și altădată să treacă tot cu atâta ușurință peste ele. Sau, săvârșește o altă vină – minte! Normal ar fi să se pornească de la adevărul că oamenii sunt supuși greșelilor, că se poate ceva învăța din ele, că trebuie să fim moderați în concluzii și acțiuni, deoarece sentimentul de culpabilitate neliniștește sufletul. Ne victimizăm sau suntem victimizați și suferim. Vinovăția strică echilibrul energetic al organismului, afectează judecata și repercusiunile sunt uneori dramatice.

Într-un articol al doctorului și psihologului austriac Alfred Adler (1870-1937) intitulat *Vina și sentimentele de vinovăție*, se specifică că „vina este atrasă de comiterea unui act interzis de către legile societății, legi stabilite pentru a proteja indivizii de acțiunile semenilor lor”, menționând totodată că „ele au fost notate în Cele 10 Porunci, care reglementează punctele esențiale ale comportamentului dintre oameni. Caracterul de

« liber arbitru » imanent în conceptul de responsabilitate, face individul răspunzător pentru alegerea comportamentului său; dacă această alegere contravine legilor traiului în comun, dacă este o alegere antisocială, atunci efectul unei asemenea acțiuni poate conduce la facerea persoanei vinovată de o infracțiune, delincvență sau păcat”. Este momentul de a ne aminti din Decalog, porunca VI-a – „Să nu ucizi”; porunca VIII – „Să nu furi”; porunca IX – „Să nu mărturisești strâmb împotriva aproapelui tău”; porunca X-a – „Să nu poftesci nimic ce este al aproapelui tău”.

Omul trăiește după niște legi, care sunt de două feluri”: legi dumnezeiești și legi omenești. Legile dumnezeiești sunt veșnice, morale și firești, dată tuturor fapturilor înzestrate cu judecată și voie liberă. Despre legea veșnică ne vorbește Sfânta Scriptură: „Eu am fost din veac întemeiată de la început, înainte de a se fi făcut pământul” (Pilde 8, 23). Deci, fiecare om are o lege interioară, naturală, universală, nescrisă dar înscrisă în minte și inimă. Există și legi obligatorii de conduită în societate, ele nefiind veșnice ci temporare, se schimbă și evoluează odată cu societatea „pentru a-și păstra valoarea practică”. Conștiința morală fiind o componentă existențială a omului, emite judecăți și îl îndeamnă să se conformeze legii morale. „Limitele interioare sunt nespuse mai dureroase, ca cele exterioare”, ne spune filozoful român Constantin Noica; și peste ele nu putem trece, fiindcă rănim conștiința. Ea acționează în hotărârile noastre și tot ea ne judecă ulterior. Cu alte cuvinte ne aparține, ne

îndeamnă, dar nu ne obligă. Alegerea este a noastră, cu repercusiunile ei. Opțiunea de a trăi o viață interioară echilibrată, poate fi doar o decizie personală, ea însumându-se deciziilor unei societăți. Regele României Mihai I a afirmat un mare adevăr: „Lumea de mâine nu poate exista fără morală, fără credință și fără memorie”.

Vinovăția, se spune, a fost prima emoție dăunătoare simțită de om, comportamentul lui Adam și al Evei schimbându-se imediat după comiterea păcatului: „*Ei s-au ascuns de Fața Domnului Dumnezeu printre pomii din grădină*” (vers. 8). A fost sentimentul fricii și al rușinii. Pe lângă frică și rușine, ei au simțit și tristețe, mai ales după ce au conștientizat consecințele neascultării de Dumnezeu. Causă și efect! Cuvintele folosite de Adam au fost: „*Femeia, pe care mi-ai dat-o ca să fie lângă mine...*”, cele folosite de Eva: „*Șarpele m-a amăgit...*”. Iată cum vinovăția generează mecanismul de aruncare a vinei asupra altuia sau de justificare a comportamentului prin aducere de argumente. Învinovățirea altora nu duce la rezultate bune, vina trebuie asumată și căutată eliberarea de vinovăție. Psihanalistul vienez Sigmund Freud (1856-1939), întemeietorul psihanalizei, a folosit termenul de „proiecție” ca un mecanism de apărare, susținând că oamenii pun vinovăția lor pe seama altora sau găsesc argumente pentru a-și ușura sentimentul de vină. El a introdus conceptele de *Sine* - componenta guvernată de principul plăcerii -, *Ego-ul* - principiu al realității care înfrânează impulsurile *Sinelui* și care spune stop!, nu acum! și *Super ego-ul* - instanța supremă, valoarea morală. Deci conștiința este o reflectare psihică a realității, păstrând un echilibru între cerințele etice și morale. Kant spunea că etica se fondează în jurul răspunsului: „*ce trebuie să fac?*”, ulterior reformulată ca: „*ce trebuie să știi despre ce trebuie să fac*”. Conflictul se ivește în cazul egocentrismului și al egoismului, situații în care omul or se simte a fi centrul universului și atunci nu simte nici o vină care i se atribuie, or ascunde vina, mințind, pentru a-și putea satisface în mod egoist plăcerile; are liberul arbitru de a alege atitudinea, comportamentul, relația cu lumea exterioară.

Scriitori de seamă ai lumii au scris despre acest sentiment al vinovăției, au analizat stările

conflictuale, încercând să facă lumină în înțelegerea sufletului omenesc.

Dacă ne gândim la dramaturgul și poetul William Shakespeare (1564-1616), considerat cel mai mare scriitor de literatură engleză, la tragedia *Hamlet*, în care prințul Danemarcei este pus în fața dovezilor faptului că unchiul său – Claudius - i-a omorât tatăl, în mod egoist, crud și fără remușcări, devine obsedat să dovedească vinovăția unchiului și de a se răzbuna. Având un deosebit simț pentru cinste și corectitudine, este revoltat de purtarea nevrednică a mamei sale Gertruda, de faptul că nu a simțit îndeajuns durerea pentru moartea tatălui său și a comis rușinoasa căsătorie. Prințul e cuprins de o adâncă tristețe, își pierde toată bucuria, veselia și obișnuința pentru lectură, jocuri și sporturi potrivite tinereții sale; lumea-i pare o grădină părăginită în care florile sunt năpădite de buruieni. Nu-l frământă faptul că a fost înlăturat de la tron - moștenirea sa de drept -, ci faptul că mama sa a uitat așa de repede pe tatăl său care fusese pentru ea un bărbat bun și iubitor și se măritase cu fratele bărbatului, o căsătorie împotriva legii din pricina înrudirii, precum și graba necuviincioasă cu care se făcuse această căsătorie. Sufletul lui era sfâșiat și mintea întunecată. Shakespeare aduce în prim plan povestea stranie cu fantoma tatălui care apare la miezul nopții, văzută de ostași și de prietenul lui - Horațiu, fapt ce îl determină să dorească să vadă și el apariția spiritului. La întâlnire află cum s-a produs moartea tatălui, trădătorul frate vărsându-i în ureche un suc otrăvitor. Hamlet devine și mai frământat, nemulțumit de situația din propria-i familie, sentimentul rușinii este coplesitor, considerând că imoralitatea se poate repercuta asupra țării sale, asupra unei lumi întregi. Vinovăția unchiului este inacceptabilă, Hamlet acționează grăbit și impulsiv. Este alegerea lui. Iată cum, în funcție de alegerea personală, pedepsirea vinovăției poate avea și partea ei distructivă. Groaza-i cuprinde simțurile, chipul său ia o înfățișare sălbatică, purtare anacronică, dragostea din suflet pentru Ofelia dispare, adoptă un aer de nebun și o dojenește. Tristețea accentuată este vecină cu nebunia reală, plănuiește aflarea adevărului, darea lui în vileag, răzbunarea. Pregătește o piesă cu o acțiune asemănătoare, la care asistă regele, pentru a urmări reacția regelui. Adevărul iese la suprafață, el neputând fi îngropat. Răzbunarea însă aduce numai nenorociri: moartea Ofeliei, moartea reginei, moartea chiar a lui Hamlet - prințul bun, iubitor și care ar fi putut fi un vrednic și desăvârșit rege al Danemarcei... Tragedia pieselor lui Shakespeare te

pun pe gânduri, te fac să discerzi binele de rău, să dorești o viață morală acestei lumi, pentru a nu strica armonia ei.

Despre Feodor Dostoievski (1825-1881), unul dintre cei mai importanți scriitori ruși veșnic în căutarea armoniei sociale și umane, Deborah Martinsen, profesor de literatura rusă la Universitatea din Columbia, spune: „*Scriitorul transmite mesaje nu doar pentru mințile și inimile noastre, el stârnește un amalgam de emoții - de la vinovăție până la respect și iubire*”. Vorbește de faptul că în scrierile lui există o bază morală profundă, reușind să imprime imagini de neuitat în mințile și inimile cititorilor: „*Rușinea în opera lui Dostoievski, de exemplu, ține de experiența noastră comună a izgonirii din paradis. Cu toții suntem căzuți, suntem înstrăinați față de noi înșine, față de ceilalți și față de Dumnezeu. Cu toții luptăm să înfruntăm acest sentiment de înstrăinare și să ne întoarcem la starea de comuniune*”. În cartea *Frații Karamazov*, de exemplu, dacă fiecare dintre frați are o personalitate aparte interesantă: Dmitri - pasional, senzual, Ivan - lucid, rațional, aparent ateu, Aleoșa – simbol al trăirii spirituale și al apropierii de Dumnezeu, tatăl, în schimb - Feodor Pavlovici - este un „*exponent pur al sadismului karamazovian*”, constituind nucleul și simbolul acestei lumi descompuse, om imoral care duce o viață desfrânată, lipsit de ideal, „*animalul rapace fără acces la remușcare, ultima expresie a înstrăinării de umanitate*”, după cum îl caracterizează scriitorul, eseistul din România Ion Ianoși. Feodor Pavlovici nu face altceva decât să-și savureze viața, într-un mod animalic, propriu individualismului, eliberat de orice norme și rețineri morale, plăcerea fiind unicul scop al existenței sale, de dragul ei fiind gata să distrugă pe oricine, chiar pe proprii săi copii. El nu-și asumă nici o vină, nu are nici un fel de remușcări. Conform viziunii lui Freud, el rămâne la stadiul sinelui dezvoltat și precumpănit. Dar, iată, lumea nu este constituită numai din acești indivizi, ci și din acei pentru care ego-ul și super ego-ul își au intervenția lor binefăcătoare și Dostoievski știe să sară de la o gândire imorală, la una morală îmbrățișată de iubire, precum în romanul *Crimă și pedeapsă*: diabolicul Raskolnikov are simptome de gromomanie, considerându-se persoană înzestrată

cu calități deosebite, își simte justificată decizia de a ucide, după crimă sentimentul remușcării îl macină; este salvat prin dragostea survenită pentru o tânără curată sufletește, obligată să se prostitueze pentru a-și salva familia și care ajutată de credință, găsește energia necesară pentru a-l călăuzi, în ciuda propriei sale suferințe. Este tema preferată a lui Dostoievski, cea a salvării prin suferință.

Toate emoțiile negative dăunează organismului fiecăruia în parte, dar și întregii societăți, precum: vinovăția, ura, furia, mânia, răzbunarea, teama, toate sunt sentimente opuse compasiunii, iubirii, acceptării, iertării, încrederii, iubirea fiind sentimentul cel mai puternic pozitiv care poate redresa totul, atât în interiorul nostru cât și în afara noastră. De aceea atât de frumos ne grăiește Biblia: „*Dacă iubire nu e, nimic nu e!*” și „*Cel ce nu iubește n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire*” (Ioan 4, 8). Religia care propovăduiește binele acestei lumi, trebuie apreciată. Dar ca să înțelegem o religie, ea trebuie cunoscută cu adevărat, pentru a-i vedea acel sâmbure de omenie și de iubire, care trebuie găsit, apreciat și nu denaturat. Oamenii au dreptul să aibă credința în religia aleasă de sufletul lor și să respecte valorile ei. Dacă respecti, vei fi la rândul tău respectat. Este ca legea ofertei, cea care exprimă relația dintre ofertă și preț: oferi lipsă de respect, trebuie să prevezi prețul plătit. Din nou, spun: fiecare efect are o cauză, iar rațiunea și simțirea este necesar a le cunoaște și a gândi asupra lor!

Vinovăția este o stare implantată parcă în mințile oamenilor de astăzi. Valorile morale sunt date la o parte și consecințele sunt dezastruoase. Tineri fără experiență de viață, în absența unor explicații logice a binelui, devin încrâncenați, au o singură idee în cap, un drum ales periculos, nedrept și distrugător al armoniei pentru care ne naștem și pe care trebuie să o cultivăm. Egoismul cuprinde ființa, cel din afară este vinovatul, tu ești cel integru, neștiind că remușcarea pânzăște și că ea poate duce la dărâmare ființei. O vinovăție imaginară sau reală induce dorința de răzbunare cu cele mai crude mijloace, uitând complet de sentimentele umane, pentru care oamenii s-au străduit atât amar de vreme să și le însușească. Pentru unii oameni politici - fie

bărbați, fie femei - cocoțați în funcții de decizie, nu mai contează ce este moral, lăcomia pentru satisfacerea propriilor plăceri, propriilor interese primează și nu interesează cât de mult îi afectează pe cei din jur atitudinea și acțiunile lor. Când sunt învinuiți, se folosesc de acea „proiecție”, ca mecanism de apărare, în loc să-și recunoască vina. A recunoaște vina înseamnă a ține cont, măcar în ultimul ceas, de legile morale, atât cele veșnice cât și cele elaborate la momentul respectiv de către societatea în care trăim, adică a face un pas spre maturizarea conștiinței, a aduce lumină în suflet. A

trece peste linia de demarcație a binelui, înseamnă a te înscrie în zona răului, a fi vinovat, iar vinovăția atribuită cuiva trebuie bine cântărită bine, după aceleași legi, pentru a nu avea *vinovați fără vină*.

Cuvintele poetului latin Plaut (195 î. Cr.) „*Homo hominis lupus*”(Omul e lup pentru om) au ajuns vestite; ele au arătat lăcomia sălbatică ce îi transformă pe unii oameni în fiare față de semenii lor, egoismul naturii umane. Filozoful roman Seneca (4 î.Hr.-65 d.Hr.) a formulat replica: „*Homo res sacra homini*” (Omul e ceva sfânt pentru om). Ar trebui să fie!

Yvonne Fuller - St Mawes – *Pinuccia and St Anthony from the waterside garden*

Theodor RĂPAN

PAS ÎN DOI

De trei ori 33 + 1 Iconosonete I. SONETELE DEȘERTĂCIUNII

1. SONETUL PUSTIIRII DE SINE

Singur în doi! Uciğătoare-i Clipa!
Duhovnicia zilei mă supune,
Așa cum schivnicul, în rugăciune,
Din gând durut înmiruie aripa!

Cine ești tu? Cine sunt eu? Cunune
Pun minții să-nzidească-n mine pripa,
Spre a-nțelege că-n sfârșit, risipa
Mă va-ndumnezei! Deșertăciune...

Corb nepereche, haide, mușcă-ți prada,
Înfruptă-te din mine cât sunt viul:
Furiș, istovul hăcuie iscoada!

Ispita asta, Doamne, nici pustiul
N-o bănuie! Aud în somn zăpada
Cum se așterne-n prag... Aștept zapciul!

2. SONETUL JERTFEI NEȘTIUTE

Dau cerul inimii cu mâna toată,
Cum vorba mută, sângerândă, vie,
Va strânge-n pumn amar și bucurie,
Îndurerat – un arc fără săgeată...

M-am așezat chezaș, să-ți fie ție
Umbrirea pavăză ca niciodată,

Rana rămas-a, vai, nevindecată,
Orbit pe veci, sclav în Melanholie!

Jertfire neștiută, vine seara
Scoborătoare pe frânghii neunse
Întru sfiirea ce ucise Fiara!

Mai este vară? Cine mă ajunse
Din urmă cu mirare? Vreau comoara
Străfundului tăcut! Ce căi ascunse...

3. SONETUL IERTĂRII

Mai sus de timp, mai jos de rana tristă,
Cu zborul și nadirul pus pe sfadă,
Mă înlumin de noapte! Ce monadă
Stârnește-n șip tămada antihristă?

Clocotitoare fu a mea tiradă?
N-o lua în seamă, slova elinistă
Își pleacă fruntea, pururea rezistă:
În mâna milei stă a vrajbei spadă!

Îți poruncesc, femeie: dă-te mie!
Dihonia iubirii zale poartă,
N-am platoșă, nici coif de cununie!

Flămând de tine, bat din poartă-n poartă
Și – singur, pârjolit – pentru vecie,
Sonete-ți scriu întruna! Tu, mă iartă!

II. SONETELE DEZDURERĂRII

1. SONETUL DEZLEGĂRII DE MINE

Dezdurerare, brazda n-o să știe
Ce fericit e plugul când mă ară,
Sub biciul minții vârcolaci omoară,
Munții tăcerii îmi vorbesc doar mie...

Zăbrele de-ntuneric vor să pară
Sulițe-nfipte-n arșița-câmpie,
Răstălmăciri cu barbă colilie
Se-adună-n versul ce o să mă doară!

Și lumea-ntreagă mă-nvinovățește
Că sunt nebun, zurliu, fără de vlagă –
Învăduvit, mă furișez hoțește...

Cu ce să umplu, dar,-a mea desagă?
Flămând, răpus, te strig dumnezeiește:
Nu-ntârzia! De mine mă dezleagă!

2. SONETUL ÎNMULȚIRII ARGINȚILOR

E strâmbă lumea! Vorba înțeleaptă
Cu greu își face loc! În van! Nu poate
Să-mpartă grâul de neghină! Frate
Îmi este Adevărul – calea dreaptă!

Dar eu, pizmașul, năzuros în toate,
Buimac, tot istovesc cuvinte-n șoaptă
Visând să-nfund o harpie ce-așteaptă
Să vadă sânge: mâinile-s pătate!

Aș vrea să-nving tortura! Încă stăru
Oțelul să-l îndoii cu forța minții
Ca la final, un trandafir să-ți dăru...

O, soartei mele îi căzură dinții,
Peltic și înșelat întreb: tu cărui
Sărac bogat îi vei spori arginții?

3. SONETUL PREȚULUI ULTIM

De frigul vieții buzele-mi sunt arse
Iar lupii la ojină colți și-arată...

Îmi stai în drum! Ai inimă curată?
Dihania demult îmi joacă farse!

Flămând de tine am să dau erată,
Povara ierbii lacrima îmi stoarse,
Argintul viu la mine se întoarse:
Îmi caută în traistă noaptea toată!

Cavalul tatei plânge! Numai Moartea
La pândă stă să-nfulece drumețul
Rătăcitor, ținându-ți ție partea!

Dar nu-i destul! Vai, ura și disprețul
O horă fac! Nescrisă este Cartea:
Vântoaselor, cine plătește prețul?

III. SONETELE DESTRĂMĂRII

1. SONETUL ÎMPOVĂRĂRII

Îndură-te! Aproape-i destrămarea!
Nimicul se ivește la fereastră...
El râde, ca apoi, doar dumneavoastră
Să-nmiruiți păcatul și iertarea!

Ce-a mai rămas din trup, din snaga noastră?
Cine din vatră îmi fură dogoarea?
Sub țestul vremii numai îndurarea
Își lepădă odăjdia sihastră!

Cui să îi las duhovnicit povara
Când haitele mă-ncercuie nebune
Și tu nu vezi de muguri primăvara?

De am să tac, corolele vor spune
Că sunt fricos, că mă-nspăimântă fiara:
O, nu-ntreba ce răsărit n-apune!

2. SONETUL PLĂSMUIRILOR CELESTE

Lumina inimii se vrea-ntuneric?
N-aș fi crezut! Plecat era mohorul
De coasa morții! Ochiul, trădătorul,
Mi se zbătea înspăimântat, homeric!

Murise cerul? Nicidecum! Iar norul

Își duse mai departe-n gând himeric
Întregul zbor! Deodată, ezoteric,
Se furișase-n athanor... Amorul!

Cărări nebănuite pasul frânse
C-au ațipit și duhurile toate
Întârziind amurgul! Cine-l plânse?

Tăcerile sporesc! Triumvirate
Se plăsmuiesc sub tâmpla care strânse
Averi și lacrimi de văzduh săpate!

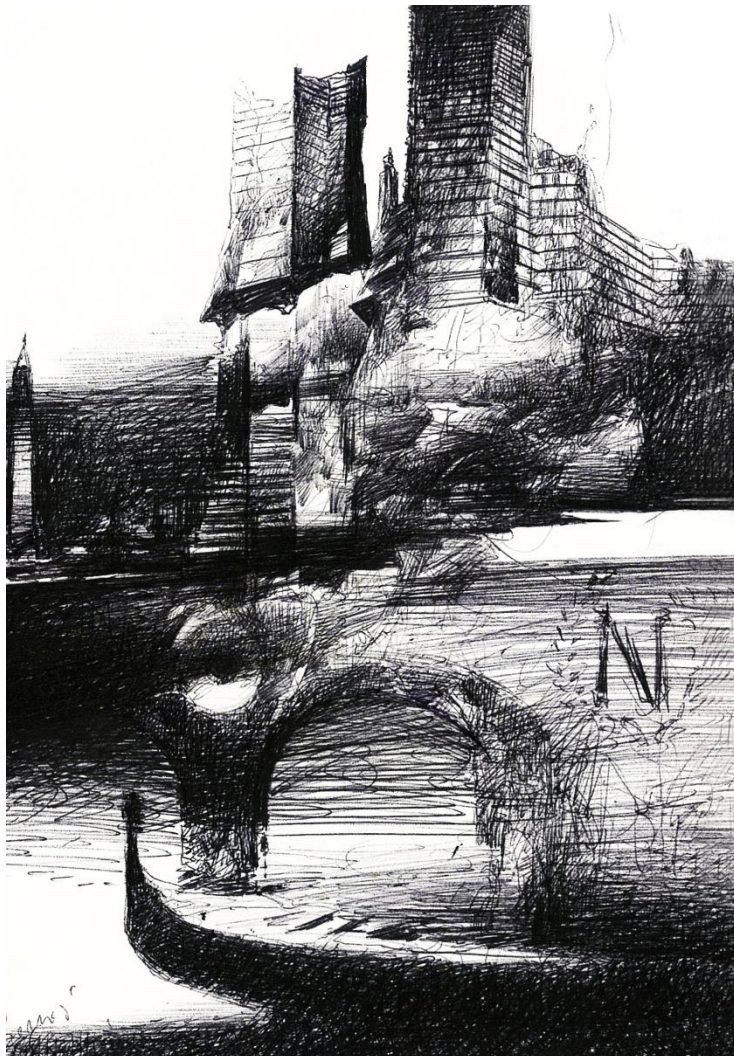
3. SONETUL PLECTISITORULUI PARADIS

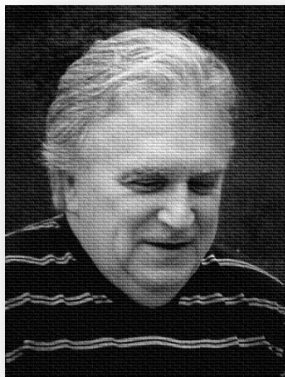
Pe umbra ta, lumino, e o rană!
Primejdia stă-n mine cumpănită,
Sunt faraonul Clipei! Nenuntită
Fu înzidirea vieții! Nu-mi ești Ană!

Aud a cerului mereu copită
Cum scurmă în pojar! Ce grea prigoană...
Zmei, eunuci, metehne în sutană:
N-au drept la apă, sare și nici pită!

Mă doare dorul... Roua dimineții
Sub fardul morții își destramă visul
Surpând în mine, Doamne, toți pereții!

Gonit din Rai, privind în zori caisul,
Trezitu-m-au din somn, furiș, trompeții...
Sunt viu de mine! Cine e ucisul?

George ROCA

POEME BILINGVE (ROMÂNĂ – ITALIANĂ)

CĂPRIOARA NEBUNĂ

Culcat,
stau cu ochii închiși
și visez la poiana mea cu flori.
E atâta liniște și armonie!
Și totuși căprioara nebună
nu vrea să-mi dea pace
încercând din nou
să mă mângâie cu copita
pe albul ochilor mei oboșiți
de atâta privit spre spațiul virtual.

ÎMBRĂȚIȘARE

dacă te-aș întâlni
ți-as spune
să te prefaci într-un avion

tu,
pentru a-mi face pe plac
ți-ai desface brațele
și ai plana lin spre mine

eu...
m-aș preface în pasăre
și apropiindu-mă de tine
ne-am împleti aripile
într-o îmbrățișare de suflet și trup
mângâindu-ne tandru
până când am simți
simbioza iubirii noastre...

CERBIATTA PAZZA*

*Giù,
seduto con gli occhi chiusi
sognando il mio campo di fiori.
E una silente armonia!
Ma, la cerbiatta pazza
non vuole darmi pace
provando di nuovo
ad' accarezzarmi con lo zoccolo
il velo dei miei occhi stanchi
a privato lo spazio virtuale.*

ABBRACCIO*

*se incontrassi te
avrai detto
di fingere di essere un aereo*

*tu,
per il mio favore
apri le tue braccia
e scivola dolcemente da me*

*io...
vorei cambiarmi in uccello
e avvicinarmi da te
ci intrecciamo le ali
in un abbraccio di anima e corpo
teneramente ci accarezziamo
fino quando sentiremo
simbiosi del nostro amore...*

SĂRUTUL

M-am îndrăgostit de buzele tale!
Frumoase, roșii, voluptoase,
aidoma unei piersici altoite cu o cireașă.

Când am început să te sărut
gura ta avea gustul fructului pasiunii.

Totul era atât de activ și real
de parcă doi îngeri
făceau dragoste pe limba mea.

Atunci am înțeles
dece a păcătuț Adam!

MĂ BUCUR

în fiecare dimineață
când mă trezesc, mă bucur
mă bucur că e soare
mă bucur că e înnorat
mă bucur că trăiesc

bucură-te omule
când te trezești dimineața
vei avea o zi mai bună
vei fi mai sănătos
vei fi mai înțelegător
cu mediul înconjurător
vei fi mai bun cu tine
vei fi mai bun cu semenii tăi
vei fi mai iubit de cei din jur
te vor iubi oamenii
te vor iubi animalele
te vor iubi plantele
și astfel
vei trăi în armonie
cu Universul

IL BACIO*

*Amo le tue labbre!
Belle rosse, voluttuose,
come una pesca innestato con la ciliegia.*

*Quando ho iniziato a baciarti
la tua bocca aveva il gusto dell' frutto della
passione.*

*Tutto era così attivo e reale
come se due angeli
facevano amore sulla mia lingua.*

*Poi ho capito
perché Adamo ha peccato!*

SONO FELICE**

*ogni mattina
quando mi sveglio, sono felice
Sono contento che c'è il sole,
Sono contento che sia nuvoloso,
Sono contento che vivo*

*godere uomo
quando ti svegli al mattino
si avrà una buona giornata
sarai più sano
sarai più comprensione
con l'ambiente circostante!
sarai più gentile con te
sarai amato da altri
la gente ti amerà
animali ti amerà,
piante ti amerà
e quindi
potrai vivere in armonia
con l'Universo*

HOTUL

În camera mea
nu a intrat
nici un hoț!

Nu lipsește nimic!

Dece mă simt
totuși
furat de amintiri?

ROȘU ȘI NEGRU

Toreadorul
roșu
la față
îmbrăcat
în togă roșie
cu haine roșii
cu ciubote roșii
înfige sulița neagră
în taurul negru.

Inima haină
a criminalului
este neagră
precum
pielea
taurului
ucis.

NEGRU ȘI ALB

Am citit în albul ochilor tăi
că nu mă iubești
nici cât negru sub unghie.

Cearcanele mele vineții,
fructul nopților albe,
au devenit negre
plângând de
inimă albastră.

IL LADRO*

*Nella mia stanza
non è introdotto
nessun ladro!*

da non perdere nulla!

*Ma Perché Dio,
Mi sento comunque
rubato dei ricordi?*

ROSSO E NERRO**

*Il sanguinario
toreador...
con la faccia rossa,
vestito
in una toga rossa
con abiti rossi
con stivali rossi
le spinte lancia nere
nel toro nero.*

*Il cuore diabolico
del l'assassino
è nero
come
la pelle
degli
toro
ucciso.*

BIANCO E NERO*

*Ho letto nei tuoi occhi
non hai un briciolo.
d'amore per me.*

*Le mie occhiaie sono viola
frutto di notti bianchi,
diventati nero
piangendo
con il cuore blu*

ROȘU

Culoare roșie,
steag roșu,
flamură roșie,
ouă roșii.
Apoi,
roșu cardinal,
roșu sovietic,
roșu chinezesc
și... roșu de buze.

De ce Doamne
în ultimul timp
văd
numai roșu
în fața ochilor?
Olé!

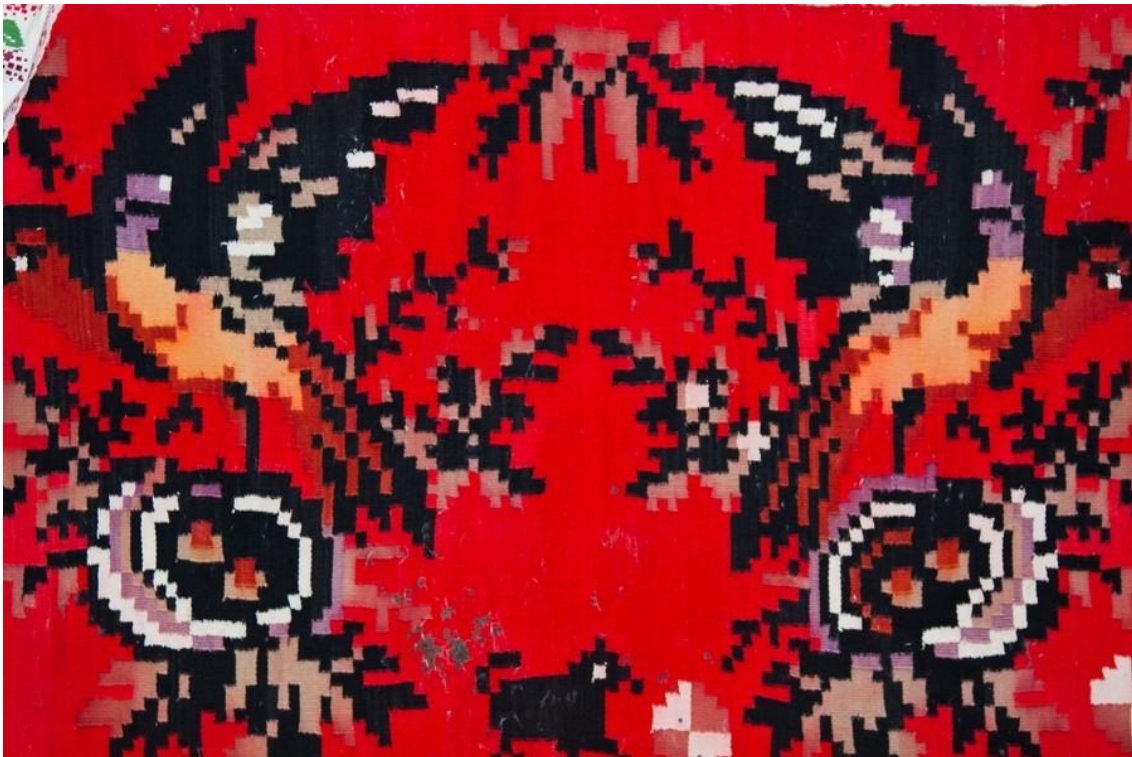
ROSSO

Colore rosso,
bandiera rossa,
stendardo rosso,
uova rosse.
Poi,
rosso cardinale,
rosso sovietico,
rosso cinese,
e... rossetto rosso.

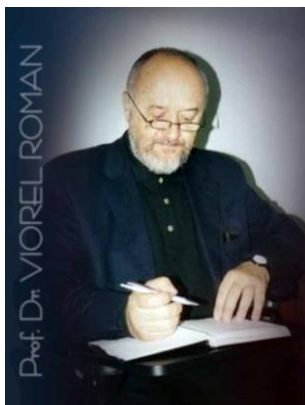
Perché Dio,
Attualmente faccio
vedere
solo rosso
davanti ai miei occhi?
Olé!

* Traducere Simona Pușcaș

** Traducere George Roca

Țesătură în roșu și negru originară din județul Neamț

Viorel ROMAN

RUSIA 2014

Armata Ortodoxă din Ucraina de est, dizidentă, și Statul Islamic din Orientul Apropiat, ambele fără definirea clară a granițelor și naționalității pentru care luptă, sunt apariții noi pe scenă politică internațională. Este dificil de stabilit responsabilitatea în afara unei statalități clare.

Și din nou Rusia se simte agresată din sud de Islamul din ce în ce mai agresiv și necontrolabil și din vest de așa ziși fasciști ucrainieni. Sute de mii de refugiați din Ucraina de est vin în Rusia. Pe de altă parte greco și romano catolici sunt persecutați de ortodocși ruși, ca în era sovietică. La Moscova, în Crimeea se închid McDonalds-urile. Produse agrare din vest nu mai ajung în Rusia. Embargou, război vamal est-vest!

După opinia Kremlinului și Bisericii tuturor rușilor, Occidentul este direct interesat și vinovat de degradarea situației internaționale, în special de nesiguranță, exodul creștinilor orientali terorizați de mahomedani.

Complexul militar-industrial american are, se pare, nevoie de conflicte militare locale cu rezultatul

că peste 100.000 de creștini sunt obligați să fugă acum din fața Armatei Islamului, care vor să introducă din nou saria și un impozit numai pentru creștini, ca în vremea Imperiului Otoman.

SUA practică atât în Orientul Apropiat cât și în Maidanul din Kiev strategia haosului controlat. În numele democrației a fost omorât Saddam Hussein, după care a început exodul creștinilor din Irak. După destabilizarea țărilor musulmane în numele democrației primele victime sunt tot creștinii.

Rusia, patronul creștinilor orientali, îi sprijină pe președinții Bashar al-Assad din Siria și Abdel Fattah el-Sisi din Egipt mai ales pentru că garantează siguranță creștinilor. SUA întreprinde prea puțin pentru a opri expansiunea Statului Islamic și mai nimic în apărarea creștinilor.

Din cele două focare de nesiguranță internațională majoră, Islamul radical și Secularismul apusean fără Dumnezeu, Rusia lui Putin vede în Occidentul laic cea mai mare primejdie.

* * *

Cele câteva constatări de mai sus - sine ira et studio - au generat trei comentarii remarcabile, care vorbesc fără menajamente de conflictul dintre civilizația maritimă anglo-mozaică, care după două războaie mondiale și unul rece în care au învins, domină azi lumea întreagă (Washington-Londra-IerSUALim), axa continentală, catolică (Paris-Berlin), ortodoxă (Moscova) și cea din deșert,

islamică fără un centru politic.

Pentru Putin prăbușirea URSS-ului e „catastrofa sec. 20” pentru că a urmat apoi un haos general și „vânzarea secolului” sub Boris Ieľîn. Astăzi „Rusia e unde trăiesc ruși”, după cum se vede în Transnistria, Georgia și Ucraina. După anexarea Crimeii, în presa și politica rusească se repetă mereu ca o mantră eurasiatică:

„În sec. 21 ne-am ridicat din genunchi”. Proiectul lui Putin pentru Europa, este ca și cel a lui Hitler

și Stalin 1939 refacerea axei Moscova-Berlin-Paris și periferizarea cele maritime anglo-mozaice.

* * *

1) Dragă Viorel, scurta ta analiză a pus punctul pe „i”. SUA, cu lacheii ei obișnuiți, UE, Canada, Australia, au distrus complet bazinul mediteranean. Și de ce: pentru că SUA nu permite nimănui să se ridice la un nivel superior ei însăși, și UE era pe bună cale să întrecă SUA în multe domenii, chiar și cele economice. SUA, sub demagogia scârboasă că vor democrație (dar în fond vroiau petrol și control) în Irak, Afganistan, Libia, Siria, etc., au distrus aceste țări, care de bine de rău, erau culturi vechi multietnice și multireligioase, aducând hoardele de teroriști musulmani, pe care ei le-au înarmat, la granițele Europei. Bine-nțeles că americanii/UE nu recunosc că ei au înarmat fanaticii criminali, dar de unde să fi avut acestea cele mai moderne arme americane și europene dacă nu de la noi, Vestul mincinos. Rușii nu i-au înarmat pe musulmani, fiindu-le frică de ei și nu cred că cineva crede că acești extremiști și-au fabricat ei arme moderne avansate în deșert sau în moscheele afgane!

Deci SUA, destabilizează toată regiunea mediteraneană, creează haos și războaie civile și religioase și acum da vina pe ruși! Apoi, copiii la lecțiile de istorie, în viitor, vor învăța despre vitejia și sacrificiile Americii, care, din nou, au venit și „eliberat ” Europa, acum de agresiunea musulmană! Rahat cu perje!! Chiar dacă fanaticii musulmani vor fi învinși temporar acum, țelul celor care urmăresc distrugerea Europei este deja atins, deoarece din cauza războaielor create de SUA, milioane de musulmani vor invada Europa, se vor acomoda și li se vor da drepturi, iar ca mulțumire musulmanii vor produce de 6 ori mai mulți copii pe familie decât europenii și toți acești noi născuți vor deveni musulmani și o mare parte din ei vor fi musulmani fanatici. Cei mai îndârjiți și cei mai periculoși musulmani nu sunt cei veniți de demult din țările lor de rahat, ci cei născuți în Vest. Aștia pe care îi educăm în școlile noastre și le căutăm în coarne, aștia sunt cei pe care imami fanatici și expansioniști îi recrutează să devină luptători

musulmani, bombe vii, criminali ordinari fără scrupule.

S-ar putea ca SUA să facă toate aceste lucruri din prostie, dar nu pot să cred că un stat așa de mare și de puternic este condus și manipulat doar de tâmpiți și de aceea cred că SUA are un plan foarte bine definit de distrugere și supremație. Rusia a greșit ridicându-se din mizeria comunistă și demonstrând „bunăstare”. Rusiei nu i se permite, acum când a mai pierdut din importanța ei militară, să facă ce vrea sau să-și protejeze naționalii ruși în alte părți, fără să ceară voie Americii. Nu înțeleg de ce românii arată o simpatie deosebită față de ucrainieni? Au fost ucrainienii, de-a lungul istoriei frații moldovenilor și nu au descriminat românii, pe care nu numai rușii au ocupat-o, ci se pare că și ucrainienii?

Problema ruso-ucraineană, este o bătaie „în familie” și nimic mai mult. Omul prost din Vest și din România, vrea să fie părtaș la acea bătaie care în fond nu are nimic de-a face cu el. Și bătaia asta a fost instigată cu bârfe și promisiuni false de cineva care la fel nu avea nimic de a face cu ucrainenii sau cu rușii. Totul manipulat și expus în mod ieftin de o mass-media incultă și coruptă. (DG)

2) Dle DG, prin bunăvoința dlui Viorel Roman, am citit câteva din comentariile dtale și am constatat cu bucurie că în mare măsură felul în care d-ta judeci lumea ce ne înconjoară nu îmi este străin. Totuși, dta vezi lumea de pe coasta Gibraltarului, iar eu de pe malul Dâmboviței, ceea ce ne oferă motive de a avea destul de multe deosebiri în modul cum percepem această lume. Fiind vorba de abordări diferite, izvorâte în principal din amplasarea observatoarelor noastre la cele două extremități ale Europei, dialogul nostru nu poate avea ca obiect încercarea de a ne convinge reciproc despre adevărurile noastre. Bineînțeles, aceasta este valabil doar în situația că veți fi interesat în acest dialog. În ce mă privește sunt atent la opiniile partenerului de taifas și încerc să profit cât mai mult

de informația venită din afară subiectivismului meu.

Pentru început, voi arăta foarte pe scurt doar motivul pentru care, eu, oricât aș vedea de mult defectele societății occidentale, totuși, sunt extrem de interesat că România să rămână membră a UE. Îmi este foarte clar că noi românii nu suntem o națiune făuritoare de stat și că mai niciodată nu am avut un stat autentic românesc. Deaceia, oricât de defectuoasă este integrarea noastră în UE, ea rămâne singură variantă, care poate oferi urmașilor noștri un minim de șanse pentru o viață mai bună în viitor. Am cunoscut foarte bine integrarea politică, militară și economică în Lagărul socialist și sunt cert convins că o reapropriere de Rusia respectiv deschiderea de noi căi prin care Statul rus să influențeze România ar însemna o variantă extrem de păguboasă pentru generațiile viitoare de romani. Deocamdată mă opresc aici și un semn din partea d-tale îmi va oferi îndemnul să continui a-mi expune modul cum văd eu soarta României, de aici din Bucureștiul balcanizat. Cu stimă! (§§)

3) Eu cred că nu-ți strică un comentariu la obiect care să-ți scoată în evidență toată lipsa de argumentație înlocuită de înșirarea de alegații fără justificare și fără un fundament factual:

I) "Armata Ortodoxă din Ucraina de est, dizidentă..." (?) S-au declarat insurgenții din estul Ucrainei armată ortodoxă? Când, cu ce ocazie? Documente! Sunt dizidenți față de cine? Față de ucrainenii din Kiev, ca aia din Lvov, dragostea occidentului, sunt catolici parcă, nu? Iar ortodocșii din Kiev n-ar trebui să lupte cu catolicii, după teoria ta?

II) "Pe de altă parte greco și romano catolici sunt persecutați de ortodocși ruși, ca în era sovietică.(!?) Din câte știu, numărul greco-catolicilor este nul pe teritoriul Federației Ruse, iar al catolicilor și reformaților, infim. În călătoria mea pe Volga din luna iulie am văzut multe biserici de toate confesiunile, renovate sau în curs de... Elemente concrete de persecuție... ai? Sau persecuție înseamnă faptul că Patriarhia Moscovei refuza să-l recunoască pe papa drept capul "bisericii universale". Adică, pentru a te cita, „Biserica universală respiră prin doi plămâni - catholicismul și

ortodoxia"!/? Și capul, creierul, care e? Papa? Nu cumva neacceptarea acestui, să-i zicem, blând, „dezechilibru spiritual", se numește „persecuție"?

III) „La Moscova, în Crimeea se închid McDonalds-urile. Produse agrare din vest nu mai ajung în Rusia. Embargou, război vamal est-vest". Din câte știu eu, McDonalds-urile sunt, deocamdată, luate la control fiindcă, simțindu-se „ca acasă", au început să treacă peste reglementările în vigoare și să vândă mizerii din ce în ce mai mari. Sigur că putem vedea aici și un sentiment de ostilitate față de cei care nu-și ascund furia ca Rusia se ridică economic și militar, nemaifiind țara umilită de pe timpul lui Eltsin și a clicii lui. Mai ales că în anii 1990 fel de fel de americani „binevoitori" ne spuneau că „civilizația începe acolo unde există McDo și KFC". Rușii nu uita și nu iartă asemenea aroganță. Cât privește „Embargoul, războiul vamal etc.", a qui la faute? Sau, pe românește, cine a început? Sau e normal că unii să înceapă cu sancțiunile și ceilalți să cadă în genunchi și să ceară iertare? Numai idioții de polonezi, când au văzut că rămân cu merele nevândute și scade prețul pe piața mondială, le-au cerut americanilor să le cumpere marfa nevândută și Organizației Mondiale a Comerțului să sancționeze Rusia pentru încălcarea libertății comerțului. Trebuie să înțeleg că numai Occidentul are dreptul să pună embargou fiindcă e catolic și "democrat" pe baza "acquis-ului comunitar" iar partea cealaltă nu? Deci există unii mai egali ca alții?

IV) „După opinia Kremlinului și Bisericii tuturor rușilor, Occidentul este direct interesat și vinovat de degradarea situației internaționale, în special de nesiguranță, exodul creștinilor orientali terorizați de mahomedani". Ai putea cita o sursă oficială care să afirme asta? În special a Bisericii tuturor rușilor? Sau e o alegație de prin FAZ semnată eventual de un mercenar ca Peter Schwarz? Dar, dacă ne referim strict la fapte, cine a tulburat apele cu „Arab Awakening" și cu intervenția în Libia când, la fel ca în cazul Irakului, a mințit că rezoluțiile ONU nu prevăd intervenții militare, pentru a interveni apoi? Cine a destabilizat Irakul, Tunisia, Libia, Egiptul, Siria? Rusia și Biserica tuturor rușilor? Eu pot să accept că prima situație a fost scăpată din mână. Dar repetiția chiar nu indică

și vinovăția și interesul direct?

V) „Rusia, patronul creștinilor orientali, îi sprijină pe președinții Bashar al-Assad din Siria și Abdel Fattah el-Sisi din Egipt mai ales pentru că garantează siguranța creștinilor.” Nu, Rusia îi sprijină Assad și Sissi pentru că sunt adepții statelor laice, în care toate cultele au aceleași drepturi și nu au de-a face cu statul. Iar Occidentul „laic” este cel care a creat condiții ca „democratic, prin vot” să vină la putere fanatici islamiști.

VI) „Din cele două focare de nesiguranță internațională majoră, Islamul radical și Secularismul apusean fără Dumnezeu, Rusia lui Putin vede în Occidentul laic cea mai mare primejdie.” Parcă până nu demult afirmai că opoziția este între ortodoxia „reacționară” și catolicismul luminat care stă la baza „acquis-ului comunitar” și că singura soluție este recunoașterea supremației „Romei”! Acum occidentul a devenit brusc „secular”. Nu, pericolul este în expansionismul occidental sub toate formele sale: cruciade, războaie, export de „democrație”, apel la „unitatea lumii creștine” etc. Iar pericolul vine din subtilitatea subversiunii: în comparație cu Islamul

care poate fi distrus militar, subversiunea occidentală este ideologica și morală, incitând la dezbinare națională. Și, apropo de pericolul islamic, am niște întrebări:

A) cine a sprijinit musulmanii bosnieci și ceceni?
B) cine îndeamnă Israelul la „moderație” în războiul din Gaza și rage „over-reacting!” ori de câte ori fanaticii arabi își primesc porția? Ba mai și face bilanțul victimelor și ne arată că, vezi doamne, cauză dreaptă e de partea Hamas? Și din ce parte vine dobitocul care a cerut ca, pentru „paritate”, Israelul să livreze „Iron Dome” Hamasului? Din câte știu eu, nu din Rusia! Așa încât... vorbind în stil autohton, „ciocul mic!” (VI. R.)

Germania importă din Rusia, în fiecare an, 35% din necesarul ei de gaze și 70% din necesarul ei de petrol – însuși fostul cancelar Gerhard Schroeder e consilier la Gazprom. Prin prăbușirea economică a Germaniei s-ar prăbuși, inevitabil și Uniunea Europeană. Asta vor ulii războiului din America? Pentru ce? Pentru doborârea, foarte tenebroasă, a unui avion deasupra unui teatru de război? Haida-de!

China și criza din Ucraina

Conflictul care se apropie de un război civil în Ucraina de est nu poate lăsa Republica Populară Chineză indiferentă cu toate că ea se abține de la intervenții în afara granițelor proprii și nu practică o politică imperialistă. Așa că și-a păstrat neutralitatea la anexarea Crimeii de către Federația Rusă, mai ales că are relații de colaborare economică și militară cu țările în conflict și nu vrea ca acestea să se deterioreze, cu Kievul sau Moscova. China a cumpărat un port avion din Ucraina (construit încă de ruși) și președintele Xi Jinping a promis că va investi opt miliarde de dolari în economia acestei țări. Cu Rusia, care în limba chineză înseamnă „țara nesătulă”, China are o graniță de 4.300 Km și

interese economice și mai ales în import de gaze și tehnică militară, cât se poate de concrete, pentru că Uniunea Europeană a instituit un embargo privind tehnica militară după înăbușirea cu forța a revoltei studenților din Beijing în anul 1989. Dilema Chinei este generată și de relațiile, pe departe atât de bune cu Rusia pe cât par, pentru că rușii ca și toți asiaticii și mai ales americanii privesc firește cu suspiciune înarmarea accelerată a armatei chineze. Pe de altă parte conducta de gaze din Siberia spre China și nevoia de armament modern va obliga China să participe mai hotărât în relațiile internaționale decât în situația actuală percepută neutral, așa zisa complexă la Beijing...

www.vioel-roman.ro

www.vioel-roman-bremen.over-blog.de

Adina ROSENKRANZ – HERSCOVICI

FLIRTUL MEU CU POEZIA

FLIRTEZ CU POEZIA

Volumul meu de poezii
Stă să apară!
Și ce?
Asta nu mă impresionează
Din cale-afară!
Ce-mi pasă mie
daca-ntr-o bună zi
Copiii mei îl vor răsfoi
Sau nepoții
vor face din pagini
zmei ori avioane
și-așa vor afla
că bunica lor
a vrut să lase ceva posterității!
Într-adevăr, not a big deal!
Mie de fapt nici nu-mi pasă
dacă vine potopul
după mine
când n-oi mai fi!

„Poetii se nasc, nu se fac”
o spuneau latinii
și o spun și eu.
Fraților, eu sunt chiar poetă!
Din naștere, evident!
Și poeziile mele
tratează teme serioase,
care-ntorc lumea pe dos!
Jonglez cu fraze ermetice,
Cu metafore ironice, strălucite,
Citate bine-alese,

analogii frapante!

Nici n-aș ști,
nu, nici n-aș putea
Doamne ferește,
să scriu despre tot
ce m-a influențat în viață:
Părinți și copii,
ofense, gelozie,
câini, pisici, amici,
necazuri, bucurie,
iubiri neîmplinite!

Pe scurt, dragii mei,
dacă veți vrea un autograf
când veți cumpăra cartea,
vă rog, nu vă sfițiți!
Și spuneți!?
Va place, nu-i așa,
Poza mea de pe copertă?
Atunci, vă spun pa!
Ne vedem la lansare!
Veniți neapărat!

JE FLIRTE AVEC LA POESIE

Mon recueil de poèmes
Va sortir. Et alors?
Ça ne flatte pas si fort
Que ça mon petit égo!
Qu'est-ce que ça peut me faire
Si un jour mes enfants

S'amuse à le feuilleter
 Ou mes petits- enfants
 A en arracher
 Les pages, pour leurs avions
 Ou leurs cerfs-volants?!
 La belle affaire!
 Ils sauront que leur grand-mère
 A bien voulu laisser
 Quelque chose à la postérité!
 Moi, je m'en fous pas mal
 De savoir si quand je m' en irai,
 Le déluge vient tout charrier!

"On naît poète, on ne le devient pas",
 Les Latins le disaient, et voilà,
 Je le dis aussi: je suis bel et bien poète!
 De naissance! C'est évident!
 Et mes poèmes traitent
 De thèmes sérieux, chamboulant
 Le monde! Je jongle avec mes phrases
 Qui restent hermétiques
 Avec mes métaphores

Brillantes et ironiques,
 Mes analogies cinglantes,
 Mes citations frappantes!

Je ne saurais, non, je ne pourrais,
 Dieu m'en garde, jamais
 Parler de tout ce qui a influé
 Sur ma vie: parents et enfants,
 Blessures et tourments,
 Chiens, chats ou amis,
 Peines et ennuis,
 Amours désenchantées!

Bref, vous autres, si vous voulez
 Un autographe quand vous achèterez
 Le recueil, ne vous gênez pas,
 S' il vous plaît!
 Et dites- moi aussi: elle est chouette,
 N'est-ce pas, la photo, là-bas,
 Sur la couverture?
 Allez! Portez-vous bien
 Et... à la revoyure!

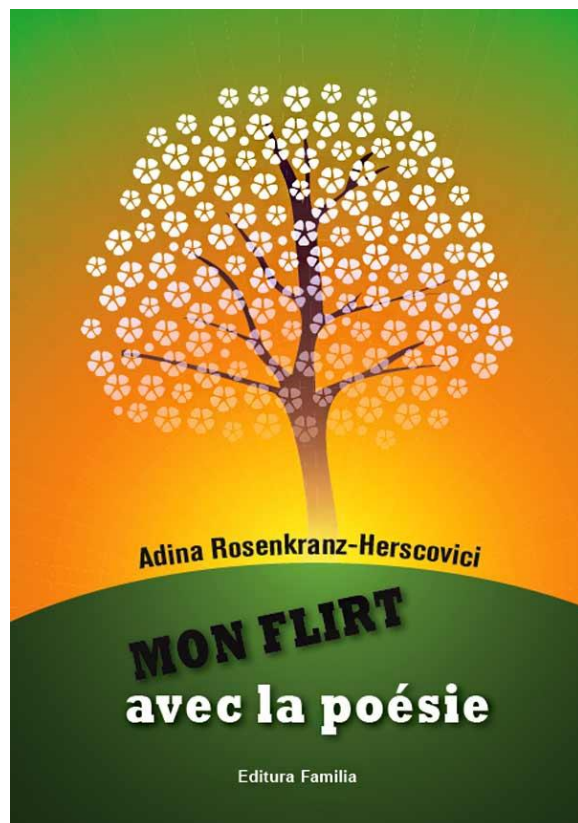
קומץ שיריי עומד לצאת לאור. אז מה?

זה לא מרגש אותי מי יודע מה.
 מה אכפת לי אם ידפדפו בו ילדיי
 או יתלשו ממנו דפים נכדיי
 ויבנו מהם אווירון או עפיפונים?
 סתם כך, שידעו שפעם הייתה להם סבתא
 שרצתה להטביע על העולם את חותמה?
 ביג דיל! אני בכלל לא טורחת להתעמק
 אם יבוא המבול אחריי כשאסתלק.

פזמון:

קובץ שיריי יוצא לאור. מה יש?
 אני אמורה בכלל להתרגש?

" משוררים נולדים, לא נעשים",
 כך אמרו מזמן הרומאים
 ואני בטח נולדתי משוררת!
 יש נושאים חשובים בשיריי,
 מחוללי מהפכים, ובמשפטיי
 תמיד כוונה נסתרת,

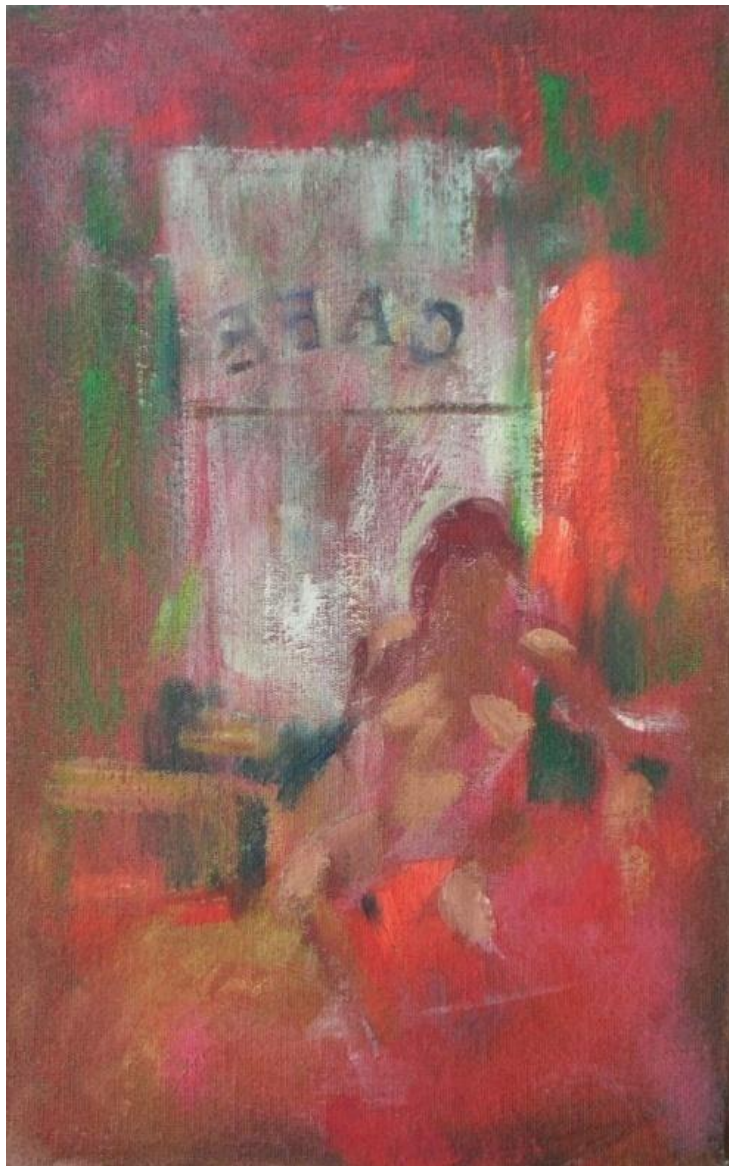
דימויים מפוצצים,
אנלוגיות מרשימות,
ציטוטים מהמקורות!
פזמון.

אני לא סתם אכתוב על יצורים
שהשפיעו לי על החיים,
כמו אבא, אמא, ילדים,
כלבים או חברים,
וגם לא על כאב וצרות,
צער או אהבות נכזבות!

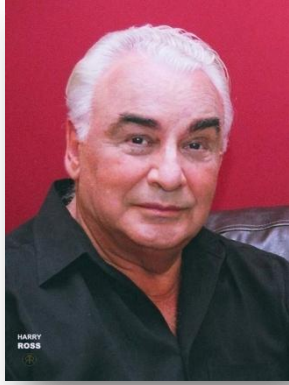
פזמון.

בקיצור, אנשים, אם תרצו
לבקש ממני חתימה כשתקנו
את הקובץ, אל תתביישו!
ותגידו לי גם: נכון שיפה התמונה
שמופיעה על פני הכריכה?
פזמון.

אז, בי! נתראה בהשקה!

Yvonne Fuller - Girl in cafe

Harry ROSS

LIRICE

ÎN FURTUNĂ

Să stai în calea furtunii
 Și să nu te lași doborât
 Te ții de firele de ploaie
 Ca de niște funii ce nu se-ndoaie
 Primești în obraz biciul tăios
 Privești neînfricat cerul noros
 Asculți muzica vântului dezlănțuit
 Hercule legendarul, e de neclintit
 Înfrunți furiile vremii
 Și astfel devii erou
 Pentru o clipă mută,
 De nimeni știută
 Ești mai presus de vrerea urii
 Incurcată în inima naturii

CUVINTELE

Nu-s cărămizi, nici structuri de beton
 Cuvintele-s țesute din fire de mătase
 Delicate, transparente, colorate,
 Ele servesc la construcții de vis
 Din cuvinte se nasc catedrale,
 drumuri suspendate,
 Ochiuri de lumină,
 grădini presărate
 cu crizanteme și oleandri.
 Nu-s cărămizi, nici structuri de beton

și totuși supraviețuiesc timpului,
 războaielor, cutremurelor
 Fără cuvinte,
 n-am avea astăzi
 Sulurile Thorei,
 Cântarea Cântărilor
 Legendele despre Adam și Eva,
 despre David și Solomon.
 N-am avea
 povestirile despre miracolele
 pe care le-a făcut Moshe Rabeinu
 pentru a se așeza în Canaan
 Cuvintele-s pietre de hotar între veacuri,
 ramuri pentru fructele raiului,
 verigi între oameni,
 jurăminte între frați și amorezi
 Din cuvinte s-a născut lumea
 de ieri, de azi și tot din ele
 Se naște ziua de mâine
 Nimic n-am ști despre nimic
 De nu s-ar fi ivit cuvintele
 Din miez de suflet,
 de dor de inimă,
 de urcușuri spre piscuri
 plămădite din emoții și rațiuni

Cuvântul este lumea,
 cerul, mările și roua dimineților...
 Cuvântul e cuibul iubirii,
 al păcatului
 și câmpia pe care pasc mioarele.

Noi, tu, el și tot ce ne înconjoară
turnate-s în cuvinte,
țesute din fire de mătase.

SINGUR

Te vei mira,
sunt clipe Când aş pleca în Sahara,
doar pentru a fi singur,
neștiut, nevăzut, nepăzit
de ochii bănuitori ai celor din jur...
Există oare planete
unde ești scutit de privirea celuilalt?
Poate!
Încă nu am descoperit
Un petec de pământ
Necălcat de picior de om!
Vorbesc aiurea
Ca pustnicul zăvorât în schit
Fug de alții, dar adevăru-i
Că de mine fug...
Mă uit în sine-mi
Și nu văd decât un gol
Sunt oare eu, același de dintotdeauna
Cel ce caută o zare dincolo de zări?

IERUSALIM

Tu nu ești o așezare printre așezări
tu ești istorie de când te-ai născut
prin tine au trecut toate furtunile,
toate rugăciunile,
toate ocupațiile străine.
Din pieptul tău au fost smulși
cei care au apărat Templul
și duși au fost în lanțuri la Roma.
Tu ai fost și ai rămas coroana,
pilda pentru cei robiți,
pentru cei care au crezut și cred
în cuvântul Celui de Sus.

Pășesc cu smerenie în casa ta
și-mi opresc privirea
să nu alung vreun suflet
din cele care s-a jertfit
pentru ca tu, Ierusalime,
să fii cea mai sfântă
dintre așezările sfinte
ale acestei lumi.

ELECTRA

Prin veacuri prăfuite
Și cetăți năruite
Mă întorc la tine, Electra,
zeiță a deminității umane,
pentru a-ți lauda curajul
de a-l răzbuna,
Cu Oreste împreună,
pe tatăl-erou Agamemnon,
ucis mișelește
de amantul mamei tale

L-ați doborât pe uzurpator
dar și pe Clitemnestra
mama trădătoare...
Poveste pilduitoare,
necunoscută în istorie
până la voi.

Prin Euripide – poetul anticei Elade
Fapta voastră ajuns-a și la noi.
Trăim o nespusă mândrie
Pentru tine, eroină tragică
A seminției omenești.

Trădarea cere răzbunare,
iar tu, Electra,
rămâi pentru vecie
cea mai vitează făptură
din mulțimea de femei

Lia RUSE

MĂRITE DOMN

Iarăși și iar mă-ntorc cu fața spre lună
Apoi nedumerită descânt stele!
Gândind la poezia cea mai bună
Stau de vorbă cu Mihai în visele mele:

Trimite-ți harul de geniu într-al nostru timp,
Te rog, Crai Nou, aleargă peste vremuri
Armonizând cuvântul în orice anotimp
Și poezia în atâtea feluri.

Mărite Domn, noi te iubim și-acum
Cum te-au iubit toți oamenii de altădată.
O, de te-ai întoarce te-am aștepta în drum
Stângaci, dar ți-am deschide orice poartă.

La noi, coboară luceafăr sfânt și drag,
Adu-ne limba dulce de Ipotești
Căci lumea noastră sare peste-al limbii prag,
Aruncă vorbe pe jumătate românești...

Îmi pare cățara rămâne mai săracă!
Gândul ne arde, iar -timpul e în somn-...
Mai scrie-ne un vers, de dor ca să ne treacă
Noaptea când stelele ies "Mărite Domn".

24 IANUARIE 1859

Cuvintele, azi, -mpletesc peste ianuarie
Ecouri răsturnate în sunet repetat,
Iar înfloresc Unirea pe a țării arie
Sărbătorind mărețul vis de-atunci, realizat...
.....
Pașii în omăt au lăsat o scriitură
Moldoveni și munteni Milcovul l-au sorbit

O lumină sonoră a trecut prin natură
Și brusc din inimile lor o simțire-a țâșnit.

Vorbele picurate Ioan Roată le-a rostit
Sensul lor le-a deschis România visată
O, ca-ntr-o poveste, dorința lor s-a-implinit.
Da! A fost o bucurie pe veci neuitată.

Apoi, s-a refăcut ordinea interioară
Clipa prinzând, ca principe, pe Cuza Vodă
Amintirea a rămas ``bun`` gravat pe țară
Și-n memorie trăiește cântată în odă.

SĂLBATICĂ ARMONIE

Se-aud plutind fărâme de zăpadă
(Migrând din albul unui nor târziu)
Învăluite-ntr-o privire caldă
-Cetate pură-n care vreau să fiu-...
Ninge duios și-n mersul meu sonor
Vremea dospește văzduhul violet.
Eu vreau în poezie să cobor
O, prind a bate ceasurile-n suflet.
Se-ntâmplă,-atunci, secunda să ivească
Un sunet cald, (eu amețind ușor),
O umbră lângă mine să se-oprească
Și să-și întindă brațele de dor...
Fiorul cu răsuflarea vie,
Cu fluxuri și refluxuri de iubire
Pe sângele-n sălbatică-armonie
Picurășoaptele în neștire ...
Și se-nfiripăin gândul adunat
O nebuloasă-a misterului etern
În întrebarea crescând înfiorat...
.....
Ne aflăm în cer sau suntem în infern?!

ÎN NOAPTE

În noaptea cu voaletă cenușie,
Pe vreme apare gerul sticlind
Prin țepii lui de roză alburie.
Eu intru-n vis ca într-un labirint;

Se-mbracă omătul în diamante
Sub lună pare-o ploaie de lumini,
Pe geamuri înfloresc atâtea plante
În relief! Le mângâi ca pe crini.

Mă cred copil printre-ale mele vise
Și-aș vrea s-ajung mai iute-ntr-al meu sat,
Dar,... sunt în amintire... paremi-se...
O, cei de-acasă unde au plecat?!

Alerg pământul și... simt risipa
De flăcări ce-mi umblă prin artere,
Trecutu-mi va fi hrană pentru clipa
Tăcerii aburite cu durere...

NUMAI UNA

M-a cuprins o frică păcătoasă...
E frig în ceas și taina-n gând o strâng,
Trăiesc o iubire în iarna duiosă
Și,.. s-ar putea de dorul ei să plâng.

Golașe zile în ger se zbat, eu simt,
Ducând pe spate norii în desagă
Că pe a lor culoare de argint
Vântul, tristețe, a-nceput să tragă.

Vin întâmplări, pe rând, în gol de ceas...
Convinsă-s că n-am uitat niciuna;
Eu sunt nostalgia și-n timpul rămas
Hrănită-s cu-amintiri și, dragă "una".

Clipele-n fugă-o repetă mereu,
Imaginile-s mândru adunate.
Revin supuse-ntruna-n dorul meu
Ca sa-mi aducă-n umbră "nestemate"

ÎN PALMA AMINTIRII

Azi, timpul de iarnă-i cuprins,
Dansează fulgii pe flaut de aer,
Mă amețește-un vis de mult aprins
Tors dulce dintr-al vieții caier...

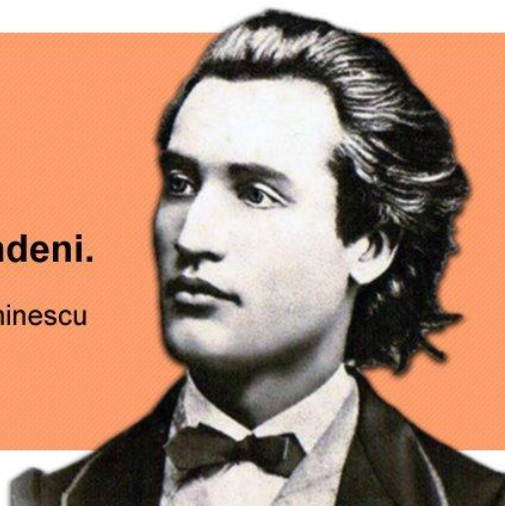
Flăcări de dor scânteiază-n omăt
Topind tăcerile-n orologiu
Și-o ușă se deschide îndărăt
Și-ncepe-a bate clipa pe solfegiu.

Basmu,-ncet, s-aprinde-n fulgi de nea...
Limpede e văpaia divină
Ce zguduie din temelii ființa mea!
Limpede e patima-n lumină...

.....
Brațulîndrăgostit, din nou, îl simt,
Privirea-ți arde în suflul iubirii,
Fulgerele, pe lacrimi de argint,
Sclipesc, și-acum, în palma amintirii...

**Stejarul crește numai
unde-i pământul bun,
buruienile cresc pretutindeni.**

Mihai Eminescu

Melania RUSU-CARAGIOIU

GÂNDITOARE LA STATUIA LUI MIHAI EMINESCU

Montreal

FLORILE TREC

Florile trec,
Ca visul de vară,
Și nu se-ntorc iară;
Anii-mi petrec...

Apele fug;
În ochii tăi tulburi
Simt taine sub colburi,
Inimi pe rug!

Nu pot să plâng.
Ploile-mi susură,
Vântul îmi murmură;
Inima-mi strâng.

Crinii șoptesc
Sânului dor,
Și anilor...
Fețe-mi zâmbesc.

Cade din nor
Luna deșartă,
Prin zarea spartă;
Cutezător!

Nu pot sa plâng,
Inima-mi strâng;
Anii-mi petrec:
Vieți pe rug...

Crinii șoptesc,
Florile trec,
Fețe-mi zâmbesc.

Cade din nor
Cutezător...

Apele fug...

Montréal, 2006

F E E R I E

Leagăn de nuferi,
Licăr de pleoape,
Roate de ape...

Vânt de prin sălcii
Foșnet încarcă
În mica barcă.

Albastru murmur,
Lumi în oglindă,
Stele colindă...

Fluturi de văluri
Pe corzi de liră
Visuri înșiră...

Nisip sub trestii
Prefiră valul,
Raci sapă malul...

La mal se-alină
Struna iubită,
Dormi fericită!

C Â N T E C U L L A C U L U I

Flori de nufăr, în potire, strâng al murmurului val,
Știmele, fără de număr, încing horele pe mal.

Pe a lacului mătase, sub al farmecului dar,
Lebedele, în gondole, lasă valuri de cleștar.

Visul lunecă pe ape, căutând tihnit liman,
Frunzele, a pădurii pleoape, ostenite, adorm pe ram.

Luna, pletele-și resfiră peste ape și-ntuneric,
Smălțuindu-le-n smaralde și-n sclipiri de vis feeric.

Sub al pașilor de zână, foșnind în mărunțul dans,
Iarba cântă în surdină, cu al stelelor balans.

Toate sunt ca altădată, pe cel lac cu unde line,
Și pe-aripi de libelulă, pleacă doruri... către tine...

Timișoara, 1998

L U M E A M E A D E V I S E

Unde-i lumea mea de vise?
Mă întreb cu glasul stins,
Unde-s florile ucise?
Unde-i lacrima din plâns?

‘Cerc să le găsec, zadarnic;
Ascunzându-se-n neant,
Sub al brumelor zăbranic,
Al temutului Garant.

Au zburat cu frunza..., toamna,
Și cu ghiocei în păr...
Numai luna, numai doamna
Le-a văzut într-adevăr ...

Pleacă lumea mea de vise
Cum pier florile ucise...

F O R M Ă Ș I D E Z A G R E G A R E

Azi m-am născut din infinit
 Și parcă vin de aproape,
 Sau cețuri m-au acoperit
 Cu ferestre de ape.

Pășesc peste nisipul greu.
 Alb, presărat cu sare
 Și simt că neantul e al meu:
 Aer, pământ și mare.

Oglinda soarelui sus pus
 Îmi urmărește umbra.

El da, Eu încă n-am apus,
 Dar îi încalc penumbra.

Când zbor ca un meteor stins,
 În prag de disipire,
 Se-oprește în loc timpul învins
 Sub neagra mea privire.

Dezagregat, m-am tot pierdut
 În căi fără de știre...
 Dintr-o scânteie-am înviat
 Cu foc de nemurire.

Montréal, 2006

BALADA DULCELUI MIHAI

MOTTO: „Un licăr de pleoape

În sfintele ape,
 Spre ceruri privire
 Pentru omenire..”.

Drag al meu Mihai,
 Pe un plai de rai,
 Ai cântat izvoare –
 Românie-n soare.

Ai plans cu alean
 Dorul unui neam,
 Greul ce-l adastă
 Sub cea aspră castă.

Gândul tău de aur
 Ne țesea tezaur...

Azi sclipesc pe cer,
 Și nu efemer,
 Versurile tale:
 Steme din paftale.

Și iarăși, bădiță,
 Cânt de poieniță,
 Ziceai din caval

Seara de pe deal...

N-ai uitat nimic
 Din păsul meu trist.

Tot ți-am zis și-mi zic:
 Cine nu te știe?
 Plâns și vioișie!
 O lume te cheamă
 „Mult poet, de seamă”

Aur și palate,
 Mândre nestemate –
 Versurile tale:
 Cânt și osanale.

Când mă uit în carte
 Mă chemi de departe
 Să te cânt anume
 Cum zbori peste lume.

Nume de luceafăr,
 Nume din plai sfânt,
 Nume cântat veșnic
 În cer, pe pământ...

Scris-au cronici multe
 Despre versul tău;
 S-au speriat ciocoi
 Și te-au dat la rău,
 Dar mintea ta caldă,
 Ca o mângâiere,
 Nu le-a dat putere
 În mârșava vrere!

Te-au răpus, trădalnic,
 Dar ești viu și falnic,
 Mândrul meu Mihai,
 Bradul de pe plai;
 Bardul de pe plai,
 Soare-n lume, stai!

Bădie Mihai,
 Cel mai falnic crai,
 Tu, grijă să n-ai!
 Te-or cânta din nai
 Plaiurile tale,
 Doinele din vale,
 Și din lumea toată,
 Tu-stea luminată!

**BÉRMUDOTE ET SON TÉMOIGNAGE
„TRÈS SÛR”
SUR LE TRIANGLE DES BERMUDES**

Moto:

Vers le sud,

*Dans le Triangle des Bermudes
C'est égaré un requin
Accroché dans un fil de laine,
Pardon, pas de laine, mais de... chaîne!...*

Mon conte désirerait à vous raconter de fées,
D'enfants jouissant de trophées,
Même de jaunes vagues sur les grands champs de
blé,
Et d'autre merveille qui me plaît
Mais ...

Dans cette rêveuse journée
J'ai reçu une menace écrite!
...D'une écriture alambiquée - d'allure vite ;
Une rayure dans le bois de mon bureau,
Et quelle terreur ... à côté,

Se trouvait:
UN COUTEAU!!!

Cela peut quelquefois en arriver!

En tout cas la dépêche m'imposait
De me faire connaître
Quelle façon d'être
Bien caché,
Et mal élevé
C'est l'auteur de la chicane!!!

.....

J'ai cherché,
 J'ai tâtonné,
 J'ai fouillé,
 J'ai lu dans les astres
 Et dans les cafés,
 Mais rien n'en fut dévoilé!!!

 Une journée, un ami m'invita,
 Pour le week-end, au cinéma ;
 Et ... alors, et là,
 J'ai vu des choses extraordinaires
 Mises à jour par quelque'un, sorcier D'Oz ...
 .
 Dans ma tête commença difficilement à pousser
 Une idée ...
 Et comment je ne suis pas fumeur,
 Je me sentais envahi par la fumée d'une erreur...

Pour moi,
 Il n'y a pas
 De Sherlock Holmes ;
 Il est parti et endormi ...
 Ainsi ...
 La grande tâche tombe sur moi!
 Et comme ça,
 Son grande expérience m'aida ...

Une autre note!
 Aussi, gravée sur mon bureau:
 „Cherchez- moi! (Le Bermudote!)!!!

C'est-à-dire,
 D'une mauvaise journée d'automne
 Date le maudit,
 Le tourbillonnant Bermudote,
 Qui naquit et grandit!

Je suis un vieux loup de mer,
 Et dans mon activité d'une vie,
 Sur mers et océans,
 Et dans les îles de corail
 Et sur les plages riches en écailles

Je n'ai pas rencontré,
 Ni vu, pas connu,
 Quelqu'un, de fameux Bermudote!

Alors,
 J'ai prit la *mappa monde*,
 Et d'un bond
 J'ai fixé Le triangle de ...
 Ooo, Bermudes!!!?
 Bermudes ?—Bermudes?
 B E R M U D O T E!!!

Sur moi commence à voler
 Une supposition,
 Un soupçon ...

Hummm...
 Il doit être attentif! ...

Dans peu de temps
 Je fais mes préparatifs ;
 J'embarque
 Dans une barque,
 Dotée comme *Gipsy Motte*...

Attends- moi, mystérieux Bermudote!

Je n'ai pas eu le temps
 De vous présenter
 Détaillé,
 Mon voyage ;
 À mon âge,
 Il me manque la patience,
 Mais ... il me reste un peu de ... vaillance!

Je jette l'ancre à l'abri d'une petite île,
 Et rapidement, je prends mon vieux fusil!

Un tremblement de terre,
Un grand hurlement dans l'air?
Un avion s'envole sur la mer ...
Et ...

Je vous assure, il s'est passé une tragédie!!!
Je n'ai eu même le temps de pousser un seul cri!
Que,
Par une force mystérieuse
L'avion fut absorbé,
À quelques miles,
Anéanti!
Parti!

Et, DISSIPÉ!!!

(Même mon télescope est devenu inutile...)

.....

Pas de trace sur l'eau,
Pas de trace dans le ciel ;
Le radar s'est endormi,
Les aiguilles de ma boussole, aussi ...
Quant à moi, avec la main sur le fusil
Je me sentais bloqué et puénil.
Et aussitôt,
Dans mon cerveau,
Un bruit me ricana: „BERMUDDOTE!“

.....

Bien sûr, très enragé, je m'installe.
Je mets à mon côté d'empoisonnées balles,
Et comme activité principale,
Je commence à tout observer ...

.....

Un autre jour j'ai vu à l'horizon
Quelque chose,
Et je n'ai pas honte
D'avouer que j'ai tressailli!

C'était la fumée d'un navire!!!
... Puis, le mât en couleur de cire.
C'était un navire, dans toute sa splendeur,
Sur les eaux de soie ...

C'était le vaisseau „Le navigateur“ ...

.....

J'avais peur
À cause de ses grandes vagues
Qui pouvaient
Me renverser,
Mais,
Il m'observa
Et vira ...

.....

Après une bonne heure il prit la dérive
Et en peu de temps il pourra échouer
À côté de mon île!

Moi, avec (mon détecteur) style
Plein de courage,
Je pris le large...

.....

Avec une jeune habileté
Je commence à grimper
Au bord de l'imposant vaisseau...

.....

Sur le pont il était servi le repas!
La soupe chaude exhalait une appétissante odeur ...
Mais, ... stupeur!!!

Les convives s'absentaient!!!
Je n'ai eu la patience d'observer
Le motif,
Et furtif,
Comme j'étais criblé de famine
J'ai commencé
Rapidement, à avaler
(Par routine)...

.....

J'ai perdu certainement la notion du temps ;
Après un bon repas,
On se met à agir ...

.....

Pendant la sieste,

En déboutonnant ma veste,
Mon cerveau rentra en fonction ...
Et ... d'abord ..., stupeur,
Il constata,
A côté d'un morceau de halvå,
La présence
Du même effroyable couteau!!!

Ma peau
Prit un grand frisson:
„Hélas, mon vieux, il est trop tard pour
l'abandon!!!”
„Tu, seul t'es mis ton pied dans la piège!”
„Il était mieux de rester chez toi, tranquille, à Liège
...”
„Vieux loup de mer,
„C'est ton dernier jour!!!”
Et en tremblant un peu, j'avoue,
Je fais le tour de la table,
Je jette dans la mer le misérable couteau,
Et fouille rapidement le vaisseau ...

.....
Pas un être vivant,
Ici nulle personne,
En dehors le néant ...
Mais,

Où sont disparus les marins?
Le timonier?
Le capitaine?
Mystère total!...
Mais j'espère
De te rencontrer!

Une journée!
Bermudote!!!

De te faire prisonnier, ou hôte!

Je jette un dernier
Regard désolé,
Et m'en vais
Sur mes pas,
Sur la même voie,
En proie,
De mon incertitude...
Et ... vers mon infructueuse étude ...

.....
Demain,
Avec mon fusil dans la main,
J'ai pris la décision
De l'abandon!!!
À mon âge,
Je n'aime pas l'esclavage!

.....
Pendant mes manœuvres
De m'éloigner au large,
J'ai observé en s'approchant
Un vaisseau – genre barge...
Ma curiosité était en comble ...
J'ai pris place chez moi,
À côté de ma vèle, à l'ombre,
En m'aiguillant tous mes sens...

D'abord fut une lointaine et sereine mélodie,
Puis de sonores rires,
Des cris de joie
Vers... MOI!?

S'éleva un blanc fanion,
Et un ballon – un gallon avec d'eau de vie ;
C'étaient leurs signes de la paix
Et les palpables preuves
Qu'ils m'invitent chez eux.

Mon Dieu...
Quel changement de situation!
Pas de couteaux,
Pas de prison?
Des gens accueillants,
Des amis!
J'étais consterné et ravi...

J'ai rapproché mon bateau,
Et dans le ciel et sur les eaux
S'entendit la fraternisation...

Je me trouvais dans les mirifiques Îles des Bermudes
Le paradis des paradis,
Invité comme hôte....
(Mon cœur se serra brusquement – Bermudote!)

Après le premier galon d'eau de vie,
J'ai commencé à leurs raconter
Ma peine, et combien m'a coûté
L'affrontement, l'incertitude, la responsabilité
Et mes efforts pour me venger...

Les aimables habitants du lieu
Se doutaient
Qu'il existait
Quelqu'un indésirable jeu dans leur mer!
Quant à moi, pour eux –
J'étais un étranger!!!

.....
Je profiterai de leur cordialité!
ET IL NE DOIT PAS LES TROUBLER!!!

.....
À LA FIN de mon infructueuse AVENTURE
En rentrant chez moi,
(Sur la ferme terre)
Pendant la nuit, un tonnerre
Troubla mon bon sommeil ...

Il c'était produit une magnétique tempête!
Les aiguilles de mes appareils,
Oscillaient fort sur chiffres et mots!!!
C'était, donc, cet ÉFRAYANT TOURBILLON
BERMUDETE!

Vous demanderez: - Et le couteau?
Le couteau?
C'était une blague de mon ami,
Qui,
Connaissant mon goût pour l'aventure,
Il voulait m'inciter
De palpiter,
De voyager,
Dans Le Triangle de Bermudes,
Point mystérieux vers le sud!

Et d'autres couteaux?

Épilogue.
O, O, O, Je commence à planer!!!
Un souffle me fait une grande vole!
En bas, la chaise reste vide sur le plancher!!!
Suis – je bien fou?
Ce n'est pas,
En tout cas,
Quelque chose de drôle!!!

Ma tête se dirige en avant,
Vers la porte ... en sortant!

C'est une vraie punition!
O, tu la mérites!
Toi, vieux poltron!
On ne joue pas avec les mots,
En offensant le Bermudote!

O, mon Bon Dieu, sauve moi!
C'était mieux de rester sous mon toit,
Que de m'engager dans cette belle aventure!
Maintenant, gare à toi,
Toi humble et vieille créature!

Je n'ai pas de corps!
Je n'ai pas de vue!
Je suis errant,
Dans un maudit ...courant,
Qui m'absorbe ..., me fond le cerveau

.....
-Monsieur, Monsieur!
C'est moi, Mathieu!!!
Réveillez – vous!
Le petit déjeuner est servi,
Comme d'habitude.
Je vous ai mis
Aussi,
À côté,
Votre couteau préféré!!!

Montreal, 2007
contact@lajournéedumanuscrit.fr

Constantin RUSU

Naiul, fluierul și frunza

Toamna când pe văi vine amurgul,
pe dealurile acoperite de pânze
doarme o ceață născută din frunze,
care caută lângă liniștea aripilor
un cântec adus de o frunză tristă
cu o adiere a vârtejului de lacrimi
născut în sufletul nostru milenar
de adierea armoniilor fără amurg
din fluierul moștenit din străbuni.

Zadarnic rătăcești în zile călătoare
cu serile înghețate de margini
cu frumuseți înșelătoare.

Sămânța care naște mugurul viu,
o culegem din simfonia naiului
acopiat de un fluier și-o frunză.

Cine uită naiul, fluierul și frunza
calcă fără milă dragostea.

POEZIA ZILELOR MELE

Am ales din adierea vântului,
care aduce surâsul meu uitat,
enigma ascunsă a cuvântului
dintr-un refren de nai alintat.

Am fost învelit cu un noroc ușor,
sunt un pom părăsit în primăvară,
privind toamna ca un trist decor
care adoarme și frunza o coboară.

Dar numai versul l-am luat în seamă,
așezat pe-a pletelor tristă albire
de emoții ce se nasc din teamă

și emoții ce se nasc din iubire.

Când am ascuns o rugăciune în rime,
peste visele trimise printre stele,
am coborât de sus de la înălțime
leacul poeziei zilelor mele.

Pașii primăverii

Pașii primăverii vin prin vise
lângă stoluri de rândunele
aduse de lumina strălucitoare
născută printre norii geloși,
care ne simt tornada iubirii
pentru muguri și flori.

Bucuria răsăritului se-apride
și strigă prin spațiul cerului
aprinzând o lumânare caldă
lângă icoanele primăverii
comori ale unei dulci chemări
pentru eternitatea unui sărut.

Plecarea zăpezii topește veșnicia
din suspinele pașilor de iarnă
ademenind pustiul căutărilor
cu ramurile altor anotimpuri.

Cântecul cuvântului

Cuvinte ghemuite în nepăsare
cu surâsul trist al indiferenței
scaldă mireasma vorbelor
cu o ceață îmbâcsită a suferinței.

O stea din singurătatea cosmosului
îmi măsoară timpul neînțeleș

cu secundele născute pe cuvinte
uitate-n rimele învăluite
puse pe lespedeă renunțării
peste cântecul pădurilor.

Dar când noaptea nu mai vrea
să oprească invazia luminii

când aripile timpului tremură
sub rezonanța culorilor pictate
cu simfonii de viitor în amintiri
pe crengi cu muguri vechi răsăriți,
cuvintele sunt bătăi calde ale orelor
cântate odată demult de un ornic
înțeles acum de un ceas electronic.

Yvonne Fuller - Rough sea off St Mawes Castle

Alexandru SAMSON

OMAGIU DOAMNEI DANIELA GÎFU

Daniela Gîfu – lansarea cărții *Păcatul neliniștii*, Ed. EIKON, Cluj-Napoca, 2012

Pe un drum lung și pavat cu provocări aleargă Timpul. În fața sa, o doamnă cu pălărie, pe bicicletă, într-o zi însorită de vară. Își întoarce prudent capul. Până și Timpul s-a oprit pentru o clipă. Cu mâinile pe genunchi, respiră adânc. Pe fața-i gânditoare se întrezărește o grimasă. Deziluzie, împovărare, resemnare... Continuă să pedaleze. Și mai repede, zâmbind sub pălărie.

Există oameni care sunt într-o permanentă competiție cu orele, zilele, anii, iar setea pentru cunoaștere îi ține captivi între mii de tomuri.

Stau de vorbă astăzi cu Daniela Gîfu, cercetător științific și cadru didactic asociat la Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași (UAIC), scriitoare, doctor în filosofie, specialist în comunicare și, de curând, membră a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (UZPR). O femeie puternică, debordând de energie. Mereu zâmbitoare! Fascinată de subiectele noi și interesante, și, dacă nu apar, le caută, le inventează! Din mediul care o înconjoară, încercând să le disece cu rigoare și entuziasm.

A.S.: Pentru început aș dori să vă rog să-mi vorbiți puțin despre activitatea pe care ați desfășurat-o după ce ați absolvit Facultatea de Fizică din Iași, în 1997.

Daniela Gîfu: Eram studentă la masterat. Pe atunci,

studii aprofundate. Îmi amintesc că nu era an, în studenția mea, să nu aloc timp și pentru cel puțin o activitate extrașcolară. În anii '90 nu existau școli de jurnalism, recrutările pentru puținele posturi de televiziune locală se făceau la fața locului. Erai fotogenică, lucrai puțin la graiul moldovenesc... Gata!, puteai deveni reporter, și mai târziu, prezentator TV. Pentru scurtă vreme am fost și eu reporter la “Tele Europa Nova” din Iași.

R.: Asta era în anul 1997, după care părăsiți Iașiul și alegeți Clujul. Ce s-a întâmplat atunci?

D.G.: (*zâmbeste*) Am avut și eu rătăcirile mele de fată tânără și cu puțină experiență de viață. De viață în doi. O decizie neinspirată, un nou val în viața mea. Mai calm, mai năvalnic, cine știe?! Timpul vorbește. Pot spune doar atât, atunci nu mă gândeam că mă voi mai întoarce vreodată în Iași. Acum străzile Iașiului îmi surâd complice.

R.: Cât a contat această mutare pe plan profesional?

D.G.: Aveam 25 de ani când am ajuns la Cluj. Practic, acolo m-am format profesional. Am lucrat într-o instituție de cultură, care avea și un departament numit Universitatea Populară. Am avut șansa să înțeleg ce înseamnă *Lifelong learning* (*Învățarea pe tot parcursul vieții*) urmare a participării la diverse seminarii finanțate de universitățile populare din vestul Europei, în special Germania. Înainte de aderare, România primea foarte mulți bani europeni.

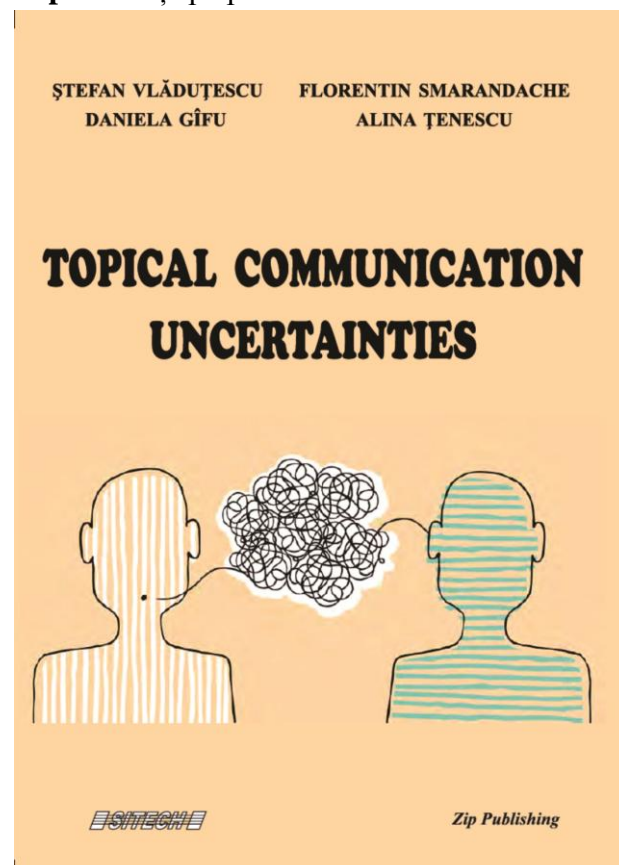
Eram învățați cum să învățăm ca să fim capabili să-i învățăm pe alții.

R.: Și... ați revenit în 2010 la Iași. Vorbiți-mi puțin despre principalele proiecte de la întoarcerea în Iași?

D.G.: E destul de simplu. Mi-am susținut teza de doctorat în martie 2010 pe o temă care m-a ajutat să identific un drum neexplorat, așa cum reușisem eu în teză, *Discursul presei scrise și violența simbolică. Analiza unei campanii electorale*. De fapt, abordarea laturii cantitative a analizei semantice a discursului politic. Imediat am obținut o bursă postdoctorală de 30 de luni la Iași. Se cuvine să menționez că cercetarea postdoctorală a fost de la bun început gândită interdisciplinar, *Utilizarea tehnologiilor limbajului natural în măsurarea reacțiilor mass-mediei la evoluțiile de pe scena politică*, o co-tutelă între Departamentul de cercetare al Facultății de Psihologie și Științe ale Educației (tutore, prof. univ. dr. Laurențiu Șoitu) și al Facultății de Informatică (tutore, prof. univ. dr. Dan Cristea). Scopul proiectului, în care am fost angrenată, a fost acela de a prezenta și interpreta contextul socio-politic utilizând instrumente computaționale. Elementul de noutate a fost acela de a elabora un aparat de analiză original, adaptat nu numai pentru limba română, ci și aceluși spirit care domină viața politică actuală din țara noastră. Este rodul unei munci asidue, susținută și de pregătirea mea de bază, pe care ai amintit-o, dar și de o implicare activă în zona publică, experiență care mi-a permis nuanțarea adecvată și temeinică a categoriilor semantice propuse în aparatul analitic. Așa s-a creat posibilitatea să cunosc proiectele de cercetare ale Facultății de

Informatică, implicându-mă temeinic în dobândirea cunoștințelor de bază necesare în îndeplinirea obiectivelor propuse, la realizarea rapoartelor de activitate periodice, la întâlnirile organizate în cadrul Departamentului de cercetare în domeniul prelucrării limbajului natural, la organizarea evenimentelor demarate până atunci, dar și la altele noi. Revenisem la Universitatea care mă formase.

Reporter: Și pe partea cu literatura?

Daniela Gifu: (*cu privirea peste zări*) Da, am început timid, prin 2002, cu articole în publicații locale din Cluj-Napoca. Țin să amintesc aici revista *Cetatea culturală*, unde am făcut parte o vreme și din colectivul de redacție. Abia în 2008 am debutat cu un jurnal, *33. Jurnal de inițiere spirituală*, volum care a fost lansat mai mult prin lăcașuri religioase din Târgu-Mureș, Timișoara, Cluj, Oradea ș.a. De atunci am continuat cu eseuri religioase și, treptat, am început să scriu proză scurtă și chiar un poem, tradus în franceză și maghiară, *Păcatul neliniștii*. E drept că scriam mult pentru reviste, românești, dar editate de diaspora română (Australia, Germania, Franța, Canada, SUA etc.). Cu adevărat, sunt binecuvântată. Prietenii mei din afara României confirmă spusele mele. De altfel, sunt și redactor șef

al revistei *Destine literare* din Montreal, am o rubrică permanentă la revista *Candela de Montreal* și multe altele.

R.: Și dacă tot vorbim de literatură, ce credeți că-i împinge pe oameni spre a citi sau chiar a scrie poezii?

D.G.: Opinia mea este că trăirea, fie că citești poezie, fie că simți să scrii poezie, ține de același registru. Nu cred că cineva citește sau scrie poezie când dă pe-afară de bine... (*zâmbește ironic*) material. Nu zic că n-or fi și excepții. În general te arunci în brațele literaturii lirice atunci când există o tulburare înlăuntrul tău. Aș zice tristețe, dar nu neapărat. Să ne gândim la perioada când am fost sau suntem îndrăgostiți, sau poate când îți dă ghes îndoiala cu privire la sentimentele celuilalt sau chiar ale tale pentru celălalt. Oricum, o ieșire din tiparul stării afective normale.

R.: În afară de Facultatea de Litere, la Departamentul Jurnalism, unde țineți seminariile (anii I și III) la cursurile conf. univ. dr. Dan Stoica unde mai predați? Întreb asta fiindcă știu că vă bucurați de prețuire și multă admirație din partea studenților.

D.G.: Am bucuria într-adevăr să predau la patru facultăți ale UAIC, care au în curricula lor ceva deale comunicării: cea pe care ai numit-o, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice (opționalul

Comunicare internă, anul III), Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației (cursul *Psihosociologia comunității. Frontiere psiho-sociale*, anul I – master de Resurse umane și comunicare). Sunt și titularul disciplinei *Semantica și pragmatica limbajului natural*, la masteratul de Lingvistică computațională, anul II, la Facultatea de Informatică.

R.: Ce fel de profesor sunteți?

D.G.: Un profesor deschis. Consider că am o relație deosebită cu studenții. Nu uit că am fost și eu studentă și că mi-aș fi dorit să am posibilitatea de a comunica, fără să mă autocenzurez!, cu un profesor, oricât de stângaci aș fi făcut-o. Poate că această apropiere vine și din faptul că nu am proprii mei copii. Studenții simt această slăbiciune pe care o răsfrâng asupra lor. E drept, uneori profită cam mult... (*zâmbește*). Mă refer la întârzierea finalizării temelor pe care le primesc. În schimb, la note nu mai sunt la fel de îngăduitoare. Vreau să spun că nu favorizez pe niciunul.

R.: Proiecte pentru viitorul apropiat?

D.G.: Pun bazele înființării unui laborator de presă scrisă în cadrul Universității, asta și urmare a câtorva idei împărtășite cu președintele UZPR, Doru Dinu Glăvan. Și o voi face cu și pentru studenții mei. Voi continua cercetarea în domeniul *procesării limbajului natural* care a devenit deja un mod de viață. În acest sens, am în pregătire cea de-a doua teză de doctorat, *Lexical semantics in text processing (Contrastive diachronic studies on Romanian language)*. Nu uit nici de poezie (*iarăși zâmbește*) și multe altele... știute și neștiute.

R.: Care este rezultatul acestor patru ani de activitate de când v-ați întors la Iași?

D.G.: Cred că am spus destule despre mine. Și ce nu am spus, o spune pagina mea personală de Internet, <http://webmail-profs.info.uaic.ro/~daniela.gifu>. Ce aș vrea să mai adaug, e că revenirea mea la Iași a fost și este de bun augur. Fără să mă grăbesc, cu tenacitate, rigoare, multă muncă, solitudine, multă încăpățănare... încep să primesc semnale. Semnale care mă stimulează să continui. Am acoperit o bună

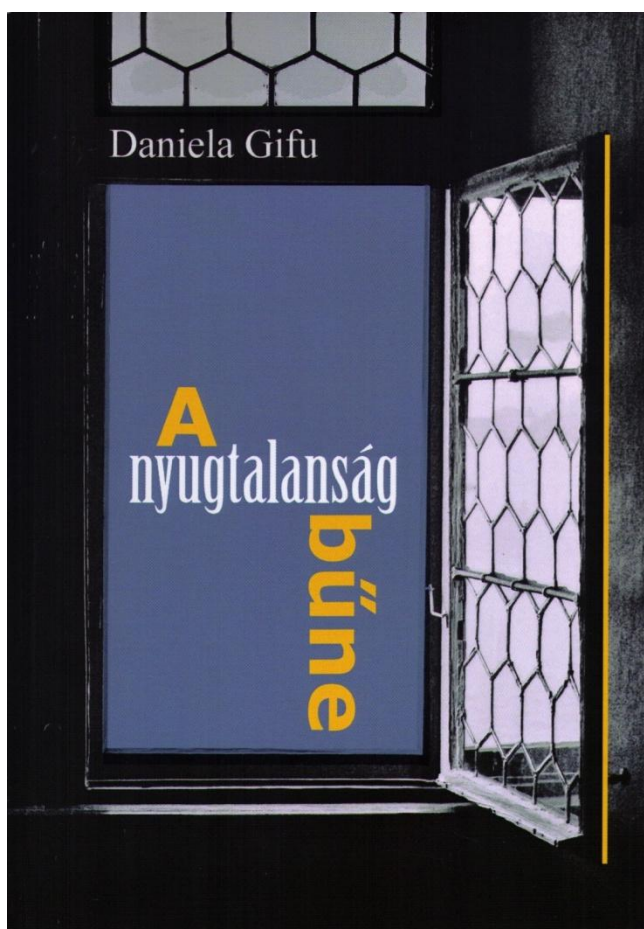
parte a indicatorilor ce stau la baza activității științifice. E un drum extrem de interesant.

R.: Printre atât de multe activități, aveți și Timpul dumneavoastră liber? Cum îl petreceți?

D.G.: Timp liber... nu vreau să am. Pot spune că mă relaxez citind. Vreau să zic altceva decât articole științifice. Pur și simplu, un roman sau un volum de

poezii sau – îmi plac foarte mult – cărțile biografice. Și, dacă tot citesc o carte, atunci să și consemnez câte ceva despre ea.

“De mică am trăit într-un climat armonios, cald și plin de povești. Cu mici secvențe în tonuri de gri, am fost alintată de soartă. Cu o mamă educatoare și să fii singura nepoată în familie... e normal să devii un adult marcat de copilarie.”

Anca Sîrghie

GREIERUȘA VERSURILOR LUI LUCIAN BLAGA

Îmi amintesc ca azi momentul când în timpul sesiunii științifice a Festivalului Internațional „Lucian Blaga” de la Cluj -Napoca din 6-8 mai 1996, cineva m-a bătut discret pe umăr și mi-a întins o bombonică. Am întors uimită capul și m-au întâmpinat doi ochi puternici ai unei făpturi firave de femeie vârstnică, dar care nu-și trăda greul celor 86 de ani pe care îi avea. Nu puteam bănui cine este distinsa doamnă, iar cum tocmai urma să-mi prezint comunicarea cu care sosisem de la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, unde profesam, nici timp nu era ca să mă edific. După revenirea de la catedră, doamna cea firavă m-a surprins pentru a doua oară, șoptindu-mi că mă felicită pentru cele prezentate și că își dă seama că sunt o cercetătoare inteligentă și pasionată a lui Lucian Blaga. Imediat apoi ea s-a prezentat într-un mod original, șoptindu-mi că pentru ea Blaga scrisese versurile „Bocca del Rio-rană în spațiu” Da! Era chiar doamna Elena Daniello, medic stomatolog de profesie, ultima muză inspiratoare a lui Lucian Blaga, la care eu făcusem tangențial trimitere în comunicare. Fără alte preludii, ne-am împrietenit, mi-a cerut pe dată să o tutuiesc, ca să nu ne mai formalizăm și imediat m-a invitat chiar în acea după-masă la ea acasă, pe str. Eminescu, nr. 3 din Cluj, unde am revenit apoi de mai multe ori cu o imensă bucurie și curiozitate.

-Anca Sîrghie: Sunt în 5 iulie 1998 în casa familiei Daniello din str. M. Eminescu, nr. 3 din Cluj. Prietena mea m-a poftit să mă așez pe canapeaua din

fațabiroului bibliotecii, exact acolo unde obișnuia să stea Lucian Blaga, alături de fotoliul Elenei. Este un loc privilegiat și aproape sacru, de care nu pot beneficia decât musafirii cei mai aleși. Dialogul nostru începe. Ce-mi povestești, dragă Elena, despre familia ta și obârșiile ei?

- Elena Daniello: M-am născut ca Ileana Sava Pușcariu, nume care dovedea că strămoșii mei au fost buni pușcași. În familie mi se spunea Leni. După tată, provin dintr-o familie țărănească a fraților Pușcariu. Arborele genealogic al familiei desemnează pe frații Iuga, Radu și Voicu. Se povestea că într-o anumită conjunctură politică, unul dintre strămoșii mei s-a sinucis ca să nu fie tras în țepă de turcii care îl amenințau. Câteva generații de înaintași au fost preoți. Numele a fost fixat de către Ioan Cavaler de Pușcariu, căruia împărăteasa Maria Tereza i-a conferit acest titlu. Dar titlul de Cavaler nu se transmitea la întregul neam. Din această familie provine Sextil Pușcariu, care a scris cartea Spița unui neam din Ardeal, arborele continuând cu Radu, fiul savantului și cele două fete Cristina și Marina, acest ultim nume fiind și al bunicii dinspre mamă și apoi al mamei înseși. Tatăl meu, Aron Pușcariu, originar din Sohodolul (adică, „pământ sterp”) Branului, a făcut studii la Sibiu, unde a terminat seminarul, la îndemnul și cu susținerea lui Ilarion Pușcariu, care dorea să-l vadă preot. În realitate, firea veselă a lui Aron nu era potrivită cu preoția, așa că el a optat pentru dascălie. Venit la

Brețcu, Aron a cunoscut-o pe mama, fiica lui Spiridon Dimian, protopopul care a făcut acolo cea de-a patra biserică, după ce, pe rând, alte trei biserici din lemn arsese. Bunicul a cheltuit mulți bani ca să edifice acea biserică din piatră, având hramul Sf. Nicolae, consemnată în cartea monumentelor istorice. Arhiva bisericii din Brețcu era la Odorhei, dar a fost distrusă total. Directorul Muzeului de istorie din orașul Sf. Gheorghe, domnul Lăcătușu, mi-a vorbit despre preoții din familia mea.

-A.S.: Ce-mi poți povesti despre familia mamei tale, care era fiica unui asemenea ctitor de sălaș sfânt, idealul oricărui slujitor al bisericii, nu?

-E.D.: În începuturi, din familia mamei, doi ciobani s-au stabilit la Mănăstirea Neamț, unde s-au călugărit, ei fiind cunoscuți acolo drept frații Păvălucă. Interesant este faptul că unul dintre ei a ajuns la Muntele Athos și celălalt a fost starețul unei mănăstiri. Bunicul dinspre mamă a avut mulți copii, dintre care Constantin Dimian l-a urmat ca preot în parohie. Îmi vorbea mama despre fratele Vasile, un unchi bogat de la Galați. Alt unchi a fost Petre, și el un intelectual. Marina, mama mea, a avut și patru surori, dintre care trei au rămas în Brețcu, iar una a plecat în Moldova. Tata a fost învățător confesional timp de 50 de ani, până în 1918. El a călăuzit în

formarea lor patru viitori profesori universitari. În familia mea, care avea 12 prunci, eu m-am născut ca al 11-lea dintre ei, în 18 iunie 1910 la Brețcu, din Trei Scaune, acum județul Covasna, comună unde am și copilărit. Frații mei erau intelectuali. Iancu era profesor, Spiridon a murit pe front în Primul Război Mondial, Aron era economist cu doctorat luat la Birmingham, oraș mare și frumos din Anglia, el devenind director la Calea Ferată, dar nu a acceptat în ruptul capului Partidul Comunist. Gheorghe a fost director adjunct la C.E.C. în București. Aurel a activat ca medic la Tg. Jiu. Nașterea mea a fost o bucurie pentru familie. Pentru că eram într-o zonă de grăniceri, neamul meu nu a avut iobagi.

-A.S.: Din cele relatate acum de tine reiese că provii dintr-o familie care a avut oameni cu destine interesante, chiar spectaculoase, iar frații tăi au fost intelectuali cu profesii importante. M-a impresionat, între alte fotografii de album, portretul fratelui tău Aron, care la Doctoratul luat în Anglia la Birmingham avea o ținută demnă și o eleganță vestimentară de o rară distincție. Care a fost destinul tău ca fiică a dascălului din Brețcu, un sat unde nu exista școală de stat, ci numai una confesională?

E.D.: În copilărie iubeam florile, animalele, hoinăream pe dealuri, urcam în pomi, cântam adesea, ca și frații mei. Femeile din sat purtau fuste lungi de brocart și maramă de borangic pe cap, iar iarna șube cu blană. Duminica la Brețcu eu cântam în corul copiilor de la biserică. De mică am fost rebelă. Am făcut primul an de grădiniță la unguri, unde mă învățau să zic că sunt catolică, dar eu spuneam cu îndărătnicie că sunt ortodoxă. Unui ungar care mă supăraseră am avut curajul să-i cânt că-i dau o frânghie să se spânzure...Îți dai seama? Eu am plâns când am aflat că părinții mei nu mă dau la școală cu un an mai devreme. Onisifor Ghibu a fost la noi în casă și mă sfătuia să mă fac artistă. Primul Război Mondial i-a luat pe tata și doi frați, care au luptat pe front. Unul dintre frați a și murit, Spiridon a fost erou, după cum ți-am povestit deja. Mama fusese arestată și a stat în temniță 3 luni, până a venit tata să o scoată. După școala primară urmată în sat, am fost înscrisă în Brașov la Liceul „Principesa Elena”, unde era director N. Orghidan, iar soția lui Eugenia îmi era profesoară. Ei au avut asupra mea o

influență benefică. Eram foarte bună la matematică. Am urmat șapte clase de liceu. Dintre 42 fete absolvente, numai eu m-am înscris la Facultatea de Medicină din Paris. Eram susținută de fratele meu Aron, tocmai întors de la Londra, care 3 ani m-a și subvenționat. El îl cunoscuse la Londra pe Nicolae Titulescu. Acesta i se adresa cu apelativul „nepoate”, ca dovadă că îl aprecia ca doctor în filozofie, chiar mai mult decât ca rudă apropiată prin alianță.

-A.S.: Cum au fost cei trei ani de studenție la Paris? Cum era pe atunci învățământul universitar francez?

E.D.: În trenul cu care eu am călătorit spre Paris aveam loc la vagonul de dormit și bonuri de masă la restaurant. Am conversat cu un bărbat brunet care era profesor universitar în Portugalia, eu întrebându-mă de ce pot să par atrăgătoare, deși mă consider urâtă. Un evreu a scos aparatul de filmat și, convins fiind că eu sunt fiica lui Sextil Pușcariu, m-a filmat. I-am explicat că eu nu l-am văzut pe Sextil Pușcariu, pe care tatăl meu pe atunci înțelesesem că l-a cunoscut. Desigur că mai târziu aveam să-l primesc pe Sextil Pușcariu în locuința mea de la Cluj și să-l cunosc bine. Ajunsă la Paris, în Gare de l'Est m-a întâmpinat profesor de dermatologie Scarlat Longhin cu soția lui, care m-au ajutat să mă descurc în primul moment. Ca să mă înscriu la facultate, secretarul mi-a cerut actele, dar eu care nu făcusem ore particulare, ci știam limba franceză numai cât învățasem în liceu, n-am înțeles ce vorbea cu mine omul acela vârstnic și cu mustață. Mă gândeam că nu are decât să mă și înjure, că tot nu înțeleg ce spune. Doi tineri mi-au sărit în ajutor și după două ceasuri de parlamentări, eram înscrisă, cu toate documentele în regulă. Când, la examenul de admitere nu m-am putut descurca să disec o broscuță, o colegă franțuzoaică mi-a venit în ajutor și de atunci am rămas prietene. Ea se numea Madeleine Soutel și era fiică de general. De la bun început m-am pus serios pe treabă. Ca studentă, la cursuri m-am așezat totdeauna în primul ori al doilea rând, ca să aud limba franceză pe care o învățam cel mai ușor din mers. Încercam să-i prind muzicalitatea. Așa se explică faptul că profesorii s-au obișnuit cu fizionomia mea. Când m-am întâlnit pe stradă odată cu un profesor, el era impecabil

îmbrăcat în haine negre și eu i-am admirat în gând ținuta academică, dar mare mi-a fost mirarea că el m-a salutat ridicându-și pălăria, gest la care eu nu mă așteptam, pentru că o ființă atât de mică și neînsemnată, cum mă consideram eu pe atunci, nu credeam că puteam să fiu reținută de profesori. În Franța, la examenele de medicină nu se cerea să debitezi exact ce a predat profesorul, ci să fii creator, să poți utiliza esența cursului său. În primul an am învățat limba franceză, chiar dacă notițele mele nu erau scrise perfect la început, dar cu timpul m-am corectat. La examene, eu nu am luat numai note de 10, de 9 și de 8, însă m-am descurcat și le-am luat pe toate. La sesiunea din toamnă am dat fiziologia, fizica și chimia și le-am luat cu bine. Aveam o prietenă mai mare ca vârstă, studentă la chimie, care locuia în aceeași casă cu mine. La un moment dat eu am făcut un abces teribil, în barbă. Nu mai puteam merge așa nici la cursuri, nici la masă. S-a bănuțit că aveam irizipel, care era contagios. Ea a observat că lipsesc de la masă și m-a căutat. A adus un student român din anul VI, care m-a trimis la un șef de lucrări de la T.B.C. din Spitalul Louis le Grand. Eu nu am acceptat să-mi facă incizie în barbă. El mi-a comunicat că a realizat un ser propriu, care mă putea vindeca, și l-am acceptat, dar mi s-a făcut rău în timp ce mi-l administra și am leșinat. Când m-am trezit, eram lungită pe un pat, dar m-am făcut bine. Doream să devin un medic bun. Idealul meu era nu să fiu maimuța profesorului, ci să-mi dezvolt propria personalitate în domeniul medicinei. Chiar din anul I de Medicină făceam stagiul practic la spital în fiecare dimineață, ca după prânz să trecem la disecții. Erau acolo mediciniști europeni, africani, atât tineri cât și vârstnici. M-am pomenit obsedată de un gând: dacă aș ajunge chiar eu pe masa aceea de disecții? Am reîntâlnit la lucrările practice doi craioveni, cu care stăteam la aceeași masă. Ei m-au întărit. Realitatea este că mediciniștii nu se îmbulzeau, ci la fiecare masă de disecție se așezau cinci studenți. Era un asistent la trei mese. La disecții, cadavrele erau aduse pe o bandă și noi trebuia să descoperim câte un mușchi, un organ sau nerv. Cunoșteam pe profesorul de fiziologie Leon Binet, în al cărui birou intram ca să purtăm discuții profesionale. Rouvière, alt profesor renumit, era autor al unui tratat de anatomie, în două volume, așa că mi-am alcătuit o

biblioteca de profil, inclusiv de chirurgie.

-A.S.: Ce imagini din viața culturală pariziană îți vin acum în minte?

-E.D.: Eram fascinată de viața culturală a Parisului. Vedeam monumente de artă, ascultam concerte de muzică simfonică. Mă plimbam prin Grădina botanică a „orașului-lumină”, cum i se spunea Parisului. La 10 mai mergeam la Ambasada României, iar duminica mă delectam la concertele Colonne, celebre pe atunci la Paris. I-am ascultat pe George Enescu și pe Menuhin cântând Dublu concert de Bach.

-A.S.: Care este personalitatea cea mai proeminentă din România pe care ai întâlnit-o în cei trei ani la Paris, în afară de George Enescu pe care l-ai ascultat concertând?

-E.D.: La Asociația studenților români l-am întâlnit pe criticul, publicistul și profesorul Ion Chinezu, venit cu bursă la Paris și care auzindu-mi numele Elena Pușcariu s-a apropiat cu multă căldură de mine. Eu am avut impresia că vrea să-mi facă curte și am ripostat cu duritate. El mi-a spus consternat că nu are vreo asemenea intenție, ci că este prieten bun și colaborator cu Sextil Pușcariu, ruda mea. Am precizat că eu nu l-am cunoscut pe Sextil Pușcariu, ci tatăl meu este în legătură cu el. Astfel tensiunea de moment s-a stins. Eu terminasem anul preparator și acum eram în primul an de medicină. La un moment dat mă pomenesc cu o scrisoare trimisă de Ion Chinezu, care îmi mărturisea că este singur și foarte bolnav. Cum să-l ajut? Am apelat la Iliescu, un student român în anul VI la medicină, căruia i-am spus că eu nu pot să-l ajut cu nimic pe acest conațional al nostru, decât să-i fac un ceai, așa că îl rugam pe el să mă însoțească. Iliescu i-a stabilit diagnosticul, i-a prescris medicamentele necesare și eu... i-am făcut un ceai. Profesorului Ion Chinezu a trebuit să-i scoatem din cap ideea, care îi produsese o depresie, anume că are tuberculoză. L-am condus la Spitalul Besançon de T.B.C., unde am reîntâlnit pe medicul cu serul care mă vindecase și pe mine. Acolo am decis să fac și eu practică, pentru că mi se dădea pat, era o bază materială bună și m-am simțit foarte bine. Dar la prima puncție venoasă, mie mi s-

a făcut rău, așa că medicul a trebuit să se ocupe și de mine, nu numai de bolnavă.

-A.S.: Înțeleg că te-ai acomodat foarte bine cu stilul medicinei franceze, că erai încântată de oferta culturală generoasă a Parisului. De ce ai plecat de la Paris după numai trei ani, adică înainte de terminarea facultății?

-E.D.: După anul III am fost nevoită să mă întorc în țară, pentru că nu mai aveam suport financiar și am continuat medicina la Cluj. Pe mai departe am studiat medicina cu Hațieganu, Goia, Tătaru, Alex Pop, Minea, Ureche, Benetatto, Moga, profesori renumiți și foarte exigenți. Am dat concurs pentru post de asistentă externă la Spitalul C.F.R. din Cluj. Acolo venea de trei ori pe săptămână medicul docent Leon Daniello. Eu transcriam, la un moment dat, buletinele radiologice în condica bolnavilor. Da, dar nu cunoșteam prescurtările radiologice, care mi se păreau niște hieroglife. Am făcut o remarcă ironică, anume că „ceea ce fac eu este conțopisterie, nu medicină...”, mai ales că el avea un scris pe care eu nu-l descifram ușor. Mi-a replicat, întrebându-mă „dacă am făcut ciclul primar la școală”. I-am răspuns că am făcut clasele primare, dar nu am învățat să scriu și hieroglifile. La terminarea facultății îmi amintesc cum defilam purtând șepci roșii cu cap de mort. Mă căsătorisem în anul IV cu profesorul Leon Daniello, care m-a fascinat cu înțelepciunea și cu vasta lui cultură, naș fiindu-ne Iuliu Hațieganu. Peste un an eram mămică.

-A.S.: Dragă Elena, am înțeles că în timpul studiilor universitare erai pasionată de chirurgie. Oare pentru o ființă atât de delicată ca tine era potrivită o asemenea specialitate?

-E.D.: Eu urmasem medicina generală și mă pasiona chirurgia. Lucram la profesorul Hațieganu, unde la practică trebuia să studiez cazuri. Era greu. O asistentă m-a sfătuit să fac o specialitate mai comodă, stomatologia. După Rodica, a urmat în 1938 al doilea copil, Ionel. Eram mamă a doi copii și am decis să mă dedic stomatologiei. În 1940 am terminat specializarea. Soțul meu nu dorea ca nevasta lui să muncească, dar eu mi-am deschis cabinet stomatologic în casa noastră nouă de pe Str.

Eminescu, nr. 3, proaspăt cumpărată prin 1936 și transformată. Eram foarte mulțumiți să locuim pe aceeași stradă cu nașul nostru, cu Iuliu Hațieganu. Îmi amintesc cu bucurie cum vizitam împreună cu familia mea pe Valeriu Bologa, profesorul de istoria medicinei, om cultivat, cu un larg orizont. El locuia pe deal, lângă Casa copilului din cartierul Grigorescu, aproape de locuința lui Sandu Bologa și de cea a profesorului Tătaru. Valeriu Bologa avea o casă splendidă, edificată de arhitectul italian care a făcut și Episcopia din Cluj. Eu abia terminasem medicina și asistam cu interes la discuțiile soțului meu cu Valeriu Bologa. Dar ei rosteau adevărate savantlăcuri, greu de priceput pentru mine.

-A.S.: Ce alte succese profesionale ale tale ți-au rămas în memorie din acea perioadă interbelică?

-E.D.: Cabinetul meu de stomatologie era cel mai modern din Cluj, având aparat de radiografie dentară. S-a dus vestea că lucram fin și că aveam multă răbdare cu fiecare pacient, ceea ce era esențial pentru profesia mea de dentistă. Veneau la mine pacienți din înalta societate a Clujului. Iată că țelul meu de a deveni un medic bun se împlinise. Universitarii, mai ales ei, și-au făcut o obișnuință din a se trata la cabinetul meu modern. Chiar și pe Lucian Blaga l-am tratat de-a lungul timpului, atât la Cluj cât și la Sibiu în anii refugiului, după ce îmi amintesc că a venit prima dată la cabinetul meu de la Sibiu spunând: „Dacă nu reușiți să-mi reparați dintele din față, să știți că eu mă sinucid...” Eu aflasem că era îndrăgostit de o doamnă frumoasă și cu veleități de poetă, Eugenia Mureșan, soția unui protopop din Cluj, așa că l-am încurajat, asigurându-l că în nici un caz nu va fi pus într-o asemenea... situație tragică, întrucât eu îi voi repara dintele buclucaș. Și așa a fost. I l-am tratat în două ore! Atunci mi-a povestit că și soția lui, Cornelia, fusese medic dentist, chiar profesase în începuturi la Beiuș, dar apoi a renunțat. Mai târziu, avea să vină la cabinetul meu și Dorli, fiica poetului, și Liciniu, un nepot al lui. Lucian Blaga a revenit în cabinetul meu din Cluj de multe ori pentru lucrări mai mărunte sau pentru o lucrare în aur pe vremea când aurul nu era prohibit, dar a durat mult timp până l-am procurat și apoi până am executat acea lucrare care tehnic era

complicată.

-A.S.: Da, Dorli va mărturisi că adolescentă, cum era pe la 16 ani, te studia atent în timp ce o tratai și constata că ai niște mâini foarte îngrijite și dibace, cu care puteai “face orice cu un bărbat”. Ea își amintea că erai de o eleganță fără cusur, înzestrată cu un bun gust funciar, chiar dacă nu erai frumoasă fizic și nu aveai șic. Iar tatăl ei întârea ideea că pentru o femeie mai important decât frumusețea este să fie îngrijită. Dorli își amintea cât erai de posesivă cu Lucian Blaga pe care “îl controlai”. Este adevărat?

-E.D.: Desigur că atunci când venea la cabinet, poetul și profesorul Blaga nu stătea în anticameră ca toți ceilalți pacienți, ci avea un statut privilegiat. Leon îl invita în biroul lui și povesteau până ce îi venea rândul la tratament. Chiar mai mult, noi îl invitam apoi la masă și astfel prelungeam conversația, ceea ce l-a determinat pe Blaga să recunoască faptul că Leon

i-a fost un bun prieten, un om de cultură rafinat, care i-a oferit sfaturi utile și pentru traducerea poemului Faust, capodopera lui Goethe. Mărturie poate sta dedicația scrisă de Lucian Blaga pe exemplarul oferit soțului meu: „Strălucitului și bunului meu prieten Leon Daniello care a urmărit realizarea acestei opere pas cu pas cu povețe și îndemnuri.”

-A.S.: Astfel ai devenit tu muza inspiratoare a lui Blaga, după cum mi-ai mai povestit. Cuprins de flacăra inspirației, el nota pe hârtie versuri care tocmai i-au venit în gând și pleca acasă cu ele, ca soția lui, Cornelia, să le bată la mașina de scris. Așa au apărut poezii ca *Pădureanca*, *Poveste*, *Risipei se dedă florarul*, aceasta din urmă fiind inspirată de o plimbare a voastră din 1951 prin Grădina botanică a Clujului, sau *Portret*, text după care pictorița Lucia Piso ți-a făcut pictura din sufragerie. În ce atmosferă politică s-a desfășurat prietenia voastră?

-E.D.: Da, ca să începem cu începutul, eu știam că înaintea mea Lucian avusese și alte muze inspiratoare, pe Lucia Gherghinescu Vanea, căreia i-a dedicat ciclul *Nebănuitele trepte*, vizitând-o și în sanatoriul unde era tratată de tuberculoză, sau pe Eugenia Mureșan, care se visa a fi Veronica Micle a

lui Blaga. Cert este că eu am fost ultima muză a poetului și eram cunoscuți de 16 ani, dar prietenia noastră creatoare a durat vreo 11 ani. Din păcate, aceasta a coincis pentru amândoi cu perioada cea mai grea, plină de privațiuni și amenințări, a „întunecatului deceniu”, cum avea să fie numit el. După ce în 1948 l-au dat afară de la catedra de Filozofia Culturii din Universitate, Lucian Blaga a activat ca cercetător în cadrul Academiei la Institutul de Istorie de pe str. Napoca, apoi ca bibliotecar la Biblioteca Universitară din Cluj. Trebuie să înțelegem că Blaga a avut un mascat domiciliu forțat, din moment ce în calitate de bibliotecar, el era obligat să depună rapoarte de activitate la fiecare două săptămâni. Îți închipui că directorul Bibliotecii Universitare, o instituție culturală atât de prestigioasă, era un muncitor, dintre cei nu semidocti, ci „sfertodocti”? Este drept că în Bibliotecă Lucian Blaga a fost avansat ca director adjunct, dar o asemenea promovare nu schimba cu nimic esența situației lui. Ca să înțelegi ostilitatea care plutea în aer, Tudor Arghezi, el însuși cunosător al dificultății acestei munci de traducere, a afirmat că traducerea poemului Faust, pe care Blaga tocmai o terminase în 1955, este execrabilă. Or, Blaga făcuse prima dată traducerea integrală a poemului goethian, el abordând cu mare curaj partea a II-a, mai filozofică. Nu era puțin lucru să traduci în versuri acea capodoperă. Uneori era fericit că a găsit o soluție atât de bună, încât a întrecut originalul. Muncise enorm, istovitor. Se poate vedea și în *Romanul epistolar* al lui Radu Stanca și Ion Negoitescu că el oferea fragmente din traducere spre lectură unor tineri intelectuali, celor de bună pregătire umanistă. În fapt, Blaga făcea munca de traducere cu toată responsabilitatea. Să nu uităm că el a publicat ca traducător volumul *Din lirica universală*, prin 1957, și antologia *Din lirica engleză*, parcă în 1958.

-A.S.: Din câte îmi spui tu, care ai fost alături de poet în acel deceniu sinistru al vieții culturale în România, Lucian Blaga intrase într-o ceață deasă a amenințărilor de fiecare zi. Totuși în atâția ani, nu a existat nicio lumină care să-i poată da un licăr de speranță că va fi recunoscut pentru valoroasa lui operă?

-E.D.: Îți dai seama că în 1956 la o sugestie a lui Mircea Eliade, idee susținută și de alți intelectuali din afara țării, Lucian ar fi trebuit să concureze la Premiul Nobel, dar oficialitățile comuniste nu au acceptat proiectul, pe motivul că el avea o filozofie idealistă și tot planul a căzut. Este adevărat că Blaga a primit cu reală mulțumire vestea că era cotate al doilea pe lista celor propuși pentru acest onorant premiu. Pot afirma că el era foarte încântat, căci în străinătate era mai prețuit decât în țara lui, unde avea doar un nume, dar opera sa nu era cunoscută. Pe moment, l-au chemat la regiunea de partid și i-au propus să se mute la București. El a refuzat, afirmând că este mulțumit de condițiile pe care le are pentru scris la Cluj.

-A.S.: Îmi amintesc că *Din lirica engleză* a fost o carte editată prin 1970 de Dorli Blaga, iar comentariile care s-au făcut atunci pe marginea selecției operate de traducător puneau în valoare numele unor poeți englezi importanți ca Eliot, dar tenta traducerii era blagiană, astfel că acele poezii apărute în limba română erau socotite mai degrabă niște prelucrări în stil blagian ale textelor originale. Așa se comenta în presa comunistă. Ca ostilitate alimentată politic față de o personalitate complexă, cum era Lucian Blaga, Anania povestea în Rotonda plopilor aprinși cum l-a vizitat pe Blaga la Cluj, pe când poetul lucra la Biblioteca Universității. Anania i-a povestit că la o librărie centrală din capitală a apărut un caiet în care se formula întrebarea adresată cititorilor, anume ce autori ar dori ei să mai fie publicați. Cineva a scris că dorește să-l citească pe Lucian Blaga. Era o propunere curajoasă, pentru că opera lui Blaga era interzisă. Foarte surprins de o asemenea propunere, Anania s-a întors în librărie a doua zi și a căutat caietul cu propuneri. Ce credeți? Foaia respectivă dispăruse, a fost ruptă din acel caiet de comunicare cu publicul.

-E.D.: Blaga se simțea tot mai însingurat, mai amenințat, temându-se chiar că își poate pierde libertatea. Nici posteritatea nu trebuia să-și amintească de el. De aceea, Blaga însuși s-a văzut obligat să-și dea la moara de hârtie propria opera din Biblioteca universitară de la Cluj. El cu mâinile lui a trebuit să dea la topit cărțile ce-i purtau semnătura. Îți dai seama? O groznicie mai mare ca aceea nici nu

se poate închipui pentru un scriitor de valoarea lui. El era urmărit zi de zi într-o atmosferă tot mai tensionată. Desigur că nu era vorba numai de Blaga, cazul lui nu era unul accidental. Nu! Când studenții au făcut serenadă profesorului lor Iuliu Hațieganu, eu îi vedeam din geamul casei mele. Profesorul i-a sfătuit pe studenți să plece acasă. Dar ei nu

l-au ascultat și a venit miliția, s-au făcut arestări. Studenții jucaseră Hora Unirii, gest care a fost socotit o culpă de neiertat. Pe Edi Pamfil l-au arestat pentru că a afirmat că „nu a apus steaua românismului.”

-A.S.: Eu am văzut în Biblioteca universitară din Cluj-Napoca fișe bibliografice completate de mâna lui Lucian Blaga pe cartonașele clasice, pentru că pe ele figurează și astăzi inițialele lui. Cum se desfășura viața cotidiană a poetului-bibliotecar?

-E.D.: Programul de opt ore zilnic la bibliotecă era foarte rigid pentru un creator ca el. Așa cum îmi relatează Lucian, de multe ori îngheța făcând fișele unor cărți sau scriind rapoarte. Cabinetul de la scară, unde el își desfășura activitatea, a fost numit „Bârlogul lui Faust”, pentru că pe lângă obligațiile curente el lucra și la traducerea capodoperei lui Goethe. În septembrie 1953 îmi scria: „Astăzi a început să plouă toamnă. În sala unde lucrez s-a făcut frig. Mi-au înghețat degetele și sufletul. Și traduc din Lermontov și Pușkin. Sunt câteva zile de când ai plecat și am rămas mai singur, nu știu cum, mai singur ca niciodată.” El scria în fiecare zi. Masa de prânz a luat-o un timp la cantina Operei maghiare pentru 3,50 lei pe zi, dar era mereu flămând. Venea uneori la noi și îmi mărturisea că a avut un meniu atât de inconsistent la cantină, încât a rămas flămând și mă ruga să-i dau ceva să mănânce. Apoi s-a mutat la pensiunea doamnei Bolchiș unde mâncarea era mai consistentă. Uneori o aducea și pe soția lui să mănânce acolo. Pensiunea aceasta era frecventată de intelectuali clujeni, dar printre ei se aflau turnători, care înregistrau orice opinie a „filosofului idealist”, cum îl socoteau comuniștii pe Lucian. Pe doi turnători i-am depistat chiar eu. Într-o zi, întorcându-se de la masă m-a vizitat și de cum a intrat eu i-am spus că a vorbit la prânzul de la Bolchiș despre postul Europa liberă. S-a blocat. Atunci i-am

spus: „Vezi, dacă eu spun „bună ziua” cuiva, este „bună ziua”. Dacă tu spui „bună ziua”, este „bună ziua” plus încă ceva.” I-am explicat cum am aflat de această primejdie, i-am atras atenția și a devenit mai prudent: „De azi înainte- a concluzionat el- nu mai vorbesc la cantină decât lucruri obișnuite.” Dar era foarte dureros să observi că ești înconjurat pretutindeni de asemenea oameni periculoși, cum erau turnătorii, unii chiar colegi, alții doar cunoscuți. Nu-i plăcea să constate că oamenii judecă cu picioarele, nu cu capul.

-A.S. Ce motive aveau autoritățile ca să-l denigreze și să-l amenințe pe un om superior care crea zi de zi lucrări valoroase în domeniul filosofiei și literaturii, fără amestec cu politica?

-E.D.: Lucian Blaga și-a expus teoriile filozofice în cărțile deja publicate înainte de instalarea comunismului. Faptul că avea o concepție idealistă nu l-a oprit să predea ca profesor la Sibiu, în anii refugului, și cursul de marxism. El socotea că Marx a fost un gânditor și concepția lui se cerea a fi cunoscută. În istoria filozofiei, pe care el o predă, sunt trepte din Antichitate și până în prezent. Marxismul a fost una dintre ele, iar Blaga nu a omis-o. Supărător era că i se aduceau tot felul de acuzații mincinoase. La procesul intentat celor doi medici, orelistul Mihai Iubu și Perian, proces soldat cu șase ani de închisoare, un motiv de inculpare a fost afirmația că Lucian Blaga ar merita să devină președintele țării. Doctorul orelist Mihai Iubu îl prețuia nespun pe Lucian și în sensul aceasta, probabil, a fost făcută acea apreciere într-un cerc intim de prieteni. Dar cineva nu i-a fost adevărat prieten... Poate că a fost un telefon fără fir în care o afirmație s-a tot deformat. Exista și versiunea că Zaharia Stancu, revenit de mai multe ori la Sibiu, unde l-a vizitat pe Blaga, ar fi debitat apoi enormitatea că la Blaga veneau în vizită ofițeri germani. Îți dai seama că Lucian fusese ministru, fusese diplomat în Portugalia, unde învățase ceva. La el nu intrase niciun ofițer german, este cert. Dar pe această filieră a proliferării minciunilor s-ar fi ajuns și la enormitatea că Blaga dorea să devină președintele României. Ce se știe exact este că doctorul Mihai Iubu a fost încolțit de securiști, care se îndârjeau să-l determine să semneze o declarație

prin care Iubu recunoștea că Blaga i-ar fi spus că el vrea să devină președinte. Alături de mine era și prietena mea Livia Armeanu, când a avut loc acel scandal. Se țipa la Iubu că Blaga ar fi fost în camera alăturată, dar răspunsul lui a fost că în cazul acesta să semneze chiar Blaga, nu el, care nu auzise așa ceva. La baza unei asemenea înscenări era o minciună sfruntată, căci poet și filosof-profesor, Blaga nu a aspirat niciodată la poziția de președinte. El nu urmărea problemele politice, pentru că îl interesau libertatea de gândire și cea de creație. O absurditate mai mare nu exista. Așa de crunt l-au bătut pe Iubu, că i-au fracturat mâinile. Dar el nu a acceptat să mintă.

-A.S.: Care era situația ta într-un asemenea peisaj vitriolant?

-E.D.: Încercam să ne susținem reciproc toți cei apropiați, care eram urmăriți de securiști. De câte ori simțeam că eu pot, îl încurajam pe Lucian, eram optimistă. Nu era deloc simplu să fii tonică, pentru că și eu în perioada stalinistă am fost arestată o noapte și mereu amenințată. Eram apostrofată cu invective incalificabile de către un securist, care mă urmărea pas cu pas: “Dentistă spurcată, am să te distrug... Strada aceasta putea a jeg burghez.” Sunt convinsă că l-am ajutat pe Lucian să supraviețuiască în perioada cea mai grea...Daa, eram tonică. Dar cât era de greu să fii tonic, toți trăind cu spaima că vom fi duși oricând noaptea la pușcărie, la securitate! Orice întâlnire devenea suspectă. Știau și ce mănânci. Viață de coșmar! După ce m-am văzut arestată, să știi că mi-am pierdut curajul cu care îi înfruntam pe securiști. Mi-am dat seama că un dobitoc poate să te distrugă. Cred că ți-am mai povestit ce pățiserăm, când eu cu Lucian ne plimbam pe malul Someșului într-o seară. Fără să facem vreun gest de tandrețe nepermis, ne-am pomenit înconjurați de câțiva securiști care doreau să ne compromită și, de aceea, ne-au condus în Parcul Central al orașului, care era peste drum, unde a început o discuție aprinsă. Eu, cum sunt așa de micuță, am profitat de întuneric și m-am strecurat pe după niște tufe din vecinătate și dusă am fost spre casa mea, care era foarte aproape. Când

s-au dezmeticit securiștii, nu mai exista motivul

inculpării și așa am scăpat de încercarea lor de a ne încredința moral.

-A.S.: Care a fost cea mai frumoasă declarație de dragoste pe care ți-a făcut-o Lucian Blaga?

-E.D.: El îmi mărturisise crezul lui, pus sub semnul revelației, ce explica statutul prieteniei noastre, care rodea artistic: „Pentru a iubi cu adevărat, trebuie să ai în urmă aproape o viață întreagă. Anume alesături de melancolie ale vârstei dau iubirii o violență și o luciditate fără de care ea rămâne ușor în penumbră... Că și vârsta poate fi o calitate încep s-o învăț acum, dureros câteodată, dar și îmbucurător. Aceasta sunt nu bătrânețea, ci adolescența triumfătoare, păstrată prin voia destinului în mine, timp de decenii pentru clipa singurei întâlniri cu iubirea.” Numai un bărbat de profunzimea trăirilor lui Blaga putea să sintetizeze fiorul de iubire matură în asemenea cuvinte alese. Lucian îmi spunea adesea că sunt „Greierușa” lui, pentru că am timbrul vocal al unui greier. Era o formă de alint. El credea că există un fluid bioelectric care apropie oamenii, tradus de Platon prin mitul androginului. De câte ori veneam enervată de vreo problemă, Lucian mă liniștea, povestindu-mi ceva plăcut. El spunea că frumusețea mea „se alege din suflet” și poezia *Portret* este cea mai fidelă transpunere în versuri a felului cum mă vedea Blaga, închipuindu-se pictor portretist: „Culori am pentru ce se vede/ și pentru ce mai e veșmânt./ Culorile le iau din apă./ Din dulci otrăvuri și din vânt. //Doar pentru cele ce-s adaos/ Venind din sfânta ta planetă,/ Culori eu n-am în graiul lumii,/ Și nici uleiuri pe paletă.” După mine nu a mai urmat vreo altă femeie, care să fie iubită de Lucian și să-l inspire, cel puțin din câte știu eu.

-A.S.: Să nu uităm cuvintele Cornелиei Blaga despre poziția soției unui om de mare talent, căci ea nu a înțeles să pozeze în martiră pentru că poetul a strâns și alte femei în brațe, din moment ce ea a fost constelația principală a cerului iubirii lui și tot ea l-a ținut în brațe când a murit. Ce rol ți-ai propus să joci în scenariul vieții lui Lucian Blaga?

-E.D.: Eu cred că am apărut ca o prezență tonică în viața poetului exact atunci când Cornelia, bolnavă și obosită în nobila-i descendență, nu-i mai putea fi

sprijin moral lui Lucian și el avea nevoie de un asemenea reazim atunci când creația îi era pusă la index și el era nevoit să-și trimită la topit propriile volume. Îndura cu resemnare statutul de domiciliu forțat, oricât de mascat ar fi fost el. Pentru că Lucian venea la noi chiar câte trei zile pe săptămână, adică luni, miercuri și vineri, soția lui ar fi putut să sufere. De aceea, i-am transmis că dacă ea este deranjată, eu voi avea puterea să-i interzic lui Lucian să mai vină în casa noastră, unde de obicei erau cei doi copii ai mei și Anica, servitoarea, care de altfel l-a hrănit și în faza finală de boală, când a fost spitalizat la clinici cu diagnosticul de cancer pulmonar. Știi ce mi-a transmis Cornelia? M-a convins că era o femeie înțeleaptă, din moment ce a pus ca răspuns întrebarea: „Cum să mă supăr? Când a scris Lucian mai frumoase versuri de dragoste?” Se referea la ciclul *Vară de noiembrie*, la elegia *Bocca del Rio*, o capodoperă a genului, fără îndoială cea mai frumoasă poezie inspirată în literatura română de peisajul satului Gura Râului. Apoi, fiica mea Rodica l-a inspirat pentru *Catrenele fetei frumoase*. Aceasta pentru că ea a crescut sub ochii lui, ca din fetiță să devină o domnișoară. Îmi amintesc de o întâmplare când la liceu Rodica a fost îndemnată de profesoară să aleagă dintre mai mulți poeți români pe cel mai interesant, ca să citească o poezie. Ea a refuzat întreaga listă, afirmând cu tărie că ea înțelege să citească din creația unui singur poet român și acela este Lucian Blaga. Ți dai seama ce stupoare a provocat refuzul ei de a citi dintr-un alt poet român, în afară de Blaga. Aceasta, pentru că la noi în casă ea l-a auzit pe Lucian Blaga citindu-și mereu poeziile cele mai noi. De obicei, sâmbăta Blaga ne citea din Faust, pe măsură ce termina câte o parte de traducere. Era și pentru el un mod de a verifica felul cum sună traducerea, la care el lucrase din greu vreo trei ani. Noi eram primii lui ascultători. Ionel era prea mic, dar Rodica putea să înțeleagă câte ceva din povestea lui Faust. L-am auzit odată pe Lucian spunând cu mulțumirea lucrului încheiat că, „în timp de Faust s-a căznit să o scoată pe Elena din Hades 30 de ani, el a scos-o în numai trei ani.”

-A.S.: Atât sistemul filosofic unic în știința românească, pe care îl crease cu un efort titanian, cât și aportul său esențial la dezvoltarea liricii,

dramaturgiei și prozei memorialistice naționale ne încredințează că era un geniu al secolului XX.

-E.D.: Fiecare izbândă a lui Blaga se raporta la eternitate, el privea mereu în viitor. Era foarte trist numai pentru că vedea că țara noastră merge din rău în mai rău sub comuniști. Blaga credea în ideea echipei de 11 tineri filozofi români, cum o va dezvolta mai târziu și Constantin Noica. Nu numai pe fotbaliști se cuvine să-i subvenționeze statul, ci și pe gânditori. Aceasta nu înseamnă că fotbaliștii trebuie disprețuiți. Ei au luat locul gladiatorilor din Antichitate și masa mare a românilor cere meciuri. Și eu urmăresc câteodată meciuri la televizor. Dar rolul gândirii este major. Odată am citit o carte, pe care am terminat-o într-o singură noapte. Nu-i mai țin minte titlul și autorul, dar era vorba de conducătorii lumii. Între ei mi-a rămas în minte pilda lui Asoka, cel care a fost pus în situația de a porni un război ca să-și mărească imperiul. Când a văzut câmpul de bătălie plin de morți, a decis că el trebuie să conducă, recurgând la virtuțile minții, la înțelepciune. De aceea, el a ales nouă oameni înțelepți, pe care nimeni nu trebuia să-i cunoască. Ei îl sfătuiau în mare secret. Urmarea a fost, că fără vărsare de sânge, fără violențe, Asoka a izbutit prin bunătate și înțelepciune să-și întindă imperiul. Eu zic că și la noi, comunismul a fost învins prin înțelepciune, prin inteligență.

-A.S.: Pentru că ai stat în imediata apropiere a lui Lucian Blaga, ce părere ai acum, când de trei decenii deja a început posteritatea sa, despre valoarea în sine a operei create de el, scrisă uneori chiar sub ochii tăi?

E.D.: Lucian Blaga vroia să fie fratele mai mic al lui Mihai Eminescu, cel care a făcut limba română. Eu cred că el va fi mai mult decât atât, pentru că el a scris și piese de teatru de mare valoare. A fost și prozator și neapărat un filosof adevărat, cu un sistem de gândire propriu. El este la fel de mare ca scriitor și ca filosof. Emil Cioran și Constantin Noica l-au considerat pe Blaga egal în toate domeniile în care s-a afirmat, așa cum Eminescu n-a fost. Blaga a confiscat miturile lumii, făcându-le românești, căci Noe devenea un morar părăsit, ca să-ți dau un singur

exemplu dintre atâtea posibile.

-A.S.: Eu dețin un exemplar din Censura transcendentă a lui Blaga pe care citesc dedicația dată unui tânăr filosof, „Lui Em. Cioran un capitol de metafizică și toată prietenia, L. Blaga“. Era în anul 1934. Ce s-a întâmplat concret în relația dintre Blaga și Emil Cioran, deteriorată prin articolul satiric *Farsa originalității* scris de Blaga la comandă politică?

E.D.: Prin toamna lui 1959 Lucian mi-a mărturisit că este tare necăjit pentru că i se cerea să defăimeze pe Emil Cioran de la Paris. Cel care i-a comunicat această solicitare oficială era prietenul său, istoricul Constantin Daicoviciu, care se înscrișese fără nicio rezervă în Partidul Comunist, după ce fusese... legionar. De ce o asemenea solicitare? Blaga urma să protesteze împotriva felului cum Cioran prezentase România în ultima carte apărută la Paris. El a refuzat de repetate ori să scrie un asemenea text, pentru că nu cunoștea cartea. El a explicat că nu poate scrie, numai pentru că cineva îi comandă. O a treia oară, profesorul Daicoviciu i-a procurat o recenzie la acea carte, unde se preciza că Cioran afirmase că, dacă el ar ști că mai are în vene o picătură de sânge românesc, el l-ar scoate și l-ar da la câini. I s-a explicat și amenințarea care plana asupra lui Blaga ca filozof, anume că dacă va refuza să scrie articolul așteptat, Lucian va fi arestat. Daicoviciu l-a chiar îndemnat prietenește: „Scrie, măi Lucian, că nu te mai pot apăra și ăștia chiar te arestează.“ Realitatea era că noi, toți cei apropiați, am fost indignați să aflăm că Emil Cioran își renega țara. Cum poți tu, care trăiești în Franța, ferit de relele comunismului, trăind în libertate, să te dezici de neamul tău? Din frământarea dramatică a acelui moment s-au născut cel puțin două poezii. Una știi că este *Cântec despre regele Ioan* din ciclul *Vârsta de fier* unde apare laitmotivul lui, „Ion fără de țară“, în care plutește un aer de deznădejde generală („Un vaier dac-ar fi s-auzi/ a zecea mia oară, să știi/ că unu-i pentru toți:/ Ion fără de țară“). Este o negație similară cu „1959, an fără rouă“. A doua poezie pe care mi-o amintesc este *Cântec pe sub pietre și flori*. Acestea sunt între ultimele lui creații în versuri, de altfel.

-A.S.: Ceea ce ai cunoscut tu și, iată, îmi povestești acum despre situația dramatică în care s-a scris pamfletul lui Blaga *Farsa originalității* ar putea da o justificare precumpănitoare atacului virulent împotriva plagiatului pe care l-ar fi practicat Cioran în volumul incriminat. Dar Blaga recunoștea frumusețea stilului cioranian. Situația nu este deloc simplă și nu se rezumă la tensiunile specifice întunecatului deceniu. Ți-am mai spus că în 1934 Blaga îi arăta lui Cioran prietenia și prețuirea sa, ca un maestru care își încuraja ucenicul. În revista „Gândirea“ Cioran nu ezita să constate în articolul său intitulat. Stilul interior al lui Blaga că Lucian „s-a ridicat la același nivel pe toate planurile în care s-a realizat.“, idee pe care o susții și tu astăzi, nu? Așadar, articolul-pamflet pe care Lucian Blaga l-a scris atunci, la o comandă politică, a rămas în sertar. Tu m-ai asigurat că autorul textului pamflet a fost foarte mulțumit că în răstimpul care a urmat nu i s-a mai cerut articolul acela. Este adevărat că boala ce se agravase l-a obligat să facă investigații după investigații, spre a i se stabili diagnosticul real. Sfârșitul a venit imediat apoi, neașteptat de curând. Doar după moartea lui, Dorli a scos la iveală articolul care a surprins prin virulența lui pe toți comentatorii, dată fiind până atunci atitudinea de fair-play a lui Blaga față de colegii de breaslă. Nu pierdem din vedere nici polemicile cu D. Stăniloae, cu N. Crainic și alți câțiva detractori ai săi, dar acestea se datorau convingerii lui că pentru punctul tău de vedere merită să te bați, dacă ai argumente în care crezi. Realitatea este că după apariția articolului *Farsa originalității* în „Contemporanul“ din noiembrie 1962, ca apoi să fie inclus în volumul *Izvoade*, Emil Cioran a aflat de acest pamflet, exact cum pronosticai tu

într-o discuție cu Dorli. Emil Cioran în corespondența sa cu Arșavir Acterian, confirmă de la Paris cunoașterea pamfletului blagian și concluzionează că articolul „nu mă onorează nici pe mine, nici pe el. (adică pe Blaga, n.n.)“, dar socotește că este un prilej de despărțire de acest autor al unor cărți, pe cât de substanțiale, pe atât de plicticoase. Norocul este că citind asemenea cuvinte, știi cât de paradoxal era, în general, Emil Cioran care glisa permanent între extreme. Această mărturie

atât de clară pe care mi-ai făcut-o acum completează și nuantează o pagină de istorie literară. Ea nu va trebui să fie ignorată de viitorii monografi ai scriitorului-filozof. Care a fost cauza morții lui Lucian Blaga?

E.D.: Nu știu dacă Lucian a avut presentimentul morții, dar motivul cenușii este frecvent în versurile sale. Poezia *Greierușa* este încărcată de apăsarea pe care el a trăit-o în anii întunecatului deceniu: „Greu e totul, timpul, pasul./ Grea-i purcederea, popasul./ Grele-s pulbera și duhul./ Greu pe umeri chiar văzduhul./ Greul cel mai greu, mai mare/ Fi-va capătul de cale./ Să mă-mpace cu sfârșitul/ Cântă-n vatra greierușa:/ Mai ușoară ca viața/ E cenușa, e cenușa.” Boala declanșată a schimbat direcția preocupărilor lui Lucian. S-a adresat mai multor medici din Cluj. El a plecat la București, apoi a revenit la Cluj, în căutare medicului care să-i stabilească adevăratul diagnostic. Puțini au fost cei care au cunoscut atunci adevărul. Eu am fost înștiințată ca medică, de fapt, Lucian Blaga nu are osteoporoză, cum se considerase la început. Se știe că osteoporoza este boala săracilor, a celor care nu se alimentează suficient, iar eu judecam că mult timp Blaga nu își asigurase hrana cea mai consistentă. Totuși acel diagnostic s-a infirmat. S-a stabilit că el nu avea nici cancer la șira spinării, cum se crezuse, ci cancer pulmonar, drept care sfârșitul îi era aproape. Am dat trista veste unei nepoate a lui Blaga, ca familia să ia măsurile necesare. Eu am trimis pe Anica, femeia mea din casă, cu mâncare la spital până la capăt. Îi plăceau supa de pui pasirată, crema de vanilie, cornulețele moi, prăjiturile de casă. Continuă cerea și porumb fiert. I-am trimis și recipientul cu care putea mânca lichide în poziție orizontală, când situația a cerut-o. Dar finalul era iminent. După ce a murit, Anica s-a dus la spital și a luat castronașele, olișoarele, farfuriile noastre de porțelan, din care mâncase el. A fost depus într-o capelă situată lângă clinici. La capul lui în sicriu s-au strecurat câteva brândușe, florile sale preferate, pe care eu, uite, le păstrez și acum aici pe perete într-un tablou pictat de mine. Știi cum începe poezia *Poveste*, pe care eu i-am inspirat-o: „Ne ducem prin

tomnatice păduri./ Tristețea să ne-o ardem în lumină./ Ne amăgesc cu mii de june guri/ Brândușile ivite pe colină.” Lucian iubea brândușele și iată că eu le privesc mereu, mereu, în acest tablou pictat anume de mine. O studentă mi-a mărturisit că a strecurat în sicriul lui Lucian Blaga versurile poeziei *Câinele din Pompei*, un sonet excepțional. Atunci când a ajuns la Lancrăm, cosciugul a fost coborât în pământ după slujba religioasă, fără să se dea voie să se rostescă vreun discurs. Eu am și acum textele poeziilor pe care mi le-a dedicat, am scrisori de la el, opt dintre ele am acceptat să le publice profesorul Liviu Petrescu. Dragă Anca, trebuie să-ți mulțumesc pentru că prin discuția noastră tu m-ai plimbat printr-o împărăție, împărăția amintirilor mele. Luciditatea deplină a minții Elenei Daniello la cei 88 ani ai ei, tonusul bun, veselia ei funciară, caldele amintiri care o legau de poetul *Mirabilei semințe*, încântarea cu care îmi făcea mărturisiri,

m-au determinat să-i propun o filmare a dialogului nostru. Filmarea s-a realizat cu ajutorul cameramanului Radu Ilea de la TVR Cluj, în zile de iulie 1998 și în vara anului 2000, în casa ei în două reprize distincte. La sugestia doamnei Mariana Pândaru Bârgău, redactor-șef al revistei „Ardealul Literar”, am transcris pentru prestigioasa revistă de la Deva dialogul nostru prietenesc, care, din 1996 și până în anul 2010, a fost mult mai bogat decât o pot dovedi rândurile de mai sus. Așa cum am reconstituit discuțiile noastre, transcriind cele patru ore de înregistrări cinematografice și descifrând alte notițe pe care eu le făcusem în timpul conversațiilor noastre, textul îmi apare deosebit de interesant ca întreg. Nu mi-ar fi iertat să nu prezint și altor reviste noutatea multor afirmații edificatoare pentru cunoașterea omului, a creatorului Blaga și nu mai puțin a epocii nefaste prin care a trecut el în ultimul deceniu de viață. Întrezăresc speranța că paginile de mai sus se vor constitui ca prim fragment dintr-o viitoare carte consacrată acestui dialog.

Biruit-au gândul ca datoria morală pe care o am față de o asemenea prietenă, cum a fost neuitata doamnă Elena Daniello, să se împlinescă acum și astfel!

Cristina SOFRONIE

Gilles Duguay, fost ambasador al Canadei la București și dragostea sa pentru România

Articolul "Joe Boyle - Duce de Iași", publicat în ZigZag Român-Canadian în cea de a doua sa ediție de luna trecută (nr. 177), a primit numeroase ecouri pozitive nu numai de la românii stabiliți în Canada, care au apreciat materialul profesorului Vania Atudorei despre primul diplomat canadian în România și relația sa de prietenie cu Regina Maria. Dar am fost pe cât de surprinși, pe atât de onorați, că acest articol a găsit ecou și la... "partea canadiană".

Este vorba despre diplomatul de cariera Gilles Duguay, fost ambasador al Canadei la București în perioada 1995-1998, un fin cunoscător al istoriei moderne a României. Cu vizibilă plăcere fata româanismul în esență sa pură, domnia sa se declară "român de adopție", fiind de altfel căsătorit cu o româncă originară din Brașov: Cristina Covacevici - acum Duguay.

Fostul reprezentant al Canadei la București ne-a contactat la redacție pentru a ne mulțumi pentru publicarea articolului amintit și ne-a făcut o confesiune extrem de interesantă, cu siguranță dragă românilor: în luna ianuarie 2015 va apărea sub semnătura sa un nou volum dedicat Reginei Maria a României. De altfel, chiar în titlul cărții - "*L'amour impossible de Marie, Reine de Roumanie*" -, numele suveranei este semnătura sa originală, dl. Gilles Duguay având acces la Arhiva Regală și la alte documente extrem de interesante despre Familia Regală.

Diplomat de cariera cu o lungă activitate internațională în numeroase țări (Senegal, Guineea, Turcia, Franța, Maroc etc.), domnia sa a fost fascinat de istoria interbelică și postbelică a României, contribuind chiar, în perioada în care se afla la misiune în București, la dezvăluirea unor aspecte absolut inedite legate de prietenia dintre Regina Maria și ofițerul armatei canadiene, Joe Boyle.

Spre exemplu, în anul 1998, a publicat la îndemnul ministrului de Externe din acea vreme, Andrei Pleșu, cartea "*Joe Boyle, un mousquetaire canadien au service de la Reine Marie de Roumanie*". Volumul a fost tradus ulterior de soția sa, Cristina Covacevici Duguay, la editura Du Style, sub titlul "Regina Maria și Joe Boyle, o prietenie de suflet".

Iar în colaborare cu edilii de atunci din Galați, a realizat o placă din bronz marcată cu efigia lui Joe Boyle, simbol ce figurează și acum pe un imobil de pe stradă care, cu acea ocazie, a primit numele ofițerului canadian. Această placă memorială amintește faptul că Joe Boyle a realizat, în martie 1918, o misiune eroică (prezentată în articolul nostru): în ciuda blocadei ruse, a reușit să recupereze și să aducă în țara o parte din tezaurul României (arhive și bani ce se aflau în seiful Băncii de Stat din Moscova, celelalte valori fiind la Kremlin, unde era imposibil să se intre). În plus, Boyle a obținut un Tratat de pace cu Rusia bolșevică pentru încetarea ostilităților în Basarabia, a reușit eliberarea prin evadare a 50 de prizonieri români de la Odesa, a reorganizat industria petrolului din România după

război, dar a avut grijă și de organizarea prezenței Reginei Maria la Conferința de Pace de la Paris (Versailles), eveniment ce a consfințit și România Mare. Pentru toate acestea și încă multe altele, Joe Boyle a fost numit de presa vremii "Salvator al României".

Dar multe alte informații inedite veți găsi în volumul ce va vedea lumina tiparului anul viitor.

Dar iată scrisoarea adresată de Exceleța Să Gilles Duguay cu prietenie publicației noastre, în care veți găsi pe viitor și articole semnate de domnia sa, ca și membru de onoare al ZigZag Român-Canadian.

Domnule Director,

Țin să vă felicit pentru publicarea, în luna noiembrie 2014, a unui articol pe deoparte interesant, dar și foarte bine documentat despre colonelul Joe Boyle, un erou canadian al Primului Război Mondial. Profesorul Vania Atudorei, autorul articolului, merita toate felicitările pentru serioasa muncă de cercetare făcută.

Personajul Joe Boyle, dar și superba Regina Maria mă pasionează de mulți ani. Am trăit în această țară între 1995-1998, perioada în care am fost la post la București (ca ambasador - n.red.) și mă întorc periodic în țara de origine a soției mele, Cristina, născută la Brașov. Așa că pot spune că sunt și eu un român de adopție, familiar cu țara, poporul și istoria lui.

Coincidența face că tocmai am finalizat o nouă carte (340 pagini) despre viață și personalitatea Reginei Maria și a relației Alteței Sale cu colonelul Boyle. În paginile acesteia explic pe larg caracterul nobil și fără pată al relației lor, o prietenie profundă, plină de respect.

Cititorii dvs. vor fi încântați să (re)descopere o pagină glorioasă a istoriei fascinante a României, inclusiv din paginile consacrate relațiilor româno-canadiene.

Am plăcerea să vă ofer, înainte de apariție, o imagine cu coperta cărții intitulată "L'amour impossible de Marie, Reine de Roumanie", care va fi sub tipar la începutul anului 2015 la editura Texte et Contexte.

Intenționez să dedic această carte Majestății Sale, Regele Mihai, și fiicei Sale, Prințesa Margareta, ca și Armatei și Poporului român.

Ceea ce doresc să ofer românilor din țară și de pretutindeni este o pagină din istoria României mai puțin cunoscută, având în vedere că nu există o lucrare consacrată Reginei Maria și confidentului și admiratorului ei, Joe Boyle.

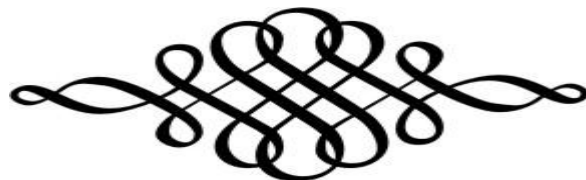
Este un fel de cadou la acest sfârșit de an, pe care îl ofer românilor și României căreia îi aparțin și eu, prin familia mea: soția mea, Cristina, și fii mei adoptivi, Alexandru și Vladimir, născuți de asemenea la Brașov.

Gilles Duguay

Fost ambasador al Canadei în România (1995-1998)

NR: Mulțumim publicației **ZigZag Român-Canadian** pentru permisiunea de a publica acest material, apărut în luna decembrie 2014.

Lansarea cărții "**L'amour impossible de Marie, Reine de Roumanie**", va avea loc sâmbătă, 18 aprilie 2015 la Centrul Comunitar cu adresa 6767 Cote des Neiges, sala 602, ora 10.30. Vă așteptăm cu drag!

Victoria STOIAN

Despre Eugen EVU

Eugen Evu vrăjește cuvintele, iar cuvintele i se supun fericite scriitorului și jurnalistului creativ-prolific care scrie despre tot ceea ce a însemnat omenire, de la Geneză și până acum: alungare adamică, pedepsire noeică, iubire chistică, deviații genetice care au redus speranța de viață a oamenilor de la sute de ani la câteva zeci de ani, manipulare mediatică, psihotronică, transcendență, alienare, regăsire prin poieion – creație. Și ne face o tulburătoare mărturisire: „Pentru mine, care scriu poezie, dar am cochetat odinioară și cu muzica nefiind străin nici de artele plastice- literatura de toate genurile, cu predilecție poezia, au fost și au rămas implicit o religie, una taumaturgică modernă, una de auto-vindecare.” (Gnoze și Descoperiri-2009/ NP Corvina). Apa Streiului Sargeția e „aorta inimii lui” și e poate apa vie din care a băut tinerețea fără bătrânețe. Cetățean de onoare al Hunedoarei și al Regiunii Hunedoara, Eugen Evu este editor fondator al revistei culturale „Noua provincie Corvina” (anul 18 de apariție) revistă cu deschidere și colaborări europene, americane și canadiene. Colaborează cu peste 50 de publicații din România, Europa, Canada, SUA. Membru al Uniunii Scriitorilor din România, filiala Alba Iulia, din 1979. Membru de Onoare al Academiei de Științe, Literatură și Arte, Oradea; Membru Onorific Atestat al ”Accademia Internazionale «Il Convivio»” din Sicilia-Italia, al Academiei de Poezie Argeș, Ambasador cultural al regiunii Hunedoara, Membru

fondator al S.Z.R. Cuprins în Mari Dicționare din Elveția, Germania, publicat în peste 20 de țări. Multipremiat literar național și internațional (SUA, Italia, Germania). Diplomat cu Excelență al Județului Hunedoara (2005, Deva) „pentru o viață dedicată culturii și artei”. diplomat cu Excelență al Reșiței, dar și în New Mexico, sau în Bavaria, la Oktoberfest, Novalis Kresi und Music. Medal for Freedom, A.B.I. U.S.A. (2006); Diplomă de Excelență - Neutrosomie – Mexico City, S.U.A. Diploma di Accademico di Merito per il Giornalismo e la Poesie, Accademia Internazionale “Trinacria” Palazzo San Calisto, Citta del Vaticano; Trofeo e Medaglia di argento puro, Accademia Petrarca, Italia. Cetățean de onoare a doua oară, al Hunedoarei – (2011), Premio Accademica internazionale ; « Premio alla Carriera » – Giardini Naxos, Sicilia Italia, pentru volumul de versuri „Beția de timp”- 2011; premiul Internațional « Victor Frunză », al editurii Rafet. ș.a.

Este urmărit de organele de securitate din Deva, Hunedoara, Timișoara și București, între anii 1971-1989, mărturie fiind 4 dosare însumând 460 de file și dosarul MAI de 12 file, prin care securitatea București și Deva dovedesc că poetul i-a scris un memoriu de protest lui Ceaușescu în 1983. Urmarea acestui gest de protest, a fost o metodică abuzare psihică, administrată de zelosul cdt. Securitate Deva, completată cu strecurarea scopolaminei în paharul cu apă primit pentru rehidratare în timpul

interogatoriilor.

Herta Muller laureata premiului Nobel pentru literatură în 2009, a fost răscumpărată de nemți pentru 8000 de mărci (aprox. 4000EU) și continuă să acuze nu numai cea fost în dictatură și, și ceea ce a urmat după 1989 și afirmând: dacă nu ar fi fost dictatură, multă lume și multe biografii nu ar fi fost atât de nenorocite și toată țara asta n-ar fi fost atât de nenorocită cum este...Fără a diminua valoarea cărții pentru care Herta Muller a fost premiata cu premiul Nobel, Eugen Evu afirmă în *Gnoze și Descoperiri*, pag: 15... « cunosc cel puțin cinci autori români care au scris pe aceeași temă, fie scăpați peste graniță înainte de 1989, fie după revoluția din 1989. Ce să mai vorbim de Paul Goma? »

În poemul « La 65 de ani », din volumul *A doua alungare*, Deva 2010, Eugen Evu afirmă: *Munții pe care am îndrăznit/a-i urca/Sunt în noi,/Viața nu ne-a învins/Ne-a iubit/Teama nopții de om/Nu-i a ta/Dimineța-i etern al Ființei/Te vrea....*

Gnozele și Descoperirile eviene vorbesc despre un Summer ce poate fi Si-mer-ia, despre un

Ur ce poate fi Ur-oi și despre un Uriel care stătea în ascultare pe Pământ și-i povățuia pe ur-iașii anecstralelor vremuri. Și m-am gândit atunci la arhanghelul Uriel, care în Cartea lui Enoh este denumit îngerul veghetor și protector al celor aflați sub spaimă și teroare. Și ca în vechea rugăciune creștină: „*Fie ca Sfântul Arhanghel Uriel să fie și să rămână mereu în fața trupului și a ființei mele*” cred că în acei ani cenușii ai trăirii noastre sub teroarea grozist-stalinistă și sub dictatura ceaușistă, Uriel Arhanghelul, i-a stat lui Eugen Evu, cel dăruitor altarului poeziei și creațiilor literare de mare valoare, în fața trupului și a ființei. Oare de aceea în poezia „Este cineva” din volumul *Elegiile Corvine*, Ed. Emia 1998, poetul spune: *E Cineva Acolo./Scânteind între liniile înșelătoare/Delimitări oscilante: În contrapunct/Referențial rotitor instabil/Poate sunt, poate sunt.*

Așa cum Eugen Evu mărturisea în eseu *Ne-au rămas cuvintele* (Luceafăr din lacrimă, Ed. Signata, 2000, Timișoara), *Cuvântul scris rămâne mărturie. ...Prin magia empatică, prin imaginație lirică, poetul „intră „ în piatră, frunză, curgere, idei, pentru a le exprima. El are totdeauna, cuvintele.*

Passionaria STOICESCU

Premiul

Era obosită. Pe lângă sfârșeala fizică se adăuga o lehamite, o silă deznădăjduită pe care nu știa cum să și-o explice. Ar fi trebuit să fie în doliu, dar bluza cu care se îmbrăcase avea și puțin alb. Poate sugerând un petec de suflet curat, de lăuntru rămas neatins. Îi privea pe cei din sală. Mulți din ei îi erau necunoscuți. Răspunse mecanic la salutul câtorva, apoi se așeză pe un scaun. În nări avea miros de fum și carne arsă, iar după pleoapele ei închise, uscate, se derula filmul zilei de ieri... O zi a singurătății cumplite. Nu-și mai vorbisera, dar știa că undeva, în capătul celălalt de oraș avea un frate, așa cum era... Închipuit, îmbolnăvit de propriile lui excese și îmbolnăvindu-i și pe cei din jur. N-o ascultase niciodată. Pretindea ascultare oarbă și atât. Ajunsese rău, dar ea nu mai avea ce să îndrepte și nici pentru cine. La catafalcul mortului priveghease doar ea. Nici nevasta-sa, care nu voise să o cheme, că „așa ceruse el, să nu vină nimeni”, nu apăruse, deși anunțase ora aceea pentru incinerare. Plecase să plimbe câinii, fiindcă de două zile urlau a morțiu. Rudele și prietenii de odinioară, care veneau la chefurile lui, care mâncau și beau ascultându-i lăudăroșeniile și răutățile fără sens, uitaseră să mai vină și acum. La ce bun să-l vadă așa, buhăit, țeapăn, cu fața vânătă de la accidentul vascular, el, care fusese craiul crailor și avea acum nările și urechile înfundate cu vată? Da, nu mai semăna deloc cu el!

„Ah, frate, îi zisesse ea vorbind cu pereții crematoriului. Nu mă lași nici țeapăn, să mă bucur de premiul pe care o să-l primesc mâine...” La

vorbele astea aiurea, perdeaua, care închidea separeul cu mortul, fâlfâi de curent și stinse lumânarea care îi ardea la cap. Inia uită monologul și plecă să caute un chibrit. Să reaprindă lumina aceea pâlâitoare și mărunță, luminând pasămite calea...

Da, asta exersa acum, prefirându-și privirile, nevrând să-și pună ochelarii. Făcea puțină lumină în ceața din sală. Și acolo erau câțiva morți pentru ea... Juriul, cu excepția unor foști profesori din facultate, care arătau bine conservați, cu același aer de superioritate și cinism, și a câtorva foști colegi, ori de facultate, ori de redacție, îi era necunoscut. Dar și pe cei pe care îi știa, nu putea să-i vadă în postura de generoși cu ea, de fapt cu scrisul ei. Rar avusese parte de cronici favorabile, de atenția lor. Nu-i vorbă, nici ea nu li se băgase în ochi, în patul lor, în bețiile lor, nu se umilise, nu-i lingușise. Unul dintre ei, după examenul de licență, la repartiție, ceruse ca postul solicitat de ea, nu în învățământ, ci în sistemul editorial, ca proaspătă absolventă de filologie cu medie peste 9 și care publicase și o carte încă din studenție, să-i fie dat unei protejate a lui, că și aceea scria și debutase în presă... A umblat trei luni după negație pe la Ministerul Învățământului. Altul, un coleg, îi făcuse o cronică așa, ca-n povestea cu Păcală, cu „o călcătură moale, una tare”. Să nu fie fericită până la cap. Ca totdeauna, ca acum... Oare de unde i se trăgea bucuria asta târzie? Cine se gândise la ea și de ce?

Se simțea îndatorată ciudat față de cineva necunoscut, dar oricum nu se bucurase cum ar fi vrut, cum credea ea că ar fi meritat.

Primise premiul pentru traducere, deși poezia era sufletul ei. Mă rog, traducerea era tot de poezie, de fapt o piesă în versuri. Fusese nu doar un gest de altruism cultural, ci un pariu pe care-l pusese cu ea însăși. O „motivaseră” și demersurile eșuate pe textul cu pricina ale unor „grei” ai timpului, care își încercaseră condeiul, dar nu duseseră textul până la cap.

Pe podium, premiatul pentru poezie tocmai îi tămâia penibil pe mai marii juriului. Vorbele îi semănau cu părul chinuit, adus de la ceafă spre tâmpile să acopere golul, chelia.

Ascultă apoi o tânără extrem de mândră de ea și de poemele ei. Și iar îi reveni în ochi frate-său, mortul. Dacă ar fi avut și ea vată în urechi... Dar nu, era dureros de vie, stând acolo să suporte lecturile acelea imposibile, slinurile de laudăroșenie, felicitările mincinoase, unde gura vorbea într-un fel, iar ochii în altul, silind-o să răspundă cu aceeași monedă. A mormăit și ea câteva fraze, după uzanță, dar nici pe departe n-a spus ce-ar fi vrut, ce simțea. Parcă-i intrase praf în ochi și în dinți.

La casierie revăzu un alt premiat. Țstuaia îi ghicise în cărți pe vremea șefiei, chemată de o iubită a lui de atunci, pe care o ajutase să intre în redacție, fiindcă lucra în învățământ și făcea și naveta, dar care după ce-și văzuse sacii în căruță, și plecase chiar spre alte zări, pe cai mari, la întoarcerea în țară n-o mai căutase, n-o mai recunoscuse...

Fugise repede, ca o lașă, în acorduri de pian și în dezacorduri de atmosferă. De ce naiba venise? Și cine oare fusese îngerul ei păzitor, fiindcă dacă cineva, acolo, sus, cineva nu te iubește, nu te știe nici dracu'!

Banii primiți atunci, îi dăduse înapoi în aceeași zi, că se împrumutase s-o ajute pe cumnată-sa, pentru pomana lui frate-său. Care însă n-avusese loc.

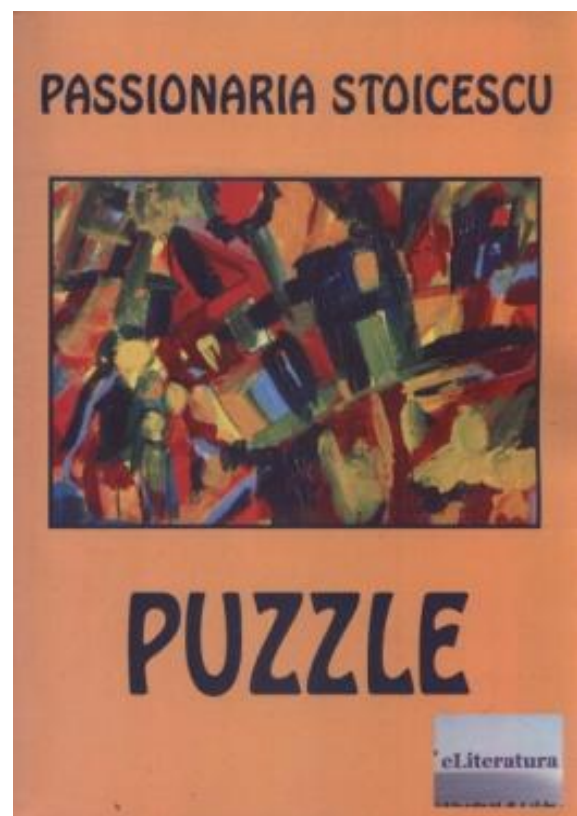
Se foia de colo, colo. Încercase singură să spele un geam, urcase pe scăriță și era să-și frângă picioarele. O prietenă îi promisese că-i trimite o femeie la treabă, s-o ajute, dar naiba știe ce se

întâmplase cu ea! Atât reușise, să șteargă praful de pe cărțile din bibliotecă, atâtea câte îi mai rămăseseră. Desființase două corpuri, cel cu dicționare și cel cu carte străină, mai mult lingvistică. După moartea lui bărbatu-său, le donase colegilor lui și bibliotecilor. Iar alte cărți, cele pe care ea le semnase ca redactor, le împrăștiase pe la prieteni sau le dăruise unor iubitori de carte, din care găsea din ce în ce mai rar.

Își făcu o cafea. Se așeză în fotoliul din sufragerie și privi cu milă la cărți. Câte lecturi, câte referate, câte discuții, câte vanități, câte renunțări, ca să ce? Ca să se aștearnă praful și să vină ziua când nici măcar pe el să nu mai aibă puterea să-l înlătore...

Sonoria suna subțire, prelung și ea parcă surzise. Lăsă cafeaua pe măsuta de lângă fotoliu și mergând să deschidă, încercă să și-o închipuie pe femeia care venise probabil să o ajute la curățenie. În mintea ei, trebuia să fie solidă, înaltă, puternică, tăcută și robace. Așa și-o închipuia. Zise, „Da, da!”, dar nu deschise imediat. Se uită prin vizor. Nu se zărea nimic, dar ceva foșnea și bufnea pe preșulețul de la intrare.

-Sunt io, Sița, femeia de la doamna Ica! se auzi o voce groasă, ca de fumător înrăit.

Inia deschise contrariată. Dar ce văzu, o miră și mai tare. O aschimodie de muiere, să fi avut patru'jde kile cu haine cu tot, își ștergea zeloasă picioarele.

-Da' ce vă uitați așa? Io sunt, că altă proastă nu vinea să să cațere pă frigu' ăsta pă geamuri... Da' dacă a zis șefa, asta-i!

Măcar după nume trebuia să arate altfel. „Sița”, cu „i”-ul lung și „ț”-ul sfredelitor ca un bâzâit de fânțar ar fi fost să fie lungă, osoasă și cu o voce subțirică. Dar ea era mică, spălăcită, ușor crăcănată și atât de slabă, că Inia putea s-o ridice în brațe. Mirosea a tutun ca o bodegă acrită.

-Ei, lăsați, nu vă mai uitați așa lung, că putere de treabă am, chiar dacă mă vedeți sfrijită așa...comentă ea, observând cu câtă neîncredere o privește gazda.

-Păi, covorul... încercă Inia să protesteze caraghios, simțind din vorbele Siței că a înțeles mirarea și nemulțumirea ei de cum arată noua venită.

-Până la covor, facim alte alea... Perie dă pereți aveți? Și se strecură mărunță și vioaie pe lângă Inia. Să-i ștergim întâi p-ăia, că pă urmă trecim dă praf și el, al dracu', iar s-așază! Că ali prafului sunt toate!

-Ai dreptate! Se aşază! încuviință Inia obosită de turuiala și zelul Siței. Gura păcătoșului adevăr grăiește, cum se zice... Să ne așezăm și noi un pic, să vezi casa și să-ți explic ce o să ai de făcut!

-Lasă, bre, că nu-s proastă! Știu io ce trebuie...

-Te rog, nu-mi mai spune „bre”. Mă cheama Inia Perlea. Spune-mi „doamna Inia”!

Dar Sița parcă n-auzea. Se sculă brusc din fotoliu și merse ca în transă spre bibliotecă:

-Da io o cunosc pă femeia asta din poză...

-Păi de unde s-o cunoști, că e prima oară când vii în casa mea și eu nu te-am mai văzut! se mirase Inia, care credea acum că slăbănoaga nu e nici în toate mințile.

-Păi, dac-a fost doamna mea învățătoare, ce-s toantă să n-o știu?

Inia tresări dureros. Da, era maică-sa în fotografia înrămată din bibliotecă! În colțul ochilor îi apăru o lacrimă.

-E mama... șopti ea sugrumată de emoție.

-Ete, bre, în ce casă am intrat io! se bucură copilărește Sița. Da' ce mai face dânsa? întrebă ea politicos.

-Stă cuminte în urnă! răspuse oftând gazda, neluând în seamă ochii speriați ai musafirei.

-Doamne, iartă-mă! Păi cum să stea dânsa acolo? Că aia îi la votare! și-și făcu două cruci mari și iuți.

-Nu, am ars-o, că așa a vrut ea... Și am pus-o în urnă... Sunt și urne de astea...

-Îoleu! Da-n ce casă am intrat io? se tângui Sița. și parcă-i venea să se ridice și să plece.

Inia îi aduse și ei o cafea. Se aşază la loc, în fotoliu. O privi tot neîncrezător pe noua venită și veni rândul ei să se mire.

-Dacă mama ți-a fost dăscăliță, cum zici, de ce n-ai învățat și ai ajuns numai femeie de serviciu? Că din mâinile ei au ieșit tot învățați...

-Ei, o fi ieșit, nu zic nu, da' pă mine m-a scos di la școală, că am făcut într-a patra menangită... Și nici că m-am mai dus! P-ormă m-am măritat și...

-Și?

-Ei, și! S-a ales un rahat! Că ăla a și murit și io sunt singură, cu fi-mea...Da' să știți: ei îi place cărțile, nu ca mine! Le-ar mânca pă pâine, nu alta! De-ar videa ea bliblioteca asta, n-ar mai pleca d-acilea! Da' pă perete ci-i acolo? Diplomă? A dumneavoastră?

-Ei, se scuză Inia încurcată, că Sița inventariază repede tot, dar face niște dezacorduri oribile, care-i zgârie urechile și sufletul. Nici o scofală! Am destule... Și ce folos? Și ieri am luat un premiu, o diplomă din asta, dar n-a însemnat mare lucru...Apoi fericită să schimbe vorba: Bine că fie-ta citește! Cu diplomă, fără, carte trebuie să învețe și să știe!

-Cum nu! Io, la școală, n-am fost în stare să învăț nici o poizie, da' din cauza ei, m-am pricopsit și io cu o carte... De-aia cu poizii!

-Cum adică? se miră Inia, simțind că femeia asta se contrazice în ce spune.

-Da, bre! Nu adormea a dracului copchilucă, până ce nu-i citeam dintr-o carte cu poizii! Da numa' p-aia o vrea, dacă îi spuneam io o poveste, nu și nu! Dacă luam altă carte, erea ninorocire! Ș-apăi de-atâtea ori i-am citit, tot cartea aia, că numa' p-aia o plăcea, că ca proasta am învățat și io poiziili din ea

pă dinafară!

-Hai, fugi, că minți! n-o crezu Inia.

-Să n-am parte...

-Nu, nu așa! Spune-mi autorul ei și pe urmă și ceva din carte...

-Aia nu știu, că nu-i citeam pă copertă, ci numai pe dinăuntru! se dezvinovăți femeia.

-Era cumva de Otilia Cazimir?

-Nu, spuse hotărât Sița și tăie aerul cu mâna convingător.

-De George Topârceanu?

-Nici! Erea de o femeie... Țiu minte ca acu', da' să mă tai că nu știu...

-Ei, m-am lămurit! Pierdem vremea cu prostii și n-am făcut nimic... Hai, la treabă! Ștergem întâi pereții cu peria și pe urmă geamurile... încercă Inia să schimbe subiectul. Sau nu, facem pereții și apoi scoatem covoarele, că se pune praful pe geamuri! Of, lua-l-ar de praf!

Dar Sița oftă, potrivește coada periei de șters praful de pe pereți și se opri în dreptul fotografiei fostei ei învățătoare:

-Să nu vă supărați, dar Doamna eră mai înțelegătoare... Ea ne credea, nu ca dumneavoastră... Dacă v-am spus că știu pozițiile dintr-o carte, păi le știu!

-Șterge pereții odată, și spune ce poezie vrei! hotărî Inia nereușind s-o scoată la capăt cu nebuna.

Cu o basma legată pe frunte, ca pirații, cu o forță ciudată în mâini, Sița apucă peria și începu să ștergă peretele de la ușă. Apoi jenată și cu vocea ei groasă și rugătoare:

-Da' să nu râdeți de mine, bre, doamnă! Iote, zic! Deci nu știu cum o chema p-aia de-a scris în carte, da' recitez poizia: „Lună dragă, poți să-mi spui:/ tu, pe cer ești prinsă-n cui?/ Cin' te ține să nu cazii/ piste ape, piste brazii?”

Inia se îngălbeni dintr-o dată ca luna, apoi își mușcă buza de jos și se înroși. Se așeză moale în fotoliu. Se uită cu ochii mari, mari, la Sița, parcă s-o mănânce, apoi se sculă glonț, se duse la bibliotecă și dintr-un raft de sus trase o cărțuție.

-Îolio! Asta-i! Și Sița își dădu jos cu o mână moale basmaua abia pusă pe cap, de bucuria revederii acelei cărți. De unde-o aveți? se miră ea și se scarpină nervos după ureche.

-De la autoare! Citește ce scrie aici!

-Inia Perlea. Stai așa! sări Sița speriată. Adică cum? Asta a luat numili dumneavoastră? Păi, s-o dați în judicată! Îolio, ce hoți e și pântre scriitorii!...

-Dar aici? Ia citește! Și Inia neluând în seamă indignarea ei, se simți în sfârșit bucuroasă pentru premiul primit cu doar o zi în urmă, pe a cărui diplomă scria clar numele ei „pentru contribuția deosebită adusă la dezvoltarea literaturii române”.

-Îolio! În ce casă am intrat! Păi di ce nu mi-a spus mie șefa unde mă trimite ea, pă mine, măculiță? și-și făcu iar două cruci mărunte și dădu din cap ca o apucată. Vrasăzică, dumneavoastră sunțiți aia de v-am învățat io pă dinafară... Da' asta-i har di la doamna mea învățătoare, că ea a fost un înger...

Cu pereții a terminat. Parcă e motorizată. Au trecut la covorul cel mare. Și Inia parcă a prins puteri. Lehamitea care n-o mai părăsea, i-a dat pace. Nici praful care iese din covor n-o mai supără. L-au răsucit fără efort și acum aschimodia de Sița se chinuie să-l suie pe bățator. Mică și sprintenă, se cațără ca o maimuță ținându-se de barele de metal. Covorul e sus. Inia îl șterge cu mătura pe o parte, Sița o așteaptă să termine și-l bate fără milă. Când face o pauză, roșie în obraji, se uită cu neîncredere la Inia și o întreabă:

-Auzi, bre, doamnă, dar de unde îți intră dumitale în cap, pozițiile alea? Ete, prafu' intră în covor așa, de să vede, da' alea cum? Sau i secretu' numa' al matală, de nu să spune?

-Se spune, cum nu, râse Inia, dar se spune în carte! Tu nu l-ai aflat de acolo? Că și despre el am scris... Ia, gândește-te!

-Ba da, da io vreau să știu, până ajunge în carte, dă unde iei pozițiile? Unde stă iele înainte?

-Păi tot în carte am scris și asta... Uite, îți spun cum începe și tu să continui, că m-ai învățat doar pe de rost! Eu zic așa: „Spune-mi, mamă, cum ți-ncap/ poeziile în cap?/ Câteodată mi-e și frică:/ te-a vrăjit o zână mică?”

- Gata, știu! Și vocea slăbănoagei parcă nu mai e atât de groasă și găjâită, recită limpede în aerul mirosind ușor a ger: „Poate că m-o fi vrăjit,/ dar nici eu n-am lenevit./ Am privit și-am răsprivit/ am citit și-am răsцитit /și în lună, și în stele,/ și de

bune, și de rele...”

Covorul se zbate neputincios sub mătură și bătător. Femeilor le lucesc ochii. Sița se simte puternică și folosioare, iar Inia e fericită. Bleaga asta pe care a văzut-o prima oară în viață, care n-a lingușit-o, n-a mințit-o, n-are vreun interes legat de

cărți și de gloria ei literară, i-a învățat cartea pe dinafară, de dragul fie-sii. Iar ăleia mici, numai poeziile Iniei i-au plăcut, și de altele nici n-a vrut să audă. Țasta da, premiu! Chiar dacă praful a ieșit din covor și s-a așezat pe părul și hainele lor și iar îl vor duce iar în casă.

Yvonne Fuller - *Falmouth-Bay summer sunset*

Ioan Gligor STOPIȚA

FEMEIE, grădină de rai înflorită!...

O FEMEIE iubită e întotdeauna cea mai frumoasă și mai adevărată

Și, le desființează pe toate celelalte, individual sau... laolaltă...

Început de primăvară, miracol și splendoare bucolică, desuetudine de culori, sânge proaspăt, clorofilic, iluminare și sete de viață, închipuiri de poveste, iubiri ascunse în romantice nebunii cu țipăt de nemoarte. Dezlegare din albele neanturi de omăt, lumina devenind înflorire, bunăvestind rod. Câmpul freamătă spre frumosul vis de pâine respirând holdă de grâu aurit, smălțuită cu maci însângerați. Cu toții simțim acea uvertură la simfonia renașterii, cu nemărginită bucurie de muguri plesnind în bucuria înfloririi. Tremură în noi ca în fiecare bulgăre de tină, extaz de plâns alb, salt spre trăiri autentice și profunde. Iată de ce Femeia, axis mundi al universului, este așezată aproape organic în rânduiala cu prelungit preludiviu a delicatei îmbrățișări lumești pentru a da rod. Lângă cosmica îmbrățișare a Cerului cu Pământul. Toți ne-am alcătuit în pântec de femeie ca să tânjim mai târziu spre împreunare, înspicând galben și scânteind spre coapsa femeii iubite. Ea, Femeia, făptură de lut deocheat, își lasă umbra pe sufletul nostru, și ne leagă mintea cu mătasea unor duminici căzute în zile cu lună plină. Noi, bărbații, devenim la umbra ei jefuitori de frumusețe și sensibilitate, de iubiri cu parfum de fum cădelnițat în fața altarului, de iubiri trecătoare cu parfum de păcat sau blestem. Ne

îmbrăcăm în fiecare seară cu zorii privirilor ei ca să ne poată surghiuni gândul în insomnii. Pentru că Femeia e alcătuită din mari părți de vorbire, din multe părți de chemare, și câteva părți de tăcere... Poartă în brațe câte o biserică, o școală și un lupanar. De aceea vedem în ea o preacurată fecioară, o fântână a vieții, o grădină plină de rod și o oază de desfătare. Noi, bărbații, flămânzii războaielor, nesimțitori ai lucrurilor delicate, devenim vânători de năzăriri, căutători de trăznete adormite, de ciute în fălci de lup. Ne vom duce crucea de micimi neștiutoare cât va exista orgoliul forței, și le vom compara cu biete păpuși, minunate în refacerea viselor noastre obscene. Oglinda iubirii odată spartă, ceață lovită de razele de soare, lasă în noi cioburi de timp încercănat cu secunde ce vor rugini în noi. Atunci să nu ajungi la bursa clevetitoarelor ei buze ce îți vor face imposibil foșnetul apropierei. Trupul ei de trestie gânditoare are scări fără fuștei, parfumul ei se întoarce în acid, făptura de fluture se întoarce în omidă. Diamantele iubirii nu cresc numai în preacucernicie, în dormărunți bolnave de aiurare, în lumi de apoteoză cu savoare de schit. Ele cresc când Femeia devine destin căzut în patimi de îndrăgostit. Suflet de feștilă aprinsă în candela de la fereastră înnoptării. Atunci devenim fiecare poet, gând tăvălit sub pașii fetelor de la Căpâlna... fedeleș legați de eul cu carceri ca să poată naște lumini

nemincinoase. Iar poetul, devine sculptor de poeme pe fir de nisip. Fir ce poate deveni perlă. El știe că Femeia, cu dragostea ei rotundă, nu poate ascunde, clipa delirului din sărut sau îmbrățișare, în colțuri. Atunci se mută în conturul ei destrămându-se și secându-se de neființă. Devine nichetian cal albastru rânchezând mânzește. Își petecește iluziile cu nopți parfumate și cu dimineți de greieri gudurați la gleznele ei. Se dez-deoache cu fructele ploii primăvăratică ca să-i poată săruta carnea idolatră ca pe o pită albă coaptă pe vatră.

...și viscolește-n noi o pasăre ce cântă / că numai pentru voi, iubitelor, am trăit / și v-am iubit, ca pe o minune sfântă, și v-am iubit...

...înmărmuriți în propria noastră iubire / sângele dorințelor nemăsurat doare / transcendentală cutremurare și nemurare, transcendentală cutremurare...

...facem libații în magice curcubeie / armonizați cu infinitul astral, / sărut demential pe aripi de zmeie, sărut demential...

...ne-om carboniza în stele reci, rubinii / păsări ucise peste legea firii / și va rămâne cenușa iubirii în crini argintii, cenușa iubirii...

Murmur de clopot

Iubirea-i cuminecătură din taina clipelor când nu te văd, când aștept să mi se întâmple firescul cel mai firesc în fragilitatea ființei cu tălpi de lut, bătătorite de necredința că lângă zidurile neantului îți pot crește aripi, amânând spaima că n-o să fie bucuria sărbătorii între viața ta și a cuvintelor tale la o adică...!...

poetul neîndrăgostit, mort e chiar de n-o murit.

paharul cu răbdare și har e răsăritul din târziul de la facerea lumii, naștere din cuvânt al altor cuvinte trezite la locul spre lunecare a celor trei degete flămânzite în carnea nemișcării. apoi am văzut printre lumânări casta iubire cu sâni nesupți și mult prea mult lăsați, de înfrânare căzuți...

în sângele cui te-ai îngropat femeie cu verdele păscut de ochi, în ce templu de os ți-ai băut nopțile cu aură și la ce umbră de înger din timp nesărat ți-ai consumat globulele albe și roșii? te chem într-o aprindere câtă cuprindere e în acest poem. poate-mi ningi și mie din ochi-ți frumoși câțiva zei și dumnezei mai miloși, mai omenoși.

vrei tu să-mi fii grui, verde, în ochi căprui când crede?

vrei tu să-mi fii înger din clipita când sânger ispita?

vrei tu să-mi fii minunăție, întruna, dintre o mie și una?

vrei tu să-mi fii muza, tainic sărutată, când arde buza însetată?

vrei tu să-mi fii ciută, eu cerb, mută iubire când fierb?

vrei tu să-mi fii sărut, astupându-mi, țipătul mut, din fiindu-mi?

iată vine noaptea și mă înfășoară cu întuneric adânc

eu mă las sedus de singurătatea neștiută până la rădăcina durerii, până la lacrimă,

să-ți pedepsesc uitarea. și n-o să-ți cunosc, trupul cu miros de mosc. și ochii n-o să vadă

pielea de mătase și de zăpadă. și ochii n-o să se spovedească de frumusețea ta
în pulverizări de îngerii cu străluciri de nea.

perfidă și înșelătoare realitatea ce răstoarnă adevărata realitate, în care neștiutul scăpat din
fălcile marelui șarpe întrebă cine-i nenăscutul ce-așteaptă să se nască, apoi
lângă hoitul vacii wagyu să jelească...

vino, îmi spune, vino să ne plimbăm prin locuri unde îl putem întâlni pe dumnezeu,
unde unde-i o nouă ordine astrală, unde nu mai e nimic, neființa vălurind pustiul acestui
neant absolut. vino, îmi spune, vino acolo unde nu există nici un fapt existențial
bolborositor de nimicuri, unde toamna cu camelii cu erotism plămădit din tertipuri
nu te împinge în gestul smintelii oamenilor flămânzi de farmecul blond și al formelor fără
fond... ascult cum spune lucruri mari în culoarea nefericirii cearcănelor ei. Până și linia
din palmă îmi arată că venind deja a plecat ca orice lumină dornică de sex cu întunericul...

... de multe ori o văd fără să vreau într-o flacăra subțire, aprinsă de melancolie și de mare iubire. Îmi dă un
măr din sân cu pulpa otrăvită. prezența ei mă junghie, absența ei mă distruge.
cât de murdar pot să fiu în căutările mele. mi-e milă că ninge alb. că inima mi-e o ceapă
lovită cu pumnul de țaranul din mine. iartă-mă că te sunt, rosinantă hai, dulcinee fi.
lucind frenetic iubire de sine coborâre e. înălțare, o, da, pulberi aurite din visări caduce la
umbră de cruce.

2.

...vânare de vânt ispitele fără umbre de pierzanie... nevorbitoarea formă din spații penitente
tril de cruzime, flămând interzis are. țipătul acela în consoane și vocale fără frâne de
ailaviu, jotem, ihilibedih, iavasliubliu; sunt înaltul înrămat agățat deasupra răpirii din serai
intitulat nud cu lună plină.

posomorâți sunt pașii luminii despiedicați din omăt, cu picioare de lemn, cu glezne și coapse
neînfrunzite în grădina fardată verde.

cu sufletul băjbâind în tine femeie, vastă catedrală goală, cuvintele stau agățate ca niște candelor de
catepeteasmă. mă-nfășor înfrigorat în pelerina de tragic sublim ca o retragere gasteropodică în cochilia mea
căptușită cu tristețe. asist la târnosire unde femeile decent îmbrăcate au fustele adânc despicate când se
închină la moaștele sfântului cu mulți copii din flori. toate-s frumos fardate ascunzându-și dorințele de sex.
și zâmbetul verde are nuanțe de flacăra despicate din limba biblicului șarpe. rubicondele pictate ca sfinte par
pictoriale decente

ale văduvelor cu termen redus. rugatele ca și rugătoarele au drăcuit cel puțin odată oglinda.
ochiul plin cu preaplin din răsfațul spațiilor de rugăciune
nu-și poate oprii căutările avide după intelectuali sado-masochiști
cleptocrați și cleptointertextualiști, adepți ai minunatei religii de sexualitate la liber...

știi? îmi zice una înaltă cât o turlă, știi?, hai să intrăm unde unde ca într-o chilie, ca într-un sac
de dormit și să-mi scrii poezii cu verbul nimbant cu sclipit...

știi? maica stareță a născut și nu s-a întâmplat nici un cutremur astral. știi tu câte fețe are sfințenia? o, mult
mai multe decât păcatul, zborul dacă-i viril are legea sa orgasmică...

îndeplinește ce ai de îndeplinit, doamna mea,
și ninge-mă. ninge-mă cu infinit, doamna mea...

sublimă e clipa ce doare și-ndrugă, urma pașilor tăi din oftat
scriu despre tine ca într-o rugă, pe-acest pergament sărutat...

azi noapte-am visat-zice ea cu buze de mătăsurii fine-(vânare de vânt ispitele fără umbre)-
că ploua cu stele și ninge cu meteoriți, și eu plângeam că nu-mi găsesc nici o frunte cu spini
să-mi însângerez buzele... lângă tine-i cald, pătura din lâna berbecului căutat de argonauți
îmi dă convulsii epileptice chopiniene, ori imnuri nibelunge în cutremurări wagneriene...

tâmpla de lângă tine, îi spun, vine din acea parte de vorbire unde se poartă cununii cu diademe bătute în
fluturi și rândunici...

vino și-mi taie vena mare de la mână, să scriu cu sânge ultimul volum,
un pașaport pe ultimul meu drum, o cronică a ultimei iubiri să rămână.

să mă revărs cu totul în substanța ta, măsurându-ți tendoanele până la păsări
și să înghețe timpul în albe mătăsurii, când parcemonios spui da...

și să mă vezi că mă topesc în tine, ca un fulg pe buza fără ură
în infinite metamorfoze divine, de flutur și metaforă pură

apoi să las în urmă în cerul de mărgean, *facerea* lui stopița gligor ioan!...

Cătălina STROE

Eseu dedicat preotului Radu Roșcanu, teolog, inginer, explorator și scriitor, membru al A.C.S.R., autor al lucrării *Dumnezeu, acest necunoscut*, ca un omagiu la aniversarea a 80 de ani de viață, trăită cu folos.

Dumnezeu este... un COPIL!

Altă trăsnaie, vor zice erudiții teologi! Nu aveam și așa destule pe cap cu definițiile date Divinității?

Că e TATĂ, că e FIU, că e DUH (Duhul Sfânt), că este UNUL, CĂ SUNT TREI, că este o polaritate masculină sau chiar feminină, după spusele unora mai eretici, mai depărtați de conceptul general admisibil.

Un Dumnezeu Copil le-ar îngloba pe toate, în POTENȚIALUL său. În devenirea sa, prin disocierea polarității, un copil poate fi, cu timpul, bărbat sau femeie, tată sau mamă și poate să se recreeze, prin reasocierea polarităților, redevenind iar COPIL!

OUROBOROS! O SPIRALĂ care în final își unește capetele, trecutul cu viitorul!

Și apa se întoarce la izvor, dar nu la vedere, ci pe căi tainice, KA-PI-LA-RE, redevenind APĂ VIE, apa neatinsă de Soare! Secretul Peșterii!

COPILUL... MIRACOL DIVIN!

DIVINUL... COPILUL MIRACOL!

De ce n-ar fi și așa?

Din volumul *Poarta Magică*, în pregătire.

Dragoș TEODORESCU

Dragoș Teodorescu (n. la 22 decembrie 1978, la Râmnicu Vâlcea), poet, istoric, realizator de emisiuni tv.

Studii: Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” din Rm. Vâlcea; Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” din București, Facultatea de Arhivistică; Universitatea „Spiru Haret”, Filiala Rm. Vâlcea, Facultatea de Drept; Masterat – Universitatea „Constantin Brâncoveanu”, Filiala Rm. Vâlcea; Doctorat în istorie (2010), la Universitatea Valahia din Târgoviște („Județul Vâlcea în perioada ocupației austriece – 1718-1739”)

Familie: căsătorit, are două fetițe: Daria-Ștefania (6ani) și Ioana-Olivia (un an).

Lucrează ca inspector în cadrul Serviciului Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale.

Pasiuni? „Am două mari pasiuni: literatura și istoria. Scriu versuri de pe la 10 ani. Mi-amintesc de prima poezie: *Visul lui Dănel*, dar debutul într-o revistă îl datorez lui Marin Sorescu, care mi-a publicat poezia *Țara*, în Ramuri, la Craiova, în 1989.” *Volumul de debut?* „O plachetă de versuri *Înluminare*, care a părut în 1999, la București, după ce am câștigat premiul I la concursul Tinere condeie. A publicat apoi încă trei cărți cu versuri: *Zodia Luminii* (2000), *Respirând* (2002) și *Insomniile* (2006).” *Pe masa de lucru?* „Al cincilea volum de versuri: *Exerciții de luciditate*. Scriu de câțiva ani la el.” *Cum ai ajuns la arhivistică?* „Din dragoste față de istorie. În clasele XI-XII, am obținut rezultate foarte bune la această materie și eram printre olimpicii vâlceni la acea vreme. Am ales meseria de arhivist pentru că am memoria cifrelor și mă aduce aproape de principala mea pasiune, literatura. Arhivistica este o meserie care o fac tot din pasiune, pentru că, printre alte îndatoriri, mă ocup cu cercetarea documentelor Vâlcei din arhiva istorică.” *Când și cum a apărut a treia pasiune: televiziunea?* *De câțiva ani te știi la o televiziune de succes – VTV, prima televiziune națională de știri din afara Capitalei – realizând o emisiune tot de succes:*

Picătura de cultură. „Emisiunea mea a apărut în aprilie 2008, la două luni după ce a emis primul semnal televiziunea VTV. Pasiune, dar mai degrabă o dorință de comunicare, un mijloc de educație prin cultură a telespectatorilor, a tinerilor, cu deosebire, în procesul multicausal al globalizării.” *Bine faci, dacă nu-i opunem globalizării măcar... o picătură de cultură, acest fenomen complex, uneori ambivalent, chiar contradictoriu, ne va sufoca. Ea este cel mai mare pericol – semnalat chiar și de unii teoreticieni ai globalizării – care duce la dezumanizarea unora dintre cei pe care valul ei îi înghite pur și simplu.* „Mă strădui să îmbin în această emisiune istoria cu literatura, sau invers, să dezbat diferite teme de actualitate. Am dorit să fac această emisiune, de ce să nu recunosc, și din orgoliu. Cred că știu destul de multe lucruri din istoria românilor, precum și din cultura care a avut-o acest popor în trecut și pe care o are și azi. Încerc, de ce nu, să împărtășesc cunoștințele mele și altora. Mă strădui să dezvolt această emisiune pe viitor, să o fac mult mai interactivă, să se uite cât mai mulți tineri, care să învețe lucruri pe care nu le știu.” (Ioana Barbu)

AGONIE

Acesta e cântecul pentru cei căzuți,
pentru maimuțele rationale
și pentru poeziile neterminate
ale existenței lor,
pentru dependenții de rețete de fericire,
pentru cei expirați și uciși de fluviile lumii,
pentru cei cu sufletul ca o venă străpunsă de ace,
pentru filosofii neliniștiți,
pentru băieții de cartier sau tinerii de familie bună
care merg, îmbrățișați, pe același drum,
pentru târfele melancolice ale orașelor,
care visează îngeri în timp ce culeg bancnotele de pe jos,
pentru armăsarii îmblânziți, în întuneric,
cu un sărut,
pentru oamenii prosperi și uscați, care nu știu să zâmbească
și evită gesturile care îi pot compromite,
pentru dansul portocaliu al amurgului,
pentru cuvintele închise de tăcerile lungi,
întotdeauna,
întotdeauna...

CEEA CE ESTE

Planetele se nasc invers,
de fiecare dată
cu piciorul la tâmplă,
râzând,
ca niște copii cosmici
extrem de cumiți,
învățând să respire
azot, oxigen, carbon, hidrogen
și așa mai departe,
chimiile primordiale,
miliardele de unghii care pulsează,
enorm,
ieri, azi sau mâine,
simple concepte
de clorofilă,
pierdute
în nisipurile reci
ale Marelui Unicorn...

DANSURI DE MIEZUL NOPTII

Ea este marea
pe care o simt,
inocent prădător
în jurul cortului meu,
durere curată,
fără niciun val,
indestructibilă și
aproape,
cobra dulce care
mă hrănește,
departe de izvoarele de noroi,
împinsă în sus,
cătred imensele savane
peste care aleargă
tăpile vulturilor...

DELIRIUM

Țipete noi îmi zboară pe sub pleoape,
răsturnându-mă înăuntru;
e ora 25:
mâna îmi crește,
atingând
grădinile suspendate
ale mezencefalului,
ocolind, apoi,
fascinantele tangouri
risipite în
articulații,
ca niște flăcări amorfe;
am învățat să fug,
acum
sunt doar eu,
mamiferul acvatic
din peșterile
care mă așteaptă
pentru a mă împinge iarăși spre voi,
sacadat,
ca un electron
împușcat de lumină...

ETC.

Adio, iubito –
azi suntem doar doi soldați
care au împărțit
aceeași țigară
în tranșeele maturității;

lângă pleoapele tale,
nisipul a tăcut,
o secundă sau un mileniu,
iar umbrele
au devenit cazemate,
anunțând
ultimul atac din superbul război.

Adio, iubito –
Acum suntem liberi,
nu vom mai vâna împreună anotimpuri,
totul e atât de departe,
ca o stea dintr-o pagină ruptă,

te iert,
pentru zâmbetul risipit
în furtunile ochilor mei,
pentru toate miresele vii
rămase în urmă
te iert,

adio, iubito,
în frazele moi ale trupului tău,
eu sunt
durerosul etcetera...

EU ȘI CU MINE

Ispitele îmi cresc în vene,
subtil,
mângâindu-mi pielea
cu verigi proaspete,
translucide,
cu toate cometele lor
dansând între blândețe și luptă,
„stai”, îmi șoptesc,
desfăcându-și, grăbite,
bagajele,
„nu privi încă în sus,
nu e timpul,
mai sunt atâtea lucruri de înțeles
pe pământ,
atâtea fructe de cules,
cu buzele sau cu ochii,
dacă vrei, te păstrăm,
intact,
între aceste ziduri,
fără dureri prea sonore,
fără suferințe prea lungi,
așteaptă,
e încă prea devreme să zbori,
dacă vrei,
îți putem construi
cele mai dulci labirinturi”...

Ispitele îmi înfloresc
lângă tâmpile, zâmbind,
“stai”, îmi șoptesc,
“păstrează cărțile,
dar nu trăi înalt,

poți să enunți principii,
dar nu înota dincolo de frontierele noroiului,
e mult prea periculos,
rămâi aici,
în bălțile calde,
lângă amfibienii tăi cumiști și murdari,
dansează pe melodiile
rutinei,
sunt cele mai frumoase” ...

Ispitele sunt aici,
În vene, lângă tâmples
sau chiar
dureros de apropiate de inimă...

Eu le urmez, politicos.
De fiecare dată.

FRANÇOIS VILLON

Într-o zi cu ceață,
într-o zi cu ceață, hei,
mi-au înghețat
cuvintele în gură,
la marginea maidanului cu zmei,
unde tristețea trage-o-njurătură;
apoi, hoinarul meu
le-a acostat,
suavul fante de tăciuni și glod,
și, răsucind viclean, le-a implorat
sa cânte iar
în drum spre eșafod...

IPOHONDRIE

Încă o secundă în plus,
pentru a privi aceleași răsuciri luxuriante,
încă o secundă,
pentru a tăcea, din nou, monoton, alături de celălalt,
pe țărmul chimic,
creierul pare înghețat de furtună,
sângele se dizolvă,
îngropat în pastile,
spălat de ploile halatelor albe,

mă simt singur-
într-un colț,
translucidă,
oglindea îmi reflectă
frontierele fierbinți ale ridurilor,
și ochii, rostogolindu-se în jos,
ca niște lumini înguste și vechi,
sunt spectatorul fanatic din primul rând,
cel care urăște căderea cortinei,
sperând, absurd,
că piesa va continua,
dincolo de replici și acte,
dincolo de pauzele actorilor;

am obosit să înțeleg-
peste planeta mea,
zidurile se repliază, atomic,
zgâriind orizontul.

MARTE ȘI VENUS

Ea - femeia care bea un pahar de ceai,
sprijinită cu mâinile de o masă,
singură,
cu gândurile ei maronii și sărate,
pe care le simt
înțepându-mi limba,
cu ochii ei gustând lumina după-amiezii,
ca o fântână moale, translucidă,
risipindu-și apele,
Eu- atomul stingher,
respirând miracolul,
cu pauze mici,
înecat în
tăcerea mea lipsită de oxigen,
părul ei,
buzele ei umede
și
lașitatea mea lipicioasă,
... în curând voi pleca...
zâmbetul ei este diamantul care se sparge în bucăți,
... voi lua un taxi,
apoi mă voi răsturna
pe o pernă
în apartamentul întunecat...
degetele îi tremură fin pe blugi,

netezind cute imaginare,
... voi mânca ceva, voi vedea un film...
frumoasa linie a gâtului ei,
ispitele rotunde,
ascunse în fortăreața moale a bluzei,
... voi citi puțin, apoi mă voi pregăti să adorm,
visând, la fel ca ieri,
la fel ca mâine,
trupul ei,
trupurile lor
chemându-mă...

PSIHANALIZĂ (I)

În față -
corsarii tatuati,
la tribord,
burți translucide născând,
frenetic,
zigoți prematuri
într-o herghelie de flăcări...

în spate-
colibe maro
risipite,
și lămpile fricii
peste bulevarde lucioase,
ca un rechin
cu dinții dansând în derivă...

TAO

(poem epic)

Ieri, am îmbrățișat un copac:
pulsă
ca o ancoră,
rostogolită
spre cer, crescută acolo
și împinsă mai jos,
pe tărâmul nostru,
unde durerea devine lungă,
aproape flexibilă,
sufocându-ne semințele;
aseară, am îmbrățișat un copac
pe o alee îmbâcsită de umbră,

în mijlocul unui parc -
auzisem că, atingându-i scoarța,
e posibil să primești
o picătură de speranță înăuntrul tău,
așa că m-am bucurat,
iată, îmi ziceam, cât de simplu este,
poți să înoți în toate noroaiile lumii,
poți să urăști, să distrugi, să te temi, să lovești,
dar un gest dizolvă totul,
un simplu gest,
cam bizar, totuși,
dar salvator,
ceilalți nu vor înțelege,
așa că trebuie să fiu discret (îmi spuneam),
m-am apropiat, încet,
nu era nimeni, iar el
părea că așteaptă, mereu nemișcat,
cu frunzele strălucind
în lumina coaptă a verii,
degetele mele i-au atins
minunata piele aspră, vegetală,
binecuvântată de insecte, veverițe și ciocănituri,
eram emoționat, de parcă cineva mă obligase
să îngenunchez în mijlocul străzii
și să rostesc o rugăciune,
ce naiba, e doar un copac, îmi spuneam,
câteva secunde, apoi totul se va termina,
mă voi întoarce la viața mea normală,
plină de lucruri normale,
pe care trebuie să le îndeplinesc în continuare,
conștiincios,
mâinile mi s-au arcuit,
nu îl puteam cuprinde, dar m-am lipit de el,
cu toate poftele, spaimile și dorințele mele
așteptând cu lăcomie acea izbucnire
care să mă ajute,
care să mă împingă mai departe
pentru a rezista
încă un minut, încă o oră, încă un an,
“te rog, TE ROG,
fii bun, dăruiește-mi liniștea ta,
sângele tău,
tot ceea ce ai,
chiar dacă asta te va ucide,
chiar dacă asta te va usca,
aș vrea să mă ierți,
deși nu-mi pare rău,

totul este atât de confuz,
 o piatră se rotește în jurul creierului meu,
 aș vrea să înțelegi,
 mă simt
 ca într-o cameră întunecată
 pe care nu o pot părăsi,
 nu am mărturisit nimănui aceste gânduri,
 ție ți le pot spune, oricum,
 ajută-mă, sunt doar un fir de nisip
 care nu vrea să dispară”;
 mâinile strângeau cu putere trunchiul blând,
 era răcoare,
 soarele respira spre apus,
 august se pregătea să înceapă
 cu arome de piersici și mere,
 la fel ca în fotografiile copilăriei mele,
 la fel ca în fotografiile nepoților sau strănepoților
 mei,
 timpul continua să curgă, zâmbind,
 nimic nu s-a schimbat, și totuși
 umerii mei au simțit o ușoară apăsare
 așa cum trupul unei libelule mângâie apa
 înainte de a porni spre arinii târzii,
 m-am desprins din îmbrățișare, surprins,
 o frunză mi se desprinsese de haine,
 apoi a căzut, foșnind, la pământ,
 o lacrimă sau, poate, ceva mult mai adânc
 crescut din marele recif care ne înconjoară...

„Mulțumesc”, am spus.

El tăcu.

UNU

simplu, fără niciun efort de a exista,
 agățat de privirile tuturor,
 inocent, ca o strălucire de sabie,
 pe tine te caut,
 sau, poate, pe el, pe ea, pe noi, pe voi,
 dincolo de mine,
 răsturnat în tot ceea ce mă definește,
 sunt sângele și furia,
 calmul și lupta,
 lungă tulburare albastră
 care îmi hrănește venele,
 ascunzându-se
 în rădăcinile celulelor,
 construind fantastice constelații,
 vibrații erotice sau răsuciri ale minții,
 apoi
 uraganele care nu se sfârșesc niciodată,
 răsturnate, enorm,
 peste cochiliile de diamant ale melcilor,
 fără a fi, plutește în aer,
 înfipt în semafoare, în mașini, în păduri,
 lăsându-și urmele proaspete
 pe gura soției mele sau pe obrazul femeii
 privită, pe furiș, în magazin,
 se dizolvă
 în răgetul leilor, în țipătul antilopei ucise,
 pentru a crește din nou,
 țopăind
 peste euforia limpede a stadioanelor,
 își șterge lacrimile sau lovește,
 conturând, atât de linear,
 poezia și flegma,
 îmbrățișate în cenușa furnalelor vii...

Alina TORES

VERSURI

(din volumul de versuri *CUVINTE ÎNCRUCIȘATE*)

MAGIA NUMERELOR

-profeție hermetică-

1. Foaie verde
porumb copt,
O să număr
pân' la opt!

2. N-am văzut
cum timpul trece
Și-am ajuns
la doisprezece!

3. Pe sub mână
de cinci ori
Și fac șaizeci
până'n zori!

4. De șase ori
rostogol
Am un cerc
cu centrul gol!

5. Cruce-i pun
și dintr-o dată
Patru unghiuri
mi s-arată!

6. Mai învârt
o dată
Deci?
șapte sute douăzeci!

7. Jocu-i joc
le-mpart la zece,
Dar mă uit
cum timpul trece.

8. Șaptezeci și doi
dublat
Dă un număr
cam ciudat!

9. Uite-așa
îmi vine mie,
Să-l înmulțesc
și cu-o mie!

10. Nu vreau
să dau de belele,
Numărul
e scris în stele!

11. Foaie verde
porumb verde
Încă o lume
se pierde!

12. Scăpă doar,
bob numărat,
Numai
NUMĂRUL citat!

O ISTORIE... TRĂSNITĂ!

- colind -

Doamne, fă un pic
dreptate
Să ne îndreptăm

de spate
Că în toate-i
o măsură!

Grecii au fost
buni de gură

Și-au uitat
cine-s pelasgii,
Iar romanii
mai golani,
N-au auzit
de cumani,
Nici de carpicii
din Carpați,
Cu Pegași
înaripați,
Ce-nhămau la
CARA-VELE,
Când îi prindea
dor de stele.
De sarmați
ce să mai zic?!
S-au ținut de
CAR-NAVALE
Încurcați,
pe cât se pare,
Cu arcașe
cam poznașe,
Amazoane
nărăvașe!
Cât privește
pe sumeri,

Parcă totul
a fost ieri.
Când la noi
erau furnale,
Porți de Fier
să construiască
Dunărea
s-o domolească
Ei puneau
culturi pe-o vale
Și își făceau
zigurate,
Ca un fel de
cazamate,
Pe când noi
în Retezat
Piramide-am
îngropat
Că știam
ce-o să mai fie
Din cărți vechi
de-astronomie.
Sciții,
lupi fără odihnă,
Șamaneau
pe lună plină.

Tracii, geții,
goții, moții,
S-au luptat
cu ostrogoții.
Au fost ploii,
au fost pârjoale,
Cataclisme
planetare!
Și-n final
să zică unii
Că ne-am "inventat"
străbunii?!

De mai faceți
tărăboi
O să pun lupii
pe voi,
Că au mai rămas
vreo doi,
Prin pădurile de foi
și se mai strâng,
La necaz,
din pădurile de brazi.
Încă-o dată
săriți mări!
Haide hăi!

###

Un istoric mai trăsnit,
Adresându-se la NASA,
A cerut, prin satelit
Să-și privească, de sus, casa,
Și-a descoperit în cale,
Două sute de hectare
De oraș, acoperit
Sub un sit foarte vestit.
A găsit vechea cetate
Sub doi munți și jumătate!
Deci, am terminat cu scuza:
Vivat, Sarmisegetuza!

Cocoșul de la Polul Nord

- fabulă -

Bine că ești tu deștept
Să aperi clanul nătăfleț
De vulpile istețe,
Care dau roată la coteț!

Așa s-a adresat către cocoș,
Privind chiorâș în sus,
Curcanul responsabil
Cu paza cea de jos.

Sunt treaz, e drept, dar tu n-ai minte!
Sunt doar o umbră din ce-am fost.
Sunt un cocoș de operetă,
Călare pe o giruetă, ca avantpost!

Pe vremuri curtea o vegheam
Și toată casa o trezeam
Când Soarele-și arată fața!
Stăpânii au decis să-și schimbe viața!

M-au transferat, pe un rastel
La Polul Nord, să mă calmez,
Să nu mai fac exces de zel
Când un pericol sesizez.

Tot bioritmul mi-am stricat.
Că-s treaz, deștept sau perturbat,
Îmi țin acuma ciocul mic
Pentru o slujbă, de nimic.

Dar, când n-o să mai pot răbda
Neîncetat voi trâmbița:
Să se trezească toți năucii,
Să creadă că vin turcii!

Atâta vreau, să fie cum a fost,
Să aibă fiecare-un rost,
Să apăr pe cei care lucrează "zi găină"
Și noaptea dorm, ca florile-n grădină!

L-a ascultat curcanul, c-un aer marțial.
L-a mai privit odata.
Cocoșul îi părea acum,
Un general de-armată!

Îi zise iar, dar mai încet:
Bine, măcar, că ești... DEȘTEPT!

Adriana TULUC

Debut

Altarul meu e limba română!!!

Iubeam această limbă înainte de a mă fi născut. Îmi simțeam deja mirosul de pâine caldă și tămâie încă de la prima apariție pe acest pământ. Când am plâns pentru prima dată am făcut-o în limba mea atât de dragă pe care o cunoșteam parcă de o veșnicie. În limba română se plânge cel mai frumos, pentru că poporul lui Eminescu nu poate altfel. Limba mea are mirosul grâului copt și de asemenea puritatea copilului care poartă cercei de cireșe și coroanițe din romanițe. Anume de asta mă mândresc - prin venele mele curge sânge de român, că tricolorul pentru mine e mai sfânt decât viața. Din talpă până în creștet sunt copilul care călcând prin iarba înrourată de lacrimile trecutului, visează reîntregirea neamului nostru, așa precum un drumeț era însetat, așa cum celui căruia îi se ia totul, rămâne cu mare credință în Domnul. Să nu fi fost român, să nu fi auzit de Eminescu, cred că aș fi preferat să nu exist. Dumitru Matcovschi ne numea „copii dorului”, pentru că doar poporul nostru poartă o slovă cu miros de tămâie și gutuie.

Limba română e altarul căruia mă închin în fiecare zi, altar căruia îi aduc la prag o viață în slava acestui neam cu muncă de zi cu zi. O limbă e ca o biblie, care dacă scoți din ea iubirea rămâne seacă și stoarsă de istorie ca vulcanul care a izbucnit și nu mai are lavă. Aș vrea să mă nasc încă o dată pentru ai cunoaște toată măreția ei, dar dacă acest lucru nu este posibil aș vrea să mor cu tricolorul la piept, semn că sunt român. Nimeni nu are o soartă mai zbuciumată decât a noastră, un popor despărțit în

două, popor torturat și hărțuit de toți care își doreau putere. Deportați prin lagăre în Siberii de gheață, ecoul acelor timpuri sună și astăzi la ceafă. A venit timpul să ne apărăm interesele, să spunem clar și fără teamă că suntem români!

A fi român nu e o rușine, ci o mare demnitate. La zidirea limbii mele a muncit întreaga natură pentru că atunci când vine vorba de ea, toate cuvintele care ar defini imensa dragoste, pur și simplu, pier. Cred că am atâtea de spus și totuși amuțesc, pentru că ea, e o rugăciune, ea, e o parte din mine, e patria, e muma, e codrul și tot ceea ce ar defini cuvântul viață.

LIMBA MEA S-A NĂSCUT în împărăția cerească, Domnul dându-i un nume sinonim cu focul, un foc ce încălzește sufletul cu jăratul demnității și identității naționale. Îngerii au purtat-o pe aripile lor și după un timp au dat-o la niște oameni muncitori și binevoitori care să poată avea grijă de ea. O limbă născută din sânge, lumină și o dorință de seninătate. Dacă toate lacătele au cheie, atunci lăcatul acesta nu poate fi descuiat de nimeni pentru că păstrează comoara cea mai prețioasă, cea a strămoșilor noștri. Anafura udată de lacrimile strămoșilor noștri, de cei care ne-au asigurat un viitor.

Când zic ”român”, simt că sufletul meu pare să fie nemuritor, simt că acest grai îmi dă forțe necesare pentru a trăi. Limba română e duminica smereniei, e altarul pribegitului. O limbă cântată de păsări și de

oameni deopotrivă, slăvită de oameni și sfințită de Domnul. Nu sunt săracă atâta timp cât am o limbă, limba română. Limba e oglinda națiunii noastre, iar Fănuș Neagu făcea din ea o punte dintre inimă și umbră, pe care o numea suflet. Viețuiesc în limba mea, acționez în limba mea, de la un cuvânt până la altul se întâmplă toate minunile.

”Universul e limba mea” afirma marele Grigore Vieru care dorea cu totul sufletul scoaterea sârmei ghimpate, dorea reîntregirea fraților, care au aceeași mumă. O țară poate fi despărțită în două și învelită cu sârmă ghipată, dar unui popor nu i se poate lua jăraticul și tricolorul. Limba română e destinul unui neam întreg, de la naștere și până acum, e singura avere pe care omul o ia cu el pe lumea cealaltă. Limba mea e fecioara divină care zburdă pe acest pământ ocrotită de îngeri, e mireasa orbilor și bolnavilor care cerșesc vindecare sau cei care nu mai au o scăpare și mor având cuvântul ”mamă” pe buze.

E criză ...Criza de ce?

E criză de prietenie adevărată - toți se dușmănesc și sunt gata să se înece într-o lingură de apă. E criză de prieteni, pentru că ei de cele mai multe ori îți întorc spatele când ai nevoie, ei te trădează la fel cum a fost vândut Isus de Iuda pe o amărâtă pungă cu arginți. Niciodată nu poți avea încredere în ei, pentru că toți vor fi lângă tine doar atunci când te simți bine și ai de toate, și doar familia îți va fi la greu lângă tine.

E criză de a spune *iertă-mă* din cauza orgoliului, preferăm să nu spunem, pentru că nu ne place să recunoaștem că am greșit, nu ne place să fim mai buni și deseori orgoliul ne duce la pierzanie, ne face să ne pierdem persoanele la care ținem. Oamenii de azi sunt încăpățânați și de cele mai multe ori în loc să procedeze cum le dictează inima ei fac contrar, fugind după bani și după avere. E criză de oameni buni, fiindcă ei sunt răniți de oameni fără inimă, sunt făcuți praf și îngenunchiați, ei nu se mai ridică buni, ei devin puternici și exact ca acei care i-au umilit uitând ca Domnul este cel care trebuie să aibă grijă de toate și că răzbunarea te duce și pe tine la pieire.

Cuvintele „te iubesc” sau „sunt gata să fac orice pentru tine” în lumea modernă sunt un fel de marionete care nu valorează nici doi bani. În lumea modernă singura persoană în care poți avea încredere este cea din oglindă, pentru că ea nu va râde în timp ce tu plângi. În viața asta totul e efemer, trec și bune și rele doar amintirea îți va rămâne veșnic de aceea trebuie să ai o viață destoinică. Până și timpul este în criză pentru că niciodată nu îți ajunge timp pentru toate lucrurile pe care aș vrea să le fac și pentru toți oamenii pe care aș vrea să-i ajut. În goana după timp pierdem și sănătate, și capacitatea de a fi om întâi de toate. Lumea a devenit atât de rea încât uită că în spatele unui chip frumos deseori stă un suflet de câine, ei văd doar ceea ce vor și asta e și firesc - dintr-un măr mare și frumos, dar acru și unul mic, dar dulce, omul îl alege pe cel mare.

„Frumusețea tot timpul promite, dar nu oferă nimic”, afirma Simone Weil, demonstrând încă o dată că nu tot ce arată apetisant se mănâncă. Treziți-vă, oameni ai planetei Pământ, nu uitați să vă cereți scuze atunci când greșiți, pentru că deseori calci omul în picioare fără a-ți da seama că distrugi personalitatea și sufletul altcuiva, și face omul să-și crească “la capetele aripilor unghii”. O faptă bună nu te costă nimic, doar un simplu mulțumesc face atât de mult! Trebuie să ne trăim viața la maximum, dar fără a distruge pe nimeni, noi trebuie să știm că niciodată nu vom putea lua cuvântul pe care l-am dat, omul te iartă, dar înjunghietura de cuțit rămâne și el niciodată nu va mai avea încredere în tine, pentru el vei fi străinul căruia îi va întinde mâna pentru a-l ridica din glod, dar căruia niciodată nu i se va destăinui nimic și niciodată relațiile voastre nu vor mai fi la fel. E criză de cei cărora le pasă de viața altora și sunt gata să te ajute, până și iubirea a devenit insuficientă există orice ură, invidie, răutate, bogăție, dar nu dragoste. VALORILE AU DISPĂRUT, CE FOLOS CĂ AVEM „aipaduri” și calculatoare când nu avem suflet, ce folos că avem lanțuri de aur și suflet de lemn, e criză de suflete de aur. Ce folos că avem bani dacă nu avem pe nimeni în care am putea avea încredere? În ziua de azi copiii mici de șase – șapte ani stau pe scaune în timp ce o bătrânică stă în picioare în microbuz, ei nu le oferă locul celor care le-a făcut țara în care

trăiesc, vrem bunătațe - de unde când lipsesc cei șapte ani de acasă? Oamenii au uitat să-i mulțumească Domnului pentru, că trăiesc și au de toate, pentru că el nu uită să îi trezească în fiecare dimineață, oamenii uită să iubească ceea ce au în preajmă pentru a fi cu adevărat fericiți. E criza de compasiune, e mai ușor să condamni mai ales când nu știi ce este cu adevărat în sufletul omului. E mai ușor să condamni decât să ierți și mult mai ușor să pleci decât să ascuți. E criza de grija pe care i-o purtăm mamei, tot mai rar o vizităm și tot mai rar îi telefonăm - îi trimitem bani, iar ea deja nu mai este. E criză de sinceritate și e criza de cei care sunt mulțumiți cu viața lor, e criză de afecțiune și de iertare și doar când mama moare, realizăm că a murit totul cu ea și că nimic nu te putea înlocui pe tine, nici chiar toți banii pe care îi trimiteai. În poezia „Eclipsă” Ana Blandiana afirma: „Eu n-am trăit spre a jigni pe nimeni, iar viața-mi trece

încercând să-mi cresc la capetele aripilor unghii”. Eu aș adăuga: și-n jurul meu din nou e criză de bunătațe, de viață și de milă. Unii oamenii sunt răi nu că vor, dar că au fost răniți atât de tare încât nu mai găsesc puteri să se ridice și nu văd altă situație - în loc să fie buni ei se transformă în fiare care distrug tot ce văd în cale. Așa arată lumea modernă? Dacă da, atunci eu nu vreau așa lume, pentru că eu încă mai cred că binele va câștiga în lupta lui de secole cu răul, pentru că asta nu e modernism, asta se numește sărăcie. Întotdeauna trebuie să începi de la tine, trebuie să fii „drogată cu milă de copil” pentru a nu fi criză de oameni adevărați și suflete care încă sunt sincere. E criză de buni specialiști pentru că toți pleacă peste hotare, oare asta nu e destul pentru a ne pune pe gânduri? E criză de sănătate, dar oare nu noi suntem cei care ducem la asta? Omul e cea mai mare „criză”, care sărăcește universul și care îl duce la pierzanie.

Edineț, Republica Moldova

Yvonne Fuller - *The Boathouse, stormy sea*

Emilia ȚUȚUIANU

„Voi lua cu mine noaptea”

Interviu cu poetul Dimitrie Grama

Pe medicul-poet Dimitrie Grama l-am „cunoscut” pentru prima oară în anul 2006, pe când lucram la editarea volumului *O antologie a literaturii nemțene*, o carte document, o carte de suflet, purtând semnătura regretatului scriitor Laurian Ante.

Mărturisesc că un vers al poetului Laurian Ante, a fost mereu în gândul meu, în toți acești ani de activitate editorială: „Chiar dacă suntem săraci, vieții nu avem voie să-i rămânem datori”... Se pare că acum, în anul 2014, viața nu vrea să îmi rămână datoare și îmi oferă posibilitatea de-al „reîntâlni” la mare distanță geografică (și geopolitică), pe poetul Dimitrie Grama. Interesantele articole, adevărate eseuri, apărute în revista *Neamul Românesc*, cât și prietenii din alt „timp istoric” m-au edificat asupra credinței literare a poetului Dimitrie Grama. Știam că medicul de notorietate europeană Dimitrie Grama, născut la 25 octombrie 1947 la Reșița, după perioada suedeză, petrecută la Stockholm – unde a obținut un Master of Science la Facultatea de Științe și a absolvit Medicina la faimosul Institut „Karolinska” se stabilise în Danemarca, dar cu stagii profesionale și în alte țări europene: doctor chirurg la diverse spitale renumite, cum ar fi Upsala University Hospital (unde a stat 11 ani), Liverpool University Hospital, Norfolk & Norwich University Hospital, King Abdul Aziz Teaching Hospital în Arabia Saudită, iar acum este rezident în Gibraltar. Prin anii 1985-86 a publicat câteva poezii în ziarul lui Virgil Ierunca „Limite”, la Paris, iar din anul 2000 a publicat cărțile: *Făptura cuvântului*, *Vânătoarea de umbre*, *Elegiile depărtării*, *Suflete*

atârinate de catarge, *Pasărea melancoliei*, *Neguțătorul de imagini*, *Voi lua cu mine noaptea*, *Dă-mi mâna ta*, *străine*, *Bastian* și alte confidențe, poetul creând o poezie singulară, de o factură inedită, încadrată cel mai adesea „cotidianului mistic”.

Îndrăznesc să-i pun și eu câteva întrebări, poate incomode, dar firești:

Emilia Țuțuianu: Dragă Dimitrie, dacă a trebuit, fatalmente, să alegi exilul sau calea pribegiei prin Occident, de ce ai ales Danemarca, micuța patrie a filosofului Søren Kierkegaard precum și a fizicianului Niels Bohr (care a fost și fotbalist în echipa națională daneză) cel care a calculat și magnetonul (momentul mecanic al electronului) alături de marele nostru fizician ieșean (român, deci) Ștefan Procopiu? Așadar: de ce Danemarca și acum ai ajuns, iată, la porțile Mediteranei, în Gibraltar?

Dimitrie Grama: Sufletește și mintal am ales calea pribegiei pe la vârsta de 14 – 15 ani, atunci când, fără să caut, fără să mă străduiesc în vreun fel, am văzut adevărata față a comunismului.

În cartea „*Ilidia*”, care în mare parte este autobiografică, am încercat să mă reîntorc în copilărie, tocmai poate pentru că, acum la a treia vârstă, voiam să-mi explic mie însumi de ce am făcut ceea ce am făcut.

Copil cu origine nesănătoasă, am încercat cu disperare să fiu acceptat de societatea mea, care, pe

vremea aia, era școala primară și atunci când până la urmă am fost și eu făcut pionier, nu numai că am acceptat îndobrocarea comunistă, ci am devenit un tânăr luptător comunist.

Această perioadă de confuzie a durat vreo trei ani, de la vârsta de unsprezece ani și până pe la paisprezece ani. Atunci realitatea mi s-a arătat în toată cruzimea ei și m-a schimbat pentru totdeauna. Mi-a deschis ochii și m-a forțat s-o, „vad” despuiată de minciună omenească. De atunci încolo, ascult discursul „omului” și îl accept doar când sunt convins că acest discurs este sincer, fără ambiția parvenirii și că este folositor umanității în general și mai ales folositor acestei planete care ne găzduiește, printre milioanele de specii și pe noi oamenii. Da, cum spui, am ales calea pribegiei și de multe ori cred că sunt un pribeag profesionist, sunt unul care își tot caută locul de odihnă și nu-l poate găsi, până când, bag sama, odihna eternă îl va găsi și odihni în îmbrățișarea ei rece. În anul 1969, făcând parte din Echipa Națională de Atletism, după un concurs internațional la Stockholm, am rămas acolo, în Suedia, cu doar ce aveam pe mine și vreo 150 de dolari.

După vreo cinci zile, din întâmplare, m-am întâlnit cu un alt fugitiv din același lot, Valeriu Raut, săritor de triplu salt. S-a mirat să mă vadă acolo, dar mi-a destăinuit că „m-a bănuț” că vreau să fug din țară, deoarece știam limbi străine și nu prea aveam de-a face cu ceilalți sportivi. Planuri de emigrare sau de fugă în Vest nu se discutau pe vremea aia nici cu cei mai buni prieteni!

În orice caz, în Suedia am reușit să-mi fac toate studiile și acolo am întâlnit și alți români de excelență: Prințul Cantacuzino, Paul Lahovary, Magda Mantu Ljungberg, Sergiu Celibidache și pe Mihai Palade, când a venit la Stockholm să primească Premiul Nobel. Eram student la medicina

atunci și Palade ne-a ținut o lecție la Karolinska. Am vorbit cu el câteva minute pe românește.

Tot în Suedia am început să-mi notez gândurile și să fiu mai ordonat cu ceea ce scriu, mai ales acele scurte frânturi de text, pe care acum le numesc poezii.

Ciudat că-l amintești pe Kierkegaard! Unul din vechii mei prieteni de când eram student la Cluj, Adrian Arsinevici, mare sportiv și el, are 6 dan în karate și e stabilit la Arhus în Danemarca de prin 1973, este cel mai bun traducător în limba română a lui Kierkegaard..

În Danemarca am ajuns târziu, în 1996, primind un post de chirurg șef în sudul Danemarcei. Îi sunt foarte recunoscător Danemarcei cu berea ei bună, care m-au ajutat să fiu foarte „productiv” în ale scrisului!

Gibraltarul, ca și probabil celelalte locuri, nu l-am ales eu, ci el m-a ales pe mine acum vreo cinci ani și de atunci mă tot încordez și mă screm să mișc Pilonii lui Hercules, mai acana, mai înspre noi. Nu plec de aici până nu reușesc!

Emilia Țuțuianu: Cum explici – pentru noi cei mai puțin inițiați – cununia, armonia transcendențială – dintre medicină (mai ales, chirurgie) și poezie, în întreaga ta creație?... România este cunoscută mai cu seamă în Europa, dar nu numai! prin operele unor savanți poeți sau savanți filosofi (cazul unui Ștefan Lupașco, fiind de departe revelator!), dar sinteza dintre o lirie non-creștină și sapiențială și prestația (praxis-chirurgicală) unei științe (medicina) se poate întâlni mai rar. Cum explici, „cazul” Dimitrie Grama?

Dimitrie Grama: Mai demult timp am observat că lumea, mai ales doctorii încearcă cu disperare să facă niște legături între medicină și alte creații artistice: muzică, literatură, pictură și sculptură. Eu nu cred că doctorii, mai ales generația actuală, ar avea vreun avantaj genetic sau cultural față de alte meserii, oricare ar fi ele și, proporțional, doctorii nu produc mai multă artă în comparație cu, hai să zicem „omul de rând”. Și dacă ne uităm cu atenție la cei care sunt amintiți în istoria literaturii/artelor, sunt oameni care nu erau numai doctori, ci erau, așa cum erau mai toți oamenii educați în antichitate și evul

mediu: matematicieni, preoți, fizicieni, filozofi sau avocați. Cred că multe legături poezie – medicină se fac din simplul motiv că grecii antici, ca să facă economie de zei, l-au intitulat pe Apollo ca zeu al poeziei și al medicinei și pe Pallas Athena zeiță a poeziei dar și a vindecării rănilor de război. Deci este vorba de o confuzie veche.... Sunt câțiva doctori care au excelat în vers și proză și pe care îi cunoaștem doar pentru că ne-au lăsat mărturia cuvântului, gândului și sufletului scris. Rabelais, von Schiller, Bulgakov, Cehov și John Keats, cel care ne spune din ținuturile neființei:

„Here lives One
Whose Name was written
in Water”

Îmi place mult și Voiculescu. Îmi place foarte mult. Nu, doctorii obișnuiți sunt niște tocilari, unii mai talentați alții mai tăntălăi. Obișnuiți înainte vreme să fie ridicați în slăvi de „prostime” acum, în această eră modernă în care egalitatea este cea care definește orișice, doctorii se simt neglijați, se simt prost tratați că li se acordă semnul de egalitate cu alții, vezi doamne, lor inferiori.

De aceea poate se organizează în diverse mișcări „doctoro-culturale” și se expun pieței nu ca poet sau scriitor, ci ca „doctor-poet”, „doctor-scriitor”! Cred că este vorba de nesiguranță atunci când încerci să expui mai mult decât este necesar.

Un doctor bun este un doctor bun fără să fie nevoit să adauge „doctor violonist bun” și invers.

Prin anii 1975-80, fiind prin Franța, am auzit de Ștefan Lupașco și am încercat să înțeleg filozofia lui. Ceea ce am înțeles era doar partea matematică, științifică a ambiției lui de a lămuri discursul filozofic. Bine, la fel ca majoritatea filozofilor moderni și Lupașco cade pradă dialogului filozofic absurd, de neînțeles și până la urmă fără importanță practică.

Vorba lui Cioran: „poți să vorbești mult mai multă filozofie cu orice cioban din Carpați decât cu filozofii Parisului”.

În concluzie, cred că orice ființă umană are caracteristicile și talentele pe care le poate asimila și folosi. Sunt oameni cu „talente ascunse” sau cu „potențial”, dar aceste însușiri nu au nici o valoare

dacă nu sunt expuse și criticate. Pe lângă însușiri, cel care se expune publicului, trebuie să aibă curaj sau nițică nebunie. În continuare se descoperă opere-capodopere anonime. Păcat că acei creatori nu au avut curajul să împartă atunci, în timpul vieții, creația lor cu semenii lor. Sau poate că așa a fost mai bine pentru ei, putând să-și continue munca în arta lor, neconturbați de părerile unora și altora. Nu toți caută gloria! Mediocritățile sunt cei mai avizi după glorie.

Eu am avut norocul să-l întâlnesc pe Virgil Ierunca care edita ziarul „Limite” la Paris și el m-a încurajat să scriu și să public.

Mai apoi, scriitorul nemțean, Laurian Ante mi-a adunat materialul și ajutat să public primele cărți de poezii. Nu cred că fiind doctor sau chirurg am avut o mai mare inclinație spre poezie sau artă ci mai curând fascinația științifică, fizica și matematica, mi-au adunat și cristalizat gândurile și m-au obligat să le expun așa cum le-am expus.

Emilia Țuțuianu: Cum arată o zi din viața ta, Dimitrie?

Dimitrie Grama: O zi din viața mea se remarcă prin nespectaculosul cotidianului urban și deci banalitatea preconizată lasă spații imense pentru surpriză și vis. Mă trezesc ca un automat, niciodată nu am avut nevoie de ceas deșteptător și cred că există și alții ca mine care posedă un ceas interior programat instantaneu, programat doar de simpla dorință sau necesitate de a te trezi. Fără acest ceas poate că aș prefera să rămân în vis pentru totdeauna și să nu mă mai trezesc.

În afară de munca de la spital, nu-mi fac planuri. În afară de lucrurile legate de meserie, nu am avut vreodată ambiția să termin ceva „la termen”, să citesc, să mă documentez, sau să scriu un anumit număr de pagini. Nu sunt disciplinat în acest sens și am avut mult timp o admirație pentru oamenii care puteau să-și planifice ziua și să respecte acea planificare. Acum mi-am pierdut admirația pentru astfel de oameni!

De mic copil am fost învățat să nu mănânc micul dejun. Primeam, de obicei, o ceașcă de ceai „rusesc” sau o cafea cu lapte, iar mai târziu, depinde de veniturile familiei, mâncam un „corn”

sau vreun covrig la școală, în pauza mare. Această obișnuință, pe care unii o critica că ar fi nesănătoasă, mie mi-a priit și chiar m-a avantajat în munca de chirurg, unde deseori ești nevoit să-ți păstrezi calmul și concentrația mintala ore în șir, fără să mănânci. Apoi, nu doar ore, ci zile întregi, pot să „ard gazul”, fără să-mi pese că sunt nefolositor omenirii sau mie însumi.

Dacă din întâmplare îmi vine vreo idee sau vreun gând interesant, încerc să-l notez, chiar dacă sunt la clinică, față în față cu un pacient, sau la restaurant. Multe idei interesante sau versuri le-am pierdut prin diverse buzunare sau nu le-am notat crezând că o să mi le amintesc mai târziu.

Seara mă pregătesc să adorm și cel mai bine adorm acum la televizor ascultând diverși idioți care ne tratează pe noi de idioți și încearcă să ne vândă tot felul de aiureli: propagandă politică, democrația americană, drepturile homosexualilor, problema palestiniană și cea ucraineană, educarea liberă a copiilor, ș.a.m.d.

Mă țin treaz programele științifice despre univers și filmele științifico-fantastice, filme de o naivitate clară, dar care și acum fascinează copilul ascuns în mine.

Mă fascinează în continuare medicina și mai ales genetica cu toate că, la sfatul profesorilor de la Karolinska și Uppsala, am fost educat/antrenat să devin și să proftez ca și chirurg. M-au păcălit cu vorbe dulci; „Dimitrie, ai mână bună și judecată de chirurg”.

Din când în când citesc sau recitesc anumite cărți. Tocmai acum citesc cartea lui Paul L. Nunez: *Brain, Mind, And the Structure Of Reality* și în paralel recitesc cărțile lui von Rezzori: *Memoirs of an Anti-Semite* și *An Ermine in Czernopol*.

Emilia Țuțuianu: Nunez trezește interesul prin abordarea profundă a echilibrului între cunoaștere și ignoranță: Ce știm cu adevărat despre noi înșine și universul nostru?... Un subiect interesant care nu poate fi abordat superficial. Ce mai lecturezi, mai citești poezie?

Dimitrie Grama: Citesc rar poezie și aproape deloc teatru.

Am lipsuri mari în privința literaturii și cu

toate astea dorm bine! Cred că sunt destul de inconștient privitor la ce și cum este important pentru un om de cultura. Nu sunt membru în nici o asociație literară sau culturală și deci ziua mea obișnuită este lipsită de întâlniri importante, lipsită de „simpozioane și prezentări”. Nu mă pot lăuda, ca alții că am participat la întruniri importante și nu prea am multă experiență în experiența altora.

La sfârșit de săptămână, dacă nu mă dor prea tare spatele și încheieturile, mă duc să joc golf. De obicei și Livia, soția mea, vine cu mine. Se supără pe mine dacă îi comentez loviturile, se supără tare, cu toate că eu îi vreau binele fiind jucător mult mai bun.

Mi-am dat seama că nu-i bine să comentezi strădania altcuiva, chiar dacă ai cele mai bune intenții...

Cam așa îmi trec zilele și rog cititorul să mă scuze pentru banalitatea în care trăiesc.

Emilia Țuțuianu: Un prozator se exprimă prin scris ca o justificare a incursiunilor filosofice în domeniul epic. Perpessicius consideră că romancierul nu uită niciodată că misiunea lui este să facă față fiecăruia: nenorocitul și bogatul sunt egali în fața condeiului său – pentru el țăranul are măreția mizeriei sale, după cum bogatul micimea ridicolului său, bogatul are pasiuni, țăranul are nevoi. Prin prisma profesiei, ca medic – și încă, chirurg – ai avut avantajul să studiezi toate „plăgile” societății în care trăim. Să fie această incursiune în domeniul liric, o evadare?

Dimitrie Grama: Cred că-i destul de greu de explicat cum și de ce un om oarecare alege o anumită formă de expresie literară. Înțeleg că pictorul sau sculptorul încep să-și cultive un talent evident și anume, reproducerea naturii și a formelor existente. Ei pot să deseneze, lucru greu, pentru mine aproape imposibil. O frunză, un purcel sau o casă, dacă le desenez eu, arată cam la fel!

De asemenea marii compozitori, prin care muzica curge ca un izvor de o neseată frumusețe! Poetul și el, dacă este vizionar și mai ales dacă poate sintetiza esențialul în câteva cuvinte, are un „dar”.

Cred că majoritatea celor care scriu, fac acest lucru cu cele mai bune intenții și își publică proza cu

speranța că împart „ceva” cu altcineva, cu un străin oarecare și de asemenea cred că majoritatea celor care scriu găsesc oameni care le apreciază rândurile, găsesc adepți. Chiar dacă un singur cititor te „descoperă” și te citește astăzi, cine poate să prevadă ce se va întâmpla mâine?

Pe van Gogh nu l-a „descoperit” și nu l-a cumpărat nimeni în timpul vieții și totuși ce păcat și pierdere ar fi fost dacă el nu persevera...?!

De mic copil am asistat la un „dialog” filozofic, întreținut de tatăl meu cu fratele lui. Nu am înțeles multe atunci, la fel cum numai în parte înțeleg acum ce vreau să spună diverși școlari pretențioși, care în tratate grele încearcă să încurce și să complice lucrurile, numind această activitate filozofie.

Perpessicius nu poate fi luat în serios! El confunda țăranul cu nevoia-măreția și bogatul cu pasiunea și micimea, dar ce te poți aștepta de la unul care confunda mereu noțiunile: legionar – comunist, etc. Cred că a fost un bun comerciant, un om care s-a orientat și s-a adaptat „pieței”. A știut să se vândă bine!

Apoi mai cred că majoritatea oamenilor experimentează cu „Evadarea”, care bine-nțeles face atunci parte din cotidianul fiecărui individ și poate că nu este o „evadare”, ci mai degrabă o regăsire, o re-întregire. Experiența mea de doctor și de chirurg cred că m-a învățat să fiu atent la om și la nevoile lui. Să-l iau în serios și să încerc să-l înțeleg și atunci când, din cauza bolii, devine agresiv în neputința lui, dar și atunci când, scăpat de belea, hiperbolizează meritul doctorului.

S-ar putea ca, fără să-mi dau seama, experiența mea de doctor să mă fi ajutat să judec anumite personalități, dar acest lucru nu prea l-am folosit în ceea ce scriu. Eu, după cum poate ai observat, scriu poezie simplă, proză simplă, fără personaje complicate psihic sau social.

De multe ori mă întreb dacă nu cumva această cunoaștere a omului, de la măruntaie până la ochii frumoși și schizofrenie, mai mult mă încurcă decât să mă ajute. Cumva parcă complică lucrurile și eu încerc să le deslușesc.

Emilia Țuțuianu: Atunci când îți mărturisești afinități literare cu Borges și Jimenez ori Aleixandre, nu crezi că nutrești și ceva înrudit cu universul (și

limbajul chiar) unui Saramago (bineînțeles, pe urmele unor Kafka și Camus?) În această situație, nu te-ai depărtat prea mult de un Urmuz, sau, mai aproape, de Marin Preda?

Dimitrie Grama: Afinitățile mele literare cu Borges, Jimenez sau Aleixandre, cred că se bazează pe interpretarea pe care eu, ca și cititor, o dau versurilor sau prozei acestor creatori.

Poate că o mare parte din ceea ce asimilăm și, în parte „copiem” din operele înaintașilor, corespunde cu o imaginație similară, cu un model de gândire aparte și un simbolism deja acceptat și de unii și de alții.

Versurile mele, nu se aseamănă aproape deloc cu cele ale lui Borges, Jimenez sau Aleixandre și cu toate astea, cred că suntem apropiați în „filozofia” textului, în răspunderea față de cuvântul expus.

Ai dreptate atunci când amintești „universalitatea limbajului și a expresiei literare”, deoarece majoritatea celor care scriu, combină o inspirație proprie, caracteristic individuală cu cunoștințe mai vechi, cu frânturi de text și vers ale unor înaintași care, vrând-nevrând, ne-au influențat și chiar așa avea curajul să susțin, ne-au forțat să le urmăm calea. În fiecare din noi este ascuns și puțin Homer și puțin Ovidiu și puțin Shakespeare, Cervantes, Dostoievski, Creangă, Eminescu sau Sorescu.

Camus este unul din dascălii mei preferați, nu atât în ceea ce privește nuvela în sine, ci în profunzimea și seriozitatea cu care te privești pe tine însuși în contextul ideii și cel al existenței umane. La fel și Kafka sau Urmuz, care în absurditatea textului, introduc „omul” care, în fond, creează orișice absurditate. Pe Marin Preda l-am citit demult, în adolescență, atunci când literatura nu avea mare importanță pentru mine. Îmi aduc aminte vag de „Moromeții” lui, dar am impresia, că pe lângă proza chinuită, fiind supusă unor reguli de constrângere și de cenzură, Marin Preda a fost un reprezentant demn al literaturii române din acea perioadă.

Vezi, eu nu mă pot lăuda, ca mulți alții, că am început să citesc și să scriu deja din pruncie și nici nu am la îndemână „șabloane” pe care unii le folosesc excesiv, cum ar fi: ” Am citit de mic copil tot ce mi-a căzut în mână și grație profului cutare de

limba română, am fost stimulat să scriu și texte și versuri și teatru și romane și, și, și.....”.

Nu, eu am fost clasat ca mediocru la limba română, mai ales la liceu, și la scurt timp după terminarea liceului, am părăsit țara. Limba în care eu scriu este o limbă pe care mi-o amintesc, câteodată mai ușor, câteodată mai greu și de aceea mi-a luat mult timp până am „debutat”, primele versuri fiind publicate abia în 1985 de Virgil Ierunca, când aveam aproape 40 de ani.

Deci, nu m-aș mira prea tare, dacă cineva descoperă în versul sau textul meu afinități cu Borges, Urmuz, Creangă, Camus, Dante Aligheri sau Stănescu, pentru că nu pretind nici o exclusivitate sau totală originalitate și sunt mândru că am putut înțelege și reda, poate în altă formă, puțin mai personală, frânturi din gândurile sau simțămintele unor înaintași iluștri.

Cred că marea majoritate suntem influențați unii de alții. Există și excepții, creatori care pretind că sunt inspirați doar de muze divine, dar de obicei acei creatori sunt analfabeți și înființează religii.

Emilia Țuțuianu: În literatura română, din timpul nostru istoric, atât de politizat, vezi posibilă, la noi (după Al. Soljenițin, Paul Goma ș.a.) o proză-poetică, de elevație filosofică, în stare să respingă (fie și liric!): minciuna, lăcomia, corupția, diversiunea și delațiunea, trădarea și protecția politică?

Dimitrie Grama: Sunt convins că România are multe talente culturale și are o tradiție sănătoasă în literatură. Nu pun aici la socoteală, perioada socialist-comunistă de întunecime, dar chiar și atunci au apărut și s-au dezvoltat talente de excepție ca Sorescu sau Stănescu și chiar controversatul Păunescu și probabil mulți alții pe care eu nu-i știu.

În legătura mea literară cu țara, sunt foarte impresionat de Adrian Alui Gheorghe, poet și prozator autentic, o voce importantă în acea țară la ora actuală, acum când intelectualul român încă bâjbăie în ceața post-comunistă și este în continuare „timorat” de vechea gardă, de vechea gașcă fost comunistă, acum naționalist-patriotică.

Cred că cu timpul mulți impostori, oameni fără caracter și mai ales lipsiți de talent, dar ridicați în

slăvi de o nouă nomenclatură coruptă și incompetentă, vor fi înlocuiți de adevăratele talente care așteaptă să dispară odată mucegaiul ăla care acoperă și înăbușă adevărata cultură românească.

În proza și versul lui Alui Gheorghe văd talent, văd decență umană, văd o perspectivă de viitor. Undeva suntem frați de cruce în gândire și expunere și asta mă bucură și îmi dă speranțe.

Probabil că vor mai dura vreo cincisprezece-douăzeci de ani, de literatură și cultură obscură, servilă unor interese politice sau financiare sau altfel spus, cred că România culturală se va lupta cu o perioadă, sper cât mai scurtă, de literatură mediocră sau chiar slabă, proastă. Acest lucru va dispărea odată cu troglodiții, corupții, foștii comuniști care în continuare au monopol la „cultură”.

Nu-mi permit, de aici de unde sunt, să dau sfaturi, dar cred că este foarte important ca intelectualitatea decentă română, care are ca prim interes promovarea unei culturi sănătoase să se „găsească”, să se sprijine unii pe alții și mai ales să fie „dascăli buni celor care acum cresc și se formează ca intelectuali”.

Doar așa se poate scăpa de o cultură și literatură bazate pe „minciună, lăcomie, corupție, diversiune și protecție politică”.

Țara Românească are nevoie de dascăli buni în toate domeniile vieții publice, dar mai ales în cel al culturii, care este motorul genetic al unei societăți sănătoase.

Emilia Țuțuianu: O întrebare îmi stăruie în minte: Cum s-ar fi auzit în limba daneză, metafore atât de inedite precum: „pasărea melancoliei”, „făptura cuvântului”, explozie ontologică”, „râsu-plânsu”, „umbra gândului”? Crezi că minunile poeziei (și limbii) noastre pot fi translatate cu ușurință și în alte limbi, mai ales în limbile nordice?

Dimitrie Grama: Nordicii, în general, sunt foarte poetici și limbile nordice sunt și destul de „sentimentale” și destul de abstracte, încât aproape orișice ar putea fi tradus și asimilat de daneză, suedeză, norvegiană sau islandeză.

Ioan Grigorescu, fostul cineast, poliglot și scriitor român, entuziast cititor al poeziei mele

„scurte”, a crezut puternic că versurile mele se pretează foarte bine traducerii în alte limbi. Probabil că dacă mai trăia, s-ar fi străduit în această direcție, dar el mort, eu diasporian...Am citit câțiva poeți români actuali traduși și expuși Vestului ca virtuoși, dar ori traducerile au fost de proastă calitate, ori poeții slabi, pentru că impresia pe care mi-au făcut-o acele „opere” a fost deplorabilă. Multe texte de mare vulgaritate, greoaie în metaforă (dacă exista vreo metaforă) și mai ales fără miez, fără noimă, fără inimă. Vorbesc aici de traduceri și nu de textul original, care sper, spre binele creatorului, să fie mult mai interesant și mai bun.

Cred că există o mână de „poeți ai curții”, care continuă „tradiția” comunistă în post-comunism și

sunt susținuți puternic de cei care acum încearcă să-și ascundă trecutul și să-și construiască un viitor promovându-și slugile.

Din păcate, există încă multă prostituție culturală în România și eu înțeleg foarte bine de ce acest fenomen este posibil, dar cum am mai spus, sunt convins că această perioadă de vreo 50 de ani, reprezintă o formă de tranziție, de metamorfoză, din „vierme” în fluture.

Aleși cu grijă și răspundere, poeți și scriitori români din țară dar și din diaspora ar putea să fie traduși bine și ar putea avea succes literar în țările scandinave și în restul lumii.

Yvonne Fuller - *Boathouse rough sea*

Bogdan ULMU

Din istoria subiectivă & anecdotică a teatrului românesc

(flash-uri nearanjate cronologic, axiologic, ori afectiv)

Întâmplări cu un celebru *personaj*: Nuni Anestin.

Deceniul opt. L-am cunoscut pe Nuni Anestin, destul de bine. Încă din Institut. Era un actor bun și un caricaturist de excepție. Ne întâlneam des și prin cârciumi. Avea o figură greu de uitat: o față dezabuzată, plină de cicatrici, care-l recomanda pentru roluri negative. Era un răzvrătit.

Cu toate acestea, era și un om deștept, dintr-o familie celebră de artiști. Iar cu prima lui soție, îl cununase Beligan!

Se pare că cel mai mult îi plăcea să rămână *...personaj*. La Reșița, unde a fost repartizat, a oripilat „lumea bună” cu isprăvile lui. Savuroase, să fim bine înțeleși!

Una din ele: era cuplat, într-o perioadă, cu o actriță frumoasă (care fusese, în tinerețe, marea iubire a lui Colea Răutu). Se numea Lelia. Într-o duminică dimineață, Lelia îi face morală concubinului, atrăgându-i atenția că vrea și ea o duminică liniștită, fără beții și scandaluri, ca-n familiile normale. Îl forțează pe histrion să promită că, măcar duminica, nu va bea. Și-l trimite la piață, să cumpere o rață, că vroia să gătească rață pe varză. Spăsit, Nuni promite. Și mai promite că-ntr-o oră e acasă, cu rața sub braț. Se prevestea o duminică atipică, pentru "conflictualizantul" comedian. N-a fost să fie...

Chestia cu rața a mers ușor. După aceea începe burlescul...Căci bietul Nuni trece pe lângă barul poreclit *Acvariu*, unde se aduna actorimea între repetiții. Obişnuința îl face să privească cu jind, spre aşezământ. Și, evident, cedează: intră-n bar. Dar cu

o motivație nobilă, de data aceasta. El NU va bea! Să vadă întreg orașul că e un mare artist, nu un vicios. Îi va da de băut...**raței**. Ca s-o frăgezească. Sobru, se așează la masa-i preferată. Chelnerul se apropie cu un surâs familiar:

- Ca de obicei, domnul Nuni?
- Ca de obicei, dar eu voi consuma doar apa. Votca o va bea rața.

Ospătarul nu-nțelege nimic, totuși îi aduce clientului său o votcă și o apă. Nuni pune pasărea pe masă și-i toarnă paharul de votcă, pe gât. Rața are un frison greu ghicibil, pe care Anestin în decriptează ca *plăcere*:

- Aha, îți place, nu? Dăduși de gust? Chelner, încă o votcă!

Uimit, angajatul barului mai aduce o votcă. Nuni i-o toarnă și pe asta pe gât, pasării. Rața se clătina vizibil, măcăind în surdină și ratând piruete.

Deodată, actorul îi aruncă o privire sălbatecă:

- Nu ți-e rușine, bestie? Tu bei, și eu nu? Încă 200 de votcă, să recuperez!

A mai recuperat încă 500. "Ebrietat", are muștrări de conștiință:

- Ce fac eu cu tine? Te duc la oala cu varză! Criminal ce sunt...mai bine-ți redau libertatea...Zboară, vulture!

Și aruncă „vulturul” spre zări albastre. Numai că acesta, "etilizat", n-a putut zbura; în schimb, a dărâmat de pe masa vecină, sticla și paharele. Nuni a ajuns, încă o dată, la miliție. Prânzul liniștit al doamnei Lelia a fost amânat pentru o dată incertă...

N. CARANDINO

1973. L-am cunoscut, la Restaurantul Casei Scriitorilor din București, pe marele om de teatru **N. Carandino**. A făcut publicistică de clasă, a tradus piese importante, a scris vreo patru cărți de valoare, una din ele – *De la Electra, la Dama cu camelii* – fiind memorabilă; adevărat manual de actorie pe care studenții-actori, vai!, nu-l vor deschide vreodată. Carandino era un boier al teatrului nostru, care ca orice domn, fusese închis de comuniști, apoi i s-a stabilit domiciliu forțat prin Bărăgan, în fine, cvasi/reabilitat, ajunsese secretar literar la teatrul de păpuși din Brăila. De-acolo a revenit în Capitală, reluându-și amicitiiile, rubricile și viața de seară.

Eram un copil, față de el; îl admiram pentru forța de a lupta, pentru ambiție, pentru cultură și eleganță. Îl salutăm respectuos, sincer, când ajungeam la restaurantul de pe Calea Victoriei, și-n care nelipsit, la prima masă din colț cum deschideai frumoasa ușă a localului, stătea Eugen Jebeleanu, sobru, panicat de gândul că iar se vor îmbăta boemii și vor veni la masa lui, să-i ceară socoteală pentru te miri ce.

Acest N.C. mai era un infatigabil admirator al sexului frumos. Într-o seară, când eram la masă cu o prietenă, frumoasă foc!, mă trezesc cu NC la masă, venit să-i ofere tinerei mele companioane un trandafir, fiindcă, a spus, „frumusețea trebuie omagiată oriunde apare” (citez din memorie, evident). Mândru m-am mai simțit în seara aceea!

Dar trec lunile și, într-o dimineață, la Galați, ieșit din cameră să mă duc la bucătărie (era un apartament cu trei camere, al teatrului, în care locuiau trei doamne artiste; la una din ele, înnoptasem), îl văd ieșind de la actrița C.B. pe...N. Carandino. Ne-am privit uluiți (nu ne venea să credem, niciunui, că ne întâlnim taman acolo!); s-a fâstâcit și a schițat un semn de exagerată amicitie, ieșind grăbit.

După asta, am aflat că marele Carandino făcuse o pasiune pentru mai tână actriță și că de ani de zile venea la Galați, s-o vadă pe scenă, ori acasă. Frumos! Cine știe să iubească, la orice vârstă, nu trăiește degeaba...

După 89, Carandino a revenit în *stafful* Partidului Țărănist; a murit la timp însă, pentru a nu

asista la decăderea istoricului partid...

1972. La Institut (IATC), vine marele actor și regizor sovietic **Iuri Zavadski**. Noi nu știam cine e, dar profesorul nostru Dimiu, în numai trei minute, îi ridică un monument: deci, mergem, alături de anul trei actorie, să-l ascultăm (prin translator, firește).

Ușa sălii de clasă unde ne strânseserăm se deschide și apare idolul teatrului rus: înalt, cu chelie parțială și părul alb, distins și conștient de admirația pe care o stârnește oriunde apare. Îl ascultăm cu interes (mai ales noi, cei cinci de la regie-teatru). Numai că la un moment dat, două „gâște” de la actorie, se trezesc râzând ca proastele.

Oaspetele se oprește din vorbit, le privește cu dispreț, se-nroșește și...părăsește clasa, în mod năucitor și ne-diplomatic. Iese scandal în facultate, profesorii urlă (Moni Ghelerter, mai ales), fetele – altfel frumoase! - plâng...

Important este că l-am văzut, de-aproape, pe marele Zavadski!...

1991. La Teatrul Mic, o premieră cu un text german, montat de Vlad Mugar. Urmărind ce se petrece pe scenă, deodată, îmi intră-n nări un plăcut, dar neadecvat miros de friptură. Mai ales că era un spectacol tragic, nu *Scrisoarea*...lui Ciulei.

Ies pe hol să văd ce se petrece; acolo dau peste **Dan Micu** (directorul teatrului) care coboară grăbit la subsol (unde era bufetul) și urlă isteric la niște actori "ebriați" care frigeau ceva. Incredibil, nu?!

Ghinion onomastic

1996. Particip la Buzău, la Festivalul *Ion Băieșu*, cu spectacolul *Crăiasa fără cusur* după G. Călinescu – realizat cu trupa Teatrului *Luceafărul*.

Președintele juriului, regretatul Horea Popescu. Cât au jucat actorii mei, m-am așezat la balcon, chiar în spatele juriului, în caz că s-ar fi cerut lămuriri.

Deși scena era cam înghesuită, pentru o montare cu multe dansuri ample, totul a mers bine. S-a aplaudat. Iar Horea m-a întrebat cum o cheamă pe actrița din rolul principal.

- Doina Iarcuczewicz.
- Cum?
- Doina Iarcuczewicz.

A tăcut derutat. Era clar că, colega mea, care făcuse

și un rol excelent, era vizată pentru un premiu. Dar, premiul pentru rol feminin a fost obținut de o actriță cu nume ușor de memorat și pronunțat. Dacă pe Doina ar fi chemat-o Popescu...sau măcar Bitănescu...

Ca să nu ne supărăm, ni s-a oferit *Premiul special al juriului*.

„Măria Ta, s-a ars mâncarea!”

1992. Înființându-se secția de actorie - păpuși, la Universitatea *G. Enescu*, a fost adusă să predea o doamnă, fostă actriță, de la București. A fost cazată, provizoriu, într-unul dintre birourile teatrului *Luceafărul*.

Sigur, nu e plăcut, nici comod, să locuiești într-un birou, chiar dacă ai baia alături. Nu e normal nici să gătești în acel birou, mai ales când se joacă un spectacol, și culoarul este plin de copii, iar interpreții n-au nevoie de stimulente olfactive.

Am asistat o dată, când eram în teatru, la o defilare...slalomică a doamnei profesoare, cu niște paste fierte în mână, de la cabina ei, până la baie. Micii spectatori se dădeau la o parte din fața bucătăresei, nepricepând nimic.

Altă dată, pe scenă se juca un basm. La un moment dat, unul dintre boieri, îi spune Împăratului:

- Măria Ta, jupâneasa iar a ars mâncarea!
„Jupâneasa” era în sală și fusese furată de povestea de pe scenă. **De-aia** se arsese mâncarea!...

Frumoasa servietă din gunoi

1990. M-am gândit să închei, azi, tot cu o poveste *luceferistă*. Emblematică pentru atitudinea românului care n-a ieșit în Occident.

Merge teatrul la Mistelbach, invitat la un festival internațional. Ajunși în Viena, actorii cer să se facă pauză de plimbare. Directorul e de acord. Sempărăștie care-ncotro.

Nichita Danilov (căci el era directorul) se plimbă și el. La un moment dat, îl zărește pe actorul Ciofu căutând ceva într-un morman de gunoi. Îl cheamă la el. Ciofu vine cu o servietă.

- Dl. Ciofu, sunteți aici reprezentantul României, sunteți artist, ce căutați prin gunoaie? Ne facem de râs, zău așa!

- Păi, dom director, am găsit o servietă frumoasă, aproape nouă, din piele de vițel, nu-i păcat...

- Nu-i! Puneți-o la loc. Și primbați-vă, vedeți Viena, că de-aia am oprit...

Cu inima frântă, actorul a aruncat geanta în mormanul de gunoaie și s-a îndepărtat, oftând sfâșietor, de obiectul adorat. Danilov a luat-o în direcția opusă.

Peste o vreme, revenind lângă atrăgătorul morman de gunoaie, directorul rămâne consternat: actorul era tot acolo, cu servieta în mână. Țipă la el, face o criză și-l ia de braț pe Ciofu, urcându-l în mașină. Stă lângă el, să nu mai plece și să facă țara de râs.

Când autobuzul e gata să pornească, șoferul îi întinde lui Ciofu nenorocita aia de servietă, necunoscând antecedentele.

- Gata, ți-am recuperat-o! Faci cinste când ajungem la festival!..

Danilov îi privește cu dispreț, oftează lung și caută-n bagaj sticla de votcă.

Isabela VASILIU – SCRABA

POET LA VREMEA LUI AHAB

Poezii încifrate de Mircea [Sandu] Ciobanu și salvatoarea neînțelegere a criticului Marian Popa

Motto: „...era un scriitor de mâna întâia, cu un stil care ne îmbogățea limba, cu moduri de gândire și de viziune care au adus trăsături singulare la vasta, la pasionanta frescă a literaturii românești dinainte de 1944” (N.I. Herescu despre Dan Botta, în rev. „Destin”, Madrid, nr.12/1962).

Tânăr poet și romancier debutând simultan cu Noica și cu alți supraviețuitori ai regimului de exterminare din gulagul comunist. Versuri despre risipirea rodului spiritualității românești interbelice și versuri despre Ziua judecării creațiilor din noaptea abrutizării. Un doctorat condus în 2006 printr-o perfectă impostură de un fost stalinist ne ieșit din „criza de interpretare” – a operei lui Mircea [Sandu] Ciobanu, datând din comunism. Semne ale obtuzității unor universitari wikipediști lipsiți de masca pseudonimelor. În vremuri de secetă culturală poezii scriu pentru vânt pe nisip.

Într-un fragment din *Praznicul mare* (amplu poem încifrat de Mircea Ciobanu, așezat și la începutul *Istoriilor* (vol. I-VI, 1977-1993) ne pare a fi înfățișată risipirea rodului spiritualității interbelice românești, asemuită cu mormane de struguri lăsați în părăsire după un presupus cataclism. Mustul scurs din grămezile abandonate (asemănate unui imens cadavru deasupra căruia plutesc, – precum deasupra locurilor unde au fost îngropate comori -, „flame spectrale”) ar fi ajuns în ape freatice și de acolo în fântâni și iazuri. Din imensul stârv țâșnesc „păsări cu zbor turbat”. „Ceața de-alcool străveziu” naște legiuni de viermi roșii care ivesc „legiuni muribunde

de fluturi” (Mircea Ciobanu, *Praznicul mare*). Criticul literar Marian Popa, în cel de-al doilea volum al eruditei *sale Istorie a literaturii...*, nu-i vede înțelesul așa cum l-am decriptat noi (1). În opinia lui M. Popa, „sibilinicul” poet ar descrie realități neinteligibile, „prezentate relațional în cheie ermetică” (vol. II, 2001, p.500). Or, tema împărțirii din rodul spiritualității românești interbelice apare și în *Dies irae* (<http://www.scribd.com/doc/235388665/Mircea-Sandu-Ciobanu-Dies-Irae>), poezie pe care probabil chiar Mircea (Sandu) Ciobanu i-a sugerat-o profesorului Dan Duțescu s-o traducă în engleză (2). În volumul din 1991 – reunind o selecție de autor din *Imnuri pentru nesomnul cuvintelor* (1966), *Patimile* (1968), *Etica* (1971), *Cel e ce sînt* (1974), *Vărsătorul de plumb* (volum apărut în 1982 cu titlul *Versuri*), *Vântul Ahab* (1984) și *Viața lumii* (1989) -, poezia *Dies irae* apare trecută în ciclul „Suită pentru ieșirea din noapte” (M. Ciobanu, *Patimile*, Ed. Eminescu, București, 1991, p. 310), desigur din noaptea abrutizării ideologice dinainte de scurta liberalizare a anilor 1968-1969 prin care însuși Mircea (Sandu) Ciobanu a debutat odată cu marii scriitori care au supraviețuit exterminării de după gratii sau cu unii dintre

interziși (precum C-tin Noica, Lucian Blaga, Vasile Voiculescu, Adrian Maniu, Ion Pillat, Alexandru Paleologu, Anton Dumitriu, Mircea Eliade, Vasile Pârvan, N. Iorga, Gh. Brătianu, St. Meteș, Ion Moga, Silviu Dragomir, Ion Nistor, etc. (vezi Paul Caravia, *Gândirea interzisă. Scrieri cenzurate. România 1945-1989*, Ed. Enciclopedică, București, 2000) creatori interziși a căror opere reintrau timid în cultura românească după o absență de aproximativ două decenii.

În Ziua Marii Judecăți (*Dies irae*), scriitorii români de după 1944 nu vor fi întrebați: „câte cărți au scris?”. Doar: „Ce-au pus în ele?”, cum remarcase însuși filozoful Constantin Noica (3). O întrebare mai mult decât delicată, ea având darul de a scoate la iveală impostura unor scriitori supraevaluați în Wikipedia.ro, supravegheată îndeaproape de o mafie cu interese ascunse. Focul are în poezia *Dies irae* (tradusă excelent de Dan Duțescu în vol. *Romanian Poems. An anthology of verse selected and translated by D. Duțescu*, Ed. Eminescu, București, 1982, p. 215) o dublă trimitere, la început către „spirit” viu, care „arde” din tomuri vechi, iar la sfârșit către focul cel veșnic în care ard păcătoșii la locul „scrâșnirii dinților”.

Ziua Judecății e sugerată de Mircea Ciobanu printr-o rupere de planuri, dublată de o substituie a subiectului, cum ades se întâmplă în vis, când nu se mai poate preciza cine acționează și cine suferă acțiunea. La început visul-coșmar se conturează în jurul tomurilor iradiind lumina spiritului, cărți a căror duhoare de vechitură pătrunde în vis. Prin dese răsfoiri ale scrierilor de odinioară, autorii lor prind viață: ei devin chiar capabili să genereze viață, să dea „altoiuri” în „resturi” de „atingere îndelungată” (Mircea Ciobanu, *Dies irae*, în vol. *Patimile*, Ed. Eminescu, București, 1991, p. 43). Numai că viața împrumutată de la cititori nu durează prea mult. De aici comparația cu acea iluzie de viață pe care o dă mișcarea cadavrelor arse în crematoriu, comparație prin care marele poet face trecerea de la foc/spirit/viață la rug/moarte/pedeapsă. Brusc începe coșmarul sufocării din timpul arderii pe rug. Supliciu de la Ziua Judecății Fără de Scăpare se petrece sub privirile muștrătoare ale „dreptilor, temuți părinți”. La Marea Judecată care va veni, judecătorii cei drepte vor pedepsi impostura

caracteristică vremurilor de secetă culturală, când adevărații creatori au scris doar „pentru vânt, pentru limba și rarița lui/ neștiutoare de semne.” (*Vântul Ahab*)

Ca în toate surprinzătoarele sale interpretări ale unor motive de largă circulație, Mircea Ciobanu răstoarnă perspectiva din cântarea religioasă *Dies irae*: în locul îndurării solicitate Domnului nostru Iisus Hristos la trecerea marelui prag, poetul imaginează condamnarea înșelătorilor trăind cu „frica de rug”, cu teama că nu vor scăpa nepedepsiți pentru impostura lor.

În viziunea grea de sens a risipirii rodului spiritualității interbelice când semi-analfabetul de Iosif Chișinevschi devenise „țarul culturii românești”, roșul legiunilor de viermi nu mai trebuie explicat. Extrem de transparent e comunicată și ideea „zborului” (fără perspectivă) a mulțimii de fluturi muribunzi ieșiți din viermii cei roșii. Dar iată și poezia: „Ah, am văzut mai demult/ într-o repede- amiază de toamnă,/ nu prea departe, spre vii, părăsite gorgane de struguri./ Mustul sub ele, băltind, îmbuibase pământul;/ galbene seve și roșii,/ trândave seve săpaseră șanțuri pe clinele văii./ Cheaguri cât palma zvâcneau, și dospeli, înspre iazul din vale,/ iazul din vale creștea -/ apele lui, îndoite cu mult, le-am văzut/ răsufând peste maluri./ / Drojdie sporul de must se făcu peste ape./ / Apele fierb – nu doar apele fierb,/ chiar și fântânile fierb în adâncuri!/ chiar și pe fundul canalelor freamătă mâlul!/ - astfel strigam, pe când dulcile/ dealuri de struguri scădeau sub rotirea-nsetatelor stoluri./ / Ca dintr-un mare cadavru vedeam înălțându-se / păsări cu zborul turbat,/ cețuri de-alcool străvezii; legiunile viermilor roșii/ fluturi nășteau – legiuni muribunde - și flame spectrale” (Mircea Ciobanu, *Praznicul mare*).

Într-un articol compus cu cele mai bune intenții („Mircea Ciobanu nedormitul”) am dat de fragmente din poezia intitulată *Fiara* însoțite de comentarii de-a dreptul comice, destinate studenților de la litere care află că autorul poemului a fost inspirat de viața de vie, vin și darul beției. Mai mult decât fragmentele prezentate în articolul postat pe internet în 2013 de unul dintre poeții editați de Mircea Ciobanu n-am putut atunci să găsim. Reținând însă că Mircea Ciobanu „știa Scriptura ca nimeni altul, și

când alții se fereau să spună dacă au intrat vreodată într-o biserică, el nu se sfa să mărturisească o credință anume în Dumnezeu cel viu” (Petre Anghel), imediat mi-a venit în minte imaginea viței de vie din icoanele ortodoxe, unde – când nu simbolizează Euharistia, ca în icoana pe sticlă din camera de lucru a lui Cioran (4) -, vița de vie simbolizează lumea aflată sub oblăduirea „vierului” Hristos (apud. Părintele Arsenie Boca, *Omul, zidire de mare preț*, Ed. Credința strămoșească, 2009). După excepționalul poet Horia Stamatu (1912-1989), pe care editorul M. Ciobanu ar fi vrut să-l publice în întregime spre a face „un mare bine culturii românești”(M.C.) – din poezie poate lipsi orice „afară de metafizică. Altfel, poezia este un fel de a pierde vremea” (Horia Stamatu, 14 iulie 1981, citat în rev. „Viața Românească”, nr. 10/ 2009). Nicolae Prelipceanu îl considera pe Ciobanu „unul dintre cei mai dibaci editori”, pentru că ar fi știut să învâluie înșelător manuscrisele în formule potrivite „prostiei cenzorilor” (N.P.).

În poemul *Fiara* lumea (abrutizaților) capătă înfățișări monstruoase, cu o viță de vie devenită „fiară” ce crește „urlând” fără ca nimeni să fi rostit vreun cuvânt „împotriva creșterii ei”. Conjunctura propice o face să câștige tot mai mult teren parcă spre a obloni cât mai bine orice deschidere spre lumea lui Dumnezeu. Vița sălbatică crescută pe înaltele turnuri ajunge să împiedice până și pătrunderea luminii (spiritului) în găurile din zid destinate ferestrelor. Asemănarea rețelei pe care o construiește planta-fiară cățăărătoare cu gratiile de pușcărie (în care fusese transformată după Yalta anului 1945 întreaga țară) este evidentă: „Iată s-a-nfipt în canaturi și-n timp ce coboară/ Face grilaje și trainice noduri -/ Fereastra odăii de scris/ Stă sub o umbră mai deasă acum decât norul de-aseară”. Lîmpede apare și sensul prorocirii după care cuvintele nu-și vor mai putea păstra multă vreme menirea lor de a comunica prin ele Adevărul. Scriitorii trebuie să se grăbească, fiindcă timp mult nu le-a mai rămas să poată consemna că „Afară, lumina/ încă se cheamă lumină. Amiaza/ Numele nu și-a pierdut” (Mircea Ciobanu, *Fiara*). Într-un articol despre *Poezia lui Mircea Ciobanu*, partea de prorocire rămâne complet neobservată (vezi Ion Pop în rev „Viața Românească”, nr. 11-12/ 2010). În

schimb, neinspirat, autorul articolului scrie că invazia plantei-fiară ar apărea pusă față în față cu „încrederea în lumina de afară, corespondentă seninătății de spirit” (ibidem).

Pe 14 iunie 1975 era îndosariată de Securitate (vezi *Cartea albă a Securității*, București 1996, p. 75) opinia editorului Mircea [Sandu] Ciobanu (1940-1996) despre posibilitatea romancierilor de a spune acele adevăruri pe care istoria oficială le ocultează, iar când nu mai poate să le ascundă le deformează. Ca poet, Mircea Ciobanu încifrase în versuri, încă din volumul *Patimile* (1968), unele adevăruri despre îndelungata exterminare (vezi Florin Mătrescu, *Holocaustul roșu*, Ed. Irecson, București, 1430pg.) prin schingiuire a deținuților politici, adevărat genocid după gratii ce a durat aproape două decenii și despre care nu s-a suflat niciun cuvânt vreme de patruzeci și cinci de ani, crime a căror amploare oficialii cripto-comuniști o ascund și astăzi, mai cu seamă în „confiscata” enciclopedie Wikipedia.ro pe care o feresc să nu se abată de la normele falsurilor istorice cu care a defilat jumătate de secol ideologia comunistă. Categoria de „martir al temnițelor comuniste” e ștearsă instantaneu de mafia din umbra acestei enciclopedii on-line, nu pentru că n-ar fi existat asemenea martiri (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Martiriul Sfântului Arsenie Boca, un adevăr ascuns la Centenarul sărbătorit la M-rea Brâncoveanu*,

URL <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-Martiriul7Boca.htm>) ci din grija de a nu simpatiza cu sutele de mii de victime ucise după gratii acum când se clocește o lege pentru interzicerea pronunțării numelor de foști deținuți politic altfel decât pentru punerea lor la zid.

Profitorii regimului comunist, scăpați de un Nueremberg care să le judece vinovățiile pentru crimele regimului pătat cu atâta sânge nevinovat, sunt cripto-comuniștii de după 1990 care „n-au fost la Roma” (Mircea Ciobanu, *Veac douăzeci, la capăt*) să facă „mea culpa”. Ei, cu clientela și urmașii lor (vezi Ion Varlam, *Pseudo-România. Conspirarea deconspirării*, Ed. Vog, București, 2004), au pângărit până la capăt secolul XX, „veac păcătos, cu demoni stând la pândă/ cu tineri delatori pășind agale/ pe urmele bătrânilor lor dascăli” (M.

Ciobanu, *Veac douăzeci, la capăt*). Autorul acestei poezii descriptive nu mai poate fi socotit „ezoterizant al irelevantului” (M. Popa, vol. II, p.522), ideile ei nepunând probleme de interpretare. Mai ales dacă ținem seamă de „schimbările” (cu repercusiuni în plan cultural) aduse de anul 1990, când stalinistul Paul Cornea a fost plasat în umbra ministrului învățământului (Mihai Șora) iar stalinistul Brucan a fondat Grupul de Dialog Social cu unii „delatori” atribuindu-i post-mortem lui Noica adeziuni politice care în realitate n-au avut alte urmări decât întemnițarea filozofului după vreo douăzeci de ani de la efemera „adeziune”. Când nu trecuseră nici doi ani de la „răzmerița sinucigașă din decembrie” (M.C.), poetul îi scria unui prieten din Franța că în România „zilele curg tulburi la vale – încă nu e bine și cred că multă vreme nu va fi (...) simt iarăși ridicându-se în jurul nostru ziduri” (Mircea Ciobanu, 11 mai 1991). Or, la acea vreme, timpurile deveniseră cum nu se poate mai bune pentru cei care pășeau agale pe urmele bătrânului delator Silviu Brucan.

Ca romancier, Mircea [Sandu] Ciobanu scrisese în anul de grație 1968 despre „liantul” fricii care înlesnește procesul de integrare al indivizilor „într-un organism unitar”, despre dificultatea de a „simpatiza cu victimele” care nu-ți sunt rubedenii sau cunoscuți, despre memoria mulțimii care „n-are bătaie lungă”, observând cum „rațiunea îmblânzită învață să contemple cele mai dezgustătoare alterări ale înfățișării umane” (*Martorii*, 1968). Cu o rară luciditate și-a pus în *Jurnalul* nepublicat problema statutului de martor, prin întrebarea care a rămas nedezlegată (sau poate și-a primit în 1996 răspunsul...): „Până unde ți se îngăduie să vezi ca și când n-ai vedea? Să auzi ca și când n-ai auzi?” (M. Ciobanu, mss. *Jurnal*, 1982, citat în *Identitate și disoluție*, 2010, p.222)

În *Trapezunt* (pe care Marian Popa o transcrie în două variante), Mircea [Sandu] Ciobanu sugerează pragul disperării („bolnav de viață fie altul”) și chiar trecerea pragului vieții (verificată de torționari prin apropierea de gură a unei oglinzi („ceța gurii...la ceasul oglindirii”) în timpul bestialelor anchetări a unor oameni nevinovați („varul... e singura părere de zăpadă”). Descifrarea lui Ion Pop pentru care „ceasul oglindirii” ar reprezenta o

„conștientizare a situației tragice” (V.R., 11-12/2010) este evident greșită, ca și presupunerea lui conform căreia o „închisoare medievală în mediu bizantin” ar fi „ușor identificabilă” (ibid.). Preferând a-l scoate pe Ciobanu mai barbilian decât era în realitate (despre Ion Barbu a se citi Horia Stamatu, *Ochean*, în „Prodromos”, nr. 3-4, aprilie 1965 precum și excepționala descifrare a poeziei *Mod*, din febr. 1984 în scrisoarea publicată de rev. „Convorbiri literare”, mai 28, 2014, împreună cu traducerea poeziei în franceză <http://convorbiri-literare.ro/?p=2674> ; părerea lui Mircea Ciobanu despre Ion Barbu poate fi citită în textul *O posibilă lume morală*, rămas în arhivă și inclus în antologia *Ion Barbu în timp și dincolo de timp*, București, 2013, pp.343-369), profesorul clujean nu ține seamă de viziunea creștină asupra vieții și morții pe care o avea Mircea [Sandu] Ciobanu. În plus, s-ar putea ca poetul (care și-a amânat ani de zile debutul în volum) să fi reușit a fi mai puțin contaminat în tinerețea sa de ideologia ocupantului sovietic predată în licee și universități, datorită angajării ca muncitor (alături de tatăl său) pe șantierele unde contactul cu supraviețuitorii regimului de exterminare din închisorile comuniste era greu de evitat, șantierele fiind locurile unde, scăpați cu viață din iadul închisorilor, licențiați (dinainte de distrugerea învățământului) lucrau ca simpli muncitori.

Titlul de *Trapezunt* ne pare mai degrabă a indica „Imperiul”, sau „Regatul morții” în care deținuții (politici) coboară după inimaginabile schingiuri. Dar Trapezuntul poate fi și indiciu pentru imperiul sovietic care, după Yalta anului 1945, spre a „aduce și menține sub ascultare societatea românească” a folosit nu doar mijloace „subtile, ideologice” cât mai ales „mijloace teroriste, închisori și lagăre de exterminare” (vezi articolul istoricului Șerban Papacostea din primul număr al *Suplimentului de Istorie al Cotidianului*; precum și interviul – de unde aflăm cum comunistul G. Liiceanu i-ar fi spus filozofului de la Păltiniș: „n-am să cred niciodată într-o idee care este promovată prin violență” -, din rev. „Observatorul Cultural” nr. 304/2006). Chiar din timpul comunismului, poetului „sibilinic” i-a reușit „desprinderea adevărului istoric cu privire la ultima jumătate de secol al istoriei

noastre din masa de falsificări grosolane sau subtile ale ideologilor regimului comunist” (S. Papacostea). Iadul „sovietic” al exterminării fizice înfățișată în *Trapezunt* este descris cu mare curaj și subtilă inteligență la vremea când „scutierii ideologici”, acea armată de falsificatori ai istoriei din trecutul apropiat reprezentau „instrumentul puterii sovietice și paznicul fidel al cămășii de forță pe care puterea sovietică a impus-o societății românești” (Serban Papacostea). Așa cum oamenii cu turbane indicau pe frescele Voronețului (și a altor mânăstiri din Bucovina, sau din alte părți) turcii cu care se luptau în vechime români(5), la poetul Mircea (Sandu) Ciobanu, statul turcesc Trapezunt, succesor al Imperiului Bizantin indică fără doar și poate puterea sovietică.

În penibila decriptare din doctoratul condus de ex-stalinistul Paul Cornea, unul dintre „scutierii ideologici” care decenii la rând au „acoperit cu neadevăruri” (S. Papacostea) realitatea istorică, cetatea Trapezunt și-ar pierde individualizarea căpătată odată cu numele ei ca să poată fi semn pentru lumea întreagă. Interpretarea ghidată de fostul șef de cabinet al lui Chișinevschi, inventează (fără nici o legătură cu versurile de interpretat) că viața ar fi o „boală”, o „părăsire de sine” în capcana timpului. Poetul ar descrie „suferința părăsirii de sine, care promite eliberarea din capcana timpului” prin desprinderea de trup. Sub cetate s-ar descinde în infern, aici fiind o „zonă a meandrelor” în care coboară un presupus condamnat, „iar această coborâre este un supliciu... instrumentele torturii sunt, la nivel simbolic, treptele pătimirii, ale suferinței desprinderii de trup”.

În teza de doctorat, viața „devine o boală a cărei vindecare ar fi ieșirea de sub dominația timpului” (p. 293). Ca și în interpretarea eronată a acestei poezii propusă de Ion Pop în articolul *Poezia lui Mircea Ciobanu* (din rev. „Viața Românească”, nr. 11-12/2010), „ceasul oglindirii” ar fi „momentul revelatoriu suprem al cunoașterii de sine. După Ion Pop, în poezie s-a ghici și o „aluzie la Calvarul Christic cu tragerea la sorți a cămășii osânditului”, presupunere lipsită de teme, deoarece pentru un adevărat creștin „boala de viață” e „crucea lui” (apud. Părintele Arsenie Boca) pe care e nevoit s-o poarte oricât de grea i-ar părea. Nicolae Manolescu a

fost mai prudent, nepărăsind domeniul descriptivului atunci când a scris că „*Patimile* lui Mircea Ciobanu sunt ale cărnii: dar o carne din care sufletul s-a retras ca apa din timpul refluxului”.

De fapt, tocmai poezia *Trapezunt* ocolește sensul religios, disperarea fiind un păcat de neiertat în creștinism. Doar din afara gulagului comunist, Mircea Eliade a putut conferi un sens religios morții prin tortură, cu trimitere transparentă la mitul mioritic (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *O transpunere scenică a baladei MIORIȚA*, online <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-1965Miorita11.htm>). În *Noaptea de Sânziene*, faimosul istoric al religiilor redimensionează moartea ca trecere martirică în lumea de dincolo a lui Dumnezeu (Isabela Vasiliu-Scraba, *Martirii închisorilor în viziunea lui Mircea Eliade și a Părintelui Arsenie Boca*, online, <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IVSsemnMiorita12bis.htm>).

Poetul Mircea [Sandu] Ciobanu – cu o tehnică a încriptărilor mai greu de dibuit de cenzura statului polițienesc comunist -, enumeră chiar și unelte de torturare „verigi și clești, rețele strânse, lanțuri” a deținuților politici a căror strigăte de durere umpleau spațiul („spre cheile cupolei...răspicat ecou de strigăt”). În opinia lui Ion Pop, cele patru călătorii ale strigătului osânditului spre „bolțile cupolei” ar fi „echivalentul metaforic al celor patru schimburi de gărzi din Evul Mediu (vezi Ion Pop, *Poezia lui Mircea Ciobanu*, în rev. „Viața Românească”, nr. 11-12/2010), ceea ce e pură fantezie, nesprijinită pe nimic.

Iată poezia în a doua ei variantă: „Împins de glasuri, dat pe mâna serii / coboară treapta-ntâi. Sub Trapezunt, / dreptatea coridoarelor te-alungă; / ungherele te-ntâmpină și varul / pe care-l ștergi cu umerii pe ziduri / e singura părere de zăpadă / a frigului din aer; o, meandre. / La locul zis Al tragerii la sorți/ te-așteaptă ei cu gleznele-n lagună/ și ce va fi e suma împletirii/ și ce va fi e suma celor patru / călătorii spre cheile cupolei/ a unui răspicat ecou de strigăt./ Verigi și clești, rețele strânse, lanțuri!/ Acolo unde viu cadranul spune/ rotirea-n loc și-ntoarcerea la curbă,/ bolnav de viață fie altul/ și ceața gurii altuia să lase/ alb semn că e, la ceasul oglindirii” (Mircea Ciobanu, *Trapezunt*, din

vol. *Patimile*, ed. II-a 1979; ed. I-a 1968).

Istoricului literar Marian Popa îi scapă luminarea înțelesului prin adăugarea în cea de-a doua variantă a două versuri cuprinzând ideea de puritate morală, de nevinovăție, indicată de „albul” varului și al zăpezii. El ratează puțința descifrării, descifrare care desigur i-ar fi periclitat tânărului autor de 28 de ani libertatea, cariera de scriitor și chiar viața. Criticul Marian Popa este de părere că cele două variante ale poeziei *Trapezunt* pot fi considerate poeme autonome (Marian Popa, *Istoria literaturii române de azi pe mâine*, București, 2001, vol. II, p. 501), trecând cu vederea indiciul pe care Mircea Ciobanu îl oferea pe tavă criticilor săi atunci când consemna cât efort a depus „întru a trimite înțelegerea semenilor pe o pistă eronată” (*Întâia, neconținută epistolă*).

Ideea atentei folosiri a cuvintelor – în timpul așteptării unei dezlegări prin care omul să înceteze a fi nevoit să trăiască în pielea altuia (vezi scena de început cu pantofii nepotriviți celui care-i poartă din *Așteptându-l pe Godot*, în engleză „a fi în pielea altuia” traducându-se cu „to be in another person's shoes”)-, transpare și dintr-un volum apărut în 1982, într-o poezie cu trimitere la piesa beckettiană: „Tot așteptându-te, asta și facem Melissos:/ punem de-o parte cuvinte -/ multe s-au strâns în ungherele gurii,/ puține scăpară pe limbă;/ fălcile noastre-nclăștate/paznice două ne sunt la o singură/ scundă strâmtoare” (*Melissos*). În lucrarea de doctorat este menționată prefața scrisă de Mircea Ciobanu la vol.: Eminescu, *Poezii* (Ed. Prometeu, București, 1991), prefață în care Ciobanu ar mărturisi indirect sacrificarea variantelor în scopul precis de a o găsi pe cea ideală (C. Cioabă, *Identitate și disoluție. Introducere în opera lui Mircea Ciobanu*, Ed. Muzeul Literaturii Române, 2010, p.265). Astfel se vedește prejudecata lui Marian Popa despre lipsa unui „grad superior de explicitare” și despre diferența pur cantitativă a variantelor poeziei *Trapezunt*. Ajuns la concluzia „frustrării informaționale” în volume ticsite cu „banalitate solemnă, fluentă și pură” (p.500), eruditul critic se arată căzut în cursa întinsă de marele poet și romancier Mircea [Sandu] Ciobanu care scria la 28 de ani cititorilor săi – dispuși din felurite pricini să-i răstălmăcească opera -, că „autorul interzice

posibilitatea interpretării ...face de prisos divagația și comentariul creator” (Mircea Ciobanu, *Martorii*, Cartea Românească, București, 1973, p.155).

În cursa întinsă de Mircea [Sandu] Ciobanu care „a dat limbii române o strălucire diamantină” (apreciere îndepărtată în Wikipedia.ro, unde înlăturată a fost și citarea volumului apărut în 2005 la Timișoara: *Generația resurecției poetice. 1965-1970*, de Ion Pachia Tatomirescu) îi aflăm căzuți pe toți wikipediștii care s-au împotmolit în spinoasa problemă a conjugării verbului „a fi”, unii scriind că Mircea [Sandu] Ciobanu „a fost”, alții că „este” poet, prozator și eseist, cu toții fiind însă de acord că poezia lui Mircea Ciobanu, de la *Patimile*, e „pură incantație muzicală, nemaiurmând un sens anume” (vezi fișa „Mircea Ciobanu” din Wikipedia.ro, cu variante intermediare din 2006 până pe 15 iunie 2014).

De opt ani de zile, wikipediștii români (vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Wikipedia.roconfiscată de o mafie cu interese ascunse*, online <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-WIKIPEDIAro19.htm>) gândesc la unison că odată cu volumul *Patimile* „critica a intrat... într-o criză de interpretare”. Din impas, ea n-a ieșit nici prin titulatura de doctor în opera lui Mircea [Sandu] Ciobanu făcută posibilă de politrucul ce-i fusese analfabetului Ioșca Chișinevschi șef de cabinet (6) la vremea când nenumărați scriitori români erau trimiși după gratii pentru vini imaginare.

Din criza de interpretare a operei lui Ciobanu, marginalizat de impostori și de plagiatori aflați în posturi de decizie atât de necesare dirijismului cultural dinainte și de după 1990, critica n-a putut fi scoasă nici de universitarul clujean Ovidiu Pecican, foarte activ pe Wikipedia.ro (istoric veleitar care, sub pseudonimul „Dedi”, nu uită că născădeanul Nicolae Drăganu s-a născut în Kakania = Imperiul austro-ungar, în schimb „uită” că lucrarea din 1933 a istoricului Nicolae Drăganu – interzisă de unguri – despre răspândirea, în Transilvania și în Panonia până la lacul Balaton, a românilor între vacurile IX și XIV a fost premiată de Academia Română, cum îi „uită” și titlul de academician, sau colaborarea cu Virgil Șotropa, din 1943 membru de onoare al Academiei, istoric cu care N. Drăganu a scos între 1924 și 1940 cele 28 de volume *ale Arhivei*

someșene.). Din criza de interpretare în care a eșuat jumătate de secol, critica poeziei unui creator autentic n-a fost „salvată” nici de universitarul bucureștean Sorin Lavric (wikipedistul „Torlena89”), ambii wikipediști („Dedi” și „Torlena89”) interesați nevoie mare de „pura incantație” a unor versuri memorabile: „Am fost poet în vremea lui Ahab (...)/ Stam între dune, scriam pe nisip/ doar pentru vânt, pentru limba și rarița lui/ neștiutoare de semne.” (Mircea Ciobanu, *Vântul Ahab*).

Note:

1. In teza de doctorat despre Mircea [Sandu] Ciobanu condusă în 2006 de fostul stalinist Paul Cornea, peisajul risipei de struguri ar indica rudimentar, prin simpla descriere cu alte cuvinte a imaginii, „consubstanțialitatea vieții și a morții, risipa formelor vitale devenind un peisaj al morții perpetue...o alegorică transfigurare a vieții în devenirea ei” (C. Ciobă, *Identitate și disoluție. Introducere în opera lui Mircea Ciobanu*, Ed. Muzeul Literaturii Române, 2010, p.317). Lucrarea editată de Muzeul Național al Literaturii Române este „morală” într-o accepțiune inedită propusă chiar de Mircea Ciobanu: „Este imoral să scrii cărți bune într-o epocă a răului. Este o falsificare istorică. Ar trebui să scriem cărți proaste care să fie pe măsura timpurilor în care trăim” (M.C. citat la p.22).

2. S-a nimerit să-l vizitez pe Dan Duțescu (căsătorit cu sora tatălui meu) chiar în ziua cand a tradus *Dies irae* a lui Mircea [Sandu] Era foarte încântat de felul cum i-a ieșit traducerea, pe care venise la bucătărie să i-o citească și Violei (soția sa care pregătea masa și stătea la povești cu mine). Traducerea suna muzical, era reușită, el însuși fiind poet.

3. vezi Isabela Vasiliu-Scraba, *Himera Școlii de la Păltiniș ironizată de Noica*, în rev. „Acolada”, nr 2(65), febr.2013, p.16 și <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-himera1ScoalaPaltinis9.htm> ; precum și *Himera disciopolatului de la Păltiniș, prilej de fină ironie din partea lui Noica*, în rev. „Acolada”, nr 3(66), martie 2013, p.16 și 23 sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-himera2ScoalaPaltinis10.htm> .

4. Icoana pe sticlă decorând la Paris camera de lucru a lui Emil Cioran i-a fost dăruită în primăvara anului 1968 de Ion Frunzetti (vezi vol. *Cioran și Securitatea*, Ed. Polirom, Iași, 2010, p.234), după cum informează Securitatea pe 4 aprilie 1968 agentul „Mănescu Viorel” (=Dumitru Dâncu, autor împreună cu soția Iuliana Fabritius Dâncu a volumului *Pictura țărănească pe sticlă*, Ed. Meridiane, 1975, publicat și în germană și franceză). Preotul Zosim Oancea – paroh în Sibiel și prieten (din timpul detenției politice) cu Aurel Cioran -, a fost realizatorul Muzeului de icoane pe sticlă (care-i poartă numele și care în iulie 2014 nu expunea nici unul din volumele inițiatorului Muzeului). La vremea detenției, preotul Zosim Oancea (1911 – 2005) a stat în celula o perioadă cu Părintele Arsenie (vezi pr. Zosim Oancea, *Datoria de a mărturisii. Închisorile unui preot ortodox*, ediția I-a, 1995, ediția a II-a, 2004). Pentru că a ajutat cu hrană orfani de război și fii de preoți arestați, pr. Z. Oancea a fost închis de „regimul comunist al Anei Pauker” (Virgil Ierunca) peste 15 ani: „Eu și generația mea am dus o viață de suferință și jertfă, dar nu ne-am pierdut încrederea în valorile noastre eterne. Ceea ce am reușit să fac, cu ajutorul lui Dumnezeu și al altor oameni de bună credință este într-un fel o revanșă asupra călăilor generației mele. Am învățat mărturisirea, dar și iertarea, iar icoana ni s-a părut întotdeauna o împărțășire a ochilor și a sufletului din bunătatea și frumusețea care ne leagă și ne poartă pe toți spre Cel ce a biruit lumea” (pr. Zosim Oancea). Pe internet, vocea înregistrată a preotului Zosim Oancea se poate auzi prezentând icoane pe sticlă din colecția sa donată Muzeului, înregistrare nedistribuită, așa cum s-ar fi convenit, la punctul de vânzare a Muzeului „Zosim Oancea” din Sibiel).

5. Marelui critic de artă Petru Comarnescu în 1961 i se publica lucrarea de peste trei sute de pagini *Îndreptar artistic al monumentelor [biseriilor] din nordul Moldovei (Arhitectura și fresca în sec. XV-XVI)*, în 1967 apărându-i volumul *Voroneț* (Editura „Meridiane”), mănăstire în cimitirul căreia se găsește mormântul său, străjuit de o impresionantă sculptură a lui George Apostu. „Acolo, în pământ românesc (...) odihnește cel care primul a scris un *Îndreptar* al mănăstirilor noastre din nordul Moldovei și le-a dus

faima departe peste hotarele noastre. Iar în aerul diafan al aceluia *picioar de plai* poate că încă mai plutește și se ridică o lumină din flacăra ce i-a consumat ființa” (Ruxandra Oteteleșanu, *Petru Comarnescu – o prezență românească și în țară și peste hotarele noastre*, 1987, în vol. *Comarnescu. Un călător al solitudinii*, Ed. Eminescu, București, 2003, p.91).

6. Prefața tezei de doctorat (pe care a îndrumat-o printr-o perfectă impostură, ca „specialist” în niște scrieri la care nu a avut niciodată acces) a fost scrisă de Paul Cornea, fostul secretar al analfabetului Ioșca Chișinevschi, supranumit „țarul culturii românești”, spre deosebire de Leonte Răutu, „groparul culturii românești”. (În nereușita lor încercare de a o scoate din detenție pe Alice Voinescu, un grup de scriitori au făcut prin anii cincizeci un memoriu către puternicul zilei, Chișinevschi). Prefațatorul – al cărui „maestru” a fost un semi-analfabet -, informează cititorul tezei că înainte de 1989 nu se putea spune că Mircea [Sandu] Ciobanu este gânditor religios, și că „simbolica cețoasă” din *Martorii*, ca și „lumea damnată” din creația poetului „anxios și zbuciumat” ar trimite la realitatea comunistă cu lipsa ei de repere (vezi Paul Cornea, prefață la volumul C. Cioabă, *Identitate și disoluție. Introducere în opera lui Mircea Ciobanu*, Ed. Muzeul Literaturii Române, București, 2010). Or, să întemnițezi milioane de români și să extermini după gratii sute de mii („cărora se cuvin adăugați cei, încă mai numeroși, imposibil de contabilizat, care „eliberați” din unitățile sistemului concentraționar, ajungeau cadavre vii la ai lor, pentru a-și afla sfârșitul

precipitat în vasta închisoare care era întreaga țară”, vezi Șerban Papacostea, *Crima regimului comunist*, în „Revista 22”, Anul XVIII, Nr. 8/ 885, din 20-26 febr. 2007, p. 15.) cu intenția lipsită de orice echivoc de a-i depersonaliza, transformându-i în propagandiști ai ideologiei regimului de teroare polițienească, nu denotă o „lipsă de repere” ci o feroce așezare a unor repere neclintite. S-ar putea ca tocmai reperele prea bine bătute în cuie să fie motivul pentru care numele lui Mircea [Sandu] Ciobanu a fost mereu ocolit (înainte și după 1990) în dese enumerări ale poezilor din anii șaizeci, cum mereu ocolit a fost și la enumerarea romancierilor reprezentativi. Se pare că prefațatorul a fost în comunism un universitar exasperându-și studenții mai isteți cu vorbăria goală a ideologiei sovietice, de s-a trezit la o oră de curs cu întrebarea studentului Adrian Păunescu, poet de pe băncile școlii: „Când are de gând tovarășul profesor să trateze și probleme de literatură?”. În 1975, cu prilejul unui interviu, Mircea Eliade spusese limpede că esența regimului comunist stă mai mult în poliția politică, decât în ideologia sa inaptă de a-l susține ea singură, fragment decupat (/cenzurat) de I. P. Culianu (vezi scrisoarea asistentului de română de la Groningen către faimosul istoric al religiilor în volumul de corespondență scos de Polirom în 2004, editură care s-a compromis cu încadrarea acestei corespondențe în colecția „Biblioteca I.P. Culianu”).

7. Cuvinte cheie: Mircea [Sandu] Ciobanu, cultura românească interbelică, crime comuniste, Șerban Papacostea, Marian Popa, Isabela Vasiliu-Scraba, Wikipedia.ro.

Repere bibliografice:

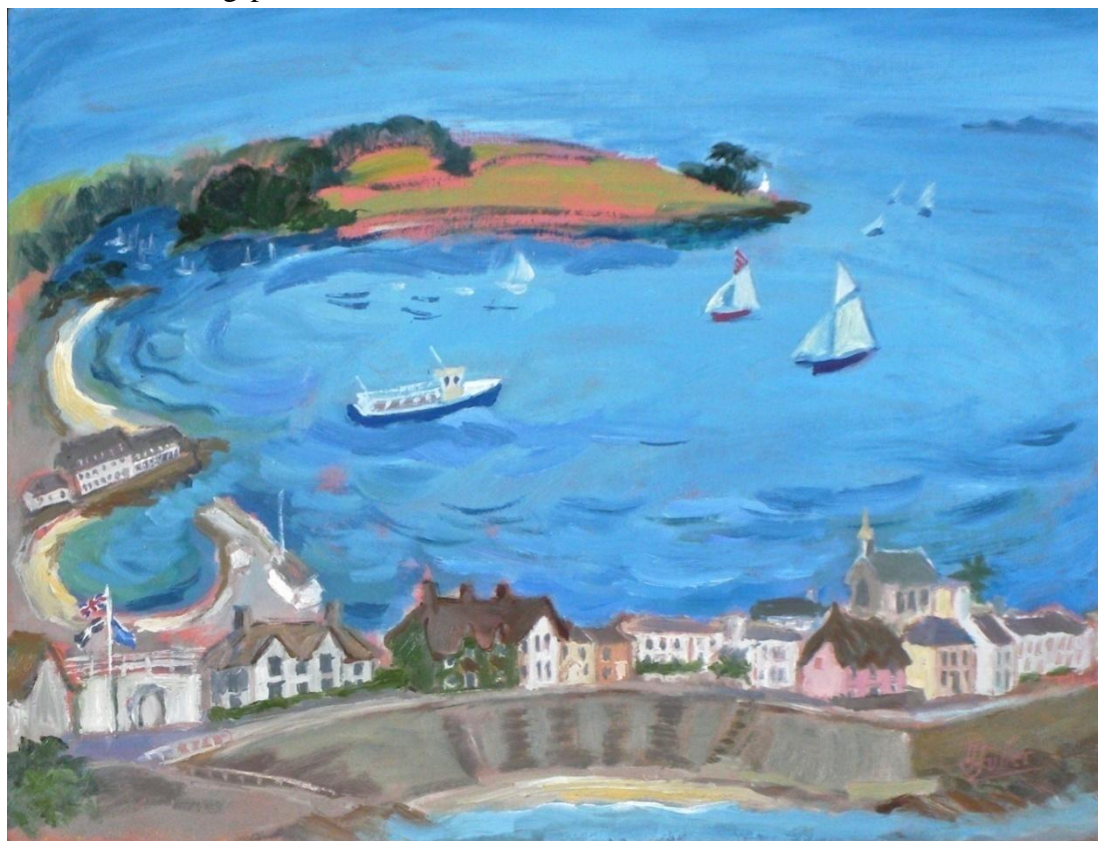
1. Mircea Ciobanu, *Trapezunt*, din vol. *Patimile*, Eminescu, București, 1991, ed. II-a, București, 1979; ed. I-a 1968.
2. Marian Popa, *Istoria literaturii române de azi pe mâine*, București, 2001, vol. II, p. 501.
3. Isabela Vasiliu-Scraba, *ro citită printre rânduri*, în rev. „Tribuna”, Cluj-Napoca, Serie nouă, Anul XII, 16-31 mai 2013, nr.257/ 2013, pp.8-9 sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-WIKIPEDIAro19.htm>.
4. Isabela Vasiliu-Scraba, *Filozoful Noica, un marginalizat al culturii comuniste și post-comuniste*, în rev. „Tribuna”, Cluj-Napoca, Serie nouă, Anul XIII, 1-15 iunie 2014, nr.282/ 2014, pp. 23-25 sau <http://isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-NoicaListaNeagra8.htm>
5. Mircea Ciobanu, *Martorii*, Cartea Românească, București, 1973.
6. Paul Caravia, *Gândirea interzisă. Scrieri cenzurate. Romania 1945-1989*, Ed. Enciclopedică,

București, 2000, precum și înregistrarea video:

https://www.youtube.com/watch?v=GUvdVrPmFbs&list=UUgcn_JXm6-ZMTeCidkHY0hQ.

7. Dan Duțescu, *Romanian Poems. An anthology of verse selected and translated by D. Duțescu*, Ed. Eminescu, București, 1982, p. 215.
8. Isabela Vasiliu-Scraba, *Himera Școlii de la Păltiniș ironizată de Noica*, în rev. „Acolada”, nr 2(65), febr.2013, p.16 și 22 <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-himera1ScoalaPaltinis9.htm> .
9. Isabela Vasiliu-Scraba, *Himera disciopolatului de la Păltiniș, prilej de fină ironie din partea lui Noica*, în rev. „Acolada”, nr 3(66), martie 2013, p.16 și 23 sau <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-himera2ScoalaPaltinis10.htm> .
10. Nicolae.I. Herescu (61903 – Zuerich, 19 aug. 1961), *Ziar de pribeag*, în rev. „Destin”, Madrid, nr.12/1962, pp. 71-73; și N.I. Herescu, *Dreptul la adevăr*, Ed. Jurnalul literar, București, 2004, precum și N.I. Herescu, *Destin fără moarte*, Ed. Muzeului Literaturii Române, București, 2011.
11. Isabela Vasiliu-Scraba, *Micșorarea lui Eliade și gonflarea lui Culianu*, în rev. „Tribuna”, Cluj-Napoca, Serie nouă, Anul XII, 1-15 oct. 2013, nr.266/ 2013, pp.7-8 și 16-31 oct. 2013, nr.267/ 2013, pp.5-6, on-line <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-CulianuGonflat19.htm> .
12. Isabela Vasiliu-Scraba, *Martirii închisorilor în viziunea lui Mircea Eliade și a Părintelui Arsenie Boca*, on-line <http://www.isabelavs.go.ro/Articole/IVSsemnMiorita12bis.htm>, pe hârtie în rev. „Tribuna”, Cluj-Napoca, Serie nouă, Anul XII, 16-30 aprilie 2014, nr.255/ 2013, pp. 9-10.
13. Isabela Vasiliu-Scraba, *La centenarul nașterii poetului Horia Stamatu. Ciudățenii cripto-comuniste*, on-line <http://isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-Centenar10Horia%20Stamatu.htm> .
14. Isabela Vasiliu-Scraba, *Peste Cortina de fier, un dialog între Horia Stamatu și C-tin Noica*, on-line <http://isabelavs.go.ro/Articole/IsabelaVS-2StamatuNoica.htm> .

SURSA: www.isabelavs.blogspot.com

Yvonne Fuller - A vision of St Mawes

Ioan VASIU

Ioan VasIU s-a născut la data de 4 ianuarie 1949, în comuna Periam din județul Timiș.

Poeziile, reportajele și însemnările sale au văzut lumina tiparului în revistele **România Literară**, **Flacăra**, **Lucafărul**, **Tribuna** (Cluj-Napoca), **Vatra** (Târgu-Mureș), **Orizont** (Timișoara), **Transilvania** (Sibiu), **Argeș** (Pitești), **Familia** (Oradea), **Contemporanul**, **Opinii culturale** și **Ritmuri hunedorene** (Deva), **Confluente** (Oravița), **Reflex** (Reșița), **LitArt** (Târgu-Mureș), dar și în paginile unor ziare precum **Scânteia**, **Scânteia tineretului**, **Drapelul roșu** (Timișoara), **Zori noi** (Petroșani), **Flamura** (Reșița), **Târnava** (Târgu-Mureș), **Cuvântul liber** (Deva), **Călăuza** (Deva), **Lugojul** (Lugoj), **Informația Orăștiei** și **Palia Expres** (Orăștie) și altele. O bună și fructuoasă colaborare a avut și cu **Suplimentul literar-artistic al Scânteii tineretului (SLAST)** condus de Ion Cristoiu.

Atât înainte de 1989, cât și după 1990, Ioan VasIU a absolvit mai multe cursuri de jurnalistică și a obținut importante premii la prestigioase concursuri literare de poezie și reportaj, organizate la **Sebeș**, **Timișoara**, **Deva**, **Piatra-Neamț**, **Oradea**, **Cluj-Napoca**, **Sibiu**, **Târgu-Mureș** și **Sighetu-Marmației**.

Debutul editorial s-a produs în anul 1973, când un grupaj de poeme a fost inclus în **Caietul de poezie al Editurii Eminescu**, tipărit în urma celui dintâi concurs de debut organizat de binecunoscuta editură din București.

Alte lucrări publicate: **„Câmpiile de germinare”**, versuri, Editura Litera București, 1984; **„Vis cu ochii deschiși”**, versuri pentru copii, Editura Ion Creangă, București, 1988; **„Refluxul**

iubirii”, versuri, Editura P.C.Graf, Deva, 1994; **„Bolnav de poezie”**, 2012, versuri, Editura Măiastra, Târgu-Jiu, **„Aruncând cu pietre după vânt”**, 2012, versuri, Editura Emma, Orăștie, **„Caligrafii sentimentale”**, însemnări și reportaje, Editura Emma, Orăștie, 2013; **„Târziu în cuvinte”**, versuri, Editura Eurostampa, Timișoara, 2014. De asemenea a apărut în volumele colective **„Planeta cărbunelui”**, reportaje, Editura Eminescu, București, 1984 (în colaborare); **„Călătorie spre izvoare”**, antologie de reportaje, Editura Eminescu, București, 1986 (în colaborare); **„Flori pentru mama”**, antologie de poezii închinată mamei, Editura Emia, Deva, 1997 (în colaborare).

Ioan VasIU este prezent cu date biografice și referiri la creația sa literară în paginile unor dicționare tipărite în ultimii ani, printre care: **„500 debuturi literare” - istoria debutului școlar al scriitorilor români (1820-1980)**, Tudor Opreș, Editura Porto-Franco, Galați, 1991; **„Mic dicționar al literaturii pentru copii”**, Grațian Ordean, Editura Sigma Plus, Deva, 1998; **„Personalități hunedorene”**, Maria Razba, Biblioteca Județeană Hunedoara, Deva, 2000; **„Orăștie - Enciclopedie”**, Petru Baci, Editura Corvin, Deva, 2001 și **„Radio Timișoara - o istorie vorbită”**, Corneliu Faur, Editura Artpress, Timișoara, 2005; **„Personalități române și faptele lor 1950-2000”**, Constantin Dârțu, Editura StudIS, Iași, 2011.

Începând cu toamna anului 1990 și până în anul 2008 a fost **corespondent pentru județul Hunedoara la Radio Timișoara**, unde aproape zilnic a transmis relatări despre evenimentele, întâmplările și faptele oamenilor din perimetrul hunedorean. Timp de doi ani, între 1994-1996 a fost

și **redactor** în cadrul **Studioului de Televiziune 3TV Deva**, unde a realizat emisiunea interactivă, de mare interes, având ca generic „**Invitații Orăștiei**”. Din luna martie 1993 și până în aprilie 1996, Ioan VasIU a fost redactor șef al publicației, cu apariție lunară „**Informația Orăștiei**”. Din noiembrie 1996 și până în prezent este **redactor șef** al săptămânalului „**Palia Expres**”, care deține la ora actuală recordul de a fi cea mai longevivă publicație din județul Hunedoara. Unele dintre poeziile sale au fost puse pe note de compozitorii George Grigoriu, Laurențiu Profeta, Ioan Popa și Ion Nicorescu.

Împreună cu Marcel Hațegan, mai tânărul său

coleg de redacție, Ioan VasIU a încercat să grupeze în jurul publicației pe care o conduce pe cei mai talentați creatori de literatură din „orașul Paliei”. Așa s-au pus bazele **Cenaclului Palia Expres**, un adevărat laborator de creație.

O altă implicare în viața spirituală a localității care l-a „adoptat” și la care ține atât de mult, a avut loc în primăvara anului 1996, când Ioan VasIU a obținut licența și a pus bazele primului studiou de radio privat din Orăștie – **Radio COLOR** – al cărui prim director a fost și care emite și astăzi pe frecvența de 90,3 Mhz – FM.

Să știi...

să știi iubita mea că te anunț
când voi intra în visul tău desculț

să știi că-ntr-un poem o să te strig
când de singurătate-mi este frig

să știi iubita mea că o să plâng
într-un amurg sălbatic și nătâng

să știi că-ntr-un târziu o să te rog
îngenuncheat precum un inorog

să știi că într-un vers vreau să m-ascund
cum mă ascund sub sânul tău rotund...

Dragoste

când voi muri va ninge cu petale
de trandafiri peste iubirea mea
și va ploua cu lacrimile tale
peste țărâna umedă și grea

eu voi păși pe un covor de stele
tu vei rămâne-n urmă tot mai tristă
și mă voi pierde-n nopțile rebele
cum dorul se ascunde-ntr-o batistă

când voi muri va bate-n catedrală
un clopot spânzurat de-o amintire
și va rămâne casa noastră goală
ca un poem de dragoste subțire...

Curcubeu

atâția nori
dansând
în jurul
meu
și tu
râzând
precum un
curcubeu...

Singur

singur
într-o gară
tristă
ca un
ceferist
manevrant
fluturând
o batistă...

Tăcere

atâta tăcere
încât
pe bolta
înstelată
se aud
îngerii
furându-și
unii altora
câte un
sărut...

Prin noaptea beată

aleargă fluturii prin noaptea mută
când stelele cu luna se sărută

aleargă insomniile prin oase
și curg încet poemele frumoase

aleargă supărarea despletită
și se ascunde-n scorburi de răchită

aleargă totu-n jurul meu deodată
când cântă greierii prin noaptea beată...

Cu tine-n gând

m-am răsfățat cu tine-n gând o noapte
m-am tulburat cu tine-n gând o zi
aveai pe buze iz de pere coapte
și în priviri nori reci și cenușii

m-am bucurat cu tine-n gând o vară
m-am întristat cu tine-n gând un an
ascunsă într-un stup cu miere-amară
tu mă chemai cu râsu-ți diafan

Sfat părintesc

-copiilor mei-

când numele-mi va fi
doar amintire
când peste poezia mea
vor crește flori
această carte
răsfoiți-o uneori
lăsând ca visul meu
prin voi
să mai respire...

La Orăștie

undeva pe deal la Orăștie
viața curge ca o poezie

undeva pe străzi la Orăștie
vântul amintiri mai adie

undeva prin munți la Orăștie
îngerii ne cheamă și ne-mbie

undeva sub pod la Orăștie
se ascunde toamna cea zglobie

undeva în gară-n Orăștie
trenul că zapadă întârzie...

Cămașa de zăpadă

mărșăluiesc lungi trenuri prin burguri transilvane
ducând cu ele vântul transcontainerizat
ascultă-mi zice mama cum doarme codru Ioane
și cum se mută iarna încet din sat în sat

pe buturugi de carpen eu sparg tăcerea-n două
un cer se surpă-n ape și-un râu mai curge-n cer
aș vrea să prind văzduhul cu palmele-amândouă
să-l scutur de ninsoare până ce norii pier

de teamă toți ai casei se-ascund între cojoace
ciobanii zac de-o vreme pe fluiere de os
sunt cel mai tânăr mire ce nu știe să-mbrace
cămașa de zăpadă pe visul lui frumos

se-aude-un zvon de cântec venind de nicăurea
lovindu-se în treacăt de orice munte slut
ascultă-mi zice mama cum plânge-n somn pădurea
când țapinariii trufași securile-și ascut

Soroc

nerăbdarea cade în al iernii laț
urlă vântul nopții până sub târnaț

deodată satu-i sufocat de nori
ninge și în oameni pentru sărbători

șoaptele iubirii nu ne mai ajung
pruncii dau năvală într-un vis prelung

iar cădem în cântec ca într-un soroc
și-nvățăm cu toții limba altui foc

împărțim odihna ca și între frați
ne sugrumă dorul după cei plecați

nerăbdarea cade în al iernii laț
urlă vântul nopții până sub târnaț...

Ajunul Crăciunului

ne bat la poartă iar colindători
se-aud pe străzi cete cu clopoței
suntem mai buni acum de sărbători
și focu-n sobe râde cu scânteii

miroase-a brad, colaci și cozonac,
pe-obraz alunecă lacrimi fierbinți
simbolic, Moș Crăciun scoate din sac
câte-un cadou pentru copii cumiți.

pe cer se-adună agale norii groși
și ninge pe pământ cu fulgi ușori
cu glasuri tremurânde, bucuroși,
ne bat la poartă iar colindători...

Iubire babiloniană

abandonat de ultima ninsoare
ca de o mamă vitregă ce moare
lăsând păreri de rău în calendare

aștept o dimineață mult mai lungă
prin care să pătrund ca printr-o strungă
spre-amiaza care n-o să-mi mai ajungă

pentru-a mă lecu de-această rană
pe care-o lasă-n suflet ca-ntr-o dană
iubirea noastră babiloniană...

Se-ntorc acasă moții

decembrie-și mână turmele de nea
pe Valea Arieșului adâncă
întoarcerea spre casă-i tot mai grea
și așteptarea-i dură ca o stâncă

mai trece mocănița și acum
de la Câmpeni spre Lupșa bunăoară
lăsând în urma ei miros de fum
ca și un șarpe evadând spre seară

se-ntorc acasă moții rând pe rând
cu traistele pe umeri atârdate
ca niște brazi destoinici rămânând
legați în veci de veci de-ale lor sate...

George VOICA

**Eminescu și Țara
-de ziua nașterii Poetului-**

Mi-e dor de dumneata, bădie,
căci vremea curge-n matca ei,
cum suie mierea-n păpădie,
în primăveri cu albiu miei

La Putna nu mai vezi mulțime
de juni veniți de la Viena,
pe Ștefan să îl scalde-n rime;
Patria șiei-i țină trena! ...

E iarnă, iată, în Psaltire
și-n Țară este-atâta ger,
de-auzi cum crapă-n mănăstire,
icoanele căzând din cer

Mai vină iar, bădie,-o oară
în Țara-aceasta prin ninsori,
să vezi că pâinea-i tot amară
și luna lăcrimează-n nori;

că patrioți sunt mulți pe uliți,
unii mai sus chiar lângă stele,
și vorba lor o poartă-n suliți,
de parc-ar fâlfâi drapele...

Mi-e dor de dumneata, bădie!
Mai scrie-ne de la Rovine:
„ O, biet popor, aduc eu ție
marama plină cu rubine!

Cămașă albă-nsângerată
Tu ai purtat în orice an,
dar va veni din codri-o fată,
s-o spele-n ape, la Iordan...

Tu drag îmi ești și-mi vei rămâne,
o, neamule al meu, sărac,
că-n veci vor răsuna, la stâne,
doar buciume din flori de mac!...

E iarnă-n sate și-n cuvinte,
și prin ninsori, cu greu zăresc
cum se ridică din morminte
tot neamul meu cel eminesc!

Surpate, 13 ian. 2015

Leonard VOICU

VOIAJ DE NEUITAT

(continuare din numărul pe iulie-octombrie al revistei *Destine Literare*)

Marian Petrean părea total absent și continua să privească cu ochi sticloși într-o depărtare relativă, la nimic precis.

- Când mergem acasă? mormăi el indiferent fără să-și schimbe fizionomia, lăsând impresia că a găsit o soluție ce salva aparențele.

- Hai că mergem! A sosit Cristian, băiatul nostru, pupă-l și tu! îl îndemnă Ana.

Fără ezitare, dar și fără vreo emoție evidentă, Marian Petrean se apropie de fiul său și îl pupă pe fiecare obraz. Apoi, ca un robot ce tocmai primise o comandă și trebuia executată fără amânare, porni spre ieșirea din aeroport fără cel mai mic semn că-i pasă dacă soția și fiul său îl urmează ori nu.

Împingând căruțul cu bagaje, abătut și cu multe semne de întrebare în gândurile sale, Cristian se puse în mișcare neavând de ales. Ana se grăbi să țină și ea pasul cu ei. Dincolo de porțile automate, departe de răcoarea întreținută a aerului climatizat, se simțea căldura dogoritoare a lunii august și mirosurile tipice ale unui oraș ce avea nevoie de mai mulți arbori și spații verzi, iar simultan, de mai puțini cai putere ce se hrănesc cu hidrocarburi și elimină gaze nocive pentru plămâniilor cetățenilor. Un taximetrist, ce se vedea de la o poștă că își cunoaște bine rolul și care era satisfăcut de noua afacere ce se contura, cu beneficii pentru buzunarul său, se grăbi să le pună valizele în portbagajul mașinii, un Opel spațios, probabil adus din Germania.

- Berceni vă rog! ceru Cristian șoferului în timp ce

așezat confortabil pe bancheta din spate începu să privească noile reclame apărute ca ciupercile după ploaie, de-a lungul șoselelor, motiv să-și îndepărteze mâhnirea ce-l cuprindea.

- Are și momente de luciditate, dar mai rar în ultimul timp, șopti Ana Petrean cu o voce scăzută pentru a fi auzită numai de fiu, în timp ce șoful său, așezat în față, alături de șofer, privea indiferent înainte.

- Își ia medicamentele? întrebă Cristian pe același ton.

- Da și le ia, dar parcă au din ce în ce mai puțin efect. Am auzit de un nou tratament care ar fi bun.

- Da? Care?

- Se pare că vitamina D ajută. Eu nu am timp prea mult, treburile casei, cumpărături, mai trebuie să am grijă și de Nică, nepotul lui taică-tu ca a rămas vădud după cum știi și n-are cine să-i facă de mâncare, dar dacă vrei, poți să ieși tu cu el la plimbare, să stați pe o bancă la soare. Îi va face bine.

Ajunși în Piața Presei libere, din cauza traficului mașina reduce viteza, iar apoi se opri complet.

- Aici e parcul Herăstrău! afirmă cu voce ridicată Marian Petrean, întrerupând lunga sa tăcere și arătând cu mâna. Ți-aduci aminte Cristi când erai mic și mergeai prin parc?

- Da tată! Mi-aduc aminte. Vrei să facem o plimbare pe alei?

- Altă dată, după ce îți lași bagajele. Ano... ai făcut ceva de mâncare?Că avem musafiri.

- Da măi omule, am făcut. Stai să ajungem acasă.

§

- Unde e maică-ta?

- În bucătărie. Pot continua?

- Da!

- Și... într-o zi, nu știu de unde, reluă Cristian povestirea, au apărut pe câmpul din spatele cabanei mai mulți cai la păscut. Erau caii oamenilor din satul învecinat am gândit noi. Un fel de Huțuli, mici de statură, unii roibi, alții negri, cu coamele și cozile lor tipic stufoase. Cu priviri agere, mișcări rapide și copite tari. Printre ei erau și iepe cu mânji. Mi-ai spus să aduc câteva cuburi de zahăr din cameră. Erau cuburile care le foloseai să îndulcești cafeaua. Am fugit întrebător. Apoi mi-ai explicat cum să dau zahăr cailor fără pericolul să-mi muște mâna. Mi-ai întins degetele, mi-ai pus un cub de zahăr în mijlocul palmei și ne-am apropiat de un cal. Curios, dar neîncrezător, acesta a furnait și s-a retras ciulind urechile, semn că nu-l interesa oferta noastră. O iapă, care probabil știa despre ce este vorba, s-a apropiat fără prea multe ezitări, ne-a mirosit de la distanță, deschizând larg nările sale, și a întins gâtul spre bucata de zahăr privindu-ne atent - un fel de avertisment, în care mesajul era: *Să nu faceți vreo prostie, că vă dau un picior de vă sar fulgii.* Apoi, cu vârful buzelor, delicat, a luat bucata de zahăr aproape fără să-mi atingă mâna. Am simțit un fior de plăcere produs de respirația ei caldă care m-a mângâiat. Apoi, ți-am cerut altă bucată. Iapa se îndepărtase la câțiva pași pentru a savura dulceața, la o distanță tampon ce i se părea suficient de mare contra vreunui eventual atac din partea noastră, de care, probabil, îi era frică. După ce a terminat de mestecat, și cu ultima înghițitură a dispărut și senzația de dulce, ne-a privit întrebătoare: *Mai aveți? Pentru că eu mai vreau!*

- Unde e maică-ta?

- În bucătărie, ți-am mai spus.

- Da' când o veni? Că e plecată de mult! insistă Marian Petrean.

- Lasă că vine ea... hai să-ți spun mai departe!

- Da... la televizor ce-o mai fi?

- Păi nu-i nimic că s-a stricat și trebuie reparat.

- A... da? Atunci... eu mă duc să mă culc că e târziu.

- Nu e târziu tată, încercă să-l convingă Cristian, abia e patru după-amiaza.

- Da?

- Da!

- A venit Ana de la cumpărături? reluă cu obsedare Marian Petrean.

- Da! A venit!

- Cheam-o-ncoace! ceru Marian Petrean cu o voce autoritară.

Cristian se ridică și oftând resemnat ieși din sufragerie îndreptându-se spre bucătărie.

- Mamă, zise el, vino! Tata vrea să-ți vorbească!

- Hai că vin. Ce vrea?

- D-ale lui, parcă nu știi?

Apoi amândoi s-au întors în sufragerie.

- Da măi omule, ce vrei? făcu Ana grăbită către soțul ei.

- Pe unde umbli?

- Sunt la bucătărie, pregătesc ceva de mâncare. Ce vrei?

- Uite omul ăsta nu mă lasă în pace. Tot vrea să-i vindem casa din Titan și locul de veci. Spune-i să plece.

- Bine, am să-i spun! îl reconfortă Ana puțin surprinsă de cele afirmate de soțul său.

- Hai Cristinel maică, lasă-l în pace pe taică-tu. Ai să-i vorbești mai târziu când s-o simți mai bine, încercă ea astfel să aplaneze conflictul. Da' tu ce-i povesteai?

- Când am fost în vacanță la Soveja, ți-aduci aminte?

- La Soveja? Da, îmi aduc aminte! Ai fost numai tu cu el. Eu plecasem la băi în anul acela. Și... ce zicea când i-ai povestit?

- Nu zicea nimic, asculta.

(va urma)

Mariana ZAVATI GARDNER

PAGINILE POEZIEI DE DRAGOSTE

Atunci

Atunci m-ai strâns în brațe
în labirintul cu biciclete
la școala generală-n fantome
cu frunze uscate la Ziua Recoltei

M-ai sărutat printre căpițe
prin câmpul cu usturoi
eram ascunși în ceață între
căminul cultural și școala primară

Focuri de artificii pe cer,
explozii, eroziuni astrale din

strigătul profei la fereastra
clasei noastre de la primul etaj

Nu m-ai sărutat în Piața Florescu
din Bacăul bacovian - furtuna se balansa
în scrânciob, ploaia bătea
grilajul cu tufe muribunde

Erai pe-un tandem la șoseaua
cu trafic nebun - eram într-o călătorie
spre nicăieri, la colț - confuză! -
Străfulgerați cocorii plecau în toamnă

Bagatelle

Erai un alt vis cu buze fantomă
în parcul cu havuz și colivii solare
cu ascunse locuri de vânătoare
căi bătute de fluturi, căi bătute de vise

Erai un alt vis cu ochii albaștri
în alte lumi cu preeri fragmentate
măști și totem, cioplituri senzuale
căi bătute de fluturi, căi bătute de vise

Erai un alt vis cu trupul athletic
la distanță m-ai iubit la Podul cu Lanțuri

vedenii de nopți și zile trecute pe web
căi bătute de fluturi, căi bătute de vise

Erai un alt vis cu haine de marcă
stingherit în patul din lemn ecologic
amintiri școlare cu măști de văpaie
căi bătute de fluturi, căi bătute de vise

Erai un alt vis cu maniere rebele
bani, muzici, arcușuri, naiuri, lăute,
săgeți, himere, alaiuri din pene
căi bătute de fluturi, căi bătute de vise

La șaisprezece ani

Mă chemi din oglinda cu vise -
te-am adorat sub marea
de adjective albastre
te-am iubit la nebunie
ruginită de-atâta răsfaț - în
croaziere pe corăbii albastre

În visul meu la șaisprezece ani
te-am adorat sub marea
de adjective albastre
te-am iubit la nebunie
imagini dintr-o plimbare lunară
înțepenite grămadă într-un sărut

Etern, împletit, înserat în foi de vise
te-am adorat sub marea
de adjective albastre
te-am iubit la nebunie
în arcuri peste dune mărunte,
fluent, prezent peste dune uriașe

Tulburat mi-ai grăit din nisipuri
te-am adorat sub marea
de adjective albastre
te-am iubit la nebunie
castele din vise și abalone absconse
amândoi forme și țintă - tot una

Erai ibis conturat de frunze
te-am adorat sub marea
de adjective albastre
te-am iubit la nebunie
descoperire lunară, stelară, solară
în visul meu la șaisprezece ani

Eram amândoi actori de himeră
te-am adorat sub marea
de adjective albastre
te-am iubit la nebunie
dune mai mici, dune mai mari
tu încă acolo... eu încă aici...

Poame din fulger

Se face noapte în vis
în iatacul cu jar
și saltimbanci pe pereți

Se face noapte în vis
tu apari fermecat, zăpăcit
pe tapiseria grădinii

Se face noapte în vis
țesători ne brodăm iubirea
din ce-a fost în iatac

Absolut

iarnă fără sfârșit, straturi
de devieri în vise albastre
peste lumea din casa bunicii
cu melci și carusel ruginit

rulezi nisipul clepsidrei
plutești în lacul cu

ascunzișuri, cu vise bizare
în cadre din fum și din gheață

te petreci în canoe de vis
strămutat în islazuri formale
în furtuni sacre și interdicții
în tranzit ești cenușă și fum -

Vis

Ce-a rămas din ce-a fost
eclipsă peste oceanul din mine
eclipsă peste oceanul din tine
lume la amurg în prognoză pe web
taifas sau furtună a celor rămași
să nu se audă, să nu se vadă, să nu...

Ce-a rămas din ce-a fost
eclipsă peste oceanul din mine
eclipsă peste oceanul din tine
cheie și simțiri prinse-n ușă,
pe-un alt pământ, pe-un alt ocean
să nu se audă, să nu se vadă, să nu...

Fără vâsle

ne-am iubit
la intrarea de la bloc

iubirea noastră
consumată în trenuri
cu navete albastre

ne-am iubit
într-o barcă fără vâsle

m-ai iubit în barca din nuiiele
nebule și magie sumară
furtună ...fulgere...zbor..

Actori

Iubiți alergam
atunci pe străzi
sufletul meu
sufletul tău
orbeam lumina

Arlechini urmăream
un joc de bagatelle
în gheațaria

cu cioplituri lunare
a Domnului Bugan

Te văd șaman
în iatacul de taină
în ochii mei
te gust, te transform
în vis bizar.

Himere

M-ai făcutesă mă dezleg de toate
când băteai darabana pe masa
din mahon a Doamnei Iulica
flori de timp, nisipuri și prund,

Nu te mai văd prin Piața Centrală
din Bacăul cu artificii

cu bălci la Podu Paloșanu,
și carnaval pe strada principală

Aluneci în oglinda Insulei,
pe cărți poștale din alte lumi,
pui amprente pe orele mele
cioburi de vise, himere –

Je t'aime

Je t'aime uttered the knight
Her dream in the woods
Sounds alive, darkness and rocks
Roundabout of streams

Je t'aime I reply in the dark
I sense shapes, shadows and dance

I am in a dream, junction of paths
Shall we run free amongst the trees?

Je t'aime we reply in wonder, in darkness
Our reflexion disappears in the thicket
Cubes of clouds, decomposition of stars
Brushes frozen in hesitation

Photograph in a Frame showing Julia May taking Jackie for a walk

*"I was playing hide and seek
before mum wanted to go into town!"*

The princess was wearing a crown
of plastic beads stuck with glue
Julia May was pushing the perambulator
with little brother voicing displeasure
mum was young, dressed for autumn
she was thinking aloud, in her thoughts

*In magazines, they play expensive
hide and seek with cameras
where tapestries agonize
along waiting rooms
woven in needlepoint
during slow moving meals
evenings to seek...
escape from ...
love thoughts by the fire
ravenous oak to hide*

*dying swans of bird flu
on the waters of the town canal
dry feelings from crossed voices
echoed from room to room...*

Julia May's perched anguish
clawed at her thoughts
the day was indifferent
and ready to drown into
sudden lapses ...

vouchers exchanged hands
in the Victorian alley
for pedestrian use only
a bricked path to the gardens

in her absent mind, Julia May
was pushing the perambulator
and dreaming a dream
in the format she knew

The weather forecast

How should I dress?

glassy winter clothes
or summer dripping wet ones?
umbrellas, boots or galoshes?
perhaps a parasol?

How should I dress?

ghosts on satellite images
on the TV weather forecast
a starched sky for now
plastic stickers on the map

How should I dress?

the presenter holds on
wailing hot and pounding feet
on the melting tarmac
filtered cold, clasped and twisted

How should I dress?

skater in the night or in a day dream
innocent destinations on a map
the weather?
just another thought!

Yvonne Fuller - *The harbour, Portscatho*

Premiile Contact Internațional 2014

Centrul cultural „Jean Louis Calderon“ București, 3 octombrie 2014

La cea de-a 12-a ediție a premiilor anuale ale Casei de Presă și Editură Contact internațional din Iași, juriul alcătuit din **Ioan Holban**, **Emanuela Ilie**, **Constantin Pricop**, **Julieta Carmen Pendefunda**, **Valentin Ciucă**, membri ai colegiilor de redacție ale revistelor Contact Internațional și Acta Neurologica Moldavica și condus de academician **Liviu Pendefunda**, vice-cancelar al World Academy of Letters a apreciat următoarele nominalizări:

Premiul Sophia (*pentru șlefuirea pietrei filosofale*) - **Eugen Simion** (București)

Premiul Athanor (*pentru sublimarea liricii în athanor*) - **Adam Puslojic** (Belgrad, Serbia)

Premiul Johannes Kelpius (*pentru slujirea Cuvântului pe altarul luminii*) - **Nail Chiodo** (Roma – Italia)

Premiul Arcadia (*pentru excelenta metamorfoză a culorilor în cuvinte*) – **Suzana Fântânariu** (Timișoara)

Premiul William Blake (*pentru ridicarea vălului lui Isis prin metoda pluralismului inițiativ*) - **Florin Stoenescu** (București)

Premiul Lapis Philosophorum (*pentru căutarea Cuvântului primordial în Logos*) – **Boris Marian** (București), **Doru Scărlătescu** (Iași)

Premiul Mnemos (*pentru interpretarea alchimică a literaturii*) – **Aurel Ion Brumaru** (Brașov)

Premiul Hiram (*pentru hermeneutica luminii din arta regală*) – **Mihai Constantinescu** (București)

Premiul Acta Neurologica Moldavica (*pentru vibrația luminii în arhitectura neuronală*) – **Stanislav Groppa** (Chișinău)

Premiul Dimitrie Cantemir (*pentru așezarea erudiției în piatra unghiulară a templului culturii*) –

Revistele „Banat“ (Lugoj), „Citadela“ (Satu Mare)

Premiul Atma (*pentru arderea în alambic a literaturii*) - Revistele „Destine literare“ (Canada) - *vezi pagina următoare* și **Onyx** (UK)

Premii speciale ale juriului pentru gitară **Walter Michael Buchholtzer**, canto **Noelia Ibanez Blazquez** și pictură **Elleny Pendefunda**

Casa de Presă și Editură
Contact international

acordă

Premiul Atma

pentru arderea în alambic a literaturii

Revistei

Destine literare

Canada

la cea de-a LXVI-a ediție

atelierul de creație
Athanor

Centrul socio-cultural „Jean Louis Calderon”

București, 3 octombrie 2014

CITITORII NE SCRIU...

Mult stimată Doamnă Muguraș Maria Petrescu, mă bucur că materialele mele au ajuns la dumneavoastră și mai ales pentru că v-au plăcut. Sunt onorat să pot colabora cu o revistă atât de minunată și de apreciată, cum este *DESTINE LITERARE*.

*Ioan VasIU,
scriitor și jurnalist
str. N. Titulescu, nr. 1
Orăștie, jud. Hunedoara*

Vă doresc sănătate și toate cele bune, nu numai în anul ce a început, ci și-n toți cei care or să vină!

Mircea Radu Iacoban

M-ar bucura să colaborăm în viitor schimbând texte interesante, poezie sau informații relevante culturii și artei.

Cu stimă și URĂRI DE AN NOU BUN!

*Adrian Grauenfels
ASILR*

Stimați colegi de creație literară peste fruntariile patriei, sunt încântat și recunoscător pentru activitatea de răspândire a limbii române și a spiritualității ei pe meridianele globului pământesc. Și eu, în țară, ca fondator al revistei ONYX, încerc să fac același lucru. Vă mulțumesc pentru atenția de care m-am bucurat aflându-mă pe lista Destinelor Literare și aștept cu interes tot ce îmi trimiteți.

Vă urez ca în 2015 să aveți o satisfacție și mai mare pentru nobila activitate ce o desfășurați.

Constantin Hușanu

Sărbători cu bucurii și împliniri!

Conf. Dr. Luminița Cristina Petcu

X mas frumos cu multe succese în viitor.

Mihai Catruna

Vă doresc și eu Crăciun cu sănătate, pace și tihnă!
La mulți ani!

Sânziana Batiște

Distinse ALEX,
Mulțumesc din suflet pentru urări.

Crăciun fericit!
Sărbători fericite și
La mulți ani 2015!
Cu deosebit respect,

Tavy PĂUN din Oak HARBOR, SEATTLE, WA, U.S.A

Crăciun Fericit și An Nou cu multe împliniri și sănătate!

Mirela Roznoveanu

Vă mulțumesc. Cu cele mai alese urări,
Ionel Haiduc

Bună ziua!
Am citit cu multă plăcere revista. Vă mulțumesc mult.
Vă doresc sănătate și un An Nou rodnic, cu multe realizări!

Cu prețuire,
Eugenia Enescu-Gavrilescu

Domnule Cetățeanu, am primit revista din decembrie. Vă mulțumesc. Poate, în viitor, dacă veți fi interesat, vă pot trimite o proză pentru publicare. Oricum, rămân un cititor constant al publicației pe care o conduceți. Vă felicit, fiindcă faceți un lucru foarte bun! LA MULȚI ANI!

Dr. Dan Claudiu Tănăsescu

Stimată redacție.
Singurul motiv al celor atașate este de a aduce un „zâmbet” celor născuți în „patria mamă, România”.
Vă doresc un AN NOU FERICIT!

Goldhamer Gyuri

Lumina Sfântă a Nașterii Mântuitorului și Anul Nou să vă lumineze casa și viața, să vă aducă în suflete mulțumirea, bucuria și împlinirea tuturor dorințelor, sănătate și La Mulți Ani!

Constantin Rusu

Vă trimit cu drag un vers :

La mulți ani!

Azi nu mă ascund cuvintele în umbre,
deși lumina pune în ecou un nou an.
Caut dimensiuni noi în veșnicie.

Vreau să țin neascunse trăirile
în frumusețea venită din tinerețe,
de când avem făpturile timpului
legate cu gândul pentru blândețe.

Versul meu nu e o singurătate
și suntem veniți cu urări înflorite

întinse pe al speranței covor
cu iubiri care nu pot fi părăsite.

Timpul nu uită șoaptele secunde
în ciorchinele de vise ale dimineții,
iar clipelor care ne-au adus decenii
le doresc să nască o statuie a vieții.

Ne îmbrățișăm cu taina nemuririi
oglinzilor crescute din cer pe un cuvânt,
cu multă sănătate și bucurii de viață
ne spunem La mulți ani! pe acest pământ.

Vă doresc Sărbători binecuvântate și un An Nou fericit, plin de satisfacții și bucurii.
La mulți ani cu sănătate!

Geo Galetaru, Director fondator și Redactor șef al revistei, „Sintagme literare”

Dragostea din «călimară»

Concurs internațional de poezie patriotică

31 august 2015

De la «Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie?», la «Patria mea e limba română», sentimentul patriotic apare ca un fior adânc, unic pentru fiecare dintre noi, o trăire care ne sculpează inima, gândurile, vorba și viața de zi cu zi. Anul trecut, românii din Montreal (și din alte părți ale Planetei) au așteptat până la 5 ore în picioare, în ploaie și în vânt, numai să voteze spre binele țării lor de origine! Nu este aceasta o dovadă clară că românii nu au uitat România, că o iubesc și că îi vor binele? Nu este acesta PATRIOTISM? Un vânt de speranță spre mai bine adie spre Carpați!

De Ziua Limbii Române, pentru a fi alături în colaborarea pe care am stabilit-o cu organizatorii din țară ai mării sărbători (sub ”bagheta” Maestrului Corneliu Leu), Asociația Canadiană a Scriitorilor Români (ACSR) și revista Destine Literare lansează un concurs de poezie patriotică, prin care dragostea de România, de limba română și de români să fie document și la acest început de mileniu.

În afară de faptul că lucrările selecționate vor fi propuse pentru distincțiile ce se vor acorda în țară cu prilejul sărbătoririi Zilei Limbii Române, organizatorii vor acorda trei premii și câteva mențiuni, după cum urmează :

- Premiul I, « Claude Matasa »*, în valoare de minim \$500 CAD****
- Premiul al II-lea, « Constantin Clisu »**, în valoare de minim \$300 CAD
- Premiul al III-lea, « Ion Țăranu »****, în valoare de minim \$200 CAD
- Mențiuni, de minim \$100CAD

Condiții de participare :

1. Vârsta minimă 17 ani,
2. Vârsta maximă 40 de ani,
3. Se vor trimite maximum 3 poezii, în limba română, cu diacritice (poeziile în engleză sau franceza trebuie să aibă și o traducere în română),
4. O poză de tip pașaport, o scurtă prezentare a autorului (autoarei), de maxim o jumătate de pagină, (font 12, format Word), care să conțină : nume complet, adresa, telefon, adresa electronică, țara, localitatea de reședință și profesia.
5. Poeziile trimise vor rămâne în arhiva organizatorilor.

Termenul limită de trimitere a poeziilor este data de 30 iunie, 2015, la adresa: destineliterare@gmail.com

Românii poeți din Canada, care simt că pot împleni în versuri dragostea de țara mamă cu dragostea de țara adoptivă, sunt bineveniți să ne trimită și astfel de poezii.

Premiile și cele mai reprezentative poezii vor fi publicate atât în revista Destine Literare, cât și în noua ediție a „Antologiei de poezie română dedicată limbii române” care întrunește cele mai bune creații de la asemenea concursuri, răspândindu-le în țară și la românii din întreaga lume.

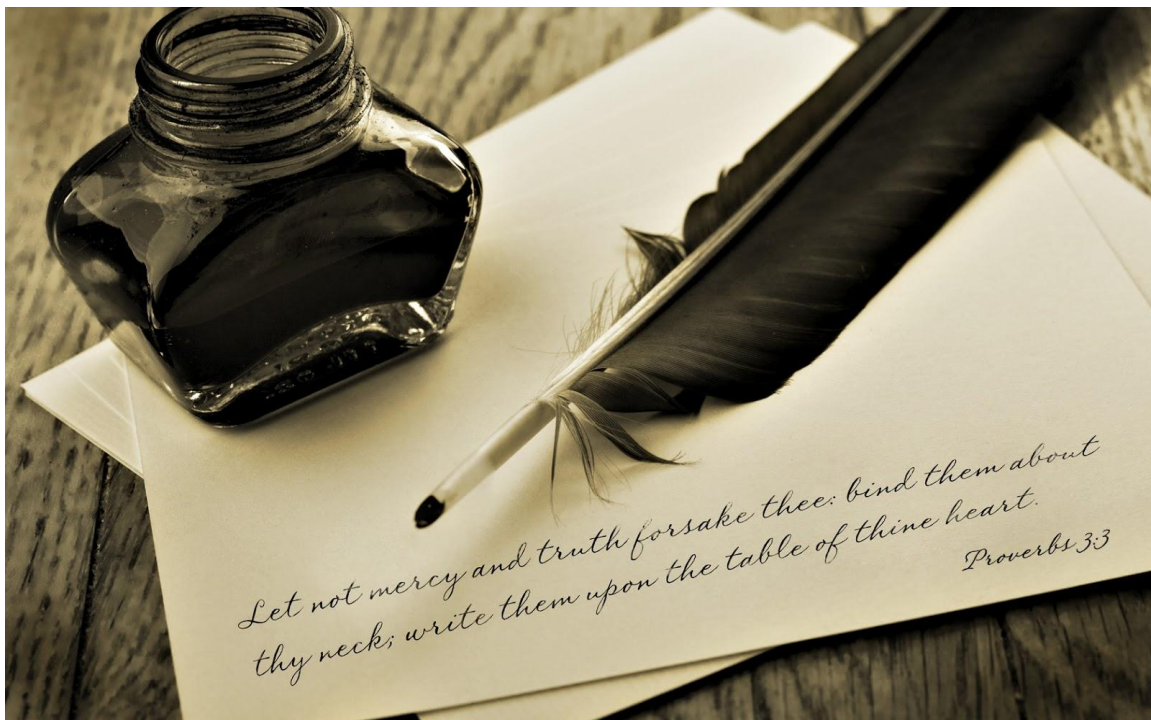
Vă așteptăm în număr cât mai mare!

*Prof. Dr. Claude Matasa, inventator și mare patriot român. Fost deținut politic. A fost Consul Onorific al României în statul Florida și Membru de Onoare al ACSR. A contribuit cu articole interesante la revista Destine Literare. A luptat pentru a se înființa un Muzeu al Comunismului în București, oferindu-se chiar să-l finanțeze în parte. Inițiativa lui Claude Matasa nu au putut fi materializată, împiedicându-se de rezistența neocomuniștilor la putere în România, în frunte cu fostul președinte Traian Băsescu.

**Constantin Clisu a fost un apreciat scriitor român, mare iubitor de țară și de neam, care a petrecut ultima parte a vieții în Edmonton, Alberta. A fost un fidel membru al ACSR. A activat intens pentru a se « înzestra » orașul Edmonton cu un bust al lui Eminescu.

*** Dr. Ion Țăranu a fost un patriot român, lider al unei importante componente a comunității românești din Montreal, încă din anul 1951. A înființat mai multe asociații românești, cu scopul de a uni românii din Montreal și chiar din Canada. Împreună cu alți câțiva români patrioți a înființat Câmpul Românesc de la Val David. Pentru activitățile lui comunitare a fost onorat cu Ordinul Canadei. A scris mai multe cărți despre românii din Montreal și a fost membru devotat al ACSR.

****În cazul în care vor exista și alți sponsori ai concursului (prieteni devotați ai celor menționați etc.) premiile vor fi mai mari. Numele acestora precum și componenta juriului, vor fi anunțate public de Ziua limbii române, pe data de 31 august, 2015, la Piața României din Montreal și vor fi făcute publice de publicațiile și documentele care apar în țară, pe site-urile internet care leagă rețeaua tuturor celor ce sărbătoresc în lume Ziua Limbii Române, în noua ediție a „Antologiei de poezie română dedicată limbii române” – coordonator Corneliu Leu.

ERATA 1: În numărul 59-60 din Decembrie 2014, pagina 17, materialul *O postmodernitate fremătândă* scris de prof. dr. Marian Barbu a fost pus greșit sub numele scriitorului Ștefan Amariței.

ERATA 2: Revista *Destine Literare* își cere scuze, dar textul *Puterea de a „exploata” tehnici artistice exprimate cu mijloace teatrale sau pictural-fotografice*, tipărit la paginile 145-146 în numărul trecut și având autor pe Mihai Panaitescu este scris de Muguraș Maria Petrescu.

NE CEREM SCUZE PENTRU ERORI ȘI MULȚUMIM PENTRU ÎNȚELEGERE!

**O revistă deosebită, care trece lunar Oceanul !
Le mulțumim fraților albanezi !**

Periodic al Asociației Liga Albanezilor din România
Periodik i Shoqatës Lëvizja e Shqiptarëve të Romanisë

Prietenul albanezului Miku i shqiptarit

Director: Oana MANOLESCU
Anul XV - Numărul 159-160 - Ianuarie-Februarie 2015
www.alar.ro

Colectivul de redacție:

Director: **Alexandru Cetățeanu** (romwriters@yahoo.com)

Senior editor: **Ioan Barbu**

Redactor-șef: **Daniela Gîfu** (<http://webmail-profs.info.uaic.ro/~daniela.gifu/>)

Redactor-șef adjunct: **Muguraș Maria Petrescu** (muguras_maria@yahoo.com)

Redactor-șef adjunct: **Eliza Ghinea**

Tehnoredactare computerizată și Design: **Emil Pădurețu** (epaduretu@gmail.com)

Consultant literar: **Marian Barbu**

Redactor consultant: **George Terziu**

MEMBRII ACSR:

Alex Cetățeanu - Președinte
Jacques Bouchard - Vicepreședinte
Mihai Cristina - Vicepreședinte
Dragoș Samoilă - Vicepreședinte
Cătălina Stroe - Vicepreședinte
Margareta Amza
Teresia Bolchiș Tătaru
Elena Buică
Eugen Caraghiaur
✝ Constantin Clisu
Carmen Doreal
Francisc Ion Dworschak
Irina Egli
Eugen Evu
Corneliu Florea
Al Francisc
George Georgescu
Mircea Gheorghe
Eliza Ghinea
✝ Eugene Giurgiu
Daniela Gîfu
Corina Haiduc Luca
Dumitru Ichim
Carmen Ileana Ionescu
Ionela Manolesco
Felicia Mihali
Camil Moisa
Livia Nemțeanu
Florin Oncescu
Muguraș Maria Petrescu
Radu Roșcanu
Victor Roșca
Melania Rusu Caragioiu
D.H. Silvian
Antoine Soare
Sorin Sonea

Georges Tăutan
Florin Mălaele Toropu
Ortansa Tudor
✝ Ion Țăranu
Cezar Vasiliu
✝ Zoe Torneanu Vasiliu
Maia Cristea-Vieru
Leonard Ionuț Voicu

SECRETAR ACSR:

Corina Luca

MEMBRII ASOCIAȚI:

Alina Agafiței - România
Petruș Andrei - România
Clara Aruștei - România
Veronica Balaj - România
Nicolae Bălașa - România
Lucreția Berzintu - Israel
Michaela Bocu - România
Hanna Bota - România
Mária Bátorová - Slovacia
Magda Botez - USA
Dan Brudașcu - România
Mihai Batog Bujenița - România
Erwin Lucian Bureriu - USA
Rareș Burlacu - România
Melania Rusu-Caragioiu - Canada
Roni Căciularu - Israel
George Călin - România
Sorin Cerin - România
Nicholas Cetățeanu - China
Teodor Codreanu - România
Ion Coja - România
Monica Ligia Corleanca - USA
Radu Mihai Crișan - România
✝ Gheorghe Culicovschi - România

Octavian Curpaș - USA
Rita Dahl - Finlanda
Ion Anton Datcu - Canada
Julia Deaconu – Canada
Adrian Bede - Elveția
Virgil Diaconu - România
Nicholas Dima - USA
Viorel Dinescu - România
Mihaela Donciulescu - Canada
Mihaela Dordea - România
Octavian Doreanu - USA
Darie Ducan - România
Ștefan Dumitrescu - România
Victorița Duțu - România
Eugen Evu - România
Eduard Filip - USA
Harrison Forbes - USA
Petre Fluierașu - România
Traian Gărduș - Canada
Mariana Gheorghe - Canada
Ioana Gherman - Canada
Ana-Maria Gibu - România
Iury Gugolev - Federația Rusă
Laura T. Ilea - România
Liviu Florian Jianu - România
Maurice Lebeuf - Canada
Guofu Li - R.P. China
Dan Lupescu - România
Pompiliu Manea - România
Daniel Constantin Manolescu - Canada
Luisa Marc - România
Mihai Mălaimare - România
Vasile Mic - România
Calin Mihăilescu - Canada
Silvia Miler - România
Kae Morii - Japonia
Ion Murgeanu - România
Gheorghe Neagu - România
Vali Nițu - România
Ion Enescu Pietroșita - România
Florentin Popescu - România
Long Quan - R.P. China
Milan Richter - Slovacia
Victor Roșca - Canada
Virgil Sacerdoțeanu - Franța
George Sarry - Canada
Adrian Săhlean - USA
Octavian Sărbătoare - Australia
Dorel Schor - Israel
Andrei Seleanu - România
Tsipi Sharor - Israel
General Emil Străinu - România
Victor Stroe - Canada
Irina Suatean - România

Tsvica Szternfeld – Israel
Mesut Șenol (Turcia)
Ion Pachia Tatomirescu - România
Ion Floricel Teicani - România
Flavia Teoc – România
Al. Florin Țene - România
Titina Nica Țene - România
Isabela Vasiliu Scraba - România
Le Verne - Germania
Ștefan Vișan - România
Alina Voicu - Franța
Daniela Voiculescu - România
Dan Vulpe - Canada
Maria Zavati Gardner - Anglia
William Zhou - R.P. China

MEMBRII DE ONOARE:

Martin Alexander - Hong Kong
Celia Altschuler - Porto Rico
Ion Andreiță - România
Ioan Barbu - România
Marian Barbu - România
Jacques Bouchard - Canada
Dan Brudașcu – România
Sorin Cerin – România
Jean-Yves Conrad - Franța
Gilles Duguay - Canada
Eugen Evu – România
Marius Fincă – România
✠ Vasile Gorduz - România
Carolina Ilica - România
Dumitru M. Ion - România
Shirley Lee - South Coreea
Corneliu Leu - România
Marc Marinescu Constantin - Canada
✠ Claude Matasa - USA
Kae Morii - Japonia
Doru Moțoc – România
Muguraș Maria Petrescu – România
Theodor Răpan - România
Dorel Schor - Israel
Florentin Smarandache - USA
Otilia Tunaru – Canada

**MEMBRII DE ONOARE
POST-MORTEM:**

Cezar Ivănescu
Arthur Silvestri
Grigore Vieru

**Fiecare autor care semnează
în revista „Destine Literare”
răspunde moral și juridic de conținutul articolului său.
Redacția respectă ortografia autorului.
Materialele nepublicate nu se înapoiază autorilor.
Autorii textelor publicate nu se remunerează.**

**Vă rugăm să trimiteți materialele
pentru numărul viitor până la data de 31.V.2015, scrise
cu diacritice (pentru limbile română și franceză),
alături de o scurtă biografie despre dumneavoastră și o
fotografie tip pașaport pe adresa redacției:**

destineliterare@gmail.com

**De asemenea, vă rugăm ca textele să nu facă referiri
discriminatorii, să fie întotdeauna argumentate și să
păstreze o tonalitate decentă, mai ales pentru teme
cu iz politico-social și religios.**

ISSN 1916-0623

Dragostea din «călimară»

Concurs internațional de poezie patriotică

31 august 2015

Organizatorii vor acorda trei premii și câteva mențiuni, după cum urmează :

- **Premiul I, «Claude Matasa»**, în valoare de minim \$500 CAD
- **Premiul al II-lea, «Constantin Clisu»**, în valoare de minim \$300 CAD
- **Premiul al III-lea, «Ion Țăranu»**, în valoare de minim \$200 CAD
- **Mențiuni**, de minim \$100CAD

Termenul limită de trimitere a poeziilor este data de **30 iunie 2015**, la adresa:

destineliterare@gmail.com

Românii poeți din Canada, care simt că pot împleni în versuri dragostea de țara mamă cu dragostea de țara adoptivă, sunt bineveniți să ne trimită și astfel de poezii.

Vă așteptăm în număr cât mai mare!

Colectivul de organizare

Casa de Presă și Editură
Contact international

acordă

Premiul Atina
pentru aducerea în limbă a literaturii

Revistei

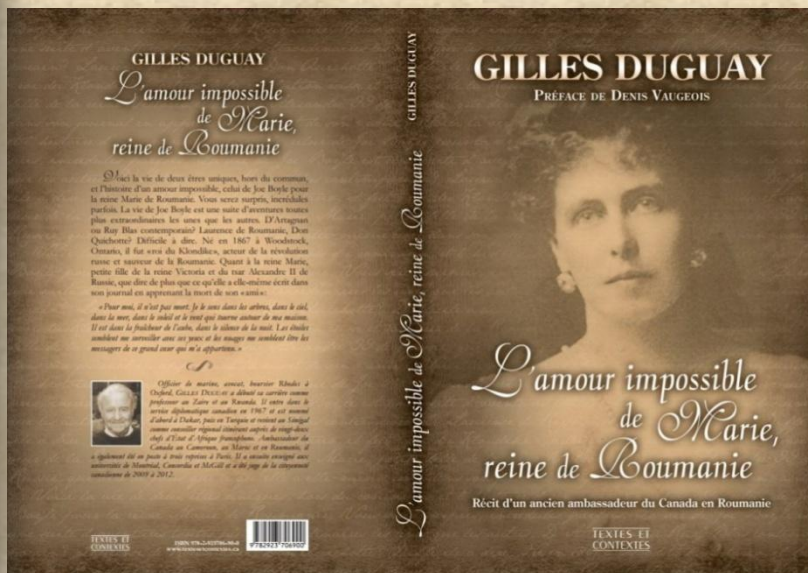
Destine literare

Canada

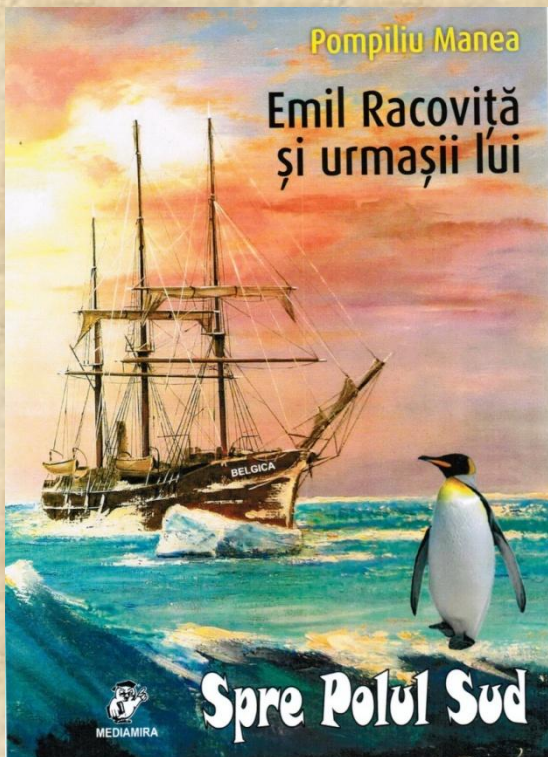

la cea de-a LXVI-a ediție
atelierul de creație
Athanor

Centrul socio-cultural „Jean Louis Calderon”
București, 3 octombrie 2014

Mulțumim Casei de Presă și Editură - CONTACT INTERNATIONAL pentru acest minunat Premiu! Suntem deosebit de onorați!

Mulțumim Excelenței Sale Gilles Duguay pentru acest minunat cadou oferit României! Această capodoperă literară și istorică va ajuta mult la cunoașterea și înțelegerea României și a românilor pe Planetă!

Lansarea cărții *L'amour impossible de Marie, Reine de Roumanie*, va avea loc sâmbătă, 18 aprilie 2015 la Centrul Comunitar cu adresa 6767 Cote des Neiges, sala 602, ora 10.30. Vă așteptăm cu drag!

Un demn urmaș al lui Emil Racoviță – prof. dr. Manea Pompiliu! Îi urăm viață lungă și multe alte călătorii spre locuri fascinante!

**Coperta 1 (foto):
Ice fishing on St. Laurent river, at Beauharnois, west of Montreal
Pescuit "la copcă" pe fluviul St. Laurent, la Beauharnois, la vest de Montreal**

\$19.95
ISSN 1916062-3

917719164062000